Ref FI 2.7

LISIÄ SUOMEN VIRALLISEEN TILASTOON.
BIDRAG TILL FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK.

XI.

LÄÄKINTÖLAITOS.

UUSI JATKO 27.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN KERTOMUS

VUODELTA 1910.

MEDICINALVERKET.

NY FÖLJD 27.

MEDICINALSTYRELSENS BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1910.

TILASTOKESKUS
IV A 1
KIRJASTO

HELSINKI, 1912.
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINO.

Sisällysluettelo. — Innehållsförteckning.

I. Yleinen terveys- ja sairashoito. — Allmänna hälso- och sjukvården.

A. Yleiskatsaus piirilääkärien ilmoituksista tarttuvien tautien esiintymisestä piireissä. — Öfversikt af provincialläkarenes uppgifter om smittosamma sjukdomars spridning inom distrikten ..... Refer. Med. rådet L. W. Fagerlund — pag. 2

B. Otteita piirilääkärien vuosikertomuksista. — Utdrag ur provincialläkarenes berättelser ..... » » » » » — » 40

C. Otteita kaupunkien terveyshoitolautakuntien kertomuksista. — Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna årsberättelserna » » » » » — » 83

D. Kunnanlääkärilaitos..... » Lääk. neuv. A. Koskimies — » 150

E. Toimenpiteitä koleran- ja ruttovaaran johdosta. — Åtgärder med anledning af koleran och pesten » Med. rådet L. W. Fagerlund — » 214

II. Suojelusrokottaminen. — Skyddskoppympningen..... » » » » » — » 221

III. Sairashoitolaitokset. — Sjukvårdsinrättningarna.

Valtion sairashoitolaitokset..... » Lääk. neuv. G. R. Idman — » 236

Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot ..... » » » » » — » 259

Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.. » » » » » — » 354

Lapsenpäästölaitokset ..... » » » » » — » 365

Mielisairaslaitokset ..... » » » » » — » 375

Kuntien sairastuvat ..... » » » A. Koskimies — » 397

Kertomus Takaharjun parantolan toiminnasta ..... » » » » » — » 412

Årsberättelse från Nummela sanatorium..... » » » » » — » 416

Årsberättelse från Hemmet för fallande sjuka å Räckhals..... » » » » » — » 427

Kuopion Langettavatautisten Hoitoyhdistyksen vuosikertomus..... Refer. Lääk. neuv. A. Koskimies — pag. 428
Terveyslähde- ja kylpylaitokset. — Brunns- och badanstalterna .... » Med. rådet L. W. Fagerlund — » 429
Kertomus Valtion Suomen Voimistelu- ja Urheilu-Liitolle myöntämien varojen käyttämisestä v. 1910... » » » » » — » 432
IV. Kätilölaitos ..... » Lääk. neuv. A. Koskimies — » 435
V. Rättsmedicin ..... » Med. rådet L. W. Fagerlund — » 440
VI. Apteekkilaitos ..... » v. t. assessori A. Jama — » 451
VII. Veterinärväsendet ..... » Assessor Frih. O. v. Hellens — » 480
VIII. Läkarepersonalen ..... — » 532
IX. Medicinalstyrelsen ..... — » 536
Tabell-Bilagor ..... — » I

Tulirokon, hinkuyskän, kurkkumädän ja kuristustaudin levenemistä Suomessa v. 1910 osoittavat kartat. — Kartor utvisande utbredning af skarlakansfeber, kikhosta, halsröta och strypsjuka i Finland år 1910.

Täten saa Lääkintöhallitus syvinmässä alamaisuudessa Teidän Keisarilliselle Majesteetillenne jättää kertomuksen Lääkintölaitoksesta Suomessa vuodelta 1910.

Härmed får Medicinalstyrelsen i djupaste underdånighet till Eders Kejserliga Majestät öfverlämna berättelse om Medicinalverket i Finland för år 1910.

Taav. Laitinen.

Gust. Rud. Idman. **L. W. Fagerlund.**

Akseli Koskimies. **O. v. Hellens.**

Akseli Jama.

v. t.

A. Yhteenveto piirilääkärien ilmoituksista allamainittujen
A. Sammanställning af provincialläkarenes uppgifter om nedanangifna

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Uudenmaan lääni. **Nylands län.**						
Helsingin piiri. *Helsingfors distrikt*						
Askula	15	10—12	—	—	—	—
Borgå landsf.	33	1, 6, 10	1	11	15	6—8, 10—12
Helsinge	43	2, 5—12	103	5—7, 9, 11, 12	3	4, 8
Mäntsälä	2	12	—	—	—	—
Nurmijärvi	24	5, 6, 10—12	2	7	—	—
Pornainen	7	1, 7, 11, 12	—	—	—	—
Pukkila	—	—	—	—	—	—
Sibbo	14	4, 5, 8, 9, 11, 12	1	7	—	—
Tuusula	21	5, 6, 8—10, 12	8	6, 12	—	—
Lovisan piiri. *Lovisa distrikt.*						
Anjala	—	—	—	—	—	—
Artjärvi	—	—	—	—	1	8
Elimäki	—	—	—	—	—	—
Iitti	15	1, 2, 6, 8, 9, 11	1	1	4	8
Jaala	—	—	—	—	—	—
Lappträsk	—	—	12	5	—	—
Liljendal	—	—	—	—	—	—
Mörskom	—	—	—	—	—	—
Orimattila	—	—	—	—	—	—
Perno	1	10	21	6—9, 11, 12	—	—
Strömfors	—	—	—	—	—	—

Huom. Sarakkeeseen I on merkitty taudin kohtausten lukumäärä, vaan kun sitä ei kitsee suuren määrän kohtauksia sisältävä kulkutauti, M kulkutauti sisältävä pienemmän kuluessa tauti on ilmestynyt, merkitsemällä niiden järjestysnumerot 1, 2, 3 j. n. e.

Obs. I kolumn I finnes antecknadt antalet fall af sjukdomen, men då detta ej ens S betecknar epidemi med stort antal fall, M sådan med mindre antal samt E enstaka fall ningsnummer 1, 2, 3 etc.

tautien esiintymisestä piirilääkäripiireissä vuonna 1910.

sjukdomars förekomst inom provinciallläkaredistrikten under år 1910.

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
40	1, 2, 4	—	—	4	2, 11	—	—	—	—
155	1—12	—	—	35	1—12	—	—	35	2—5
28	1, 5	—	—	45	1—12	—	—	—	—
50	2—5, 8—10	—	—	37	1, 3—5, 7—12	—	—	21	2, 4, 11
S	2—8	—	—	36	2, 4, 6—11	—	—	24	1, 2, 5, 6, 8, 10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	1	—	—	1	6	—	—	—	—
S	5—7	1	8	20	2—5, 7, 8, 10	—	—	—	—
S	4—8, 10, 12	1	8	12	2, 4, 5, 7, 11, 12	—	—	—	—
M	2, 3, 7	—	—	1	7	—	—	—	—
—	—	—	—	1	10	—	—	—	—
S	3—6, 12	—	—	19	2, 10, 11	2	3	M	1, 3, 12
64	2, 5—11	17	5—7	28	1,2,4—8,10—12	—	—	M	1, 2, 7, 11, 12
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—
26	1—3, 7	2	3	4	3, 4, 9	1	4	7	1, 3, 4, 12
6	2, 3	—	—	1	11	—	—	11	1, 2, 7, 10, 12
11	5, 6	—	—	4	7	—	—	2	1, 2
54	1—3, 6, 8	25	7—9	27	2, 3, 6, 9—12	—	—	M	1—3, 12
S	2—5, 7—9	6	8	50	1—4, 6, 8—12	5	3—5, 9, 10	26	1—4, 6, 8, 9, 11, 12
M	1—4	—	—	22	1—3, 6, 8, 9, 11	—	—	17	1, 2, 4, 5, 12

ole voitu tarkalleen määrätä käytetään siihen joku merkityksistä S, M eli E, joista S mermäärän semmoisia ja E yksityisiä kohtauksia. Sarakkeessa II mainitaan kuukaudet, joitten

närmelsevis kunnat uppgifvas, användes någon af beteckningarna S. M eller E, af hvilka I kolumn II angifvas månaderna, under hvilka sjukdomen förekommit, genom deras ord-

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Tammisaaren piiri. *Ekenäs distrikt.*						
Bromarf	—	—	S	7, 8	—	—
Degerby	—	—	—	—	—	—
Ekenäs landsf.	—	—	—	—	—	—
Ingå	3	6, 7	—	—	—	—
Karjalohja	—	—	—	—	—	—
Karis	2	11	—	—	—	—
Pojo	—	—	—	—	—	—
Sammatti	—	—	—	—	—	—
Snappertuna	—	—	—	—	—	—
Tenala	—	—	—	—	—	—
Lohjan piiri. *Lojo distrikt.*						
Esbo	14	1, 2, 5—9	M	12	1	1
Kyrkslätt	8	1, 6, 11	S	6, 12	—	—
Lohja	7	7, 9, 12	2	8	1	8
Nummi	—	—	—	—	—	—
Pusula	—	—	—	—	—	—
Pyhäjärvi	—	—	M	12	—	—
Sjundeå	15	6, 9, 11	—	—	—	—
Vihti	5	5	M	11, 12	—	—
Turun ja Porin lääni. **Åbo och Björneborgs län.**						
Turun piiri. *Åbo distrikt.*						
Eura	—	—	—	—	—	—
Kaarina	—	—	—	—	—	—
Kakskerta	—	—	—	—	—	—
Karinainen	—	—	—	—	—	—
Karuna	9	11	—	—	—	—
Koski	—	—	—	—	—	—
Kuusluoto	—	—	—	—	—	—
Lieto	1	11	—	—	—	—
Maaria	—	—	—	—	1	10
Marttila	5	2	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3, 6	—	—	2	2, 12	—	—	S	1, 10—12
—	—	—	—	9	1, 8	—	—	S	1, 11 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 2, 11	—	—	5	2, 6, 11	—	—	6	1
S	3—5, 8, 11, 12	—	—	12	2, 4, 8, 10	—	—	S	1,2,5,6,10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	7	1, 10
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
M	4, 5, 7, 8, 12	8	8	10	2, 7—10, 12	—	—	11	2, 4, 6, 9
S	3—9, 11, 12	—	—	5	9—11	—	—	3	4
E	2—6, 9	5	7, 8	21	1,3—5,7,9,10,12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6, 12	—	—	1	10	—	—	M	12
E	5—7	M	3	4	3, 12	—	—	M	12
M	1, 2, 7, 10	—	—	2	5, 9	—	—	—	—
4	6, 9	—	—	3	3, 9, 10	—	—	5	3, 4, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	10, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	10	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Masku	—	—	—	—	—	—
Naantalin maaseur.	—	—	—	—	—	—
Nousiainen	—	—	—	—	—	—
Paattinen	—	—	—	—	—	—
Paimio	33	7—9, 11, 12	—	—	—	—
Pargas	5	10	—	—	—	—
Piikkiö	72	7—12	9	12	—	—
Prunkkala	—	—	—	—	—	—
Pöytyä	2	3	2	4	—	—
Raisio	2	3	—	—	2	4, 7
Rusko	—	—	—	—	1	3
Sauvo	66	9—12	—	—	—	—
Vahto	1	1	—	—	—	—
Yläne	—	—	—	—	—	—
Uudenkaupungin piiri. Nystads distrikt.						
Iniö	—	—	—	—	—	—
Karjala	—	—	—	—	—	—
Kustavi	—	—	—	—	—	—
Laitila	6	9, 10	S	1—4, 11, 12	—	—
Lemo	—	—	—	—	—	—
Lokalahti	—	—	—	—	—	—
Mietoinen	—	—	M	10	—	—
Mynämäki	—	—	S	6, 7, 9, 10	—	—
Pyhämaa	—	—	—	—	—	—
Taivassalo	—	—	—	—	—	—
Uudenkaupungin maaseur.	—	—	—	—	—	—
Uusikirkko	—	—	—	—	—	—
Vehmaa	—	—	—	—	—	—
Velkua	—	—	—	—	—	—
Rymättylän piiri. Rimito distrikt.						
Askainen	—	—	—	—	—	—
Houtskär	—	—	—	—	—	—
Korpo	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	10	—	—	20	1, 2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	1, 4, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	9	2, 9, 10	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
—	—	—	—	1	4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	—	—	58	3—12	—	—	S	1—3, 10—12
M	11, 12	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	—	—	27	1—7, 10	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	—	—	1	6	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	1	2	28	1, 2	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	—	—	2	3, 4	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 10—32
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Merimasku	—	—	—	—	—	—
Nagu	—	—	—	—	—	—
Rymättylä	—	—	—	—	—	—
Godbyn piiri. *Godby distrikt.*						
Brändö	—	—	—	—	—	—
Eckerö	—	—	—	—	—	—
Finström	—	—	—	—	1	2
Föglö	—	—	—	—	1	7
Geta	—	—	—	—	—	—
Hammarland	—	—	—	—	1	12
Jomala	—	—	—	—	1	5
Kumlinge	—	—	—	—	—	—
Kökar	—	—	—	—	—	—
Lemland	—	—	—	—	—	—
Lumparland	—	—	—	—	—	—
Saltvik	1	9	5	12	—	—
Sottunga	—	—	—	—	—	—
Sund	—	—	—	—	—	—
Vårdö	—	—	—	—	—	—
Porin piiri. *Björneborgs distrikt.*						
Ahlainen	M	8	—	—	—	—
Eura	—	—	—	—	—	—
Eurajoki	—	—	—	—	—	—
Hinnerjoki	—	—	—	—	1	—
Honkilahti	—	—	—	—	—	—
Kiukainen	—	—	—	—	—	—
Kullaa	—	—	—	—	1	—
Lappi	—	—	—	—	—	—
Luvia	—	—	—	—	—	—
Merikarvia	E	8	—	—	—	—
Nakkila	E	8	—	—	—	—
Normarkku	—	—	—	—	—	—
Pomarkku	E	8	—	—	—	—
Porin maaseur.	E	1, 4, 8, 9	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	3	1
3	8	—	—	—	—	—	—	—	—
5	10	—	—	—	—	—	—	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	11	1—4, 8, 9, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	8	2, 4, 5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	16	1—6, 8, 11
1	8	—	—	—	—	—	—	13	1, 2, 4, 6, 9, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	3	2, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	14	1—3, 5, 10
—	—	—	—	—	—	—	—	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	15	2—8, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
—	—	1	8	—	—	1	10	6	1, 2, 5, 6, 11
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1, 6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	8—12	—	—	8	12	—	—	—	—
E	7	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	M	2—4, 7—12	—	—	S	4, 12
M	12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	E	8	—	—	—	—
—	—	—	—	E	9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	12	—	—	E	1, 9, 10, 12	—	—	S	10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 7—10	—	—	E	9	—	—	S	10—12

Läänit-, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Rauman maaseur.	—	—	—	—	—	—
Siikainen	—	—	—	—	—	—
Ulvila	E	8, 9	—	—	—	—
Ikaalisten piiri. *Ikalis distrikt.*						
Honkajoki	—	—	—	—	—	—
Hämeenkyrö	M	1, 4, 5, 7, 9, 12	—	—	E	1, 7
Ikaalinen	S	2—9, 11	S	1—3	E	1
Jämijärvi	M	7, 8	—	—	—	—
Kankaanpää	—	—	—	—	—	—
Karvia	—	—	—	—	—	—
Parkano	—	—	—	—	—	—
Viljakkala	E	1—4, 12	—	—	—	—
Tyrvään piiri. *Tyrvis distrikt.*						
Karkku	M	10, 11	—	—	—	—
Kiikka	2	2	—	—	—	—
Kiikoinen	—	—	—	—	—	—
Lavia	—	—	—	—	—	—
Mouhijärvi	4	2, 5	—	—	1	5
Suodenniemi	—	—	—	—	—	—
Suoniemi	3	12	—	—	—	—
Tyrvää	3	3, 10	—	—	3	12
Salon piiri. *Salo distrikt.*						
Angelniemi	—	—	—	—	1	1
Dragsfjärd	—	—	—	—	—	—
Finby	—	—	—	—	—	—
Halikko	—	—	—	—	16	4, 5, 11, 12
Hiittis	—	—	—	—	—	—
Kiikala	1	12	—	—	—	—
Kimito	8	2, 4, 11, 12	—	—	—	—
Kisko	—	—	—	—	2	9
Kuusjoki	—	—	—	—	—	—
Muurla	26	1, 12	—	—	4	2, 3, 5, 12

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	S	10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1—10	—	—	E	9, 12	—	—	S	10—12
E	11	—	—	—	—	—	—	—	—
M	7—10, 12	—	—	S	3, 5—12	—	—	E	12
S	7—12	E	7	M	1, 2, 6—12	—	—	E	1, 2, 12
S	8—12	—	—	—	—	—	—	—	—
S	9—12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	E	1	—	—	—	—
S	9—12	—	—	E	9	—	—	—	—
M	5, 11	—	—	E	10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5—7, 9, 10	—	—	—	—	—	—	—	—
M	12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	11, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
S	11, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5—7, 9, 10	—	—	11	1, 3, 9, 10	—	—	—	—
—	—	1	9	—	—	—	—	—	—
M	12	—	—	8	1, 12	—	—	M	3
—	—	—	—	3	2, 3	—	—	—	—
—	—	—	—	3	10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	9	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	2, 4, 8, 12	—	—	M	3
—	—	2	9	3	10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Perniö	M	12	—	—	2	5
Pertteli	7	2, 9, 11, 12	—	—	—	—
Salon kauppala	4	4	—	—	2	10
Suomusjärvi	—	—	—	—	—	—
Uskela	12	2, 8	—	—	2	3, 5
Vestanfjärd	—	—	—	—	—	—
Huittisten piiri. *Hvittis distrikt.*						
Alastaro	4	1, 7, 12	—	—	—	—
Harjavalta	—	—	—	—	—	—
Huittinen	3	1	—	—	—	—
Kauvatsa	1	12	—	—	—	—
Kokemäki	—	—	—	—	—	—
Köyliö	2	10	—	—	—	—
Loimaa	88	1—8, 10	—	—	—	—
Metsämaa	15	2, 4, 5	—	—	—	—
Oripää	—	—	—	—	—	—
Punkalaidun	—	—	1	2.	—	—
Säkylä	—	—	—	—	—	—
Wampula	16	1—3	—	—	—	—
Ypäjä	8	1—3	—	—	—	—
Hämeen lääni. **Tavastehus län.**						
Hämeenlinnan piiri. *Tavastehus distrikt.*						
Hattula	10	7, 8, 10	1	5	—	—
Hauho	10	10, 11	—	—	—	—
Hausjärvi	9	1, 7, 12	5	11	—	—
Hämeenlinnan maaseur.	38	3—7, 9	—	—	1	5
Janakkala	26	9, 10	1	11	5	2, 3
Loppi	3	6	—	—	—	—
Renko	2	1	—	—	—	—
Tuulois	—	—	—	—	—	—
Tyrväntö	1	7	—	—	—	—
Vanaja	5	1, 5, 7	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	7	1, 3, 6, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	11	8, 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	3
2	7, 8	—	—	—	—	—	—	—	—
M	12	—	—	5	3, 8, 12	—	—	M	12
S	7—12	—	—	4	1, 6, 9, 10	—	—	S	1, 2, 8—12
M	12	—	—	—	—	—	—	—	—
S	6—11	—	—	18	5, 6, 9, 10, 12	—	—	M	4, 6—11
1	8	—	—	47	1—6, 8, 10, 12	—	—	—	—
3	8	—	—	3	2	—	—	—	—
6	12	—	—	2	1, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	5, 6	—	—	9	1—3, 5, 6	—	—	M	9, 12
—	—	—	—	4	4, 5, 12	—	—	—	—
M	6, 8, 10, 12	—	—	5	5, 6, 11, 12	—	—	4	8, 9
—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
S	4, 7, 8	2	9	7	11	—	—	—	—
—	—	—	—	2	2, 11	—	—	—	—
S	1	12	8, 9	10	4, 7—9, 12	—	—	—	—
S	3, 4, 6, 7	—	—	—	—	—	—	—	—
S	2, 3, 5, 9	—	—	5	3, 9	—	—	3	1
S	4	—	—	2	11	—	—	—	—
—	—	2	9	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	6	—	—	—	—	—	—	—	—
S	4—7	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Hollolan piiri. Hollola distrikt.						
Asikkala	—	—	2	3, 6	—	—
Hollola	5	1, 2	E	10, 11	—	—
Koski	—	—	—	—	—	—
Kärkölä	—	—	—	—	—	—
Lampi	24	1, 3, 4, 8	—	—	—	—
Nastola	—	—	—	—	2	10
Padasjoki	24	1, 2, 6, 8	2	10	2	5, 7
Tammelan piiri. Tammela distrikt.						
Akaa	2	5, 10	7	7, 12	—	—
Humppila	—	—	—	—	—	—
Jokioinen	—	—	—	—	—	—
Kalvola	1	10	—	—	—	—
Kylmäkoski	—	—	—	—	—	—
Perttula	—	—	—	—	—	—
Somero	14	2, 11, 12	5	2, 4	—	—
Somerniemi	—	—	—	—	—	—
Sääksmäki	—	—	7	7	—	—
Tammela	5	1, 6	4	6	—	—
Urjala	7	4	2	5	1	8
Tampereen piiri. Tammerfors distrikt.						
Kangasala	7	6, 10	—	—	—	—
Lempäälä	2	12	—	—	—	—
Messukylä	6	3, 5	—	—	—	—
Pirkkala	6	3, 4, 7	—	—	—	—
Pälkäne	5	2	—	—	—	—
Sahalahti	—	—	—	—	—	—
Tottijärvi	—	—	—	—	—	—
Vesilahti	—	—	—	—	—	—
Ylöjärvi	2	11	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	15	3, 11, 12	—	—	—	—
S	3—12	2	10, 12	103	1—12	—	—	S	1, 2, 6, 8—12
—	—	—	—	8	10	—	—	—	—
—	—	—	—	1	12	—	—	1	10
S	5, 8, 10	—	—	1	5	—	—	—	—
—	—	—	—	24	6, 7, 10, 11	—	—	13	9—12
S	3, 4, 7	E	3, 7	M	3, 8—12	—	—	M	12
M	1—6, 8—10	—	—	—	—	—	—	M	1, 5—7
S	2	—	—	—	—	—	—	E	1
S	5, 7—12	—	—	2	1, 4	—	—	M	1, 2, 5, 11, 12
E	1	—	—	7	7	—	—	M	1, 7, 9
E	1	—	—	—	—	—	—	E	1
E	1	—	—	1	5	—	—	E	6
M	8, 10—12	—	—	—	—	—	—	E	1, 2, 11
E	8	—	—	2	2	—	—	E	1, 2
M	7, 8, 11	16	6—9, 11	1	1	—	—	M	1—6, 8, 10, 11
S	1—12	—	—	17	{1—3, 6, 7, 10, 11}	—	—	M	{1—3, 5, 6, 8, 10—12}
S	2—10	—	—	9	2, 3, 8, 11	—	—	M	1—7, 9—12
M	9	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	8, 9	—	—	—	—
S	7—10	—	—	10	5—7, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Jämsän piiri. *Jämsä distrikt.*						
Eräjärvi	—	—	—	—	—	—
Jämsä	2	3	M	1, 2	1	11
Korpilahti	8	1	7	4, 5	2	10
Kuhmalahti	—	—	—	—	—	—
Kuhmoinen	2	1, 3	—	—	—	—
Kuorevesi	—	—	M	2, 4	—	—
Luopioinen	10	1	—	—	—	—
Längelmäki	—	—	—	—	—	—
Ruoveden piiri. *Ruovesi distrikt.*						
Kuru	2	3	M	11, 12	—	—
Orivesi	—	—	M	1	3	2, 9, 10
Ruovesi	—	—	S	1, 8, 10—12	—	—
Teisko	—	—	—	—	—	—
Viipurin lääni. **Viborgs län.**						
Viipurin piiri. *Viborgs distrikt.*						
Johannes	—	—	M	4, 7	—	—
Koivisto	—	—	S	1—4, 6, 11	16	1—4, 10
Kuolemajärvi	3	12	—	—	9	3—5
Lavansaari y. m. saar.	—	—	—	—	17	3—6, 8
Nuijamaa	—	—	—	—	—	—
Säkkijärvi	2	2	—	—	—	—
Uusikirkko	—	—	23	1, 2, 4—7	2	6, 9
Viipurin maaseur.	41	2—4, 6—12	172	1—4, 9, 10	8	1, 2, 7, 9
Haminan piiri. *Fredrikshamns distrikt.*						
Kymi	13	2, 3, 5, 8, 10, 11	S	3—7	2	7, 8
Miehikkälä	—	—	—	—	—	—
Pyhtää	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	2	4	—	—	—	—
1	3	9	7, 8	14	2, 4, 8—10	—	—	26	1—4
—	—	9	1—3	2	2, 10	2	5	8	1, 2, 4
—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
M	7, 9, 10, 12	M	2, 7	62	1, 6—11	—	—	S	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	11	—	—	—	—
—	—	—	—	16	11, 12	—	—	—	—
M	12	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 6, 11	3	2, 5, 10	7	3, 8, 10, 11	—	—	M	1—3, 5, 6, 10—12
S	1, 2, 4—12	—	—	2	12	—	—	M	12
—	—	—	—	7	6	—	—	—	—
—	—	—	—	2	8	—	—	—	—
S	1—3, 6, 12	—	—	11	1, 2, 5, 6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	9	—	—	—	—
5	6—8	—	—	—	—	—	—	2	5
8	4, 9, 10	9	3, 9—11	7	1—3, 6	—	—	23	1, 10—12
10	2, 4, 11	2	12	65	1—4, 6—12	—	—	—	—
17	8—10, 12	3	7, 9	59	1, 3, 5—12	—	—	M	2, 3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	13	8—10	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Sippola	—	—	—	—	—	—
Suursaari y. m. saaria	—	—	—	—	—	—
Vehkalahti	4	6, 9, 11	S	11, 12	3	9, 12
Virolahti	1	5	S	4, 7—12	1	7
Lappeenrannan piiri. Willmanstrands distrikt.						
Lappvesi	25	3, 9, 12	E	10, 12	E	1, 3, 6, 7
Lemi	—	—	—	—	E	2, 10
Luumäki	—	—	M	10, 11	E	10
Savitaipale	—	—	—	—	—	—
Suomenniemi	—	—	—	—	—	—
Taipalsaari	1	3	—	—	E	1, 7, 11, 12
Valkeala	M	1, 5, 7—9	M	11, 12	E	7, 10—12
Antrean piiri. S:t Andreae distrikt.						
Antrea	10	10, 11	S	10—12	—	—
Joutseno	—	—	—	—	—	—
Jääski	2	8	S	11, 12	4	5, 9, 10
Kirvu	S	8, 9, 11	S	8, 11, 12	—	—
Rautjärvi	—	—	S	11, 12	—	—
Ruokolahti	1	9	—	—	2	7, 9
Muolan piiri. Mohla distrikt.						
Heinjoki	—	—	—	—	—	—
Kivennapa	20	5, 10, 12	46	2—8, 10, 12	4	3, 4, 6, 8
Muola	41	1—2, 10—12	M	1—7	—	—
Rautu	M	7	—	—	3	9
Valkjärvi	6	4, 12	M	1, 4, 5, 7	1	4
Terijoki	8	8, 10	28	2—5	3	9, 10
Käkisalmen piiri. Kexholms distrikt.						
Hiitola	9	7, 10, 11	12	10—12	—	—
Ilmes	—	—	—	—	—	—
Kaukola	1	1	S	12	1	10

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
29	1, 4—8, 11	—	—	6	2, 4, 9	—	—	1	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
89	1—8, 10—12	—	—	3	8, 10, 12	—	—	7	4, 5, 12
M	2, 3	—	—	3	2, 4	—	—	M	1, 2, 5, 12
M	1—5, 11, 12	M	7	E	1—4, 10—12	—	—	S	1, 2, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1, 2, 11, 12
S	1—12	E	7, 8	M	3, 4	—	—	S	1, 2, 11, 12
M	9, 10	E	8	E	9	—	—	S	1, 2, 11, 12
M	7	—	—	E	9	—	—	S	1, 2, 11, 12
—	—	—	—	E	11	—	—	S	1, 2, 11, 12
S	1—12	E	8	M	1—12	—	—	S	1, 2, 11, 12
2	10, 11	—	—	—	—	—	—	S	11, 12
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—
S	1—3, 5—7, 12	12	7, 8	25	1, 2, 5, 7—12	1	7	S	1—4, 9, 11, 12
S	5, 6, 8	—	—	60	3—6, 8—12	—	—	S	9, 11, 12
—	—	—	—	3	9—11	—	—	—	—
S	1, 6, 7	12	7—9	11	3, 4, 7, 9—12	—	—	14	1, 11, 12
—	—	2	3	9	7, 8	—	—	—	—
13	1—6	62	2, 3, 8—12	6	4, 6—8, 12	1	4	M	11, 12
M	1—12	6	1, 9—12	6	1, 2, 9, 12	—	—	M	2, 11
M	6	—	—	—	—	—	—	M	11
M	3—5, 8	1	2	1	11	—	—	M	11
57	1—5, 8, 11	15	1—5, 7, 9, 11	20	1—5, 7—10	2	3, 4	M	1—9, 11
3	2, 6	6	1	9	1, 4, 11, 12	—	—	S	2, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	1, 9	17	1, 3, 5, 7—9	3	2	—	—	2	12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Käkisalmen maaseurak.	1	1	73	10—12	—	—
Metsäpirtti	—	—	—	—	31	3—4, 10
Pyhäjärvi	30	1, 2, 5	16	2, 8, 9	1	3
Räisälä	67	1—5, 8—10	30	11, 12	—	—
Sakkola	46	1	S	7, 10—12	18	2—4, 6, 11
Tiurula	—	—	—	—	—	—
Kurkijoen piiri. *Kronoborgs distrikt.*						
Jaakkima	1	4	S	1—12	32	5, 7, 12
Kurkijoki	2	3, 12	S	4—12	—	—
Parikkala	18	9	S	10—12	—	—
Sortavalan piiri. *Sordavala distrikt.*						
Ruskeala	—	—	M	5—8, 11, 12	—	—
Soanlahti	—	—	—	—	—	—
Sortavalan maaseurak.	E	9, 12	S	1—7, 10—12	—	—
Uukuniemi	—	—	M	5—7, 9, 11	—	—
Salmin piiri. *Salmis distrikt.*						
Impilahti } Kitelä }	26	3, 8, 10, 12	S	3—11	—	—
Korpiselkä	—	—	S	5, 10, 11	—	—
Salmi	24	1—3	S	3—5, 9	—	—
Suistamo	6	9	S	5, 6, 10, 11	—	—
Suojärvi	—	—	S	5, 7, 9, 10	—	—
Mikkelin lääni. **St. Michels län.**						
Mikkelin piiri. *S:t Michels distrikt.*						
Anttola	32	2—8, 11	—	—	—	—
Hirvensalmi	2	1	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
17	1, 2, 4-6, 8-11	2	4, 12	4	1, 7, 10	—	—	4	2, 4
—	—	—	—	1	10	—	—	—	—
27	1—3, 5—8	4	9, 11	—	—	—	—	3	1, 2
S	2—7	5	7, 12	7	1, 6, 7, 9, 12	—	—	M	1, 3, 12
14	2—7	—	—	1	9	—	—	9	1, 2, 11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	4, 5	—	—	9	4, 7—10	—	—	M	1—4, 11, 12
M	6, 7, 10, 12	4	5, 7	2	5, 12	—	—	M	3, 4, 10—12
M	1, 4, 5, 7, 9, 12	1	2	8	9, 10, 12	—	—	M	1, 3, 10—12
E	9, 11, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	8—12	—	—	E	10	—	—	—	—
E	12	—	—	—	—	—	—	—	—
M	4, 10, 12	—	—	2	3	—	—	S	4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	9, 10	—	—	1	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	6, 9	—	—	—	—	—	—	E	12
16	1—4, 11, 12	7	8, 9	—	—	—	—	1	3
12	1—5	—	—	1	5	—	—	3	12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kangasniemi	170	1—12	—	—	2	1
Mikkelin maaseurak.	46	{1, 2, 4, 5, 11, 12}	—	—	2	6, 9
Ristiina	7	3—8	—	—	—	—
Heinolan piiri. *Heinola distrikt.*						
Hartola	—	—	—	—	1	8
Heinolan maaseurak.	—	—	—	—	—	—
Joutsa	8	6, 7	—	—	—	—
Leivonmäki	E	5, 6	—	—	—	—
Luhanko	—	—	—	—	—	—
Mäntyharju	7	1, 2, 6	1	9	—	—
Sysmä	—	—	—	—	—	—
Joroisten piiri. *Jorois distrikt.*						
Haukivuori	5	9	—	—	2	10, 12
Heinävesi	230	2, 3, 5—11	64	3, 8—11	12	5, 6, 11
Joroinen	—	—	65	7, 8, 10—12	1	8
Juva	11	1, 5, 7, 8	3	12	—	—
Jäppilä	—	—	—	—	—	—
Pieksämäki	6	12	142	9—12	—	—
Savonlinnan piiri. *Nyslotts distrikt.*						
Enonkoski	4	8	M	8—12	1	10
Kangaslampi	—	—	M	11, 12	1	9
Kerimäki	—	—	M	6, 8—12	—	—
Puumala	—	—	8	10	—	—
Rantasalmi	21	1—3, 5	M	10—12	7	4, 11
Savonranta	31	8, 9	M	9—12	—	—
Sulkava	—	—	M	11	—	—
Sääminki	4	3, 4	S	9—12	4	9, 10

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
65	1—12	—	—	15	3—5, 9—12	—	—	9	1, 2
2	12	—	—	2	9, 11	—	—	7	1, 12
5	2, 3	—	—	1	2	—	—	—	—
26	5—11, 12	1	9, 10	2	8, 10	—	—	11	1, 2, 7, 9, 11, 12
19	12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	7	—	—	—	—	20	1, 2, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	3—12	4	6, 10	10	3, 6, 7, 11, 12	—	—	M	2, 12
41	5—12	6	6, 9	10	8—11	—	—	38	1—8, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4	7	16	3, 7, 9—11	—	—	—	—
6	1, 10—12	—	—	1	8	3	1, 7	33	1—3, 11, 12
—	—	—	—	9	7, 9	—	—	1	12
—	—	—	—	1	12	—	—	1	12
M	7, 9, 11	—	—	4	3, 11	—	—	10	12
—	—	—	—	3	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	1, 2, 4—7	—	—	5	9, 11, 12	—	—	M	1, 3, 12
E	1, 2	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 2	—	—	1	10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1—3	4	10	6	9, 11, 12	—	—	M	3, 12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kuopion lääni. Kuopio län.						
Kuopion piiri. Kuopio distrikt.						
Karttula	12	7—9, 11	4	4, 12	4	1, 2, 12
Keitele	3	11	—	—	—	—
Kuopion maaseurak.	63	1, 2, 6—12	S	5, 7—12	27	1—4, 7
Maaninka	13	9—11	E	7, 9, 10	4	1, 3
Pielavesi	18	1, 4, 11	21	10, 12	5	3, 8, 10
Tuusniemi	S	7—9, 11, 12	M	11, 12	3	1
Rautalammin piiri. Rautalampi distrikt.						
Hankasalmi	34	3, 11, 12	—	—	—	—
Leppävirta	78	1—12	S	10—12	8	2—4, 11
Rautalampi	S	7—12	—	—	—	—
Suonenjoki	17	10—12	1	4	—	—
Vesanto	10	9—11	2	2	1	1
Iisalmen piiri. Idensalmi distrikt.						
Iisalmen maaseurak.	—	—	S	4—12	3	1, 10, 12
Kiuruvesi	—	—	S	5—9, 11, 12	—	—
Lapinlahti	1	4	S	6—12	—	—
Muuruvesi	4	11	—	—	1	12
Nilsiä	6	11, 12	S	11, 12	2	3
Pielisjärven piiri. Pielisjärvi distrikt.						
Juuka	—	—	54	8, 10—12	3	3, 12
Nurmes	2	6	9	5, 7	5	2, 4, 8, 9
Pielisjärvi	73	8—12	S	10, 11	10	4, 7—9, 11
Rautavaara	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
M	3, 4, 7, 8	5	8, 9	24	1—5, 8, 11	—	—	E	1, 2, 12
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
4	12	9	9, 11	57	1-5, 9, 11, 12	—	—	14	1, 2, 11, 12
M	1, 3—5	—	—	3	5	—	—	8	1, 4, 6
M	1—8	—	—	11	1, 3, 6, 8, 9, 11	—	—	6	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6, 8—11	M	8, 11, 12	20	{2—4, 6, 8, 10, 11}	—	—	—	—
14	3—7	7	9—11	14	1, 2, 5—12	—	—	—	—
E	1, 2	—	—	32	1, 2, 6—12	—	—	E	1
2	8	16	8—12	26	1—4, 6—11	—	—	E	1
—	—	5	2	5	5, 8, 10—12	—	—	3	3
—	—	—	—	4	2, 3, 11, 12	—	—	—	—
S	1—3	—	—	—	—	—	—	1	10
S	3	—	—	3	1, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103	2, 3, 5—12	—	—	—	—	—	—	—	—
S	2—7, 9—11	—	—	16	1—3, 10—12	—	—	2	12
S	4, 6-9, 11, 12	M	7, 9, 11	3	8, 10	—	—	S	11, 12
M	7	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Tohmajärven piiri. *Tohmajärvi distrikt.*						
Ilomantsi	S	1—3, 5, 6, 11	S	7, 9—11	—	—
Kesälahti	—	—	S	10, 11	—	—
Kiihtelysvaara	—	—	S	8—12	—	—
Kitee	4	11, 12	S	6, 7, 10, 11	—	—
Pälkjärvi	—	—	M	7, 9, 11	—	—
Tohmajärvi	22	6, 10—12	S	2,3,6,7,9—12	—	—
Värtsilä	2	5	—	—	—	—
Joensuun piiri. *Joensuu distrikt.*						
Eno	—	—	E	10	1	10
Kaavi	—	—	S	12	—	—
Kontiolahti	13	1, 10, 11	S	5, 12	4	3, 9—11
Kuusjärvi	—	—	M	12	—	—
Liperi	M	10—12	M	6, 9, 11	5	11
Polvijärvi	2	7	—	—	—	—
Rääkkylä	M	10—12	S	7—12	—	—
Vaasan lääni. **Vasa län.**						
Vaasan piiri. *Vasa distrikt.*						
Bergö	—	—	—	—	—	—
Isokyrö	21	4, 5	—	—	—	—
Jurva	—	—	—	—	—	—
Laihia	6	7, 11	—	—	—	—
Malax	6	4, 5	—	—	—	—
Mustasaari	39	1—7, 9, 11	—	—	—	—
Petalax	—	—	—	—	—	—
Pörtom	—	—	—	—	—	—
Qveflax	4	1	—	—	—	—
Replot	—	—	—	—	—	—
Solf	—	—	—	—	—	—
Vähäkyrö	16	2, 5	—	—	—	—
Ylistaro	4	5, 6	—	—	—	—

Hinkuyskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
S	10, 12	—	—	M	5—7, 10, 11	—	—	M	11, 12
2	10	—	—	S	6—11	—	—	M	11, 12
S	8—10, 12	—	—	—	—	—	—	M	11
M	11	—	—	6	6, 7	—	—	M	11, 12
M	12	—	—	1	7	—	—	M	11
M	8, 12	—	—	7	6, 7, 11	—	—	M	11, 12
M	12	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6—12	—	—	—	—	—	—	M	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 9—12	6	7, 8	7	1, 2, 6, 7, 12	—	—	S	1, 11, 12
S	2—4	2	7	—	—	—	—	—	—
S	2—12	1	3	1	3	—	—	M	3—12
M	3—7	—	—	—	—	—	—	S	3, 11
M	8, 10	15	9, 10	1	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	10, 11	—	—	—	—
M	3, 4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	7, 9, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	2, 3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	6, 11	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kristiinankaupungin piiri. Kristinestads distrikt.						
Ilmajoki	27	12	5	2	—	—
Isojoki	—	—	—	—	—	—
Jalasjärvi	—	—	—	—	—	—
Karijoki	—	—	1	7	—	—
Kauhajoki	2	7	7	7, 8, 11, 12	—	—
Korsnäs	4	11	—	—	1	12
Kristinestads landsf.	—	—	—	—	—	—
Kurikka	—	—	—	—	3	3
Lappfjärd	5	9, 11	—	—	—	—
Närpes	54	10—12	5	11	—	—
Peräseinäjoki	—	—	—	—	—	—
Seinäjoki	20	2—5	—	—	—	—
Sideby	—	—	—	—	—	—
Teuva	7	4, 9	—	—	—	—
Öfvermark	1	11	—	—	—	—
Uudenkarlepyyn piiri. Nykarleby distrikt.						
Alahärmä	—	—	—	—	1	9
Jeppo	1	8	—	—	—	—
Kauhava	—	—	—	—	—	—
Lapua	—	—	—	—	—	—
Maxmo	—	—	—	—	4	1, 7—9
Munsala	6	5, 6, 7	—	—	—	—
Nurmo	—	—	1	8	1	7
Nykarleby landsf.	—	—	—	—	—	—
Oravais	3	7, 11	—	—	—	—
Vörå	—	—	—	—	3	1, 3, 9
Ylihärmä	—	—	—	—	—	—
Kokkolan piiri. Gamlakarleby distrikt.						
Esse	11	11	M	11	—	—
Halsua	M	11	—	—	—	—
Himanka	—	—	M	8—11	9	2, 9

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti: Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
M	3, 6, 7	4	9, 12	3	4, 7, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	4	7, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	1	3	—	—	14	1—3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	4, 6—8, 10	—	—	28	2, 3, 6—10, 12	—	—	—	—
S	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	1	—	—	—	—
—	—	—	—	3	3, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	13	11, 12	—	—	3	2
—	—	—	—	17	1, 3, 7, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	6	6	9, 10	5	6—9	—	—	—	—
—	—	—	—	22	4, 6, 7, 9, 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1	—	—	11	7, 8	—	—	—	—
5	1, 3, 5, 9, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	—	—	6	1, 2, 5, 8, 11	—	—	—	—
4	2, 4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	4	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	4, 5	—	—	3	1, 3	—	—	—	—
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	11	—	—	2	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kannus	—	—	M	6, 8—12	—	—
Kaustinen	18	2, 3	—	—	—	—
Kokkolan maaseurak.	12	12	E	11, 12	—	—
Kronoby	21	1, 2, 7—9	7	11	—	—
Kälviä — Ullava	4	11, 12	M	3	—	—
Larsmo	5	4	M	4, 11, 12	—	—
Lestijärvi	—	—	—	—	—	—
Lohtaja	2	2	M	8	—	—
Nedervetil	—	—	—	—	1	11
Pedersöre	M	1—3, 6, 9	S	7, 10—12	—	—
Perho	—	—	M	12	—	—
Purmo	3	11	E	9, 12	—	—
Terijärvi	—	—	—	—	—	—
Toholampi	—	—	—	—	—	—
Veteli	—	—	—	—	—	—
Kuortaneen piiri. Kuortane distrikt.						
Alajärvi	3	6	M	1, 2, 5, 6	—	—
Alavus	8	2, 4—6	M	7, 11, 12	—	—
Evijärvi	—	—	S	8, 10, 11	—	—
Keuruu	—	—	1	7	—	—
Kortesjärvi	2	11	M	2, 5, 7, 11	—	—
Kuortane	—	—	S	7, 8, 10	—	—
Lappajärvi	—	—	S	9—11	—	—
Lehtimäki	—	—	S	1	2	10
Multia	—	—	—	—	—	—
Pihlajavesi	—	—	—	—	—	—
Soini	—	—	S	1	—	—
Töysä	—	—	M	12	—	—
Vimpeli	—	—	S	10—12	—	—
Virrat	—	—	5	13	—	—
Ätsäri	2	3	—	—	—	—
Jyväskylän piiri. Jyväskylä distrikt.						
Jyväskylän maaseurak.	M	1—4	—	—	M	3, 4, 7, 8
Karstula	3	3	1	3	—	—
Kivijärvi	—	—	60	3	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
1	4	—	—	16	3, 4, 9, 11, 12	—	—	2	4
—	—	—	—	5	8, 9, 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	13	2, 4, 9—11	—	—	4	2, 3
9	11, 12	—	—	4	2, 5, 12	—	—	7	2, 4
4	3	—	—	2	10, 12	—	—	1	1
S	2, 3, 5—12	—	—	6	9, 11, 12	—	—	M	1, 4, 11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	2, 6	—	—	M	4
—	—	—	—	1	4	—	—	2	1; 11
S	2, 4—6, 8, 9, 11, 12	—	—	2	4, 9	—	—	M	1, 11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1—6, 9, 10, 12	—	—	—	—	—	—	M	1, 11
—	—	—	—	9	11, 12	—	—	8	1, 12
—	—	—	—	3	9, 12	—	—	1	12
—	—	—	—	1	1	—	—	E	1, 2
1	3	—	—	4	3, 11, 12	—	—	M	2, 3, 4, 12
M	7	—	—	31	1, 3, 5—11	—	—	M	2
M	5, 9, 12	—	—	—	—	—	—	M	12
S	2	—	—	2	11	—	—	S	12
S	10—12	—	—	—	—	—	—	M	12
—	—	—	—	7	1, 4, 9, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	7	—	—	4	12	—	—	S	12
—	—	—	—	7	11, 12	—	—	M	2, 3, 12
—	—	5	12	M	1, 3, 6, 11, 12	—	—	—	—
M	9	—	—	1	6	—	—	—	—
S	3—12	—	—	1	2	—	—	M	1
2	1	—	—	6	4, 8, 9, 12	—	—	—	—
1	3	6	7, 8	7	1—3, 8, 10	—	—	M	1, 2, 12
M	3, 8	—	—	54	1, 3—5	—	—	—	—
1	2	—	—	2	10	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Konginkangas	—	—	—	—	—	—
Laukaa	—	—	—	—	1	11
Petäjävesi	—	—	—	—	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	—	—
Pylkönmäki	—	—	—	—	—	—
Saarijärvi	2	8	—	—	1	11
Sumiainen	2	3	—	—	—	—
Toivakka	3	8	—	—	—	—
Uurainen	—	—	—	—	—	—
Viitasaari	—	—	M	3, 6	—	—
Oulun lääni. Uleåborgs län.						
Oulun piiri. Uleåborgs distrikt.						
Haukipudas	3	4	S	6—12	—	—
Ii	—	—	M	11, 12	8	11, 12
Kempele	2	1, 11	M	6	—	—
Kiiminki	—	—	S	7—12	—	—
Kuivaniemi	—	—	—	—	—	—
Liminka	—	—	—	—	—	—
Lumijoki	—	—	M	10, 11	—	—
Muhos	—	—	—	—	—	—
Oulun maaseurak.	34	3, 4	M	5—7, 12	—	—
Oulunsalo	—	—	—	—	—	—
Temmes	—	—	—	—	—	—
Tyrnävä	—	—	S	10—12	—	—
Utajärvi	105	9—12	M	11, 12	12	1, 2
Ylikiiminki	30	6	S	7—12	—	—
Raahen piiri. Brahestads distrikt.						
Hailuoto	—	—	—	—	—	—
Paavola	6	2	M	11, 12	—	—
Rantsila	—	—	M	11, 12	—	—
Revonlahti	—	—	M	11, 12	—	—
Salon emäseurak.	—	—	S	11, 12	—	—
Salon kappeli	—	—	M	11, 12	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
1	8	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	6	1, 9	1	7	—	—	E	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	1—3	11	8, 9	11	1, 3, 6, 9, 10	—	—	M	11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	2, 4, 6, 7	—	—	20	1, 4, 5, 8—10, 12	—	—	E	1, 12
E	1	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1—3	—	—	—	—	—	—	M	12
E	3	—	—	1	2	—	—	—	—
M	10	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	5, 6	—	—	—	—
M	6	—	—	4	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	2, 3, 5	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	9—12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	12	—	—	—	—	—	—	—	—
M	7	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6, 7	—	—	15	7, 8	—	—	—	—
M	7—9	—	—	—	—	—	—	—	—
M	11	—	—	—	—	—	—	—	—
M	11	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Siikajoki	—	—	M	6, 11, 12	—	—
Vihanti	—	—	M	12	—	—
Kalajoen piiri. *Kalajoki distrikt.*						
Alavieska	1	7	M	2, 3	—	—
Kalajoki	5	3, 4	S	3—8	—	—
Merijärvi	—	—	S	10—12	1	10
Oulainen	11	11, 12	E	4, 10	1	5
Pyhäjoki	—	—	S	7, 11, 12	8	10
Rautio	—	—	M	4—7	—	—
Sievi	—	—	—	—	—	—
Ylivieska	—	—	M	2—10	4	2, 8
Haapajärven piiri. *Haapajärvi distrikt.*						
Haapajärvi	—	—	M	1, 2, 5	—	—
Haapavesi	—	—	17	7—12	23	1—3, 8, 9
Kestilä	—	—	—	—	—	—
Kärsämäki	—	—	20	3	—	—
Nivala	—	—	M	1, 3, 5, 6, 9, 12	—	—
Piippola	—	—	5	11	—	—
Pulkkila	—	—	—	—	—	—
Pyhäjärvi	—	—	—	—	—	—
Reisjärvi	—	—	—	—	—	—
Kajaanin piiri. *Kajana distrikt.*						
Hyrynsalmi	—	—	M	7, 8	1	12
Kajaanin maaseurak.	—	—	S	3—8	—	—
Kuhmoniemi	—	—	54	6—9	—	—
Paltamo	8	12	S	3—8, 10	—	—
Puolanka	10	11, 12	1	7	—	—
Ristijärvi	—	—	M	6—8	—	—
Sotkamo	15	1, 3, 5—7, 12	S	4—8	21	2—8, 11, 12
Suomussalmi	8	11	M	1, 2, 4, 12	6	1, 2, 9—11
Säräisniemi	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutauti. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Laku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Laku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Laku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Laku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Laku. Antal.	Kuukausi. Månad.
M	8, 9	—	—	—	—	—	—	—	—
E	11	—	—	—	—	—	—	—	—
E	8	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5—8, 10—12	—	—	23	3—10, 12	1	5	M	1, 11, 12
M	7, 8, 10	S	8—10	—	—	—	—	E	1, 10, 11
M	6—8	—	—	—	—	—	—	S	1, 2, 5, 9, 11, 12
M	1, 7, 3, 10	—	—	—	—	—	—	E	1, 11
E	6	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	14	9	—	—	—	—
M	3, 6, 8—12	—	—	3	3, 7	—	—	3	11
M	10, 11	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	3—5	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	10	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
E	5, 10	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1	—	—	2	12	—	—	M	2
S	1	—	—	3	2	—	—	—	—
80	1—4	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1	—	—	3	1	—	—	—	—
S	1	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 5	—	—	—	—	—	—	M	2
23	1, 2, 4, 5	—	—	3	2, 12	—	—	—	—
S	1	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 3	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Tornion piiri. *Torneå distrikt.*						
Alatornio	—	—	—	—	2	4
Karunki	—	—	—	—	—	—
Kemin maaseurak.	1	9	10	10, 11	—	—
Kolari	4	3	—	—	—	—
Simo	—	—	—	—	—	—
Tervola	15	10—12	—	—	—	—
Turtola	—	—	—	—	—	—
Ylitornio	12	3	—	—	—	—
Pudasjärven piiri. *Pudasjärvi distrikt.*						
Kuusamo	—	—	M	1, 2	—	—
Pudasjärvi	—	—	S	1—4	—	—
Taivalkoski	—	—	M	1	—	—
Rovaniemen piiri. *Rovaniemi distrikt.*						
Kemijärvi	—	—	—	—	—	—
Kuolajärvi	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	—	—	S	6, 7, 10—12	—	—
Kittilän piiri. *Kittilä distrikt.*						
Enontekiäinen	—	—	—	—	—	—
Inari	—	—	S	9	—	—
Kittilä	E	5	—	—	—	—
Muonionniska	—	—	—	—	1	4
Sodankylä	—	—	E	5	6	11
Utsjoki	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Vilutaut. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	6	3	—	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	4	—	—	23	1, 2, 4, 5, 7—12	—	—	5	12
68	3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	4, 8, 11, 12	—	—	3	12
—	—	—	—	2	11	—	—	—	—
6	3, 5	—	—	—	—	—	—	—	—
43	3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 2	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 2	—	—	—	—	—	—	—	—
9	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1, 2	—	—	3	7	—	—	4	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	M	5, 7	—	—	E	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	2, 3	—	—	2	5, 6	—	—	4	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cholera asiatica.

Wiborgs län,	Wiborgs	distrikt,	Björkö	socken	1	fall	IX.
»	»	»	Wiborgs	»	1	»	IX.
»	Willmanstrands	»	Lappvesi	»	1	»	IX.
»	Mohla	»	Mohla	»	1	»	IX.

Meningitis cerebro-spinalis epidemica.

Abo och Björneborgs län,	Salo	distrikt,	Dragsfjärd	kapell	1	fall	III.
Tavastehus	Ruovesi	»	Orivesi	socken	2	»	III, VI.
Wiborgs	Willmanstrands	»	Walkeala	»	1	»	IX.
»	Mohla	»	Mohla	»	1	»	I.
Kuopio	Pielisjärvi	»	Nurmes	»	2	»	IV, VIII.
»	Kuopio	»	Pielavesi	»	2	»	X.
Wasa	Kristinestads	»	Seinäjoki	»	1	»	VII.
»	Gamlakarleby	»	Purmo	»	1	»	VI.
Uleåborgs	Kalajoki	»	Kalajoki	»	1	»	VI.
»	»	»	Oulais	»	2	»	V, VI.

Variolae.

Abo och Björneb. län,	Tyrvis	distrikt,	Tyrvis	socken	3	fall,	VIII, IX.
Tavastehus	»	Tavastehus	»	Hattula	»	2	»	IV, V.
Wiborgs	»	Wiborgs	»	St. Johannes	»	14	»	VI—VIII.
»	»	»	»	Björkö	»	2	»	V, VI.
»	»	»	»	Nykyrka	»	11	»	IV, V, VII.
»	»	»	»	Wiborgs	»	2	»	V.
»	»	Fredrikshamns	»	Kymmene	»	6	»	II, VII, VIII.
»	»	Willmanstrands	»	Valkeala	»	3	»	I.
»	»	Mohla	»	Kivinebb	»	2	»	II, XII.
»	»	Kexholms	»	Kexholms	»	3	»	VII.
»	»	»	»	Pyhäjärvi	»	16	»	VII, IX, XI, XII.
»	»	»	»	Sakkola	»	2	»	II, III.
»	»	Salmis	»	Impilaks-Kitelä	»	8	»	I—V.
»	»	»	»	Salmis	»	49	»	I—VI.
»	»	»	»	Suistamo	»	2	»	V.
»	»	»	»	Suojärvi	»	1	»	V.
Kuopio	»	Rautalampi	»	Hankasalmi	»	1	»	VI.
Uleåborgs	»	Kajana	»	Suomussalmi	»	13	»	I, X.

Varicelle.

Nylands	län,	Lojo	distrikt,	Lojo	socken	2	fall	IX.
Wiborgs	»	Kexholms	»	Kexholms	»	1	»	I.
»	»	»	»	Pyhäjärvi	»	S	»	IX.
»	»	Salmis	»	Suistamo	»	E	»	V.
»	»	»	»	Suojärvi	»	E	»	V.
S:t Michels	»	Jorois	»	Jorois	»	2	»	VII, X.
»	»	»	»	Haukivuori	»	4	»	X.
Kuopio	»	Pielisjärvi	»	Nurmes	»	1	»	XI.
»	»	»	»	Pielisjärvi	»	S	»	XI.

B. Otteita piirilääkärien vuosikertomuksista.

B. Utdrag ur provincialläkarenes årsberättelser.

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri.* Terveydenhoidollisessa suhteessa ei ole vuoden kuluessa tapahtunut mainittavia muutoksia. Se vain on merkille pantava, että kansa alkaa yhä yleisemmin käsittää kulkutautien vastustamistoimenpiteiden tarpeellisuutta ja hyötyä, joskin paikottain syrjäkylissä vieläkin ollaan siihen nähden hyvinkin leväperäisellä kannalla.

Elokuussa kehotin Mäntsälän kuntaa ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että kaikkien keuhkotautiin kuolleiden asunnot oli desinfioitava, kun olin saanut kuulla, että kunnassa oli tapana huutokaupoissa myydä keuhkotautisten puhdistamattomia vaatteita. Kuntakokous suostuikin ehdotukseeni ja kokouksen päätös on jo saanut lainvoiman.

Tulirokkoa ja kurkkumätää on pitkin vuotta esiintynyt uhaten milloin toisessa, milloin toisessa kunnassa. Ne eivät ole kuitenkaan voineet saada varsinaisen epidemian luonnetta, kun nyt jo on olemassa kiertäviä sairaanhoitajia useissa piirin kunnissa ja apunani on ollut piirin kiertävä hoitaja, sekä koska Helsingin ja Porvoon maalaiskunnilla on kulkutautisairaalat. — Hinkuyskää on myös liikkunut jotensakin laajalti piirissä, mutta se on ollut lievänlaatuista. Kuitenkin se on tähän nähden vienyt suhteellisesti paljon uhreja — papiston tiedonantojen mukaan 48 — syystä että kansa ei laisinkaan vielä välitä tämän taudin vastustamisesta. Onpa usein varsin vaikeata saada edes taudin esiintymistä koskevia tietoja.

Toukokuussa kävin, Vaivaishoidontarkastajan apulaiselta, Herra Kuvernöörin kautta minulle tulleen tiedonannon johdosta tarkastamassa Porvoon kunnan vaivaistalon mielenvikaisten osastoa ja huomasin, että mielisairaiden hoito oli uskottu 60-vuotiaalle, ymmärrykseltään hyvin heikolle naiselle, joka itse oli vaivaisavun tarpeessa. Käynnistäni kerroin Herra Kuvernöörille ja seurauksena oli, että Porvoon kunta velvoitettiin palkkaamaan kunnollinen hoitaja vaivaistalossa olevia mielenvikaisia varten. — Joulukuun lopulla taas kävin, niinikään Vaivaishoidontarkastajalta, Kuvernöörin kautta minulle tulleen ilmiannon perusteella, tarkastamassa erästä mielenvikaista naista, jota

hoidetaan Helsingin kaupungin mielenvikaisten hoitolassa Huopalahdessa. Oli nimittäin ilmoitettu, että mainittua naista muka hoidettaisiin kovin huolettomasti, mutta huomasin, että hän ainakin Huopalahden hoitolassa oli saanut osakseen hellää hoitoa; sinne oli hänet kuukautta aikaisemmin siirretty kaupungin vaivaistalon yhteydessä olevasta mielenvikaistenhoitolasta.

Syfilistarkastuksia ei ole vuoden kuluessa tarvinnut suorittaa.

Kunnanlääkäreitä on Mäntsälän, Nurmijärven ja Porvoon kunnissa sekä Tuusulan ja Sipoon kunnilla yhteinen. Tammikuusta 1911 alkaen on Helsingin maalaiskunnallakin oma lääkärinsä.

Kätilöitä on: Askulassa, Pornaisissa, Pukkilassa, Sipoossa ja Tuusulassa kussakin 1, Mäntsälässä 2, Helsingin maalaiskunnassa 3, sekä Nurmijärvellä ja Porvoon maaseurakunnassa 4.

Kiertävät, vakinaisesti palkatut sairaanhoitajat oli koko vuoden 1910 Helsingin, Nurmijärven ja Tuusulan kunnilla sekä alkaen 27 p:stä toukokuuta myöskin Mäntsälässä, johon jo 28 p. syysk. 1908 päätettiin ottaa hoitaja, mutta asia yhä vain lykkäytyi, kunnes keväällä 1910 uhkaavan kurkkumätäepidemian johdosta vihdoin sain kunnallislautakunnan taivutetuksi julistamaan viran haettavaksi. Sipooseenkin päätettiin vuoden lopussa ottaa vakinainen sairaanhoitaja kunnan palvelukseen, ja joulukuussa julistettiin virka haettavaksi. Sitäpaitsi on piirissä edelleenkin toiminut, apunani kulkutautien vastustamisessa, Lääkintöhallituksen käyttövaroilla palkattu jo 1907 toimeensa tullut diakonissa. Hän on koko vuoden asunut Askulan kunnassa, jossa hänen avullaan olen saanut hyvin uhkaavan tulirokko-epidemian leviämisen estetyksi. Tauti varmaankin olisi käynyt sanotussa kunnassa perin tuhoisaksi ja ehkä vaaralliseksi lähikunnillekin, ellei apunani olisi ollut valpasta vartijaa piirin laidalla valvomassa määräyksieni noudattamista. Vuosi vuodelta onkin käynyt yhä selvemmäksi, että koko piirissä toimiva, kiertävä sairaanhoitaja, jonka piirilääkäri voi lähettää sinne, missä kulloinkin vaara on suurin (m. m. useinkin auttamaan kuntien palkkaamia sairaanhoitajia), on aivan välttämätön, jotta voitaisiin Helsingin vilkasliikkeisessä piirilääkäripiirissä menestyksellisesti vastustaa kulkutauteja. (Konr. Reijo-Vaara).

Lovisa distrikt. 1910 års nativitet är större än föregående års egentligen endast i Lovisa stad, Pernå och Anjala — i Strömfors ungefär lika — men i $^2/_3$ af distriktets kommuner mindre än fjolårets. Distriktets totala nativitet är äfven mindre. Mortalitetssiffran är därjämte något större, hvarföre ökningen af distriktets folkmängd utgörande 859 personer tydligen beror på ökad inflyttning. (O. Appelberg).

Ekenäs distrikt. Landsförsamlingarnas relativt stora folkökning beror på att några folkrika byar, som tidigare räknats till Hangö stad, numera öf-

verförts till Hangö landsförsamling hvarigenom åter Hangö stad i motsvarande grad förlorat i folkmängd.

Äfven detta år tyckes samma nedåtgående, låga nativitetsprocent göra sig gällande, hvarom jag i min senaste årsberättelse omförmälde.

Det allmänna hälsotillståndet i landskommunerna får betecknas såsom godt och har dödligheten varit mindre än på många år härförinnan.

I distriktet fungerade, förutom de i städerna befintliga läkarene, 3 kommunalläkare, däraf en i Ingå och Degerby med regelbundna sjukmottagningar äfven i Svartå; en i Pojo, tillika bruksläkare i Fiskars och en i Bromarf. Dessutom var under hela året en praktiserande läkare bosatt i Karis. In summa 9 läkare i distriktet.

Barnmorskor finnas numera i alla kommuner, utom Ekenäs landskommun; däremot saknas ambulatoriska sjuksköterskor fortfarande, utom i städerna. Karislojo kommun har dock redan gått i författning om anställande af en diakonissa. (Reinh. Fabritius).

Lohjan piiri. Yleinen terveydentila piirissä ei ole vuoden kuluessa ollut tyydyttävä, sillä Nummen pitäjätä lukuunottamatta on hinkuyskää ja kurkkumätää esiintynyt kaikissa kunnissa, tuli- ja tuhkarokkoa sekä influensaa viidessä, punatautia kolmessa, suolityyfusta kahdessa ja vesirokkoa yhdessä kunnassa. Mistä yllä mainitut tarttuvat taudit ovat saaneet alkunsa, on usein ollut vaikea päättää. Espooseen on niitä pääkaupungin läheisyyden ja vilkkaan liikeyhteyden vuoksi sieltä epäilemättä silloin tällöin kulkeutunut ja sitten muihinkin kuntiin levinnyt, mutta enimmäkseen on tautien synty ollut hämärä.

Kirkkonummen ja Vihdin kunnallissairaalat, joita asianomaiset kunnanlääkärit ovat hoitaneet, ovat koko vuoden olleet yleisölle avoinna. — Sitäpaitsi on Kirkkonummen, Siuntion, Lohjan ja Vihdin vaivaistaloissa pienet osastot etupäässä varattomien mielenvikaisten hoitoa varten. (K. F. Walle).

Turun ja Porin lääni. *Turun piiri.* Yleinen terveydentila ei ole ollut oikein tyydyttävä, sillä tulirokkoa on piirissä ollut liikkeellä sekä vuoden alkuettä loppupuolella, erittäinkin Piikkiössä, jossa sattui 72 kohtausta. Paimiossa todettiin 33 ja Sauvossa 66 tapausta. Taudin enemmän levenemisen ehkäisemiseksi perustettiin Sauvoon tilapäinen kuumesairaala sairaanhoitajattarineen erääseen vaivaistalon tontilla erillään olevaan rakennukseen. Paimiossa, Paraisissa ja Piikkiössä olivat sairaanhoitajattaret kiertelemässä, opastaakseen sairaitten omaisia niiden hoidossa ja toimittaakseen sairaitten kodeissa puhdistuksia.

Keuhkotautiin kuolevaisuus on ollut piirissä tuhatta henkeä kohti 2.9, eli 18.5 % kaikista kuoleman tapauksista.

Yleistä kuppataudin tarkastusta ei ole tarvinnut pitää viimeksi kuluneena tilintekovuonna.

Piirissä on neljä diakonissaa, nimittäin Maariassa, Nousiaisissa, Kaarinassa ja Paimiossa. (Johan Martola).

Uudenkaupungin piiri. Yleinen terveydentila on tänäkin vuonna ollut verraten hyvä. Kurkkumätää on Mynämäellä vuoden kuluessa, kunnanlääkärin ilmoituksen mukaan, ollut kaikkiaan 86 tapausta. Tauti oli jo edellisenä vuonna raivonnut kunnassa, sekä myöskin Laitilassa, jossa ilmoitettiin piirilääkärille 26 tapausta. Jotenkin varmaa kuitenkin on, ettei kaikkia tapauksia ole kunnallislautakunnalle ilmoitettu, koska taudin tapauksia usein salataan, jotta päästäisiin varokeinoja noudattamasta, ja niinkuin Mynämäellä tapahtui, ettei tarvitsisi viedä sairaita Mynämäen kunnanlääkärin aikaansaamaan tilapäiseen sairastupaan. Serumia käytettiin useimmissa tapauksissa. Karjalassa ilmaantui myöskin muutamia kurkkumätätapauksia. Niissä Laitilassa ja Mynämäellä olevissa asunnoissa, joissa tätä tautia oli ilmaantunut, toimittivat sairaanhoitajattaret formalinipuhdistuksen. Yleensä on kansan keskuudessa »tartunnan pelko» nähtävästi enentynyt ja varokeinoja koskevia määräyksiä ruvettu noudattamaan, vaikkakin vastahakoisesti. Maito kuljetetaan suurimmaksi osaksi osuusmeijereihin. On miltei mahdotonta estää maidon vientiä niistä taloista, joissa taudintapauksia oli ollut. Papiston ilmoituksien mukaan kuoli kurkkumätään ja kuristustautiin 14 henkilöä.

Useat kunnat ovat hankkineet itselleen formaliinilamppuja. Täten on voitu desinfioida ne asunnot, joissa kulkutauteja on ilmaantunut.

Paikallistaudeista mainittakoon ruuansulatuselinten häiriöt, kuten vatsa- ja suolikatarrit, reumaattiset taudit joita oli verraten paljon tänä vuonna sekä neurastenia, joka on ollut hyvin yleinen niin miehissä kuin naisissakin. Keuhkotautiin kuoli 103 henkeä, eli 15.4 % kaikista kuolleista (2.31 tuhatta asukasta kohti). Lapamato on yleinen saaristokunnissa. Ihotaudeista ovat tavallisimmat impetigo ja prurigo lapsissa, sekä eksemi ja urticaria. Trakomi on jotenkin harvinainen. Veneerisiä tauteja ei ole ollut maalaiskunnissa. Ainoastaan muutamia tippuritapauksia on sattunut. Lastentaudeista ovat skrofuloosi ja riisitauti hyvinkin tavallisia. Ripuliin kuoli ensimäisellä ikävuodella olevia lapsia 13 koko piirikunnassa. Tämän ikäisten lasten ravintona on tavallisesti äidin maito. Imettämisaika kestää vuoden ja toisinaan kauemmankin. Ensimäisellä ikävuodella olevia lapsia kuoli 107, eli 15 % kuolleiden koko luvusta.

Terveyssuhteet maaseudulla ovat ylimalkaan huonot. Puhtaus ja ilmanvaihto ovat vaillinaiset. Kaivoja ei pidetä kunnossa ja juomavesi on sen johdosta huonoa. Janon sammuttamiseksi käytetään enimmäkseen kaljaa eli »juomista», joka tavallisesti on hapanta ja huonosti käynyttä, tahi kuorittua maitoa. Kansan jokapäiväiseen ravintoon kuuluvat perunat, ruisleipä, suolattu liha ja kala sekä varakkaammilla maitoruoat. Kahvia ja teetä juodaan runsaasti. Ruuan valmistaminen on huomattavasti parantunut. Juopumus vähenee vähenemistään. Yleinen sivistys on kohonnut.

Sairastupaa ei ole muualla piirissä kuin Uudessakaupungissa; mutta sekin on pieni eikä vastaa nykyajan vaatimuksia.

Kylpylaitoksia on piirissä kolme pienenpuoleista. Vehmaalla Lallisten kartanossa ja Mietoisissa Tervaisten tilalla sijaitsevat ovat jo muutamia vuosia olleet käytännössä. Viime vuonna perustettiin kylpylaitos myöskin Kodialan kylään Uudellekirkolle. Näissä »kylpylaitoksissa» annetaan »savikylpyä», höyrykaappia, erilaisia amme- ja ruiskukylpyjä sekä hierontaa ja käytetään näitä ahkerasti. N. k. kuhniminen eli Kuhnekylpyjen käyttäminen on vuoden kuluessa tullut yleiseksi muutamissa kunnissa. Ne soveltuvat muka kaikkiin tauteihin.

Kätilöitä on kaikissa kunnissa, paitsi Iniössä. Neljällä niistä on oikeus toimittaa koneellista synnytystä.

Ainoastaan Mynämäellä on ollut kunnanlääkäri.

Kiertäviä sairashoitajia ei ole. Laitilassa on työskennellyt yksityinen sairashoitaja. Mynämäen diakooniyhdistyksen säännöt ovat vahvistetut.

(G. I. Rothström).

Rimito distrikt. Fall af epidemiska sjukdomar, som medfört döden hafva förekommit endast i Rimito, där kikhosta under hösten var gängse; äfven i Nagu förekommo fall af denna sjukdom, dock i intet fall med dödlig utgång. Med undantag för influensan, som med några fall under januari månad observerats i de finska kommunerna, har distriktet i själfva verket under 1910 varit förskonadt från öfriga epidemiska sjukdomsformer. (A. A. Branders).

Godby distrikt. I Saltvik förekom gulsot i ett flertal byar. Hos provinsialläkaren söktes hjälp i 11 fall (i ett fall, hvilket aflöpte letalt, först då den sjuke var i medvetslöst tillstånd), men enligt förljudande var fallens antal långt högre. De observerade fallen förekommo under mars—juli, september och oktober. Sjukdomens orsak kunde icke utrönas. Men då man tager i betraktande, att under året icke ett enda fall af gulsot kommit till provinsialläkarens kännedom från någon annan socken, under det att hans klienter ingalunda till hufvudsaklig del utgöras af Saltviksbor, kan man icke såsom obefogadt tillbakavisa antagandet, att sjukdomen var af infektiös art. (G. Hörnborg).

Porin piiri. Terveydentila piirissä oli v. 1910 kuluessa jotensakin hyvä. Tulirokkoa liikkui kyllä yhä edelleenkin jatkona edelliseltä vuodelta, samoin myöskin hinkuyskää. Ensinmainittuun tautiin kuoli 27 ja jälkimäiseen 34 henkeä. Runsaanlaisesti esiintyi tulirokkoa Porin kaupungissa ja hinkua niinikään Porin kaupungissa sekä Nakkilassa ja Eurassa. Kurkkumätään on kuollut 22 henkilöä.

Suurinta tuhoa on v. 1910 niinkuin edellisinäkin vuosina, tuottanut tuberkuloosi, erittäinkin keuhkotuberkuloosi. Siihen kuoli v. 1910 koko piirissä 322 henkilöä, eli 18.9 % kuolleiden luvusta eli 3.2 tuhatta asukasta kohti.

Veneerisiä tauteja, varsinkin tippuria on esiintynyt runsaammin kuin edellisinä vuosina.

Kroonillisista taudeista ovat tavallisimmat ruuansulatuselimistön ja hermoston häiriöt. Pienten lasten kuolevaisuus aiheutuu suuressa määrin suoliston taudeista, jotka useimmissa tapauksissa johtuvat lasten ruokkimisessa ja hoidossa tehdyistä virheistä. Riisitauti on hyvin tavallinen lastentauti tässä piirissä. Niinikään on trakomi piirissä hyvin yleinen.

Kun Noormarkun pitäjään v. 1910 hankittiin kunnanlääkäri on piirissä sanottuna vuonna toiminut kaikkiaan 11 lääkäriä.

Sairaanhoidossa on työskennellyt kaupungeissa 4 diakonitarta ja 1 sairaanhoitaja sekä maalaiskunnissa 3 diakonitarta. Paitsi Porin yleistä sairashuonetta ja Porin kaupungin ylläpitämää sairaalaa on piirissä seuraavat hoitolaitokset: lääketieteenlisensiaattien Nyqvist'in ja Pikkaraisen yksityissairaala Porissa, »Sairaitten ystävät»-nimisen yhdistyksen ylläpitämä sairaala Raumalla, kunnansairaala Raumalla, yksityinen synnytyslaitos Raumalla, kauppaneuvoksetar E. Ahlström'in ylläpitämä vanhojen turvakoti Noormarkussa ja tohtorinleski O. Paqvalin'in virkistyskoti Eurassa. Seuraavissa piirin kunnissa on vaivaistalo: Porin ja Rauman kaupungeissa, Merikarvialla, Ahlaisissa, Pomarkussa, Nakkilassa ja Eurajoella. Kaikissa näissä on osasto mielenvikaisia varten. Heikkomielisten hoitoa varten on sitäpaitsi Porin maaseurakunnalla, Ulvilan, Ahlaisten, Kiukaisten, Luvian ja Kullaan kunnilla osa Harjavallan pitäjässä sijaitsevassa hoitolaitoksessa.

Kaikilla piirin kunnilla on nykyään tutkinnon suorittanut kätilö palveluksessaan. (Hj. Nordling).

Ikaalisten piiri. Vuoden kuluessa on piirissä ilmaantunut koko joukko kulkutauteja, etenkin lapsien keskuudessa.

Toimenpiteistä kulkutautien vastustamiseksi mainittakoon, että Ikaalisissa ylläpidettiin maalis—joulukuulla väliaikaista tulirokkosairaalaa jonne tosin tuotiin verraten vähän sairaita ja että kiertävä sairaanhoitajatar on toimittanut kunnan kustannuksella useissa paikoin formaliinidesinfioimisia tulirokkoa sairastaneiden asunnoissa. Mutta koska kansan sivistystasa on alhainen, ja kun rahvas ei hevin usko kulkutautien tarttuvaisuutta, oli kaikista toimenpiteistä vain vähäisen hyötyä. — Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä saivat kurkkumätään sairastuneet difteriaseerumia kunnan kustannuksella. Ikaalisiin perustettiin sitäpaitsi väliaikainen kurkkumätäsairaala, mutta Hämeenkyrössä itse kunnallislautakunta vastusti piirilääkärin samanlaisen laitoksen perustamista koskevaa ehdotusta. — Hinkuyskää koskevia neuvoja annettiin kuuluttamalla; Ikaalisissa ja Parkanossa sitä paitsi jaettiin kansalle piirilääkärin laatimia ja kunnan kustantamia lentokirjasia.

Yleisen terveydenhoidon alalla ei tänäkään vuonna ole mitään edistymistä huomattavissa.

Ikaalisten pitäjässä on vuodesta 1900 asti ollut 10 vuoteella varustettu sairaala joka on kuitenkin lääkärin puutteen takia ollut suljettuna maaliskuun

20 p:stä alkaen. Kyröskosken sairaala, jossa on 5 vuodetta, on niinikään ollut suljettuna koko vuoden.

Veneeriset taudit eivät ole piirissä yleisiä. Vuoden kuluessa piti piirilääkäri yhden veneerisen tarkastuksen Kankaanpäässä, jolloin 28 tutkitusta yhdessä havaittiin kuppaa.

Vuoden kuluessa on Ikaalisissa toiminut kiertävä sairaanhoitajatar ja Parkanossa diakonissa. Sitäpaitsi on diakonaattiyhdistyksen toimesta saatu Hämeenkyröönkin diakonissa. (Bertel Laurell).
v. t.

Tyrvään piiri. Yleiseen kuolevaisuuteen ovat tänä vuonna vaikuttanut samat syyt kuin edellisenäkin. Keuhkotautiin kuoli 119 ja kulkutauteihin 51 henkeä. Pieniä lapsia kuoli kaikkiaan 89. Piirin eri kunnissa on keuhkotautiin kuolleiden luku ollut: Suodenniemellä 4,20 ‰, Tyrväällä 4,15 ‰ Kiikassa 4,10 ‰ ja Mouhijärvellä 3,56 ‰, Kiikoisissa 3,06 ‰. Lavialla 2,73 ‰, Karkussa 2,06 ‰ ja Suoniemellä 1,39 ‰. Verratessa näitä edellisen vuoden lukuihin huomaa, kuten useasti ennenkin, että siellä missä jonakin vuonna kuolevaisuus keuhkotautiin on ollut pieni, se seuraavana vuonna on sitä suurempi.

Yhden yleisen kuppatarkastuksen toimitin huhtikuussa Tyrväällä, Myllymaan kulmalla, koska sieltä 2—3 henkeä oli joutunut lasarettiin, mutta siellä tapasin sairaana vain yhden pienen isättömän rintalapsen, jonka äidissä ennen oli ollut mainittu tauti. (Otto Meurman.)

Salon piiri. Lavantautia ilmaantui taas keväällä ja uudelleen myöhemmin syksyllä Halikossa vanhoilla, tutuilla paikoilla, keväällä eritoten Hajalan osuusmeijerin ympäristössä, jonka tähden kuvernööri määräsi, että likaviemäritorvi, joka kulki samassa ojassa kuin kaivosta tuleva imutorvi siirrettäisiin kokonaan eri ojaan, joten siitä ei voisi vuotaa vettä kaivoon.

Venerisiä tauteja ei huomaa paljoa. Kuppatautia olen havainnut vain muutamia tert. tapauksia. Tippuria on esiintynyt jonkun verran.

Mielisairastenhoidossa ei ole tapahtunut muutoksia. Kysymys kuntain yhteisestä sairaalasta ja sen yhteydessä myöskin mielisairaslaitoksesta, raukesi lopullisesti, mitä viimemainittuun tulee, koskapa hankkeen toteuttaminen olisi vaatinut runsaasti varoja. (E. J. Warén.)

Huittisten piiri. Tuberkuloosiin kuoli papiston antamien tietojen mukaan 2,8 ‰ eli 18,5 % kaikista kuolleista.

Kulkutaudeista on tulirokkoa liikkunut laajalti piirissä, etenkin Loimaan pitäjässä, johon perustettiin tulirokkosairaala. Täten voitiin sitten rajoittaa taudin leveneminen.

Piirin kaikissa kunnissa, paitsi Metsämaalla on kätilöt, joiden apua käytettiin noin 41,4 %:ssa synnytyksistä. Köyliön ja Alastaron kunnissa on toiminut diakonissat. (R. Räihä.)
v. t.

Hämeen lääni. *Hämeenlinnan piiri.* Piirin kaikilla kunnilla on vahvistetut terveyshoitoohjesäännöt. Viime tilivuonna on Hausjärven ohjesääntöä vähän muutettu ja tämän muutoksen on kuvernööri vahvistanut.

Piirissä esiintyneistä paikkakunnallisista taudeista on luonnollisesti ensiksi mainittava niistä tuhoavin, tuberkoloosi. Papiston tiedonantojen mukaan on mainittuun tautiin vuonna 1910 kuollut 128 henkeä, joka määrä on 15,3 % kaikista kuolleista, eli 2,03 tuhatta asukasta kohti.

Spitalitautia on esiintynyt yksi uusi tapaus Janakkalassa. Diagnosi tehtiin Helsingin ihotautiosastossa. Sairas oli sittemmin muutaman viikon Oriveden sairaalassa, mutta hänet päästettiin sieltä vastoin kotikunnan tahtoa, ja elelee hän nyt Janakkalassa.

Isoarokkoa ilmeni 2 tapausta Hattulassa. Tauti, joka oli selvästi tullut Venäjältä, saatiin ajoissa torjutuksi.

Kurkkumätää on vuoden kuluessa ilmoitettu 26 tapausta, joista luulen kuitenkin suuren osan olleen tulirokkodifteriaa.

(Karl von Fieandt.)

Hollolan piiri. Kuolevaisuus on kaikissa piiriin kuuluvissa kunnissa ollut pienempi kuin edellisenä vuonna. Keuhkotautiin on ilmoitettu kuolleen 103 henkeä, eli 1,99 ‰; nimittäin Lahden kaupungissa 10 (1,96 ‰), Hollolassa 19 (1,53 ‰), Asikkalassa 26 (3,06 ‰), Lammilla 17 (2,35 ‰), Nastolassa 6 (1,10 ‰), Padasjoella 14 (2,65 ‰), Kärkölässä 9 (1,95 ‰) ja Koskella 2 (0,65 ‰).

Kurkkumätätapauksia sattui piirissä kautta koko vuoden. Vähäinen tulirokko-epidemia esiintyi Lammilla ja Padasjoella.

Tavallaan merkkitapauksena piirin oloihin nähden on pidettävä Lahden kunnallissairaalan valmistumista. Sairaala, johon otetaan potilaita myöskin kaupungin ympärillä olevista kunnista, alkoi toimintansa 1 p:nä lokakuuta.

(Otto Bergström.)

Tammelan piiri. Maanviljelyksen ja teollisuuden kehittyessä on väestön hyvinvointi lisääntynyt, samalla kun lukuisat koulut ovat kohottaneet sivistystä ja sievistäneet käytöstä ja tapoja, joskin tässä suhteessa vielä on paljon toivomisen varaa.

Alkoholin nauttiminen on rajoittunut muutamiin keskuksiin. Suurin osa väestöä lienee raitista.

Piiri on vuoden kuluessa säästynyt vaikeilta kulkutaudeilta. Hinkuyskää ja influensaa on kuitenkin lukuisin tapauksin esiintynyt pitkin vuotta piirissä, mutta kumpikin tauti on ylimalkaan ollut lievähköä.

Tulirokkoa ja kurkkumätää on sattunut vain yksityisiä tapauksia. Heti tautien ilmaantuessa on ryhdytty tarpeellisiin toimiin tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi.

Jokioisten pitäjässä on havaittu muutamia syfilistapauksia, enimmiten lapsissa. Kaikki sairastuneet on lähetetty lääninsairaalaan.

Tuberkulosi on nyt, kuten aina, vienyt lukuisia uhreja. Mainittu tauti ei kuitenkaan tietääkseni ole lisääntynyt, pikemmin päinvastoin, sillä kuolleitten lukumääräkin on hieman vähentynyt. Kunnanlääkäreitä on: Tammelassa ja Jokioisten kunnassa yhteinen, Urjalassa, Akaassa, Sääksmäellä sekä Somerolla ja Somerniemellä yhteinen. Sairashuoneita sitävastoin on ainoastaan Tammelassa (2) ja Urjalassa. Vaivaistaloja on Tammelassa, Urjalassa ja Sääksmäellä. Kalvolassa on lahjoitusvaroilla ylläpidetty vaivaistalon ja sairaalan tapaista laitosta. Kullakin kunnalla on oma palkattu kätilönsä, joka samalla toimii rokottajana.

(Georg v. Essen.)

Tampereen piiri. Tulirokkoa on liikkunut kaikissa tähän piiriin kuuluvissa kunnissa, paitsi Sahalahdella, Tottijärvellä sekä Vesilahdella, mutta ainoastaan yksityisin kohtauksin. Kangasalla esiintyi hinkuyskää lapsissa syyskuussa ja Pälkäneellä kesäkuusta marraskuuhun asti. Kolme kurkkumätätapausta sattui Pirkkalassa elo- ja syyskuussa sekä 11 Pälkäneellä toukokuun ja lokakuun välisellä ajalla. Tästä kaikesta päättäen täytyy sanoa yleistä terveydentilaa hyväksi.

Veneerisiä tarkastuksia ei ole toimitettu vuoden kuluessa.

(Osk. Londén.)

Jämsän piiri. Keuhkotautiin kuoli papiston ilmoituksien mukaan 108 henkeä, eli 2,32 ‰ koko väkiluvusta. (Carl Höijer.)

Ruoveden piiri. Ruoveden piiri on vuonna 1910 suurimmaksi osaksi säilynyt maamme pahimmasta kulkutaudista, tulirokosta. Kurussa on kuitenkin papiston tiedonantojen mukaan 6 lasta kuollut tulirokkoon, ja Villppulan seurakunnassa 1.

Kuppatautia on huomattu ainoastaan muutamia harvoja tapauksia. Yleensä ovat veeneriset taudit varsin harvinaisia tässä piirissä.

Kaikista kuolemantapauksista oli keuhkotaudin aiheuttamia 17,9 %, eli 2,7 kutakin tuhatta asukasta kohti. Se on siis ollut hiukan pienempi kuin vuosina 1908 ja 1909.

Vuoden alussa avattiin Ruoveden kirkonkylässä 12 sairasvuoteella varustettu, maanviljelysneuvos A. Aminoff'in perustama keuhkotautiparantola, joka on ollut koko vuoden toiminnassa.

Trakomitapaukset ovat käyneet yhä harvinaisemmiksi. Verestä trakomia näkee harvoin.

Vuoden 1909 lopussa valmistui Oriveden kunnan iso, ajanmukainen köyhäintalo. Sen ensimäinen toimintavuosi oli v. 1910. Muualla piirissä ei vielä ole köyhäintaloa.

Kaikissa piirin kunnissa on tutkinnon suorittaneet kätilöt, joita yleisö nähtävästi rupeaa yhä enemmän käyttämään. Sekä Ruovedellä että Orivedellä

on kunnanlääkäri. Kurun kuntaan sitä vastoin ei ole vieläkään saatu omaa lääkäriä. (Edvin Roos.)

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Veneriset taudit ovat olleet ylimalkaan entisellään. Pieni vähennys läänin sairaalassa hoidettujen lukumäärään nähden on kuitenkin huomattavissa.

Kurkkumätää on yhä vieläkin liikkunut Viipurin esikaupungeissa miltei kautta koko vuoden. Jonkun verran sitä on ilmennyt muissakin kunnissa, mutta vuoden kuluessa sairastuneiden lukumäärä vähenee vuosi vuodelta jotakuinkin säännöllisesti. Vuonna 1909 oli sairastuneitten lukumäärä koko piirissä 115, mutta v. 1910 vain 87.

Lavantaudin kohtauksia on vuonna 1910 sattunut tavallista enemmän Koivistolla ja Lavansaarella.

Tilivuonna sattui piirissä kaksi koleratapausta. Sitäpaitsi oli isoarokkoa liikkeellä. Kaikkiaan esiintyi mainittua tautia 29 tapausta, nimittäin Sorvalissa 2, Uudellakirkolla Liikalan ja Jokelan kylissä 11, sekä 2 Koivistolla Vatnuorin kylässä, josta tarttuma sittemmin kulkeutui Johanneksen pitäjän Karhulan ja Kaijalan kyliin. Täällä tautia salattiin. Se levisi sitten myöskin Lippolan kylään. Yhteensä sairastui Johanneksen pitäjässä 14 henkilöä isoonrokkoon. (Edv. v. Weymarn.)

Haminan piiri. Yleinen terveydentila piirissä oli v. 1910 verraten hyvä ja parempi kuin kahtena edellisenä vuotena. Kulkutauteja liikkui vähän.

Keuhkotautiin kuoli 112 henkilöä eli 11,44 % kaikista kuolleista ja 1,66 kutakin tuhatta asukasta kohti; siis verraten alhainen luku.

Isoonrokkoon sairastui helmikuun alussa Kymin pitäjän Suulisniemen kylässä eräs työmies, joka äsken oli tullut Sortavalasta tuoden tartunnan mukanaan. Hän parani, mutta hänen veljensä, jonka luona sairas oli asunut, sairastui samaan tautiin ja kuoli siihen. Molempia hoidettiin Kymin tilapäisessä kulkutautisairaalassa. Suulisniemessä rokotettiin 128 henkilöä uudestaan, ja luultiin, että tauti olisi loppunut tähän. Juhannuksen aikaan ilmaantui kuitenkin Helilän kylässä, noin 3 kilometrin päässä Suulisniemestä, Karhulan tehtaan läheisyydessä, lievää rokkotautia jota tehtaanlääkäri aluksi luuli vesirokoksi, mutta kun sattui pari ankarahkoa tapausta, kävi selville, että tauti olikin isoarokkoa. Sairastuneita, joita oli 4, kuoli yksi, muut paranivat. Helilässä ja Karhulassa rokotettiin tämän johdosta uudestaan 1,568 henkilöä.

Kotkassa toimiva lääkäri, tohtori R. Rosenius, jonka Lääkintöhallitus on määrännyt tekemään säännöllisiä vastaanottomatkoja Haminan piiriin kuuluviin ulkosaariin, nimittäin Haapasaareen, Suursaareen ja Tytärsaareen, suoritti vuoden kuluessa ainoastaan 4 tällaista matkaa; huhti-, touko-, kesä- ja heinäkuussa. Ettei hän tehnyt useampia matkoja, lienee aiheutunut siitä, että hän ei saanut valtion höyrylaivoja käytettäväkseen.

Kiertäviä sairaanhoitajia on tullut kaksi lisäksi, nimittäin Suursaareen ja Sippolaan. Suursaaren sairaanhoitajatar on valtion palkkaama; Sippolan diakonissan palkkaa taas diakonaattiyhdistys, jolle Senaatti on myöntänyt 300 mk suuruisen vuotuisen valtioavun.

Kätilöitä on piirissä 22, joista kaupungeissa 10 ja maalaiskunnissa 12. Viimemainituista 3 on suorittanut tutkinnon koneellisessa lapsenpäästötaidossa (Miehikkälän, Vehkalahden ja Suursaaren kätilöt) ja toimittivat nämä vuoden kuluessa 2 pihtisynnytystä. (A. Th. Ehrström.)

Lappeenrannan piiri. Kysymyksessä olevana tilivuotena on piirin asukasluku lisääntynyt 1,460 henkilöllä. Edellisenä vuotena oli vastaava luku noin 1,019. Niinikään on kuolleisuus v:na 1910 ollut pienempi kuin 2:na tätä edellisenä vuotena, nimittäin tilivuotena 14,7 ‰, v. 1909 16,2 ‰ ja v. 1908 19,9‰. Tämä, edellisiin vuosiin verraten hyvä tulos onkin luonnollinen, kun ottaa huomioon sen tosiseikan, että terveydentila kaikkialla piirissä on tilivuotena ollut erikoisen hyvä. Ainakaan eivät varsinaiset kulkutaudit ole päässeet sanottavasti terveydentilaan vaikuttamaan, eivät kumminkaan siinä määrin kuin pitkät ajat tätä ennen. V. 1909 kuoli kulkutauteihin 14,6 % kaikista kuolleista, mutta tilivuotena ainoastaan 10,7 %. Tulirokko, johon v. 1908 kuoli 53,7 % kaikista kulkutauteihin kuolleista ja v. 1909 27,9 %, heikkeni v. 1910 sen verran, että silloin ainoastaan 11 % joutui sen uhriksi. Sen sijaan on hinkuyskän vaikutus kuolleisuuteen ollut tilivuotena suurempi kuin muiden kulkutautien, koskapa mainittuun tautiin v. 1910 kuoli 43 % kaikista kulkutauteihin kuolleista.

Vuoden 1909 loppukuukausina Valkealan pitäjän Mattilan kylässä epidemian tavoin liikkunut vähärokko (varioloides), johon sairastui 17 henkilöä, enimmäkseen lapsia, jatkui vielä seuraavan vuoden tammikuussa Kymintehtaalla, mutta rajoittui sairastuneiden luku ainoastaan 3:een. Sen jälkeen ei uusia varioloides-tapauksia enää ilmaantunut Valkealassa. — Mainitsen lopuksi 2 harvinaisehkoa akuuttista infektsio-tautia: meningitis cerebrospinalis epidemican ja cholera asiatican, — joita esiintyi 1 tapaus kumpaakin, edellinen Valkealassa, jälkimäinen Lappeella. Koleraan sairastunut mies, joka oli tullut lotjassa etelästäpäin Saimaan kanavaa myöten, hoidettiin, valtion Lauritsalaan perustamassa kolerasairaalassa niin hyvällä menestyksellä, että hän jäi eloon. Ei voi jättää mainitsematta, että tämän piirin alueella oikeastaan ilmaantui vielä toinenkin koleratapaus, mutta se sattui Lappeenrantaan sijoitetun venäläisen sotaväen keskuudessa. Tartunta tuli sinne elokuussa Pietarista saapuneen sotilasjunan mukana, ja koleraan sairastunut sotamies kuoli.

Trakomi on piirissä verrattain harvinainen. Niinikään ilmenee syyhyä (scabies) hyvin vähän. Veneriset taudit eivät piirissä tunnu olevan ainakaan lisääntymässä. Mitään yleistä veneristä tarkastusta ei ole tarvinnut toimittaa.

Koleravaaran uhatessa myöskin v. 1910 ja sitä suuremmalla syyllä, kun koleran tartuntaa oli kulkeutunut kahdelta taholta ja kahteen paikkaan s. o. kanavatietä Lauritsalaan ja sotilasjunalla Lappeenrannan venäläisen sotaväen keskuuteen, kehotin piirin kaikkia kunnallislautakuntia ryhtymään ponteviin toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi ja noudattamaan samoja varokeinoja kuin entisinäkin koleravuosina.

Kiertäviä sairaanhoitajattaria (diakonissoja) on samoissa piireissä ja sama luku, kuin edellisenäkin vuotena. Ne saavat palkkansa seurakuntien diakonaattikassoista. Yksi oli kumminkin Lappeenrannan hyväntekeväisyysseuran »Ensi avun» palkkaama. Lemin, Savitaipaleen ja Suomenniemen kunnat eivät vielä ole niitä hankkineet, nähtävästi siitä syystä, että viime vuosina ei näiden kuntain ole tarvinnut siinä määrin kuin muiden taistella kulkutauteja vastaan. Missä sairaanhoitajattaria on ollut käytettävissä, on niiden toiminnasta, kulkutauteja vastustettaessa ja erityisesti desinfioimistoimenpiteissä, ollut sangen paljon hyötyä.

Tilivuoden kuluessa on Lappeen kunnan vaivaistalo täydellisesti valmistunut, joten siinä paitsi erityistä rakennusta mielisairaita varten on myös eri rakennus yksityistä sairashoitoa tarvitseville hoidokeille.

Kätilöitä oli piirissä kaikkiaan 18. Kahdeksassa piirin kunnassa oli kussakin kunnan palkkaama kätilö, 1 toimi Kouvolan yksityisessä synnytyslaitoksessa ja 2 eri aikoina Lappeenrannan synnytyslaitoksessa sekä 3 toimi tehtaiden palkkaamina; 3 taasen harjoitti yksityistä praktiikkia Lappeella. Äskenmainittu Lappeenrannassa sijaitseva synnytyslaitos, jonka omistaa kätilö Sigrid Kirsi, saapi vuotuista valtioapua 3,000 markkaa. Toinen, saman määrän valtioapua nauttiva synnytyslaitos on Kouvolassa. Kumpasessakin on 4 sairasvuodetta. Viimeksi mainitun laitoksen omisti rautatienlääkäri J. E. Gröhn, mutta tämän muutettua pois paikkakunnalta, on sen omistajana lokakuusta lähtien ollut rautatienlääkäri P. A. Koskenhovi.

Tohtori Gröhnin omistama, Kouvolassa sijaitseva, yksityinen sairaala täytyi lokakuun 1 p:nä sulkea, kun valtiolta ei saatu kannatusapua. Tämä oli vilkasliikkeiselle paikkakunnalle suureksi vahingoksi. Vuoden kuluessa valmistui Lappeella Kaukaan tehtaan perustama sairaala, jossa on tilaa 6 potilaalle. Lappeenrannan piirissä on nykyisin kunnanlääkäri sekä Savitaipaleella että Luumäellä. (K. A. Hällström.)

Antrean piiri. Mitä kuolevaisuuteen tulee, niin on huomattava, että se Antrean ja Kirvun kunnissa on enentynyt, edellisessä kunnassa 182:sta 248:aan ja jälkimäisessä 153:sta 186:een. Papiston luetteloista näkyy, että tuberkulosiin, kurkkumätään ja hinkuyskään kuolleitten luku on lisääntynyt. Vuonna 1909 kuoli nimittäin mainittuihin tauteihin: Antreassa 28, 0 ja 4, Kirvussa 14, 2 ja 3 henkeä, mutta tilivuotena olivat vastaavat luvut Antreassa 48, 7 ja 13, Kir-

vussa 20, 8 ja 14. Näistä numeroista huomaa, että erittäinkin tuberkulosikuolevaisuus on suuresti noussut. Syy tähän asiaintilaan ei ole satunnainen, vaan minun mielipiteeni on, että siihen on vaikuttanut näillä seuduin surkean kuuluisaksi tullut Kuhne-oppi. Keuhkotautia poteville määrää Kuhne-opin edustaja rouva Bergström kylmiä istuinkylpyjä ja ravinto supistetaan vegetarianiseksi; myöskin maito ja voi kielletään. Paikkakuntalääkärien kokemus on, että keuhkotautinen, jota tähän tapaan hoidetaan, ei elä montakaan viikkoa. Muissa piiriin kuuluvissa seurakunnissa papiston luettelot eivät osota samankaltaista tuberkulosimortaliteettin suurentumista, mutta on luultavaa, että Kuhnen parannustapa on niissäkin vaikuttanut samansuuntaisesti.

Köyhienhoito on koko piirissä takapajulla, vaivaistaloa ei löydy missään kunnassa. Köyhiä ja puutteenalaisia avustetaan vain tilapäisesti, tai sijoitetaan ne yksityisten hoidettaviksi maksusta. Mielisairaita hoidetaan kotona, tai koetetaan niitäkin sijoittaa sopiviin paikkoihin, mutta vain harvoin hoito tyydyttää yksinkertaisimpiakaan vaatimuksia. Todellakin kurjaa on usein mielisairaitten olo ja elämä, ennenkuin ne vasta monen kuukauden kuluttua pääsevät laitoksiin.

Bothriocephalus on yleinen ja samoin oxyuris. Tuberkulosi ei ole Jääsken kunnassa harvinainen päättäen siitä, että kertomavuoden toisella puoliskolla hoidin 11 keuhkotautista. Piirin muissa kunnissa olen myös tavannut tuberkulosia. Antrean kunnassa oli papiston luettelon mukaan keuhkotautiin kuolleitten luku v. 1910 yhteensä 48, siis jotenkin suuri. Tätä lukua pitää Antrean kunnanlääkäri kuitenkin oikeana. Yllä olen koettanut selittää syyn tähän verrattain suureen tuberkulosikuolleisuuteen.

Näillä seuduilla näkee hyvin usein kaulakupua (struma) niin miehissä kuin naisissa. Vielä on mainittava, että syyhyä (scabies) on Jääsken kunnassa ja myöskin koko piirissä, jotenkin paljon.

Lastenhoito on täällä, niinkuin muuallakin, vielä verraten puutteellista. Jääsken ja Antrean kunnissa, joissa lääkäri on asunut jo kauan, ja väestö on edistynyttä ja varakkaanlaista, on lastenhoito kehittymään päin, joskin se eisuinkaan sielläkään ole mallikelpoista. Muista piirin kunnista sitä vastoin ei voi sanoa samaa. Tavallisimmat lastentaudit ovat riisitauti, skrofulosi ja vatsahäiriöt.

Ylimalkaan on kurkkumätä liikkunut koko vuoden ajan, mutta ovat useimmat Kirvussa tavatut sairaustapaukset sattuneet elokuun ja joulukuun välisenä aikana. Mitä kurkkumätäkuolevaisuuteen tulee, niin osottavat papiston laatimat taulut, että se on ollut sangen suuri, nimittäin 31 koko piirissä, siihen luettuina myös kuristustautiin kuolleet. Näistä tulee enin osa 8 ja 13, Antrean ja Kirvun kuntien osalle. Lääkärit ovat käyttäneet serumia, niin saksalaista kuin tanskalaistakin, ja täytynee myöntää, että se ajoissa käytettynä on vaikuttanut.

Venerisistä taudeista on tietooni tullut ainoastaan yksityisiä tapauksia, pääasiallisesti tehdaspaikoissa.

Lopuksi suotakoon minun lausua sanasen suruinen kuuluisasta, Kirvussa asuvasta rouva Bergströmistä. Kirvun kunnanlääkäri A. Molander oli piirilääkärille ilmoittanut, että mainittu rouva apulaisensa rouva Timakin kanssa harjoittaa puoskaroimista, ja piirilääkäri pyysi sen vuoksi Kirvun nimismiestä ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin. Kihlakunnan oikeus tuomitsi sitten syylliset puoskaroimisesta 20 markan sakkoihin. He valittivat hovioikeuteen. Seurauksena oli, että sakot korotettiin 150 markaksi kummallekin. Sen jälkeen ovat he vedonneet senaattiin, ja juttu on siellä vielä päättymättä. Kun rouva Bergströmin toiminta ei vieläkään loppunut, niin Kirvun kunnanlääkäri uudelleen ilmoitti siitä piirilääkärille, jonka vuoksi Kuvernööri piirilääkärin kehotuksesta määräsi uuden syytteen nostettavaksi syyskäräjissä 1910. Mutta, omituista kyllä, yleinen syyttäjä laiminlöi koko asian, ja vasta kun Kuvernööri piirilääkärin uuden kehoituksen johdosta oli antanut uuden käskyn, nostettiin rouva Bergströmiä vastaan syyte jatkuvasta puoskaroimisesta, 28 päivänä kesäkuuta 1911. Kihlakunnanoikeuden lautakunta oli kumminkin sitä mieltä, että rouva Bergström oli syytön, ja äänesti yksimielisesti kumoon tuomarin päätöksen, ja niin päättyi asia siksi, kunnes yleisen syyttäjän valitus (taaskin Kuvernöörin käskystä) on hovioikeudessa ratkaistu. Paitsi kihlakunnanoikeuden lautakunnan omituista ja lainvastaista päätöstä on toinenkin seikka vielä omituinen ja ainoa laatuaan. Rouva Bergströmin avustajana oikeudessa esiintyi nimittäin t:ri Lybeck. Hän puhui lain sanamuodosta ja sen hengestä. T:ri Semmelweissistä, tuosta suuresta nerosta ja lääkäristä, jota hänen virkaveljensä eivät ymmärtäneet, vaan päinvastoin vihasivat, ja joka kuoli ennenkuin häntä ja hänen elämäntyötään laisinkaan käsitettiin, ja varotti, ettei rouva Bergströmiä saatettaisi samaan asemaan kuin kuuluisa Semmelweiss oli joutunut. — Tämähän on mieletöntä, mutta samalla se on surkeata, sen vuoksi, että lääkäri antautuu puoskarin avustajaksi ja puolustajaksi. (V. Inberg, v.t.)

Muolan piiri. Terijoella pidettiin kunnossa koko vuoden kolerasairalaa, jonka lääkärinä toimi tohtori O. Krook. Noin 13 kilometrin päässä Terijoen asemalta sijaitsee Pitkäjärven keuhkotautiparantola, jossa on 43 sairassijaa. Yhdeksän kilometrin päässä Terijoelta, Lintulan luostarin maalla, on Venäjän valtion perustama, 150 vuoteella varustettu sotilasparantola. Aivan Terijoen asemaa vastapäätä on Weberin suuri risatautisten lapsien hoitoa varten perustettu sanatorio. Lisäksi on Raivolassa pari venäläistä parantolaa, joiden toiminnasta minulla ei ole tietoja. Terijoen kylässä on rouva Anni Pelkosen, valtion avustusta nauttiva synnytyslaitos, jossa on 6 vuodetta.

Kurkkumätä on jonkun verran vähentynyt. Toissa vuonna esiintyi sitä 113, mutta nyt ainoastaan 42 tapausta. Punatautia on sattunut 86 tapausta

ja tulirokkoa on ilmennyt miltei joka pitäjässä. Difteriaserumia on köyhiä varten edelleenkin saatu Lääkintöhallitukselta. Isoarokkoa esiintyi 2 tapausta.

Kiertävät seurakuntien palkkaamat diakonissat ovat olleet toimessa sekä Terijoella että Kivennavalla.

Kätilöitä on joka pitäjässä.

Kuppatautia on vuoden kuluessa esiintynyt vain aniharvoja tapauksia.

Keis. Senaatin päätöksen mukaan helmik. 3 p:ltä v. 1910 on piirilääkäri oikeutettu asumaan Terijoen kylässä. (Carl Gustafsson.)

Käkisalmen piiri. Syntyväisyys on tänä vuonna ollut 33,89 tuhatta asukasta kohti, siis jonkun verran pienempi edelliseen vuoteen nähden. Kuolevaisuutta osottava luku on pysynyt melkein samana, nimittäin 19,6 ‰. Ensimäisellä ikävuodella olevien kuolevaisuus on kohonnut 27,5 %:iin kaikista kuolleista. Siihen on syynä nähtävästi tuhoisa hinkuyskä, joka on piirissä raivonnut. Keuhkotautiin kuoli koko piirissä 1,93 kutakin tuhatta asukasta kohti. Suhde on melkein sama kuin edellisinäkin vuosina. Tänäkin vuonna on Hiitolassa, Kaukolassa ja Räisälässä keuhkotautisten kuolevaisuus ollut suurempi (2,31 ‰) kuin eteläisissä pitäjissä (1,55 ‰) riippuen, kuten ennen olen selittänyt, maanlaadusta. Syöpään on papisto ilmoittanut kuolleen 15 henkilöä, mutta tämä luku on nähtävästi liian pieni.

Tavallista suurempaa huomiota ja pelkoa herätti isorokko (variola), jota sattui Sakkolassa 2 tapausta. Myöhemmin kulkeutui tartunta Venäjältä Konevitsan luostariin, jossa 6 työmiestä ennätti sairastua, ennenkuin taudista saatiin tietää ja ryhdyttiin eristämistoimenpiteisiin. Juhannusvieraitten matkassa se siirtyi sitten Käkisalmen pitäjään, jossa 3 henkilöä sairastui. Myöskin Pyhäjärven Sortanlahdessa ilmeni isoarokkoa. Eräs Venäjältä palannut mies sairastui kotiin päästyään mainittuun tautiin. Kun näitä lievästi sairastuneita pidettiin tarkasti eristettyinä, niin kansa alkoi pelätä eristämistoimenpiteitten hankaluutta ja koetti salata tautia, jotteivät talot joutuisi valvonnan alaisiksi. Sen vuoksi ei joulukuulla saatu isostarokosta mitään tietoa, ennenkuin 3 henkeä oli samoihin aikoihin sairastunut, Vernitsan kylässä Pyhäjärvellä. Tällöin määrättiin kuumesairaala perustettavaksi, koska kotiineristäminen ei osottautunut kyllin tehokkaaksi. Uudestaanrokottamista toimitettiin aina niissä kylissä, joissa joku isorokkotapaus oli ilmaantunut. Kaikkiaan sairastui isoonrokkoon 21 henkilöä, joista kuoli 1 rokottamaton lapsi ja 2 täysi-ikäistä miestä, jotka eivät olleet antaneet itseään uudestaan rokottaa. Papiston ilmoituksen mukaan kuoli vain 2 henkilöä isoonrokkoon.

Paikallisluontoisena tautina täytyy pitää sitä lavantautiepidemiaa, joka ilmaantui Sakkolassa, Noidermaan kylässä ja Metsäpirtissä, Joentaan kylässä. Yleensä se oli hyvin lievää. Kuolemantapauksia ei myöskään sattunut.

Paikallisluontoinen oli myöskin Hiitolassa, Pyhäjärvellä ja Räisälässä ilmennyt punatauti (dysenteria), johon sairastuivat muutamien talojen kaikki asukkaat, sekä lapset että aikuiset. Taudilla ei ollut kuitenkaan suurta merkitystä.

Vielä on mainittava vesirokko (varicellae), johon sairastuivat Pyhäjärvellä Musakanlahden kansakoulun piirissä ainakin 30 talon lapset. Tartunta oli levinnyt koulun kautta.

Kurkkumätä ja croup, jotka ovat tämän paikkakunnan ja varsinkin Kaukolan pitäjän vitsauksena, ovat huomattavasti vähentyneet.

Koleratapauksia ei ole piirissä sattunut. Tänäkin vuonna oli ryhdytty varovaisuustoimenpiteisiin, kuten edellisinäkin vuosina.

Lopuksi en voi olla mainitsematta kahta kansanluonteen ominaisuutta, jotka tekevät kulkutautien vastustamisen vaikeaksi. Toinen niistä on karjalaisten liikkuvaisuus, toinen heidän seurusteluhalunsa. Karjalaisen tulee saada matkustaa, oli hänellä sitten asiaa lähteä liikkeelle tai ei. Kun työ loppuu paikkakunnalla, niin työmies jättää perheensä kotiin ja menee hakemaan ansiota. Hän lähtee yhtä kernaasti muualle Suomeen kuin Venäjällekin. Tällaisilta Venäjän puolelle, varsinkin Pietariin tekemiltään matkoilta tuo hän usein mukanaan tartunnan. Tai jos hänessä on jokin tarttuva tauti, joka ei suorastaan pakota häntä pysymään vuoteessa, niin hän liikkuessaan levittää sitä ympäristöönsä. Jos karjalainen jossakin talossa tietää olevan kulkutautia sairastavan henkilön, niin seurustelu- ja puhehaluinen kun hän on, lähtee hän kernaasti sairasta katsomaan, voidakseen sitten muille asiasta kertoa. Tämä seikka tuottaa paljon hankaluutta kulkutautien vastustamiseen nähden. Olen esim. ollut pakotettu asettamaan palkattuja vahteja sellaisiin taloihin, joihin on ilmestynyt isoarokkoa, eikä eristäminen sittenkään ole aina ollut kylliksi tehokasta, vaan on tauti kaikesta huolimatta päässyt leviämään.

Kussakin kunnassa on kunnan palkkaama kätilö. Pihtikurssin suorittaneita ovat Räisälän ja Kaukolan kätilöt. Kaikkiin syntyneihin nähden on kätilöiden apua käytetty eri kunnissa seuraavasti: Käkisalmen kaupungissa 80.0 %, Käkisalmen maalaiskunnassa 12.0 %, Hiitolassa 11.0 %, Kaukolassa 29.7 %, Räisälässä 20.1 %, Pyhäjärvellä 12.5 %, Sakkolassa 4.4 %, Metsäpirtissä 8.0 %; eli koko piiriin nähden ainoastaan 17.5 %. Tällöin on myöskin varteenotettu 29 Käkisalmen laitoksella tapahtunutta synnytystä.

(G. V. Levander).

Kurkijoen piiri. Yleinen terveydentila on kuluneena vuonna ollut entistä huonompi. Venerisistä taudeista on esiintynyt 6 tippuritapausta.

Kiertäviä diakonissoja on sekä Kurkijoella että Jaakkimassa 1 kummassakin. Palkkansa ne saavat diakonaattirahastosta. Parikkalassa on Samarialaisseuran palkkaama diakonissa. Mainittu seura nauttii valtioapua sekä kiertävän

diakonissan palkkaamiseksi että myöskin seuran sairaskodin ylläpitämiseksi. Sairaskoti, jossa on sijaa 4 sairaalle, avattiin 18 p:nä kesäkuuta. Kurkijoella hoitaa diakonissa vaivaistaloa, jossa on 10 henkilölle sijaa. Sitä ylläpidetään vapaaehtoisella diakonaattirahastolla, mutta kunta maksaa myös kunnan vaivaishoidon alaisina olevista asianmukaisen korvauksen.

(B. Standertskjöld).

Sortavalan piiri. Tuhkarokko ja sen jälkitaudit ovat suuresti vaikuttaneet vuoden kuolleisuuteen. Kulkutautien osalle tulee kuolemantapauksista lähes 9 %. Koska hengityselimien tauteihin kuolleitten lasten luku on merkitty suureksi, ja kun osa kuolemantapauksista luultavasti on aiheutunut tuhkarokon jälkitaudeista, niin nousee tämä prosentti oikeastaan vieläkin korkeammaksi. Yleinen kuolleisuus onkin senvuoksi verrattain suuri: 21 kutakin tuhatta asukasta kohti. Muista kulkutaudeista mainittakoon hinkuyskä, joka myöskin on vaikuttanut kuolleisuuteen sekä vuoden lopussa taaskin laajalti levinnyt tulirokko.

Niinkauan kuin käsitys yleisen terveyden- ja sairashoidon merkityksestä kansan syvissä riveissä on niin alkuperäisellä kannalla, kuin se täällä on, käy kulkutautien vastustaminen vaikeaksi, joskus aivan toivottomaksikin. Ja, ikävä kyllä, on varsin luultavaa, että vielä kuluu pitkät ajat, ennenkuin kaikenmoinen taikausko ja harhaluulo on täältä hävinnyt.

Kaupungissa ja sen rajalla sijaitsevissa yleisissä kuppatautisairaaloissa on hoidettu seuraava määrä piirin eri kunnista kotoisin olevia kuppatautisia:

	Syfilis rec.		Recidivi	
	miehiä	naisia	miehiä	naisia
Sortavalan kaupungista	—	—	1	2
» pitäjästä	—	—	4	—
Ruskealan »	1	1	—	—
Uukuniemen »	—	—	1	1

Sortavalan kaupungissa sijaitsevassa lapsenpäästölaitoksessa on vuoden kuluessa ollut 97 synnytystä. (Werner Starck).

Salmin piiri. Vuoden 1910 kuluessa on Impilahden ja Kitelän sekä Suistamon kunnissa ollut omat kunnanlääkärinsä. Piirilääkäri ja Pitkänrannan piirieläinlääkäri ovat edelleenkin asuneet Impilahden Pitkänrannan kylässä. Kesäkuun 1 päivästä vuoden loppuun asti on Suojärvellä toiminut kunnanlääkäri ja, koska valtio on myöntänyt 4,000 markan vuotuisen avustuksen lääkärin palkkaamiseksi vv. 1911—1916, niin on luultavaa, että siellä vastakin on kun-

nanlääkäri. Edellisinä vuosina ovat Salmin kuntakokouksen ja kunnallislautakunnan esimiehet, samaten kuin Suojärven lautakunnan esimies, olleet siksi valistumattomia, että töin tuskin ovat osanneet kirjoittaa nimensä.

Vaikka Salmin kunta onkin myöntänyt 2,000 markkaa ja valtio 1,500 markkaa vuodessa lääkärin palkkaamiseksi, niin ei ole sittenkään saatu kunnanlääkäriä, arvattavasti apteekin ja sopivan asunnon puutteen takia, sekä verrattain vähäisten lisätulojen ja hankalien kulkuneuvojen vuoksi. Katsoen alueen laajuuteen, pitkiin matkoihin — Impilahden kirkonkylän ja Pitkänrannan väli on 28 kilometriä, Pitkänrannan ja Salmin Tuleman kylän väli 38 kilometriä — sekä ottamalla huomioon rahvaan verraten alhaisen sivistyskannan, joten se helposti joutuu taikatemppujen ja kulkutautien (koleran y. m.) uhriksi, olisi hyvin suotavaa, että piirin lääkärivoimia lisättäisiin. Venäjällä liikkuvan koleran takia Salmin pitäjän, Pöllön ja Virdelän kyliin asetettujen koleralääkärien apua on yleisö käyttänyt jotenkin usein tavallisissakin taudintapauksissa. Korpiselän kirkonkylään on Värtsilän tehtaan lääkäri säännöllisesti tehnyt sairasmatkoja 2 kertaa kuukaudessa.

Huhtikuun 15 päivästä lukien on Salmin kunnassa ollut kunnan palkkaama kiertävä sairaanhoitajatar. Impilahdella on vuoden kuluessa toiminut osaksi paikkakunnalla työskentelevän naisyhdistyksen, osaksi luterilaisen seurakunnan palkkaama diakonissa. Tämä on kuitenkin ollut pääasiallisesti Impilahden kirkonkylän ja läheisten kylien asukkaitten käytettävänä, ja on häntä ollut vaikea saada muualle hoitamaan ilmestyneitä tarttuvia tauteja sairastavia, etenkin isoarokkoa potevia henkilöitä. Tilapäisesti on diakonissa M. Lamberg kunnan palkkaamana sairaanhoitajattarena toiminut Salmin ja Impilahden kunnissa isonrokon vastustamiseksi. Huolimatta kaikista ponnistuksista ei ole onnistunut hankkia kunnan palkkaamaa kiertävää sairaanhoitajatarta muualle kuin Salmin kuntaan.

Vuoden kuluessa on Kuhnen oppi myöskin ruvennut leviämään Salmin piirissä asuvien »sivistyneitten» keskuuteen ja tuntui siltä kuin tämä seikka jo alkaisi vaikuttaa paikkakunnan lääkärien praktiikkiin ja apteekkien tuloihin. »Uusi lääketiede» kieltää tupakan, viinan ja kahvin käyttämisen, joka kyllä on hyvä, koskapa lapsillekin monin paikoin, vaikkeivät ole vielä vuodenkaan ikäisiä annetaan kahvia. Mutta etenkin tarttuvien tautien vastustamiseen nähden ei Kuhnen opista ole muuta kuin pelkkää vahinkoa. Rokottamisen selittää Kuhne erittäin vahingolliseksi. Siksipä on tässä suhteessa jo vastahakoisuutta huomattavissa. Onneksi saatiin isonrokon leveneminen ehkäistyksi piirissä jo keskikesän aikana.

Pienten lasten kuolevaisuus Salmin piirissä v. 1910 oli suurempi kuin moneen vuoteen, varmaankin tuhkarokon, hinkuyskän ja osaksi tulirokonkin vaikutuksesta. Kitelässä ja Mantsinsaarella, jossa mainittu kuolleisuus v. 1909 oli

tavallista pienempi: (5.18 ja 7.93 %), nousi se v. 1910 tavalliseen määräänsä. Suojärvellä on lasten kuolevaisuus tavallisesti ollut verraten pieni, esim. v. 1909 oli se vain 10.66 % mutta nousi se tilivuonna 38.67 %:iin varmaankin sentähden, että moniin tuhkarokon heikontamiin ja muutenkin huonosti hoidettuihin lapsiin vielä tarttui hinkuyskäkin. Salmin ja Suistamon kreikanuskoisissa seurakunnissa oli p. l. kuolevaisuus vähän pienempi, Impilahden ja Soanlahden luterilaisissa sekä Korpiselän kreikanuskoisessa seurakunnassa suurempi kuin edellisenä vuonna. Kymmenen vuotta täyttäneitä kuoli vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta yleinen kuolevaisuus 1,000 asukasta kohti oli v. 1910 paljon suurempi kuin edellisenä vuonna (respektive 26.10 ja 21.22 %) riippuen etupäässä tavallista runsaammasta lasten kuolevaisuudesta.

Venäjältä uhkaavan ja kesällä siellä puhjenneen koleraruton takia neuvoteltiin vastustamistoimenpiteistä useat kerrat Salmin ja Impilahden kunnallislautakuntien kanssa. Matkoillani koetin kolerakirjasia jakamalla, sivistyneitten ja tukkiliikkeiden työnjohtajien kanssa asiasta keskustelemalla levittää yleisöön tietoja siitä miten koleraruttoa olisi vastustettava. Impilahden syviin lahtiin (satamiin) asetettiin 4:ään eri kohtaan tarkastusmiehet, joitten tuli valvoa laivojen ja proomujen miehistöjen terveyttä. Samoin määrättiin Salmin pitäjän Uuksun ja Miinalan kyliin tarkastusmiehet. Impilahden Sumerian ja Huuttilan kylissä sekä Salmin Uuksun ja Kirkkojoen kylissä varattiin huoneita, joihin kolerasairaat voitaisiin eristää. Mahdollisuus, että koleraruttо tunkeutuisi Venäjältä Salmin piiriin, oli paljon suurempi, kuin edellisenä vuonna etenkin vilkkaan laivaliikkeen vuoksi. Sitä paitsi uhkasi vaara mantereen puoleltakin. Tauti saattoi kulkeutua piiriin matkustavien ja pyhiinvaeltajien mukana sekä levitä ennen kaikkea »praasnikkoina». Vuonna 1909 ilmestyivät ensimäiset koleratapaukset Vologdan kuvernementissa, ja kesällä 1910 sairastui jo muutamia henkilöitä mainittuun tautiin Aunuksen läänissäkin. Pahinta on, että tauti mantereelta päin voi paljoa helpommin ja huomiota herättämättä tunkeutua piiriin kuin meritse. Tämän vuoksi kuntoonpani Lääkintöhallitus jo kesällä sairashuoneen, ja asetti tarkastuslääkärin Pöllöön. Syyskuussa aikaansaatiin Virdelän tulliaseman läheisyyteen kolerasairaala lääkärineen. Onneksi ei piirissä mikäli tiedetään, ilmennyt ainoatakaan koleratapausta.

Vuonna 1909 Salmin piirissä raivonnut isorokko oli saman vuoden syyskuussa näennäisesti loppunut. Tauti kyti kuitenkin Venäjällä Salmin rajan läheisyydessä ja joulun tienoissa alkoi isoarokkoa uudelleen liikkua Tulemajärven ja Vidlojärven seuduilla, jossa sitä ennen ei ollut tavattu. Saatuani tästä tiedon Tulemajärven ruukin hoitajalta, insinööri A. Lundgreniltä, ilmoitin asiasta Viipurin lääninhallitukselle. Seurauksena oli, että jo 13 p:nä tammikuuta saatiin sairaanhoitajatar Salmiin. Samaten kuin vuonna 1909 levisi isorokko rekikaupustelijoitten, mustalaisten ja matkustajien mukana, etenkin »praas-

nikka»-aikana ja kansa vastusteli täälläkin sitkeästi, kuten edellisenä vuonna Suojärvellä, ehkäisemistoimenpiteitä. Keväällä 1910 oltiin taudille sangen alttiita. Niinpä se tarttui pieniin lapsiin, kuten esimerkiksi Salmin pitäjän Varpasen kylässä 3 ja 5 viikon ikäisiin. Eräs vaimo sairastui isoonrokkoon ja kuoli siihen, vaikka hän 10 päivää ennen sairastumistaan oli rokotettu ja huolimatta siitä, että panentarokot hyvin nousivat. Isorokko ei kuitenkaan suuresti levinnyt varmaankin sen takia, että monessa vanhempaan sukupolveen kuuluvassa henkilössä parikymmentä vuotta aikaisemmin oli ollut isorokko sekä että jo v. 1909 oli rokotettu jotenkin paljon 10 vuotta täyttäneitä henkilöitä etenkin rajakylissä. Selvää on, että desinfioimis- ja eristämistoimenpiteillä on ollut suuri merkitys tautia vastaan taistellessa. Isoonrokkoon sairastuneista kuoli Impilahdella 2 täysikasvuista sekä Salmissa 2 täysikasvuista ja 3 lasta.

Salmin piirilääkärin sekä Impilahden, Suistamon ja Suojärven kunnanlääkärien tietoon on tullut yhteensä 48 venerisen taudin tapausta. Nämä jakaantuivat seuraavasti:

	v. 1907	v. 1908	v. 1909	v. 1910
Syfilis recens	18	2	2	9
» secund.	—	3	5	4
» tertiar.	16	9	8	7
» heredit.	1	—	—	—
Ulcus molle	3	5	1	3
Gonorrh. acut.	10	11	13	18
» chron.	7	6	6	7
Yhteensä	55	36	35	48

Kuppatautitapauksia esiintyi eri pitäjiin nähden seuraavasti:

	v. 1907	v. 1908	v. 1909	v. 1910
Impilahti	17	6	3	10
Salmi	14	4	8	4
Suistamo	1	1	—	4
Sortavala	3	1	—	1
Ruskeala	—	1	1	—
Tohmajärvi	—	1	—	—
Kurkijoki	—	—	1	—
Käkisalmi	—	—	—	1
Räisälä	—	—	1	—
Kuurien maa	—	—	1	—
Yhteensä	35	14	15	20

Kuppatautitarkastusmatkoja olen tehnyt 26 p. toukokuuta Suistamon Pyörittäjän kylään, jossa ei löytynyt tautia, ja syyskuun keskivaiheilla Salmin Miinalan kylään, jossa ilmeni 1 syfilis recens-tapaus.

Huomattavimmat taudit Salmin piirissä ovat: struuma (Impilahden ja Salmin pitäjissä), leveän heisimadon aiheuttamat häiriöt, lapsivuoteen aikana saadusta huonosta hoidosta johtuvat taudit, hammasmätä ja conjunctivitis trachomatosa. Pienet lapset sairastavat täällä usein hyvinkin pitkälle kehittynyttä riisitautia kun taas varttuneemmalla iällä olevat lapset potevat ravinnonpuutteesta ja liiallisesta kahvinjuonnista johtuvaa heikkoutta. Lukuunottamatta tehdastyöläisiä on rahvas vielä jotenkin säilynyt tuberkulootisilta taudeilta, jotka kuitenkin näyttävät rupeavan leviämään.

Vuoden 1910 kuluessa on Salmin piirin kunnilla ollut omat kätilönsä. Suojärven pitäjässä ei kumminkaan ole ollut kätilöä kesäkuun 1 päivän joulukuun 15 päivän välisenä aikana.

Helpoittaakseen oman kunnanlääkärin saantia, päätti Salmin kunta 3 p:nä syyskuuta anoa 1,500 markan suuruista vuotuista valtionavustusta 5 vuoden ajaksi, itsenäisen apteekin perustamista varten Salmiin.

(K. B. H. Fonselius.)

Mikkelin lääni. *Mikkelin piiri.* Kuolevaisuus on ollut jonkun verran pienempi kuin parina edellisenä vuotena. Kuten edellisenäkin vuonna oli 1—10 ikäisten kuolevaisuus v. 1910 verrattain suuri, johtuen siitä, että paljon lapsia kuoli tulirokkoon.

Paikkakunnallisina tauteina mainittakoon: keuhkotauti (56 kuolemantapausta eli 7.33 %), silmätaudit, hammasmätä, pitkälliset ruoansulatuselinten tulehdukset ynnä verenvähyys, jonka useinkin aiheuttaa täällä hyvin yleinen Bothriocephalus latus.

Vuonna 1910 ei toimitettu yhtään yleistä kuppataudin tarkastusta Mikkelin piirilääkärin piirissä.

Terveydentila piirissä oli vuonna 1910 jotensakin hyvä. Tulirokkoa liikkui kuitenkin runsaanlaisesti, vaikkei tosin niin laajalti levinneenä kuin vuonna 1909. Hinkuyskää ja kurkkumätää huomattiin myös vähän enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta muista kulkutaudeista ilmeni ainoastaan hajanaisia tapauksia.

Tulirokon pesäpaikkana oli viime vuonna Kangasniemen pitäjä. Tauti raivosi siellä pitkin vuotta kaikista ehkäisemistoimenpiteistä huolimatta.

Piirin maalaiskunnissa on ilmoitettu sairastuneen tulirokkoon yhteensä 257 henkeä, joista kuoli 103, eli noin 40 %. Viime vuonna olivat vastaavat luvut 244 ja 95 (38.93 %). Tietysti on tämä prosenttiluku nytkin liian suuri, sillä sairastuneiden luku on varmastikin suurempi kuin mitä on tullut tietooni.

Huomattavana eroavaisuutena on merkittävä, että tulirokkoon kuolleista v. 1910 suuri osa, kokonaista 65 % oli 10 vuotta täyttäneitä, kun taas v. 1909 vastaava luku oli vain 19 %. Osaksi johtuu kai tämä taudin tuhoisuus siitä, että Kangasniemessä, jossa kulkutauti enimmin raivosi, olot ja sivistys ovat jossain määrin alhaisemmalla kannalla, kuin muissa piirin osissa, sekä osaksi tietysti siitäkin syystä, ettei mainitussa kunnassa viime vuonna ollut omaa lääkäriä. Kun tulirokko maalaiskuun lopulla rupesi jälleen leviämään, kehotin kunnan viranomaisia hankkimaan kiertävän sairaanhoitajattaren. Allekirjoittaneen välityksellä saatiinkin sinne huhtikuun loppupuolella oppikurssin suorittanut hoitaja, joka oli toimessaan 11 p:ään syyskuuta. Mainitulla ajalla kävi hän hyvin monessa paikassa antamassa sairaiden hoitoa koskevia neuvoja ja toimitti, mikäli aikaa riitti, myös desinfioimista. Valitettavasti väestö monin paikoin hyvin vastahakoisesti seurasi hänen neuvojaan, etenkin mitä sairaiden eristämiseen tulee, kuten hän minulle kertoi. Kun kulkutauti ei vielä syksyn kuluessakaan ruvennut taukoamaan, otti kunta jälleen hoitajan, ja minun kehotustani noudattaen, vähän pitemmäksi ajaksi, nimittäin puolen vuoden ajaksi.

Mikkelin pitäjässä toimi koko vuoden seurakunnan vakinainen diakonissa entiseen tapaan. Muissa kunnissa ei viime vuonna ollut edes tilapäisestikään hoitajatarta toimessa.

Kurkkumätää ja kuristustautia on ilmoitettu 19 tapausta, joista 15 sattui Kangasniemessä. Mainittuihin tauteihin kuoli 8 henkeä, nimittäin 1 Mikkelin kaupungissa, 1 Hirvensalmessa ja 6 Kangasniemessä. Luultavaa muuten on, että osa viimeksi mainituista onkin kuollut tulirokkoon.

Kangasniemen kunnalla ei ole vuoden 1908 kesäkuusta lukien ollut omaa kunnanlääkäriä, jonka vuoksi sairaalan ylilääkäri K. V. Nyberg on käynyt paikkakunnalla kerran kuukaudessa lääkärinapua antamassa.

Hirvensalmen kunnanlääkärinvirka on myös edelleen ollut avoinna hakijoiden puutteessa. Viime vuoden syyskuusta alkaen on Mäntyharjun kunnanlääkäri käynyt siellä kahdesti kuukaudessa sairaiden vastaanottoa varten.

Ristiinassa on v. 1910 kuten edellisinäkin vuosina Mäntyharjun kunnanlääkäri käynyt kahdesti kuukaudessa sairaita vastaanottamassa.

Vasta vuonna 1910 saatiin piiriin hammaslääkäri; Viime vuoden kesäkuun alussa asettui tutkintonsa vähän sitä ennen suorittanut hammaslääkäri Hjalmar Laurent Mikkelin kaupunkiin ammattiaan harjoittamaan.

(Aug. Hillbom.)

Heinolan piiri. Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä. Paikkakunnallisina tauteina mainittakoon kroonillinen vatsakatarri ja trakomi. Venerisiä tauteja ilmenee täällä vähän. Kuitenkin esiintyi piirissä 5 syfilis recens-tapausta.

Kaikissa muissa kunnissa on jo kätilö paitsi Leivonmäellä. Muuten käytetään kätilöitä hyvin vähän. Noin 20 %:ssa kaikista synnytyksistä on turvauduttu kätilön apuun.

Sairaanhoitajattaria on kaikissa muissa kunnissa paitsi Luhangossa ja Leivonmäellä. (Hugo Törnqvist.)

v. t.

Joroisten piiri. Yleinen terveydentila piirissä ei ole tilivuonna ollut niin hyvä ja tyydyttävä kuin edellisinä vuosina. Tähän on pääasiallisesti ollut syynä Heinäveden pitäjässä melkein koko viime vuoden raivonnut ankara ja kuolettava tulirokko sekä vuoden loppupuolella esiintynyt tuhkarokko. Tosin on piirin muissakin pitäjissä liikkunut kulkutauteja. Etenkin oli tuhkarokko laajalti levinnyt. Muista taudeista mainittakoon vielä influensa, lavantauti, hinkuyskä, punatauti ja kurkkumätä, mutta näitä tauteja on esiintynyt vain rajoitetuilla alueilla. Kuolevaisuus on piirissä ollut suurempi kuin edellisinä vuosina, mutta se on aiheutunut pääasiallisesti aikaisemmin mainitsemastani Heinävedellä raivonneesta tulirokosta.

Sikotautia on vuoden kuluessa ilmennyt yhteensä 4 tapausta eri osissa Joroisten pitäjää.

Keuhkotulehdusta on maalis-, loka- ja marraskuulla esiintynyt yhteensä 6 tapausta eri osissa Joroisten pitäjää. Luultavasti on tautia ollut muuallakin piirissä, vaikkei siitä ole minulle ilmoitettu.

Orihveden leprasairaalasta on Joroisten papistolle tullut tieto siitä, että muuan Joroisista kotoisin oleva mies on siellä kuollut spitalitautiin. Mainittu mies on yli 20 vuotta ollut poissa Joroisten pitäjästä, joten viranomaiset eivät tienneet enää sen nimellistä miestä olevankaan Joroisissa, ennenkuin tiedonanto tuli hänen kuolemastaan, jolloin etsittäessä hänen nimensä löytyikin vanhoista kirkonkirjoista. Muuten ei spitalisairaita ole ollut Joroisissa eikä muuallakaan piirissä koko sinä aikana, jonka olen ollut piirilääkärinä täällä eli lähes 22 vuoteen. Luultavasti on mies matkoillaan saanut taudin, koska en ole vanhojen ihmistenkään kuullut puhuvan, että senkaltaista tautia olisi ennen ilmennyt Joroisissa.

Veneristen tautien tapaukset eivät ole piirissä vuoden kuluessa lisääntyneet, vaan pikemmin vähentyneet. Heinävedellä on esiintynyt enemmän venerisiä tauteja kuin piirin muissa pitäjissä, mutta pääasiallisesti on ilmennyt sekundäritapauksia. Tällöin on kunnanlääkäri lähettänyt sairaat heti sairaalaan. Kunnallislautakunnan esimiehen pyynnöstä toimitin helmikuun 5 päivänä kuppatautitarkastuksen Heinäveden pitäjän Petrumaan kylässä, mutta kaikki 192 henkilöä, jotka siellä tutkin, olivat terveitä.

Tilivuonna on hoidossani ollut 2 keuhkotuberkulosia potevaa sairasta, joista toinen oli Joroisten, toinen Virtasalmen pitäjästä. Risatautisia lapsia

on kyllä piirissä, mutta ei kuitenkaan runsaasti. Rachitis eli riisitauti on laajalti levinnyt tässä piirilääkäripiirissä.

Joroisten kunnassa on 26 päivästä syyskuuta 1910 toiminut seurakunnan diakonissa, joka on saavuttanut täydellisesti kansan luottamuksen.

Joroisten piirilääkärialueessa on vaivaistalot ainoastaan Joroisten ja Pieksämäen pitäjillä. Vaivaistalojen yhteydessä on erityiset sairas- ja mielenvikaisten osastot, jotka on sijoitettu eri rakennuksiin. Joroisten pitäjän mielisairaalaan on vuoden varrella hankittu koulutettu hoitaja.

(Lennart Svinhufvud.)

Savonlinnan piiri. Vuonna 1910 esiintyneistä kulkutaudeista on tulirokko ensi sijassa mainittava. Tähän tautiin sairastui kaikkiaan 60 henkeä. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 164. Tauti on siis suuresti vähentynyt. Samoin on kuolemantapauksienkin laita. Papiston ilmoitusten mukaan oli niitä v. 1909 kaikkiaan 100. Vastaava luku v. 1910 oli ainoastaan 36.

Savonlinnassa, »Turo»-nimisessä höyrylotjassa ilmaantuneiden koleratapausten johdosta kehotin Puumalan ja Sulkavan kuntia ryhtymään erityisiin varokeinoihin, joista silloin Lääkintöhallitukselle ilmoitin.

Veneerisiä tauteja on vuoden kuluessa esiintynyt arvion mukaan sama määrä kuin edellisinä vuosina. (Wilh. Snellman).

Kuopion lääni. *Kuopion piiri.* Jos ei ota lukuun tulirokkoepidemiaa, joka raivosi vuoden loppupuoliskolla Tuusniemen pitäjässä, niin on terveydentila piirissä ollut jotenkin hyvä. Loppukesällä ilmeni vain muutamia tulirokkotapauksia siinä osassa Tuusniemen pitäjää, joka on lähimpänä Heinävettä, jossa tauti näyttää saaneen varman jalansijan. Syyskuulla esiintyi se jo laajalti levinneenä kulkutautina, syystä ettei asiasta ilmoitettu ajoissa kunnallislautakunnalle, joka taas vuorostaan lähetti tiedon minulle myöhään. Kun sain kuulla, että sairaustapausten luku suuresti lisääntyi, toimitin heti Kosulan kylään väliaikaisen tulirokkosairaalan ja otin sairaanhoitajattaren sitä hoitamaan. Sitäpaitsi velvoitin kunnallislautakunnan palkkaamaan kiertävän sairaanhoitajattaren, jonka tehtävänä oli haeskella sairaita kodeista ja toimittaa ne sairaalaan sekä puhdistaa ne asunnot, joissa sairaita oli ollut. Tällä tavoin onnistui ehkäistä taudin leviäminen, ja uusien tapausten luku väheni vähitellen 1—2:een viikossa. Mutta marraskuulla puhkesi kulkutauti uudelleen. Syynä tähän oli se, että pitäjäläiset vastoin nimismiehen ja minun kieltoani pitivät jonkunlaisen kokouksen eräässä kylässä, jossa tauti enimmin raivosi. Kokouksessa kävijät veivät siten tartunnan omiin kyliinsä. Kokouksen toimeenpanijat olen haastattanut kihlakunnan oikeuteen vastaamaan teoistaan. Väliaikainen sairaala sai ensimmäisen potilaansa 11 p:nä lokakuuta ja viimeinen pääsi sieltä 16 p:nä joulukuuta. Monta lasta olivat vanhemmat hilseilemisaikaan vieneet väkisin sairaalasta. Että sairastuneiden lukumäärä oli niin suuri, riippuu paitsi edellä-

mainitusta myöskin siitä, että täällä Pohjois-Savossa on erittäin paljon loisasukkaita. Niin oli eräässä tuvassa 20 tulirokkoon sairastunutta lasta. Selvähän on että kun yksikin talon ainoassa huoneessa asuva lapsi sairastuu, muutkaan eivät voi välttää tartuntaa. Kulkutautiin kuoli 22 lasta, joista ainoastaan yksi sairashuoneella. Tämä seikka osottaa puolestaan, mitenko suuri hyöty on vaillinaisestakin sairaalasta.

Tulirokkotapauksia esiintyi piirin muissakin kunnissa, mutta tauti ei päässyt muualla epidemian tavoin raivoamaan.

Paikallisista taudeista mainittakoon seuraavat: kerato conj. phlyctaenulosa, conj. trachomatosa, risatauti, suolimatojen aikaansaamat vauriot, riisi, vatsa- ja suolikatarri sekä erittäinkin keuhkotautia. Viimeksi mainittua tautia on sangen paljon Keiteleellä, Maaningalla ja Kuopion maaseurakunnassa.

(Mortimer Nykopp.)

Rautalammin piiri. Kuolevaisuus keuhkotautiin oli tilivuonna vähäistä suurempi kuin v. 1909, kuten seuraavasta papiston ilmoitusten mukaan laatimastani taulusta näkyy;

Kunta	Keuhkotautiin kuolleitten luku v. 1910	Keuhkotautiin kuolleitten luku verrattuna:	
		asukaslukuun.	kuolleitten koko määrään.
Hankasalmi	25	3,69 ‰	18,65 %
Leppävirta	32	2,15 »	11,72 »
Varkaus	0	—	—
Rautalampi	18	1,48 »	8,82 »
Suonejoki	18	2,43 »	15,65 »
Vesanto	3	0,76 »	5,66 »
Koko piiri	96	2,07 ‰	12,15 %
» » v. 1900	94	2,04 »	12,23 »

Muista paikallistauteina mainittakoon: helminthiasis, gastritis chr., rachitis, scrophulosis, scabies ja trachoma.

Isoonrokkoon (variola) sairastui Hankasalmella kesäkuussa yksi rokottamaton lapsi, joka kuoli. Rokottamalla kaikki samassa talossa ja sen lähettyvillä asuvat henkilöt saatiin taudin leveneminen ehkäistyksi.

Uhkaavan koleravaaran tähden kuntoon pantiin Lääkintöhallituksen toimesta elokuussa Leppävirroilla, lähellä Taipaleen kanavaa, pieni kolerasairaala. Laitos, jolla oli oma lääkärinsä pidettiin tapausten varalta avoinna purjehduskauden loppuun asti.

(J. E. Rahm.)

Iisalmen piiri. Kulkutautien vastustamista vaikeuttaa täälläkin suuressa määrin kansan taloudellinen ahdinkotila. Samassa mökissä, yhdessä tuvassa asuu lukuisa perhe, vieläpä jos lattialla vain on tilaa, joitakuita loisiakin. Kun yksi lapsi sairastuu, ei toisten eristämisestä voi puhuakaan. Tarkoituksenmukaista desinfioimista on vaikea toimittaa. Eipä perheen jäsenillä ole riittävästi vaatteitakaan, jotta voisivat tarpeen tullen niitä muuttaa. Naapurin asunto on myös usein kaukana ja yhtä täyteen ahdettu, joten perhettä ei voi desinfioimisen ajaksi siirtää sinnekään. Kun vielä otetaan lukuun tietämättömyys ja tahdon puute, ei meillä maaseuduilla todellakaan ole helppoa toimia kulkutautien levenemisen ehkäisemiseksi. Sitäpaitsi, jos jossakin asunnossa on joku henkilö sairastunut, juoksevat sinne heti uteliaat naapurinvaimot lapsineen sairasta katsomaan, joten taudinsiemenet pääsevät leviämään, ennenkuin viranomaiset ovat saaneet vihiäkään taudin ilmestymisestä.

Paikallisista taudeista on nytkin enimmän tuhoa tuottanut keuhkotauti. Papiston taulujen mukaan kuoli siihen koko piirin väestöstä 175 henkeä, ollen tämä 16.43 % koko kuolleisuudesta, ja 2.68 tuhatta henkeä kohti. Piirin eri kunnissa ovat vastaavat luvut tilivuodelta:

Iisalmen kaupungissa	19.56 %	3.57 ‰
» maaseurakunnassa.....	16.86 %	3.12 ‰
Rutakon rukoushuoneseurakunnassa	20.0 %	3.47 ‰
Kiuruveden seurakunnassa.....	19.49 %	2.83 ‰
Lapinlahden »	16.54 %	2.69 ‰
Nilsiän »	10.0 %	1.66 ‰
Varpaisjärven »	12.73 %	1.51 ‰
Muuruveden »	15.62 %	1.88 ‰
Ju'an tehtaan »	31.25 %	5.52 ‰

Keuhkotautisten suuri kuolevaisuus aiheutuu nähtävästi epäedullisista olosuhteista, joissa ihmiset täällä elävät. Varsinkin pimeät, epäsiistit, ahtauteen asti asutut, pienet huoneet, joihin ei uskalleta päästää raitista ilmaa, ovat vaikuttavina syinä taudin tavallisuuteen. Sellaisissa asunnoissa niin terveet kuin keuhkotautisetkin syljeskelevät lattialle ysköksensäkin. Syljeskeleminen on paikkakunnalla perinnäistapa. Pienenä pahaisena sitä jo aletaan harjoittaa. Kaiken tämän lisäksi vähentää lasten vastustuskykyä vielä huono ravinto ja leväperäinen hoito. Ennen aikaan sanottiin, että savolainen käyttää kaiken ansionsa ruokaan, mutta oikeammin olisi nykyään lausua, että se tuhlataan juomaan. Kahviin kuluu kolmas osa, jopa puoletkin ansiosta. Sitä juodaan pitkin päivää ja sitä juotetaan pienille lapsillekin. Sellaisetkin eläjät joilla on vain yksi lehmä, separeeraavat maidon ja vievät kerman meijeriin, mutta

täten saadut rahat he kuluttavat kahvin ostoon. Iloksi näkee, että nykyisin ollaan tähän nähden heräämässä.

Muista paikkakunnallisista taudeista ovat tavallisimmat risatauti, ruoansulatuselinten häiriöt ja verenvähyys. Silmätaudeista on conjunctivitis trachomatosa sangen yleinen. Vereksiä tapauksia näkee kyllä usein, mutta vanhettuneiden tapausten luku viittaa siihen, että mainittu tauti on ennen ollut vielä yleisempi.

Venerisiä tauteja ilmenee silloin tällöin. Yleisen kuppatautikatsastuksen toimitin Kiuruveden Jylängön kylässä, jossa tarkastettiin 43 eri henkilöä. Yksi havaittiin taudin saastuttamaksi ja lähetettiin heti parannuksille. Kaksi oli jo ennen tarkastusta hakenut hoitoa taudillensa.

Kansanomaisia parannuskeinoja on kosolta. Yleisin on runnin juonti kesäiseen aikaan. Iisalmella yksistään on kolme runnin juontipaikkaa, joihin kaikkiin riittää terveyttä hakevia runsaasti. Huomattavin on Iisalmen Haapajärven kylässä sijaitseva Kiuruveden runni, johon terveydenjanoisia tulvaa veden juonnille ympäri Suomen. Toinen parannuskeino on viime vuonna yleiseksi käynyt »kuhniminen», jolla tahdotaan parantaa keuhkotautiset, syövät, nivelleinit ja kaikki muut taudit. Tämän hoitotavan intoilijoista on taudin laatu aivan toisarvoinen seikka. Kun ollaan sairaana, niin istutaan »pyttyyn» vain! Jos taas kuolema sattuu niin on syy siinä, että ruumis on lääkkeiden myrkyttämä. Äkillisissä taudintapauksissa käytetään vieläkin saunaa parannuskeinona.

Kunnanlääkärejä on Iisalmella, Kiuruvedellä, Lapinlahdella ja Ju'ankosken tehtaalla. Viime mainittu käypi kerran viikossa sairasten vastaanottoa varten Nilsiän kirkolla. Kaikista ponnistuksista huolimatta ei Nilsiän kunta ole vieläkään onnistunut saamaan omaa lääkäriä.

Kätilöitä on kaikissa muissa kunnissa paitsi Varpaisjärvellä.

Sairashoitajattaria oli tilivuonna ainoastaan Iisalmella, Lapinlahdella ja Nilsiässä. (Kalle Brax.)

Pielisjärven piiri. Syntyneiden lukumäärä oli tilivuonna 1,519. Kaikkiaan kuoli 814 henkeä. Väkiluku on lisääntynyt vain 564 hengellä, joten piiristä poismuuttaneiden lukumäärä on 141.

Meningitis cerebro-spinalis epidemicaa sattui kaksi kohtausta Nurmeksessa, toinen huhtikuulla, toinen elokuulla.

Vesirokkoa oli Nurmeksessa joitakuita tapauksia, mutta Pielisjärvellä ilmeni sitä runsaasti marraskuussa.

Venerisiä tauteja on esiintynyt enemmän kuin ennen, nähtävästi rautatienrakentamisesta johtuvien seikkain vuoksi.

Yleisiä tauteja ovat piirissä, niinkuin ennenkin, etupäässä tuberkulosi, silmä- ja hermotaudit sekä rhachitis.

Nurmeksen kylpylaitos on entisellään. (O. Granholm.)

Tohmajärven piiri. Erittäin tautinen ei vuosi olo ollut piirin oloihin nähden, mutta keuhkotauti vaatii kumminkin monta uhria. Hinkuyskään on kyllä lapsia sortunut, mutta huomattava on, että mainittu tauti on saattanut usein yhdessä joko tuli- tai tuhkarokon kanssa aiheuttaa kuoleman.

Kuppatauti on nykyisin suuresti vähennyt, kun vanhat potilaat ovat parantuneet, ja uusia mainittavia kuppapesiä ei ole ilmaantunut.

(Onni Ruuth.)

Joensuun piiri. Yleinen terveydentila piirissäni oli v. 1910 jonkun verran huonompi kuin edellisenä vuotena, sillä paitsi tuhkarokkoa, liikkuivat tulirokko ja hinkuyskäkin kulkutaudin tavoin. Tulirokko esiintyi laajana kulkutautina Rääkkylän pitäjän Onhamon kylässä, jonne tartunta oli kulkeutunut rajan takaa, Tohmajärven puolelta. Jotta taudin leveneminen saataisiin ehkäistyksi, perustettiin kylään tilapäinen tulirokko sairaala ja hankittiin opinkäynyt hoitaja Sortavalan diakonissalaitoksesta. Tauti oli verrattain lievää, vaikka sen jälkitauteihin kuitenkin kuoli 12 henkeä. Sitäpaitsi ilmaantui yksityisiä tulirokkotapauksia Kontiolahdella, Liperissä ja Joensuun kaupungissa. Koko piirissä kuoli tulirokkoon kaikkiaan 17 henkeä. Sairasten asuntojen puhdistukset toimitettiin käyttämällä formaliinihöyryä (kaliumpermangaania, formaliinia ja vettä).

Papiston ilmoitusten mukaan kuoli keuhkotautiin kaikkiaan 187 henkeä, eli 16.9 % kaikista kuolleista ja 3.2 tuhatta henkeä kohti.

Kiertäviä sairaanhoitajattaria ja diakonissoja on Liperissä, Rääkkylässä, Polvijärvellä ja Joensuun kaupungissa. (S. F. Parviainen.)

Vasa län. *Vasa distrikt.* Hälsotillståndet har i allmänhet ej varit ogynnsamt, ehuru epidemiska sjukdomar ju nog förekommit. Sålunda har scarlatina uppträdt här och där under hela året, men sjukdomen har varit af så lätt och godartad natur, att dödsfall endast undantagsvis förekommit.

Af öfriga epidemiska sjukdomar har difteri förekommit med sporadiska fall.

Hvad bekämpandet af epidemiska sjukdomar beträffar har den metoden följts, att sådana familjer, där sjukdom af epidemisk natur uppträdt, hållits isolerade från andra, hvarpå, så snart sjukdomen upphört, formalindesinfektion verkställts.

Traktens gissel, tuberkulosen, har naturligtvis åter kräft sina offer. Enligt prästerskapets uppgifter öfver dödsorsakerna ställer sig dödligheten i lungsot som följer: Mustasaari 1.7 ‰, Kveflaks 3.8 ‰, Replot 1.5 ‰, Bergö 5.2 ‰, Pörtom 1.7 ‰, Petalaks 1.8 ‰, Malaks 2.0 ‰, Solf 3.1 ‰, Storkyro 3.5 ‰, Lillkyro 4.5 ‰, Ylistaro 3.7 ‰, Laihela 3.0 ‰ och Jurva 3.4 ‰. En minskning sedan föregående år visa Laihela, Malaks, Petalaks, Bergö, Replot och Mustasaari, de öfriga en ökning. Hvad Malaks beträffar så är denna minskning ej utan intresse. Här har nämligen dödligheten i lungsot faktiskt sedan år 1904,

då den stod på 5.2 ‰, hvart år gått ned, så att den nu står på 2.0 ‰. Denna minskning måste man väl kunna betrakta som ett resultat af de desinfektioner efter i lungsot döda personer, som där verkställts. På hösten 1904 påbörjades desinfektionerna i denna kommun och hafva sedan dess fortgått tämligen regelbundet, men under år 1910 har ingen desinfektion verkställts efter dödsfall i lungsot. När jag nu forskat efter orsaken härtill, har det framgått, att desinfektören ej såsom förut af prästerskapet fått underrättelse om dödsfallen i lungsot.

Desinfektion efter i lungsot döda personer verkställes numera med formalin och öfvermangansyradt kali och vatten.

För att ytterligare få allmänheten väckt till kamp mot tuberkulosen och för att undervisa densamma i de stycken den härvid har att iakttaga, har jag hållit föredrag i Mustasaari: Karparö, Jungsund, Singsby, Helsingby, och Thölby, Kveflaks: Petsmo och Kyrkobyn; i Solf kyrkoby; Lillkyro: Merikart (på svenska och finska) och på prostgården; Storkyro: Lehmäjoki, Miettala, Orismala och Orisberg. Publiken har öfver allt varit talrik.

Examinerad barnmorska finnes anställd i Kveflaks, Mustasaari (2), Malaks, Solf, Replot, Bergö, Pörtom, Laihela, Ylistaro (2), Storkyro, Lillkyro. Hon har anlitats i Mustasaari 64 % af samtliga förlossningar, i Kveflaks i 65 %, i Solf i 69 %, i Malaks i 44.9 %, i Pörtom i 64.5 %, i Replot i 54 %, i Bergö i 100 %, i Ylistaro i 50.5 %, i Storkyro i 50.5 %, i Lillkyro i 49.1 % och i Laihela i 16.8 %.

Veneriska sjukdomar hafva ej förekommit. (G. Rosendal.)

Kristiinankaupungin piiri. Yleinen terveydentila oli vuoden kuluessa hyvinkin tyydyttävä, siihen nähden että kulkutaudin tavoin liikkui vain tulirokkoa, nimittäin, loppupuolella vuotta Närpiön eteläisissä kylissä ja joulukuulla Ilmajoen Noponkylässä. Paikkakunnallisena tautina tai myöskin vähäisinä epidemioina esiintyi sekä tulirokkoa että kurkkumätää Seinäjoen asemalla ja Niemistön kylässä alkupuolella vuotta, Lappfjärdin kirkonkylän pohjoisosassa marras- ja joulukuulla sekä Närpiön Öster-Yttermarkin kylässä tammi-, maalis-, heinä- ja joulukuulla. Epidemiana liikkui myöskin hinkuyskää Ilmajoella maalis-, kesä- ja heinäkuussa. Muista tarttumataudeista on esiintynyt vain yksityisiä tapauksia.

Meningitis cerebrospinalis epidemicaa sattui 1 tapaus Ilmajoella heinäkuussa.

Kroonillisista taudeista mainittakoon etupäässä tuberkulosi, johon papiston kuolevaisuustaulujen mukaan kuoli yhteensä 350 henkeä, eli 2.91 tuhatta asukasta kohti.

Kuppatautikatsastuksen toimitin Korsnäsissä helmikuulla. Tarkastamani 50 henkilöä olivat kaikki terveitä.

Piirissä oli ainakin osan tilivuotta 5 kunnanlääkäriä: Närpiössä, Kauhajoella, Ilmajoella, Jalasjärvellä ja Kurikassa. Viimeksi mainitun kunnan lääkäri sairastui loppupuolella viime vuotta. Jalasjärveltä taas muutti kunnanlääkäri pois jo alkupuolella vuotta, eikä kunnan ole hänen jälkeensä onnistunut saada lääkäriä.

Kätilöitä oli tilivuonna kaikkiaan 22, joista 6 kaupungeissa ja 16 maalaiskunnissa. Lappfjärdiin saatiin alkupuolella vuotta kätilö. Ilmajoen kunta, jossa tähän asti on ollut ainoastaan yksi kätilö, päätti palkata toisenkin.

(Torsten Munsterhielm.)

Nykarleby distrikt. Hälsotillståndet har varit jämförelsevis godt, om man undantager en scarlatina epidemi i västra delen af distriktet.

Mortalitetsprocenten visar en betydande nedgång, oaktadt dödsfallen i lungsot detta år visa en stegring. Det är isynnerhet män i sina bästa år, hvilka vistats i Afrikas grufvor, som skördas af denna sjukdom.

Hälsovårdsstadgar ha under årets lopp stadfästs för Vörå och Maksmo kommuner.

Trenne kommunalläkare finnas: en bosatt i Vörå och anställd för Vörå, Oravais och Maksmo kommuner, en bosatt i Lappo för Lappo kommun samt en bosatt i Kauhava för Kauhava kommun.

I kommunernas tjänst funnos under året anställda 8 barnmorskor. I Lappo kommun fanns dessutom tvenne barnmorskor idkande enskild praktik.

Diakonissor eller ambulatoriska sjuksköterskor voro anställda i Lappo, Kauhava, Nykarleby församlingar samt en del af året i Munsala.

I Lappo kommun uppehålles med statsbidrag en sjukstuga.

På vårsommaren öppnades äfven i Nykarleby stad ett sjukhus med tio sängar, som uppehålles utan något statsbidrag.

I Nykarleby stad finnes äfven ett för fyra sängar inrättadt barnbördshus, som eges af stadsläkaren och som åtnjuter statsbidrag.

Nykarleby landsförsamling upprätthåller å Kuddnäs ett kommunalt sinnessjukhus. (Nils Durchman.)

Kuortaneen piiri. Terveydentila ei ole piirissä tilivuonna ollut täysin tyydyttävä, sillä tuli- ja tuhkarokkoa, hinkuyskää, kurkkumätää ja influensaa on liikkuneet jotenkin runsaasti. Tavallisimpina kuolemansyinä mainittakoon, paitsi kulkutauteja, etupäässä keuhkotauti, keuhkokuume, tapaturmat ja vanhuus.

Kuolevaisuus oli piirissä tilivuonna 14.4 kutakin tuhatta asukasta kohti 14.5 v. 1909. Keuhkotautiin kuoli kutakin tuhatta henkilöä kohti 2.13, (2.2 v. 1909), eli 14.64 % kaikista kuolleista.

Seuraavilla piirin kunnilla on nyt oma kunnanlääkärinsä: 1) Alavuden, Töysän, Kuortaneen ja Ätsärin kunnilla; 2) Virtain kunnalla; 3) Keuruun ja

Multian kunnilla; 4) Alajärven, Soinin ja Lehtimäen kunnilla; 5) Lappajärven, Vintalan, Kortesjärven ja Evijärven kunnilla.

Kätilöitä on nykyisin Alavuden, Töysän, Virtain, Ätsärin, Kuortaneen, Keuruun (2), Pihlajaveden, Multian, Soinin, Alajärven ja Evijärven kunnissa.

(Henrik Borenius.)

Kokkolan piiri. Yleinen terveydentila on tilivuonna ollut tyydyttävä. Tulirokko, jota vuoden kuluessa ilmeni 10 eri kunnassa, esiintyi vain Pietarsaaren pitäjässä ja Halsualla epidemiana, ensin mainitussa kunnassa jatkona edelliseltä vuodelta. Tuhkarokkoa liikkui 11 eri kunnassa, enimmäkseen vuoden loppukuukausina. Tauti oli paikoin ankaranlaista, niin että siihen kuoli 22 lasta. Hinkuyskä esiintyi pitkin vuotta epidemiana Pietarsaaren pitäjässä Purmossa ja Larsmossa. Kurkkumätää ja kuristustautia ilmeni 13 eri maalaiskunnassa, Mainittuun tautiin sairastui 71 henkilöä, joista 25 kuoli. Suolikuumetapauksia sattui 2 kunnassa. Lievähköä influensaa liikkui tänäkin vuonna useissa kunnissa vuoden alku- ja loppukuukausina.

Huomattavimpana tautina esiintyi yhä vieläkin keuhkotauti, johon tilivuonna kuoli 316 henkeä, eli 4.37 tuhatta asukasta kohti. Suurin oli keuhkotautisten kuolevaisuus edelleenkin Himangolla (6.35 ‰), ja sitä lähinnä Kälviällä (6.09 ‰). Pienin on mainittu kuolevaisuus taas Halsualla (1.85 ‰); Lohtajalla se oli (2.44 ‰) sekä Ähtävällä (1.94 ‰).

Tilivuonna ei ole tarvinnut toimittaa yleistä veneristä tarkastusta.

Mielisairaita oli tilivuonna yhteensä 271 (3.75 tuhatta asukasta kohti). Mielisairaita koskevia neuvoja ja ohjeita olen antanut yleisölle sekä kodissani että ollessani matkoilla piirissä.

Lukuunottamatta Lestijärven kuntaa oli piirin kaikilla kunnilla oma tutkinnon suorittanut kätilönsä.

Kokkolan piirilääkäripiiriin kuuluu 3 kunnanlääkäripiiriä, joista kuitenkin Vetelin piiri on suurimman osan vuotta ollut ilman omaa lääkäriä. Dispensäärinlääkäri asuu Kronobyssä.

Piirin kaikista kunnallislautakunnista on Kronobyn ainoa, joka jossain määrin on työskennellyt myös terveydenhoitolautakuntana.

(Osw. Myréen.)

Jyväskylän piiri. Terveydentila on yleensä ollut hyvä. Kuolevaisuus on ollut huomattavasti pienempi kuin edellisinä vuosina: 1,000:sta asukkaasta kuoli 15.6 (edellisenä vuonna 17.8). Kulkutaudeista liikkui tulirokkoa Jyväskylän pitäjässä vuoden alussa perintönä edelliseltä vuodelta, mutta sammui se sitten myöhemmin. Epidemian luonne oli tuhkarokolla ainoastaan Kinnulan kylässä Kivijärvellä maaliskuussa. Kurkkumätää on kyllä vuoden kuluessa ilmennyt piirin eri osissa, mutta vain yksityistapauksin. Ainoastaan Karstulassa on se syksypuolella liikkunut kulkutaudin tavoin.

Keuhkotauti on kuten ennenkin aiheuttanut useimmat kuolemantapaukset. Vähenemistä ei ole vielä havaittavissa. Keuhkotautiin kuoli 223 henkeä, eli 16.7 % kuolleiden koko lukumäärästä (edellisenä vuonna 15.6 %). Tuhatta asukasta kohti on keuhkotautikuolleisuus 2.61.

Keuhkotaudin vastustamiseen nähden voi kansassa jo huomata jonkinmoista heräämistä. Usealla taholla on nähtävissä halua saada jotakin aikaan. Niinpä monin paikoin desinfioidaan huoneet, kun kuolemantapaus on sattunut kodissa. Sairasvuoteen ääressäkin koetetaan jo noudattaa varokeinoja. Muun muassa on lysoolilla täytetty sylkykuppi jo tavallinen ilmiö. Muutamissa kohdin on siis valistustyön hedelmiä nähtävissä.

Piirin kolmesta vaivaistalosta: Jyväskylän, Laukaan ja Saarijärven, olen tarkastanut kaksi viimemainittua. Kun Laukaan vaivaistaloon oli otettu opinkäynyt mielisairaiden hoitaja, tuntui näiden kohtelu siellä paremmalta kuin muissa laitoksissa. Karstulan ja Viitasaaren kunnat ovat vuoden kuluessa ryhtyneet toimiin vaivaistalon hankkimiseksi.

Kuntien ylläpitämiä sairashoitolaitoksia on, lukuunottamatta Jyväskylän kaupungin kunnansairaalaa, Saarijärvellä, Viitasaarella ja Karstulassa. Ne ovat tilivuonna kaikki olleet toiminnassa. Vuoden kuluessa avattiin (24/8) Jyväskylän kaupungin läheisyyteen perustettu Jyväskylän maalaiskunnan kuumesairaala. Se terveysvaara, mikä on kaupungin laidalla sijaitsevista, tiheästi asutuista yhteiskunnista, on siten ainakin osaksi poistettu.

Kiertävät sairaanhoitajat ovat toimineet Jyväskylän, Laukaan ja Pihtiputaan kunnissa. Yleisistä varoista on kiertävän sairaanhoitajan palkkaamiseksi myönnetty Pihtiputaan kunnalle 300 markkaa vuodessa.

Yleisen venerisen tarkastuksen toimitin Vaasan läänin kuvernöörin määräyksestä Jyväskylän pitäjän Kuikan kylässä ja Äänekosken Kolisevassa. Kummassakaan paikassa ei tavattu ainoatakaan veneristä tautia sairastavaa. Tuoretta kuppatautia on muutoin piirissä esiintynyt useita tapauksia. Sairaat on toimitettu Jyväskylän sairaalaan.

Kunnanlääkärejä on Viitasaaren ja Karstulan kunnissa. Edelliseen piiriin kuuluu myös Pihtiputaan, jälkimäiseen Kivijärven kunta. (N. J. Arppe.)

Oulun lääni. *Oulun piiri.* Yleinen terveydentila piirissäni vuonna 1910 ei ole ollut varsin tyydyttävä, sillä kulkutauteja on liikkunut eri osissa piiriä runsaammin kun edellisinä vuosina. Kuolevaisuus on kumminkin ollut alhaisempi kuin kymmenenä viime vuotena, lukuunottamatta viime vuotta, jolloin kuolleitten luku oli 57 henkeä pienempi kuin tilivuotena. Suurimman kuolevaisuuden ovat kuten edellisinäkin vuosina aiheuttaneet vanhuuden heikkous ja keuhkotauti, johon jälkimäiseen tautiin on kuollut kaikkiaan 197 henkeä, eli 17.1 % kaikista kuolleista. Kutakin tuhatta asukasta kohti sattui 2.88 kuolemantapausta. Tämä luku oli piirin eri kunnissa seuraava: Oulun kaup. 2.78;

Oulunjoella 3.79; Oulun Salossa 1.70; Haukiputaalla 3.36; Iissä 2.09; Kempeleessä 2.08; Kiimingissä 4.32; Kuivaniemellä 2.29; Limingassa 3.11; Lumijoella 4.28; Muhoksella 2.21; Temmeksellä 4.42; Tyrnävällä 2.92; Utajärvellä 2.95 ja Ylikiimingissä 2.05. Keuhkotaudin yleisyyteen vaikuttavat syyt ovat jo edellisissä vuosikertomuksissa mainitut ja ne ovat vieläkin samat. Kansalle on koetettu levittää tietoja taudin vaarallisuudesta ja sen tartuntatavoista. Sille on myös teroitettu siisteyden ja puhtaudenpidon merkitystä. Kaikkiin kuntiin on levitetty kirjasia keuhkotaudista. Niitä ovat jaelleet sairaanhoitajattaret, ja kinkereillä on niitä ollut saatavana papeilta.

Paikkakunnallisista taudeista ovat tavallisimmat, paitsi keuhkotautia, risatauti, ruuansulatuselinten häiriöt, ynnä verenvähyys, johon usein on syynä paikkakunnalla yleinen lapamato.

Lavantautia, jota edellisen vuoden marraskuussa äkkiä ilmeni Utajärven kirkonkylässä leviten pitkin Oulunjokea alaspäin, esiintyi vielä tammikuussa 10 ja helmikuussa 2 uutta tapausta. Taudin luullaan päässeen leviämään eräästä pappilan palvelijasta, joka marraskuussa sairastui lavantautiin. Tämän sairaan ulostukset oli tyhjennetty joen törmälle, josta niitä valui jokeen. Lavantaudin saastuttaman talon alapuolella, samalla joen rannalla sijaitsevissa taloissa ja torpissa, joissa käytettiin joen vettä, sairastui monta henkeä mainittuun tautiin. Ulottuipa tartunta niihinkin joen varrella oleviin taloihin, jotka sijaitsivat 4 kilometrin matkan päässä kirkolta alaspäin. Mutta joen toisella puolella asuvat sitävastoin säilyivät terveinä. Kiertävä sairaanhoitajatar on ollut mainitussa kunnassa johtamassa sairaitten hoitoa ja on hän myös kaikissa taudin saastuttamissa paikoissa toimittanut asianmukaisen puhdistuksen.

Tulirokko alkoi vuoden ensi neljänneksellä raivota Oulun maalaiskunnassa, nimittäin väkirikkaassa työväen asumassa Oulun-Suun kylässä, noin 3 kilometrin matkan päässä Oulun kaupungista. Tauti levisi nopeasti torpasta torppaan. Maaliskuussa sairasti kaikkiaan 28 lasta tulirokkoa. Ei ollut muuta keinoa taudin leviämisen ehkäisemiseksi, kuin ensi tilassa hankkia tilapäinen tulirokkosairaala. Laitokseen, joka avattiin 12 p. maaliskuuta, sijoitettiin kaikki sairastuneet lapset. Näitä hoiti siellä diakonissa, ja allekirjoittanut kävi kahdesti viikossa sairaalassa lääkärinapua antamassa. Kiertävä sairaanhoitajatar toimitti kaikissa taudin saastuttamissa torpissa perinpohjaisen puhdistuksen. Tällä tavalla saatiin tauti pian taukoamaan. Kesäkuun 2 p:nä suljettiin sairaala. Kaikkiaan oli sairastunut 34 henkeä, joista 4 kuoli. Tartunnan luullaan työmiesten mukana kulkeutuneen Oulun kaupungista, jossa pitkin talvea oli esiintynyt yksityisiä taudintapauksia.

Vuoden toisella neljänneksellä alkoi tulirokko epidemian tavoin liikkua Ylikiimingin pitäjän Aitto nimisessä metsäkylässä, ja nousi sairastuneitten luku

kesäkuussa 30 henkeen. Kylä kun on erillään ja pitkän matkan päässä muista saman pitäjän kylistä, rajoittui tauti näihin tapauksiin.

Elokuussa kulkeutui tauti kuitenkin Aittokylän niittymailta palaavien taudin saastuttamissa taloissa majaa pitäneitten niittymiesten mukana Utajärvelle, Sotkajärven kylään. Ensimäiset taudintapaukset sattuivat juuri niissä taloissa, joiden miehet olivat käyneet Aittokylän niityillä. Näistä taloista levisi tauti nopeasti pitkin jokivartta talosta taloon, kylästä toiseen. Syys- ja lokakuussa raivosi tauti useassa Utajärven kylässä. Sairastuneitten luku oli tällöin 30, ja marraskuussa 44. Joulukuussa taudinkohtaukset tuntuvasti vähenivät, mutta silloinkin esiintyi kuitenkin vielä 11 uutta tapausta. Tauti, joka oli ankaranlaista, vaati lukuisia uhreja. Papiston ilmoitusten mukaan kuoli Utajärvellä tulirokkoon 32 henkeä. Kaksi sairaanhoitajatarta on ollut tautialueella neuvomassa sairaitten hoitoa ja toimittamassa asianmukaisia puhdistuksia. Taudin nopea leviäminen riippui osittain siitä, että annettiin myöhään tieto taudin puhkeamisesta, joten se oli jo päässyt laajalti raivoamaan, ennenkuin ehdittiin ryhtyä tarmokkaihin varokeinoihin sen estämiseksi, osittain myös siitä, että kansa ei vielä käsitä taudin tarttuvaisuutta, vaan uskoo mieluummin sallimukseen eikä luule ulkonaisista varokeinoista olevan tällöin apua.

Kuppatauti on piirissäni verrattain harvinainen. Useimmiten se on kuljeskelevien tukkimiesten seurassa ulkoapäin tuotua. Yleisiä kuppatautitarkastuksia on toimitettu 3, nimittäin kaksi Muhoksella ja yksi Limingassa. Tarkastukset aiheutuivat siitä, että kuppatautisairaalaan oli näistä pitäjistä lähetetty muutamia mainittua tautia potevia henkilöitä. Kaikkiaan tarkastettiin 76 henkeä, joista 5 sairasti puheenalaista tautia. Nämä henkilöt toimitettiin läänin sairaalan kuppatautiosastolle.

Vakinaisia sairaanhoitajattaria on vuoden kuluessa toiminut Limingassa, Kempeleessä, Iissä, Oulun Salossa ja Tyrnävällä.

Kempeleen ja Temmeksen kunnat ovat ainoat, joilla ei ole palveluksessaan tutkinnon suorittanutta kätilöä. (S. W. Liljeblom).

Raahen piiri. Kulkutauteja ei ole liikkunut Raahen piirissä juuri ensinkään.

Kiertävä sairaanhoitajatar oli tilivuonna Hailuodon, Rantsilan ja Vihannin kunnilla, joista kukin sen palkkaamiseksi on nauttinut valtioapua.

Sairaaloita on piirissä vain yksi, nimittäin Raahen kaupungissa sijaitseva, 9 vuoteella varustettu sairaala. Sen yhteydessä on synnytyslaitos, jota kumminkaan ei ole käytetty. Laitosta ylläpidetään Raatimies Gellman-vainajan lahjoittamilla varoilla.

Mielisairaita varten löytyy Raahessa 8 vuoteella varustettu mielisairaala. Varattomia potilaita hoidetaan myöskin läheisessä vaivaistalossa. Näitten

lähettyvillä on kulkutauti- ja kolerasairaala, jotka eivät kuitenkaan olleet tilivuonna käytännössä. Kummassakin laitoksessa on muuten 3 sairassijaa.

(Edvard Pruntsi).

Kalajoen piiri. Kolme meningitis cerebrospinalis epidemica-kohtausta esiintyi touko- ja kesäkuulla Oulaisissa ja Kalajoella sekä yksi febris intermittens-kohtaus toukokuussa Kalajoella. (Werner Lindman.)

Haapajärven piiri. Yleensä on terveydentila piirissä ollut hyvä. Kulkutaudeista on esiintynyt ainoastaan tuhkuria, hinkuyskää ja lavantautia.

Suurimman sadon on jälleen korjannut keuhkotuberkulosi, johon on kuollut 169 henkeä, eli 20 % kuolleista ja 3.8 kutakin tuhatta asukasta kohti. Vähimmän on tätä tautia ollut: Kestilässä (12.2 % ja 1.7 ‰) ja Haapavedellä (13.3 % ja 2 ‰). Tavallista runsaammin ilmeni keuhkotautia Pyhäjärvellä (27 % ja 5.4 ‰), Kärsämäellä (25.7 % ja 5.4 ‰) ja Nivalassa (25.1 % ja 4.3 ‰). Piirin muissa kunnissa on keuhkotautisten kuolevaisuus ollut näiden arvojen välillä. Kuitenkin näyttää tauti vähenevän päättäen siitä, että puheenaoleva kuolleisuusluku piirissä oli 5.7 v. 1901 ja 5.3 v. 1902 tuhannelle.

Kuppatautia on tietooni tullut 7 uutta tapausta. Tämän vuoksi toimitin 2 yleistä kuppatarkastusta, toisen Pyhännöllä ja toisen Kärsämäellä. Tulos oli kummallakin kerralla negatiivinen.

Kunnanlääkäriä ei ole piirissä ollut muualla kuin Nivalassa. Pyhäjärven kunnanlääkärinvirka on koko vuoden ollut avoinna. Mainitussa pitäjässä on kuitenkin Kiuruveden kunnanlääkäri käynyt sairaita vastaanottamassa kerran kuussa ja poikennut samalla matkalla Reisjärvellekin lääkärinapua antamaan.

Haapavedellä ja Pulkkilassa vain on vakinaisesti palkatut, kiertävät sairaanhoitajat. Näitä olen kehottanut erityisen tarkasti seuraamaan keuhkotautisten hoitoa kodeissa, ja ovatkin he tietääkseni käyneet useimpain piirissä asuvien keuhkotautisten luona järjestämässä näiden hoitoa ja neuvoja antamassa. He ovat myöskin toimittaneet asianmukaisen desinfioimisen keuhkotautiin kuolleiden, samoinkuin muihinkin tarttumatauteihin sairastuneiden kodeissa.

Kussakin piirin kunnassa on kätilö. Niiden apua on käytetty 36.6 %:ssa synnytyksistä. (J. Alfr. Levonius.)

Kajaanin piiri. Kuolemantapauksista tulee keuhkotaudin osalle 9.16 %, eli 1.26 kutakin tuhatta asukasta kohti. Kun vastaavat luvut edellisenä vuotena olivat 7.5 % ja 1.15 ‰, niin osoittaa se, että keuhkotauti täälläkin on lisääntymässä. Tämä on havaittavissa pääasiallisesti piirin eteläisissä kunnissa, etenkin Sotkamossa ja Kuhmoniemellä. Pohjoisissa kunnissa, paitsi Suomussalmella, on keuhkotaudin aiheuttama kuolleisuus taas vähentynyt.

Hinkuyskää, joka edellisenä vuotena oli ollut yleinen, esiintyi vuoden alussa sangen runsaasti kautta koko piirin, mutta loppui se pian tykkänään.

Kurkkumätää on tänä vuonna ilmennyt vain joitakuita tapauksia.

Aluelääkäri Buss'in ilmoituksen mukaan on Suomussalmella sattunut 2 isorokkotapausta ja sitäpaitsi 11 tapausta, jotka tilastoilmoituksissa merkittiin seuraavan vuoden tammikuulla esiintyneiksi, syystä että olivat silloin vasta joutuneet lääkärin tietoon, vaikka tauti todennäköisesti oli liikkunut jo marraskuulla. Pelkoa isonrokon leviämisestä ei liene, koska tauti näyttää rajoittuneen yllämainittuihin 13:een tapaukseen.

Kuppatautia on ilmennyt useita tapauksia. Sairaat on toimitettu Oulun läänin sairaalaan parannuksille. Aihetta yleisen kuppatautikatsastuksen pitoon ei ole ollut muuta kuin kerran, nimittäin Säräisniemellä. Tällöin havaittiin, että 63:sta tarkastetusta kolme mieshenkilöä sairasti mainittua tautia.

Vuodentulo oli hyvänpuoleinen, mikä seikka tietysti on osaltaan vaikuttanut edullisesti yleiseen terveydentilaan.

Sairashoidon edistämiseksi on valtio myöntänyt Sotkamon ja Suomussalmen kunnille avustusta diakonissan palkkaamiseksi sekä Kuhmoniemen kunnalle 600 markkaa kuudesta lääkärinkäynnistä johtuvien menojen suorittamiseksi.

Kunnan palkkaamat kätilöt on kaikissa muissa kunnissa, paitsi Kajaanin maalaiskunnassa, jossa käytetään Kajaanin kaupungissa asuvia kätilöitä.

(Alexis Arvelin).

Tornion piiri. Vuoden ilmastosuhteet ovat mahdollisesti jonkun verran aiheuttaneet katarrillisia häiriöitä hengitystiehyeissä sekä reumaattisia ilmiöitä, sillä talvi oli yleensä hyvin lauha ja säänvaihtelut äkkinäisiä, joten tavalliset talvitamineet olivat liian lämpimät, aikaansaaden hikoilua sitä seuraavine jäähtymisineen.

Keskikesän aikaan satoi jotenkin riittävästi, mutta sen sijaan ilmaantui syyshalloja jo elokuun 15 päivän tienoissa vahingoittaen perunanvarsia. Tästä Peräpohjolalle tärkeästä ravintokasvista saatiin niukka sato, joten oli pakko tuottaa perunoita ulkomailta.

Huonosti menestyi tänä vuonna ohrakin, joka on näiden seutujen pääasiallisin viljalaji. Heiniä tuli myöskin niukanlaisesti. Nämä seikat eivät kuitenkaan ole kovin haitallisesti vaikuttaneet väestön ravintosuhteisiin, sillä täällä eletään muutenkin ulkomaisen viljan varassa.

Kun nyt Kemin jokivarren suurenmoinen rahtiliike Rovaniemen radan valmistuttua loppui, on maata omistavien täytynyt entistä enemmän ryhtyä työskentelemään maanviljelyksen parantamiseksi ja laajentamiseksi, mikä kyllä vastaisuudessa korvaa työn ja koituu väestölle moraalisestikin eduksi.

Keuhkotautiin on ilmoitettu kuolleen 102 henkeä, eli 16.6 % kuolleiden koko lukumäärästä. Edelliseen vuoteen nähden on kuolleisuus siis pysynyt aivan ennallaan. Kutakin tuhatta asukasta kohti oli puheenalainen kuolevaisuus tilivuonna 2.64 (2.79 v. 1909).

Kulkutaudeista on liikkunut tulirokkoa, hinkuyskää ja kurkkumätää, kuten edellisinäkin vuosina. Tilasto tässä kohden on kuitenkin vaillinainen, Kemin, Simon ja osaksi Tervolan kuntaan nähden, sillä ainoastaan Kemin seudun lääkärit ovat antaneet säännöllisiä ilmoituksia. Pari kertaa olen saanut tietoja myös Turtolan v. t. alueläkäriltä, vakinainen kun on ollut toimessa vain noin kuukauden ajan.

Kun kansa täällä yleensä vielä on siksi kehittymätöntä, ettei se käsitä kuinka tarttuvaa tulirokko on, ja kun terveydenhoitoa valvovissa piirimiehissäkin, vaikka ovat kunnallislautakunnan jäseniä, on sellaisia, jotka pitävät tarttumismahdollisuutta joutavana ja uskonnolliselta kannalta katsoen muka sopimattomana mielipiteenä, ei voi toivoakaan aikaansaatavan tehokasta toimintaa taudin leviämisen ehkäisemiseen nähden. Neuvoista ja ohjeista ei ole juuri apua. Lääkäriä kyllä vaativat, useimmiten yksityiset henkilöt, saapumaan paikalle, jotta saataisiin vapaa lääkemääräys, sillä lääkkeisiin on ihmisillä näillä seuduin liiankin suuri luottamus. Mutta varsin monesti käydään lääkäriä hakemaan vasta silloin, kun tauti on jo pitkälle ehtinyt. Asunnot kun yleensä ovat ahtaita — mökkiläisillä on useimmiten vain yksi ainoa lämmitettävä huone — on miltei mahdotonta toimittaa formalinihöyrytystä kylmänä vuodenaikana. Kaikkiaan on tulirokkoon kuollut ainoastaan 3 lasta, nimittäin Kemin maaseurakunnassa 1 ja Tervolassa 2.

Sairaanhoitajattaria, diakonissoja, on maalaiskunnista ainoastaan Kemissä ja Alatorniossa. Väestö käyttääkin ahkerasti niiden apua, kun saa maksuttoman hoidon. (J. Soini).

Pudasjärven piiri. Ilmastosuhteet olivat vuonna 1910 Pohjois-Suomessa verrattain edulliset. Viljan- ja heinänsato oli sentähden jotenkin hyvä. Työansiot ovat olleet tavallista pienemmät, mutta kansa on kumminkin tullut verrattain hyvästi toimeen. Yleinen terveydentila onkin vuoden kuluessa ollut hyvä.

Syksyllä v. 1909 liikkui hinkuyskää ja tuhkuria piirissä. Näitä taudinkohtauksia sattui vielä vuoden 1910 alussakin, mutta tuntuvasti vähemmän.

Tavallisimpia tauteja ovat näillä seuduilla, niinkuin muuallakin maassamme, ruoansulatuselinten häiriöt ja keuhkotauti. Lapsissa on rachitis yleinen.

Sekä Kuusamon että Pudasjärven kunnallissairaalat ovat olleet toimessa.

Kiertävä sairaanhoitajatar on ainoastaan Pudasjärvellä. (E. Mellberg).

Rovaniemen piiri. Hinkuyskään on kuollut: Rovaniemellä 14 ja Kuolajärvellä 25 lasta. Tuhkarokkoa liikkui runsaanlaisesti Rovaniemellä marras- ja joulukuussa. Tilapäiseen kuumeeseen on kirkkoherran ilmoituksen mukaan kuollut 13 henkeä Kuolajärvellä.

Verestä kuppatautia olen havainnut muutamia tapauksia. Sairaat on lähetetty Tornion sairaalaan. Urethritis gonorrhoica-tapauksia näkee enemmän

kuin ennen. Rautatien valmistuttua tekevät kaikenlaiset loisnaiset vierailuretkiä tukkisavottoihin, saastuttaen siellä suuret määrät työmiehiä. Poliisiviranomaiset koettavat kyllä ottaa niistä selkoa, monet lähetetään täältä kotipaikoilleen takaisin, mutta mahdotonta tietysti on heidän askeleitaan erämaissa seurata. Kun taudin hoito laiminlyödään tai puoskaroidaan monella tavalla, niin esiintyy kaikenlaisia vaikeita tapauksia. Myöskin vaimoissa voipi havaita miesten, tukkimetsissä viettämän elämän seurauksia.

Kunnansairaala on Kuolajärvellä.

Kemijärven kuntalaiset ovat myöskin, kunnanlääkärinsä kehotuksesta, ruvenneet ajattelemaan sairaalan perustamista. Rovaniemen kunta päätti kokouksessaan maalisk. 21 p:nä 1910, allekirjoittaneen ehdotuksesta, asettaa v. 1911 alusta kaksi kätilöä (entisen lisäksi), joista toisen tulisi asettua Kemijoen ja toisen Ounasjoen varrelle, vasta määrättäviin kyliin. Kun tämä päätös toteutuu, tulee se tuottamaan paljon hyötyä, sillä on mahdotonta saada kätilöä kirkonkylästä monen peninkulman matkan päähän. Nykyisin käytetään, semminkin sivukylissä, tähän toimeen kansannaisia (välistä miehiäkin), jotka muka ovat »ammattiinsa» perehtyneitä. Onnistuminen on tällöin kokonaan sattuman varassa. Mutta pulassa ei ole muutakaan neuvoa. Kemijärvelle ovat kunnankätilö L. Forss ja kätilö M. Salminen perustaneet synnytyslaitoksen, jolle juuri vuoden viime päivinä saivat valtioapua, nimittäin 1,000 markkaa kerta kaikkiaan perustamiskustannuksiin ja 2,000 markan suuruisen apurahan kuluvaksi vuodeksi. Hyvälle yritykselle toivon menestystä. (O. Sahlberg).

Kittilän piiri. Keuhkotautiin on papiston ilmoitusten mukaan kuollut 20 henkeä, joista Utsjoella 0, Enontekiössä 1, Inarissa 2, Muoniossa 2, Kittilässä 2 ja Sodankylässä 13. Tauti on vuosi vuodelta lisääntynyt Sodankylässä. Kulkutaudit eivät ole suuresti piiriä tilivuonna rasittaneet. Tuhkuria liikkui talvella Inarissa ja keväällä Sodankylässä, tulirokkoa esiintyi keväällä Kittilässä, lavantautia ilmeni syksyllä Sodankylässä, hinkua oli kevättalvella Sodankylässä, influensaa liikkui keskitalvella Kittilässä ja Sodankylässä. Kurkkumätää oli kevätkesällä liikkeellä Kittilässä ja Sodankylässä. Mainittuun tautiin kuoli 6 henkeä. Difteriatapauksissa käytettiin Lääkintöhallituksen lähettämää serumia sekä sairastuneille että terveillekin lapsille preventivisesti. Monta kertaa asiasta muistutettua ryhtyi kyläkunta, jossa tauti riehui puhdistustoimiin. Se hankki muun muassa formalinilampun, jonka avulla desintioitiin kansakoulu, ja etenkin lainakirjasto, jota pidettiin tartunnan pesäpaikkana.

Venerisiä tauteja on esiintynyt: 1 syfilis recens-tapaus ja 7 urethritis gon.-tapausta. Sairaat on hoidettu kotona.

Kätilö on kaikissa muissa kunnissa, paitsi Inarissa ja Sodankylässä. Utsjoellakin on nykyisin valtion varoilla palkattu kätilö. (F. Dickström).

Väkiluku ja kuolevaisuus piirilääkäripiireihin kuuluvissa maaseurakunnissa *).
Folkmängd och dödlighet i de till provinciallläkaredistrikten hörande landskommunerna *).

Läänit ja piirilääkäripiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1910 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1910.	Vuonna 1910 syntyneitä. Födda under år 1910.	Vuonna 1910 kuolleita. Döde under år 1910.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Uudenmaan lääni. Nylands län.						
Helsingin piiri: Askula, *Borgå landsf.*, Helsinge, *Mäntsälä, Nurmijärvi,* Pornainen, Pukkila, *Sibbo, Tuusula.* (Helsingin kaupunki)	69,504	2,117	1,083	15,6	253	12,0
Lovisa distrikt: Anjala, Artjärvi, *Elimäki,* litti, Jaala, Lappträsk, Liljendal, Mörskom, *Orimattila,* Perno, Strömfors. (Lovisa)....	59,142	1,763	912	15,4	211	12,0
Ekenäs distrikt: *Bromarf, Degerby,* Ekenäs landsf., *Ingå,* Karjalohja, Karis, *Pojo,* Sammatti, Snappertuna, Tenala. (Ekenäs)	33,623	1,023	434	12,9	100	9,8
Lohjan piiri: *Esbo, Kyrkslätt, Lohja,* Nummi, *Pusula, Pyhäjärvi,* Sjundeå, *Vihti.* (Lohja.)	48,405	1,567	728	15,0	165	10,5
Turun ja Porin lääni. Åbo och Björneborgs län.						
Turun piiri: Eura, Kaarina, Kakskerta, Karinainen, *Karuna,* Koski, Kuusluoto, Lieto, Maaria, Marttila, Masku, Naantalin maaseurak., Nousiainen, Paattinen, *Paimio, Pargas,* Piikkiö, Prunkkala, *Pöytyä,* Raisio, Rusko, *Sauvo,* Vahto, *Yläne.* (Åbo)	66,744	1,936	988	14,8	173	8,9
Uudenkaupungin piiri: Iniö, Karjala, Kustavi, Laitila, Lemo, Lokalahti, *Mietoinen, Mynämäki,* Pyhämaa, Taivassalo, Uudenkaupungin maaseurak, Uusikirkko, Vehmaa, Velkua. (Uusikaupunki)	40,045	1,123	599	15,0	103	9,2
Rimito distrikt: Askainen, Houtskär, Korpo, Merimasku, *Nagu,* Rymättylä. (Nådendal)	13,559	328	170	12,5	18	5,5
Godby distrikt: Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Saltvik, Sottunga, Sund, Vårdö. (Godby)	25,109	479	329	13,1	39	8,1

*). Papiston piirilääkäreille antamien ilmoituksien mukaan. Niitten kuntien nimet, joissa on kunnanlääkäri, ovat painetut kursiivikirjakkeilla.

*) Enligt presterskapets till provinciallläkarene lemnade uppgifter. Namnen på de kommuner, i hvilka kommunalläkare finnas, äro tryckta med kursiv stil.

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1910 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1910.	Vuonna 1910 syntyneitä. Födda under år 1910.	Vuonna 1910 kuolleita. Döde under år 1910	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn aftedo.
Porin piiri: Ahlainen, *Eura,* Eurajoki, Hinnerjoki, Honkilahti, *Kiukainen,* Kullaa, Lappi, Luvia, *Merikarvia,* Nakkila, Normarkku, Pomarkku, Porin maaseurak., Rauman maaseurak., *Siikainen,* Ulvila. (Pori)	77,393	2,340	1,317	17,0	254	10,9
Ikaalisten piiri: Honkajoki, *Hämeenkyrö, Ikaalinen,* Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, *Parkano,* Viljakkala. (Ikaalinen)	52,165	1,539	828	15,9	172	11,2
Tyrvään piiri: Karkku, Kiikka, Kiikoinen, Lavia, Mouhijärvi, Suodenniemi, Suoniemi, *Tyrvää.* (Karkku)	35,393	1,044	558	15,8	89	8,5
Salon piiri: Angelniemi, *Dragsfjärd, Finby,* Halikko, Hiittis, Kiikala, *Kimito,* Kisko, Kuusjoki, Muurla, *Perniö,* Pertteli, Salon kauppala, Suomusjärvi, Uskela, *Vestanfjärd,* (Salon kauppala)	51,201	1,560	757	14,8	164	10,5
Huittisten piiri: *Alastaro,* Harjavalta, *Huittinen,* Kauvatsa, *Kokemäki, Köyliö, Loimaa,* Metsämaa, *Oripää, Punkalaidun, Säkylä, Vampula.* (Huittinen)	56,538	1,605	862	15,2	142	8,8
Hämeen lääni. **Tavastehus län.**						
Hämeenlinnan piiri: Hattula, Haubo, *Hausjärvi,* Hämeenlinnan maaseurak, *Janakkala, Loppi,* Renko, *Tuulois,* Tyrväntö, Vanaja. (Hämeenlinna)	50,029	1,604	736	14,7	171	10,7
Hollolan piiri: *Asikkala, Hollola, Koski,* Kärkölä, *Lampi,* Nastola, *Padasjoki.* (Lahti)	46,465	1,262	769	16,6	133	10,5
Tammelan piiri: *Akaa,* Humppila, *Jokioinen,* Kalvola, Kylmäkoski, Perttula, *Somero,* Somerniemi, *Sääksmäki, Tammela, Urjala.* (Forssa)	64,291	2,005	945	14,7	198	9,9
Tampereen piiri: *Kangasala,* Lempäälä, Messukylä, Pirkkala, *Pälkäne, Sahalahti,* Tottijärvi, Vesilahti, Ylöjärvi. (Tampere)	44,006	1,340	726	16,5	157	11,7
Jämsän piiri: Eräjärvi, Jämsä, *Korpilahti,* Kuhmalahti, *Kuhmoinen, Kuorevesi, Luopioinen,* Längelmäki. (Jämsä)	46,455	1,314	687	14,8	116	8,8
Ruoveden piiri: Kuru, *Orivesi, Ruovesi,* Teisko. (Ruovesi)	33,877	1,040	507	15,0	103	9,9

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1910 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1910.	Vuonna 1910 syntyneitä. Födda under år 1910.	Vuonna 1910 kuolleita. Döde under år 1910.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Viipurin lääni. **Viborgs län.**						
Viipurin piiri: Johannes, *Koivisto*, Kuolemajärvi, Lavansaari y. m. saaria, Nuijamaa, *Säkkijärvi, Uusikirkko, Viipurin maaseurak.* (Viipuri)	95,899	3,193	1,774	18,5	445	13,9
Haminan piiri: Kymi, Miehikkälä, Pyhtää, Sippola, Suursaari, y. m. saaria, Vehkalahti, Virolahti. (Hamina)	54,174	1,592	793	14,6	166	10,4
Lappeenrannan piiri: Lappvesi, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Valkeala. (Lappeenranta)	61,129	1,883	894	14,6	217	11,5
Antrean piiri: *Antrea*, Joutseno, Jääski, *Kirvu*, Rautjärvi, *Ruokolahti.* (Jääski)	52,134	1,676	949	18,2	248	14,8
Muolan piiri: Heinjoki, *Kivennapa, Muola*, Rautu, *Valkjärvi*, (Uusikirkko, Terijoki)	54,767	1,819	1,133	20,7	262	14,4
Käkisalmen piiri: *Hiitola*, Ilmes, Kaukola, Käkisalmen maaseurak., Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Räisälä, *Sakkola*, Tiurula. (Käkisalmi)	39,307	1,342	780	19,8	217	16,2
Kurkijoen piiri: *Jaakkima*, Kurkijoki, *Parikkala.* (Kurkijoki)	38,278	1,220	703	18,4	210	17,2
Sortavalan piiri: Ruskeala, *Soanlahti*, Sortavalan maaseurak, *Uukuniemi.* (Sortavala)	33,888	1,193	778	23,0	237	19,9
Salmin piiri: *Impilahti, Kitelä*, Korpiselkä. Salmi, *Suistamo, Suojärvi.* (Kitelä, Pitkäranta)	37,676	1,480	1,010	26,1	316	21,3
Mikkelin lääni. **S:t Michels län.**						
Mikkelin piiri: Anttola, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkelin maaseurak., Ristiina. (Mikkeli)	42,538	1,134	714	16,8	124	10,9
Heinolan piiri: Hartola, Heinolan maaseurak., Joutsa, Leivonmäki, Luhanko, *Mäntyharju, Sysmä.* (Joutsa)	47,280	1,368	797	16,9	174	12,7
Joroisten piiri: Haukivuori, *Heinävesi, Joroinen, Juva*, Jäppilä, *Pieksämäki.* (Joroinen)	47,984	1,376	909	18,9	102	7,4
Savonlinnan piiri: Enonkoski, Kangaslampi, *Kerimäki, Puumala. Rantasalmi*, Savonranta, Sulkava, Sääminki. (Savonlinna)	50,410	1,530	913	18,1	190	12,4

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1910 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1910.	Vuonna 1910 syntyneitä. Födda under år 1910.	Vuonna 1910 kuolleita. Döde under år 1910.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 invånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Kuopion lääni. **Kuopio län.**						
Kuopion piiri: *Karttula, Keitele,* Kuopion maaseurak., *Maaninka, Pielavesi,* Tuusniemi. (Kuopio)	55,972	1,728	962	17,2	158	9,1
Rautalammin piiri: *Hankasalmi, Leppävirta, Rautalampi,* Suonenjoki, *Vesanto.* (Suonenjoki)	46,267	1,335	790	17,0	132	9,9
Iisalmen piiri: *Iisalmen maaseurak., Kiuruvesi,* Lapinlahti, Muuruvesi, Nilsiä. (Iisalmi)	62,620	2,113	1,019	16,3	209	9,9
Pielisjärven piiri: *Juuka, Nurmes, Pielisjärvi, Rautavaara,* (Nurmes)	39,020	1,519	814	20,9	188	12,4
Tohmajärven piiri: *Ilomantsi,* Kesälahti, Kiihtelysvaara, *Kitee,* Pälkjärvi, Tohmajärvi, (Tohmajärvi)	50,959	1,580	985	19,3	207	13,1
Joensuun piiri: Eno, *Kaavi,* Kontiolahti, Kuusjärvi, *Liperi,* Polvijärvi, Rääkkylä. (Joensuu)	33,064	1,883	1,020	30,8	206	10,9
Vaasan lääni. **Vasa län.**						
Vasa distrikt: Bergö, *Isokyrö,* Jurva, Laihia, *Malax,* Mustasaari, *Petalax,* Pörtom, Qveflax, Replot, Solf, Väbäkyrö, *Ylistaro.* (Nikolaistad)	70,170	1,653	1,126	16,0	176	10,6
Kristiinankaupungin piiri: *Ilmajoki,* Isojoki, *Jalasjärvi,* Karijoki, *Kauhajoki, Korsnäs,* Kristinestads landsf., *Kurikka,* Lappfjärd, *Närpes,* Peräseinäjoki, *Seinäjoki,* Sideby, Teuva, *Öfvermark.* (Kristinestad)	105,821	2,961	1,627	15,4	334	11,3
Nykarleby distrikt: Alahärmä, Jeppo, *Kauhava, Lapua, Maxmo,* Munsala, Nurmo, Nykarleby landsf., *Oravais, Vörå,* Ylihärmä. (Nykarleby)	62,469	1,699	957	15,3	196	11,5
Kokkolan piiri: Esse, *Halsua, Himanka, Kannus,* Kaustinen, Kokkolan maaseurak., Kronoby, Kälviä, *Larsmo, Lestijärvi, Lohtaja,* Nedervetil, *Pedersöre, Perho, Purmo,* Terijärvi, *Toholampi,* Ullava, *Veteli.* (Gamlakarleby)	62,022	1,705	1,125	18,1	168	9,9

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1910 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1910.	Vuonna 1910 syntyneitä. Födda under år 1910.	Vuonna 1910 kuolleita. Döde under år 1910.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afgått.
Kuortaneen piiri: *Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Keuru, Kortesjärvi, Kuortane, Lappajärvi,* Lehtimäki, *Multia,* Pihlajavesi, Soini, *Töysä, Vimpeli, Virrat, Ätsäri.* (Alavus)	86,628	2,480	1,250	14,4	225	9,1
Jyväskylän piiri: Jyväskylän maaseurak., *Karstula,* Kivijärvi, Konginkangas, Laukaa, Petäjävesi, *Pihtipudas,* Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Toivakka, Uurainen, *Viitasaari.* (Saarijärvi)	81,887	2,498	1,288	15,7	266	10,6
Oulun lääni. **Uleåborgs län.**						
Oulun piiri: Haukipudas, *Ii,* Kempele, Kiiminki, Kuivaniemi, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun maaseurak., Oulunsalo, Temmes, Tyrnävä, Utajärvi, Ylikiiminki. (Oulu)....	48,990	1,650	889	18,1	201	12,2
Raahen piiri: Hailuoto, Paavola, Rantsila, Revonlahti, Salon emäseurak., Salon kappeli, Siikajoki, Vihanti. (Raahe)	21,807	662	403	18,5	65	9,8
Kalajoen piiri: Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, *Oulainen,* Pyhäjoki, Rautio, Sievi, *Ylivieska.* (Kalajoki)	36,373	1,211	716	19,7	151	12,5
Haapajärven piiri: Haapajärvi, Haapavesi, Kestilä, Kärsämäki, *Nivala,* Piippola, Pulkkila, *Pyhäjärvi,* Reisjärvi. (Haapavesi)	44,123	1,397	842	19,1	166	11,9
Kajaanin piiri: *Hyrynsalmi,* Kajaanin maaseurak., Kuhmoniemi, Paltamo, *Puolanka, Ristijärvi,* Sotkamo, *Suomussalmi,* Säräisniemi. (Kajaani)	47,658	1,413	640	13,4	132	9,3
Tornion piiri: Alatornio, Karunki, *Kemin maaseurak., Kolari,* Simo, Tervola, *Turtola, Ylitornio.* (Kemi)	34,752	1,146	554	15,9	157	13,7
Pudasjärven piiri: *Kuusamo,* Pudasjärvi, Taivalkoski. (Pudasjärvi)	25,386	926	455	17,9	144	15,6
Rovaniemen piiri: *Kemijärvi,* Kuolajärvi, *Rovaniemi.* (Rovaniemi)	21,398	917	364	17,0	120	13,0
Kittilän piiri: *Enontekiäinen,* Inari, Kittilä, *Muonionniska, Sodankylä,* Utsjoki. (Kittilä)	14,261	513	222	15,6	60	11,7

C. Otteita kaupunkien terveyshoitolautakuntien kertomuksista vuodelta 1910.

C. Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna berättelserna för år 1910.

Helsingfors. Hälsovårdsnämnden har under året hållit 43 sammanträden.

Med anledning af att tvänne i skarlakansfeber insjuknade, i Esbo socken hemmahörande barn emot öfverläkarens vid epidemiafdelningen förbud till afdelningen inhämtats, upptog Nämnden i december månad 1909 till behandling frågan om en förhöjning af sjukhusafgiften för i staden icke inskrifna personer samt anmodade Styrelsen för Maria sjukhus att inkomma med utlåtande i ärendet. I bref af den 10 mars, hvilket samma dag inför Nämnden föredrogs, förordade Styrelsen förslaget och ansåg, att för sådana från annan kommun till epidemiafdelningen inhämtade personer, hvilka därifrån icke kunde afvisas, afgiften borde fastställas till minst 4 mk per dygn, på det stadens verkliga kostnader för de sjukas vård må kunna anses ersatta.

Ärsagde dag beslöt Nämnden uppdraga åt förste stadsläkaren att med ledning af den vid ärendets behandling förda diskussionen uppgöra och till Nämnden inkomma med förslag till frågans ordnande.

I remiss af den 22 november infordrade Stadsfullmäktige Hälsovårdsnämndens yttrande i anledning af Fattigvårdsstyrelsens till Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse för den 7 i sagda månad, i hvilken skrifvelse Fattigvårdsstyrelsen, under åberopande af reglementet för fattigvården i Helsingfors stad af den 23 oktober 1896, § 2, anmält, att uti härvarande Arbets- och fattiggårds olika sjukafdelningar intagits äfven sådana patienter, hvilka icke voro i behof af fattigvård, men i brist på utrymme icke kunnat erhålla plats i något annat af kommunens sjukhus, eller således personer, om hvilka Fattigvårdsstyrelsen enligt sitt reglemente icke åligger att taga vård, att utrymmet uti fattiggårdens olika sjukvårdsafdelningar numera var så strängt anlitadt, att den dag var nära förestående, då plats därstädes icke vidare kunde beredas ens åt fattighjon, hvilka voro i behof af sjukvård, och att, med anledning häraf och enär med vinterns inträde ännu större anspråk komme att ställas på utrymmet uti stadens fattiggård, Fattigvårdsstyrelsen, som den 6 september sistlidet år hos Stadsfull-

mäktige gjort en enahanda anmälan, utan att Fattigvårdsstyrelsen hade sig bekant, hvad i anledning häraf tillgjorts, ånyo ville hos Stadsfullmäktige anmäla, att Fattigvårdsstyrelsen för närvarande, och antagligen under hela vinterns förlopp, icke kunde i Arbets- och fattiggårdens sjukhus intaga patienter, som icke voro fattighjon.

Med anledning häraf beslöt Nämnden den 1 december hos Stadsfullmäktige framhålla, att enligt § 1 mom. 4 af Maria sjukhus fastställda stadgar af den 13 mars 1909, å medicinska och kirurgiska afdelningarna af sjukhuset, hvilka afse att med sjukvård betjäna företrädesvis den fattiga och mindre bemedlade delen af stadens befolkning, intagas personer, lidande af sådan akut eller kronisk sjukdom, som påkallar vård å sjukhus, och att det enligt sista momentet i § 12 af samma stadgar föreskrifves, att det ankommer på öfverläkarena å hvarje afdelning, att bestämma om de sjukas intagande å och placering inom afdelning samt om deras utskrifning, så snart tillfrisknandet tillräckligt framskridit eller den sjuke visat sig icke vidare kunna förbättras.

Enligt den § i gällande reglemente för fattigvården i Helsingfors stad, som af Fattigvårdsstyrelsen i dess skrifvelse åberopats, åligger det kommunen, främst Fattigvårdsstyrelsen, att till vård och nödtorftigt underhåll förhjälpa alla till Helsingfors fattigvårdssamhälle hörande och öfriga här bosatta, af långvarigare sjukdom lidande personer hvilka sakna omvårdnad af annan. När nu en sådan af långvarig sjukdom lidande medellös person, hvilken icke har något hem, dit han kunde hänvisas, och på grund af rekommendation från Fattigvårdsstyrelsen i sjukhuset intagits, från sjukhuset såsom icke arbetsför och oftast äfven i behof af en viss omvårdnad om ock ej af egentlig sjukvård utskrifves, tyckes det självfallet, att, äfven om denna person före sitt intagande i sjukhuset icke åtnjutit understöd af fattigvården, han dock numera bör af fattigvården omhändertagas och enligt Fattigvårdsstyrelsens bepröfvande intagas antingen i fattiggårdens sjukhem eller såsom hjon i fattiggården eller ock genom utackordering eller på annat sätt understödas. Någon skyldighet för Maria sjukhus läkare att längre än hans sjukdoms beskaffenhet det påkallar underhålla honom på sjukhuset eller för Hälsovårdsnämnden, som för resten ej äger att befatta sig med de enskilda patienternas intagning eller utskrifning, att efter det han från sjukhuset utskrifvits, taga sig honom an kan väl icke ifrågakomma.

Slutligen anser sig Nämnden böra framhålla, att enligt uppgift af direktorn för Maria sjukhus några sjuka från själfva sjukhuset icke torde hafva hänvisats till fattiggården sedan Maria sjukhus senast skedda utvidgning, men från sjukhusets poliklinik hafva med Fattigvårdsstyrelsens intyg om medellöshet försedda kroniskt obotligt sjuka, hvilka på grund af sin sjukdoms beskaffenhet ej borde i Maria sjukhus intagas, rekommenderats till intagning i fattiggårdens sjukhem och till annan omvårdnad af stadens fattigvård. Anteckning härom har af

läkarena vid Maria sjukhus plägat göras å patientens medhafda intyg, men någon viss formel för en sådan anteckning har ej funnits, hvarför anteckningarna möjligen ej kommit att ansluta sig till bestämmelserna i stadens fattigvårdsreglemente och sålunda kunnat gifva anledning till sådan missuppfattning af deras innebörd, som af Fattigvårdsstyrelsens skrifvelse framgår.

Uti skrifvelsé af den 3 februari anmälde öfverläkaren vid Maria sjukhus epidemiafdelning doktorn Max Björkstén att på afdelningens till 50 uppgående ordinarie platser voro intagna sammanlagdt 95 sjuka, hvarför doktorn, på grund af det bristande utrymmet samt de hygieniska missförhållanden och svårigheter, som uppstodo för vårdpersonalen till följd af en sådan öfverbeläggning, anhöll om åtgärd därhän, att Hesperia reservsjukhus finge tagas i bruk för vården af epidemiskt sjuka. Samma dag beslöt Nämnden, som var ense med doktorn Björkstén om nödvändigheten af den af honom föreslagna åtgärden, hos Stadsfullmäktige anhålla, att för öppenhållande af berörda reservsjukhus under två månader måtte beviljas ett anslag af sammanlagdt 5,038 mk.

Till denna anhållan biföllo Stadsfullmäktige den 1 mars.

Den 8 februari anmälde doktorn Björkstén, att å såväl hela difteriafdelningen som äfven å den af två rum bestående afdelningen för icke-difteritisk croup, hvilka båda afdelningar tillsammans inrymde 18 ordinarie sjukplatser, sagda dag voro intagna 32 i difteri insjuknade, samt anhöll, emedan plats icke kunde beredas för nya fall af difteri, att kolerabarackerna skulle upplåtas för vården af sådana patienter. Den 10 i sagda månad beslöt Nämnden att hos Stadsfullmäktige anhålla om anslag för detta extra sjukhus i den senast uppförda kolerabaracken afsedt för personer insjuknade uti difteri. Kostnaderna för detta sjukhus, till hvilket kosten skulle levereras från Maria sjukhus, skulle stiga till 1,125 mk per månad och således för två månader, eller den tid detta sjukhus antagligen måste hållas öppet, till 2,250 mk. Härtill komme dock ett belopp af omkring 1,000 mk för uppköp af för de ännu uti uppväxtåldern varande patienterna nödiga kläder m. m., hvartill Maria sjukhus förråd icke komme att räcka.

Denna framställning bifölls af Stadsfullmäktige den 1 mars. Den 10 februari anmälde förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att ordföranden i Nämnden, professorn Heikel, i samråd med honom allaredan den 8 i sagda månad tillåtit, att difteripatienter öfverflyttades till kolerabarackerna, samt antagit läkare för sjukhuset, och blefvo dessa åtgärder af Nämnden godkända.

Den 17 februari anmälde förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att öfverläkaren vid Maria sjukhus epidemiafdelning, doktorn M. Björkstén meddelat, att till följd af öfverbefolkning å afdelningen något tillfälle att intaga patienter, lidande af mässling i förening med croup, ifall sådana skulle anmälas, icke fanns, och beslöt Nämnden öfverlämna åt ordföranden, professorn Heikel

att i samråd med förste stadsläkaren vidtaga sådana åtgärder, som i anledning häraf blefve nödvändiga. På förslag af bemälde herrar beslöt Nämnden den 22 februari att med anledning af förutnämnda anmälan hos Stadsfullmäktige hemställa, att den s. k. Döckerska baracken och kolerapaviljongen n:o 3 finge apteras till sjukhus för uti mässling, mässling och kikhosta, skarlakansfeber och kikhosta samt skarlakansfeber och vattkoppor i kombination insjuknade och att för Döckerska barackens förflyttning från gården n:o 10 vid Västra Kajen till Maria sjukhus gårdsplan och för nödiga inredningsarbeten ett förslagsanslag af 500 mk måtte beviljas. Stadsfullmäktige biföllo härtill den 1 mars.

Den 17 mars beslöt Nämnden anhålla om anslag för fortsatt öppenhållande af reservsjukhusen å Hesperia och i den senast uppförda kolerabaracken under ytterligare två månader äfvensom om anslag för att kunna uti den del af kolerabaracken, som icke var upptagen af uti difteri insjuknade, i och för observation intagna sådana uti sjukdomar i matsmältningsorganen insjuknade, hvilka, kommande från Ryssland, kunde misstänkas lida af kolera.

Härtill biföllo Stadsfullmäktige den 5 april.

Enligt anmälan af förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff stängdes extra difterisjukhuset i kolerabaracken den 2 april och extra sjukhuset å Hesperia den 23 maj.

Den 17 augusti föredrogs öfverläkaren doktorn Björksténs anmälan, att han öppnat Hesperia sjukhus för emottagning af skarlakansfeberpatienter och att sjukhuset möjligen måste hållas öppet omkring en månad. Kostnaderna härför komme att uppgå till omkring 1,700 mk, hvilket belopp kunde utgå från af Stadsfullmäktige tidigare för sjukhuset beviljadt anslag. Men den 8 september anmälde förste stadsläkaren, att talrika fall af skarlakansfeber under de senastföregående dagarna anmälts. Med anledning häraf och emedan sannolikt var, att sjukdomsfallens antal mot vintern i år likasom under föregående år ytterligare komme att ökas, hade skarlakansfebersjukhuset å Hesperia icke, såsom afsikten varit, kunnat stängas, utan måste antagligen hållas öppet hela vintern. Samma dag beslöt Nämnden att för sjukhusets öppenhållande till årets slut hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 9,880 mk, hvilket jämväl den 27 september beviljades.

Uti skrifvelse af den 20 september, hvilken föredrogs den 22 i sagda månad, anmälde doktorn Björkstén, att antalet epidemiskt sjuka, hvilka sagda dag åtnjöto sjukhusvård, utgjorde 118, af hvilka 39 voro insjuknade i skarlakansfeber, 49 i skarlakansfeber med difteribaciller, 1 i skarlakansfeber med difteribaciller samt kikhosta samt 23 i difteri och 6 voro ställda på observation. För dessa sjuka förfogade staden öfver inalles 95 sjukplatser, hvaraf 50 å Maria sjukhus epidemiafdelning, 20 i en Döckers barack och 25 i Hesperia reservsjukhus. Antalet sjukvårdsplatser var sålunda för litet, och bristen på platser

blefve naturligtvis ännu kännbarare, så snart den Döckerska baracken till följd af kölden måste stängas. Dock var det icke blott det stora antalet patienter, som gjorde svårigheterna på epidemiafdelningen synnerligen stora, utan ock det, att de insjuknade på grund af de olika sjukdomarnas smittosamma natur icke kunde vårdas tillsammans. Häraf följde, att de olika paviljongerna inom den epidemiska afdelningen måste betraktas såsom från hvarandra skilda sjukhus, hvilka icke kunde komplettera hvarandra. Det kunde sålunda lätt inträffa, att det fanns lediga platser i en paviljong, medan i en annan en afsevärd öfverbeläggning var förhanden. Så t. ex. fanns sagda dag å Hesperia plats för skarlakansfebersjuka, hvilka icke samtidigt hade difteribaciller i svalgsekretet, men dessa platser kunde icke utnyttjas för att minska den rådande öfverbeläggningen där, hvarest skarlakansfeberpatienter med difteribaciller i svalg eller näsa vårdas. Dessa hade till sitt förfogande en paviljong samt den Döckerska baracken, d. v. s. 35 platser, men var deras antal 49. Liknande, ehuru ej ännu så svåra, voro förhållandena å difteriafdelningen, ty å densamma jämte den s. k. rena croup-afdelningen med tillsammans 18 platser voro 24 sjuka intagna.

På grund af det ofvansagda anhöll doktorn Björkstén, att Hälsovårdsnämnden ville taga i öfvervägande, huru ett större antal platser för patienter, som borde vårdas i stadens epidemisjukhus, kunde erhållas, detta så mycket mera, som, enligt hvad erfarenheten utvisat, under hösten en ytterligare stegring af skarlakansfeberfallens antal var att emotse, medan samtidigt sjukplatsernas antal komme att minskas, så snart den då i bruk varande Döckerska baracken icke mera af ofvannämnd orsak kan användas.

De fakta doktorn Björkstén anfört gåfvo vid handen, att antalet sjukvårdsplatser för epidemiskt sjuka, äfven om Stadsfullmäktige bifölle till Nämndens den 8 september gjorda framställning om öppenhållande af Hesperia reservsjukhus till årets slut, var för litet och att flera sådana borde, så fort sig göra lät, anskaffas. Ett nytt reservsjukhus blefve sålunda nödvändigt, och då några andra staden tillhöriga byggnader då icke voro odisponerade än kontorsbyggnaderna å f. d. gasverkets tomt, tänkte sig Nämnden, som anordnat syn å byggnaden, det nya reservsjukhuset därstädes placeradt. Visserligen erfordrade dessa byggnader dryga utgifter 12,000 mk för att alls kunna till ett epidemisjukhus användas, men då någon annan användning för ifrågavarande byggnad för den närmaste framtiden ej troddes vara ifrågasatt, hoppades Hälsovårdsnämnden, då behofvet af detta eller något annat reservsjukhus för i epidemiska sjukdomar insjuknade sannolikt äfven under de närmast följande åren komme att göra sig gällande, att ända till dess det nya epidemisjukhuset blir färdigt, få disponera öfver berörda byggnad för epidemisjukhusändamål, hvadan sålunda utgifterna för nödiga ändringar och remont äfven komme de närmast följande åren till godo.

Utom kostnaderna för inredningen erfordrades medel för anskaffande af nödiga inventarier. Utgifterna härför skulle enligt beräkning af sysslomannen vid Maria sjukhus komma att stiga till 4,000 mk. De månatliga utgifterna beräknades till 3,400 mk. Antagligt var, att sjukhuset måste hållas öppet till utgången af mars månad nästa år.

På grund af ofvanstående beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige ville bifalla till att ett nytt reservsjukhus för uti epidemiska sjukdomar, närmast i skarlakansfeber insjuknade finge öppnas uti kontorsbyggnaden vid f. d. gasverket och att Stadsfullmäktige ville för sjukhusets inredning bevilja ett förslagsanslag af 12,000 mk, för anskaffande af nödiga inventarier till sjukhuset 4,000 mk och för sjukhusets upprätthållande från den 1 oktober 1910 till den 1 april 1911 ett anslag af högst 20,400 mk, hvaraf 10,200 mk för nästa år.

Till denna framställning likasom ock till Nämndens anhållan om öppenhållande af Hesperia sjukhus biföllo Stadsfullmäktige den 27 september. Sjukhuset öppnades den 20 oktober.

I bref af den 9 oktober anmälde doktorn Björkstén, att tilloppet af skarlakansfebersjuka fortfarande var så stort, att äfven för dem, hos hvilka sjukdomen icke komplicerades genom förekomsten af difteribaciller i svalgsekretet, ett ökadt antal platser var af nöden. För vården af dessa patienter funnos då disponibla en palviljon i Maria sjukhus epidemiafdelning samt Hesperia reservsjukhus med tillsammans 40 ordinarie platser. Patienternas antal utgjorde sagda dag 74.

Vidare framhöll doktorn Björkstén, att så fort kontorsbyggnaden i gamla gasverket hunnit inredas till provisoriskt sjukhus, båda våningarna i berörda byggnad antagligen måste beläggas med en del af de ofvannämnda skarlakansfebersjuka. Dock var det ytterst svårt att med en sådan tillströmning, som under de senaste dagarna varit rådande, vänta till och med blott den korta tid, som ännu återstode till dess detta reservsjukhus kunde för sitt ändamål upplåtas. Så fort detta kunde ske, funnes tillräckligt antal platser för ofvannämnda slag af skarlakansfebersjuka, men öfverbeläggningen å difteriafdelningen samt afdelningen för scarlatina, kombinerad med förekomsten af difteribaciller i de sjukas svalg, kvarstod fortfarande, likasom det fortfarande var omöjligt för Helsingfors stad att härbärgera en patient, insjuknad i koppor.

Enligt meddelande af doktorn Björkstén vid Nämndens sammanträde den 20 oktober utgjorde antalet patienter, intagna i stadens olika epidemiafdelningar, inalles 162.

I skrifvelse af den 13 oktober framhöll Styrelsen för Maria sjukhus, att vid den i staden för närvarande rådande scarlatinaepidemin syntes förekomma ett flertal lättare fall, i hvilka diagnosen endast med svårighet kunde ställas,

och med afseende därå, att ett större antal rum för observation af sådana osäkra fall visat sig oundgängligen af nöden, anhöll Styrelsen om åtgärd därhän, att en större observationsafdelning blefve med det första iordningställd.

Då doktorn Björksténs skrifvelse den 13 i samma månad inför Nämnden föredrogs och för Nämnden tillika anmäldes, att doktorn Björkstén ansett, att flere sjukplatser omedelbart borde anskaffas, beslöt Nämnden med stöd af § 16 mom. 3 uti instruktionen för Hälsovårdsnämnden af den 10 mars 1882 godkänna dess ordförandes och förste stadsläkarens allaredan den 9 oktober vidtagna åtgärd att inrymma nya platser för i skarlakansfeber insjuknade uti den senaste, af sten uppförda kolerabaracken å Alkärr. Denna barack var visserligen afsedd att emottaga i kolera insjuknade. Men då denna sjukdom under de senaste tiderna betydligt aftagit i Ryssland, främst i S:t Petersburg, och ett ytterligare aftagande med den inträdande kallare årstiden var att förvänta, ansåg Nämnden bemälda åtgärd kunna utan fara vidtagas, och blef baracken på sådan grund, så när som på tre rum och ett badrum, hvilka reserverades för i kolera insjuknade, iordningställd och organiserad till sjukhus för skarlakansfeberpatienter.

Emellertid behöfdes oundgängligen, förutom platserna i ofvannämnda barack, ytterligare lokal för verkställande af patienternas badning, då de från sjukhuset utskrifvas, äfvensom rum för sådana inträdessökande patienter, hvilka borde ställas under observation för konstaterande af deras sjukdom, hvilket i Styrelsens för Maria sjukhus skrifvelse framhållits vara under den pågående epidemin ännu mera behöfligt än under vanliga förhållanden, och ansåg Nämnden därför, att hela kolerabaracken N:o 3 borde upplåtas för dessa ändamål. Tilläggas bör, att de första patienterna i detta sjukhus intogos den 12 oktober.

Den 20 oktober beslöt Nämnden anhålla, att Stadsfullmäktige, med godkännande af de af Nämnden vidtagna åtgärderna, ville för upprätthållande af ett skarlakansfebersjukhus uti den senast uppförda kolerabaracken äfvensom i baracken N:o 3 under sex månader, räknadt från den 12 oktober, bevilja ett förslagsanslag af 25,800 mk, däraf 10,750 mk skulle påföras innevarande års utgifter och återstoden utgifterna för år 1911, och för sjukhusets första uppsättning 1,000 mk samt för nödiga ändrings- och remontarbeten i kolerabaracken N:o 3 ett anslag af förslagsvis 8,000 mk.

Till denna framställning biföllo Stadsfullmäktige den 25 oktober.

Den 27 oktober företogs till behandling frågan om ytterligare platser för af skarlakansfeber lidande på grund af från doktorn Björkstén ingången anmälan om att platser för sådana i skarlakansfeber insjuknade, hvilka på samma gång ledo af difteri och platser för fall af endast difteri väl ännu funnos odisponerade, men att platser för af endast skarlakansfeber lidande funnos disponibla, i den

för skarlakansfeber upplåtna kolerabaracken endast 9 och i sjukhuset å Hesperia endast 5.

På grund af den befogenhet, som tillagts Nämnden i § 16 mom. 3 uti instruktionen för Hälsovårdsnämnden i Helsingfors af den 10 mars 1882, ansåg sig Nämnden böra omedelbart skrida till åtgärder för anskaffande af ytterligare platser för i skarlakansfeber insjuknade patienter. I sådant afseende inleddes underhandlingar och verkställdes undersökningar dels af villor i Åggelby, dels af olika lokaliteter i själfva staden, där badhuset i Brunnsparken, Brunnshuset, ett par af stadens folkskolor, stadens logihus för arbetare, en till den under uppförande varande nya fattigården hörande byggnad m. fl. lokaler ifrågasattes att apteras till sjukhus. Sedan Nämnden dock konstaterat, att ingen af de ifrågasatta lokaliteterna af olika orsaker kunde för sjukhusändamål erhållas eller användas, beslöt Nämnden den 3 november att träffa slutlig öfverenskommelse med härvarande Diakonissanstalt om upplåtande för stadens sjukvårdsbehof af 25 platser på en tid af fem månader.

Samma dag beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige anmäla, att Diakonissanstalten likväl ej kunde taga emot af smittosamma sjukdomar lidande, hvarför en sådan omställning på Maria sjukhus vidtagits, att den gamla träpaviljongen, inrymmande 40 invärtes sjuka, afträdts åt epidemiafdelningen, som, då ju de allra flesta skarlakansfeberpatienter äro barn, hvilka fordra mindre utrymme, där bör kunna placera ungefär 50 af sina sjuka, med hvilket antal sjukplatser denna afdelning således komme att utvidgas. Såsom ersättning för de 40 platser afdelningen för invärtes sjuka afstått, komme densamma att disponera öfver de 25 platser, hvilka erhållits å Diakonissanstalten. Antalet sängplatser å afdelningen för invärtes sjuka komme således att minskas med 15, hvilket väl under instundande kalla årstid, då efterfrågan på platser vid denna afdelning vanligen är mycket stor, torde komma att bereda svårigheter och föranleda att flera patienter, hvilka vore i behof af sjukhusvård, måste anvisas att skaffa sig vård i hemmet eller om möjligt i annat sjukhus. Nämnden ansåg detta dock vara ett mindre ondt än att ej kunna bereda sjukhusvård åt alla sådana i epidemiska sjukdomar insjuknade, hvilka ej kunna isoleras och ordentligt vårdas i sina hem.

För de 25 platser Diakonissanstalten förbundit sig att under en tid af fem månader ställa till förfogande för stadens sjukvårdsbehof, hade anstalten, jämte några mindre villkor, om hvilka öfverenskommelse träffats med Maria sjukhus förvaltning, betingat sig en ersättning i ett för allt af 30,000 mk, hvilken summa Hälsovårdsnämnden anhöll att Stadsfullmäktige för omförmäldt ändamål ville bevilja.

För ändring af den gamla träpaviljongen, tillhörig Maria sjukhus medicinska afdelning, så att den blefve för epidemiändamål användbar, fordrades

en mindre remont, beräknad till ungefär 1,000 mk. Äfven om beviljande af denna summa anhöll Nämnden. Vidare beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige anmäla, att genom de vidtagna anordningarna patientantalet i Maria sjukhus komme att ökas. En följd häraf blefve, att sjukvårdskostnaderna för Maria sjukhus komme att ytterligare stiga utöfver hvad tidigare beräknats. Nämnden anhöll vördsamt att, så snart en beräkning i detta afseende kunde göras, få inkomma med anhållan om nödigt tillskottsanslag.

Till denna framställning biföllo Stadsfullmäktige den 8 november.

Den 24 november beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige anmäla, att de i brefvet af den 3 i sagda månad berörda tillskottsutgifterna för Maria sjukhus komme att uppgå till:

för den första uppsättningen vid inredandet af Maria sjukhus träpaviljong till ett sjukhus för i skarlakansfeber insjuknade 6,800 mk;

för uppköp af sängar 760 mk;

för skarlakansfebersjukhusets i träpaviljongen månatliga underhåll 3,300 mark.

Emedan detta sjukhus antagligen måste hållas öppet vidpass sex månader, skulle de härför erforderliga kostnaderna komma att uppgå till 19,800 mk.

Men utom dessa utgifter förekomma ännu andra, äfven de föranledda af skarlakansfeberepidemin och delvis ock af en begynnande mässlingsepidemi, och anhöll Nämnden, att äfven härför anslag snart skulle beviljas.

Uti en till Nämnden aflåten skrifvelse af den 22 november hade nämligen doktorn Björkstén anmält, att till afdelningen inhämtats en patient, lidande af mässling i förening med strypsjuka (croup), och att detta fall till följd af brist på annan plats blifvit intaget i ett af desinfektionshärbärgets rum. Emedan härigenom betydande svårigheter förorsakats och det därjämte var sannolikt, att under då rådande mässlingsepidemi flere dylika fall skulle påfordra intagning i epidemisjukhuset, ansåg sig Nämnden nödsakad att för insjuknade af detta slag bereda plats uti den del af den senast uppförda kolerabaracken, som därintills varit reserverad för uti kolera insjuknade personer. Detta hade Nämnden ansett sig kunna göra ej allenast på grund af att möjligheten af ett kolerafall under den inträdda kallare årstiden skulle yppa sig, icke var synnerligen stor och emedan Medicinalstyrelsen i skrifvelse af den 22 november anbefallt, att stadens kolerasjukhus den 1 december skulle stängas, utan ock emedan plats för eventuellt i kolera insjuknade personer kunde provisoriskt beredas uti stadens dåmera icke för sitt ändamål använda obduktionshus, hvilket Nämnden låtit inreda såväl för detta behof som ock för att eventuellt kunna emottaga i koppor insjuknade personer, för hvilka ingen annan plats fanns.

Kostnaderna för dessa anordningar, hvilka Nämnden på grund af den befogenhet, som tillagts densamma i § 16 mom. 3 af instruktionen af den 10 mars

1882, låtit vidtaga, komme, förutom utgifterna för 20 stycken sängar, 760 mk, hvilka här ofvan upptagits vid uppräknandet af inredningskostnaderna för Maria sjukhus träpaviljong, att stiga till 450 mk för anställande under tre månader af tvänne sköterskor med en aflöning af 75 mk i månaden och 150 mk åt två städerskor med en aflöning af 25 mk i månaden eller således sammanlagdt till 600 mk äfvensom för anskaffande af inventarier till obduktionshuset, dess ordentliga uppvärmning och belysning till 550 mk.

De synnerligen talrika desinfektioner, som i anledning af skarlakansfeberepidemins stora spridning blifvit nödvändiga, hade icke medhunnits af de för utförande af desinfektioner anställda tillsyningsmännen, utan hade Nämnden nödgats anställa ytterligare tvänne desinfektörer, och var den möjligheten icke utesluten, att ytterligare ännu en måste antagas. På grund häraf såg sig Nämnden nödsakad att för aflönande af tre desinfektörer under en tid af tillsvidare tre månader anhålla om ett anslag af 1,500 mk, beräknadt efter vanlig tillsyningsmannalön à 2,000 mk om året.

De talrika och oafbrutet återkommande desinfektionerna hade äfven nödvändiggjort anskaffandet af för dem behöfliga desinfektionsapparater, och uppgick dessa apparaters antal numera till 31 stycken, hvaraf 17 formalin- och 14 ammoniakapparater, hvilka alla härintills förvarats uti ett synnerligen litet, uti gården n:o 10 vid Västra Kajen beläget rum. I samma rum hade dessutom upplagts samtliga desinfektionsvätskor och öfriga desinfektionstillbehör, hvarförutom apparaternas påfyllning m. fl. förberedande åtgärder därstädes utförts.

Emellertid var detta förvaringsrum numera för ändamålet fullkomligt otillräckligt, hvilken omständighet naturligtvis verkade fördröjande och förhindrande vid därstädes förekommande arbeten. Emedan desinfektionstillbehören borde finnas att tillgå i omedelbar närhet af Hälsovårdsnämndens byrå och annan plats för ändamålet icke fanns, hade Nämnden fogat anstalt om den s. k. Döckerska barackens förflyttning från Maria sjukhus gårdsplan till den gård, där byrån är belägen, eller Västra Kajen N:o 10. I det ena af de större rummen i baracken komme desinfektionstillbehören att förvaras, i det andra större rummet åter skulle arbetet med ratinutläggningspaketens iordningställande utföras, hvilket härförinnan skett uti obduktionshuset.

Kostnaderna för barackens förflyttning, dess eldning och belysning voro beräknade till förslagsvis 500 mk.

Såsom ofvan antydts, rådde då i staden äfven en mässlingsepidemi, om ock af mindre omfång. Någon möjlighet att under dåvarande förhållanden bereda sjukvård åt i denna sjukdom insjuknade förelåg icke och kunde äfven i de flesta fall undvaras. Emellertid förekommo nu och då fall, som voro så svårartade, att de erfordrade en bättre och kunnigare vård än hvad i regeln i medellösa hem erbjudes. För att för sådana hem bereda tillfälle till erhållande af

sakkunnig sjukvård hade Nämnden träffat öfverenskommelse med härvarande Diakonissanstalt om anställande af en diakonissa, hvilken på anhållan af respektive läkare af Hälsovårdsbyrån kunde beordras till de i mässling och dess följdsjukdomar insjuknades hem för att biträda vid skötseln af desamma. Utgifterna för denna diakonissa stego till 140 mk i månaden och således för tre månader till 420 mk.

På grund af det ofvanstående beslöt Nämnden ofvansagda dag anhålla, att Stadsfullmäktige, med godkännande af de vidtagna åtgärderna, ville bevilja:

för sjukhusuppsättning i Maria sjukhus träpaviljong	Fmk	6,800: —
för tillskottsutgifter i anledning af paviljongens underhåll för sjukhusändamål under sex månader	»	19,800: —
för uppköp af 20 stycken sängar	»	760: —
för anställande af tvänne sjuksköterskor och tvänne städerskor vid mässling-croup-sjukhuset i kolerapaviljongen under omkring tre månader, förslagsvis.....	»	600: —
för f. d. obduktionshusets inredande till sjukhus, dess uppvärmning och belysning under omkring tre månader, förslagsvis	»	550: —
för anställande af tre extra tillsyningsmän under sannolikt tre månader, förslagsvis	»	1,500: —
för flyttning af den s. k. Döckerska baracken, dess uppvärmning och belysning under tre månader, förslagsvis	»	1,000: —
för anställande af en diakonissa för vården af i mässling insjuknade under omkring tre månader.....	»	420: —

De äskade anslagen beviljades af Stadsfullmäktige den 6 december.

Den 15 december anmälde förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att under den rådande utbredda skarlakansfeberepidemin och isynnerhet sedan talrika fall af mässling och difteri begynt förekomma, synnerliga svårigheter uppkommit i afseende å härbärgerandet af de familjer, i hvilkas hem desinfektioner företogos, enär Maria sjukhus för detta ändamål afsedda desinfektionshärbärge var otillräckligt, samt hemställde, att en lokal om c. fem rum för ändamålet skulle upphyras och anslag härför af Stadsfullmäktige utverkas; men emedan ej fall vare sig af koppor eller kolera då förekommo och den för i dessa sjukdomar insjuknade afsedda lokalen i f. d. obduktionshuset sålunda icke var för sjukhusändamål upptagen, beslöt Nämnden, att denna lokal tillsvidare skulle såsom ett reservdesinfektionshärbärge användas och för härbärget nödig personal af professorn Sucksdorff antagas.

Den 22 december beslöt Nämnden, på förslag af förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att dejoureringen för emottagande af anmälningar till Hälso-

vårdsnämndens byrå om epidemiska sjukdomsfall m. m. skulle tillsvidare anförtros åt en särskildt för ändamålet antagen person.

Den 24 maj föredrogs Medicinalstyrelsens cirkulär af den 18 i samma månad, innehållande anmodan att, enär det var att befara att kolera inom kort kunde yppa sig i S:t Petersburg och därifrån inkomma i landet, Nämnden borde i enlighet med föreskrifterna uti K. Senatens för Finland beslut af den 20 april 1909 om kolerafarsotens afvärjande och bekämpande vidtaga erforderliga åtgärder i och för iordningställande af föreskrifna kolerasjukhus samt antagande af läkare i desamma.

Med anledning häraf anmälde förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att emedan en viss fara för kolerans inkommande till staden till följd af närheten till S:t Petersburg förelåg, professorn Sucksdorff, redan förrän ofvanberörda cirkulär anländt, i samråd med Nämndens ordförande vidtagit förberedande åtgärder för öppnande af kolerabarackerna och för anställande af läkare vid desamma. Doktorn Herman von Willebrand hade förklarat sig villig att föreståsjukhuset för samma aflöning som tidigare, nämligen 500 mk i månaden, så länge något kolerafall icke i kolerasjukhuset intagits, och 1,000 mark i månaden, sedan detta inträffat. — Under doktorn v. Willebrands tjänsteledighet komme tjänsten att uppehållas af doktorn Max Björkstén. — Till en början borde vid sjukhuset anställas 1 sjuksköterska med en aflöning af 150 mk i månaden, 1 dräng, som borde biträda vid desinfektioner m. m., med en aflöning af 70 mk i månaden och en städerska med en aflöning af 25 mk i månaden. Till ved och lyse m. m. komme att åtgå omkring 200 mark, så att de månatliga utgifterna till en början komme att stiga till omkring 1,050 mk. Senare, då faran för kolera blifvit större och densamma i Ryssland vunnit epidemisk utbredning, måste i likhet med hvad som gjorts under förlidet år en kolera-anmälningsstation öppnas. Vid denna station, som i år lämpligast kunde förläggas till en af kolerabarackerna, borde anställas 4 dejourerande läkare, 4 konstaplar och en förman för de sistnämnda. Kostnaderna för anmälningsstationen komme att stiga till omkring 400 mk i månaden, däri inberäknade utgifterna för en häst. Då troligt var, att dessa anordningar till en början endast delvis, men senare i full utsträckning borde uppehållas i omkring 4 månader, hemställde professorn Sucksdorff, om icke ett förslagsanslag af 12,000 mk borde för ändamålet af Stadsfullmäktige utverkas, och beslöt Nämnden, som förklarade sig gilla de ifrågasatta åtgärderna, att hos Stadsfullmäktige anhålla om beviljande af det äskade anslaget.

Den 2 juni anmälde förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att kolerasjukhuset öppnats den 26 maj.

Den 3 augusti föredrogs Medicinalstyrelsens skrifvelse af den 20 juli med anmälan, att Medicinalstyrelsen, sedan staden S:t Petersburg numera förklarats smittad af kolera, ansett nödigt förordna, att besiktning af fartyg, kommande

från S:t Petersbug, omedelbart bör vidtaga å denna ort, och hade Medicinalstyrelsen funnit godt, att till kolerabesiktningsläkare i Helsingfors stad förordna medicinelicentiaterna Vasilij Leontjeff och Halvor Magnus von Fieandt; hvilket i afseende å kännedom till protokollet antecknades.

Samma dag föredrogs Medicinalstyrelsens cirkulär af den 29 juli angående varning mot förtärandet af frukt och grönsaker, härstammande från af kolera hemsökta orter och beslöt Nämnden, genom annons i härstädes utkommande tidningar delgifva allmänheten innehållet af cirkuläret.

Samma dag anmälde ordföranden, professorn Heikel, att med anledning af att kolerafaran, sedan talrika fall af denna farsot inträffat i S:t Petersburg, numera ryckt betydligt närmare än hvad tidigare varit fallet och misstänkliga sjukdomsfall redan inträffat i staden, hade professorn i samråd med förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, på grund af utaf Nämnden tidigare gifvet bemyndigande, låtit öppna en kolera-anmälningsstation, denna gång placerad i kolerabaracken n:o 3. För verkställande af desinfektioner, för att biträda vid transport af sjuka till sjukhuset, m. m. hade anställts 2 konstaplar med en aflöning af 100 mk i månaden och en förman för dem med en aflöning, beräknad efter 2,000 mk per år; koleratransportvagnen var ställd till anmälningsstationens förfogande; en forman hade vidtalats och förbundit sig att ställa sin häst till stationens disposition; telefon skulle omedelbart inledas, och öfriga nödiga praktiska åtgärder hade vidtagits. Enligt uppgjord stat komme anmälningsstationens månatliga utgifter att stiga till 3,557 mk; och beslöt Nämnden godkänna samtliga vidtagna åtgärder.

I fråga om åtgärder för kolerans bekämpande anmälde förste stadsläkaren professorn Sucksdorff den 17 augusti, att enligt öfverenskommelse kyrkoförvaltningsutskottet komme att vidtaga samma anordningar som under sistförlidet år att iakttagas vid begrafning af uti kolera aflidna och att de hygieniska förhållandena uti tull- och packhuset vid af hälsovårdsinspektören, doktorn Roos verkställd inspektion befunnits vara sådana som under förlidet år efter därstädes verkställd rengöring. Hvad beträffar frågan om lämpligaste sättet för lossning af från kolerabesmittade orter ankomna grönsaker och frukter samt åtgärder för oskadliggörandet af emballaget kring frukterna och grönsakerna, meddelade professorn särskilda upplysningar, hvarefter Nämnden beslöt, att frågan i sistnämnda afseende borde af professorn Sucksdorff ytterligare utredas, hvarför professorn bemyndigades att i detta afseende vidtaga sådana åtgärder han ansåg nödiga. Den 8 september meddelade professorn Sucksdorff, att han fogat anstalt om att, då emballeringen utgjordes af bastmattor, hvilket var fallet t. ex. vid import af gurkor, bastmattorna, äfven om de uppgingo till tusental, uppbrändes under kontroll af Hälsovårdsbyråns tillsyningsmän.

Emedan antagligt var, att frukt, inkommen från kolerabesmittade trakter i Ryssland, komme att tillsaluhållas under den stundande marknaden i staden, beslöt Nämnden den 29 september med afseende å den fara för kolerasmittans spridande i staden, som sålunda förelåg, såsom önskningsmål uttala, att handeln å marknaden med från Ryssland kommen frukt borde om möjligt förbjudas.

Den 13 oktober anmälde förste stadsläkaren, professorn Sucksdorff, att med anledning af att faran för kolerans inkommande i staden betydligt aftagit, hade kolera-anmälningsstationen i kolerabaracken n:o 3 indragits och de vid stationen anställda konstaplarna afskedats äfvensom aftalet om en hästs ställande till stationens förfogande uppsagts. Då det emellertid kunde inträffa, att kolerafall komme att yppa sig, hade assistenterna vid Maria sjukhus medicinska afdelning vidtalats att å sjukhuset emottaga anmälan om eventuella fall, och hade assistenterna härtill förklarat sig villiga.

Den 24 november föredrogs Medicinalstyrelsens skrifvelse af den 22 i samma månad, hvarur framgick, att kolerasjukhuset härstädes skulle indragas den 1 därpå följande december och kolerabesiktningen af fartyg samma dag upphöra.

I remiss af den 13 september anmodades Hälsovårdsnämnden af Stadsfullmäktige att inkomma med yttrande i anledning af Folkskoledirektionens framställning om vidtagande af åtgärder i och för förvärfvande åt härvarande folkskolor af lämplig lägenhet i landsorten till lokal för ett rekreationshem för tuberkulösa elever.

Med anledning häraf beslöt Nämnden den 27 oktober att i skrifvelse till Stadsfullmäktige framhålla att det icke torde vara öfverdrifvet, om man antager, att i medeltal 1—2 % af samtliga folkskolebarn lida af tuberkulösa sjukdomar och att yttermera några procent af dem böra betraktas såsom starkt misstänkta för tuberkulos eller benägna att hemfalla åt sjukdomen. Då elevantalet vid stadens folkskolor för närvarande uppgår till circa 10,000, finnes det således ett hundratal barn, som å ena sidan äro i behof af ändamålsenlig vård och å andra sidan böra från de vanliga skolorna afskiljas för att icke utsätta sina kamrater för smittfara. Häraf synes framgå, att det af bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening till direktionen för stadens folkskolor inlämnade förslaget om uppköp af någon lägenhet, lämplig för inrättandet af ett rekreationshem för af tuberkulos lidande elever vid stadens folkskolor, är synnerligen välbetänkt, hvarföre Nämnden för sin del förordar den gjorda framställningen saint tillika hemställer:

att Stadsfullmäktige ville bevilja ett reseanslag af förslagsvis 600 mk åt stadens folkskolläkare, för att denne blefve i tillfälle att å utrikes ort sätta sig in i frågan och dess praktiska detaljer, med skyldighet för honom att efter hemkomsten till Stadsfullmäktige afgifva kortfattad redogörelse öfver hvad han i saken inhämtat, och

att stadens Drätselkammare finge i uppdrag att vid disponerandet af staden underlydande marker och lägenheter fästa afseende äfven vid detta behof.

Till slut anser sig Nämnden böra framhålla, att förrän till realiserandet af förslaget skrides, noggranna statistiska undersökningar om tuberkulosens förekomst hos stadens folkskolebarn böra genom skolläkarens försorg anordnas, och anhåller Nämnden, att sedan resultatet af dessa undersökningar föreligger, få inkomma med närmare framställning i ärendet.

Sedan tandläkarena Weber och Aspelund uti en till Stadsfullmäktige ingifven skrifvelse af den 26 augusti anhållit, att Stadsfullmäktige ville för underhållet af en utaf dem uppehållen folkskoletandklinik i denna stad under år 1910 bevilja ett tillskottsanslag af 2,996 mk och att staden, förslagsvis den 1 januari 1911, skulle öfvertaga berörda klinik, anmodade Stadsfullmäktige i remiss af den 27 september Hälsovårdsnämnden att inkomma med utlåtande i ärendet. Med anledning häraf beslöt Nämnden den 27 oktober hemställa, att Stadsfullmäktige ville bevilja sökandena den ansökta tillskottssubventionen af 2,996 mk för innevarande år, och med afböjande af förslaget om kommunens öfvertagande af ifrågavarande tandklinik, tillförsäkra sökandena under en tid af tre år, räknadt från och med år 1911, för klinikens underhåll en årlig subvention af 10,000 mk.

I remiss af den 14 november infordrade Magistraten Hälsovårdsnämndens yttrande i anledning af ett af föreningen »Djurvännerna» gjordt förslag om införande i polisordningen af ett sådant tillägg, att fisk af mer än ½ kilos vikt, som icke förvarades i vatten, ej finge tillsaluhållas lefvande och att fisk af nämnda storlek, då den upptogs lefvande från sump eller annat vattenfylldt förvaringsrum, ej finge utlämnas åt köpare innan den blifvit slaktad genom ett djupt snitt med knif eller annat hvasst vapen i nacken eller bakom gälarna, så att strupen afskurits.

Med anledning häraf beslöt Nämnden den 17 november meddela Magistraten, att Nämnden i det af Nämnden den 1 april 1909 till Stadsfullmäktige insända förslaget till hälsovårdsordning beaktat det af nämnda förening uttalade önskningsmålet och i hälsovårdsordningens 35:te § föreslagit intagandet af ett sålydande stadgande:

»All färsk fisk med undantag af strömming, nors och annan småfisk bör, därest den ej förvaras i kärl med rent vatten, vara på ändamålsenligt sätt dödad.

Då lefvande fisk förvaras i sumpar, böra dessa hållas å af Hälsovårdsnämnden godkänd plats.»

Den 10 februari beslöt Nämnden på framställning af föreståndaren för stadens laboratorium för sanitära undersökningar att uti härstädes utkommande tidningar publicera namnen på särskilda mjölkförsäljare, uti hvilkas butiker försäljning af underhaltig mjölk flere gånger inträffat.

Den 3 mars beslöt Nämnden, sedan anmälan från stadens laboratorium ingått om att undermålig mjölk under februari månad påträffats uti särskilda mjölkförsäljningsbutiker, att hos Magistraten anhålla om resp. försäljares ställande under åtal.

Tillika beslöt Nämnden, emedan 20 af berörda försäljare redan tidigare varit till åtal anmälda och, såsom Nämnden måste förutsätta, äfven fällts till böter, men däraf dock icke låtit sig rätta, hos Magistraten framhålla, att detta enligt Nämndens förmenande tydde därpå, att bötesbeloppen varit så ringa, att det för butikinnehafvarena ställt sig ekonomiskt fördelaktigare att, trots böterna, till salu hålla mjölk af underhaltig beskaffenhet.

I remiss af den 14 april anmodade Magistraten Hälsovårdsnämnden att inkomma med utlåtande i anledning af uti af ägaren af gården N:o 7—9 vid Boulevardsgatan hos Magistraten gjorda klagomål om att svart, sotande rök utströmmade från skorstenen i gården N:o 10 vid Andrégatan till men för klaganden. Med anledning häraf beslöt Nämnden den 21 april meddela Magistraten, att det vid Nämndens sammanträde den 21 mars 1907 anmälts inför Nämnden, att starkt sotande rök iakttagits tidtals utströmma ur ifrågavarande skorsten i ända till 20 minuter i timmen, och att Nämnden den 4 april sagda år med föranledande häraf ålagt bolaget att innan utgången af år 1907 för bolagets ångpanna anskaffa sådan eldstadsanordning, som motsvarade behofvet. Sedermera, den 30 oktober 1907, hade bolaget beviljats anstånd med tiden för ångpannans ersättande med en annan till sommaren 1908. Efter denna tid hade några anmärkningar mot bolagets ångpanneanläggning icke försports. Men emedan det numera enligt till remissen bifogade handlingar utrönts, att starkt sotande rök från skorstenen utströmmade uti ända till 22 minuter i timmen, borde bolaget på grund af stadgandet i § 104 i polisordningen af den 30 oktober 1908 åläggas att medels användning af tjänligt bränsle eller annan anordning bedrifva eldningen under ångpannan så, att rök som medför olägenhet undvikes.

I remiss af den 20 april anmodades Nämnden af Magistraten att inkomma med yttrande öfver ägarens af gården N:o 24 vid 4:de linjen i Bärghäll hos Magistraten gjorda klagomål om att sotande rök utströmmade från skorstenen till ångpannan i gården N:o 21 vid 3:dje linjen till men för innebyggarena i förstsagda gård. Med anledning häraf beslöt Nämnden den 21 april meddela, att enligt uppgift af förste stadsläkaren rök af antydd beskaffenhet tidtals i ända till 36 minuter i timmen utströmmade från sagda skorsten och att Nämnden på grund häraf ansåg egaren med stöd af stadgandet i § 104 i polisordningen af den 30 oktober 1908 böra åläggas att medels användning af tjänligt bränsle eller annan anordning bedrifva eldningen i sitt bageri så, att rök som medför olägenhet undvikes.

Den 9 juni anmäldes hos Hälsovårdsnämnden att vid pass femtio steg från Sandudds lastagebrygga och tätt invid allmänna körvägen finnes ett magasin, i hvilket förvaras flere tiotal lass intensivt stinkande ben. En stor del af benen, hvilka hämtats från särskilda korfmakeri verkstäder i staden, äro endast ofullständigt befriade från kött och andra mjuka partier och hafva sedan april månad anhopats i magasinet. Genom den långvariga lagringen har en kolossal utveckling af flugor ägt rum, så att hela benupplaget och magasinet både invändigt och utvändigt vimlar af flugor. Särskildt under de senaste dagarna hade klagomål ingått från de närbelägna holmarna samt från Sandudds tapetfabrik, där det af flugorna förorsakade besväret uppgifves vara så stort, att fabrikens verkmästare är nödsakad att för sommarmånaderna bortflytta från sin bostad.

Efter det egaren hörts i saken och uppgifvit, att han dåmera låtit bespruta benupplaget med kalklösning, hvilket verkat dödande på flugorna, beslöt Nämnden sagda dag ålägga honom att låta tömma magasinet i fråga och därefter rengöra ej allenast själfva magasinet utan och innan, utan ock marken under magasinet. Vidare beslut i ärendet skulle blifva beroende på hvilket resultat dessa rengöringsåtgärder komme att gifva.

Den 15 juni anmälde professorn Sucksdorff, att någon rengöring af magasinet af handlanden Lindström icke verkställts och att någon dödande verkan på flugorna af den kalklösning handlanden Lindström användt icke af Nämndens tillsyningsman kunnat iakttagas. Vidare tillade professorn, att i närheten af detta magasin befunno sig tvänne andra magasin, tillhöriga andra handlande hvilka magasin äfven användes för upplag af ben, och att antagas måste, att enahanda olägenheter inom kort komme attiakttagas i dessa magasin.

Med anledning af ofvanstående beslöt Nämnden sistsagda dag hos Magistraten anhålla, att egaren af det förstnämda magasinet blefve ålagd att omedelbart ställa sig Nämndens ofvanomförmälda föreskrift till efterrättelse och förbjuden att hålla upplag af ben uti ifrågavarande magasin. Likaledes anhölls, att användandet af de adra magasin en för benupplag måtte förbjudas.

Den 10 mars anmäldes uti en till Nämnden aflåten skrifvelse, att ett fall af förgiftning förekommit, hvilket fall förorsakats af tapeter uppköpta uti en härvarande tapethandel. Med anledning häraf verkställdes analys af berörda tapeter å stadens laboratorium med det resultat, att från 200 cm^2 af tvänne tapetprof erhöllos sådana arsenikspeglar, att enligt föreståndarens för laboratoriet åsikt den ena tapeten på grund af Nådiga Förordningen af den 5 februari 1888 angående handel med gifter måste anses vara till försäljning förbjuden och att äfven den andra tapeten, »såvidt han kunde bedöma», på samma grund måste anses vara förbjuden att säljas.

Med anledning häraf öfversände Nämnden handlingarna i ärendet till Poliskammaren för vidtagande af sådana åtgärder, som i ofvan åberopade nådiga förordning påbjöds.

Med anledning af böldpestens förekomst i staden Odessa och möjligheten af pestens spridning genom möss och råttor till vårt land beslöt Nämnden då det tidigare använda premieringssystemet år för år visat allt sämre resultat, ity att under år 1902 dödades 37,908 råttor, åren 1903 och 1904 under hvardera ungefär 17,000 råttor, men år 1909 endast omkring 15,000, att under hösten medels preparat af bakteriekulturer, hvilka under särskilda namn förekomma i handeln, försöka i möjligaste mån åstadkomma ett utrotande af råttorna. Det medel, som tillsvidare härvid kommit till användning, hade varit så kalladt ratin, som under inspektion af stadens hälsovårdsinspektör och under ledning af en utaf det bolag, som tillverkar ratinet, hitsänd instruktör utsatts för råttorna, till en början dock endast uti tull- och packhuset å Skatudden och stadens magasin vid Södra hamnen. Om resultatet visade sig gynnsamt, komme ratin att användas jämväl vid stadens öfriga byggnader, där råttor och möss förekomma. Men dessutom skulle de enskilda gårdsägarena i staden uppmanas att med biträde och ledning af Hälsovårdsbyrån utsätta ratin i sina gårdar, på det att åtgärderna i stadens gårdar icke måtte paralyseras, utan tvärtom ett utrotande af råttorna i största möjliga grad fås till stånd.

Utom ratinet komme jämväl andra medel, som af Nämnden ansågos tjänliga för ändamålet, att tagas i användning. Likaså komme premieringssystemet att fortfarande bibehållas.

Med anledning af att den utaf Stadsfullmäktige beviljade ersättningen af 20 mk för af barnmorska lämnadt förlossningsbiträde åt medellös barnaföderska enligt ordalydelsen i Stadsfullmäktiges skrifvelse af den 23 februari 1904 hänför sig endast till förlossning i barnaföderskans hem, men det stundom hände och kunde vara i alla afseenden fördelaktigare, att förlossningsbiträdet lämnades å annan plats, exempelvis i barnmorskans hem, beslöt Nämnden den 10 mars hos Stadsfullmäktige anhålla, att ifrågavarande arvode, under iakttagande för öfrigt af de för dess utbetalande fastställda villkor, härefter finge utgifvas äfven i de fall, då medellös kvinna blifvit förlöst annanstädes än i sitt eget hem, dock icke uti allmän eller af kommunen subventionerad anstalt.

Till denna framställning biföllo Stadsfullmäktige den 5 april.

Den 20 januari beslöt Nämnden att allmänheten till kännedom uti i staden utkommande tidningar låta införa ett tillkännagifvande af följande innehåll:

»Sedan Stadsfullmäktige för beredande af tillgång till läkare, i synnerhet nattetid, för innevarande år beviljat ett anslag af 2,000 mk, meddelas härmed till allmänhetens kännedom, att i trängande fall och då läkare icke annorledes kan anträffas, sådan tills vidare erhålles genom polisens förmedling sålunda, att å hvarje polisstation på anhållan meddelas uppgift öfver läkare, som blifvit vidtalade och åtagit sig att i trängande fall nattetid göra sjukbesök för en er-

sättning af 15 mk per gång. I händelse af medellöshet utgår denna ersättning ur de af Stadsfullmäktige beviljade medlen».

Polikliniken för tuberkulösa har under år 1910 liksom under senare delen af föregående år varit inrymd i egen lokal, belägen i förvaltningsbyggnaden af Maria sjukhus. Mottagning af sjuka har, liksom tillförene, ägt rum alla hvardagar kl. ½ 9—10 f. m. Läkarevården, som varit kostnadsfri, har handhafts af med. lic. Ina Rosqvist. Vid polikliniken har dessutom, liksom under de föregående åren, varit anställd en diakonissa, som biträdt läkaren under mottagningarna, men därjämte haft till uppgift att besöka de tuberkulösa i deras hem. Under vår-, höst- och vintermånaderna, då patientfrekvensen å polikliniken var synnerligen stor, måste dessutom en extra diakonissa anställas såsom biträde åt den ordinarie.

Hela antalet år 1910 behandlade sjukdomsfall uppgick till 1,765 och antalet polikliniska besök till 3,798.

Polikliniken har anlitats icke blott af tuberkulösa personer, utan äfven af sjuka, hvilka på grund af hereditär belastning, allmän svaghet, långvarig hosta eller andra sjukdomssymptom befarat sig lida af lungsot. Undersökning af de sjukas upphostningar i afseende å förekomsten af tuberkelbaciller har utförts i alla fall, där expektoration förekommit. Å barn under 7 års ålder har för underlättande af diagnosen Pirquets tuberkulinreaktion kommit till användning. Reaktionen har utförts i inalles 64 fall: i 45 fall med positivt, i 19 fall med negativt resultat. Endast för barn af 3 års ålder eller därunder har reaktionen likväl tillmätts afgörande diagnostisk betydelse. Så snart förekomsten af tubekulos med säkerhet kunnat uteslutas hos de sjuka, hafva dessa hänvisats till erhållande af läkarebehandling å annat håll, medan alla tuberkulösa eller för tuberkulos misstänkta patienter tagits under poliklinikens speciella omvårdnad.

Polikliniken har främst sökt att på upplysningens väg motarbeta tuberkulosens spridning till de sjukas omgifning. Vid afflyttning eller dödsfall har, där sådant utan olägenhet kunnat ske, eller i inalles 173 fall, genom poliklinikens förmedling desinfektion af den lungsiktiges bostad utförts af Hälsovårdsnämndens desinfektionspersonal. Vid dödsfall hafva därjämte den sjukes sängkläder och klädespersedlar desinficerats å stadens desinfektionsinrättning.

För vinnande af kännedom om de sjukas bostadsförhållanden, lefnadsvanor och medellöshetsgrad hafva besök gjorts i deras hem genom den vid polikliniken anställda diakonissan och hennes biträde, och steg antalet sådana under året gjorda hembesök till inalles 2,688.

Under årets lopp ägnades förutom tidigare besökta, af lungsiktiga bebodda bostäder, ytterligare 232 sådana en närmare undersökning. Bostaden bestod i 160 fall af endast 1 rum; i 61 fall hade den tuberkulöse och hans familj 1 rum och kök (eller 2 rum) och i 11 fall 2 rum och kök (eller 3 rum) till sin disposition.

Icke blott i 1-rums lokalerna utan äfven i bostäder tillhörande de båda senare kategorierna var öfverbefolkningen ofta betydlig.

Endast i 12 fall hade den lungsiktige enskildt sofrum, i de öfriga fallen delade han detsamma med två eller flera, i ett fall med ända till 9 personer. I 144 fall hade den tuberkulöse en egen säng till sitt förfogande, men i 77 fall delade han säng med annan person; i 7 fall sof den sjuke på golfvet, i 2 fall på stolar, i 1 fall på en soffa och i 1 fall på en hyvelbänk.

I 55 familjer, hos hvilka tuberkulos förekom, voro inalles 85 personer (47 män och 38 kvinnor) inneboende; 31 af dessa familjer hade en hvar hos sig en inneboende, medan 20 familjer hade 2, 3 familjer 3 och 1 familj ända till 5 personer inneboende. 62 lungsiktiga (44 män, 16 kvinnor och 2 barn) voro själfva inneboende; 3 tuberkulösa sjuka saknade bostad.

På de lungsiktiga som anlitat polikliniken och särskildt på dem, som åtnjutit understöd från anstalten, har uppställts fordran, att de skola sofva ensamma i särskild säng samt att de äfven i öfrigt skola ställa sig poliklinikens föreskrifter till efterrättelse. I händelse den tuberkulöse eller hans anhöriga icke ägt medel att anskaffa en säng, har den sjuke från polikliniken till låns erhållit en sådan jämte sängkläder. Åt tuberkulösa familjer, hvilka varit synnerligen trångbodda eller bebott hälsovådliga bostäder, hafva hyresbidrag utdelats med villkor, att familjen afstått från att hos sig hålla inneboende, samt eventuellt förbundit sig att öfverflytta till annan, sundare bostad. Under året hafva sådana hyresbidrag gifvits åt inalles 47 tuberkulösa familjer. Lungsiktiga, hvilka varit inneboende hos friska familjer, hafva genom poliklinikens förmedling erhållit plats å sjukhus eller öfverflyttats till särskilda, af polikliniken för dem upphyrda lokaler. Under år 1910, liksom under föregående år, har polikliniken sålunda vid Gräsviksgatan N:o 5 förhyrt en lokal, bestående af 3 rum, tambur och kök, i hvilken 10 à 11 af tuberkulos lidande kvinnor samtidigt kunnat erhålla bostad. I denna lokal hafva under året bott inalles 25 lungsiktiga kvinnor. För tuberkulösa, ogifta män, hvilka saknat egen bostad, har polikliniken i olika delar af staden upphyrt inalles 4 rum med plats för 11—12 sjuka. I dessa rum hafva under år 1910 bott sammanlagdt 23 lungsiktiga män. Lokalerna, hvilka inredts af polikliniken, hafva stått under dennas uppsikt. Polikliniken har dessutom ombesörjt och bekostat uppvärmningen, belysningen och städningen af lokalerna äfvensom tvätten af sänglinnet. Af privat person har sedan den 1 juni 1910 vid Östra Chaussén 57 upprätthållits ett barnhem med 9 platser för poliklinikens små, tuberkulösa skyddslingar. Polikliniken har haft uppsikt öfver barnhemmet, i hvilket under året vårdats inalles 13 barn från några månaders till c. 7 års ålder.

Af poliklinikens patienter intogos under årets lopp inalles 137 tuberkulösa personer å sjukhus.

Såsom belysande för poliklinikens verksamhet må nämnas, att under år 1910 åt anstaltens tuberkulösa skyddslingar utdelades, förutom bröd, 22,777 liter oskummad mjölk, 1,001 kg. gryn, 142 kg. kött, 65 ½ kg. smör och 60 st. ägg.

Anslaget för år 1910 utgjorde 16,000 mk.

Utgifterna öfverstiga det af Stadsfullmäktige beviljade årsanslaget med 548 mk 47 p., hvilken summa betäckts med af enskild person år 1909 till poliklinikén donerade medel.

Sanitetsbyråns verksamhet har under år 1910 varit anordnad på enahanda sätt som under föregående år.

Sanitetsbyråns upprepade anhållan om ökning af tillsyningsmännens antal har tillsvidare ej beaktats, men upptogs i stället i 1910 års stat ett anslag af Fmk 1,500: — för anställande af en vaktmästare vid byrån, å hvilken skulle ankomma att dejourera under de tider byrån är öppen, ledsaga de sjuka till sjukhusen m. m., hvarigenom tillsyningsmännen mera helt hafva kunnat ägna sig åt sin egentliga sysselsättning, uppdagandet af personer, hvilka bedrifva otukt som yrke.

Under år 1910 besiktigades inalles 738 personer å sanitetsbyrån. Af dessa voro 692 kvinnor, 40 män och 6 barn. Af kvinnorna hade 200 icke tidigare underkastats besiktning, 48 hade tidigare besiktigats å veneriska besiktningsbyrån, men ej å sanitetsbyrån, samt 444 redan under föregående år besiktigats å sanitetsbyrån. Dessutom inlämnades af 9 kvinnor, hvilka ej tidigare undergått besiktning och som vägrat att personligen infinna sig på byrån, 10 sundhetsintyg. En af dessa kvinnor infann sig dock senare personligen.

Besiktningarnas antal var 5,593.

Af de 200 ej tidigare besiktigade kvinnorna hade 109 uppkallats efter anmälan från polisen och inställdes af denna; 8 hade kommit självmant. Genom tillsyningsmännen hade 92 ej tidigare besiktigade kvinnor uppkallats. Af dessa presterade 9 sundhetsintyg, 58 infunno sig personligen, och 25 vägrade både att prestera sundhetsintyg och infinna sig, hvarför de anmäldes för sedlighetspolisen och inställdes af denna.

Af de 40 besiktigade männen hade 33 inställts af polisen 34 gånger och 7 infunnit sig på kallelse af tillsyningsmännen.

Af läkare hafva 80 kvinnor anmälts såsom af patienter uppgifna smittokällor. Af dessa voro 52 kvinnor redan tidigare å byrån kända, och anträffades de alla samt befunnos 28 sjuka och 12 vid anmälans ingång genom byråns försorg redan intagna å sjukhus.

28 anmälningar gällde kvinnor, som ej tidigare besiktigats å byrån. Af dessa anträffades 14 och befunnos 10 sjuka.

Direkt från allmänheten hafva skriftliga anmälningar ingått, enligt hvilka 4 kvinnor uppgifvits som smittokällor. Af dessa anträffades 3 och befunnos två sjuka.

7 män hafva af läkare uppgifvits som af patienter anmälda smittokällor och befunnos 5 sjuka.

Genom byråns försorg hafva under året 22 kvinnor inackorderats, 15 i fru Mäkinens och 5 i Frälsningsarmens skyddshem samt 2 hos privata personer. Dessutom kvarvoro i skyddshem 17 under föregående år inackorderade kvinnor, hvilkas inackordering byrån fortsättningsvis bekostat. Till sina hemorter har byrån sändt 7 kvinnor och därvid tillika erlagt deras resekostnader. För en kvinna har byrån bekostat arbetskurser, och 36 hafva erhållit bidrag till diverse utgifter för möjliggörande af deras intagning i skyddshem eller erhållande af arbete. Alla här nämnda kostnader hafva bestridits ur de medel, 8,000 mark, som Stadsfullmäktige ur utskänkningsbolagets vinstmedel ställt till byråns förfogande.

På den med byrån förenade polikliniken hafva 98 kvinnor erhållit 130 mer eller mindre fullständiga injektionskurer under symptomfritt stadium af syfilis. Tvänne måste, på grund af att de trots varningar ej infunno sig på de för injektionerna bestämda dagarna, insändas till sjukhus för slutförande af de afbrutna kurerna.

Genom tillmötesgående af doktorerna Edv. A. Björkenheim och Osv. Streng hafva 420 blodprof, tagna dels på sanitetsbyrån, dels på sjukhusen från 300 olika kvinnor, blifvit undersökta enligt Wassermanns syfilisreaktion.

Antalet preparat, som undersökts i afseende å gonokokker, utgjorde 7,509, tagna vid 3,921 olika besiktningar.

Under år 1910 undersöktes å kemiska afdelningen af Helsingfors stads laboratorium för sanitära undersökningar 8,219 särskilda prof, af hvilka 6,571 anskaffats dels på initiativ af stadens myndigheter, dels genom laboratoriets egen försorg, medan 1,648 inlämnats af utomstående.

För den dagliga kontrollen af till salu hållen helmjölk utfördes i butiker och öfriga försäljningsställen inalles 5,489 förprof i afseende å specifika vikten.

På grund af denna preliminära undersökning inköptes 1,324 mjölkprof, i hvilka fetthalten bestämdes.

Högsta fetthalten var 5.30 %, den lägsta 1.80 % och *medelfetthalten* för de under året undersökta profven 3.31 %. Af profven utvisade 198 en fetthalt understigande 2.90 % och voro således underhaltiga. Detta utgör 15.0 % af hela antalet i afseende å fetthalt undersökta prof. Medräknas emellertid de i butikerna utförda förprofven, genom hvilka de otvifvelaktigt goda profven blifvit afskilda, så erhålles för de undermåliga profven procenttalet 3.6.

Emedan vattenledningsvattnet är föremål för ständig kontroll och ingående undersökningar vid vattenledningsverket i Gammestaden, inskränkte sig laboratoriets åtgöranden under detta år till endast bakteriologiska undersökningar af detsamma, främst till dagligen utförda bestämningar af antalet bakterier per kubikcentimeter.

Under året utförda undersökningar af vatten från stadens hamnar ha på samma sätt som tidigare, mera ingående försöksserier utvisat en afsevärd förorening genom kloakerna.

Undersökningar af ett antal brunnar i stadens utkanter ha utvisat, att desamma genomgående föra dåligt och t. o. m. mycket dåligt vatten.

Kontrollen af å stadens gator tillsaluhållet vatten från Kallio, Riihimäki och Concordia brunnar har ej gifvit anledning till anmärkningar.

Under året utfördes en omfattande serie undersökningar af olika brödsorter. Som ett intressant faktum framgår ur dessa, att proteinhalten i allmänhet faller med stigande pris, då det är fråga om bröd af samma mjölsorter. Sålunda innehåller det billigare hålbrödet mera protein än det vanliga mjuka, sura brödet och kilobrödet mera än det betydligt dyrare franska brödet. Denna företeelse har redan väckt uppmärksamhet t. ex. i England, där man börjat yrka på en återgång till mera primitiva förmalningsmetoder för att därigenom bibehålla i mjölet en större halt af det värdefulla proteinet än hvad som kan ske vid nutidens storartade ångkvarnar, i hvilka raffineringen kan anses gå för långt.

Från Amerika importerade torkade frukter förekomma numera allmänt i matvaru- och delikatessaffärerna i staden. För att utröna deras beskaffenhet underkastades ett antal prof analys i afseende å beskaffenhet och sammansättning. Därvid konstaterades, att samtliga undersökta prof voro af oklanderlig beskaffenhet.

Framställningen af sockrade bär- och fruktsafter är en viktig gren af den inhemska närings- och njutningsmedelsindustrin. Af de undersökningar, som i afseende å dessa utförts framgår, att endast 2 firmor af 8 i detta bärrika land leverera en fullkomligt oklanderlig vara. Af dessa två har föröfrigt den ena varit tvungen att afbryta sin saftframställning på grund af de mindre samvetsgranna firmornas mördande, i högsta grad illojala konkurrens. Det är nämligen att märka, att ingen af ofvan angifna firmor, som vid framställningen begagna sig af tjärfärgämnen och konstgjorda essenser, angifver detta på etiketterna. De låta lugnt konsumenten vara i den tron, att allt står rätt till, och då de naturligtvis kunna leverera sin vara billigare än af naturbär framställd äkta vara, så omöjliggöra de hart nära uppkomsten af en inhemsk bärsaftindustri i större skala.

Konstgjorda bärsafter äro visserligen ej skadliga och de hafva dessutom blifvit alldeles oumbärliga i vårt land för framställning af billiga alkoholfria

läskdrycker, men den äkta varan borde i alla fall skyddas för efterapningar genom deklarationsplikt vid användning af tjärfärger, fruktetrar och stärkelsesirap, liksom fallet är t. ex. i Tyskland.

Af tapeter, mattor, tyger o. d. undersöktes under året 154 prof. Af dessa befunnos 12 innehålla en större halt af arsenik än enligt giftstadgan är tillåtet.

Å stadslaboratoriets Bakteriologiska afdelning har under året utförts 1,120 undersökningar på förekomsten af difteribaciller, af hvilka 951 prof voro insända från Helsingfors och 169 från landsorten. I 265 af dessa prof anträffades Löfflerska baciller, i 21 fall korta tjocka stafvar i 796 fall andra stafvar resp. kokker och i 38 fall var resultatet osäkert.

Undersökning på förekomsten af tuberkelbaciller utfördes å sputumprof, deraf 193 från Helsingfors och 7 från landsorten och å 4 urin- och faecesprof. I 36 af sputumprofven och i två af faecesprofven anträffades tuberkelbaciller.

Undersökning med Vidals agglutinationsreaktion skedde i 6 fall samtliga med negativt resultat.

Undersökningen på förekomsten af tyfusbaciller utfördes i 79 fall, af hvilka 7 med positivt resultat; å förekomsten af gonokokker å 6 prof af hvilka 3 med positivt resultat, på koleravibrioner i exkrementprof i 24 fall samtliga med negativa resultat. Ytterligare hafva utförts 4 undersökningar af diverse slag.

Borgå. Under året har hälsovårdsnämnden haft 13 sammanträden. Bland frågor, som af nämnden ingående behandlats och som ega större betydelse må nämnas frågan om förändring af den för 2:dra apoteket fastställda rayonen, hvarvid nämnden efter omröstning beslöt tillstyrka apotekaren A. Hellströms anhållan om upphäfvande af alla rayonbestämningar. En annan fråga af vidtgående natur är en af nämnden på uppdrag af stadsfullmäktige utförd undersökning af alla bostadslokaler i staden, som bestå af mindre än tre rum. Undersökningen utfördes af tillsyningsmannen vid nämnden lyceilektorn Walter Kranck med biträde af hälsopolisen K. W. Walander och gaf till resultat att en afsevärd del af stadens mindre bemedlade befolkning bebor för trånga lokaler samt att en del bostadslokaler äro i hygieniskt afseende undermåliga. Frågan i hela dess vidd blef dock icke under året slutbehandlad, utan blef ärendet balanserande till följande år.

Af guvernörsembetet affordradt utlåtande med anledning af klagomål öfver utstjälpning af mudderslam i Haikå fjärd har nämnden, sedan den genom sakkunnig person låtit undersöka muddret, utlåtit sig därhän, att en utstjälpning af ifrågavarande mudderslam icke bör vara förenad med vådor i sanitärt hänseende, såvida endast det från midten och västra sidan af ån härstammande muddret utstjälpes i fjärden. Därjämte tillstyrkte nämnden ett af provinsialläkaren Konrad Reijo-Waara väckt förslag om förordnande af sakkunnig person

att under muddringsarbetets fortgång på ort och ställe verkställa undersökningar öfver möjligen uppträdande sanitära olägenheter.

Under året har hälsovårdsnämnden fått emottaga en summa af Fmk 4,000: — af Borgå Sparbank att användas till inrättande och upprätthållande af en upplysningsbyrå för personer lidande af tuberkulos. Byrån, för hvilken lokal om två rum erhölls i gården N:o 23 vid Nya Berggatan, öppnades den 1 december, och ega mottagningarna rum onsdag och lördag eftermiddag. Läkarevården vid byrån handhafves af stadsläkaren W. Duncker med biträde af en enkom för ändamålet anställd diakonissa.

Under året utfördes 105 bostadsdesinfektioner med anledning af inträffade fall af epidemiska sjukdomar eller efter personer lidande af lungsot. Af dessa desinfektioner hafva 41 utförts på hälsovårdsnämndens bekostnad på grund af vederbörandes oförmåga att själfva bekosta dem.

Äfven i år hafva talrika fall af difteri yppat sig utan att dock ett närmare samband mellan de enskilda fallen kunde spåras.

I akuta infektionssjukdomar afledo 5 personer och i lungsot och andra tuberkulösa åkommor 18 personer utgörande 3 promille af hela befolkningen.

Borgå Sjukhem har varit i verksamhet på enahanda sätt som tidigare och varit väl besökt.

Barnbördshuset har äfvenledes fortsatt sin verksamhet under barnmorskan Alva Forsius' ledning.

Barnmorskeyrket har dessutom utöfvats af stadsbarnmorskan samt af 4 andra i staden bosatta barnmorskor.

Lovisa. Stadens kolerasjukhus har varit öppenhållet under tiden augusti till december. Besiktning af fartyg kommande från kolerasmittade hamnar i Ryssland utfördes under samma tid.

Stadens desinfektör har under året utfört 31 formalinrökningar.

Förlossningsanstalten »Fru Riegers Stiftelse» har under året varit anlitad af 84 barnaföderskor.

Ekenäs. Jämlikt Medicinalstyrelsens förordnande anställdes under en del af seglationstiden besiktning af från kolerasmittad ort anlända fartyg och var dessas antal 12. Några misstänkliga sjukdomsfall observerades emellertid icke.

Under hösten började till staden anlända ett stort antal arbetare från Ryssland, men synes hälsotillståndet hos dem varit godt.

Under år 1910 var af nämnden tillsatt en sundhetstillsyningsman, som öfvervakade renligheten i staden samt skötseln af latriner och slaskbrunnar hvarjämte en särskild person var anställd, som utförde desinfektioner efter i tuberkulos eller annan smittosam sjukdom afliden.

För befrämjande af renligheten och förhindrande af gatudammets spridning blefvo under sommaren vid torr tid stadens hufvudgator och salutorget begjutna med vatten.

Särskilda personer hafva för öfverträdelser af hälsovårdsförordningen vid domstol åtalats samt fem lokaler ha förklarats obeboeliga.

Hangö. Vid ingången af året 1910 afskildes från Bromarf församling de tre ytterst på Hangö udd belägna byarna: Sandö, Täcktom samt Hangöby och bildades af dessa en ny församling benämnd Hangö landsförsamling, hvilken förenades med Hangö stadsförsamling.

Enär det för Hangö stad i tiden exproprierade området genom stadens snabba tillväxt visat sig otillräckligt, har staden tvungits inlösa de omgifvande jordlägenheterna så att densamma nu äger i det närmaste hela Hangöby.

Härigenom har den anomali uppkommit, att stora och folkrika stadsdelar, hvars gator utgöra en direkt förlängning af stadens gator, komma att ligga på landskommunens mark och invånarne i desamma att hänföras till den nya landsförsamlingen.

Skarlakansfebern, hvilken under hösten antog epidemisk utbredning i en del tämligen väl begränsade stadsområden, visade sig ovanligt mild. Intet dödsfall och ytterst få komplikationer hafva förekommit bland de 49 fallen. Då sjukhusets epidemiafdelning med 12 sängar och 4 i reserv samt ångdesinfektionsugnen sedan näst föregående epidemi blifvit färdiga, behöfdes inga extraordinarie kraftåtgärder denna gång vidtagas till epidemins bekämpande, utan kompletterades endast sanitetspersonalen och den ambulatoriska desinfektionsapparaten.

Som ett ovärderligt framsteg i hygieniskt hänseende bör nämnas, att den sedan 12 år planerade och länge förberedda vattenledningen under året kommit till utförande och redan vid årsskiftet nått den fullbordan, att vatten från densamma provisoriskt kunde serveras. Härigenom har den i flere tidigare årsberättelser af hälsovårdsnämnden öfverklagade dricksvattennöden på bästa möjliga vis blifvit ändgiltigt afhjälpt.

Genom vattenledningen sättes jämväl stadens badanstalt i tillfälle att funktionera på ett vida mer tillfredsställande vis än tidigare. Förutom att en snart sagdt obegränsad mängd sötvatten af ypperligaste beskaffenhet och låg temperatur kommer att stå anstalten till buds, tillåter det höga trycket af 4 ½ atmosfär ett mera ekonomiskt utnyttjande af särskilda badformer.

År 1909 anslogs för renovering af badanstalten, hvilken af dess senaste innehafvare svårt vanvårdats, en summa af 200,000 Fmk. Då arbetet i början af år 1910 igångsattes, fann man emellertid, att förfallet gått än längre än man kunnat förutse. Då dessutom särskilda förbättringar och utvidgningar, som i det ursprungliga förslaget icke beaktats, visat sig önskliga, blef ett tillskottsanslag af ytterligare 136,500 fmk nödvändigt och jämväl af Stadsfullmäktige noteradt. Anstalten fyller numera åter alla de fordringar man har rätt att ställa på en tidsenlig badinrättning. Under säsongen, som begynte den 8 juni och

afslutades den 10 september, besöktes Hangö badanstalt af 969 betalande badgäster, af hvilka 362 voro inskrifna som kurgäster. Som öfverläkare funktionerade d:r F. Geitlin, som underläkare med. kand. G. v. Essen. Dessutom hade anstalten lyckan att som specialist i nervsjukdomar återförvärfva anstaltens mångårige ledare under en tidigare period af dess tillvaro, professor E. A. Homén, hvilken två dagar i veckan förordnade regimen å badhuset. Lika ofta voro de hjälpbehöfvande i tillfälle att konsultera specialisterna, universitetsdocenterne d:r H. Vasenius beträffande fruntimmersåkommor och d:r A. de la Chapelle beträffande barnsjukdomar.

Å Hangö kommunala sjukhus hafva under redogörelseåret 224 patienter erhållit vård. De utförda operationernas antal är 44.

Den 7 september antogs till stadsdjurläkare och föreståndare för stadens nyinrättade lifsmedelskontrollstation veterinär E. Utter.

Å Hangö privata barnbördshus hafva 143 barnaföderskor blifvit förlösta. Till barnbördshusets underhåll har fortfarande ett statsanslag om 3,000 Fmk utgått, samt stadsfullmäktige i Hangö ur sina dispositionsmedel beviljat inrättningen ett understöd om 2,000 mk. En anhållan om ett tillskottsanslag af 1,500 mk per år har under året gjorts hos K. Senaten, men möttes med afslag. Läkarevården har under året, likasom förut, handhafts af d:r Aug. Silén.

För särskilda sanitära förseelser hafva 11 personer af hälsovårdsnämnden blifvit åtalade och samtliga fällda till böter från 5 till 20 Fmk.

Kolerasjukhuset stängdes den 1 december, då jämväl besiktningen af från kolerasmittad ort anlända fartyg upphörde. Å detta sjukhus har ingen patient varit intagen.

Hälsovårdsnämnden har under året varit sammankallad 22 gånger.

Åbo. Af hälsovårdsnämnden höllos under året 1910 21 ordinarie och 8 extra sammanträden.

Sedan Kejs. Senaten för Finland den 10 maj 1910 fastställt instruktion för sanitetsbyrån för motarbetande af de veneriska sjukdomarna, vidtog byrån den 1 därpåföljande september med sin verksamhet. Enär ingen kvinnlig läkare hade anmält sig såsom sökande till den lediganslagna kvinnliga läkaretjänsten, så uppdrogs byråföreståndarebefattningen åt lic. Allan Möller, hvilken tillika förordnades att handhafva den kvinnliga läkarens funktioner till dess denna befattning kunde varda besatt.

Tjänstebiträden, tvenne manliga och ett kvinnligt, anställdes fr. o. m. den 1 oktober, hvadan sanitetsbyråns verksamhet måste anses hafva vidtagit först med sistnämnde dag.

Sedan doktor G. A. Tollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 21 maj 1909 uti ett motiveradt skriftligt andragande föreslagit, »att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att taga i öfvervägande ända-

målsenligheten af att i Åbo stad inrätta en poliklinik för tuberkulösa eller dispensär i öfverensstämmelse med de i Helsingfors och flerstädes utomlands förefintliga och i sinom tid till stadsfullmäktige inkomma med yttrande eller förslag i närmare riktning», hafva Stadsfullmäktige medels protokollsutdrag af nästsagda dag i berördt afseende remitterat ärendet till hälsovårdsnämnden, som uti skrifvelse för den 25 maj 1910 framhållit, utom annat, att den ifrågavarande inrättningen otvifvelaktigt äfven här komme att fylla ett verkligt behof och motsvara sitt ändamål, hvarför hälsovårdsnämnden, stödande sig på den erfarenhet, som allaredan på detta område vunnits ej allenast utomlands utan äfven i Finland, ansett att det af doktor Tollet väckta förslaget borde så fort som möjligt, helst redan under innevarande år, utföras och realiseras. — Vid behandlingen af ärendet hafva stadsfullmäktige den 26 maj 1910 godkänt hälsovårdsnämndens framställning i saken så till vida att ett anslag af 10,000 mark för ändamålet försöksvis beviljats endast för ett år framåt. Byrån vidtog med sin verksamhet den 1 december 1910.

Den 13 januari hafva stadsfullmäktige, med afböjande af hälsovårdsnämndens förslag om uppförande af ett provisoriskt slakthus, godkänt nämndens framställning om antagande i stadens tjänst tillsvidare med två månaders ömsesidig uppsägningstid af en tillsyningsman för köttkontrollen på sätt nämnden förordat samt fastställt arvodet för bemälde tillsyningsman till 1,800 mark om året. Han tillträdde sin tjänst den 1 maj.

Vid årets ingång kvarstodo i hälsovårdens böcker sextio mjölkbodar. Under årets lopp anmäldes för besiktning tjugu nya lokaler, af hvilka likväl endast 18 fullföljdes; men t. o. m. af dessa kommo ett par aldrig längre än på pappret och ett par höllos öppna för affärsdrift en månad eller ett par. Endast sextioen sådana fortsatte att idka rörelse inpå år 1911.

Antalet undersökta prof helmjölk utgör för året 1,027 samt af handskummad 419. Af de förra voro 12, af de senare 40 underhaltiga. Att orsaken till den ringa procentsatsen underhaltig helmjölk bör tillskrifvas den låga standard, 2.50 %, hvilken för vår ort blifvit fastställd, står utom allt tvifvel.

Under sin åtta månaders verksamhet har den under året antagna tillsyningsmannen för köttkontrollen anhållit tillsamman 17 delar nötkreaturskött, 26 kalfvar samt 5 delar af svinkroppar af hvilka flertalet af läneveterinären förklarades odugliga till människoföda.

Lungsotsdödligheten, 140 och i staden jämte förstäderna 157 fall, hvilket utgör resp. 3.29 och 3.69 på 1,000 invånare, visar för staden en mindre stegring, men för förstäderna en något större minskning i förhållande till 1909.

Dödligheten uti andra tuberkulösa åkommor än de i lungorna, uppgick till 37 och 44 fall, motsvarande på 1,000 personer 0.87 och 1,04, eller bra nog detsamma som under år 1909.

Till de akuta åkommorna i luftvägarna torde man böra hänföra ytterligare influensan, hvilken synes hafva mer och mer förlorat sin epidemiska karaktär och numera uppträder endemiskt, likväl i omedelbart beroende af väderleken.

Döden, isynnerhet såvidt dess orsak ligger uti akuta eller kroniska smittosamma sjukdomar, har sökt sitt byte jämförelsevis oftare inom de aflägsnare stadsdelarna samt särskildt hemsökt den åttonde, tydande på att inom denna måtte finnas förhållanden, hvilka menligt inverka på sundheten. Såsom ett sådant måste framhållas det ända till ytterlighet drifna intensiva bebyggandet af byggnadsgrunden jämte den vida mer än önskligt vore täta bosättningen inom stadsdelen i fråga.

Årsberättelsen innehåller jämväl en historik af enskilda feberlasarettet i Åbo, som räknar sina anor från den 17 juli 1833, då delegarene och principalerne i det 1831 om hösten bildade privata kolerahospitalet sammanträdde hos dåvarande landshöfdingen, verkliga statsrådet och riddaren L. G. v. Haartman, som väckte motion om att nämnda hospitals fond, sjukhuspersedlar och effekter skulle, såsom numera ej behöfliga för sitt ursprungligen afsedda ändamål, användas till ett lasarett, där febersjuke, förnämligast tjänstehjon, kunde få vård i saknad af sådan hemma, och till undvikande af smittosamma febersjukdomars spridande inom husliga kretsar. Härmed förenades ock en accouchementsafdelning.

Naantali. Terveydenhoitolautakunnalla on vuoden kuluessa ollut 9 kokousta.

Kun edellisenä vuonna kolerasairaalana käytettyä entistä Naantalin Veneveistämöä ei nyt onnistettu saamaan vuokrata, päätettiin sen sijaan vuokrata koko se talo, josta kaupunki jo muutamana vuonna oli vuokrannut 2 huonetta kulkutautisairaalaksi, sekä siinä tapauksessa, että koleraa ilmenisi kaupungissa, käyttää tätä taloa kolerasairaalana ja vuokrata kulkutautisairaalaa varten huoneusto muualta.

Elokuun 26 p:nä saapui läänin herra kuvernööriltä kirjelmä, jossa terveydenhoitolautakuntaa kehotetaan hetimiten ryhtymään toimenpiteisiin rottien ja hiirien hävittämiseksi. Tämän johdosta ilmoitti lautakunta, että jokaisesta tapetusta rotasta maksetaan 20 penniä ja hiirestä 10 penniä, ja palkkasi erityisen henkilön vastaanottamaan ja kuoppaamaan tapetut rotat ja hiiret sekä antamaan näiden pyydystäjille kuitit, joilla sitten rahatoimikamarista saivat nostaa tapporahat. Vuoden lopussa oli tapettu 953 rottaa ja 695 hiirtä, joten tapporahoja oli maksettu yhteensä 260 markkaa 10 penniä.

Lautakunnan puheenjohtaja oli yhdessä piirin ammattitarkastajan kanssa tarkastanut kaikki kaupungissa olevat leipomot. Tällöin yksi leipomo tykkänään

hyljättiin, tarkoitukseensa sopimattomana ja toisiin nähden tehtiin erinäisiä muistutuksia, ja ovat asianomaiset jo suorittaneet vaaditut parannukset.

Lokakuun 15 päivänä vahvistettiin korkeimmassa paikassa terveydenhoitolautakunnan laatima ja kaupungin valtuuston hyväksymä kaupunginlääkärin ohjesääntö.

Muuten on lautakunta valvonut kartanoiden, katujen, hyyskien ja kaivojen puhtaanapitoa, tarkastanut leipomoita y. m. Kaupungissa, joka on kylpypaikkana tunnettu, on suven kuluessa oleskellut 1,429 muulta paikkakunnalta olevaa henkilöä, joista kylpyvieraiksi kirjoittautuneita oli 688. Kylpylaitoksen ylilääkärinä oli niinkuin ennenkin lääket. ja kirurg. tohtori K. von Alfthan ja alilääkärinä kaupunginlääkäri, lääket. lisens. Hans Söderling.

Mariehamn. Hälsovårdsnämnden i Mariehamn sammanträdde under år 1910 tre gånger.

Under året verkställdes 16 desinfektioner af sundhetspolisen: 6 för tarmtyfus, 2 för diphteritis och 2 för tuberkulos. Desinfektionerna utfördes genom rökning med formalinånga, efter det vatten afdunstats i rummen och dessa blifvit väl uppvärmda, i en del fall genom tvättning med lysollösning och formalinspray.

I epidemisjukhuset i Mariehamn voro under år 1910 endast 4 patienter intagna: 3 för typhus abdominalis och en såsom misstänkt att lida af samma sjukdom. Tyfuspatienterna voro alla tre unga personer och anställda som städerskor på Societetshuset. Alla fallen gingo snabbt till hälsa utan komplikationer.

Med anledning af Medicinalstyrelsens cirkulär af den 18 maj 1910 till hälsovårdsnämnderna i Finlands städer iordningställdes ena afdelningen af epidemisjukhuset i Mariehamn till kolerasjukhus.

Enligt telegrafiskt förordnande af Medicinalstyrelsen vidtog besiktning af fartyg och farkoster kommande från S:t Petersburg den 21 juli och besiktigades under juli månad 1 fartyg, under augusti 5 och under september 2.

Den 9 augusti kom telegram till stadsläkaren att kolerasjukhuset skulle öppnas och att han blifvit förordnad till dess läkare. Kolerasjukhuset öppenhölls fr. o. m. den 9 augusti t. o. m. den 30 november utan att lyckligt nog ett enda misstänkligt fall behöfde intagas i detsamma.

Allmänna hälsotillståndet var under året särdeles godt. De akuta sjukdomsfallen voro tämligen jämnt fördelade på årets olika månader, endast under augusti var morbiliteten något större, beroende på ett ökadt antal fall af mag- och tarmkatarrer. Af de 5 tarmtyfusfallen anmäldes 2 under augusti i samma familj — dessa höllos isolerade i hemmet — och 3 under september på Societetshuset.

Uusikaupunki. Terveydenhoitolautakunta on kokoontunut kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona, silloin kun käsiteltäviä kysymyksiä on sattunut.

Lautakunnan toimista vuoden kuluessa mainittakoon, että sen alotteesta on päätetty hankkia toinen diakonissa kaupunkiin, mikä toimeenpide ei tuottanut sanottavia vaikeuksia, syystä että »diakonissarahasto» oli karttunut siksi suureksi, että sen koroilla voidaan toinen diakonissa palkata. Koko diakonissatoimintaa valvomaan on asetettu komitea, johon kuuluvat kaupungin kirkkoherra, kaupunginlääkäri ja eräs vaivaishoitolautakunnan jäsenistä.

»Rottasotaan» käytti lautakunta n. k. kulkutautienvastustamisrahastosta 200 markkaa, joka summa kului muutamassa kuukaudessa palkintoihin. Tapetuista rotista maksettiin 10 penniä, ja hiiristä 5 penniä kappaleelta. Sitä paitsi hyväksyttiin lautakunnan ehdotuksesta sama määrä, 200 markkaa, otettavaksi vuoden 1911 menoarvioon kyseessä olevaa tarkotusta varten.

Vanhoja viemäreitä on mitä huolellisimmin koetettu pitää kunnossa ja kaivojen puhtautta on eritoten valvottu.

Kulkutauteja on liikkunut verrattain vähän vuoden kuluessa.

Kuolevaisuus on ollut jotenkin vähäinen. Kaikkiaan kuoli 67 henkilöä, joista 13 oli vanhuudenheikkouden murtamia. Keuhkotautiin kuoli 6 henkilöä.

Kunnallissairaalassa, jossa edelleen on ollut 10 vuodetta, hoidettiin kaikkiaan 75 potilasta. Sairaspäivien luku oli 1,252. Sairashuonerahasto on karttunut lähes 60,000 markkaan. Kohta aletaan rakentaa uutta sairaalaa.

Rauma. Terveydenhoitolautakunta kokoontui vuoden kuluessa 13 kertaa.

Kuten terveydenhoitolautakunta vuoden 1909:n kertomuksessa mainitsee, ei läänin herra kuvernööri hyväksynyt lautakunnan, poliisijärjestyksen 24 §:ään tekemää, tarhojen ja käymäläin korjaamista koskevaa lisäysehdotusta. Tämän johdosta päätettiin pyytää maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin, että heinäk. 16 p:nä 1878 annetun, Rauman kaupungin rakennusjärjestyksen 29 §:ään vahvistettaisiin ehdotettu lisäys.

Maistraatille ilmotettiin, että kolmea nahkatehtaan alueella sijaitsevaa likaveden kokoamis- ja puhdistuskaivoa, jotka maistraatti v. 1906 hyväksyi toistaiseksi, ei ole havaittu tarkoituksenmukaisiksi sekä että samalla on jätetty epäkohdan poistamista koskeva ehdotus kaupunginvaltuusmiehille.

V. 1909 toimitetuissa tarkastuksissa huomattiin muutamia vaillinaisuuksia leipomoissa. Kun herra kuverrnööriltä saapui määräys, että on tarkoin huolehdittava, että järjestysohjeita noudatetaan, niin päätettiin uudelleen yksityiskohtaisesti tarkastaa leipomot. Tämä tapahtui 29 p:nä tammik. v. 1910, jolloin kaikki pinta- ja tilavuusmitat merkittiin pöytäkirjaan, samoin myös puhtausseikat. Kesäkuun 10 p:nä käytiin taas leipomoja tarkastamassa ja huomattiin, että ne olivat silloin tarpeellisessa kunnossa.

Toukokuulla saapuneen Lääkintöhallituksen kiertokirjeen mukaisesti kuntoonpantiin kolerasairaala, jonka lääkäriksi otettiin kaup. lääkäri Karl Loveson. Heinäk. 23 p:stä alkaen ryhdyttiin Lääkintöhallituksen määräyksestä

tarkastamaan kaikki Pietarista tulevat laivat koleravaaran vuoksi. Lautakunnan anomuksen mukaisesti määräsi Lääkintöhallitus 16 p:nä elokuuta avattavaksi kolerasairaalan, joka suljettiin jälleen 1 p:nä joulukuuta.

Pietarista tulleita aluksia tarkastettiin: 11 höyry- ja 4 purjelaivaa. Ei sattunut ainoatakaan koleratapausta.

Koska kaupungin rakennetulla alueella, kuten esim. Valtakadun varrella sijaitsevia peltoja lannoitetaan siten, että tästä johtuva haju käy sietämättömäksi, päätettiin pyytää rahatoimikamarilta tietoa, minkälaisilla ehdoilla rakennusten läheisyydessä olevat tilukset ovat vuokratut. Kun rahatoimikamari ilmotti kyseessä olevien tilusten olevan vuokratut ehdolla, että tiluksille ei saa tehdä lantatunkioita, vaan on lanta heti sinne tuotua peltoon sekoitettava ja maa muokattava, niin päätti terveydenhoitolautakunta kehottaa terveyspoliisia pitämään tarkasti huolta siitä, että tilusten vuokraajat noudattavat heille annettuja määräyksiä.

Koska kuvernöörinviraston kautta oli saapunut Lääkintöhallituksen kehotus, että viipymättä oli ryhdyttävä toimenpiteisiin rottien ja hiirien hävittämiseksi, jotta paiserutto ei saisi maassamme jalansijaa, päätettiin valtuusmiehiltä tähän tarkotukseen pyytää Smk. 1,000: —, jolla määrällä olisi hankittava ratin-nimistä rottien ja hiirien tappamisainetta. Kun valtuusmiehet myönsivät pyydetyn summan, asetettiin ratinia eri osiin kaupunkia. Nämä toimet jäivät pääasiallisesti vuoden 1911 alkuun.

Siihen nähden että kunnollisista kaivoista vieläkin on puute, päätettiin kehottaa rahatoimikamaria tutkituttamaan vanhaa veturitallin lähettyvillä sijaitsevaa lähdepaikkaa sekä sitten ryhtymään tutkimuksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Vanhoista asiakirjoista käy selville, että Rauman kaivopuiston lähdevettä on ennenaikaan menestyksellisesti käytetty parannusjuomana. Koskapa maanviljelys- ja kauppakemiallinen laboratoria antamassaan todistuksessa oli maininnut, että vesi on puhdasta ja hyvää, päätti lautakunta ehdottaa valtuusmiehille, että kutsuttaisiin Kuopiosta insinööri Aartovaara, joka lautakunnan tietämän mukaan on täysin pätevä tällaisiin tutkimuksiin, kyseessäolevaa lähdevettä tutkimaan. Arveltiin nimittäin, että vesi ehkä suuressakin määrässä voisi olla radioaktiivista. Valtuusto myönsi tähän tutkimiseen Smk: 225: —, ja lupasi insinööri Aartovaara ensi tilassa saapua vettä tarkastamaan.

V. 1910 oli lautakunta ensi kertoja tilaisuudessa vähävaraisten hyväksi käyttämään Helsingin Diakonissalaitoksessa varattua P. I. Sallmén'in rahaston ylläpitämää vapaatasijaa, joka etu vuoden kuluessa myönnettiin kolmelle raumalaiselle.

Lehmätuberkulosin tarkastamista jatkettiin v. 1910. Näihin toimiin ryhdyttiin jo vuonna 1908, mutta jäivät ne v. 1909 kesken eläinlääkärin sairaa-

loisuuden takia. V. 1908 tarkastettiin 8 omistajan karja, yhteensä 49 lehmää, joista yksi havaittiin sairaaksi ja tapettiin. V. 1910 tutkittiin taas 48 omistajan lehmät, yhteensä 97 nautaa. Tällöin huomattiin kaikki muut terveiksi, paitsi yksi lehmä, joka sairasti tuberkulosia ja tapettiin.

Terveyspoliisin päiväkirjasta käy selville, että kaupungissa on vielä 60 talossa avonaiset lantatarhat, 160 talossa on lantaruuma varustettu sementtipohjalla kun taas 150 talon hyyskistä puuttuu tällainen laite.

On vieläkin olemassa siten valmistettuja likakaivoja, että maahan kaivettuun kuoppaan on laskettu tynnyri, jossa on reijillä varustettu pohja, sekä muita sen tapasia maahan johtavia likaviemärilaitteita.

Kuolevaisuus keuhkotautiin oli v. 1910 kutakin tuhatta asukasta kohti 3,88. Tauti on selvästi lisääntymään päin.

Kulkutautisairaalassa hoidettiin v. 1910 kaikkiaan 10 potilasta, joista 2 sairasti tulirokkoa, 7 kurkkumätää ja 1 kuristustautia.

Sairaitten Ystävien sairaalassa v. 1910 hoidettavinä olleita potilaita oli yhteensä 171.

Pori. Terveydenhoitolautakunnan tarkastaja on viran puolesta pitänyt kaupungin eri osiin kuuluvien talojen katselmuksen sekä toimittanut tarpeelliset desinfioimiset. Sitä paitsi ovat lautakunnan jäsenet, neljännesvuosittain tarkastusmiehiksi valittuina, sekä ensimmäinen kaupunginlääkäri tarpeen vaatiessa käynyt erinäisiä terveydellisiä olosuhteita tarkastamassa.

Eläinlääkärin laatimista tauluista selviää muun muassa, että lihantarkastusasemalla on vuoden kuluessa tarkastettu 10,987 teurasta, joista 269 oli osaksi tahi kokonaan kelvottomia, sekä teurastuslaitoksella 2,503 elukkaa, joista 97 osaksi tahi kokonaan kelvottomia.

Lautakunnassa nostettiin kysymys joko tuberkulosisairaalan hankkimisesta tai erityisen tuberkulosiosaston perustamisesta kunnallissairaalaan. Jälkimmäinen ehdotus saavutti kaikkien viranomaisten hyväksymisen. Puheenalainen osasto on jo syyskuun alusta ollut toiminnassa.

Lautakunnan aikaisemmin tekemä järjestyssääntöehdotus veneristen tautien vastustamiseksi Porin kaupungissa astui Keis. Senaatin vahvistamana voimaan.

Uhkaavan koleravaaran vuoksi ryhdyttiin kuten edellisinäkin vuosina, asianmukaisiin toimenpiteisiin taudin maahan tunkeutumisen estämiseksi.

Toinen vielä uhkaavampi idän vieras, nimittäin rutto, aiheutti myöskin erinäisiä toimenpiteitä, joista ennen kaikkea mainittakoon ratin-nimisellä aineella suoritetut kokeilemiset rottien hävittämiseksi. Kuten muualla, on meilläkin saavutettu tällä aineella niin tyydyttäviä tuloksia, että on syytä jatkaa aloitettua hävittämistyötä.

Lautakunta kokoontui vuoden 1910 kuluessa 14 kertaa.

Hämeenlinna. Terveydenhoitolautakunta on kokoontunut 12 kertaa.

Vuoden 1907:n ja 1908:n vuosikertomuksissa on tehty lähemmin selkoa nahkuri H. Hennon hakemuksesta saada perustaa nahkurilaitos taloon N:o 6 Panimokadun varrella. Tällaisista laitoksista aiheutuvien terveydellisten haittojen tähden oli terveydenhoitolautakunta jo v. 1901 ehdottanut maistraatille, ettei enää annettaisi lupaa minkään uuden nahkurilaitoksen perustamiseen varsinaiseen kaupunkiin eikä myöskään, jos silloin löytyvistä nahkurilaitoksista joku syystä tai toisesta häviäisi, sallittaisi sitä enää myöhemmin uudelleen rakentaa, minkä ehdotuksen maistraatti hyväksyi. Terveydenhoitolautakunta ehdotti sentakia Hennon pyynnön johdosta antamassaan lausunnossa, että pyyntö hylättäisiin. Näin kävikin, mutta Hento vetosi edelleen Kuvernööriin ja sittemmin Senaattiin, missä asia lopullisesti ratkaistiin 5. V. 1910 alemman viraston päätöksen mukaisesti.

Mahdollisen koleran varalta on kaupungissa ylläpidetty ylimääräistä sairaalaa samoinkuin edellisenäkin vuotena.

Vuoden 1910:n kuluessa on terveyspoliisin toimesta torilta poistettu: 15 raavaan lihat ja eräästä lihakaupasta 30 kg pilaantunutta lihaa. — Raastuvanoikeudessa on sakotettu 8 talonomistajaa puhtaudenpidon laiminlyönnistä ja 2 liikkeenharjoittajaa liikehuoneissa vallinneesta siivottomuudesta.

Vuosi 1910 on terveydenhoidollisessa suhteessa erityisesti merkille pantava, koskapa silloin valmistui kaupungin vesijohto ja viemärilaitos. Neljä vuotta yhtämittaa vireillä ja työn alaisena ollut yritys saatiin siten onnelliseen päätökseen. Varsinaiset rakennustyöt alotettiin maaliskuussa ja syyskuun lopulla voitiin jo antaa yksityisille vettä. Syyskuun 22 p:nä oli vesijohtoverkko valmis.

Kaupungin kylpylaitosolot ovat kauan olleet varsin epätyydyttävällä kannalla, ilman että niihin on voitu aikaansaada parannusta. Tällaisten laitosten huono kannattavaisuus — perustamiskustannukset kun nousevat oloihin nähden suhteellisesti korkeiksi — ovat estäneet yksityisiä ryhtymästä yritykseen ajanmukaisen laitoksen perustamiseksi, eikä kaupunki, jonka velvollisuus lopulta olisi saattaa olot tyydyttävälle kannalle, ole vielä tahtonut puuttua asiaan. — Kuluneen vuoden aikana on kuitenkin kylpylaitoskysymys sikäli saatu paremmalle tolalle, että muutamien yksityisten alotteesta päätettiin koettaa perustaa osakeyhtiö, johon sekä kaupunki että yksityiset kaupunkilaiset liittyisivät osakkaina. Ehdotus sai usealta taholta kannatusta. Päätettiin siis muodostaa osakeyhtiö, jonka osakepääoma olisi 35,000 markkaa. Valtuusmiehille ehdotettiin, että kaupunki merkitsisi osakkeita 20,000 mk:n arvosta ja antaisi lisäksi rakennuspaikan huokeata vuokraa vastaan. Loput 15,000 mk oli kerättävä kaupunkilaisilta. Valtuusmiehet suostuivat ehdotukseen sekä niinikään siihen, että kaupunki ei nostaisi osakkeilleen tulevaa osinkoa, jos yritys tuottaisi korkoa pääomalle, mutta olisi yhtiö sen sijaan velvollinen antamaan kansakouluoppilaille

kylpyjä vähäisestä, esim. 5 pennin maksusta. Sen lisäksi sitoutui osakeyhtiö pidättämään kaupungille oikeuden lunastaa kaikki osakkeet nimellisarvosta, jos kaupunki vain haluaisi. Osakeyhtiön säännöt vahvistettiin elokuun 15 p:nä 1910.

Kuolevaisuus keuhkotautiin oli v. 1910 tavallista hiukan suurempi, eli 3.1 kutakin tuhatta asukasta kohti. Kymmenvuotiskautena 1901—1910 oli mainittu kuolevaisuus 2.17.

Kaupungin sairaalassa on maksutonta hoitoa nauttinut 82 henkilöä. Vaivaishoitoviranomaisten antaman varattomuustodistuksen nojalla on annettu ilmaista lääkärinapua 312 tapauksessa.

Tampere. Väestön lisäys vuonna 1910, tekevä 458 henkeä, eli laskettuna tuhatta asukasta kohti 10.58, oli huomattavasti pienempi kuin edellisenä vuonna, jolloin se oli 675 eli 15.36 tuhatta asukasta kohti ja ylipäänsä pienempi kuin minäkään viimeisinä 25 vuotena. Suhteellisesti, laskettuna tuhatta asukasta kohti, ei Tampereen väestön lisäys suurien katovuosien jälkeen ole ollut niin alhainen kuin nyt kysymyksessä olevana vuonna. Tähän väestön lisäyksen vähäisyyteen ei kuitenkaan ole syynä pieni syntyväisyys eikä suuri kuolleisuus, vaan on lisääntynyt muutto pois kaupungista yksinomaisena aiheena väkiluvun pieneen lisääntymiseen. Syy on siis taloudellinen eikä terveydellinen.

Lavantauti, joka kahtena edellisenä vuotena kiivaana kulkutautina riehui Tampereella, oli vuonna 1910 jälleen talttunut entisiin rajoihinsa; tähän tautiin sairastui vuoden kuluessa 64 henkeä (edellisenä vuonna 542).

Rahatoimikamarin pyynnöstä teki terveydenhoitolautakunta ehdotuksen valtion uuden sairaalan likavientijohtojen suhteen vaadittaista toimenpiteistä. Katsoen siihen, että likavesi tästä suuresta laitoksesta tulee johdettavaksi koskeen, joka lautakunnan mielestä on säilytettävä mahdollisimman puhtaana, ehdotti lautakunta vaadittavaksi täydelliset likavesien puhdistuslaitokset ennenkuin vedet johdettaisi vientijohtoon; ja hyväksyi lautakunta suomalaisen patentin N:o 3,227 saaneen septictank-laitoksen.

Erityisistä syistä pyysi maistraatti lautakunnan lausuntoa tuoreiden nahkojen suolaushuoneista, joiden suhteen lautakunta ehdotti, ettei senlaisia saisi sallia kaupungin asutulla alueella, koska niiden pelättiin levittävän hajua ympäristöönsä. Tämän johdosta kielsi maistraatti erinäisten keskikaupungissa olevien tuoreiden nahkojen suolaus- ja säilytyshuoneiden käyttämisen.

Sen johdosta että kaupungissa oli levinnyt epäjärjestyksiä siitä, että Partolan kartanon maidonkuljetuksen kautta tulirokkoa olisi välitetty mainitusta kartanosta kaupunkiin, ryhtyi lautakunta kartanonomistajan suostumuksella erinäisiin varokeinoihin maidon ja sen kuljetuksen suhteen kaupunkiin.

Kansakoulujen hammaspoliklinikan jatkuvaa ylläpitämistä varten lukuvuonna 1910—11 pyysi lautakunta valtuustolta varoja, jotka ehdotettiin otettavaksi viinavoittorahoista. Valtuusto suostuikin tähän anomukseen.

Lääkintöhallituksen kirjeen johdosta, jossa se mahdollisen koleravaaran varalta kehoittaa panemaan kolerasairaalan kuntoon ja ottamaan siihen lääkäri, päätti lautakunta, katsoen siihen, että uuden kulkutautisairaalan valmistuttua siellä on tilaa tätäkin tarkoitusta varten, kehoittaa tämän sairaalan lääkäriä tohtori Osk. Nymania järjestämään jonkun osaston kolerasairaalaksi.

Odessassa ilmaantuneen paiseruton johdosta kehoitti Lääkintöhallitus kiertokirjeellä lautakuntaa ryhtymään tehokkaaseen toimenpiteeseen rottia vastaan. Kun Tampereella jo useamman vuoden ajan on maksettu tapporahaa jokaisesta tapetusta rotasta, joka sille tuodaan poltettavaksi, katsoi lautakunta edullisimmaksi jatkaa tätä tapaa, joka tuntui varmemmalta kuin sille ehdotetun ratin'in ja musitin'in ynnä muiden senkaltaisten tappokeinojen käyttö.

Kun valtion uusi yleinen sairaala, jonka oli määrä valmistua lokakuun 1 päiväksi, ei tullutkaan aikoinansa valmiiksi, ilmoitti sen ylilääkäri, että hän ei toistaiseksi voi ottaa sukupuolitautisten tarkastustoimistosta lähetettyjä sairaita hoidettaviksi; tämän johdosta päätti lautakunta toimittaa nämät sairaat Hämeenlinnan lääninsairaalaan.

Elintarpeiden tarkastusaseman toiminta on jatkunut tänäkin vuonna entiseen tapaan. Tehtyjen tarkastusten luku oli 1,505, joista kemiallisia 1,128 ja bakterioloogisia 377. Näistä oli joko aseman omasta alotteesta tai viranomaisten pyynnöstä tehtyjä 1,374 ja yksityisten anomia 131. Yksityisten analyyseistä saatiin maksua 154 mrk. 25 p.

Voita ja rasvoja tarkastettiin 14 kertaa, joista seuraavat tapaukset sietävät tulla mainituiksi.

Helmikuun lopulla tuotiin tarkastettavaksi näyte meijerivoita, jota oli ostettu eräästä ruokakaupasta, mutta jota ostaja hieman epäili. Tarkastuksesta selvisi, että voi ei ollutkaan luonnollista voita, vaan oli valmistettu kirnuamalla kokos-rasvaa maidon kanssa. Samanlaista keinotekoista voita, jota valmisti meijerikonsulentti Paasivaara Oulusta ja möi »kasvivoin» nimellä, olivat useat muutkin voikauppiaat hankkineet. Sitä myytiin pienissä erin ilman mitään ilmoitusta kääreessä, ettei voi olisi keinotekoista. Kun oli syytä pelätä, että tästä helposti voisi johtua laajempiakin väärinkäyttöjä, niin kiellettiin sen myynti samoissa myymälöissä, joissa voita myytiin, ja loppuikin tavara sangen pian kaupasta.

Kaikissa maissa missä margariinin kauppa on sallittu, on laissa määrätty väärinkäytöksien estämiseksi, että margariinissa täytyy olla vissi määrä seesamiöljyä. Tämä öljy, joka maultaan muistuttaa ruokaöljyä ja sellaisena käytetäänkin, voidaan kemiallisesti sangen helposti osoittaa. Jokainen voi, joka silloin antaa tuon seesamireaktsion on margariinilla sekoitettua, ja voidaan tällaiset väärennykset sangen nopeasti huomata. Margariinin valmistusta ja kauppaa tutkimaan asetettu komitea oli jättänyt tämänkaltaisen määräyksen koko-

naan pois, erään komitean jäsenen ilmotuksen mukaan siitä syystä, että seesamireaktsio voi esiintyä oikeassa voissa jos lehmille syötetään väkirehuna seesamikakkuja. Ulkomailla olivat kokemukset olleet hieman ristiriitaisia, vaikka tosin useimmat tutkijat olivat tulleet kielteiseen tulokseen. Kotimaisten kokemusten hankkimiseksi tästä asetettiin Hatanpään kartanossa kaksi lehmää kokeilujen alaisiksi. Näille syötettiin väkirehuna 4 kg päivää ja päätä kohti seesamikakkuja 16 päivän aikana. Koeajan keskellä ja lopulla otettiin näitten maitoa ja kirnuttiin tarkastusasemalla voiksi. Voi ei kummallakaan kertaa antanut seesamireaktsiota. Komiteassa vallinnut pelko siitä, että oikeata voita voisi tällaisissa tapauksissa epäillä väärennetyksi,osoittautui siis tässäkin tapauksessa turhaksi. Suurempia määriä kuin 4 kg kakkuja päivää ja päätä kohti voidaan tuskin syöttää.

Terveyspoliisin toiminta, joka edelleenkin on kohdistunut puhtaanapidon valvomiseen kaupungin alueella, myytäväksi tuodun ruokatavaran silmällä pitoon sekä puhdistustoimenpiteisiin tarttuvien tautien ehkäisemiseksi, on ollut järjestettynä niinkuin edellisinäkin vuosina.

Asuinhuoneiden ja niissä olevien vaatteiden sekä huonekalujen puhdistamista ja tuprustamista toimitettiin vuoden kuluessa yhteensä 281:ssä huoneistossa, joissa oli kaikkiansa 645 huonètta.

Sukupuolitautisten tarkastustoimisto on vuonna 1910 toiminut samalla tavalla kun edellisenäkin vuotena toisen kaupunginlääkärin johtamana. Vuoden 1910 kuluessa on merkitty 785 käyntiä joista miehiä 78, naisia 704 ja lapsia 3. Ensikerran tarkastettuja oli näistä miehiä 33, naisia 103 ja lapsia 3.

Lahti. Terveydenhoidollisessa suhteessa on vuosi 1910 kaupunkimme historiassa merkkivuosi, koska sen kuluessa lopullisesti valmistuivat kaupungille perin tärkeät laitokset, nim. vesijohto ja likaviemäri ynnä jälkimäiseen yhdistetty likaveden puhdistuslaitos n. s. *septinen tankki* biologisine suodattimineen. Näistä valmistui vesijohtolaitos lokakuussa ja likaviemärilaitos marraskuulla.

Vesijohto saa vetensä noin yhden kilometrin matkan päässä kaupungista etelään päin sijaitsevasta, luonnollisesta lähteestä, jossa on erittäin runsaasti vettä. Tämä on kristallikirkasta ja hyvänmakuista, lämpömäärältään +6° C. kautta koko vuoden. Veden laatuun nähden kaupunkimme on mitä edullisimmassa asemassa.

Uusi kunnallissairaala valmistui niinikään v. 1910. Tämä oli sairashoidollisessa suhteessa tärkeä saavutus, sillä mainittua laitosta, oli pitkät ajat kipeästi kaivattu. Sairaala maksaa nykyisessä asussaan noin 265,000 markkaa, johon summaan sisältyy sisustamiseen käytetty määrä, 40,000 markkaa.

Lääkintöhallituksen toukokuun 18 p:nä lähettämän kiertokirjeen mukaisesti vuokrasi terveydenhoitolautakunta tilapäistä kolerasairalaa varten huo-

neuston neiti Hannulan omistamasta, Hollolan pitäjän Lahden kylässä sijaitsevasta talosta, jossa se ennenkin on ollut.

Kun kunnallissairaalan kulkutautiosasto oli osottautunut riittämättömäksi yhtaikaa vastaanottamaan hoidettaviksi sekä kurkkumätää että tulirokkoa sairastavia potilaita ja koska oli peljättävissä, että tulirokkoa ehkä piankin alkaisi runsaasti esiintyä kaupungissa, ehdotti lautakunta kokouksessaan lokakuun 20 päivänä, että valtuusto myöntäisi varoja lisäsairaalan kuntoonpanemiseksi tulirokon varalta. Kokouksessaan 27 p. lokakuuta valtuusto, hyväksyen lautakunnan asiasta tekemän esityksen, myönsi 320 mk. kuukaudessa sairaalan ylläpitoon sekä 1,000 mk. kerta kaikkiaan sen sisustamiseen.

Samalla oli lautakunta ehdottanut valtuustolle, että olisi viipymättä ryhdyttävä laajentamaan kunnallissairaalan kulkutautiosastoa.

Viipuri. Vuosi on ollut jotenkin edullinen terveydellisessä suhteessa. Ilmoitettujen sairaustapausten koko lukumäärä on ollut pienempi kuin monena edellisenä vuotena. Tarttuvista taudeista puhuttaessa kiintyy huomio ennen kaikkea tulirokkoon, koska taudintapausten luku ei ole viime vuosina vähentynyt. Se on viitenä viime vuotena ollut 60 ja hiukan enemmänkin, mikä meidän paikkakuntamme oloihin nähden on melkoinen määrä.

Lavantautiin on ilmoitettu sairastuneen vain yksi henkilö. Mistä tämä on taudin saanut, ei ole voitu selvittää. Sairas ei myöntänyt itämisajan kuluessa käyneensä kaupungin ulkopuolella.

Koleraa esiintyi yksi tapaus.

Isoonrokkoon sairastui 6 henkilöä. Lääninvankilassa ilmeni helmikuulla rokkoa kahdessa Salmista tulleessa vangissa, jotka olivat aikaisemmin olleet tekemisissä rokkosairaitten kanssa. Ne siirrettiin kaupungin sairashuoneen tarttuvien tautien osastolle. Täällä tarttui tauti kahteen palvelijattareen, jotka palveluskuntaa rokotettaessa olivat jääneet rokotuksesta pois. Kesäkuussa sairastui mainittuun tautiin kaksi Sorvalissa asuvaa venäläistä ompelijatarta. Nämä olivat seurustelleet Pietarista tulleen rokkotautia sairastaneen räätälin kanssa. Kaupungin sairashuoneella hoidettiin vielä kaksi rokkosairasta. Toinen oli tullut sairaana Uudeltakirkolta, toinen taas Perkjärveltä.

Tuberkuloositauteihin on kuollut 81 henkeä, eli 2.99 kutakin tuhatta asukasta kohti (19.0 % kuolleiden koko lukumäärästä).

Sittenkun kaupungin valtuusto oli myöntänyt veneristen tautien vastustamiseen tarvittavat varat alotti terveydenhoitolautakunnan toimisto heinäkuun 1 päivänä 1909 uusien järjestyssääntöjen mukaisen toimintansa.

V. 1910 on viikkoraporteissa ilmoitettu melkoista enemmän gonorrhoeja ulcusmolle-tapauksia kuin ennen. Mikä tähän on syynä, on sangen vaikeata tietää. Kuitenkaan se ei voi riippua vanhan tarkastustavan lakkauttamisesta. Edellyttäen, ettei mainittu seikka ole aivan satunnainen ilmiö, vaan että nume-

rot vastaavat todellisuutta, on siihen varmaankin monta syytä. Suuresti vaikuttaa tähän tietysti se, miltä kannalta yleisö arvostelee siveellisiä oloja, eikä liene epäilemistä, että siveellinen katsantotapa erittäinkin meidän kaupungissamme on viime vuosina kaikissa kansankerroksissa muuttunut kevytmielisemmäksi. Sitä todistaa muun muassa se seikka, että n. k. yömajoja esteettömästi perustellaan kaikkialle kaupungissa. Tällaisten yömajojen omistajat ovat useinkin ennen tarkastuksen alaisina olleita naisia. Niissä toimivat naispalvelijat saavat tuontuostakin venerisen taudin. Monet muutkin asianhaarat viittaavat siihen, mitä liikettä niissä harjoitetaan.

Vuoden kuluessa toimitettiin ravintoaineiden tarkastusasemalla kaikkiaan 5,383 tutkimusta. Oikeuteen haastettiin erinäisistä rikkomuksista 11 henkilöä, jotka maistraatti tuomitsi sakkoihin, nimittäin 3 leipomonomistajaa, 1 lihakauppias, 4 ruokatavarain- ja 3 maitokauppiasta. Muuan leipomonomistaja langetettiin 100 markan sakkoon. Muut sakot, noin 10—30 markan suuruiset, aiheutuivat epäsiisteydestä, ala-arvoisen maidon myymisestä, luvattomasta maitokaupan pitämisestä y. m. Tästä huolimatta voipi tarkan valvonnan perusteella sanoa, että puhtaus ja järjestys on ylimalkaan ollut jotenkin hyvä niin hyvin halleissa ja kauppatorilla kuin myöskin makkaratehtaissa, lihakaupoissa ja leipomoissa sekä maito- ja ruokatavaramyymälöissä, y. m.

Terveydenhoitolautakunta on pitänyt velvollisuutenaan valtuustolle esittää, että olisi tarpeen saada Viipurin kaupungille ajanmukaiset, lihakauppaa ja lihantarkastusta koskevat määräykset. Kun kaupungin teurastuslaitos kohdakkoin saadaan uudelle kannalle, ei riitä vielä se, että teurastuslaitokselle valmistetaan järjestyssäännöt, vaan tulee kaupungin lihakauppaan nähden olla olemassa ajanmukaisesti vahvistetut määräykset, jotta teurastuslaitos voisi täyttää tarkoituksensa.

Marraskuun kokouksessa laadittiin seuraavansisältöinen jauholastien purkamista koskeva esitys, joka lähetettiin rahatoimikamarille:

Kaupungin satamassa jauholasteja purettaessa tapahtuu joka vuosi, että jauhosäkit asetetaan suorastaan maan pinnalle, jolloin ne erittäinkin sateisina päivinä suuresti tahraantuvat ei ainoastaan päältäpäin, vaan etenkin lähinnä maanpintaa olevien säkkien sisällyskin pilaantuu miltei kelpaamattomaksi. Terveydenhoitolautakunta on sentähden pitänyt velvollisuutenaan huomauttaa rahatoimikamarille, että jauhosäkkien purkamista varten olisi satamissa varattava erityinen paikka, joka olisi varustettava permannolla tai n. s. tralleilla. Jauhojen purkamista muualle kuin tätä varten määrätyille paikoille suvaittakoon ainoastaan satamapäällikön luvalla ja edesvastauksella, ja olisi satamakonstaapelit velvoitettavat pitämään huolta, että lastien vastaanottajat noudattavat näitä määräyksiä.

Kirjeessä lokakuun 7 päivältä pyysivät valtuusmiehet terveydenhoitolautakunnan lausuntoa siitä, olisiko terveydenhoidolliselta kannalta muistuttamista siihen nähden, että se viemärioja, joka kaupungin insinöörin tekemän suunnitelman mukaan tulee jatkumaan kauppias Hallenbergin, Kelkkalan esikaupunkiin rakentamasta lokaviemärijohdosta kaupungin maiden lävitse Papulan lahteen. Terveydenhoitolautakunta mainitsi kirjeessään marraskuun 7 päivältä, että tämä suunnitelma ei poista kyseessäolevia epäkohtia, joiden arvellaan suuresti lisääntyvänkin Hallenbergin lokaviemäristä; se vain jossakin määrin korjaa pahimmat epäkohdat. Kun ojaa ei voitane kaivaa niin syväksi että sen tieltä kuopat häviäisivät, tulisi nämä välttämättömästi täyttää, jotta likavettä ei pääsisi mihinkään kohtaan kerääntymään.

Helmikuun kokouksessa ilmoitti kaupunginlääkäri, että kaupungin sairashuoneeseen pyrkivien sairaitten luku oli niin suuri, että kaikkia sairaalaa tarvitsevia ei voitu vastaanottaa, erittäinkin kun kaupungin sairashuoneella toistaiseksi, kunnes uusi rakennettavaksi päätetty sairashuone vaivaistalon sairaala valmistuu, oli pakko hoitaa parantumattomatkin, vaivaistaloon kuuluvia sairaita. Tämän johdosta päätettiin kuulustella, eikö kaupungin sairashuoneen lähettyviltä voitaisi vuokrata vähäisehköä huoneustoa ylimääräisten sairaiden hoitoa varten. Kun tällaista, väliaikaiseksi sairashuoneeksi soveltuvaa huoneustoa ei löydetty, luovutettiin kaksi desinfektioniosaston huonetta yleiselle osastolle kuuluvien, ylimääräisten potilaitten hoitamista varten, joten mainitulle osastolle saatiin tällä kertaa tyydyttävästi tilaa.

Maistraatille esitti terveydenhoitolautakunta, että muuan leipomoliike suljettaisiin, koska se ei täyttänyt leipomojen työtä koskevan lainvaatimuksia. Samallainen esitys aiheutui kaksi kertaa työhuoneustojen sopimattomuudesta sekä asuinhuoneuston kelpaamattomuudesta yhden kerran. Uusia leipomoliikkeitä on hyväksytty 3. Maitomyymälähuoneustoja on hyväksytty 41 ja hyljätty 4. Käsityöverstaita on tarkastettu 33.

Tuberkulositautisten asuinnoissa on toimitettu 14 desinfektionia.

Difteriataudin määräämiseksi on kaupungissa toimivien lääkärien lähettämistä näytteistä tehty kaupungin sairashuoneen laboratoriossa 198 bakteriologista tutkimusta, jolloin 39 tapauksessa löytyi kurkkumätäbasilleja.

Koleran vastustamiseksi ryhdyttiin samanlaisiin toimenpiteisiin kuin edellisenäkin vuonna.

Sittenkun Viipurin läänin kuvernööri kirjelmässä elokuun 25 päivältä nojautuen Lääkintöhallituksen esitykseen kirjeessä saman kuun 19 päivältä oli kehottanut terveydenhoitolautakuntaa viipymättä ottamaan harkittavaksi, mihin toimenpiteisiin kaupungin puolesta on ryhdyttävä rottien ja hiirien hävittämiseksi, käsitteli terveydenhoitolautakunta asian kokouksessaan syyskuun 5 päivänä ja päätti esittää valtuustolle, että kaupungin varoista myönnettäisiin

18,000 markkaa rottien hävittämiseksi ruotsalaisen Ratin-osakeyhtiön ohjeiden mukaisesti. Jos tätä esitystä ei hyväksyttäisi, ehdotti lautakunta, että myönnettäisi lautakunnan käytettäväksi loppuvuodeksi 3,000 markkaa rottien hävittämistä varten. Kirjeessä syyskuun 23 päivältä valtuusto ilmoitti myöntäneensä terveydenhoitolautakunnalle 3,000 markkaa käytettäväksi kaupungissa ratin-nimisellä rotantappoaineella suoritettavien kokeilujen toimeenpanemiseksi, sekä samalla pyytää, että terveydenhoitolautakunta kehottaisi talonomistajia edistämään rottien ja hiirien tappamista ottamalla huolekseen asettaa ratinia taloihinsa sekä mikäli mahdollista ostamalla itse taloihinsa tarvittavan määrän mainittua ainetta. — Marraskuun lopulla saapui tänne Ratin-osakeyhtiön puolesta henkilö, joka sai toimekseen levittää ratinia terveydenhoitolautakunnan laatiman suunnitelman mukaisesti. Terveydenhoitolautakunnassa oli lausuttu se mielipide, että ratinia etupäässä pantaisi kaupungin omistamiin taloihin ja huoneustoihin ja erittäinkin sellaisiin paikkoihin, joissa rottia oli runsaasti ja joissa ne voivat tulla erittäin vaarallisiksi ruttotaudin esiintyessä. — Ratinsekoitukset tehtiin terveydenhoitolautakunnan huoneustossa. Tällöin oli läsnä muutamia kaupungin terveydenhoitokatsantomiehiä oppiakseen puheenalaista menettelytapaa. Olipa heistä joku aina Ratinyhtiön toimitusmiehen matkassakin, kun ratinia asetettiin ja sen tuloksia tarkasteltiin. Jo ennen joulua oli käytetty se ratinimäärä, jonka hankkimiseksi myönnetyt varat riittivät. Kuinka suuret tulokset tästä toimesta ovat olleet on tietysti vaikea sanoa. Selville on kuitenkin käynyt, että rottia on kaupungissa suunnattoman paljon. Toisissa paikoissa ratinia hävisi niin paljon kuin sitä vain pantiin, toisissa taas eivät rotat siitä huolineet. Jonkun aikaa sen jälkeen kuin ratinia oli alettu levittää, vakuutettiin usealla taholla, että rotat olivat hävinneet.

Hamina. Yksi leipomo, jonka huoneusto oli sopimaton, suljettiin. Kaikki muut, jotka ovat olleet tarkastuksen alaisina, ovat korjaamalla saatu lain vaatimaan kuntoon.

Koleravaaran takia on kaupunginlääkäri tarkastanut heinäkuun 23 p:stä lukien 22 Pietarista saapunutta laivaa.

Koska paiseruttoa oli ilmennyt Venäjällä, päätti terveydenhoitolautakunta kehottaa kaupungin talonomistajia ryhtymään toimiin rottien hävittämiseksi.

Terveydenhoitolautakunta päätti velvoittaa yhden talonomistajan laskemaan pihansa kivillä tai muuten varustamaan sen asianmukaiseen kuntoon, koska piha on kovin likainen, siellä kun seisoo paljon hevosia päivät pitkät.

Kotka. Yleinen terveydentila Kotkan kaupungissa on vuoden 1910 kuluessa ollut verraten hyvä.

Kulkutaudeista on epidemian tavoin liikkunut ainoastaan tuhkarokkoa helmi- ja kesäkuun välisellä ajalla.

Huolimatta siitä, että ollaan vilkkaassa liikeyhteydessä Pietarin ja yleensä Inkerinmaan kanssa, on kaupunki kuitenkin onnellisesti säilynyt koleralta. Lääkintöhallituksen määräyksen mukaisesti pidettiin kolerasairaala avoinna elokuun 5 päivästä joulukuun 1 päivään saakka.

Huomioon on otettava, että vain 16 tapauksessa on tuberkulosi ollut kuoleman aiheuttajana. Edellisenä vuotena on merkitty 28 tuberkulosikohtausta.

Lappeenranta. Terveydenhoitolautakunta kokoontui vuoden kuluessa kaikkiaan 12 kertaa.

Maaliskuun lopulla sairastui yksi yhteiskoulun opettajattarista tulirokkoon — tartunnan hän oli saanut muualta — sekä opetti koulussa sairaana ollessaan. Tämän johdosta päätti terveydenhoitolautakunta, että ne luokat, joissa hän oli opettanut, suljettaisiin maaliskuun 28 p:stä huhtikuun 4 p:ään sekä että sillä aikaa koulussa toimitettaisiin asianmukainen desinfioiminen. Ennenkuin luokat uudestaan alottivat toimintansa tarkasti kaupunginlääkäri oppilaat.

Elokuun 23 päivänä sairastui aasialaiseen koleraan muuan tänne sijoitetun rykmentin rakuuna, joka edellisenä päivänä oli palannut Pietarista paikkakunnalle. Seuraavana päivänä avattiin Lääkintöhallituksen määräyksestä kolerasairaala. Koska juuri silloin saapui Venäjältä kaupunkiin paljon sotaväkeä ja kun siihen vuoden aikaan muutoinkin ollaan hyvin vilkkaassa liikeyhteydessä Venäjän kanssa, päätti terveydenhoitolautakunta panna paikkakunnan sanomalehtiin kuulutuksen, jossa annettiin yleisölle kolerasairaalaa koskevia tietoja ja kehotettiin viipymättä ilmoittamaan koleralääkärille kaikki epäiltävät taudintapahtumat. Sitäpaitse kehotettiin talonomistajia pitämään kadut, pihat, hyyskät ja likakaivot puhtaina ja mahdollisimman kuivina. Yleisöä varotettiin samalla nauttimasta raakoja hedelmiä ja vihanneksia, joita on hankittu koleran saastuttamilta seuduilta ja kehotettiin yleensä kaikessa noudattamaan puhtautta.

Sitäpaitse painatti terveydenhoitolautakunta 200 kappaletta Lääkintöhallituksen laatimaa, raakojen hedelmien ja vihanneksien nauttimista koskevaa varotusta, ja asetettiin niitä julki torille sekä muille sopiville paikoille.

Terveydenhoitolautakunta koetti samalla mitä tarkimmin pitää silmällä kaupungissa löytyviä pieniä matkustajakoteja.

Kaupunginlääkärin ilmoituksen johdosta oli jo 23:nnen päivän illalla täkäläisen rautatieaseman päällystön toimesta desinfioitu kaikki ne rautatievaunut joissa sotilaita oli saapunut ja samalla annettiin määräykset niille asemapäälliköille, joita asia saattoi koskea. Kirjeellisesti ilmoitettiin asiasta myös Lappeen kunnalle.

Koska syksyn kuluessa saapuu Venäjältä paljon nostoväkeä täkäläisiin rykmentteihin, pidettiin kolerasairaala avoinna marraskuun 1 päivään, jolloin se Lääkintöhallituksen määräyksestä suljettiin. Koleralääkärinä toimi kaupunginlääkäri.

Maaliskuun alussa ja lokakuun lopulla esiintyi jonkunverran kurkkumätää. Muun muassa sattui kaksi tapausta eräässä kansankeittiössä, joka tämän takia suljettiin siksi, kunnes siellä oli ehditty toimittaa täydellinen desinfioiminen.

Samoin kuin edellisinäkin vuosina on eläinlääkäri O. E. Löfqvist joka päivä tarkastanut kaupungissa kaupittavan lihan. Tarkastamatonta lihaa ei ole sallittu myydä. Yleisö on vähitellen alkanut panna arvoa tarkastukselle, vaikka tosin on paljon sellaisiakin henkilöitä, jotka ymmärtämättömyydessään kokonaan halveksivat tarkastusta, luullen tuntevansa lihan sen ulkonäöstä. Mutta siitä huolimatta asia kuitenkin vähitellen kehittyy parempaan päin.

Hyvin ikävä seikka on, että kansamme rehellisyyden ja puhtauden käsite useinkin vielä on sekava. Jos jonkun eläin on sairastunut, olkoonpa se tautiin mihin hyvänsä, niin koetetaan sitä keinolla millä tahansa saada tarkastuksessa hyväksytyksi. Silloin ovat sisälmykset muka unhottuneet, tahi ei ole tiedetty niitä tarvittavan. Vieläpä vannotaankin, että eläin on ollut terve, vaikka se nähtävästi on viimeisellä hetkellä lopetettu, ettei itse kuolisi. Puhtauteen taas ei panna juuri mitään arvoa. Lihat ovat usein likaisessa korissa, reessä tai rattailla käärittynä likaisiin niinimattoihin, säkkeihin tahi sanomalehtipaperiin. Ovatpa lihat, tosin osaksi liinarasuihin kiedottuina, saaneet virua sellaisillakin kärryillä, joilla vast'ikään oli kuljetettu hyyskän alustaa.

Näin ollen on itsestään selvää, että lihan tarkastaminen on mitä tärkeintä.

Käkisalmi. Kaupunki sijaitsee Vuoksen laakson suussa, alueella, jota kolmelta puolelta rajoittaa Vuoksenvirta ja idässä Laatokka.

Kaupungin alue on yleensä ohuella multakerroksella peitettyä, hiekkaperäistä maata. Tonttialat puuistutuksineen ovat hoitaen ja höystämällä muuttuneet ruokamultaiseksi maaksi, joka soveltuu hyvin juurikasvien ja hedelmäpuiden viljelemiseen. Tämän elinkeinon harjoittaminen onkin yhä kehittymässä, joten sen merkitys on tärkeä kaupungin väestölle.

Pohjavettä tapaa kaupungin eteläpuolella, joka on mäkistä seutua, noin 3—4 metrin syvältä, mutta hiekkamaassa esiintyy sitä jo 1.5—2 metrin päässä.

Kuluneen vuoden lopussa oli kaupungin asukasluku 1,550 henkeä, johon sisältyy sekä luterilainen että kreikkalaiskatolilainen väestö.

Sangen mieltäkiinnittävää on seurata tarttuvain tautien kulkua ja esiintymistä Käkisalmen kaupungissa 10-vuotisena ajanjaksona 1901—1910. Mitä ensinnä isoonrokkoon tulee, on sitä sattunut koko ajalla vain kaksi tapausta nim. vuosina 1908 ja 1909. Kummallakin kerralla oli tauti saanut alkunsa Venäjältä tulleista sairaista. — Huomattavimmassa asemassa tarttuvista taudeista ovat tulirokko, tuhkarokko, kurkkumätä ja kuristustauti sekä hinku. Enin esiintyi tulirokkoa vuosina 1906 ja 1907, nimittäin 12 ja 26 tapausta. Oltuaan sammuksissa vähän yli vuoden ilmeni tautia taas syksyllä v. 1909, jolloin esiintyi 10 tapausta. Liikkuipa tulirokkoa vielä seuraavanakin vuotena, jolloin sattui

8 taudinkohtausta. — Tuhkarokko on vieraillut kaupungissa viime vuosikymmenenä 3 eri kertaa. Enin oli sitä vuosina 1905 ja 1906. Sairaustapausten luku oli silloin todennäköisesti vieläkin suurempi kuin on ilmoitettu, sillä kaikki sairaudenkohtaukset eivät tulleet lääkärien tietoon. — Kurkkumätää ja kuristustautia täytyy nykyisin pitää täällä endeemisenä, sillä vuodesta 1904 lähtien on sitä ollut joka vuosi, vaikkei kumminkaan kovin runsaasti. Taudilla on tyyssijansa kaupungin vanhoissa rakennuksissa. — Hinkua on melkein säännöllisesti ollut jonkun verran liikkeellä vuosina 1902—1906. Parin vuoden kuluttua, nimittäin v. 1909, ilmeni kuitenkin suurehko ja ankaranlainen epidemia, jota kesti vuoden 1910:n kesään saakka. Vähäisiä lavantautiepidemioja on silloin tällöin sattunut, kuten v. 1901 sekä vuosina 1907 ja 1908. Endeminen ei tauti kumminkaan kaupungissa ole. Sitävastoin tulee influensa täällä pitää miltei paikkakunnallisena, koskapa sitä on ollut joka vuosi, varsinkin talvikuukausina. — Tarttuvien tautien aiheuttama kuolleisuus ei kuitenkaan ole ollut kovin suuri.

Edistysaskeleena on pidettävä, että kaupunki on palkannut vuodesta 1907 lähtien yhteiskoululle ja kansakoululle lääkärin. Koululasten keskuudessa ilmeneviä tarttuvia tauteja voidaan täten entistä tarkemmin pitää silmällä, ja muutkin kaupungissa sattuneet tarttuvain tautien kohtaukset tulevat paremmin kuin ennen lääkärien tietoon.

Keuhkotautiin on kuluneena vuotena kuollut 6 henkeä; kutakin tuhatta asukasta kohti siis 3.8. Tuberkulosi on täällä kotoperäinen tauti. Se viihtyy etenkin kaupungin vanhoissa ränsistyneissä rakennuksissa, joissa ei juuri koskaan ole toimitettu perinpohjaista puhdistusta.

Vähävaraiset käyttävät ravinnokseen pääasiallisesti ruisleipää, perunoita, suolakalaa ja maitoa. Lihaa ja voita, joiden hinta on kalliinlainen, nautitaan sikäli kuin varat myöntävät. Leipä valmistetaan osaksi kaupungin vuokramaissa viljellystä rukiista, osaksi Venäjältä tuoduista jauhoista. Vuoksessa ja Laatokassa on kalastus kesän aikana vielä siksi tuottavaa, että monet perheet saavat kaloja yli omien tarpeiden. Onpa kalastus muutamien ainoana elinkeinonakin. Lukuisat perhekunnat pitävät myöskin omiksi tarpeikseen lehmää, saaden täten maidon ja voin ostamatta. Juurikasvien käyttäminen ruoka-aineena on yhä enemmän voittanut alaa.

Kaupungissa on paljon kaivoja, mutta niissä on yleensä huonoa vettä. Vuoksen virran vettä käytetään myös juomavetenä, varsinkin talvisaikana.

Kaupungin rakennusjärjestys, joka vahvistettiin 4 p. toukok. v. 1909, on ollut voimassa kertomusvuoden ajan.

Tarttuvain tautien levenemisen ehkäisemiseksi on kaupungin sairaanhoitajatar, jonka toiminta alkoi v. 1911 alusta ja jonka palkkaukseen kaupunkikin ottaa osaa, velvollinen kaupunginlääkärin määräyksestä toimittamaan kodeissa

asianmukaiset formaliini- ja lysolipuhdistukset. Kaupungin sairaanhoitajattarella on oma ohjesääntönsä. Siinä m. m. määrätään, miten on desinfioitava sellaiset asunnot, joissa joku on tuberkulosiin kuollut. Mitä viimeksi mainittuun tautiin tulee, on siitä maistraatti terveydenhoitolautakunnan esityksestä 15 p:nä marraskuuta 1909 antanut erityiset määräykset, jotka on julkaistu sanomalehdissä ja kuulutettu kirkoissa. Niinpä mainitaan niissä, »että sellaisten asuntojen vuokralle antaminen, joissa joku on sairastellut keuhkotautia tai siihen kuollut, on ankarasti kielletty, siksi kunnes perinpohjainen desinfioiminen on toimeenpantu, ja on kustakin sellaisesta tapauksesta annettava tieto heti terveydenhoitoviranomaisille». Ne sisältävät myös tämän laiminlyömistä koskevat rangaistussäädökset.

Estääkseen karjatuberkulosin leviämistä, on kaupungin valtuusto vuonna 1902 terveydenhoitolautakunnan esityksestä määrännyt, ettei kaupungin yleisille laitumille saa päästää eläimiä, ennenkuin eläinlääkäri on ne tuberkulinilla tarkastanut.

Koleran torjumiseksi on kaupunki kolmena vuonna peräkkäin nim. vv. 1908—1910 varannut kaupungin omistamasta vanhassa satamassa sijaitsevasta talosta sairaalahuoneuston. Kaikki Pietarin kuvernementista kaupunkiin saapuneet laivat ja alukset ovat koleran varalta tarkastetut.

Jo vuodesta 1906 saakka on pakollista lihantarkastusta, teurastamon perustamista, ruokatavarakaupan tehokasta silmälläpitoa ja erikoisen terveydenhoidonvalvojan palkkaamista koskeva kysymys ollut terveydenhoitolautakunnan ja valtuuston käsiteltävänä. Tuloksena on ollut, että kaupunki on rakentanut vähäisen teurastuslaitoksen, joka valmistui v. 1910, sekä v. 1909 pienen kauppahallin lihojen ja ruokatavarain myyntiä varten kaupungin torille, johon on myös kaupungin toimesta hankittu pöytiä kalojen, munien, voin y. m. myynnin helpoittamiseksi.

Koska yleinen sauna oli jo vanha, huono ja ränsistynyt, jopa hengenvaarallinenkin, tuli päiväjärjestykseen yleisen kaupungin varoilla rakennettavan saunan aikaansaamista koskeva kysymys, jota kaupungin valtuusto käsitteli monessa kokouksessa. Asia on nykyisin ratkaistu siten, että eräs yksityinen henkilö, saatuaan lainan kaupungilta, ryhtyi rakentamaan saunaa, joka valmistuikin v. 1910:n lopulla. Tämä sauna tyydyttääkin jokseenkin suuria vaatimuksia.

Ruttovaaran vuoksi hävitettiin terveydenhoitolautakunnan toimesta hiiriä ja rottia, joista maksettiin tapporahaa.

Osakeyhtiön omistama kylpylaitos, jossa kaupunki on suurimpana osakkaana, on vuodesta 1897 lähtien ollut joka kesä avoinna yleisölle. Kylpyvieraiden luku on viime vuosikymmenenä vaihdellut 128:sta 268:aan. Enimmän oli niitä v. 1906, vähimmän taas v. 1901. Kylpijät ovat enimmäkseen suoma-

laisia, pieni määrä vain on ollut venäläisiä. Viimemainittuun seikkaan vaikuttanee osaltaan kulkuneuvojen huonous. Vuodesta 1909 alkaen on kylpylaitokselle myönnetty 1,250 markan suuruinen valtioapu, jota vastaan kylpylaitoksen on annettava vapaat kylvyt 10:lle valtion määräämälle henkilölle 6 viikon aikana. Viime vuonna oli kylpijöiden lukumäärä 141.

Sortavala. Tilapäinen kolerasairaala on ollut sijoitettuna erääseen kaupungin omistamaan rakennukseen. Se oli avoinna 20 p:stä heinäkuuta 25 p:ään marraskuuta. Ainoatakaan kolerasairasta ei ollut siellä hoidettavana, eikä mainitulla ajalla ilmennyt yhtään epäiltävää sairastapaustakaan. Sairastalon lääkärinä on ollut allekirjoittanut, joka myöskin on toiminut koleratarkastuslääkärinä. Laivatarkastuksia on kaikkiaan toimitettu 91, ja ovat kaikki tarkastetut henkilöt olleet terveitä.

Terveydenhoitolautakunta on suorittanut tavanmukaiset hygieniset tarkastukset leipomoissa, ruokatavaramyymälöissä, makkaratehtaissa y. m. Sitä paitsi on terveyspoliisi yksinänsä toimittanut 536 tarkastusta. Huomatuista epäkohdista on asianomaisille annettu muistutukset osaksi myös maistraatille ilmoitettu kanteen nostamista varten. Milloin tarttuvaa tautia on esiintynyt, on terveyspoliisi yksityisissä kodeissa toimittanut asianmukaisen huoneiden desinfioimisen.

Kaupungin lihantarkastusasemalla on tutkittu 3,575 teurasta: 2,110 nautaa, 370 vasikkaa, 469 sikaa ja 626 lammasta. Tarkastuksessa on hyljätty 4 nautaa ja 1 sika sekä suurehko määrä eläinten maksoja, keuhkoja ja munuaisia.

Mikkeli. Lääkintöhallituksen käskystä pidettiin heinäkuun 20 p:stä marraskuun 10 p:ään avoinna kolerasairaala, jota ei kuitenkaan tarvinnut käyttää. Kaupungilla ei ollut tästä mitään kuluja, koska lääkärin tointa ilmaiseksi tarpeenvaatiessa olisi toimittanut tohtori Timgrén, joka oli kaupungin koleratarkastuslääkäri.

Lisärakennuksen aikaansaamiseksi kaupungin kuumesairaalaan, joka osottautui liian ahtaaksi, on kaupungin valtuusmiehet myöntäneet käytettäväksi korkeintaan 20,000 markkaa.

Terveyspoliisi on 37:ssä kodissa, joissa oli ilmennyt tarttuvaa tautia, toimittanut desinfioimisen.

Tavanmukaiset ravintoloiden, ruokalain, käsityöpajojen ja leipomoiden tarkastukset on suorittanut terveyspoliisi ja osaksi myöskin terveydenhoitolautakunnan puheenjohtaja. Kaksi leipomonomistajaa on joutunut syytteeseen leipomoita koskevan lain rikkomisesta; yhtä ruokalanomistajaa on taas syytetty epäsiisteydestä.

Heinola. Akuuttisiin tarttuviin tauteihin ei kuollut v. 1910 yhtään henkilöä (0 %). Kolmena edellisenä vuotena on asianlaita ollut samoin.

Viime vuosina on säännöllisesti puhdistettu formaliinihöyryllä jokainen huoneusto, jossa vain on kuollut tuberkulosia sairastanut henkilö.

Savonlinna. Yleinen terveydentila oli kuluneena vuotena erittäin hyvä. Mitään kulkutautiepidemiaa ei vuoden kuluessa ole kaupungissa esiintynyt. Ainoastaan joitakuita lavantauti- tahi kurkkumätätapauksia on sattunut.

Heinäkuun 31 päivänä saapui kaupunkiin Kuopiosta höyrylotja »Turo», jonka miehistöstä yksi sairasti koleraa, ja muutamia päiviä myöhemmin havaittiin kahdessa muussa laivamiehessä koleran oireita. Nämät miehet otettiin kolerasairaalaan, laiva »Turo» desinfioitiin ja ankkuroitiin kaupungin ulkopuolelle Haislahden suuhun, ja sen miehistö pidettiin laivassa tarkastuksen alaisena. Kun sittemmin uudistettujen ulostusnäytteiden perusteella huomattiin, että laivaan jäänyt miehistö oli terve, laskettiin laiva menemään elokuun 7 päivänä. Sairaalaan otetut miehet päästettiin sieltä terveinä syyskuun 19 päivänä. Kolerasairaala suljettiin marraskuun 8 päivänä.

Mielihyvällä on mainittava, etteivät terveydenhoitolautakunnan ponnistukset ole turhaan menneet, sillä puhtaus on viime vuosina suuresti edistynyt kaupungissa. Ken puoli vuosikymmentä sitten tunsi Savonlinnan oloja ja vertaa niitä nykyisiin, täytyy ilomielin tunnustaa, että terveydenhoidollisissa suhteissa on päästy aimo askel eteenpäin. Tähän on tuntuvasti vaikuttanut kaupungin vakinainen terveydenhoidontarkastaja. Suuri merkitys on kaupungin likaviemäreillä, joita yhä laajennellaan ja uusia rakennetaan.

Vielä on mainittava, että terveydenhoitolautakunnan kokouksessa syyskuun 21 päivänä päätettiin Lääkintöhallituksen, paiseruton leviämisen ehkäisemistä koskevan kirjelmän mukaisesti ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin ja maksaa kustakin tapetusta rotasta 10 penniä.

Kuopio. Terveydenhoitolautakunta on vuoden kuluessa kokoontunut kahdeksan kertaa. Näissä kokouksissa käsitellyistä asioista ovat ensi sijalla olleet keskustelut keinoista paikkakunnalla endemisesti ilmenevän suolikuumeen (magtyfus) vastustamiseksi. Kun tämä tauti on jo vuosikymmeniä aina syksyisin esiintynyt kaupungissamme, milloin ankarammassa milloin lievemmässä muodossa, ja kertomusvuonna harvinaisen laajalti (78 tapausta, joista 12 päättyi kuolemalla) niin päätti terveydenhoitolautakunta kehoittaa kaupungin valtuusmiehiä määräämään Anniskeluyhtiön senvuotuisista voittovaroista Vesijohtorahaston (ennestään noin 300,000 markkaa) kartuttamiseksi 60,000 markkaa, joten tulisi otetuksi melkoinen askel tämän tärkeän kysymyksen onnellista ratkaisua kohti.

Kun Yliopiston hygienisellä laitoksella toimitetun bakteriologisen tutkimuksen tuloksista suurimmalla todennukaisuudella ilmeni, että kaupungin satamassa oleva vesi sisältää tyfusbasilleja, päätti terveydenhoitolautakunta kehoittaa kaupungin Rahatoimikamaria viipymättä tutkituttamaan satamarannassa olevasta, yleisön ahkerasti käyttämästä pumppukaivosta järvellepäin laskettua vesitorvea ja pitämään huolta siitä, että tämän torven pää ulotetaan

ainakin 150 m. asti laivalaiturista. Tämän johdosta toimitettu tutkimus oli osottanut mainitun vesitorven murtuneen poikki aivan laiturin läheisyydestä arvattavasti jonkin laivan ankkurin ruhjomana.

Kun kaupungin väestö, kielloista huolimatta, pitää tapanansa talvisin, vedenottoa varten, syteä avannoita aivan kaupungin rantain läheisyyteen, jommoisissa paikoin tyfusbasillit todenmukaisesti parhaiten viihtyvät, päätti terveydenhoitolautakunta kaupungin rannoille asettaa palkatut vartijat, talvisaikana yötä päivää pitämään silmällä, ett'ei tällaista huonoa tapaa saataisi jatkaa, jonka ohessa päätettiin koko talven ajaksi siirtää pesuvaatteiden huuhtojille rakennettu suojus ulommaksi ulapalle.

Paikkakunnan sanomalehdissä julaistuilla ilmoituksilla kehoitti terveydenhoitolautakunta kaivojen omistajia kaupungissa Maaliskuun kuluessa, jona aikana talvea vesi on alimmillaan, pitämään huolta kaivojensa siivoamisesta ja niiden puitteiden (seinien) puhdistamisesta, panemaan kuntoon kaivojen päällysrakennukset ja laittamaan näiden ympäristöt niin, ett'ei maanpäällistä vettä tai likaa pääse kaivoihin valuamaan.

Keuhkotaudin vastustamista varten paikkakunnalla kehoitti lautakunta valtuustoa siirtämään Anniskeluyhtiön tämänvuotisista voittovaroista 10,000 markkaa jo ennen tätä tarkoitusta varten muodostettuun, 20,000 markan suuruiseen rahastoon.

Valtuusmiesten pyynnöstä laati terveydenhoitolautakunta täydellisen ehdotuksen ohjesäännöksi Kuopion kaupungin kansakoululääkärille, jonka vuosipalkaksi ehdotettiin 1,500 markkaa ynnä 500 markkaa tältä ensimäiseltä vuodelta, jolloin kaikki kansakoululapset olivat tarkastettavat. Virka täytettiin ennen vuoden loputtua.

Valtuusmiesten pyynnöstä on terveydenhoitolautakunta useissa ylimääräisissä kokouksissa valmistanut ehdotusta uudeksi terveydenhoitosäännöksi tätä kaupunkia varten, mutta tätä työtä ei kumminkaan saatu kertomavuoden kuluessa loppuun suoritetuksi.

Rottien hävittämiseksi kaupungissa on terveydenhoitolautakunta kokeillut »Musitin» nimisellä preparaatilla — kumminkaan mitään huomattavaa menestystä saavuttamatta.

Lopuksi on merkillepantava yksi kesän aikana sattunut kolerasairaustapaus — jollaista täällä ei ole ollut sitte v. 1872 — Eräässä Pietarista tänne saapuneessa, Puumalan pitäjästä kotoisin olevassa purjealuksessa oli tänne tullut. Ristiinan pitäjässä kirjoissa oleva, aasialaista koleraa sairastavaksi huomattu naishenkilö, joka heti otettiin kaupungin kolaresairaalaan ja, saatuansa tarpeen mukaisen hoidon, tervehtyi. Tämän sairaustapauksen johdosta ryhdyttiin heti kaikkiin asian vaatimiin varovaisuustoimenpiteisiin ja saatiinkin tartuntavaara siten onnellisesti ehkäistyksi.

Iisalmi. Terveydenhoitolautakunta on vuoden kuluessa etupäässä valvonut, että puhtautta ja järjestystä noudatetaan pihamailla, kaduilla, kauppatorilla, sekä käsityöverstoissa, ruokatavarakaupoissa ja varsinkin leipomoissa. Usein on täytynyt muistuttaa asianomaisia, ja kun ei siitä ole ollut apua, on 5 eri kertaa ollut pakko turvautua oikeudenkäyntiin. Niinpä on vuoden kuluessa kahta ruokatavarankaupustelijaa sakotettu epäsiistin ja osaksi pilaantuneen ruokatavaran myynnistä. Sitä paitsi on kolme talonomistajaa saanut sakkoa pihamailla ja palokujissa vallinneesta siivottomuudesta.

Kaupunkimme terveydellisissä oloissa on suurena haittana se seikka, että muutamat teurastajat ovat alkaneet, joskin vähäisessä määrin toimittaa elukkain teurastamista tavallisissa lautasuojissa kaupungin pihoilla. Tosin maistraatti kymmenkunta vuotta sitten terveydenhoitolautakunnan pyynnöstä kielsi kaupungissa kaikenlaisen teurastamisen paitsi vastasyntyneen vasikan, mutta kun terveydenhoitolautakunta tänä vuonna haastatti oikeuteen erään teurastajan, joka oli rikkonut tätä määräystä vastaan, niin oikeus hänet vapautti. Päätöksen perusteluissa mainitaan, että niin kauvan kuin kaupunki ei ole osottanut erityistä teurastamispaikkaa, on jokaisella siis tietysti ammattiteurastajallakin oikeus toimittaa elukkain teurastusta missä tahtoo. Maistraatti velvoitti samalla kertaa kaupungin määräämään varsinaisen teurastamispaikan. Tämän johdosta on valtuusto jo useissa kokouksissaan käsitellyt teurastamon rakentamista koskevaa asiaa.

Kelvollisen juomaveden hankkimiseksi on kaupunki uhrannut melkoisesti varoja. Viime vuonna laitetut putkikaivot epäonnistuivat siihen nähden, että vesi niissä, paitsi yhdessä, on siksi rautapitoista, että sitä on melkein mahdotonta taloudessa käyttää. Sen vuoksi on tehtävä uusia yrityksiä tämän terveydellisessä suhteessa tärkeän puutteellisuuden korjaamiseksi.

Koleravaaran torjumiseksi asetti terveydenhoitolautakunta kuntoon kahdella vuoteella varustetun kolerasairaalan. Tarpeen tullen olisi sairassijoja kyllä voitu lisätä. Sairaala oli avoinna 20 p:stä heinäkuuta 8 p:ään marraskuuta.

Likaviemärirahaston kartuttamiseksi pyysi terveydenhoitolautakunta valtuustoa myöntämään anniskeluyhtiön voittovaroista 5,000 markkaa, mutta antoi valtuusto tähän tarkotukseen ainoastaan 1,000 markkaa, joten rahasto nykyisin on Smk. 25,800.

Terveydenhoidonvalvoja toimitti vuoden kuluessa 277 tarkastusta. Tällöin ilmeni 126 tapauksessa muistuttamisen aihetta. Viidessä tapauksessa oli pakko ilmoittaa vastahakoiset yleiselle syyttäjälle kanteen nostamista varten. Keuhkotautia, kurkkumätää ja lavantautia sairastaneiden huoneissa on toimitettu lysoli- ja formalinipuhdistukset.

Joensuu. Terveydenhoitolautakunnan tavanmukaisessa kevättarkastuksessa huomautettiin useita talonomistajia, että likakaivot ja viemärit ovat

pidettävät kaupunkien yleisen terveydenhoitoasetuksen määräämässä kunnossa. Muistutuksen syytä mainitussa suhteessa oli 22 paikassa. Sitäpaitsi määrättiin 32 talossa, että makin alus oli korjattava vedenpitäväksi. Monin paikoin tavattiin palokujassa avonainen oja, jossa seisoi likavesi. Syystarkastuksessa huomattiin sitte useimmat mainituista epäkohdista pääasiallisesti korjatuiksi. Yleisen syyttäjän toimeksi jätettiin nostaa kanne kahta leipuriliikkeen harjoittajaa vastaan huonon järjestyksen ja epäsiisteyden takia.

Toukokuun 22 p:nä saapui Lääkintöhallituksen kirjelmä, jossa kehotettiin terveydenhoitolautakuntaa ryhtymään asetusten määräämiin toimenpiteisiin Venäjältä uhkaavan koleravaaran takia. Tämän johdosta ilmoitettiin, kuten ennenkin, että kaupungin sairaalan talousrakennuksessa on kaksi huonetta mahdollisten kolerasairaiden varalta ja että kaupunginlääkäri on lupautunut tarvittaessa toimimaan koleralääkärinä. Syksyyn mennessä tarkasti kaupunginlääkäri asetusten mukaisesti 46 alusta.

Elokuun 28 p:nä saapui Kuopion läänin kuvernööriltä kirjelmä, jossa kehotettiin terveydenhoitolautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin hiirien ja rottien hävittämiseksi, kun oli syytä pelätä Venäjältä esiintyneen paiseruton leviävän tännekinpäin. Kaupungin valtuuskunta olikin jo mainittuun tarkotukseen huhtik. 14 p:nä myöntänyt 300 markkaa. Kun tämä summa oli jo melkein loppuun käytetty, päätettiin valtuustolta anoa lisää, ja saatiinkin Smk. 500.

Vuoden kuluessa on terveyspoliisilla ollut syytä huomauttaa epäkohdista 205 kertaa.

Tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi on toimitettu 16 formaliinipuhdistusta, nimittäin tulirokon takia 11 ja kurkkumädän vuoksi 5 kertaa.

Kaskö. Liksom under tidigare år har af stadsfullmäktige beviljats ett anslag af 1,000 mark för bekostande af fria bad två gånger i månaden åt folkskole-eleverna och stadens fattiga. I anledning af den från kejsaredömet hotande kolerafaran ingick hälsovårdsnämnden med framställning i saken till stadsfullmäktige, som bemyndigade nämnden att iordningsställa kolerasjukhus och att utanordna de för farsotens bekämpande nödiga medlen samt utsågo stadsläkaren till sjukhusläkare.

På häslovårdsnämndens förordnande verkställdes under året 5 gånger rumdesinfektion med formalin, alla gånger efter personer, aflidna i lungsot.

Några smittosamma sjukdomar af allvarligare beskaffenhet förekommo icke under året. De vanligaste förekommande sjukdomarna voro hals- och luftrörskatarr samt mag- och tarmsjukdomar. Af veneriska sjukdomar hafva under året kommit till hälsovårdsnämndens kännedom 2 fall af dröppel, bägge ådragna på annan ort. Venerisk tvångsbesiktning har 4 särskilda gånger verkställts.

Kristinestad. Några mera vidtgående sanitära åtgärder hafva under året ej vidtagits. Renhållningen har öfvervakats af hälsovårdsnämndens tillsynings-man, som äfven verkställt besiktningar af stadens bagerier, korfmakerier och matserveringsställen.

Enligt Medicinalstyrelsens förordnande verkställdes under sommaren kolerabesiktning å fartyg som anlände från besmittad ort. Dessutom iordning-ställdes ett särskildt kolerasjukhus med 4 platser.

Desinfektion medels formalinrökning har utförts 23 gånger.

Nikolaistad. Den enda af de smittosamma barnsjukdomarna, som har att uppvisa ett jämförelsevis stort antal sjukdomsfall, är kikhosta. En epidemi af denna sjukdom mottog 1910 i arf af 1909 och med växlande intensitet har den hållit sig uppe hela året, dock med aftagande tendens mot årets senare del.

Bland dödsorsakerna framstå följande sjukdomsgrupper:

Tuberkulösa sjukdomar, lungsot, tuberkulös hjärnhinneinflammation och tuberkulos i andra organ, med 72 dödsfall, 27 % af samtliga eller 3.6 på 1,000 lefvande.

Sjukdomar i blodkärlen, inclusive hjärnblödning, med 44 dödsfall, 16 % af samtliga eller 2.2 på 1,000 lefvande.

Sjukdomar i respirationsorganen, krupös lunginflammation, katarral lung-inflammation och andra sjukdomar i respirationsorganen, med 26 dödsfall, 10 % af samtliga eller 1.3 på 1,000 lefvande.

Sjukdomar i digestionsorganen, akuta och kroniska digestionsstöringar samt andra sjukdomar i digestionsorganen, med 26 dödsfall, 10 % af samtliga eller 1.3 på 1,000 lefvande.

Akuta infektionssjukdomar, scharlakansfeber, croup och difteri, kikhosta, influensa, blindtarms- och bukhinneinflammation och andra akuta infektions-sjukdomar, med 19 dödsfall, 7 % af samtliga och 1.0 på 1,000 lefvande.

Svulstsjukdomar, kräfta och andra svulster, med 18 dödsfall, 7 % af samt-liga och 0.9 på 1,000 lefvande.

Dödligheten i tuberkulos, som under 10-års perioden 1900—1909 uppgick till 4.2 $^0/_{00}$, utgjorde under 1910 3.6 $^0/_{00}$. 1910 års tuberkulosdödlighet visar sålunda, jämförd med dödligheten under decenniet 1900—1909, en liten minsk-ning, men jämförd med 1909, då siffran för dödligheten i fråga var 2.7, en af-sevärd stegring.

Vid understödsbyrån för lungsiktiga har arbetet bedrifvits enligt samma plan som tidigare. Af de under året byrån besökande 343 personerna hafva 80 (29 män, 41 kvinnor och 10 barn) lidit af lungsot samt 41 (12 män, 22 kvinnor och 7 barn under 15 år) antecknats såsom misstänkta för samma sjukdom. I regel har sköterskan minst en gång i månaden besökt de inskrifnas hem så att hon under året gjort 497 sådana hembesök. Läkaren har under året 23 gånger

besökt de sjuka i deras hem. 50 personer hafva under 1910 erhållit understöd i en eller annan form. Under året har 36 desinfektioner utförts dels efter bortflyttade, dels efter aflidna lungsotister.

Af de till byråns kännedom komna lungsotisterna i staden lefde i mars månad 1911 150 stycken. De till de praktiserande läkarnes kännedom komna fallen blifva påtagligen icke alltid för byrån anmälda.

Kolonin för skrofulösa har äfven 1910 haft sitt sommarhem i Replot folkskola och hyst 25 barn från tuberkulösa familjer i staden. Barnens hälsotillstånd har varit godt och har deras vikttillskott under vistelsen i kolonin varit tillfredsställande och utgör i medeltal 2.226 k. med variationer från 0.8 till 6.3 kilo.

Byråns för motarbetande af de veneriska sjukdomarne verksamhet har varit ordnad på samma sätt som år 1909. Byrån har under året besökts af 39 kvinnor. Af dessa var den yngsta 15, den äldsta 45 år gammal, de flesta (15) voro i en ålder af 21—25 år. En var född i England, två i Sverige, de öfriga i Finland och af dem 29 i landsförsamling, 7 i stad. En hade engelska såsom modersmål, 8 hade svenska och 30 finska.

Därtill förordnad af Länestyrelsen har stadsveterinären besiktigat alla till Sverige exporterade kreatur och var exporten af kreatur härifrån under 1910 mindre än under tidigare år.

Under året har stadsveterinären undersökt 500 lådor amerikanskt fläsk, och har fläsket i en del lådor varit trikinöst och såsom odugligt till människoföda blifvit förstördt.

Den 16 februari utsågo stadsfullmäktige till läkare vid kommunala sjukhuset med. lic. Verner Kurtén, hvilken tillträdde sin tjänst i midten af augusti.

I bref af den 23 maj meddelade stadsfullmäktige hälsovårdsnämnden till kännedom att till läkare vid stadens folkskolor utsetts med. lic. K. Boucht för en tid af två år räknadt från den 1 augusti.

Genom val på allmän rådhusstämma den 8 april utsågs d:r Hedman till andre stadsläkare. Detta val stadfästes af senaten, som den 19 augusti åt d:r Hedman utfärdade tjänstefullmakt.

Vid möte den 2 mars insände nämnden till stadsfullmäktige förslag till instruktioner för stadens samtliga läkare. Detta förslag antogs af fullmäktige den 1 april med några mindre tillägg, och de sålunda fastställda instruktionerna blefvo sedermera af nämnden till tryck befordrade. Förslag till instruktion för läkaren vid stadens folkskolor utarbetades af folkskoledirektionen.

Då stadens provisoriska slakthus genom brand förstördes i början af året, var staden ända till 1 maj i afsaknad af slakthus. Enligt drätselkammarens beslut blef en del af trossmagasinet inredt till provisoriskt slakthus. Det nyinrättade provisoriska slakthuset visade sig under sommaren, ehuru exporten

af kött till Sverige var mindre än förut, alldeles för litet, så att detsamma under exportdagarna blef alldeles öfverfullt. Redan år 1904 hade hälsovårdsnämnden på anmodan af stadsfullmäktige uppgjort förslag till införande af obligatorisk köttbesiktning. Detta förslag antogs af fullmäktige, men fastställdes icke af guvernören. Uti förslaget ingick bland annat en sådan bestämning, att för besiktning afgift skulle erläggas af köttförsäljaren, och denna bestämning ansågs strida emot gällande näringslag. Frågan om köttkontroll blef därefter hvilande ända till 1910, då den åter upptogs af hälsovårdsnämnden. Sedan stadsveterinären C. Gahmberg i ärendet afgifvit yttrande, beslöt nämnden vid möte den 22 april att till stadsfullmäktige insända hans skrifvelse samt att för egen del hemställa huruvida icke en för försäljarena kostnadsfri köttkontroll skulle kunna fås till stånd. Tillika anförde nämnden, hurusom konsulenten för nötkreaturstuberkulosens bekämpande H. Tallgren uti tvenne till hälsovårdsnämnden riktade skrifvelser påpekadt, att kött af tuberkulösa kreatur torgföres i staden samt att åtgärder borde vidtagas för beifrande af sådan oloflig försäljning, och i likhet med stadsveterinären såg nämnden enda utvägen att förekomma sådan försäljning vara införandet af köttkontroll, obligatorisk för all kötthandel. Den 7 september beslöto stadsfullmäktige, att köttet af alla de kreatur, som slaktas i stadens slaktinrättning, bör besiktigas och stämplas; att äfven försäljare af annat kött kunna, om de så önska, få köttet undersökt och stämpladt uti slaktinrättningen, hvarvid undersökningen är afgiftsfri, utom såvidt angår kött, som är afsedt att exporteras härifrån och för hvars besiktigande erlägges afgift enligt gällande taxa för af stadsveterinären utförda köttbesiktningar samt att besiktningens verkställande öfverlämnas åt stadsveterinären, som därför erhåller ett lönetillskott af ettusen mark; att stadsveterinären bör till hälsovårdsnämnden aflämna statistisk redogörelse för de af honom utförda besiktningarna samt att dessa bestämmelser skola försöksvis tillämpas under år 1911 för utgången af hvilket år hälsovårdsnämnden eger hos stadsfullmäktige göra framställning därom, huruvida besiktningen fortfarande skall bibehållas eller upphöra, i hvilket sistnämnda fall stadsveterinären icke vidare är berättigad att utbekomma förenämnda lönetillskott. — Denna anordning skulle taga sin början den 2 januari 1911, och underrättades allmänheten genom annons i tidningarna härom. Stadsveterinären fick i uppdrag att för stadens räkning anskaffa stämplar och stämpelfärger, och skulle stämplingen utföras på följande olika sätt: i rödt med beteckningen Prima, i blått med beteckningen Secunda samt i svart med beteckningen Odugligt—Kelpaamaton.

I cirkulär af den 18 maj uppmanade medicinalstyrelsen hälsovårdsnämnden att iordningställa föreskrifna kolerasjukhus samt att antaga läkare vid desamma. Vid mötet den 25 maj beslöts att såsom förut upplåta desinfektionshärbärget, Strandgatan 23, till korelasjukhus samt att till läkare vid detsamma antaga

förste stadsläkaren K. Ekholm. Vid samma möte beslöts att hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 3,000 mark för att bestrida för kolerans afvärjande nödiga utgifter, och blef detta af fullmäktige äfven beviljadt.

Den 20 juli förordnade Medicinalstyrelsen att besiktning af fartyg kommande från Petersburg omedelbart borde vidtaga, samt den 1 augusti att kolerasjukhuset skulle öppnas och att d:r Ekholm skulle vara läkare vid detsamma. I bref af den 8 november underrättades nämnden om Medicinalstyrelsens beslut att kolerasjukhuset och kolerabesiktning af fartyg skulle upphöra. Under tiden 20 juli—8 november hade 20 fartyg besiktigats samt 186 resande, hvilka med bantåg anländt till staden från Ryssland, observerats samt i händelse de stannade i staden, under 5 dygn efter deras ankomst hållits under uppsikt för utrönande af deras hälsotillstånd. Förutom förenämndt antal resande kommo militärpersoner och deras familjemedlemmar i ganska stort antal, men någon uppsikt öfver dem kunde ej utöfvas. Något sjukdomsfall med kolerasymptom förekom veterligen icke.

Enär till hälsovårdsnämndens kännedom kommit att ett fall af smittkoppor med dödlig utgång under förra delen af december månad skulle hafva inträffat bland härstädes förlagda ryska militär, utan att från militärens sida några underrättelser om sjukdomsfallet meddelats stadens myndigheter, beslöt nämnden vid möte den 20 december att om förhållandet till Medicinalstyrelsen inberätta, att uti bref till guvernören anhålla om åtgärd därhän att hälsovårdsnämnden blefve underrättad, i händelse nya fall af sjukdomen skulle bland militären yppa sig, samt att anordna tillfälle till kostnadsfri vaccination för stadens invånare. Något nytt fall af koppor torde icke förekommit bland militären, ej heller inträffade något fall bland stadens invånare.

En af förste stadsläkaren och sundhetsinspektorn under juli månad företagen besiktning af konditorier och bagerier i staden hade ådagalagt att ett antal sådana icke befunno sig i lagenligt skick, och beslöt nämnden vid möte den 25 juli att om förhållandet hos magistraten anmäla. I 21 fall gjordes anmärkningar, delvis af ganska allvarsam natur.

Med anledning af pestfaran anhöll hälsovårdsnämnden hos stadsfullmäktige om ett anslag af 1,000 mark. Sedan dessa medel beviljats, underrättades allmänheten genom annonser i tidningarna att för hvarje till hälsovårdsnämndens byrå aflämnad råttsvans betalades en premie af 10 penni, samt för hvarje mössvans 5 penni. Tillika anställdes försök med råttutrotningsmedlen »Musitin» och »Ratin I», af hvilka det förra visade sig alldelses overksamt. Något säkert resultat af Ratin I kunde ej heller konstateras, och afstods från fortsatta försök därmed dels på grund af de osäkra resultaten, dels på grund af dess höga pris, 18 mark per kilo. Däremot utföllo försök med preparat, hvilka såsom verksam beståndsdel innehöllo sjölök, lofvande, och då dessa preparat ställde

sig betydligt billigare än Ratin, beslöts att fortsätta dessa sistnämnda försök. — Till utgången af 1910 hade till hälsovårdsnämndens byrå aflämnats 2,450 råttsvansar samt 1,120 mössvansar.

Den 23 juni hämtades till hälsovårdsnämndens byrå en flaska limonad med klagomål öfver att densamma innehöll orenlighet. Då klagomålet befanns vara riktigt, undersöktes genom byråns försorg limonadförråden hos försäljare i staden, och anträffades af samma fabrikat ytterligare 14 flaskor med mer eller mindre förorenadt innehåll. — Af rådstufvurätten dömdes fabrikanten att plikta 200 mark.

Vid af förste stadsläkaren, sundhetsinspektorn och tillsyningsmannen vid hälsovårdsnämnden företagen besiktning af samtliga läskdrycksfabriker lämnade flertalet tillfälle till anmärkningar beträffande snygghet och ordning.

I början af november anmärktes till hälsovårdsnämndens byrå att handlanden J. A. Mitts lät på stadens afstjälpningsplats slakta hästar, hvilkas kött var afsedt att exporteras. På föranstaltande af sundhetsinspektorn blef Mitts för sitt tilltag hos magistraten anmäld och förständigades han den 21 november vid 100 marks vite att upphöra därmed.

Nykarleby. På grund af den rådande scarlatinaepidemin stängdes seminariets öfningsskola några dagar före höstterminens slut, och anställdes grundlig städning och desinfektion med formalin och lysol i hela skollokalen.

Några mindre missförhållanden i bagerier och försäljningar af matvaror hafva af hälsovårdsnämnden beifrats.

I början af maj månad kunde det under år 1909 uppförda kommunala sjukhuset tagas i bruk. Kostnaderna för detsamma hade med inredning stigit till c. 38,000 mark.

Efter af Medicinalstyrelsen erhållen skrifvelse i ärendet, upphyrdes och inreddes vid seglationens början en stuga vid stadens hamn till kolerasjukhus.

Emedan det visade sig svårt att i hemmen ernå den isolering, som en scarlatinapatient fordrar, inrättades vid årets slut tillsammans med landskommunen ett provisoriskt epidemisjukhus å landskommunens fattiggård.

Jakobstad. På grund af en från hälsovårdsnämnden inkommen skrifvelse angående renhållningen i staden beslöt magistraten hos stadsfullmäktige anhålla, att stadsfullmäktige genom ett därför tillsatt utskott snarast möjligt ville låta utarbeta ett förslag till ny renhållningsstadga för staden, å hvilken, sedan densamma underkastats hälsovårdsnämndens, stadsfullmäktiges och magistratens granskning, stadfästelse skulle sökas redan i början af år 1911. — Vid stadsfullmäktiges möte den 22 november nedsatte fullmäktige en kommitté, hvilken skulle så fort som möjligt och helst före den 1 februari 1911 inkomma med förslag till ny renhållningsstadga för staden.

Gamlakarleby. Medels cirkulär af den 18 maj af Medicinalstyrelsen anmodad att iordningställa kolerasjukhus i staden för att vid behof genast kunna öppnas, beslöt hälsovårdsnämnden vid sammanträde den 23 i samma månad, att till kolerasjukhus aptera den nytillbyggda, ännu provisionella delen af epidemisjukhuset, och antogs till sköterska vid detsamma stadens ambulatoriska sjuksköterska, som enligt sitt reglemente är därtill förpliktigad.

Efter att från guvernörsämbetet ha erhållit skrifvelse med uppmaning att vidtaga åtgärder till utrotande af råttor och möss till förekommande af möjlig pestsmittas spridning, beslöt nämnden å sammanträde den 1 september hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 300 mark för att sättas i stånd att tillsvidare genom premiering af dessa djurs dödande söka åstadkomma en minskning i deras antal. Stadsfullmäktige biföllo äfven nämndens anhållan och upphämtades till årets utgång till nämndens uppsyningsmän i staden och i Yxpila tillsammantaget c:a 800 råttor och 550 möss.

Af under året i staden utförda större allmänna arbeten kunna här omnämnas den af nämnden föregående år föreslagna upprensningen af det s. k. Stadssundet och det påbörjade utläggandet af stadens tidigare beslutna kloakledningsnät. Hvad det förstnämnda arbetet beträffar utfördes det sålunda, att sundet medels dammar afstängdes successivt till halfva sin längd i gången, hvarefter vattnet utpumpades och bottnen utgräfdes och fördjupades, hvarvid inalles c:a 10,000 kubikmeter dy och slam bortskaffades. Samtidigt anlades en strandskoning af sten och strandplanen jämnades och terrasserades. Utan tvifvel har härigenom mycket gjorts till förbättrandet af det i hygieniskt och estetiskt afseende mindre tillfredsställande skick, i hvilket det s. k. Stadssundet härtills befunnit sig.

Af kloakledningen ha inalles 1,120 löpande meter rör nedlagts, utgörande afloppsledningen och angränsande delar af gatuledningarna. De nedgräfda cementrören, hvilka till omfånget äro de gröfsta för hela nätet, äro gjutna på platsen.

Jyväskylä. Terveydentila on vuoden kuluessa ollut jotensakin tyydyttävä. Akuuttisia sairaudenkohtauksia sattui kaikkiaan 654. Edellisenä vuotena oli vastaava luku 663.

Raahe. Maaliskuulla päätti terveydenhoitolautakunta kuuluttamalla kehottaa talonomistajia, jotka eivät olleet varustaneet käymälöiden alustoja sellaisilla laitteilla, kuin kaupungille vahvistetun terveydenhoitojärjestyksen 6 pykälä määrää, tämän epäkohdan korjaamaan. Samalla velvoitettiin terveyspoliisi valvomaan, että terveydenhoitojärjestyksen määräyksiä tässä suhteessa noudatetaan. Kun näistä toimenpiteistä huolimatta kyseessäolevat talonomistajat eivät vielä syksyn joutuessakaan olleet suorittaneet tarpeellisia korjauksia, päätti terveydenhoitolautakunta syyskuun kokouksessa kääntyä maistraatin puoleen pyytäen, että maistraatti toimisi epäkohdan poistamiseksi.

Kirjeessään 25 p:ltä elokuuta kehotti Oulun läänin kuvernööri terveydenhoitolautakuntaa ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin mahdollisesti ilmestyvän paiseruton varalta. Tämän johdosta päätti lautakunta syyskuun 5 p:nä kaupungin valtuustolta pyytää 500 markan määrärahaa hiirien ja rottien hävittämiseksi kaupungin alueelta.

Kolerasairaala sisustettiin käyttökuntoiseksi Lääkintöhallituksen määräyksestä.

Terveydenhoitolautakunta kokoontui vuoden kuluessa 5 kertaa.

Oulu. Yleinen terveydentila Oulun kaupungissa on v. 1910 ollut verraten hyvä, jos kohta akuuttisten taudinkohtausten lukumäärä on ollut tavallista suurempi, sillä liikkeellä olleet kulkutaudit, jotka etupäässä ovat kohottaneet akuuttisten taudintapausten kokonaislukua, ovat ylipäänsä olleet lievää laatua. Kulkutaudeista on epidemian tavoin liikkunut ainoastaan tuhkarokkoa ja influensaa.

Pilkkukuumetta (typhus exanthematicus), jota Oulun kaupungissa ei ole esiintynyt vuosikymmeniin, on vuoden 1910 kuluessa ilmoitettu kaikkiaan 7 kohtausta. Ensimmäinen pilkkukuumekohtaus sattui huhtikuun keskivaiheilla eräässä työkansan käyttämässä matkustajakodissa. Tauti oli kuitenkin niin lievää ja sen oireet niin epäselvät, ettei taudin laatua voinut määrätä, vaikkakin sairasta hoidettiin kunnallissairaalassa. Touko- ja kesäkuussa samassa perheessä ilmestyneet taudinkohtaukset olivat samaten aivan lieviä, niin ettei niittenkään perusteella voinut tehdä varmaa diagnosia. Vasta heinäkuussa, kun mainitussa perheessä sattui uusi taudinkohtaus, lievänpuoleinen sekin, saattoi otaksua taudin olevan pilkkukuumetta, josta syystä sairas eristettiin kunnallissairaalassa ja sairaan kodissa toimitettiin desinfioiminen. Tätä ennen oli kysymyksessä olevasta kodista palvelija muuttanut toiseen perheeseen jossa sittemmin ilmeni kaksi pilkkukuumekohtausta.

Keuhkotautisten sairaanhoitaja on toiminut annettujen ohjeiden mukaisesti. — Sairaan muuttaessa tahi kuolemantapauksen sattuessa on sairaan asunto ja vaatteet puhdistettu. Vuoden kuluessa on sairaanhoitaja toimittanut 43 desinfioimista. Koko vuoden ajalta oli tiedossa 106 keuhkotautia sairastavaa (42 naista, 47 miestä ja 17 lasta). Näistä tervehtyi 16, nimittäin 3 miestä, 8 naista ja 5 lasta.

Kuten kahtena edellisenäkin kesänä, on kunnallissairaalan tarttuvatautisten osastolla ollut eri huoneusto varattuna tilapäiseksi kolerasairaalaksi. Lääkintöhallituksen määräyksestä tarkastettiin kaikki Pietarin kuvernementistä saapuneet laivat.

Vesiklosettien rakentamista koskevista anomuksista, joita oli 9, hyväksyttiin 8 ja ehdollisesti 1.

Koska lautakunnan tietoon oli tullut, että suuri määrä kaupungissa asuvia keuhkotautia sairastavia henkilöitä työskentelee tehtaissa ja teollisuuslaitok-

sissa, joissa hyvin vähän huolehditaan taudin levenemistä ehkäisevistä varokeinoista, niin päätettiin 28 p:nä toukok. asettaa erityinen tarkastajakunta, jonka tulee ottaa selko asiasta.

Kokouksessa 28 p:nä toukok. ilmoitti t:ri S. A. Granberg toimittaneensa toukokuulla yhdessä kansakoulujen tarkastaja V. Auliksen ja terveyspoliisi K. Pellbergin kanssa tarkastuksen kaupungin kansakouluissa. Ylipäänsä olivat terveydenhoidolliset olosuhteet tyydyttävällä kannalla. Kuitenkin havaittiin puutteellisuuksia, varsinkin ilmanvaihtoon, seinien paperipeitteiden tilaan y. m. nähden. Tämän johdosta päätti lautakunta kansakoulujohtokunnalle lähettää kirjelmän, jossa huomautetaan tarkastuksessa ilmenneistä vajavaisuuksista ja ehdotetaan toimenpiteitä niiden korjaamiseksi.

Koska kaupungin uuden rakennusjärjestyksen mukaan ovat jo ennen tämän voimaan astumistakin rakennetut hyyskät saatettavat uuden rakennusjärjestyksen vaatimaan kuntoon, päätettiin kokouksessa 4 p:nä toukok. pyytää, että maistraatti antaisi rakennuskonttorin tehtäväksi valmistaa mallipiirustukset, joita talonomistajat voisivat käyttää ohjeinaan. Myös päätettiin painattaa rakennusjärjestyksestä asiaa koskeva ote, joka talonomistajille jaettaisiin ja jonka yhteydessä huomautettaisiin mainituista mallipiirustuksista.

Kokouksessa 28 p:nä toukok. esitettiin Lääkintöhallituksen kiertokirje, jossa kehotettiin ryhtymään toimenpiteisiin mahdollisen koleravaaran torjumiseksi. Lautakunta päätti vastaukseksi ilmoittaa, että se on ryhtynyt toimiin kolerasairaalan kuntoonpanemiseksi.

Elokuun loppupuolella saapui lautakunnalle Oulun läänin herra kuvernööriltä kirje, joka sisälsi kehotuksen paiseruton mahdollisen leviämisen estämiseksi ryhtyä toimenpiteisiin rottien hävittämiseksi. Mainitun kirjeen johdosta pyysi lautakunta varoja valtuusmiehiltä, jotka myönsivätkin kyseessäolevaan tarkotukseen 1,000 markkaa. Harkittuaan asiaa päätti lautakunta, ilmoittamalla paikkakunnan sanomalehdissä, maksaa jokaisesta kaupungin alueella tapetusta rotasta 10 penniä. Loppuvuoden kuluessa maksettiin tapetuista rotista palkkioina lähes 100 markkaa.

Lautakunnalle oli ruotsalainen osakeyhtiö Ratin tarjonut »Ratin» nimistä rottain hävitysainetta, jota osakeyhtiön kirjelmässä kiitettiin hyvin tehokkaaksi. Mutta koska lautakunnan jäsenet eivät tunteneet, kuinka vaikuttavaa tämä hävitysaine oli, päätettiin ensin tehdä kokeita mainitulla aineella, ennenkuin sitä ruvettaisiin varsinaisesti käyttämään. Tässä suhteessa pidettiin sopivana paikkana kaupungin teurastamoa, koska se sijaitsee kaukana muusta asutusta alueesta ja siellä oli huomattu olevan hirvittävän paljon rottia. Kokeista, jotka terveyspoliisi syksyn ja talven kuluessa on tehnyt osakeyhtiön lentokirjasissa antamien ohjeiden mukaisesti, on käynyt selville, että rotat huomattavassa määrin ovat vähentyneet, mutta eivät aivan kadonneet. Koska

ratinin käyttäminen on verrattain kallista, voi lautakunnan mielestä panna kyseenalaiseksi, vastaavatko tulokset tosiaan kustannuksia.

Kahta maanviljelijää on sakotettu maidonmyynnistä, koska karjassa oli ilmennyt tuberkuloosia. Yksi maanviljelijä joutui syytteeseen ala-arvoisen maidon myymisestä. Kuutta maidonmyyjää on kielletty myymästä maitoa, ennenkuin näyttävät tarkastustodistuksen, josta selviää, että maito on terveestä karjasta peräisin. Yhden maitomyymälän huoneusto hyljättiin tarkotukseensa kelpaamattomana ja yksi henkilö joutui syytteeseen, kun oli harjoittanut maidonmyyntiä asuinhuoneessa.

Kartanoiden luku oli 778. Uusia asuinhuoneita on vuoden kuluessa valmistunut enemmän kuin edellisinä vuosina. Hyvin vähä on kuitenkin rakennettu työväenasuntoja, joiden puute on kaupungissa yhä vielä tuntuva.

Uusi rakennusjärjestys ei salli asua kivihuoneita muurauksen jälkeisenä talvena. Tämän nojalla on 8:ssa talossa kielletty yhteensä 20:n asuinhuoneen käyttäminen.

Likaviemäreitä on vuoden kuluessa laitettu 11 kartanoon. Entiseltään oli niitä kaupungissa 579. Kolmea kartanonomistajaa on syytetty siitä, kun eivät ole rakentaneet likajohtoa taloonsa.

Puhtaudenpidon laiminlyömisestä on sakotettu yhtä kartanonomistajaa. Samoin oli yksi talonomistaja saanut sakkoa, kun oli kaatanut tunkion luvattomalle paikalle.

Epäterveellisten asuntojen vuokraamisesta ja käyttämisestä on 8 kartanonomistajaa joutunut syytteeseen.

Tarkastamattoman ja leimaamattoman lihan myynnistä on 1 lihankauppias saanut sakkoa.

Kaupungissa on otettu takavarikkoon seuraavat määrät ruokatavaroita: 1 astia silakoita, 34 kiloa lihaa ja 47 kiloa tuoreita kaloja.

Sitäpaitsi on kielletty pitämästä kaupan ravintoaineita, jotka ovat olleet ala-arvoisia. Näistä mainittakoon noin 125 kiloa lihaa, 2 tynnyriä suolattuja sillejä ja suurehko määrä tuoreita sillejä.

Kemi. Koska lantasuojain pohjia ja likakaivoja ei yleensä tehdä tarkotuksen ja asetuksen mukaisesti, pyydettiin, että rahatoimikamari laatisi tarkat piirustukset ja ohjeet ja velvoittaisi kaupungin rakennusmestarin valvomaan, että rakennusjärjestyksen määräyksiä noudatetaan.

Kun rokotettavaksi tuotujen lasten lukumäärä on yhä alentunut, ollen ainoastaan noin 14 % rokotusvelvollisten luetteloon otetuista, päätettiin asianomaiset saattaa laiminlyömisestään syytteesseen.

Lihantarkastussääntöihin oli Lääkintöhallitus määrännyt tehtäväksi sellaisen lisäyksen, että tarkastajan apulaisen kelvottomiksi katsomat lihat ovat

tilaisuuden tullen annettavat eläinlääkärin tarkastettaviksi. Kun sääntöihin oli tehty kyseessäoleva lisäys, vahvistettiin ne.

Koleravaaran vuoksi on entisen reservikasarmin sairaalahuoneusto ollut kunnossa kesäkuun lopusta marraskuun 8 päivään asti.

Sen johdosta, että läänin kuvernööri oli kehottanut ryhtymään paiseruton leviämisen ehkäisemistä tarkottaviin toimenpiteisiin, päätettiin ilmoittaa kuvernöörille, ettei rottia tiettävästi ole paikkakunnalla, mutta että kehotetaan kaupunkilaisia voimainsa mukaan hävittämään hiiriä.

Koska toimitetusta tarkastuksesta oli käynyt ilmi, että kaupungin laidalla sijaitsevien puunjalostustehtaan ja konepajan välisellä alueella vallitsi siivottomuutta, eivätkä asianomaiset suosiollisesti ole vaadittua puhdistusta suorittaneet, annettiin yleisen syyttäjän tehtäväksi nostaa kanne heitä vastaan.

Kuppatautia on ilmennyt ainoastaan 1 tapaus. Tippuria on esiintynyt 8 tapausta touko—marraskuun ajalla. Kulkutautisairaalassa on hoidettu 7 potilasta.

Tornio. Keuhkotautiin on kuollut 3 henkeä, eli 15 prosenttia kuolleiden koko lukumäärästä ja 1.8 kutakin tuhatta asukasta kohti.

Läänin kuvernöörin kehoituksesta paiseruttoa kun esiintyi Venäjällä, ryhtyi terveydenhoitolautakunta lokakuussa, kaupungin valtuuston myönnettyä varoja, rottien ja hiirien hävittämistä koskeviin toimiin.

Tänäkin vuonna on tarkastettu ruokamyymälöitä ja kotiteollisuuslaitoksia erittäinkin leipomoita ja on siisteys niissä ollut hyvä.

Kajaani. Terveydenhoitolautakunta pyysi, että kaupungin julkiset kaivot muutettaisiin umpinaisiksi pumppukaivoiksi. Pyyntöön suostuttiin.

Ilmoitettiin viskaalille 8 uutta taloa, joihin ei oltu rakennettu piirustusten mukaisia hyyskiä.

Samoin yksi leipomo, joka ei ollut asetuksenmukaisessa kunnossa. Omistaja ei suostunut laittamaan liikettään kuntoon.

Äkkiä puhjenneen tulirokkoepidemian takia painatettiin ja levitettiin mainitun taudin vastustamista koskevia neuvoja. Koulut suljettiin jouluk. 9 p:nä.

Tarttuvien tautien aiheuttamia formalinipuhdistuksia, jolloin on käytetty Berolinalamppua, on terveyspoliisi toimittanut 9 kertaa keuhkotaudin ja 2 tuhkurin vuoksi.

Kuumesairaalassa on vuoden kuluessa hoidettu 75 sairasta.

Diakonissan hoidossa on vuoden kuluessa ollut 170 sairasta henkilöä, joista tuhkuria potevia oli 69. Köyhien luona hän on suorittanut 1,146 sairaskäyntiä, varakkaiden kodeissa taas 118. Puhdistuksen hän on toimittanut 11 kertaa tulirokon ja 11 kertaa kurkkumädän takia.

Väkiluku ja kuolevaisuus Suomen kaupungeissa vuonna 1910. [1])

Folkmängd och dödlighet i Finlands städer under år 1910. [1])

Kaupungit. Städer.	Väkiluku vuoden 1910 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1910.	Vuonna 1910 syntyneitä. Födda under år 1910.	Vuonna 1910 kuolleita. Döde under år 1910.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuoremmia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Helsingfors	144,483 [2])	4,807	1,896	13,1	524	10,9
Borgå	5,986	118	85	14,2	19	16,1
Lovisa	3,742	87	61	16,3	16	18,4
Ekenäs	2,933	78	34	11,6	6	7,7
Hangö	6,254	162	57	9,1	11	6,8
Åbo	50,215	1,233	704 [3])	14,0	138	11,2
Nådendal	911	9	11	12,1	1	11,1
Mariehamn	1,433	30	17	11,9	4	13,3
Nystad	4,506	100	67	14,9	11	11,0
Raumo	5,992	152	90	15,0	11	7,2
Björneborg	16,707	395	296	17,8	52	13,2
Tavastehus	6,085	145	99	16,3	13	9,0
Tammerfors	45,078	1,202	570	12,7	140	11,6
Lahtis	5,077	186	68	13,4	26	14,0
Wiborg	27,101	653	425	15,7	97	14,8
Fredrikshamn	3,221	80	49	15,2	8	10,0
Kotka	9,883	330	137	13,9	48	14,5
Willmanstrand	2,627	40	40	15,2	12	30,0
Kexholm	1,550	44	24	15,5	5	11,3
Sordavala	2,943	91	54	18,3	21	23,1
S:t Michel	4,583	110	50	10,9	3	2,7
Heinola	1,703	29	27	15,8	4	13,8
Nyslott	3,260	94	45	13,8	17	18,1
Kuopio	15,908	430	275	17,3	57	13,3
Iisalmi	2,472	76	46	18,6	10	13,1
Joensuu	4,580	131	81	17,7	26	19,8
Kristinestad	3,148	78	50	15,8	6	7,7
Kaskö	1,243	33	19	15,3	3	9,1
Nikolaistad	20,167	501	269	13,3	56	11,2
Nykarleby	1,317	37	17	12,9	4	10,8
Jakobstad	6,663	266	98	14,7	34	12,8
Gamlakarleby	3,736	97	56	15,0	10	10,3
Jyväskylä	3,619	90	46	12,7	3	3,3
Brahestad	3,810	84	65	17,1	11	13,1
Uleåborg	19,501	493	248 [3])	12,7	61	12,4
Kemi	2,205	94	29	13,1	15	15,9
Torneå	1,687	38	20	11,9	6	15,8
Kajana	2,849	116	58	20,4	18	15,5

[1]) Papiston kaupunkien terveyslautakunnille antamien ilmoituksien mukaan.
[1]) Enligt af presterskapet åt städernas hälsovårdsnämnder lemnade uppgifter.
[2]) Keskimääräinen väkiluku (Evankeelis-luterilainen.)
[2]) Medelbefolkning (Evangelis-lutherska.)
[3]) Tähän sisältyy myös kaupungissa kuolleet henkilöt toisista seurakunnista.
[3]) Häri ingå äfven i staden aflidna personer från andra församlingar.

Kuolemansyyt Suomen kau-
Dödsorsakerna i Finlands

Taudin nimi. Sjukdomens namn.	Helsingfors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hangö.	Åbo.	Nådendal.	Mariehamn.	Nystad.	Raumo.	Björneborg.	Tavastehus.	Tammerfors.	Lahtis.	Viborg.	Fredrikshamn.
Syfilis congenita	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Alii morbi congeniti	94	1	—	—	4	15	—	—	—	4	—	3	19	2	24	—
Marasmus senilis	15	1	13	2	1	107	3	—	13	7	6	6	20	2	29	1
Meningitis cerebro-spinalis epidemica	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
Variola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	36	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1
Scarlatina	41	—	2	—	—	8	—	—	1	—	9	5	26	—	4	1
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» abdominalis	7	—	—	1	—	7	—	—	1	—	4	1	7	—	—	—
» recurrens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyæmia; Septichæmia	20	—	—	—	1	4	—	—	—	3	5	1	4	—	7	1
Sepsis puerperalis	9	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Cholera asiatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nostras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Dysenteria	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Tussis convulsiva	56	1	1	—	—	19	—	1	—	—	6	7	7	—	4	1
Diphteria	9	—	—	1	—	3	—	—	—	—	3	—	2	3	2	2
Laryngitis crouposa	11	—	2	—	—	7	—	—	—	1	2	—	7	2	4	—
Erysipelas	12	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	1	1	2	1
Influenza epedemica	13	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Aliæ infectiones acutæ	5	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris intermittens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis:																
a) Phtisis pulmonum	324	14	4	8	15	157	1	—	6	23	73	19	132	11	72	8
b) aliorum organorum	86	4	—	3	—	44	—	1	4	7	18	3	7	3	9	7
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syphilis acqvisita	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Aliæ infectiones chronicæ	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhachitis	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—
Aliæ cachexiæ	33	—	6	—	—	12	—	1	2	1	6	1	6	—	1	—
Alcoholismus acutus et chronicus	5	—	—	—	—	14	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—
Aliæ intoxicationes chronicæ	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

pungeissa vuonna 1910.
städer under år 1910.

Kotka.	Villmanstrand.	Kexholm.	Sordavala.	S:t Michel.	Heinola.	Nyslott.	Kuopio.	Iisalmi.	Joensuu.	Kristinestad.	Kaskö.	Nikolaistad.	Nykarleby.	Jakobstad.	Gamlakarleby.	Jyväskylä.	Brahestad.	Uleåborg.	Kemi.	Torneå.	Kajana.	Summa.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	1	5	—	—	15	2	1	—	202
1	2	1	2	6	1	3	15	2	2	5	1	6	—	—	2	5	11	16	—	1	6	314
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	1	—	—	1	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	12	74
—	2	1	—	3	—	—	16	—	3	—	—	1	—	8	1	1	—	5	—	1	1	140
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	9	2	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	53
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	5
3	—	1	1	—	—	—	2	—	3	1	—	6	—	2	—	—	—	1	—	—	—	123
5	—	—	2	1	—	—	3	2	1	—	—	2	—	3	—	—	—	1	2	—	1	48
—	1	—	—	—	—	—	6	—	3	—	—	2	—	—	1	—	1	1	—	—	—	51
2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	26
1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	4	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	3	4	6	7	5	3	48	9	9	12	4	56	2	13	11	8	9	45	4	3	12	1,154
2	—	2	—	1	1	2	2	1	4	—	3	16	—	9	2	2	4	11	3	1	—	262
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
7	7	1	—	1	—	—	4	—	1	1	—	7	—	1	—	4	—	—	—	—	4	107
—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Taudin nimi. Sjukdomens namn.	Helsingfors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hangö.	Åbo.	Nådendal.	Mariehamn.	Nystad.	Raumo.	Björneborg.	Tavastehus.	Tammerfors.	Lahtis.	Viborg.	Fredrikshamn.
Morbi cerebri, medullæ spinalis, systematis nervosi et organorum sensuum	105	3	6	5	5	8	1	1	7	6	23	10	39	3	43	3
Insania	20	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Morbi organorum circulationis	210	23	11	1	6	25	2	2	3	12	31	17	57	7	56	8
Pneumonia et pleuritis acuta	88	8	4	2	1	65	—	1	6	6	28	5	22	5	37	4
Alii organorum respirationis morbi	145	4	—	—	2	14	—	—	1	3	2	—	55	4	5	1
Enteritis acuta	—	6	3	3	4	66	—	3	—	4	21	4	69	4	32	—
Alii organorum digestionis morbi	250	3	—	—	4	14	1	1	8	1	17	1	29	2	11	1
Morbi organorum uropoëticorum	39	2	—	1	1	7	—	—	4	2	2	3	9	—	16	2
Morbi organorum sexualium muliebrum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Morbi organorum locomotionis et ossium	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Morbi systematis cutanei et telæ connexivæ	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cancer	95	5	1	1	4	46	—	3	4	2	19	8	18	2	16	1
Tumores alii	11	—	—	—	—	5	—	1	—	—	1	—	3	—	—	1
Casus mortiferi	62	1	4	—	3	16	—	2	4	—	6	2	13	5	10	1
Suicidium	38	—	2	—	1	8	—	—	—	—	4	—	5	—	8	1
Homocidium	15	—	—	—	—	4	—	—	1	—	1	1	1	—	2	—
Aliæ causæ mortis	30	5	2	3	2	11	2	—	2	8	6	2	1	11	12	1
Summa	1,896	85	61	34	57	704	11	17	67	90	296	99	570	68	425	49

Kotka.	Villmanstrand.	Kexholm.	Sordavala.	Sit Michel.	Heinola.	Nyslott.	Kuopio.	Iisalmi.	Joensuu.	Kristinestad.	Keskö.	Nikolaistad.	Nykarleby.	Jakobstad.	Gamlakarleby.	Jyväskylä.	Brahestad.	Uleåborg.	Kemi.	Torneå.	Kajana.	Summa.
11	4	1	10	6	5	5	6	3	—	1	1	9	3	6	6	5	3	21	—	1	3	378
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	28
14	7	1	3	7	2	2	38	5	9	8	2	44	3	13	8	9	8	22	2	4	1	683
22	4	—	8	3	4	5	24	8	11	3	—	13	2	9	3	2	2	12	—	2	2	421
—	—	1	—	—	—	2	1	—	5	—	1	13	—	—	—	1	5	19	—	1	—	285
2	2	2	13	5	3	7	19	5	4	1	1	21	2	—	1	1	2	20	13	—	7	350
15	1	—	—	—	—	2	5	—	1	—	2	5	—	22	2	—	1	17	—	—	1	417
2	1	—	—	—	—	—	3	1	3	1	—	12	—	3	—	1	—	9	—	—	—	124
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	6
11	2	2	1	5	4	—	9	—	2	2	1	17	—	4	4	2	2	10	1	4	1	309
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	25
5	1	2	1	1	—	2	6	1	—	2	2	6	2	—	5	1	2	2	—	1	3	174
1	1	—	—	—	—	—	3	1	1	3	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	81
1	—	1	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	33
10	1	4	6	1	1	6	47	3	14	4	1	8	2	—	4	1	9	5	2	—	3	230
137	40	24	54	50	27	45	275	46	81	50	19	269	17	98	56	46	65	248	29	20	58	6,283

Yleiskatsaus sairassuhteisiin
Öfversikt öfver sjukdomsförhållan-

Kaupungit. Städer.	Typhus abdominalis.	Typhus exanthematicus.	Febris gastrica et remittens, febricula.	Febris intermittens.	Influenza.	Meningitis cerebrospinalis epidemica.	Cholera asiatica.	Dysenteria.	Cholera nostras, gastroenteritis epidemica.	Gastritis, enteritis acuta.	Variola.	Varicellae.	Scarlatina.	Morbilli.	Rubeola.
Helsingfors	23	—	315	8	2,577	1	—	11	144	4,078	1	291	828	1,443	35
Borgå	2	—	5	—	165	—	—	—	10	145	—	13	16	5	3
Lovisa	—	—	16	3	35	—	—	—	—	59	—	10	6	29	2
Ekenäs	1	—	—	—	46	—	—	—	6	72	—	6	—	—	1
Hangö	9	—	31	—	112	—	—	—	—	178	—	14	49	15	1
Åbo	13	—	40	30	505	—	—	—	36	1,402	—	89	52	14	13
Nådendal	—	—	25	—	14	—	—	—	—	53	—	—	—	—	—
Mariehamn	5	—	4	—	35	—	—	—	61	—	—	5	—	—	8
Nystad	5	—	10	—	82	—	—	1	—	92	—	—	—	15	—
Raumo	—	—	—	1	175	—	—	7	6	73	—	3	2	2	1
Björneborg	19	—	—	2	489	—	—	8	4	354	—	16	74	5	—
Tavastehus	10	—	3	—	71	—	—	2	—	142	—	2	64	5	—
Tammerfors	64	—	114	3	628	1	—	15	29	1,106	—	106	140	10	4
Lahtis	2	—	—	—	97	—	—	1	7	463	—	16	9	1	—
Wiborg	1	—	91	2	390	—	1	3	1	983	6	52	68	209	7
Fredrikshamn	—	—	11	—	27	—	—	3	6	65	—	12	1	176	—
Kotka	9	—	3	—	244	—	—	—	—	259	—	7	18	284	4
Willmanstrand	—	—	6	—	97	—	—	2	12	20	—	4	3	4	—
Kexholm	3	—	6	—	12	—	—	2	—	21	—	3	8	13	—
Sordavala	1	—	—	—	77	—	—	—	—	172	—	15	22	112	7
S:t Michel	8	—	10	—	52	—	—	—	—	73	—	4	8	2	—
Heinola	—	—	—	—	75	—	—	—	—	48	—	8	1	—	17
Nyslott	2	—	—	—	90	—	2	—	—	41	—	—	1	7	5
Kuopio	44	—	20	—	266	—	1	1	31	293	—	30	76	394	19
Iisalmi	6	—	5	—	9	—	—	—	—	57	—	—	—	36	17
Joensuu	10	—	6	—	48	—	—	1	3	78	—	4	10	59	1
Kristinestad	1	—	4	—	7	—	—	—	—	35	—	4	5	—	—
Kaskö	—	—	—	—	60	—	—	—	—	84	—	7	—	—	—
Nikolaistad	1	—	69	—	64	—	—	—	—	353	—	22	73	2	—
Nykarleby	—	—	3	—	6	—	—	1	3	37	—	1	13	—	—
Jakobstad	6	—	2	—	44	1	—	—	9	210	—	18	67	166	—
Gamlakarleby	—	—	16	1	82	—	—	1	—	80	—	33	9	76	2
Jyväskylä	4	—	12	1	67	—	—	11	—	96	—	30	14	2	2
Brahestad	—	—	—	—	32	—	—	—	—	76	—	9	—	76	7
Uleåborg	1	7	85	—	51	—	—	15	—	551	—	49	18	231	30
Kemi	—	—	10	—	11	—	—	—	—	60	—	10	—	—	4
Torneå	—	—	5	—	8	—	—	—	2	63	—	2	5	—	2
Kajana	2	—	18	—	90	2	—	—	—	305	—	16	20	327	2
Summa	252	7	945	51	6,940	5	4	85	370	11,977	7	911	1,680	3,720	194

maamme kaupungeissa v. 1910.

dena i landets städer år 1910.

Erysipelas.	Septico-pyemia.	Febris puerperalis.	Diphteritis faucium.	Laryngitis cruposa.	Angina tonsillaris.	Laryngo-bronchitis acuta.	Pertussis.	Pneumonia cruposa et catarrhalis.	Parotitis epidemica.	Rheumatismus articulorum acutus.	Meningitis tuberculosa.	Pleuritis acuta (idiopath.).	Syphilis recens.	Gonorrhoe.	Ulcus molle.	Summa.
151	13	3	275	67	2,487	6,377	1,435	927	423	210	42	124	179	1,815	118	24,401
5	3	1	60	—	181	203	26	50	76	17	2	9	4	8	—	1,009
1	—	—	18	3	84	107	16	6	2	1	—	1	—	8	—	407
5	—	—	8	3	48	83	3	6	1	8	5	5	—	4	1	312
12	6	2	2	—	151	286	72	34	1	20	3	17	7	19	3	1,044
27	—	1	44	7	890	2,981	626	203	218	62	20	85	12	54	8	7,432
2	—	—	2	—	21	34	—	—	7	—	—	—	—	—	—	158
—	1	—	1	1	28	35	2	5	—	2	—	2	—	5	—	200
5	—	—	11	1	32	80	7	18	4	8	2	3	1	8	—	385
3	2	—	26	2	141	96	22	45	—	10	3	2	1	18	—	641
14	3	4	28	1	349	469	296	113	—	29	4	13	10	87	19	2,410
6	1	—	5	2	84	115	84	10	6	2	—	2	6	3	1	626
32	3	4	32	10	650	1,132	307	277	8	125	5	47	32	337	57	5,278
5	1	—	82	5	72	260	52	24	2	11	3	2	8	68	2	893
29	1	—	34	22	572	1,358	82	64	49	34	6	20	72	446	148	4,751
11	1	—	8	—	58	104	65	37	6	6	4	7	2	5	1	616
11	—	4	27	4	105	354	46	49	—	7	1	6	13	56	7	1,518
8	2	1	7	—	27	42	17	5	—	3	—	2	5	19	—	286
2	—	—	2	1	33	63	10	15	—	1	—	1	—	1	—	197
—	—	—	2	3	74	224	32	5	2	—	—	—	2	17	5	772
—	—	—	12	—	71	75	11	9	5	1	—	1	2	5	1	350
1	1	—	1	1	51	51	7	3	—	4	1	1	1	7	2	281
3	—	—	4	2	9	9	—	8	—	1	1	—	1	6	—	192
15	1	1	51	11	345	569	18	63	2	24	1	14	13	97	15	2,415
—	—	—	5	—	21	100	4	33	—	3	1	2	1	5	—	305
2	—	—	10	5	53	165	35	8	1	1	1	1	3	7	—	512
3	—	—	2	—	28	71	7	5	—	1	—	—	—	3	—	176
—	—	—	—	—	37	75	22	9	—	—	2	1	—	2	—	299
7	—	10	33	7	279	664	190	53	3	11	11	11	5	85	4	1,957
2	1	—	—	—	31	43	1	10	2	—	1	6	—	—	—	161
4	—	2	37	19	228	232	21	7	—	8	4	—	4	13	3	1,105
—	—	1	—	—	58	152	—	12	—	2	—	4	—	13	6	548
4	—	2	20	5	100	221	4	13	1	4	—	5	4	24	3	649
3	—	1	—	1	26	113	17	7	1	3	—	6	1	8	—	387
9	—	1	4	5	437	1,031	75	28	—	27	9	27	12	43	—	2,746
—	—	3	28	—	54	82	—	3	—	2	3	—	1	8	—	279
3	—	—	3	—	66	97	—	5	—	7	1	3	1	11	3	287
2	—	—	24	3	47	214	10	31	4	6	1	7	11	20	1	1,163
387	40	41	908	191	8,028	18,367	3,622	2,200	824	661	137	437	414	3,335	408	67,148

Kunnanlääkärilaitos.

Lääkintöhallituksen vuosikertomuksessa vuodelta 1904 on tehty selkoa kunnanlääkärilaitoksemme kehityksestä aina 1 päivään lokakuuta v. 1905. Maassamme oli tämän mukaan silloin kaikkiansa kunnanlääkäripiirejä

118 käsittäen 182 kuntaa tai ottamalla mukaan myöskin Oulun läänin aluelääkäripiirit

124 käsittäen 196 kuntaa.

Läänittäin jakaantuivat kunnanlääkäripiirit ja niihin kuuluvat kunnat seuraavasti [1]):

Lääni.	Kunnanlääkäripiirejä.	Kuntien, jotka palkkaavat oman lääkärin				Kuntien, jotka eivät palkkaa omaa lääkäriä			
		Luku määrä.	%	Väkiluku v. 1903.	Pinta-ala neliökilometreissä.	Luku määrä.	%	Väkiluku.	Pinta-ala neliökilometreissä.
Uudenmaan	11	14	35,9	93,479	5,266	24	64,1	102,269	5,801
Turun ja Porin ..	19	36	30,3	169,346	10,400	83	69,7	226,218	12,628
Hämeen	18	22	44,9	160,228	10,854	27	55,1	107,801	7,082
Viipurin	19	24	41,4	208,787	18,030	34	58,6	189,086	13,309
Mikkelin	10	13	50,0	112,324	11,131	13	50,0	70,011	6,105
Kuopion	15	20	62,5	202,296	27,153	12	37,5	96,150	8,514
Vaasan	20	46	54,8	272,740	23,632	38	45,2	169,187	14,516
Oulun.....	12	21	30,9	87,359	75,204	47	69,1	178.067	81,514
Koko maa	**124**	**196**	**41,3**	**1,306,559**	**181,670**	**278**	**58,7**	**1,138,789**	**149,469**

Niiden kuntien luku, jotka ottivat osaa oman lääkärin palkkaamiseen, oli niinmuodoin läänin kuntien koko lukuun nähden suurin Kuopion läänissä (62.5 %); seurasivat sitten Vaasan lääni (54.8 %), Mikkelin lääni (50.1 %), Hämeen lääni (44.9 %), Viipurin lääni (41.4 %), Uudenmaan lääni (35.9 %), Oulun lääni (30.9 %) ja viimeisenä Turun ja Porin lääni (30.3 %); koko maassa oli vastaava prosentti 41.3.

Lääkärivoimain suuruutta maalaiskunnissamme arvosteltaessa ja tarkastettaessa, millä kannalla kuntain terveyden- ja varsinkin sairaanhoito tähän nähden oli lopulla vuotta 1905, on kuitenkin huomattava, että maalaiskunnis-

[1]) Vertaa taulua siv. 190

samme oli silloin asemapaikkansa 15 piirilääkärillä ja että tehtaanlääkärejä asui 4 kunnassa sekä että 23 kunnanlääkäriä tekivät säännöllisiä sairasmatkoja erityistä, kuntain kanssa sopimaansa korvausta vastaan 25 sellaiseen kuntaan, jotka eivät kuuluneet mihinkään kunnanlääkäripiiriin, joten siis maamme *474 silloisesta kunnasta oli 240 kunnassa, tehden 50.6 % kuntien koko luvusta, valtion, kuntain, yhtiöiden tai yksityisten kautta lääkärihoidosta huolehdittu ja se silloin jo järjestettynä tai järjestymässä enemmän tai vähemmän tyydyttävällä tavalla.*

Vuoden 1905 jälkeen on maamme kunnanlääkäripiireihin nähden seuraavat muutokset tapahtuneet:

a) Uusia piirejä on perustettu:

v. 1906: *Laitila; Salmi; Kerimäki* ..... = + 3

v. 1907: *Lohja; Ikaalinen; Hauho; Kiuruvesi; Kurikka; Oulainen; Kemijärvi* ..... = + 7
jota paitsi *Luopioinen* yhtyi Pälkäneen ja *Sahalahti* Kangasalan piiriin.

v. 1908: *Espoo; Janakkala; Rovaniemi* ..... = + 3

v. 1909: *Pohja; Sauvo* ja *Karuna; Ahlainen, Normarkku* ja *Pomarkku; Jääski; Luumäki; Virolahti; Tuusniemi; Rääkkylä; Alajärvi; Pyhäjoki* ..... = + 10
sekä *Somerniemi* yhtyi Someron piiriin.

v. 1910: *Helsinki; Iitti; Rautu; Räisälä; Heinola; Kuopio; Lapinlahti; Eno; Ätsäri; Tervola* ..... = + 10
sitäpaitsi *Rautjärvi* yhtyi Ruokolahden piiriin, *Polvijärvi* Liperin, *Soini* ja *Lehtimäki* Alajärven ja *Kivijärvi* Karstulan piiriin; lisäksi sai *Isojoki* apurahan säännöllisten lääkärinkäyntien kustantamiseksi kuntaan.

v. 1911: *Kangaslampi* ..... = + 1
Suomenniemi liittyi Savitaipaleen ja *Honkajoki* Kankaanpään piiriin; *Savonrannalle* myönnettiin apuraha säännöllisten lääkärikäyntien kustantamiseksi kuntaan.

b) Vanhoja piirejä on lopetettu:

v. 1905: *Paavola—Revonlahti* ..... = — 1

v. 1907: *Joutseno* eronnut Ruokolahden piiristä.

v. 1908: *Suistamo* ja *Soanlahti* yhtyneet yhdeksi piiriksi ..... = — 1
Härtola ja *Joutsa* eronneet Sysmän piiristä sekä *Kesälahti* Uukuniemen piiristä.

Summa + 32

Paitsi edellämainittuja muutoksia kunnanlääkäripiireissä on yksi uusi alue-lääkärinvirka Oulun lääniin perustettu nim.

v. 1906: *Sodankylä* (K. Sen. kirje 19 20/9 05)

sekä Keis. Senaatin Siviilitoimituskunnan kirjeen mukaan 13 p:ltä heinäk. v. 1909 on viideksi vuodeksi lukien v. 1909 alusta yleisistä varoista myönnetty 5,000 markkaa lääkärin- ja sairaanhoidon aikaansaamiseksi seuraavissa saarikunnissa:

v. 1909: *Seiskari*
Lavansaari
Suursaari
Tytärsaari ja Kymin kuntaan kuuluvalla saarella: *Haapasaari* [1]).

Edellämainituista uusista kunnanlääkäripiireistä on *Kurikka* ennen kuulunut yhteiseen piiriin Jalasjärven kunnan kanssa, *Alajärvi* on kuulunut Lappajärven piiriin, *Ätsäri* Alavuden, *Lapinlahti* Maaningan ja *Kangaslampi* Rantasalmen piiriin. *Kemijärvi* on aikaisemmin kuulunut Kuolajärven-Kemijärven alueelääkäripiiriin. Nurmes-Rautavaaran ja Ilomantsin kunnanlääkäripiirien alueella äskettäin muodostuneet uudet itsenäiset kunnat *Valtimo* ja *Kovero* kuuluvat mainittuihin kunnanlääkäripiireihin.

Näin ollen on maassamme nykyisin *kunnanlääkäripiirejä:*

150 käsittäen 222 kuntaa

tai ottamalla mukaan nytkin Oulun läänin 7 alueelääkäripiiriä sekä yllämainitut kaksi »saarilääkäripiiriä»

159 käsittäen 240 kuntaa,

joista:

Uudenmaan	läänissä	16	käsittäen	19	kuntaa.
Turun ja Porin	»	23	»	44	»
Hämeen	»	20	»	27	»
Viipurin	»	24 (+ 2)	»	31 (+ 4)	»

[1]) Kirjeessä käskettiin Lääkintöhallitusta »määräämään kaksi siihen halukasta mantereella asuvaa lääkäriä tekemään säännöllisiä vastaanottomatkoja toisen Suursaaren ja Tytärsaaren kuntiin ja Haapasaareen sekä toisen Seiskarin ja Lavansaaren kuntiin kuin myös ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin sairaanhoitajattaren asettamiseksi Suursaareen ja Seiskariin, yhden kumpaankin, — — — kuin myös vahvistamaan ne ehdot ja määräykset, jotka matkustavien lääkärien ja sairaanhoitajattarien suhteen katsottaisiin tarpeellisiksi.» Lääkärit määräsi Lääkintöhallitus 19 °/₈ 09 ja tulisi heidän, jos mahdollista, tehdä matkansa, jota varten purjehduskautena tullialukset asetettiin käytettäviksi, kerran kuu kaudessa.

Mikkelin	lääni	13	käsittäen	14	kuntaa.
Kuopion	»	21	»	27	»
Vaasan	»	23	»	50	»
Oulun	»	10 (+ 7)	»	10 (+ 14)	»
	Summa	150 (159)	käsittäen	222 (240)	kuntaa.

Missä määrin kunnanlääkäripiirien luku sekä niiden kuntien luku, jotka joko kuuluvat johonkin kunnanlääkäripiiriin tai joihin valtio kokonaan palkkaa lääkärit, on jälkeen vuoden 1905 lisääntynyt eri lääneissä, käy ilmi seuraavasta taulusta:

Lääni.	Kunnanlääkäripiirien luku.			Kuntien luku.		
	v. 1905.	v. 1911.	Lisäys.	v. 1905.	v. 1911.	Lisäys.
Uudenmaan	11	16	+ 5	14	19	+ 5
Turun ja Porin	19	23	+ 4	36	44	+ 8
Hämeen	18	20	+ 2	22	27	+ 5
Viipurin	19	24 (+ 2)	+ 5 (+ 2)	24	31 (+ 4)	+ 7 (+ 4)
Mikkelin	10	13	+ 3	13	14	+ 1
Kuopion	15	21	+ 6	20	27	+ 7
Waasan	20	23	+ 3	46	50	+ 4
Oulun	6 (+ 6)	10 (+ 7)	+ 4 (+ 1)	7 (+ 14)	10 (+ 14)	+ 3 (+ 0)
Koko maa	118 (124)	150 (159)	+ 32 (35)	182 (196)	222 (240)	+ 40 (44)

Edelleenkin on siis kunnanlääkärilaitoksemme varsin huomattavassa määrässä kehittynyt, ja on tämä kehitys, kuten alla olevasta taulusta ilmenee, vuodesta 1882 alkaen, jolloin ensimäinen kunnanlääkäripiiri perustettiin, ollut tasaisesti jatkuva.

Vv.	1882—86	3	uutta	piiriä	perustettu			
»	1887—91	31	»	»	»			
»	1892—96	26	»	»	»			
»	1897—01	33	»	»	»			
»	1902—06	28	»	»	»	ja	lopetettu	1
»	1907—11	31	»	»	»	»	»	1
	Summa	152	uutta	piiriä	perustettu	ja	lopetettu	2

Maamme nykyiset kunnanlääkäripiirit käyvät lähemmin selville seuraavasta taulusta, johon samalla on merkitty lääkärien asemapaikat, piirien pinta-ala, väkiluku (v. 1910), milloin ensimäinen valtioapu on myönnetty ja ensimäinen lääkäri määrätty sekä valtion ja kuntain myöntämäin palkka-osuuksien määrät.

Taulu I [1]).

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Uudenmaan lääni.				
Helsingin piiri.				
Helsinki	Oulunkylän asema	10,813	379	$19^{1}/_{11}10$
Nurmijärvi	Kirkonkylä	11,277	581	$18^{3}/_{10}98$
Mäntsälä [2])	Kirkonkylä	8,503	573	$18^{3}/_{11}91$
Sipoo	Keravan asema	6,826	355	$19^{23}/_{1}05$
Tuusula	Keravan asema	7,054	285	$19^{23}/_{1}05$
Porvoon maaseurakunta	Porvoon kaupunki	15,663	635	$18^{18}/_{11}95$
(Pornainen, Askula, Pukkila)	—	7,547	499	
Loviisan piiri.				
Elimäki	Kirkonkylä	5,904	370	$18^{5}/_{10}96$
Iitti	Kirkonkylä	12,284	688	$19^{1}/_{11}10$
Orimattila	Kirkonkylä	9,799	604	$18^{5}/_{10}96$
(Pernaja, Liljendal, Myrskylä, Artjärvi Ruotsinpyhtää, Lappträski, Anjala, Jaala)	—	30,869	2,060	
Tammisaaren piiri.				
Inkoo	Inkoon kirkonk.	4,111	251	$18^{15}/_{10}94$
Degerby	Inkoon kirkonk.	1,543	82	$18^{15}/_{10}94$
Pohja	Fiskarsin tehdas	5,664	227	$19^{13}/_{1}09$
Bromarf	Kansjärvi	3,993	215	$19^{23}/_{1}05$
(Karja, Mustio, Karjalohja, Sammatti, Tammisaari, Snappertuna, Tenhola)	—	17,171	978	
Lohjan piiri.				
Espoo	Espoon asema	7,205	305	$19^{17}/_{2}10$
Kirkkonummi	Kirkonkylä	6,970	355	$18^{5}/_{10}96$
Lohja	Lohjan kylä	7,808	259	$19^{11}/_{11}07$

[1]) Laadittu olojen mukaan $19^{31}/_{12}11$.

[2]) Lääkäri saanut oikeuden lukea virkavuosia $18^{17}/_{5}87$.

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,200	$19^{1}/_{1}15$:een	$19^{27}/_{1}11$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}15$	Vuosiksi 1911—14 annetun apurahan suuruus ja siihen myöntyminen riippuu ilman eri hakemusta K. Senaatin erityisestä harkinnasta kunakin vuonna sanottujen vuosien menosääntöehdotuksia laadittaessa.
1,200	5	$18^{17}/_{2}99$	1,200	1,800	$19^{17}/_{2}14$	
1,200	10	$18^{6}/_{2}88$	1,200	1,800	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha vuodesta 1912 alkaen ehdollinen.
1,500	$19^{1}/_{1}08$aan	$19^{23}/_{6}01$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	5	$18^{6}/_{5}96$	1,500	1,500	$19^{6}/_{5}11$	
1,500	10	$18^{1}/_{7}97$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,800	—	$19^{1}/_{1}10$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}15$	Katso Helsingin kuntaa koskevaa muistutusta.
1,500	5	$18^{1}/_{5}96$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Katso Mäntsälän kuntaa koskevaa muistutusta.
1,200	10	$18^{27}/_{10}93$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{18}/_{6}09$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,200	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{26}/_{1}08$	1,200	1,200	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{8}/_{3}08$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,200	10	$18^{1}/_{6}97$	1,200	1,500	$19^{1}/_{6}17$	
1,200	$19^{1}/_{1}11$:een	$19^{8}/_{2}07$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Katso Mäntsälän kuntaa koskevaa muistutusta.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Vihti	Kirkonkylä	8,307	519	$18^{3}/_{11}91$
Pyhäjärvi	Högforsin tehdas	4,788	237	$18^{5}/_{10}96$
Pusula	Högforsin tehdas	3,853	273	$18^{5}/_{10}96$
(Siuntio, Nummi)	—	8,267	461	
Turun ja Porin lääni.				
Turun piiri.				
Paimio	Kirkonkylä	4,711	229	$19^{10}/_{11}03$
Sauvo	Osmalahden kartano Sauvossa	3,235	176	$19^{3}/_{7}09$
Karuna	Osmalahden kartano Sauvossa	1,792	83	$19^{3}/_{7}09$
Parainen	Skräbbölen kylä	8,286	255	$19^{20}/_{9}05$
Marttila	Marttilan kirkonk.	2,909	194	$18^{3}/_{11}91$
Koski	Marttilan kirkonk.	3,257	189	$18^{3}/_{11}91$
Tarvasjoki	Marttilan kirkonk.	1,764	92	$18^{3}/_{11}91$
Karinainen	Marttilan kirkonk.	1,527	83	$18^{3}/_{11}91$
Pöytyä	—	5,164	336	$18^{15}/_{16}94$
Yläne	—	2,924	335	$18^{14}/_{11}92$
(Piikkiö, Kuusluoto Kaarina, Kakskerta, Lieto, Prunkkala, Maaria, Paattinen, Raisio, Naantali, Rusko, Masku, Vahto, Nousiainen)	—	30,406	1,178	
Uudenkaupungin piiri.				
Vehmaa	—	3,634	184	$19^{20}/_{9}05$
Taivassalo	—	3,139	129	$19^{20}/_{9}05$
Mynämäki	Laukkaisten kylä läh. Mynämäen kirkkoa.	4,716	322	$19^{20}/_{9}05$
Mietoinen	Laukkaisten kylä läh. Mynämäen kirkkoa.	1,839	136	$19^{20}/_{9}05$
Laitila	—	8,569	532	$19^{27}/_{9}06$
(Lokalahti, Velkua, Iniö, Kustavi, Uusikirkko, Uusikaupunki, Pyhäranta, Pyhämaan Luoto, Karjala, Lemu)	—	17,719	940	

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,200	10	$18^{13}/_{7}93$	1,200	1,800	$19^{1}/_{1}13$	
1,200	10	$19^{26}/_{6}03$	1,500	1,500	$19^{26}/_{6}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}05$:een	$19^{22}/_{12}02$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{26}/_{2}09$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{28}/_{7}04$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$18^{22}/_{6}93$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	K. S. Siviilit. kirjeen ($19^{11}/_{11}$) mukaan on kunnille $19^{11}/_{11}07$ myönnetty apuraha vuodeksi 1911 korotettu 2,000 markaksi; korotetun määrärahan myöntäminen vuodeksi 1912 riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.
1000 } 1,250	5	$18^{6}/_{6}94$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	Katso edellä olevaa muistutusta. Piiriin kuuluu lisäksi Oripään kunta Huittisten piirilääkäripiiristä.
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{10}/_{7}05$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Valtioapu vuodesta 1912 alkaen ehdollinen.
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{22}/_{3}07$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}16$:een	—	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}16$	Kesällä 1909 on kunnassa ollut väliaikainen lääkäri kolme kuukautta.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Rymättylän piiri.				
Nauvo	Ernholm lähellä Nauvon kirkkoa	3,666	230	$18^{21}/_{1}98$
(Korpo, Houtskari, Rymättylä, Merimasku, Askainen)	—	9,756	504	
Godbyn-piiri.				
(Sund, Vårdö, Saltvik, Finström, Geta, Eckerö, Hammarland, Jomala, Lemland, Lumparland, Föglö, Sottunga, Kökar, Kumlinge, Brändö)	—	25,551	1,423	
Porin piiri.				
Merikarvia	Ylikylä Merikarvialla		418	$18^{15}/_{1}89$
Siikainen		4,975	424	
Eura[1]	Euran kirkonkylä	3,419	195	$18^{17}/_{1}88$
Kiukainen		4,301	170	$18^{12}/_{11}89$
Ahlainen	—	4,320	185	$19^{13}/_{7}09$
Pomarkku		4,650	286	
Normarkku		4,309	300	
(Eurajoki, Hinnerjoki, Honkilahti, Kullaa, Lappi, Luvia, Nakkila, Porin maaseur., Räumän maaseur., Ulvila)	—	42,626	1,961	
Ikaalisten piiri.				
Ikaalinen	Kirkonkylä	12,245	846	$19^{11}/_{11}07$
Parkano	Kirkonkylä	7,868	1,114	$19^{23}/_{1}05$
Kankaanpää	Kankaanpään kirkonkylä	8,645	714	$18^{9}/_{10}99$
Honkajoki		3,518	308	$19^{22}/_{9}11$

[1]) Katso Lääkintöhallituksen kertomusta vuodelta 1904, Liite I s. 15.

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,200	10	$18^{26}/_{9}99$	1,200	600	$19^{1}/_{1}20$	Nauvon kunnanlääkäri on samalla Seilin asyylin lääkäri, saaden tästä vuosittain 1,800 markkaa. Viran julistaa kunta haettavaksi ja tulee kunnan lähettää hakemuskirjat puoltolauseella jollekin hakijoista Lääkintöhallitukselle, joka hakijoista virkaan määrää taitavimman, ansiokkaimman ja soveliaimman.
500	5	$18^{10}/_{9}89$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
900 300	5	$18^{20}/_{9}88$	1,500	1,750	$19^{1}/_{1}13$	Piiriin kuuluu lisäksi Säkylä ja Köyliö Huittisten piirilääkärin piiristä.
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{23}/_{8}10$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,200	$19^{1}/_{1}13$:een	$19^{22}/_{10}07$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	Alkuperäinen apuraha 1,200 on $19^{1}/_{11}10$ korotettu vuodeksi 1910 600 markalla. Vuosiksi 1911—12 annettava korotus riippuu kuitenkin uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{21}/_{12}05$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	
1,300	10	$19^{18}/_{1}01$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}12$	Katso Vehmaan kuntaa kosk. muist.
250	—	—	250	250	$19^{1}/_{1}12$	Katso Vehmaan kuntaa kosk. muist. Kankaanpään lääkärin on vähintään kerran kuussa käytävä Honkajoella.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Hämeenkyrö	Uskelan kylä läh. kirkonkylää	8,621	487	$18^{6}/_{10}96$
(Jämijärvi, Karvia, Viljakkala)	—	10,532	842	
Tyrvään piiri.				
Tyrvää	Vammalan kylä	9,480	425	$19^{16}/_{11}03$
(Karkku, Suoniemi, Mouhijärvi, Suodenniemi, Lavia, Kiikka, Kiikoinen)	—	25,798	1,351	
Salon piiri.				
Kemiö	Engelsby Kemiössä	6,446	323	$18^{15}/_{1}89$
Dragsfjärd		4,784	116	
Westanfjärd		1,763	93	
Perniö	Hämeenkylä Perniössä	7,578	381	$18^{8}/_{10}96$
Finby		1,820	82	$18^{3}/_{10}98$
(Kisko, Suomusjärvi, Kiikala, Halikko, Angelniemi, Uskela, Muurla, Pertteli, Kuusjoki, Hiittinen)	—	28,224	1,606	
Huittisten piiri.				
Huittinen	Lauttakylä Huittisissa	10,381	493	$19^{16}/_{12}01$
Wampula		2,841	142	
Punkalaidun	Mäenpään kylä	6,398	341	$19^{22}/_{10}00$
Loimaa	Vesikosken kylä lähellä Loimaan asemaa	11,686	515	$18^{21}/_{10}90$
Alastaro		4,486	274	
Metsämaa		1,513	92	$19^{22}/_{10}00$
Kokemäki	Ylistaron kylä	7,689	340	$18^{14}/_{11}92$
Köyliö	Euran kirkonkylä	3,485	246	$18^{12}/_{11}89$
Säkylä		2,650	157	$18^{1}/_{9}91$
Oripää	—	1,767	106	$18^{15}/_{10}94$
(Kauvatsa, Harjavalta)	—	4,634	239	
Hämeen lääni.				
Hämeenlinnan piiri.				
Hauho	—	5,558	337	$19^{11}/_{11}07$
Tuulos	Lammin kirkonk.	2,033	150	$19^{11}/_{3}01$
Janakkala	Kirkonkylä	7,684	404	$19^{13}/_{7}09$

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,200	10	$18^{6}/_{10}96$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,200	$19^{1}/_{1}05$:een	$19^{20}/_{6}02$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,200	10	$18^{22}/_{5}89$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Katso Vehmaan kuntaa kosk. muist.
1,200 150	10	$18^{15}/_{12}96$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$19^{14}/_{6}01$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha vuodesta 1912 alkaen ehdollinen.
1,500	10	$19^{30}/_{8}00$	2,000	2,500 vapaa asunto	$19^{1}/_{1}16$	Apuraha vuosiksi 1911—1915 ehdollinen.
1,000	10	$18^{8}/_{5}91$	1,500	1,750	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen vuodesta 1912 eteenpäin ehdollinen.
1,200	10	$18^{22}/_{4}92$	1,200	1,500	$19^{22}/_{4}12$	
—	—	—	—	—	—	Kuuluvat Euran piiriin.
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	Kuuluu Pöytyän piiriin.
1,500	$19^{1}/_{1}13$:een	$19^{6}/_{3}08$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	Apuraha korotettu $19^{11}/_{4}11$ 500 markalla vuodeksi 1911. Korotetun apurahan saaminen v. 1912 ehdollinen.
300	—	$19^{5}/_{3}00$	300	300	$19^{1}/_{1}12$	Kuuluu Lammin-Kosken piiriin. Apurahan saaminen edelleen ehdollinen.
1,200	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{24}/_{7}08$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}14$	Apuraha korotettu 800 markalla $19^{1}/_{11}10$ vuodeksi 1910. Korotus vuosiksi 1911—13 ehdollinen.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen: Milloin?
Loppi	Kirkonkylä	7,441	587	$18^{9}/_{10}99$
Hausjärvi	Riihimäen asema	11,854	519	$18^{9}/_{10}93$
(Hattula, Hämeenlin. maas., Tyrväntö, Vanaja, Renko)	—	14,595	933	
Hollolan piiri.				
Hollola	Lahden kaupunki	12,416	519	$18^{9}/_{10}99$
Asikkala	Vesijärven kanavan luona	8,462	545	$19^{16}/_{12}01$
Padasjoki	Harmoisten kylä Kuhmoisissa	5,246	485	$18^{21}/_{10}90$
Lammi	Lammin kk.	7,218	519	$18^{3}/_{11}91$
Koski		3,012	186	
(Kärkölä, Nastola)	—	10,135	599	
Tammelan piiri.				
Tammela [1])	Forssan tehdas	15,504	702	$18^{15}/_{10}94$
Jokioinen		4,310	178	
Urjala	Laukselan kylä läh. Urjalan asemaa	10,816	538	$18^{8}/_{10}89$
Akaa	Toijalan asema	4,402	131	$18^{15}/_{9}97$
Somero	Joensuun kylä	8,243	487	$18^{9}/_{10}93$
Somerniemi		1,875	159	
Sääksmäki	Valkeakosken tehd.	7,477	243	$18^{9}/_{10}93$
(Humppila, Kylmäkoski, Kalvola, Ypäjä)	—	11,113	680	
Tampereen piiri.				
Kangasala	Kangasalan kk.	6,926	360	$18^{15}/_{9}97$
Sahalahti		2,498	114	$19^{17}/_{2}10$
Pälkäne	Onkkaalan kylä	4,430	237	$19^{16}/_{12}01$
(Pirkkala, Ylöjärvi, Vesilahti, Tottijärvi, Lempäälä, Messukylä)	—	29,673	1,219	

[1]) Lääkäri saanut oikeuden lukea virkavuosia $18^{18}/_{10}87$.

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy:	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,500	10	$19^{9}/_{3}00$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha myöntäminen seuraaviksi vuosiksi riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.
1,200	10	$18^{14}/_{7}94$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,300	3	$19^{4}/_{1}00$	1,300	1,300	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$19^{11}/_{7}01$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}12$	Valtioavun saaminen vuodesta 1912 alkaen ehdollinen.
1,500	10	$18^{24}/_{3}91$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	
1,100	10	$18^{4}/_{8}93$	1,750	1,750	$19^{1}/_{1}12$	Valtioavun saaminen vuodesta 1912 alkaen ehdollinen.
1,200	10	$18^{18}/_{4}88$	1,200	1,400	$19^{1}/_{1}13$	
1,000	10	$18^{13}/_{9}89$	1,000	1,800	$19^{1}/_{1}13$	
1,000	3	$18^{12}/_{3}97$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}16$	Vuosiksi 1911—15 on apuraha myönnetty ehdollisesti.
1,200	5	$18^{16}/_{2}94$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}15$	
1,200	10	$18^{5}/_{12}93$	1,200	1,900	$19^{1}/_{1}13$	
1,200	10	$18^{28}/_{9}97$	1,500	2,000	$19^{1}/_{1}17$	
300	—	$(19^{17}/_{2}10)$	300	300	$19^{1}/_{1}17$	
1,400	10	$19^{14}/_{5}01$	1,400	1,400	$19^{1}/_{1}12$	Valtioavun saaminen vuodesta 1912 alkaen ehdollinen. Piiriin kuuluu lisäksi Luopioinen Jämsän piirilääkäripiiristä.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen: Milloin?
Jämsän piiri.				
Korpilahti	Kirkonkylä	9,697	827	$18^{15}/_{10}94$
Kuorevesi	Mäntän tehdas	2,837	331	$19^{20}/_{9}05$
Kuhmoinen	Harmoisten kylä	6,876	728	$18^{21}/_{10}90$
Luopioinen	Pälkäneen kirk. k.	4,309	292	$19^{11}/_{11}07$
(Jämsä, Längelmäki, Eräjärvi, Kuhmalahti.)	—	21,618	1,633	
Ruoveden piiri.				
Ruovesi	Kirkonkylä	10,847	1,034	$18^{8}/_{10}89$
Kuru	Kirkonkylä	5,111	759	$19^{16}/_{12}01$
Orivesi	Kirkonkylä	9,552	627	$18^{5}/_{10}96$
(Teisko, Vilppula)	—	10,058	375	
Viipurin lääni.				
Viipurin piiri.				
Viipurin maas	Viipurin kaupunki	31,564	880	$19^{16}/_{12}01$
Koivisto	Kirkonkylä	9,160	305	$19^{23}/_{1}05$
Uusikirkko	Kirkonkylä	15,263	820	$18^{14}/_{11}92$
Säkkijärvi	Kirkonkylä	13,012	873	$19^{23}/_{1}05$
Lavansaari	—	1,157	16	$19^{13}/_{7}09$
Seiskari	—	832	4	$19^{13}/_{7}09$
(Johannes, Nuijamaa, Kuolemajärvi)	—	16,561	945	
Haminan piiri.				
Virolahti	Virojoen kylä	8,798	471	$19^{1}/_{11}10$
Suursaari	—	855	21	$19^{13}/_{7}09$
Tytärsaari	—	505	8	$19^{13}/_{7}09$
Haapasaari (Kymin kuntaa)				
(Pyhtää, Kymi, Vehkalahti, Miehikkälä) Sippola)	—	42,724	2,046	
Lappeenrannan piiri.				
Luumäki	Luumäen asema	7,084	721	$19^{13}/_{7}09$
Savitaipale	Kirkonkylä	7,892	531	$19^{20}/_{9}05$
Suomenniemi	Kirkonkylä	2,184	279	$19^{22}/_{9}11$
(Valkeala, Lappee, Lemi, Taipalsaari)	—	42,797	2,065	

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,500	10	$18^{25}/_{7}95$	1,500	1,800	$19^{1}/_{1}17$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{23}/_{3}06$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
—	—	—	—	—	—	Kuuluu yhteiseen piiriin Padasjoen kanssa Hollolan piirilääkäripiirissä.
200	—	—	200	400	$19^{14}/_{5}11$	Kuuluu Pälkäneen piiriin.
1,000	5	$18^{20}/_{6}91$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$19^{17}/_{7}02$	1,500	1,500	$19^{17}/_{7}12$	
1,200	3	$18^{30}/_{10}96$	1,200	1,200	$19^{1}/_{1}14$	
1,500	10	$19^{3}/_{1}00$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}15$	Apuraha vuosiksi 1911—14 ehdollinen.
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{5}/_{8}05$	1,500	1,800	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	5	$18^{14}/_{4}93$	1,500	2,000	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{5}/_{1}04$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
—	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{20}/_{8}09$	—	—	$19^{1}/_{1}14$	Katso edell. sivu 152.
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{4}/_{5}09$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}15$	Apuraha vuosiksi 1911—14 ehdollinen.
—	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{20}/_{8}09$	—	—	$19^{1}/_{1}14$	Katso edellä sivu 152.
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{4}/_{5}09$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{23}/_{8}06$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
500	—	—	500	500	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraaviksi vuosiksi ehdollinen. Lääkärin käytävä kunnassa vähintäin 2:sti kuukaudessa.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen: Milloin?
Antrean piiri.				
Jääski	Kirkonkylä	8,976	401	$19^{13}/_{7}09$
Ruokolahti	Imatra	11,032	1,006	$18^{16}/_{9}97$
Rautjärvi	Imatra	4,846	403	$19^{21}/_{10}10$
Kirvu	Sairalan asema	8,875	650	$18^{16}/_{9}97$
Antrea	Kirkonkylä	12,215	687	$18^{9}/_{10}93$
(Joutseno)	—	4,937	284	—
Muolan piiri.				
Valkjärvi	Pällilän kylä Muolassa	8,334	453	$18^{16}/_{9}97$
Muola	Pällilän kylä Muolassa	17,224	820	
Kyyrölä	Pällilän kylä Muolassa			
Kivennapa	Kirkonkylä	16,596	733	$19^{16}/_{11}03$
Rautu	—	6,069	337	$19^{1}/_{11}10$
(Heinjoki)	—	3,532	310	
Käkisalmen piiri.				
Sakkola	Sakkolan kirkonk.	6,231	399	$18^{21}/_{10}90$
Metsäpirtti	Sakkolan kirkonk.	4,501	187	$18^{21}/_{10}90$
Hiitola	Läh. Hiitolan as.	7,579	464	$19^{16}/_{12}01$
Räisälä	—	6,587	363	$19^{1}/_{11}10$
(Pyhäjärvi, Käkisalmi, Kaukola, Tiurula, Ilmes)	—	14,413	965	
Kurkijoen piiri.				
Parikkala	Läh. Parikkalan as.	14,205	802	$18^{9}/_{10}93$
Jaakkima	Lahdenpohjan kylä	14,685	777	$18^{21}/_{10}90$
(Kurkijoki)	—	9,066	538	
Sortavalan piiri.				
Uukuniemi	—	5,729	512	$19^{23}/_{1}05$
(Ruskeala, Sortavala, Leppälahti)	—	25,256	1,212	
Salmin piiri.				
Impilahti	Impilahden kirkonkylä	7,481	889	$18^{9}/_{10}99$
Kitelä	Impilahden kirkonkylä	4,927	889	$18^{9}/_{10}99$
Suistamo	Suistamon kirkonk.	7,438	1,508	$19^{20}/_{9}05$
Soanlahti	Suistamon kirkonk.	1,484	433	$19^{16}/_{10}03$

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,500	19¹/₁14:ään	19²⁹/₄10	1,500	1,500	19¹/₁14	
1,500	10	18²⁴/₈97	1,500	2,000	19¹/₁13	
600	—	—	600	600	19¹/₁13	Vuosiksi 1911—12 ehdollinen.
1,400	10	19¹⁰/₅01	1,000	1,500	19¹/₁12	Apurahan saaminen seuraaviksi vuosiksi ehdollinen.
1,200	10	18²⁹/₁₂93	1,200	2,000	19¹/₁13	
—	—	—	—	—	—	Kuulunut ennen Ruokolahden piiriin.
1,800	10	18¹⁰/₆97	1,800	2,000	19¹/₁17	
1,500	19¹/₁05:een	19¹⁵/₁04	1,500	1,500	19¹/₁18	
2,000	19¹/₁15:een	—	2,000	1,000	19¹/₁15	Ehdollisesti vuosiksi 1911—14.
1,200	5	18⁶/₄97	1,500	2,000	19¹/₁13	
1,500	10	19¹⁴/₃02	1,500	1,500	19¹⁴/₃12	
1,750	—	—	1,750	1,750	19¹/₁15	Ehdollisesti vuosiksi 1911—14.
1,200	10	18¹⁴/₂96	1,200	2,000	19¹/₁13	
1,500	10	18¹⁶/₂92	1,500	1,500	19¹⁶/₂12	
1,500	19¹/₁08:aan	19²⁹/₆05	1,500	1,500	19¹/₁13	
1,500	5	19¹⁵/₄03	1,500	1,500	19¹/₁13	
1,500	19¹/₁08:aan	19³/₄06	2,000	2,000	19¹/₁13	Nykyinen apuraha myönnetty 19¹¹/₁₁07 luettuna 19¹/₁08:sta alkaen, jolloin kunnat yhtyivät yhdeksi piiriksi.
1,500	19¹/₁05:een	19⁷/₇04				

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Suojärvi	Jekkilä	5,865	3,433	$18^{19}/_{9}94$
Salmi (Mantsinsaari)	—	10,722	1,440	$19^{27}/_{9}06$
(Korpiselkä)	—	2,663	1,309	
Mikkelin lääni.				
Mikkelin piiri.				
Kangasniemi	Kirkonkylä	11,388	1,001	$18^{15}/_{10}94$
Hirvensalmi	Kirkonkylä	7,037	453	$19^{23}/_{1}05$
(Mikkeli, Anttola, Ristiina)	—	23,896	1,790	
Heinolan piiri.				
Sysmä	Kirkonkylä	9,085	691	$18^{16}/_{1}89$
Mäntyharju	Kirkonkylä	13,712	1,142	$18^{17}/_{1}88$
Heinola	—	5,973	578	$19^{28}/_{10}10$
(Hartola, Joutsa, Leivonmäki, Luhanko)	—	18,375	1,694	
Joroisten piiri.				
Heinävesi	Lähellä kirkkoa	8,734	1,090	$18^{8}/_{10}89$
Juva [1])	Lähellä kirkkoa	12,101	1,150	$18^{16}/_{1}89$
Pieksämäki	Kirkonkylä	9,029	961	$18^{3}/_{11}91$
Joroinen	Kirkonkylä	8,183	686	$19^{20}/_{9}05$
(Jäppilä, Haukivuori, Wirtasalmi)	—	10,021	794	
Savonlinnan piiri.				
Rantasalmi	Kirkonkylä	8,918	708	$18^{21}/_{10}90$

[1]) Lääkäri saanut $18^{14}/_{10}84$ oikeuden lukea virkavuosia.

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
4,000	5	$18^{3}/_{9}96$	4,000	1,000	$19^{1}/_{1}16$	Vuosiksi 1912—15 ehdollisesti.
1,500	$19^{1}/_{1}12$:een	—	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	
1,200	5	$18^{2}/_{9}96$	2,000	3,000	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraavina vuosina riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	—	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,200	10	$18^{22}/_{8}88$	1,600	1,800	$19^{1}/_{1}14$	Sysmän piiriin ovat ennen kuuluneet myöskin Hartolan ja Joutsan kunnat. Erosivat v. 1908.
1,200	epämäär. ajaksi	$18^{11}/_{4}88$	1,200	1,500	—	
1,250	$19^{1}/_{1}15$:een	$19^{23}/_{3}09$	1,250	1,250	$19^{1}/_{1}15$	Apuraha vuosiksi 1911—14 ehdollisesti.
1,000	5	$18^{3}/_{4}90$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	Apuraha, joka $19^{11}/_{11}07$ myönnettiin $19^{1}/_{1}13$:een oli 1,600 markkaa; $19^{11}/_{4}11$ korotettiin apuraha 400 markalla vuodeksi 1911; korotetun apurahan saaminen v. 1912 riippuu uudesta harkinnasta. Paitsi kunnalta saamaansa 2,000 markan palkkaa, saa lääkäri lisäksi yksityisiltä vuosit. palkkaa 650 mk.
1,200	10	$18^{30}/_{11}87$	1,600	2,000	$19^{1}/_{1}18$	
1,400	10	$18^{22}/_{1}92$	1,400	1,400	$19^{12}/_{1}12$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{5}/_{5}05$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}18$	
1,200	10	$18^{1}/_{9}91$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraaviksi vuosiksi riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Kangaslampi	Kirkonkylä	2,638	266	$19^{11}/_{4}11$
Puumala	Kirkonkylä	6,206	775	$19^{22}/_{10}00$
Kerimäki	Kirkonkylä	11,082	947	$19^{27}/_{9}06$
Savonranta	—	2,745	226	$19^{11}/_{4}11$
(Sulkava, Sääminki, Enonkoski)	—	18,398	1,647	
Kuopion lääni.				
Kuopion piiri.				
Pielavesi	Pielaveden kirkonkylä	10,532	1,163	$18^{3}/_{11}91$
Keitele		4,151	464	
Karttula	Kirkonkylä	9,335	777	$18^{3}/_{11}91$
Maaninka	Kirkonkylä	6,969	424	$18^{15}/_{9}97$
Tuusniemi	—	7,312	611	$19^{13}/_{7}09$
Kuopio	Kuopion kaup.	17,149	1,217	$19^{28}/_{10}10$
Rautalammen piiri.				
Rautalampi	Kirkonkylä	11,737	1,162	$19^{22}/_{10}00$
Vesanto	Karttulan kirkonk.	4,013	330	$18^{23}/_{4}94$

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
2,000	—	$19^{28}/_{3}11$	2,000	2,500	$19^{1}/_{1}12$	Kuulunut ennen yhteiseen piiriin Rantasalmen kanssa. Ktso vuosikertomusta vlta 1904. Apuraha $10^{11}/_{4}11$ myönnetty vuodeksi 1911, lukien siitä päivästä jolloin lääkäri määrätty. Apurahan saaminen seuraaviksi vuosiksi riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.
1,500	10	$19^{22}/_{5}01$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha seuraaviksi vuosiksi ehdollinen.
1,500	$19^{1}/_{1}12$:een	$19^{28}/_{12}05$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	
800	$19^{1}/_{1}12$:een	$(19^{1}/_{4}11)$	800	400	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha myönnetty vuodeksi 1911 lääkärin käyntejä varten kunnassa 3:sti kuussa. Apurahan edelleen saaminen ehdollinen. Matkat kuntaan tekee Heinäveden kunnanlääkäri, joka alotti matkansa $19^{11}/_{4}11$, josta alkaen apuraha maksetaan.
1,500	10	$18^{3}/_{6}92$	1,500	1,500	$19^{1}/_{6}12$	
1,200	10	$18^{22}/_{4}92$	1,500	1,800	$19^{3}/_{11}11$	
1,500	10	$18^{6}/_{4}99$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}12$	Maaningalle ja Lapinlahdelle aikaisemmin myönnetty apuraha päättyi $19^{30}/_{4}09$. Vuodeksi 1909 myönnettiin $19^{18}/_{4}09$ apuraha yksin Maaningalle ja uusittiin $19^{11}/_{4}11$ vuodeksi 1911. Apuraha seuraaviksi vuosiksi ehdollinen.
1,800	$19^{1}/_{1}14$:ään	—	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}14$	Kun kunta ei ole onnistunut saamaan omaa lääkäriä on kunnalle $19^{16}/_{5}11$ myönnetty oikeus apurahasta käyttämään vuosittain 520 markkaa korvaukseksi Kuopion kunnanlääkärin kuntaan tekemistä matkoista joka toinen viikko.
1,500	$19^{1}/_{1}15$:een	$19^{3}/_{10}10$	1,500	2,000	$19^{1}/_{1}15$	Apuraha vuosiksi 1911—14 ehdollinen.
1,200	5	$19^{18}/_{5}01$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraaviksi vuosiksi ehdollinen.
—	—	—	—	—	—	Kuuluu Karttulan piiriin Kuopion piirilääkäripiirissä.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Leppävirta	Kirkonkylä	15,659	1,119	$18^{15}/_{1}89$
Hankasalmi	Kirkonkylä	6,734	553	$19^{19}/_{9}02$
(Suonenjoki)	—	7,311	668	
Iisalmen piiri.				
Iisalmi (Rutakko)	Iisalmen kaupunki	23,738	2,985	$18^{15}/_{9}97$
Lapinlahti	Kirkonkylä	8,434	612	$19^{28}/_{10}10$
Nilsiä	—	14,646	1,638	$18^{21}/_{10}90$
Kiuruvesi	Kirkonkylä	10,635	1,318	$19^{11}/_{11}07$
(Muuruvesi, Varpaisjärvi)	—	5,513	—	
Pielisjärven piiri.				
Pielisjärvi	Kirkonkylä	12,968	3,329	$18^{21}/_{10}90$
Juuka	Kirkonkylä	9,808	1,478	$18^{3}/_{11}91$
Nurmes	Nurmeksen kauppala	9,366	2,335	$19^{13}/_{9}02$
Valtimo		3,319	—	
Rautavaara		3,133	1,093	
Tohmajärven piiri.				
Ilomantsi	Ilomantsin k.k.	11,318	4,136	$18^{8}/_{10}89$
Kovero		3,164	501	
Kitee	Kirkonkylä	13,225	952	$19^{23}/_{1}05$
(Kesälahti, Kiihtelysvaara, Pälkjärvi, Tohmajärvi)	—	24,257	2,261	—
Joensuun piiri.				
Liperi	Lähellä kirkkoa	10,657	754	$19^{16}/_{12}01$
Kaavi	Juan tehdas	8,971	864	$18^{15}/_{10}94$
Rääkkylä	—	6,899	443	$19^{3}/_{7}09$
Eno	Niskan kylä	6,668	916	$19^{28}/_{10}10$
Polvijärvi	—	6,429	780	$19^{1}/_{11}11$
(Kontiolahti, Kuusjärvi)	—	14,550	1,197	

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,200	10	$18^{22}/_{3}88$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,500	10	$19^{21}/_{11}02$	2,000	2,000	$19^{21}/_{11}12$	
1,200	10	$18^{11}/_{12}97$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}17$	
1,500	$19^{1}/_{1}15$:een	$19^{20}/_{9}99$	1,500	1,700	$19^{1}/_{1}15$	Kuulunut ennen yhteiseen piiriin Maaningan kanssa. Apuraha myönnetty vuodeksi 1910; vuosiksi 1911—14 ehdollisesti.
1,200	10	$18^{2}/_{3}95$?	1,600	2,000	$19^{1}/_{1}15$	Apurahan suhteen ktso yllälevaa muist.
1,500	$19^{1}/_{1}13$:een	$19^{3}/_{9}09$	1,500	2,000	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$18^{4}/_{12}94$	2,000	2,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,200	5	$18^{26}/_{6}96$	2,000	2,500	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraavina vuosina riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.
2,000	5	$19^{7}/_{3}02$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}12$	
1,500	10	$18^{26}/_{2}90$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}14$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{26}/_{4}04$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
—	—	—	—	—	—	Kesälahti kuulunut ennen yhteiseen piiriin Uukuniemen kanssa.
1,500	10	$19^{20}/_{12}01$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraavina vuosina ehdollinen.
1,500	10	$18^{21}/_{8}95$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,800	—	—	1,800	1,800?	$19^{1}/_{1}14$	$19^{10}/_{6}10$ oikeutettu saamaan vuosittain 350 markkaa apurahastaan Kiteen kunnanlääkärin käyntien korvaukseksi kunnassa.
1,600	$19^{1}/_{1}15$:een	$19^{23}/_{9}10$	1,600	2,000	$19^{1}/_{1}15$	Vuosiksi 1911—14 ehdollisesti.
400	—	($19^{1}/_{1}10$)	400	400	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha myönnetty Liperin kunnanlääkärin käyntejä varten Polvijärvellä 2:sti kuukaudessa.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Vaasan lääni.				
Vaasan piiri.				
Maalahti	Yttermalax Maalahdella	4,863	260	$18^{15}/_{9}97$
Petalahti		2,687	119	
Pirttikylä	—	3,492	219	—
Laihia	Kirkonkylä	7,897	801	$18^{15}/_{9}97$
Isokyrö	Kirkon lähellä	8,937	400	$18^{9}/_{10}93$
Ylistaro	Läh. Ylistaron as.	10,693	435	$18^{3}/_{10}98$
(Bergö, Sulva, Vähäkyrö, Mustasaari, Koivulahti, Raippaluoto, Jurva)	—	31,671	1,275	—
Kristiinankaupungin piiri.				
Närpiö	Näsby Närpiössä	11,046	563	$18^{14}/_{11}92$
Öfvermark		3,544	184	
Isojoki	—	5,841	634	$19^{17}/_{4}10$
Korsnäs	Yttermalax	5,131	264	—
Jalasjärvi	Kirkonkylä	12,613	799	$18^{3}/_{10}97$
Kurikka	Kirkonkylä	8,749	451	$19^{11}/_{11}07$
Kauhajoki	Kirkonkylä	12,878	1,266	$19^{22}/_{10}00$
Ilmajoki	Kirkonkylä	11,458	615	$18^{16}/_{11}86$
Seinäjoki		4,023	124	
(Lappfjärd, Kristiinankaupunki, Sideby, Karijoki, Teuva, Peräseinäjoki)	—	27,781	1,754	
Uudenkaarlepyyn piiri.				
Vöyri	Kosken kylä	8,492	475	$18^{3}/_{10}98$
Oravainen	Läh. Vöyrin kk.	4,264	222	
Maksamaa		2,045	89	
Kauhava	Kirkonkylä	8,838	506	$19^{22}/_{10}00$
Lapua	Lapuan asema	12,588	802	$18^{8}/_{10}89$
(Uusikaarlepyy, Jepua, Munsala, Ylihärmä Alahärmä, Nurmo)	—	26,179	1,326	

[1]) Katso vuosikertomus vuodelta 1904, Liite I siv. 33.

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty:	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,350	5	$18^{3}/_{2}97$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	Piiriin kuuluu lisäksi Korsnäs, Kristiinan kaupungin piirilääkärin piiristä.
—	—	—	—	—	—	Anonut valtioapua.
1,200	5	$18^{14}/_{6}98$	1,200	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,200	3	$18^{21}/_{11}93$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Seuraaviksi vuosiksi on apuraha myönnetty ehdollisesti.
1,200	10	$18^{15}/_{6}99$	1,500	2,000	$19^{1}/_{1}15$	
—	—	—	—	—	—	Vähäkyrö on ennen kuulunut yhteiseen piirin Isonkyrön kanssa.
1,200	5	$18^{7}/_{2}93$	1,200	1,200	$19^{1}/_{1}13$	
200	—	$19^{12}/_{9}11$	200	200	$19^{1}/_{1}13$	
—	—	—	—	—	—	Kuuluu Maalahden—Petalahden piiriin.
1,200	5	$18^{14}/_{1}98$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	Valtio-apu $19^{11}/_{4}11$ korotettu 2,000 mksi vuodeksi 1911. Korotuksen (800 mk) saaminen v. 1912 ehdollinen.
1,200	$19^{1}/_{1}13$:een	$19^{14}/_{2}08$	1,200	1,200	$19^{1}/_{1}13$	Kuulunut aikaisemmin yhteiseen piiriin Jalasjärven kanssa (Ktso L:hallituksen vuosikert. vlta 1904).
1,500	10	$19^{7}/_{12}00$	1,750	?	$19^{1}/_{1}16$	Apuraha vuosiksi 1911—15 ehdollisesti.
1,500	epämäär. ajaksi [1]	$18^{12}/_{3}87$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}17$	
1,200	10	$18^{11}/_{2}98$	1,500	1,525	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$19^{24}/_{9}01$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Apurahan saaminen seuraavina vuosina uuden harkinnan varassa ilman eri hakemusta.
1,000	10	$18^{14}/_{12}89$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}15$	Apuraha vuosiksi 1911—14 ehdollisesti.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Kokkolan piiri.				
Pietarsaari	Pietarsaaren kaup.	7,024	418	$18^{3}/_{10}98$
Purmo		2,926	213	
Luoto		2,469	101	
Veteli	Vetelin kirkolla	4,031	252	$19^{19}/_{9}02$
Perho		2,346	724	
Halsua		1,554	294	
Kaustinen		3,624	275	
Lohtaja	Kannuksen kk.	3,623	426	$19^{16}/_{12}01$
Himanka		3,100	228	
Kannus		4,546	405	
Toholampi		4,303	545	
Lestijärvi		1,101	661	
(Ähtävä, Kronoby, Terijärvi, Kokkola, Alaveteli, Kälviä, Ullava)	—	22,934	2,397	
Kuortaneen piiri.				
Lappajärvi	Lappajärven k.k.	6,034	458	$18^{18}/_{11}95$
Wimpeli		3,402	229	
Evijärvi		4,822	341	
Kortesjärvi		4,328	286	
Alajärvi	Alajärven kirkonk.	7,311	770	$19^{13}/_{7}09$
Soini		3,591	567	$19^{2}/_{10}10$
Lehtimäki		2,296	306	
Kuortane	Alavuden kirkonk.	5,809	480	$18^{18}/_{11}95$
Alavus		10,148	846	
Töysä		3,793	293	
Ätsäri	—	6,936	642	$19^{1}/_{11}10$
Keuruu	Keuruun kirkonk.	9,075	1,101	$18^{17}/_{1}88$
Multia		4,011	777	
Virtai	Kirkonkylä	9,657	1,118	$18^{11}/_{10}90$
(Pihlajavesi	—	2,269	405	

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,000	10	$18^{27}/_{8}98$	1,000	1,000	$19^{1}/_{1}13$	
1,665	5	$19^{9}/_{12}02$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	10	$19^{22}/_{4}02$	1,500	1,170	$19^{22}/_{4}12$	
1,600	10	$18^{20}/_{9}95$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	$19^{8}/_{11}09$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	Kuulunut aikaisemmin Lappajärven piiriin.
250	—	—	250	250	$19^{1}/_{1}14$	Apuraha vuosiksi 1911—13 ehdollisesti.
150	—	—	150	150		
1,200	10	$18^{11}/_{1}95$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	
1,800	$19^{1}/_{1}13$:een	—	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	Kuulunut aikaisemmin Alavuden piiriin. Apuraha vuosiksi 1911—12 ehdollisesti.
1,500	epämäär. ajaksi.	$18^{20}/_{10}86$	1,500	1,500		
1,200	10	$18^{4}/_{11}92$	2,000	2,000	$19^{4}/_{11}12$	$19^{11}/_{4}11$ on aikaisempi apuraha 1,200 korotettu 2,000 markaksi vuodeksi 1911. Korotetun apurahan saaminen vuodeksi 1912 riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Jyväskylän piiri.				
Karstula	Karstulan kirkonk.	8,959	1,269	$18^{3}/_{11}91$[1]
Kivijärvi		5,872	1,264	$19^{28}/_{10}10$
Viitasaari	Viitasaaren kirkonkylä	10,293	1,299	$18^{3}/_{11}91$
Pihtipudas		5,140	1,038	$18^{18}/_{11}93$
(Laukaa, Petäjävesi, Jyväskylä, Saarijärvi, Uurainen, Sumiainen, Konginkangas, Pylkönmäki, Toivakka)	—	50,065	4,265	
Oulun lääni.				
Oulun piiri.				
Ii	Etelä-Iin kylä	6,954	1,466	$19^{16}/_{11}03$
(Liminka, Kempele, Temmes, Lumijoki, Oulu, Oulunsalo, Muhos, Utajärvi, Kiiminki, Ylikiiminki, Haukipudas, Kuivaniemi, Tyrnävä)	—	41,029	7,066	
Raahen piiri.				
(Salon emäs., Salon kapp., Vihanti, Siikajoki, Paavola, Revonlahti, Rantsila, Hailuoto)	—	21,944	2,807	—
Kalajoen piiri.				
Ylivieska	Kirkonkylä	7,362	573	$19^{22}/_{10}00$
Oulainen	Kirkonkylä	5,575	579	$19^{11}/_{11}07$
Pyhäjoki	—	4,609	511	$19^{3}/_{7}09$
(Kalajoki, Alavieska, Rautio, Sievi, Merijärvi)	—	17,966	1,887	
Haapajärven piiri.				
Pyhäjärvi	Kirkonkylä	6,162	1,341	$19^{23}/_{7}05$

[1]) Saanut oikeuden lukea virkavuosia $18^{18}/_{4}89$.

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,200	5	$19^{15}/_{1}01$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	$19^{11}/_{4}11$ on aikaisemmin myönnetty apuraha 1,500 korotettu vuodeksi 1911 500 markalla. Korotetun apurahan saaminen v. 1912 ehdollinen.
300	$19^{1}/_{1}13$:een	($19^{1}/_{1}10$)	500	500	$19^{1}/_{1}13$	Vuosiksi 1911—12 ehdollisesti.
1,200	10	$19^{11}/_{10}82$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}18$	
300	—					
2,000	$19^{1}/_{1}05$:een	$19^{20}/_{2}03$	2,000	2,000	$19^{1}/_{1}13$	
—	—	—	—	—	—	Revonlahti ja Paavola ovat ennen muodostaneet yhteisen kunnanlääkäripiirin. (Ktso L:hallituksen vuosikert. v:lta 1904).
1,200	10	$19^{4}/_{12}00$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Apuraha seuraaviksi vuosiksi ehdollisesti.
1,500	$19^{1}/_{1}13$:een	$19^{10}/_{3}08$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	$19^{1}/_{11}10$ on apuraha korotettu 1,500 markasta 1,800 markkaan; korotus vuosiksi 1911—12 on kuitenkin ehdollinen.
1,500	$19^{1}/_{1}14$:ään	—	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}14$	
1,500	$19^{1}/_{1}08$:aan	$19^{15}/_{1}07$	1,800	1,800	$19^{1}/_{1}13$	$19^{1}/_{11}11$ on apuraha korotettu 1,500 markasta 1,800 markkaan vuodeksi 1910 ja ehdollisesti vuosiksi 1911—12.

Lääni, piirilääkäripiiri ja kunta.	Kunnanlääkärin asemapaikka.	Asukasluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Ensimäinen Milloin?
Nivala	Kirkonkylä	8,673	522	$18^{21}/_{10}90$
(Haapajärvi, Reisjärvi, Kärsämäki, Haapavesi, Piippola, Pulkkila, Pyhäntä, Kestilä)	—	28,371	5,018	
Kajaanin piiri.				
Hyrynsalmi	Hyrynsalmen kk.	2,411	1,441	—
Ristijärvi		2,316	854	
Puolanka		5,299	2,463	—
Suomussalmi		7,209	5,425	
(Paltamo, Kajaani, Säräisniemi, Vuolijoki, Sotkamo, Kuhmoniemi)	—	30,272	11,227	—
Pudasjärven piiri.				
Kuusamo	Kirkonkylä	11,854	9,058	—
(Pudasjärvi, Taivalkoski)	—	13,368	11,347	
Tornion piiri.				
Kemi	Kemin kaupunki	7,191	573	$18^{5}/_{10}96$
Ylitornio	Turtola	5,058	2,734	—
Turtola		2,146	1,431	
Kolari		2,047	2,281	
Tervola	—	3,613	1,784	$19^{23}/_{10}10$
(Simo, Alatornio, Karunki)	—	14,028	3,356	
Kittilän piiri.				
Muonionniska	Muonion kirkonk.	1,407	1,792	—
Enontekiäinen		997	8,068	
Sodankylä	—	5,330	19,951	—
Utsjoki	—	499	4,903	—
Inari		1,747	16,204	
(Kittilä)	—	3,930	8,056	
Rovaniemen piiri.				
Kemijärvi	Kirkonkylä	5,576	3,466	$19^{11}/_{11}07$
Kuolajärvi	Kuolajärven k. k.	4,603	11,854	—
Rovaniemi	Rovaniemen kauppala	10,518	8,252	$19^{17}/_{2}10$

valtioapu myönnetty:		Ensimäinen lääkäri määrätty.	Nykyinen palkka:		Nykyinen valtioapu päättyy.	Muistutuksia.
Kuinka suuri?	Miksi ajaksi?		Valtiolta.	Kunnalta.		
1,000	10	$18^{20}/_{2}91$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}17$	
—	—	—	—	—	—	
—	—	$19^{7}/_{10}01$	5,000	—	$19^{1}/_{1}13$	
—	—	—	—	—	—	Kuhmoniemelle on $19^{17}/_{2}10$ myönnetty 600 markkaa vuosittain vuoden 1913 loppuun Kajaanin piirilääkärin sanotussa kunnassa annettavasta sairaanhoidosta.
—	—	$19^{8}/_{6}00$	5,000	—	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	5	$18^{2}/_{6}96$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}12$	Valtioavun saaminen vuodesta 1912 alkaen ehdollinen.
—	—	$19^{8}/_{6}00$	5,000	—	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	$19^{1}/_{1}15$:een	—	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}15$	Apuraha vuosiksi 1911—14 ehdollisesti.
—	—	$19^{1}/_{1}02$	5,000	—	$19^{1}/_{1}13$	
—	—	?	5,000	—	$19^{1}/_{1}13$	
—	3	—	6,000	—	—	$19^{11}/_{4}11$ on määräraha toistaiseksi korotettu 6,000 markaksi.
4,000	$19^{1}/_{1}13$:een	$19^{25}/_{6}08$	4,000	1,000	$19^{1}/_{1}13$	Kuulunut aikaisemmin yhteiseen alueläkäripiiriin Kuolajärven kanssa.
—	—	$19^{24}/_{4}02$	5,000	—	$19^{1}/_{1}13$	
1,500	—	$19^{3}/_{1}08$	1,500	1,500	$19^{1}/_{1}18$	Valtioapu myönnetty siitä lukien kun lääkäri on kuntaan määrätty.

Se määräaika, miksi kunnilla nykyisin olevat apurahat on myönnetty, päättyy eri kuntiin nähden seuraavina aikoina:

19 $^{5}/_{6}$ 11: *Porvoon maaseurakunta.*

19 $^{14}/_{5}$ 11: *Luopioinen.*

19 $^{3}/_{11}$ 11: *Karttula.*

19 $^{1}/_{1}$ 12: *Salmi, Kerimäki, Nurmes—Rautavaara, Polvijärvi.*

19 $^{1}/_{1}$ 12: a) *Mäntsälä, Orimattila, Lohja, Huittinen—Vampula, Loimaa—Alastaro—Metsämaa, Asikkala, Padasjoki—Kuhmoinen, Kirvu, Rantasalmi, Puumala, Liperi, Kauhava, Kemi,* joiden kaikkien aikaisemmat apurahat päättyivät vuoden 1911 kuluessa ja olivat anoneet niiden jatkamista *10 vuodeksi*, mutta joilla apurahat myönnettiin ainoastaan 1 päivään tammik. 1912 ja samalla ilmoitettiin että kysymys apurahain myöntämisestä seuraaviksi vuosiksi riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta; ja sama koskee myös seuraavia kuntia:

b) *Suomenniemi* ja *Kangasniemi*, jotka olivat anoneet 5 vuodeksi, *Rautalampi*, joka oli anonut 5 tai mieluummin 10 vuodeksi sekä

c) *Vehmaa—Taivassalo, Kankaanpää—Honkajoki, Kemiö—Vestanfjärd—Dragsfjärd, Loppi, Lammi—Koski, Tuulos, Pälkäne, Kangaslampi, Savonranta, Maaninka, Juuka, Isokyrö, Ylivieska,* jotka olivat anoneet apurahaa jatkamista yleensä edelleen.

19 $^{22}/_{1}$ 12: *Pieksämäki.*

19 $^{16}/_{2}$ 12: *Jaakkima.*

19 $^{14}/_{3}$ 12: *Hiitola.*

19 $^{22}/_{4}$ 12: *Kokemäki, Lohtaja—Himanka—Kannus—Toholampi—Lestijärvi.*

19 $^{1}/_{6}$ 12: *Pielavesi—Keitele.*

19 $^{17}/_{7}$ 12: *Kuru.*

19 $^{4}/_{11}$ 12: *Virtai.* [1])

19 $^{21}/_{12}$ 12: *Hankasalmi.*

19 $^{1}/_{1}$ 13: a) *Sipoo—Tuusula, Elimäki, Inkoo—Degerby, Bromarf, Vihti, Paimio, Parainen, Koski—Tarvasjoki—Karinainen—Marttila,* [1]) *Pöytyä—Yläne—Oripää,* [1]) *Mynämäki—Mietoinen, Merikarvia—Siikainen, Eura—Kiukainen—Säkylä—Köyliö, Ikaalinen,* [2]) *Parkano, Hämeenkyrö, Tyrvää, Perniö—Finby, Hauho,* [1]) *Hausjärvi, Hollola, Tammela—Jokioinen, Urjala, Sääksmäki, Kuorevesi, Ruovesi, Koivisto, Uusikirkko, Säkkijärvi, Savitaipale, Ruokolahti, Antrea, Sakkola—Metsäpirtti, Parikkala, Uukuniemi, Impilahti—Kitelä, Suistamo—Soanlahti, Heinävesi,* [1]) *Kiuruvesi, Pielisjärvi, Kitee, Kaavi, Maalahti—Petalahti—Korsnäs, Laihia, Närpiö—Öfvermark, Isojoki, Jalasjärvi* [1]), *Kurikka, Vöyri—Oravainen—Maksamaa, Pietarsaari—Purmo—Larsmo, Veteli—Perho—Halsua—Kaustinen,*

[1]) Vuodeksi 1911 myönnetty apurahan korotus vuonna 1912 ehdollinen.

[2]) Vuodeksi 1910 myönnetty apurahan korotus vuosina 1912—13 ehdollinen.

Lappajärvi—Vimpeli—Evijärvi—Kortesjärvi, Alavus—Kuortane— Töysä, Karstula [1]), *Ii, Oulainen* [2]), *Pyhäjärvi* [2]), *Kemijärvi.*

b) *Rautjärvi, Ätsäri ja Kivijärvi*, joille kuitenkin vuosiksi 1911—12 myönnetty apuraha riippuu uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.

19 $^{26}/_{6}$ 13: *Pyhäjärvi—Pusula.*

19 $^{1}/_{1}$ 14: a) *Pohja, Sauvo—Karuna, Espoo, Ahlainen—Normarkku—Pomarkku, Janakkala* [2]), *Orivesi, Luumäki, Jääski, Hirvensalmi, Sysmä, Tuusniemi, Leppävirta, Ilomantsi—Kovero, Rääkkylä, Alajärvi, Pyhäjoki*

b) *Soini, Lehtimäki*, joille apuraha vuosiksi 1911—13 on ehdollinen riippuen uudesta harkinnasta ilman eri hakemusta.

19 $^{17}/_{2}$ 14: *Nurmijärvi.*

19 $^{1}/_{1}$ 15: a) *Somero, Ylistaro.*

19 $^{1}/_{1}$ 15: b) *Helsinki, Iitti, Viipuri, Virolahti, Rautu, Räisälä, Heinola, Kuopio, Lapinlahti, Nilsiä, Eno, Lapua, Tervola*, joille myönnetty apuraha vuosiksi 1911—14 riippuu uudestä harkinnasta ilman eri hakemusta.

19 $^{1}/_{1}$ 16: a) *Laitila.*

19 $^{1}/_{1}$ 16: b) *Punkalaidun, Akaa, Suojärvi*, apuraha vuosiksi 1911—15 ehdollinen; samoin *Kauhajoki* ehdollisesti vuosiksi 1912—15.

19 $^{1}/_{1}$ 17: *Kirkkonummi, Kangasala, Sahalahti, Korpilahti, Muola—Kyyrölä—Valkjärvi, Iisalmi, Ilmajoki—Seinäjoki, Nivala.*

19 $^{1}/_{1}$ 18: *Kivennapa, Juva, Joroinen, Viitasaari—Pihtipudas, Rovaniemi.*

19 $^{1}/_{1}$ 20: *Nauvo.*

Edelleenkin on kuntien valtioavunanomuksiin poikkeuksetta myönnytty sekä uusia piirejä perustettaessa että vanhain piirien anoessa apurahain jatkamista; ja ilahuttavana seikkana on mainittava, että useat kunnat ovat saaneet apurahansa korotetuiksi ja että useille kunnanlääkäripiireille jo alusta alkaen on annettu huomattavasti suuremmat apurahat kuin aikaisempina aikoina oli tavallista. Niinpä oli v. 1905 esim. ainoastaan kolmella kunnalla 2,000 markan tai sitä suurempi apuraha, mutta nykyisin on näiden kuntain luku 23; suurin osa näistä kunnista kuuluu Mikkelin, Kuopion ja Viipurin lääneihin. Samoin ovat viime aikoina kuntien itse puolestaan maksamat palkka-osuudet kohonneet, joten nykyisin kunnanlääkärien vakinaiset palkat varsinkin maamme itä-osassa mutta osittain myöskin muualla ovat entistä suuremmat. Eri lääneissä vaihtelevat valtionapurahain ja kuntain maksamain palkka-osuuksien määrät seuraavasti:

---

[1]) Vuodeksi 1911 myönnetty apurahan korotus vuonna 1912 ehdollinen.

[2]) Vuodeksi 1910 myönnetty apurahan korotus vuosina 1912—13 ehdollinen.

	Valtiolta keskim.	Kunnilta keskim.
Uudenmaan lääni	1,400 Smk.	1,500 Smk.
Turun ja Porin lääni	1,500 »	1,600 »
Hämeen »	1,500 »	1,600 »
Viipurin »	1,600 »	1,600 »
Mikkelin »	1,600 »	1,800 »
Kuopion »	1,800 »	1,800 »
Vaasan »	1,600 »	1,600 »
Oulun[1]) »	1,700 »	1,500 »

Apurahoina kunnille kunnanlääkärien palkkaamiseksi on vuoden 1911 menosääntöön otettu:

Uudenmaan läänissä	22,200	Smk.
Turun ja Porin läänissä	35,218	»
Hämeen »	29,326	»
Viipurin »	44,950	»
Mikkelin »	21,300: 70	»
Kuopion »	34,094	»
Vaasan »	36,150	»
Oulun [1]) »	18,600	»
V. 1911 Summa	241,838: 70	Smk.
V. 1905 oli vastaava.... »	187,065	»

Mitä taas tulee siihen määräaikaan, joksi apurahat kunnille nyt puheena olevaan tarkoitukseen on myönnetty, eivät olot siinä suhteessa ole kehittyneet yhtä ilahuttavaan suuntaan kuin niiden suuruuteen nähden. Päinvastoin. Apurahat myönnettiin alkuaikoina, kuten Lääkintöhallituksen kertomuksessa vuodelta 1904 mainitaan, epämääräiseksi ajaksi, vuodesta 1888 alkaen myönnettiin apurahat 3—10 vuodeksi, riippuen kuntien anomuksista tässä kohden ja vuoden 1902 jälkeen annettiin ne sekä vastaperustetuille piireille että niille, jotka anoivat apurahain uusimista, ainoastaan rahainhoitokauden päättymisaikaan ja uusittiin sitten taas 3 vuodeksi. Mutta kun apurahat, joiden turvissa kunnanlääkärilaitoksemme on syntynyt ja joita aina on pidetty tämän laitoksen elinehtona, kuitenkin aina on sekä poikkeuksetta uusille piireille annettu että poikkeuksetta vanhoille uusittu määrä-ajoiksi, on kunnanlääkärilaitoksemme näyttänyt seisovan ja kehittyvän varmalla pohjalla ja on sen pysyväisyyteen ja kehitykseen voitu luottaa sitä suuremmalla syyllä kun se suosio, jonka maamme ensimäiset kunnanlääkärit ymmärsivät sille kunnissa hankkia, on edelleen jatkunut päät-

[1]) Alueläkärien palkkoja lukuunottamatta.

täen siitä että ei ainoakaan kunta, jolla on oma lääkäri ollut, ole tointa lopettanut, vaan päinvastoin on yhä uusia piirejä perustettu; ja tätä varmuutta on vahvistanut Keisarillisen Majesteetin Armollinen käsky 12/25 päivältä helmikuuta 1910, jonka mukaan »*Keisarillinen Majesteetti on nähnyt hyväksi Armossa sallia että maan kunnille toistaiseksi myönnetään avustukseksi kunnanlääkärien palkkaamiseen vuosittain, paitsi sitä määrärahaa, joka samaa tarkoitusta varten edellisenä vuonna on otettu menosääntöön, enintään kaksikymmentäviisituhatta markkaa sekä oikeuttaa Keisarillisen Suomen Senaatin, pääasiassa yhdenmukaisesti sen kanssa mitä tähän asti on ollut tapana, antamaan kunnille lähempiä määräyksiä tällaisen valtio-avun nauttimisen ehdoista*».

Nykyisin näyttää kuitenkin kunnanlääkärilaitoksemme asema varsin epävarmalta valtion myöntämiin apurahoihin nähden. Aivan viime aikoina on nim. apurahoja myönnetty kulloinkin ainoastaan kuluvaksi vuodeksi ja niiden saaminen edelleen seuraavina vuosina on jätetty riippuvaksi eri harkinnasta valtion menosääntöehdotuksen laatimisen yhteydessä. Ja entistä vieläkin epävarmemmaksi on asema käynyt kun armollisessa esityksessä Suomen Eduskunnalle v. 1911 varojen hankkimisesta niihin tarpeisiin, joihin vakinaiset valtion tulot eivät riitä ilmoitetaan »että Keisarillinen Majesteetti valtiorahaston tilaan nähden on määrännyt että valtiorahaston maksettavaksi vuonna 1912 *ei saa missään tapauksessa panna seuraavia määrärahoja*, joiden suorittaminen sanottuna vuonna siis tulee riippumaan siitä tokko ja minkä verran Eduskunta katsoo voivansa niihin osottaa tarvittavia varoja; — — — — — b) tässä jälempänä tarkemmin mainitut apurahat kunnanlääkärien palkkaamiseen; — — —» Kysymyksessä olevan Arm. esityksen mukaan ovat sanotut apurahat seuraavat:

Orimattilan kunnalle	1,500	markkaa	
Porvoon maalaiskunnalle	1,500	»	
Mäntsälän kunnalle	1,200	»	
Lohjan »	1,200	»	
Helsingin »	1,200	»	
Iitin »	1,800	»	
Kemiön y. m. kunnille	1,500	»	
Punkalaitumen kunnalle	2,000	»	
Loimaan »	1,500	»	
Huittisten y. m. kunnille	1,500	»	
Kankaanpään kunnalle	2,000	»	
Vehmaan y. m. kunnille	1,500	»	
Marttilan » »	500	»	(lisäystä)
Ikaalisten kunnalle	600	»	»
Lopen »	1,500	»	

Akaan kunnalle	1,500	markkaa	
Kuhmoisten y. m. kunnille	1,500	»	
Pälkäneen » »	1,600	»	
Asikkalan kunnalle	1,500	»	
Lammin y. m. kunnille	1,750	»	
Hauhon kunnalle	500	»	(lisäystä)
Janakkalan »	800	»	»
Viipurin maalaiskunnalle	1,500	»	
Kirvun kunnalle	1,400	»	
Salmin »	1,500	»	
Rautjärven »	600	»	
Virolahden »	1,500	»	
Räisälän »	1,750	»	
Raudun »	2,000	»	
Kangasniemen kunnalle	1,500	»	
Rantasalmen »	2,000	»	
Puumalan »	1,500	»	
Heinäveden »	400	»	(lisäystä)
Heinolan maalaiskunnalle	1,250	»	
Kerimäen kunnalle	1,500	»	
Kangaslammin kunnalle	2,000	»	
Savonrannan »	800	»	
Maaningan »	1,800	»	
Juuan »	1,800	»	
Karttulan ja Vesannon kunnille	1,500	»	
Liperin kunnalle	2,000	»	
Pielaveden »	1,500	»	
Rautalammin »	1,200	»	
Nurmeksen »	2,000	»	
Enon »	1,600	»	
Lapinlahden »	1,500	»	
Nilsiän »	1,600	»	
Polvijärven »	400	»	
Kuopion maalaiskunnalle	1,500	»	
Isonkyrön kunnalle	1,500	»	
Lapuan »	1,500	»	
Kauhajoen »	1,750	»	
Kauhavan »	1,500	»	
Karstulan »	500	»	(lisäystä)
Virtain »	800	»	»

Kivijärven kunnalle	500	markkaa	
Ätsärin »	1,800	»	
Soinin ja Lehtimäen kunnille	400	»	
Ylivieskan kunnalle	1,500	»	
Kemin »	1,500	»	
Pyhäjärven »	300	»	(lisäystä)
Oulaisten »	300	»	»
Tervolan »	1,500	»	

Kysymystä käsitellessään katsoi Eduskunta että nämät apurahat ovat edelleenkin valtionrahastosta suoritettavat.

Jo se seikka että kahtena viime vuonna apurahoja on myönnetty useinkin aivan lyhyeksi ajaksi korkeintaan kulloinkin kuluvaksi vuodeksi ja niiden edelleen antaminen seuraaviksi vuosiksi on jäänyt uuden harkinnan varaan on ollut nähtävästi omiansa osaltansa vaikuttamaan siihen että lääkärit eivät näytä olleen yhtä halukkaita kuin ennen pyrkimään kuntain palvelukseen, josta syystä entiseen nähden huomattavan suuri määrä kunnanlääkärivirkoja on ollut avoinna. Kun esim. vuonna 1905 oli ainoastaan kymmenen kunnanlääkäripaikkaa täyttämättä oli niitä v. 1910 avoinna koko vuoden 17 ja suurimman osan vuotta 11. Nämät kunnat olivat: Laitila, Ikaalinen, Parkano, Kankaanpää, Marttila—Tarvasjoki—Koski—Karinainen, Pöytyä—Yläne—Oripää, Vehmaa—Taivassalo Asikkala, Loppi, Hauho, Savitaipale, Räisälä, Salmi, Rautu, Heinola, Hankasalmi, Hirvensalmi, Kangasniemi, Nilsiä, Rääkkylä, Eno, Tuusniemi, Laihia, Jalasjärvi, Veteli, Ätsäri, Pyhäjoki, Pyhäjärvi.

Mutta jos nyt suuri joukko kuntia v. 1912 jää ilman apurahoja niin tietäisi tämä kieltämättä koko kunnanlääkärilaitoksemme joutumista epävarmalle pohjalle, ja kun otamme huomioon että kaikki ne parannukset maamme sekä yksityisen sairaanhoidon että yleisen sairaan- ja terveydenhoidon alalla, jotta maassamme on olojen saattamiseksi ajanmukaiselle kannalle suunniteltu, ovat rakennetut kunnanlääkärilaitoksemme nojaan, olisi apurahain lakkauttamisesta seurauksena ei ainoastaan taantumus kunnallisen sairaanhoidon alalla vaan myöskin taantumus ja seisahdus maamme koko lääkintölaitoksen alalla.

Kuinka suuri osa maamme kunnista eri lääneissä ja piirilääkäripiireissä ottaa osaa kunnanlääkärien palkkaamiseen käy esiin seuraavista tauluista:

Taulu II.

a) Piirilääkäripiirittäin.

Lääni ja piirilääkäripiiri.	Kuntien, jotka palkkaavat oman lääkärin:				Kuntien, jotka eivät palkkaa omaa lääkäriä:			
	Lukumäärä.	%	Väkiluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Lukumäärä.	%	Väkiluku v. 1910	Pinta-ala km².
Uudenmaan lääni.								
Helsingin piiri	6	60,0	60,136	2,808	4	40,0	7,547	499
Loviisan »	3	27,2	27,987	1,662	8	72,8	30,869	2,060
Tammisaaren »	4	36,3	15,311	775	7	63,7	17,171	978
Lohjan »	6	75,0	38,931	1,948	2	25,0	8,267	461
Turun ja Porin lääni.								
Turun piiri	10	41,7	35,569	1,972	14	58,3	30,406	1,178
Uudenkaupungin »	5	33,3	21,897	1,303	10	66,7	17,719	940
Rymättylän »	1	16,7	3,666	230	5	83,3	9,756	504
Godbyn »	—	—	—	—	15	100,0	25,551	1,423
Porin »	7	41,2	34,064	1,978	10	58,8	42,626	1,961
Ikaalisten »	5	62,5	40,897	3,469	3	37,5	10,532	842
Tyrvään »	1	12,5	9,480	425	7	87,5	25,798	1,351
Salon »	5	33,3	22,391	995	10	66,7	28,224	1,606
Huittisten »	10	83,3	52,896	2,706	2	16,7	4,634	239
Häämeen lääni.								
Hämeenlinnan piiri	5	50,0	34,570	1,997	5	50,0	14,595	933
Hollolan »	5	71,4	36,354	2,254	2	28,6	10,135	599
Tammelan »	7	63,7	52,627	2,438	4	36,3	11,113	680
Tampereen »	3	33,3	13,854	711	6	66,7	29,673	1,219
Jämsän »	4	50,0	23,719	2,178	4	50,0	21,618	1,633
Ruoveden »	3	60,0	25,510	2,420	2	40,0	10,058	375
Wiipurin lääni.								
Wiipurin piiri	6	66,7	70,988	2,898	3	33,3	16,561	945
Haminan »	3	37,5	10,158	500	5	62,5	42,724	2,046
Lappeenrannan »	3	42,9	17,160	1,531	4	57,1	42,797	2,065
Antrean »	5	83,3	45,944	3,147	1	16,7	4,937	284
Muolan »	5	83,3	48,223	2,343	1	16,7	3,532	310
Käkisalmen »	4	44,4	24,898	1,413	5	55,6	14,413	965
Kurkijoen »	2	66,7	28,890	1,579	1	33,3	9,066	538
Sortavalan »	1	25,0	5,729	512	3	75,0	25,256	1,212
Salmin »	6	85,7	37,917	7,703	1	14,3	2,663	1,309
Mikkelin lääni.								
Mikkelin piiri	2	40,0	18,425	1,454	3	60,0	23,896	1,790
Heinolan »	3	42,9	28,770	2,411	4	57,1	18,375	1,694

Lääni ja piirilääkäripiiri.	Kuntien, jotka palkkaavat oman lääkärin:				Kuntien, jotka eivät palkkaa omaa lääkäriä:			
	Lukumäärä.	%	Väkiluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Lukumäärä.	%	Väkiluku v. 1910.	Pinta-ala km².
Joroisten piiri.....	4	66,7	38,047	3,887	2	33,3	10,021	794
Savonlinnan »	5	62,5	31,589	2,922	3	37,5	18,398	1,647
Kuopion lääni.								
Kuopion piiri	6	100,0	55,448	4,656	—	—	—	—
Rautalammen »	4	80,0	38,143	3,164	1	20,0	7,311	668
Iisalmen »	4	66,7	57,453	6,553	2	33,3	5,513	—
Pielisjärven »	5	100,0	38,594	8,235	—	—	—	—
Tohmajärven »	3	42,9	27,707	5,589	4	57,1	24,257	2,291
Joensuun »	5	71,4	39,624	3,757	2	28,6	14,550	1,197
Waasan lääni.								
Waasan piiri	6	46,1	38,569	2,234	7	53,9	31,671	1,275
Kristiinankaupungin »	9	60,0	75,283	4,900	6	40,0	27,781	1,754
Kokkolan »	12	63,2	40,647	4,542	7	36,8	22,934	2,397
Uudenkaarlebyn »	5	45,4	36,227	2,094	6	54,6	26,179	1,326
Kuortaneen »	14	93,3	81,213	8,214	1	6,7	2,269	405
Jyväskylän »	4	30,8	30,264	4,870	9	69,2	50,065	4,265
Oulun lääni.								
Oulun piiri.....	1	7,2	6,954	1,466	13	92,8	41,029	7,066
Raahen »	—	—	—	—	8	100,0	21,944	2,807
Kalajoen »	3	37,5	17,546	1,663	5	62,5	17,966	1,887
Haapajärven »	2	20,0	14,835	1,863	8	80,0	28,371	5,018
Kajaanin »	4	40,0	17,235	10,183	6	60,0	30,272	11,227
Pudasjärven »	1	33,3	11,854	9,058	2	66,7	13,368	11,347
Tornion »	5	62,5	20,055	8,803	3	37,5	14,028	3,356
Rovaniemen »	3	100,0	20,697	23,572	—	—	—	—
Kittilän »	5	83,3	9,980	50,981	1	16,7	3,930	8,056

b) Läänittäin.

Lääni.	Kuntien, jotka palkkaavat oman lääkärin:				Kuntien, jotka eivät palkkaa omaa lääkäriä:			
	Lukumäärä.	%	Väkiluku v. 1910.	Pinta-ala km².	Lukumäärä.	%	Väkiluku v. 1910	Pinta-ala km².
Uudemaan lääni ..	19	47,5	142,365	7,193	21	52,5	63,854	3,998
Turun ja Porin » ..	44	36,7	220,860	13,078	76	63,3	195,246	10,044
Hämeen » ..	27	54,0	186,634	11,998	23	46,0	97,192	5,439
Wiipurin » ..	35	59,3	289,907	21,626	24	40,7	161,949	9,674
Mikkelin » ..	14	53,9	116,831	10,674	12	46,1	70,690	5,925
Kuopion » ..	27	75,0	256,969	31,954	9	25,0	51,631	4,156
Waasan » ..	50	58,1	302,203	26,854	36	41,9	161,899	11,422
Oulun » ..	24	34,3	119,156	107,526	46	65,7	170,908	50,764
Koko maa	240	49,3	1,634,925	230,903	247	50,7	973,369	101,422

Edelläolevan taulun mukaan on siis nykyisin Kuopion, Pielisjärven ja Rovaniemen piirilääkärin piireissä jokaisessa kunnassa oma lääkäri. Antrean, Muolan, Kurkijoen, Salmin, Rautalammin ja Kittilän piirilääkäripiireissä kaikissa muissa paitsi yhdessä ja Lohjan, Huittisten, Hollolan, Ruoveden, Joroisten, Iisalmen, Joensuun ja Kajaanin piirilääkäripiireissä on ainoastaan 2 kuntaa ilman omaa lääkäriä. Ainoatakaan kunnanlääkäriä ei ole Godbyn eikä Raahen piireissä ja ainoastaan yhdessä kunnassa on oma lääkäri Rymättylän, Tyrvään, Sortavalan Oulun ja Pudasjärven piireissä. Verratessamme toisiinsa eri läänejä huomaamme, että niiden kuntien luku, jotka ottavat osaa oman lääkärin palkkaamiseen on lääñin kuntien koko lukuunsa nähden suurin Kuopion läänissä, pienin Oulun läänissä.

Jos vielä yhdenmukaisesti vuoden 1904 kertomuksen kanssa arvostelemme lääkärivoimain suuruutta maalaiskunnissamme huomioonottamalla että maamme piirilääkäreistä on 12:lla asemapaikkansa kunnissa, joilla ei ole omaa lääkäriä, sekä että tällaisissa kunnissa toimii kolmessa tehtaan- tai rautatienlääkärejä ja kahdessa on yksityispraktiikkia harjoittavia tai yhdistysten palveluksessa olevia lääkärejä sekä että seuraavat kunnanlääkärit tekevät säännöllisiä matkoja sairaitten hoitamista varten lääkärittömiin lähikuntiin:

Inkoo—Degerbyn kunnanlääkäri		Karjan	kuntaan.
Kirkkonummen	»	Siuntion	»
Vihdin	»	Nummen ja Sammatin	»
Merikarvian—Siikaisten	»	Isojoen	»
Akaan	»	Lempäälän ja Vesilahden	»

Korpilahden	kunnanlääkäri	Luhangon	kuntaan.
Someron	»	Kiikalan	»
Virolahden	»	Miehikkälän	»
Ruokolahden	»	Enson	»
Suistamon	»	Sortavalan ja Ruskealan	»
Sysmän	»	Hartolan	»
Mäntyharjun	»	Ristiinan	»
Puumalan	»	Sulkavan	»
Karinaisen	»	Enonkosken	»
Kiuruveden	»	Reisjärven	»
Ylistaron	»	Peräseinäjoen	»
Kauhavan	»	Alahärmän	»
Pietarsaaren	»	Ähtävän	»
Nivalan	»	Haapajärven	»

eli siis 22 kuntaan, niin on maamme 487 kunnasta valtion, kuntain, yhtiöiden, yhdistysten tai yksityisten kautta lääkärihoidosta huolehdittu 279 kunnassa, tehden 57,3 kuntain koko luvusta:

Sitte vuoden 1905 ei ole mitään muita yleisiä, kunnanlääkärejä koskevia määräyksiä annettu kuin seuraava Lääkintöhallituksen kiertokirje 5 päivältä marraskuuta 1907:

»Niitten ehtojen nojalla, joita Keisarillinen Senaatti, myöntäessä valtioapua kunnanlääkärin palkkaamiseksi on säätänyt, on Lääkintöhallitus katsonut tarpeelliseksi määrätä, että kunnanlääkärin tulee:

1) merkitä vastaanotetut virkakirjelmät ja asiakirjat diaariin, johon numerojärjestyksessä on kirjoitettava asiakirjan anto- ja saapumispäivät, lyhyt muistiinpano, mitä asia koskee sekä mihin toimenpiteisiin sen johdosta on ryhdytty;

2) pitää konseptikirjaa menevistä raporteista ja virkakirjelmistä;

3) merkitä muistiin kaikki ne tiedot, joita tarvitaan sitä vuosikertomusta laadittaessa, jonka kunnanlääkärin tulee jättää Lääkintöhallitukselle;

4) kunnanlääkärinarkistossa säilyttää diaari- ja konseptikirjat, saapuneet asiakirjat ja vastamainitut muistiinpanot;

5) jättää arkisto täydellisessä kunnossa viranperijälle tahi viransijaiselle. Sinä aikana, jolloin virkaa mahdollisesti ei ylläpidetä, on arkisto säilytettävä asianomaisen kunnallislautakunnan luona.»

Tässä yhteydessä sopinee mainita että seuraavilla kunnilla on myönnettynä oikeus saada ilman eri hakemusta valtioapu silloinkin kun lääketieteen

kandidaatti Lääkintöhallituksen määräyksestä hoitaa avoinna olevan kunnan lääkärinvirkaa: *Espoo, Pohja, Pyhäjärvi—Pusula, Kemiö—Vestanfjärd ja Dragsfjärd, Sauvo—Karuna, Vehmaa—Taivassalo, Ahlainen—Pomarkku—Noormarkku, Parkano, Janakkala, Loppi, Kangasala—Sahalahti, Orivesi, Luumäki, Jääski, Kivennapa, Säkkijärvi, Sysmä, Hankasalmi, Hirvensalmi, Tuusniemi, Rääkkylä, Ilomantsi, Liperi, Maaninka, Isokyrö, Ylistaro, Alajärvi, Viitasaari, Pyhäjärvi* ja *Rovaniemi.*

Edellisessä Lääkintöhallituksen laatimassa kertomuksessa kunnanlääkärilaitoksemme kehityksestä on tehty selkoa siihenastisista ehdotuksista kunnanlääkärien aseman parantamiseksi ja sekä sen että kunnanlääkärien virkatehtäväin järjestämisestä, ja huomautettiin siinä tehdyn selostuksen nojalla mitenkä kunnanlääkärilaitoksellemme epäilemättä oli ollut monestakin syystä eduksi että se oli saanut kehittyä vapaasti ilman rajottavia määräyksiä mutta että mitä suuremmaksi toiselta puolen kunnanlääkärien luku oli kasvanut, mitä enemmän kokemusta oli saavutettu ja epäkohtia virkain epämääräisyydestä alkanut ilmaantua ja toiselta puolen mitä enemmän yleisterveydenhoidolliset kysymykset olivat maassamme astuneet päiväjärjestykseen ja puutteellisuudet tällä alalla selvinneet, sitä tuntuvammaksi oli alkanut käydä yleisen kunnanlääkäriohjesäännön puute ja ilmeisimmiksi ne haitat, jotka johtuivat kunnanlääkärivirkain epävarmasta kannasta ja siitä ettei ole selvyyttä kunnanlääkärien oikeuksista ja velvollisuuksista erittäinkin kuntien yleiseen terveydenhoitoon nähden eikä heidän ja piirilääkärien välisistä suhteista. Kaikissa niissä ehdotuksissa, esityksissä, mietinnöissä ja lausunnoissa, joita maassamme oli tehty ja annettu parannuksiin pyrittäessä maamme sairaan- ja terveydenhoidon alalla, oli ollut yhteistä se että toiveet parannuksien aikaansaamiseksi on kiinnitetty kunnanlääkärilaitokseemme ja sen kehitykseen ja kaikissa esiintyy edellytyksenä tähän kunnanlääkärivirkain asettaminen vakinaiselle kannalle ja samalla kunnanlääkärien virkatehtäväin laajentaminen ja järjestäminen.

Huomattavan askeleen ratkaisua kohden on kunnanlääkärikysymys tämän jälkeen ottanut. Keis. Senaatin Siviilitoimituskunnan kirjeessä joulukuun 22 päivältä 1900 ilmoitettiin Lääkintöhallitukselle että »Sittenkun Suomen 1885 vuoden valtiopäiville kokoontuneet Valtiosäädyt alamaisessa anomuksessa olivat pyytäneet, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin lääkärinhoidon parantamiseksi maalla, ja Lääkintöhallitus vuonna 1889 oli antanut täydellisen ehdotuksen asiassa sekä tätä varten asetettu komitea vuonna 1892 oli Senaattiin lähettänyt asiaa koskevan mietinnön ehdotuksineen, kuin myös toinen Senaatin vuonna 1894 asettama komitea ehdotuksen tekemistä varten muutoksiksi armolliseen asetukseen terveydenhoidosta Suomessa 22 päivältä joulukuuta 1879 sekä ase-

tukseksi kulkutaudeista siitä oli laatinut ehdotuksen, jonka johdosta asianomaiset viranomaiset olivat Keisarilliseen Senaattiin lähettäneet heiltä vaaditut lausunnot, Keisarillinen Senaatti on tänään tapahtuneessa esittelyssä päättänyt jättää asianymmärtävän komitean toimeksi, huomioon ottaen ehdotuksia vastaan tehdyt muistutukset ja myöhemmin saavutetun kokemuksen, tarkastaa yllämainitut ehdotukset ja niihin tehdä mahdollisesti tarpeellisiksi havaittuja muutoksia sekä siinä siis niinikään ottaa harkitaksensa kysymyksen kunnanlääkärien asemasta ja tehtävistä kokonaisuudessaan kuin myöskin lopulliset ehdotukset kaikissa näissä asioissa Senaattiin toimittaa.» Vuonna 1908 jätti sittemmin täten asetettu komitea, jonka puheenjohtajaksi oli kutsuttu Valtioneuvos Fredrik Saltzman ja jäseniksi Tuomari Ch. M. Paqualin, Asessori, Vapaaherra O. J. v. Hellens, piirilääkärit L. V. Fagerlund ja G. Hornborg, kunnanlääkärit T. Hannikainen ja J. A. Levonius, lääket. lis. Akseli Koskimies ja Maanviljelijä J. Valmari laatimansa mietinnön ehdotuksineen ja perusteluineen Keis. Senaattiin. Mitä kunnanlääkärilaitokseen tulee lausuu komitea siitä mietinnössään m. m.

»Kun komitea ryhtyi käsittelemään sille määrättyä kysymystä sairaan- ja terveydenhoidon parantamisesta maaseudulla, esiintyi ensinnä vastattavaksi kysymys, saattoiko komitea ehdotuksensa teossa asettaa pohjaksi olemassaolevat olot ja laitokset ja vain koettaa kehittää niitä ajan vaatimuksien mukaisesti vai oliko kysymyksessä olevain parannusten tähden välttämätöntä muuttaa perinpohjin nykyään voimassaoleva terveyden- ja sairaanhoitojärjestelmä.

Tähän kysymykseen vastatessaan ei komitea ole voinut jättää ottamatta huomioonsa että kaikissa ehdotuksissa, joita viime vuosina on tehty terveyden- ja sairaanhoidon parantamisesta maaseudulla, on yhteistä se, että pääpaino pannaan kunnanlääkärilaitokseen ja sen kehittämistä pidetään vaikuttavimpana keinona yleisen terveydenhoidonkin alalla toivottujen parannusten aikaansaamiseen. Eri näkökannoilta harkittuaan kysymystä on komiteakin periaatteellisesti liittynyt tähän käsitykseen. Komitean keskuudessa on tosin ehdotettu, että kunnanlääkärilaitos semmoisenaan lakkautettaisiin siten, että maa jaettaisiin ennakolta lääkäripiireihin ja virat niissä tehtäisiin valtionviroiksi, jonka ohella piirilääkärilaitos säilytettäisiin tarpeellisena välirenkaana näiden lääkärien ja keskuslääkintöviraston välillä, mutta piirilääkärien lukua vähennettäisiin. Niiden lisäkustannuksien korvaukseksi, jotka valtion osalle tulisivat siitä, että valtio siten tulisi kokonaan tyydyttämään lääkäritarpeen, ei ainoastaan yleisessä terveydenhoidossa, vaan myöskin yksityisessä sairaanhoidossa, voisi valtio sopivalla tavalla verottaa kuntia. Tämä ehdotus ei kuitenkaan ole saavuttanut komitean keskuudessa kannatusta, koska tarkoitusperä on komitean käsityksen mukaan helpommin saavutettavissa siten, että huomioon ottamalla ne mahdollisuudet, mitä nykyiset elimet terveyden- ja sairaanhoidon alalla tarjoavat, koetetaan sovelluttaa näiden tehtävät ajan vaatimusten mukaisesti.

Mitä ensinnä tulee yksityiseen sairaanhoitoon, joka ei suinkaan ole vielä kaikissa seuduissa tyydyttävästi järjestettynä, niin on tämä etupäässä kunnanlääkärilaitoksen toimena. Tämä laitos, joka on syntynyt ja kehittynyt kuntain oman toiminnan nojalla, joskin valtion puolelta suotu avustus on tällöin ollut edellytyksenä, on lähtenyt alkuun juuri yksityisen sairaanhoidon tarpeesta. Että tämä laitos on yksityisen sairaanhoidon kannalta vastannut tarkoitustaan, käy täysin selväksi siitä kehityksestä, mihin se on ennättänyt.

Kun siis kehityksen kulun mukaan kunnanlääkärien lukumäärä tulee suurenemistaan suurenemaan, on sairaanhoitokin aikaa myöten järjestyvä tyydyttävästi yhä laajemmissa osissa maatamme. Siihen että koetettaisiin puheenalaisen laitoksen sijalle, joka on osoittanut olevansa niin elinvoimainen ja kykenevänsä saavuttamaan kasvavan luottamuksen väestön puolelta — mihin yhtenä pääsyynä lienee virkain kunnallinen luonne —, laittaa uusia valtionvirkoja, siihen ei ole yksityisen sairaanhoidon tarpeiden tyydyttämisen kannalta mitään aihetta.

Mitä taas yleiseen terveydenhoitoon tulee, niin ei voitane olla myöntämättä, että tällä alalla maaseutujen olot ovat useassa suhteessa puutteelliset ja korjauksen tarpeessa.

— — — —

Voimassaolevan, tammikuun 17 päivänä 1832 annetun piirilääkärien johtosäännön 3 §:n mukaan on *yleinen terveydenhoito »piirilääkärin toiminnan päätehtävänä»*, ja sen vuoksi hänen tulee koettaa saada selville, mitkä seikat eri seuduissa, eri vuodenaikoina, eri elinkeinoissa ja ammateissa tuottavat treveydelle vahingollisia seurauksia ja sekä näiden epäkohtain estämiseksi ja auttamiseksi että kulkutautien vastustamiseksi, siinä määrin kuin se hänen toimenaan voi olla, vaikuttaa». Yksityinen sairaanhoito on sanotun johtosäännön mukaan piirilääkärin velvollisuutena vain sikäli että hänen »varsinaiset virkavelvollisuutensa silti eivät tule laiminlyödyiksi». Näin asetuksen mukaan. Todellisuudessa sitä vastoin piirilääkärin ajan on vienyt ja viepi edelleenkin monin paikoin etupäässä yksityinen sairaanhoito. Mutta vaikka olettaakin että silti on riittävästi jäänyt aikaa piirilääkärin päätehtäväänkin, ei kuitenkaan voi kieltää, että piirilääkärien piirit ovat olleet liian laveat, joten he eivät ole voineet kyllin perusteellisesti tutustua niissä vallitseviin olosuhteisiin. — — — —

Paremmin edellytyksin voi puheenalaisessa suhteessa kunnanlääkäri vaikuttaa menestyksellisesti yleisen terveydenhoidon hyväksi, hän kun toimien alaltaan suppeammassa piirissä ja ollen alituisessa vuorovaikutuksessa sen väestön kanssa voi täydellisemmin perehtyä kuntansa oloihin kuin piirilääkäri laajassa piirissään. Ja kun komitea pitää luonnollisena, että kunnanlääkärin tulee — ja tätä kunnallakin pitää olla oikeus vaatia lääkäriltä, joka on sen palveluksessa — »yleistä terveyden- ja sairaanhoitoa koskevissa asioissa antaa neuvoja ja ohjauksia kunnallisille viranomaisille ja yleisölle», sekä siinä mielessä, voidakseen täyttää tämän velvollisuuden, »tarkoin pitää silmällä kaikkia niitä seikkoja, jotka voivat vaikuttaa yleiseen terveyteen», ja hankkia itselleen näistä olosuhteista tietoja, ei komitea ole epäillyt asettaa kunnanlääkärille yleiseksi ja välittömäksi velvollisuudeksi »virantoimitusalueellaan edistää yleistä terveyden- ja sairaanhoitoa ja toimia sen hyväksi». Sitä paitsi on vielä otettava varteen, ensiksi, että komitea tehdessään terveydenhoitoasetuksen ehdotustaan on pitänyt luonnollisena, että kunnanlääkärin tulee olla itsestään oikeutettu jäsen kunnan terveydenhoitolautakunnassa, joten jo hänen asemansa kunnan palveluksessa olevana lääkärinä tuottaisi hänelle velvollisuuden toimia yleisen terveydenhoidon hyväksi. Ja toiseksi: useimmilla kunnilla on jo omat paikalliset terveydenhoitosääntönsä, ja äskenmainittuun ehdotukseensa on komitea pannut määräyksen, että sellainen terveydenhoitosääntö vastedes olisi tehtävä joka kuntaa varten. Jos tahdotaan näistä terveydenhoitosäännöistä odottaa joitakin tuloksia, tulee kunnallisviranomaisten myöskin valvoa, että niitä todella noudatetaan, ja kunnan viranomaisten auttaminen tällöin työllä ja neuvoilla tulee olla kunnanlääkärin asiana, jos kenenkään.»

Sen katsantokannan mukaisesti, jolle komitea täten on kunnanlääkärilaitoksen suhteen asettunut, on komitea ehdottanut paitsi jo edelläesitetyissä komitean mietinnöstä otetuissa otteissa mainittua kunnanlääkärien velvollisuutta virantoimitusalueellaan *edistää yleistä sairaan- ja terveydenhoitoa ja toimia sen hyväksi, sekä sitä koskevissa kysymyksissä antaa neuvoja ja ohjeita kunnallisille viranomaisille ja yleisölle*, myöskin luonnollisena seurauksena tästä velvollisuuden piirissään *lähinnä ja omalla vastuullaan toimia kulku- ja tarttuvain tautien ehkäisemiseksi*, ottaen samalla ehdotukseensa siitä jo voimassa olevain asetustenkin mukaisen kunnanlääkärien velvollisuuden *pitää silmällä veneerisiä tauteja sekä koettaa vastustaa niitä ja estää niiden levenemistä*. Asianmukaiseksi on komitea katsonut siirtää kunnanlääkäreille myöskin velvollisuuden *esimiehenä valvoa kätilöiden toimintaa piirissään*, hänet poikkeustapauksissa velvoittaa hänet *toimittamaan oikeuslääkeopillisia toimituksia* sekä väliaikaisesti määrätyillä ehdoilla *hoitamaan piirilääkärinvirkaa siinä piirissä, johon kunnanlääkärin toiminta-alue kuuluu*. Lisäksi tulisi kunnanlääkärin paitsi muutamia edellämainituista tehtävistä ja hänen virka-asemastaan suorastaan johtuvia luonnollisia velvollisuuksia myöskin *ottaa osaa kuolleisuus- ja tautisuus-tilastollisten tietojen keräämiseen ja näiden valmistamiseen tästä erittäin säädetyllä tavalla*. Kun kunnanlääkärin hartioille siis komitean mielipiteen mukaan olisi siirrettävä joukko velvollisuuksia, jotka johtuvat yleisistä, valtion eduista, on tämä komitean mielipide muodostunut sillä edellytyksellä, että kunnanlääkärien asema tarpeeksi turvataan, niin että he sivuvaikutteista välittämättä voivat täyttää, mitä nämä yleiset edut heiltä vaativat; tämän mukaisesti, laajasti ja sitovasti mielipidettään perusteltuaan, on komitea asetusehdotukseensa kunnanlääkäreistä ottanut pykälän, jossa säädetään, että »*kunnanlääkäri kunnassa, jolle tämän asetuksen nojalla on myönnetty yleisistä varoista apua lääkärin palkkaukseen, katsotaan vakinaiseksi virassaan*». Kunnanlääkärien aseman ja vanhuuden turvaamista silmälläpitäen on komitea vielä esittämillään syillä ehdottanut, *että kunnanlääkäreille myönnettäisiin oikeus eläkkeen saantiin valtion varoista lääkäreille säädettyjen perusteiden mukaan, siten että 3,000 markkaa laskettaisiin täydeksi eläkkeeksi, että kunnanlääkärit saatettaisiin osallisiksi siviilivirkakunnan leskien- ja orpoinkassaan, johon nähden he olisivat vietävät 4:nteen luokkaan*, sekä myös *että kunnanlääkärille 15-vuotisen palveluksen jälkeen sellaisessa toimessa maksettaisiin valtion varoista 500 markkaa mieskohtaista palkanlisäystä sekä yhtä suuri lisä hänen palveltuaan edelleen 5 vuotta samanlaisessa virassa*.

Komitean ylläesitettyjä ehdotuksia kunnanlääkärilaitoksemme lopulliseksi järjestämiseksi on sittemmin Lääkintöhallitus 15 päivänä huhtikuuta 1910 antamassaan siltä vaaditussa alamaisessa lausunnossa kaikessa periaatteellisessa puolessa kannattanut samoinkuin Suomen Lääkäriseura ja Duodecim-seura,

jotka yhteisessä kokouksessaan marraskuun 18 p. 1909 kysymystä käsittelivät; muistutukset komitean ehdotuksia vastaan koskevat pienempiä sivuseikkoja tai ovat kokonaan muodollista ja kielellistä laatua.

Samana päivänä kun maan lääkäriseurat keskustelivat kysymystä lääkärihoidon uudestaan järjestämisestä maaseudulla oli kysymys myöskin esillä maan eduskunnassa, joka silloin kahden eri eduskunnalle siitä jätetyn anomusehdotuksen johdosta yhtyi tekemään alamaisen anomuksen siitä *»että mahdollisimman pian ryhdyttäisiin toimiin ajanmukaisten uudistusten aikaansaamiseksi terveyden- ja sairaanhoitolainsäädännön alalla ylempänä viitattuun suuntaan»*. Anomuksen perusteluista käy ilmi että eduskunnan viittaama suunta on kaikessa sama kuin yllämainitun komitean. Ainoastaan mitä tulee kunnanlääkärivirkain vakinaiselle kannalle asettamiseen niin ei eduskunta ole siinä asettunut yhtä jyrkälle kannalle kuin komitea vaan on katsonut virat voitavan asettaa myöskin määräajaksi, ei kuitenkaan viittä vuotta lyhemmäksi.

Kun siis näin ollen maan eduskunta, asiantuntijana kunnanlääkärikysymystä käsittelemään kutsuttu komitea, maan lääkintöhallitus ja lääkärikunta ovat kysymyksen suhteen tulleet yksimielisyyteen, on toivottava että tämä jo kolmekymmentä vuotta päiväjärjestyksessä ollut kysymys ennenpitkää saa myöskin lopullisen ratkaisun komitean ehdottamaan suuntaan maan ja sen sairaan- ja terveydenhoidon eduksi ja menestykseksi.

Otteita kunnanlääkkärien vuosikertomuksista vuodelta 1910.

Nurmijärvi. Piirissä kuuluu olevan painetut terveydenhoitosäännöt, mutta harvalla lienee niistä tietoa — ja vielä harvemmat niitä seurannevat. — Terveyden- ja sairashoitoa koskevia kysymyksiä ei ole lautakunnan- eikä kuntakokouksessa käsitelty. Yleinen terveydentila hyvänpuoleinen. (P. Z. Collan.)

Mäntsälä. Yleisen terveydenhoidon alalla on mainittava edistys tapahtunut siinä suhteessa, että kunnan palveluksessa on 1 päivästä heinäkuuta ollut kiertävä sairaanhoitajatar, joka on kunnallislautakunnan esimiehen käskystä toimittanut puhdistuksia tarttuviin tauteihin sairastuneitten kodeissa ja ryhtynyt muihinkin varokeinoihin taudin ehkäisemiseksi, tavallisesti kunnan kustannuksella. Ainoastaan vähässä määrin on sairaanhoitajatarta käytetty sairaitten hoitamisessa, vaikkapa saavat lääkärin myöntymyksellä käyttää häntä hyväkseen ilman maksua.

Kunnanlääkärille on ilmoitettu, ettei kunnallislautakunta ole käsitellyt muita yleistä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä kuin puhdistuskysymystä keuhkotautiin kuolleitten kodeissa ja että kunnanvaltuusto on siihen tarpeeseen myöntänyt korkeintaan 100 markkaa vuodessa. Kunnanlääkäri ei ole ollut läsnä missään kokouksessa. —

Yleinen terveydentila kunnassa on ollut huonompi kuin edellisenä vuonna, vaikka kohta kuolevaisuus on ollut vähäisen pienempi. (I. Sternberg.)

Tusby. Af undertecknad har väckts förslag om desinfektion af alla hem, där veterligen tuberkulos förekommit, men har kommunens myndigheter ännu ej beslutit därom.

För att rikta befolkningens uppmärksamhet på sjukdomen, har Medicinalstyrelsens ströskrifter sprids i största möjliga antal. (T. Waenerberg.)

Borgå landskommun. Under året har epidemiafdelningen å sjukstugan första året varit i verksamhet och har den under året icke en enda dag stått tom; fall af epidemiska sjukdomar hafva ständigt förekommit. I densamma har under året vårdats 112 patienter, deraf flere från angränsande kummuner.

Allmänna hälsotillståndet har under året varit godt. (Albert Gulin.)

Orimattila. Yleinen terveydentila on ollut yleensä sangen tyydyttävä. (A. J. Waren.)

Iitti. Yleinen terveydentila tyydyttävä. (T. A. P. Backberg.)

Ingå och Degerby. Frågor rörande allmänna hälsovården hafva under året icke behandlats af hälsovårsnämnden.

Allmänna hälsotillståndet har öfver hufvud varit godt, åtminstone har några utbredda epidemier icke förekommit. (Th. J. Grönlund.)

Pojo. Hälsotillståndet under året har i allmänhet varit tillfredsställande. (L. Holm.)

Bromarf. Hälsotillståndet under året har varit godt. Att anteckna är dock en synnerligen utbredd messlingsepidemi, som helt plötsligt uppstod under juni och juli månader och hastigt utbredde sig så godt som öfver hela kommun. (E. Sandell.)

Esbo. Beträffande den allmänna hälsovården hafva icke några viktigare frågor blifvit af kommunalnämnden under året behandlade, likaledes ha några åtgärder icke vidtagits. Åtminstone har undertecknad under året icke erhållit kallelse till ett enda kommunalnämndssammanträde.

Det allmänna hälsotillståndet i socken har under året varit tämligen tillfredsställande.

Då det visat sig svårt, i de flesta fall omöjligt, att numera få epidemiska fall från landsorten intagna i stadens epidemisjukhus, i hvilka nuförtiden endast stadens egna sjuka emottagas, blef på upprepad, enträgen uppfordran från undertecknads sida en mindre villa icke långt från kyrkan under senare hälften af året upphyrd och inredd provisoriskt till sjukhus för sockens epidemiska sjuka. Något anslag till aflönande af sjuksköterska äfvensom till sjukstugans underhåll ha emellertid ej voterats, hvarför icke häller några sjuka t. v. kunnat i densamma intagas. (A. E. Leander.)

Kyrkslätt. Några mera betydande frågor rörande den allmänna hälsovården hafva icke behandlats af kommunalnämnden och några åtgärder, åsyftande förbättringar på den allmänna hälsovårdens område, hafva icke vidtagits.

Det allmänna hälsotillståndet har varit ganska godt. (Hj. Stenbäck.)

Lohja. Kunnassa on eri terveydenhoitolautakunta, jonka puheenjohtajana on ollut kunnanlääkäri. Lautakunta on parhaansa mukaan toiminut terveydenhoidollisten olojen parantamiseksi. Kokouksissaan on lautakunta käsitellyt erilaisia terveydenhoidollisia kysymyksiä. Lautakunta on Kuvernöörin määräyksestä tarkastanut ja antanut lausuntonsa siitä, onko Lohjan selluloosatehdas tehnyt kaiken voitavansa siitä leviävien pahanhajuisten kaasujen poistamiseksi. Lausunnossaan lautakunta esiintoi mielipiteenään että niin ei ole tehty.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (W. Brummer.).

Vihti. Terveydenhoitosääntöjä ei ole kunnassa eikä ole lautakunnan kokouksissa yleistä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä käsitelty.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (R. V. Westlin.)

Pyhäjärvi ja Pusula. Pyhäjärven pitäjässä on lautakunnan päätöksen mukaan tästä vuodesta alkaen keuhkotautisten asunnoissa erityisen henkilön kautta toimitettu puhdistuksia ja desinfioimisia.

Mitä yleiseen terveydentilaan tulee, niin vuosi 1910 oli jotensakin tavallinen. Maaliskuussa ja syksykuukausina kivulloisuus oli kuitenkin tavallista suurempi, silloin kuin oli lukuisasti hengityselimistön tauteja. Heinäkuun aikana oli lievää vatsuria lukuisasti.
(G. E. Aspelin.)

Paimio. Yleinen terveydentila on kunnassa ollut jotenkin tyydyttävä.
(G. J. Liljeström.)

Sauvo ja Karuna. Mitään tärkeämpiä terveydenhoitokysymyksiä ei kunnallislautakunnan kokouksissa ole käsitelty.

Vuoden loppupuolella ilmestyi ankara tulirokko-epidemia Sauvon kirkonkylässä, josta se sitten levisi pitäjälle. Sairastuneita varten laitettiin kuntoon tilapäinen sairaala, hankittiin asianymmärtävä sairaanhoitajatar niitä hoitamaan ja asetettiin desinfektööri puhdistamaan taudin tartuttamat asunnot. Sairaalassa hoidettujen lukumäärä oli 29, desinfektioonien noin 30. Kunnanlääkärille ilmoitettujen taudintapausten lukumäärä 76 (Sauvossa 67, Karunassa 9). Kuolevaisuus noin 14 %. (B. Henricsson.)

Pargas. Några mera betydande frågor rörande hälsovården hafva ej behandlats af kommunalnämnden.

Frånsedt fall af scarlatina och difteri har hälsotillståndet under året varit utomordentligt godt, isynnerhet under senare delen af sommaren och hösten, hvilket bäst bevisas däraf, att sjukstugan då stod tom en lång tid. (E. Brander.)

Mynämäki ja Mietoinen. Vuoden kuluessa liikkui kurkkumätä yleisenä kulkutautina koko piirin alueella. Paremman sairaanhoidon aikaansaamiseksi sekä sairaiden eristämiseksi perustettiin väliaikainen kurkkumätäsairaala. Se ei kuitenkaan vastannut siihen asetettuja toiveita. Yleisö nim. asettui sen suhteen kokonaan vastustavalle kannalle. Se ei ilman pakkokeinoja mitenkään tahtonut panna sairaitaan sinne, ja pakkokeinoihin turvautumista pidettiin vastenmielisenä, vieläpä suorastaan epätarkoituksenmukaisena, sillä sairashuoneeseen siirtämisen pakko vaikutti, että monessa tapauksessa sairastapaus kokonaan salattiin eikä potilaalle haettu minkäänlaista apua. Tyydyttiin sen takia siihen että saastutettu asunto puhdistettiin ja formaliniseerattiin. (A. A. Törnström).

Nagu. Åt hygienins fordringar har liksom under föregående år icke någon större omsorg egnats. (A. G. Dahl.)

Merikarvia ja Siikainen. Mitään terveydenhoitolautakunnan kokousta ei vuoden kuluessa ole ollut.

Yleinen terveydentila oli kevättalvella sekä syyskesällä esiintyneen laajalti levinneen influensan takia tavallista huonompi. (O. W. Forstadius.)

Eura. Torikauppa Euran toripäivillä on vuoden kuluessa järjestetty ajanmukaisemmalle kannalle, joten se nyt vastaa paremmin terveydenhoidon vaatimuksia.

Yleinen terveydentila kunnassa on ollut tyydyttävä, lukuunottamatta erityisiä liikkuvia tauteja.

Tarttuvista taudeista mainittakoon erittäin kurkkumätä, joka tässä kunnanlääkäripiirissä on melkein alituinen vieras, toisinaan raivoten ankarastikin. Vuoden kuluessa tapasin difteriaa Euran pitäjässä 86, Kiukaisten kappelissa 43, Köyliön pitäjässä 45 ja Säkylässä 3 tapausta. Tämän taudin vastustamiseksi on erittäin Köyliön kunta tehnyt innolla työtä, laitettiinpa viime talvena erityinen sairaalakin Tuiskulan kylään, mutta tauti väheni silloin jo muuten niin että sairaalaa ei tarvittu käyttää. (J. A. Huhti)

Hämeenkyrö. Kun lopulla vuotta ankarampi difteriaepidemia raivosi Kyröskoskella ja siitä oli kuulutuksella eri paikoissa ilmoitettu ja yleisöä sen suhteen varoitettu, piti työv. yhdist. siitä huolimatta suuren mielenosoituskokouksen, vaikka sellaiset terveyshoit. sään-

tömme 17 § mukaan ovat kielletyt, niin en voinut olla ilmoittamatta asiaa yleiselle syyttäjälle toimeenpanijain saattamiseksi äsken mainitussa pykälässä määrättyyn edesvastuuseen; asia ei vielä kihlakunnan oikeudessa ole päättynyt. Syyskuun 17 päivänä oli kunnallislautakunnan kokous, jossa piirilääkärin ehdotuksesta keskusteltiin väliaikaisen difteriasairaalan perustamisesta kuntaan, mutta päätti lautakunta sen vielä lykätä tuonnemmaksi, kun kurkkumädän vaara ei silloin sentään näyttänyt erittäin uhkaavalta ja olisi siitä koitunut kunnalle rasittavia ylimääräisiä menoja. Sitä paitsi pelättiin että kunnan syrjäpuolilla alettaisiin vielä enemmän hoitamaan kurkkumätäisiä salassa, pelosta, että ne vietäisiin sairashuoneeseen, johon yleisö yleensä tuntuu olevan hyvin vastahakoista lapsiansa viemään. Kunnallislautakunta päätti vaan erityisesti huomauttaa terveydenolojen katsantomiehiä, että he kukin piirissään levittäisivät kunnan terveydenhoitosääntöä sekä pitäisivät huolta, että sen säännöksiä tarttuvista taudeista niin tarkkaan kuin mahdollista noudatetaan, että kurkkumätää sairastaville annetaan serumia kunnan kustannuksella, sekä että niin aikaiseen kuin mahdollista hankittaisiin lääkärin apua sairaille. Muihin toimenpiteisiin ja parannuksiin yleisen terveydenhoidon alalla en tiedä vuoden kuluessa ryhdytyn.

Yleinen terveydentila allamainittuja kulkutauteja lukuun ottamatta on koko vuoden ollut tavallisen hyvä. (J. H. Wuorinen).

Tyrvää. Erityisiä terveydenhoitosääntöjä ei ole, eikä myöskään ole mitään tärkeämpiä yleistä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä terveydenhoitolautakunnan kokouksissa ollut käsiteltävinä.

Yleinen terveydentila on ollut keskinkertainen. (H. Ståhlberg.)

Kimito, Dragsfjärd och Westanfjärd. Hälsotillståndet i distriktet har under år 1910 icke varit fullt tillfredsställande, i det att talrika fall af epidemiska sjukdomar förekommit. Under mars månad var *influensan* allmän i hela distriktet. (A. Grönlund.)

Bjernå och Finby. Om hälsovårdsnämnden behandlat någon mer betydande fråga under året är mig obekant.

Det allmänna hälsotillståndet har under året varit särdeles godt.

(C. G. Bremer.)

Huittinen ja Vampula. Yleinen terveydentila oli jotenkin hyvä.

Lokakuun alussa avattiin kunnan uusi ajanmukainen sairastupa 10 sairaspaikalla; vanha olikin jo aivan sopimaton ja viimeisinä viikkoina sulettu. Lopulla vuotta sovittiin naapurikuntien kanssa yhteisen piirimielisairaalan perustamisesta, lähemmät toimenpiteet jäivät kuitenkin seuraavaan vuoteen. (R. Räihä.)

Punkalaidun. Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä. (A. Bustorff.)

Loimaa, Alastaro ja Metsämaa. Yleinen terveydentila on ollut vähän huonompi, kun tulirokko jo heti vuoden alussa oli päässyt leviämään yli koko Ison-Perän laajan kulmakunnan, ennenkuin tapaukset tulivat kunnanlääkärin tietoon. Tulirokkosairaala, jolle vuokrattiin huoneusto Vesikosken kylässä noin 1 ½ kilom. Loimaan asemalta, saatiin vasta maaliskuussa avatuksi. Sairaita oli kaikkiaan, kun sairaala syyskuun 17 p. sulettiin, ollut 38. Koulutettu sairaanhoitajatar Turusta oli johtamassa. Vasta sairaalan avulla saatiin epidemia rajoitetuksi ja lopulta sammumaankin. Vasta sitten kuin piirimiehet kutsumatta rupesivat kulkemaan ympäri piiriänsä ja hakemaan sairaita saatiin sairaat terveistä eristetyiksi. (V. Wallinkoski.)

Kokemäki. Yleinen terveydentila oli kunnassa kohtalainen. (J. V. Manner.)

Janakkala. Terveyssuhteet verrattain hyvät lukuunottamatta tulirokkoepidemiaa lokakuussa. Parin ensimmäisen tulirokkotapauksen ilmaannuttua syyskuussa kävi allekirjoittanut kunnallismiehen pyynnöstä tautipaikalla lähes kolmen penikulman päässä kir-

kon seudusta vähän asutussa pitäjän itäosassa potilaita eristämässä. Parin viikon kuluttua ilmoitettiin taas uusista tapauksista. Kävin silloin uudestaan neuvoja antamassa sekä urkkimassa taudin leviämistä seudun torpissa. Paikkakunnan koulun annoin sulkea. Sairaat päätettiin eristää erityisen epidemiasairaanhoitajan kera kunnansairaalan naisosastoon, josta potilaat siks'aikaa muutettiin sairaalan vakituiseen epidemiaosastoon. »Berolina»-formalinilampulla puhdistettiin potilaiden kodit tavallisesti kiertävän tarkastusmiehen avulla, joka myös sai toimekseen ahkeraan urkkia uusia tautitapauksia lähistössä. Täten saatiin kulkutauti seuraavan kuukauden kuluessa ehkäistyksi. Kun koulu uudestaan avattiin, tarkastin koululla lapset. Luultavasti oli tauti saanut alkunsa helsinkiläisiltä vierailta eräässä torpassa. Kulkutaudin aikana kävi piirilääkäri K. von Fieandt paikkakunnalla neuvoja antamassa. (J. O. Blomstedt.)

Hausjärvi. Kunnassa ovat jo aikaisemmin olleet käytännössä terveydenhoitosäännöt, jotka uudelleen laadittiin ja vahvistettiin v. 1910, jä astuvat voimaan heti, kun on saatu painettua tarpeellinen määrä ja levitettyä pitäjään. Nämä säännöt on koetettu laatia niin tarkoituksenmukaisiksi kuin suinkin, etenkin silmällä pitäen Riihimäen taajaan asuttua paikkakuntaa.

Yleensä kansa tottelee annettuja määräyksiä tarttuviin tauteihin nähden, kun kerran tulevat asian ymmärtämään, joten minkäänlaisia rettelöitä ei ole syntynyt. Viime elokuussa puhkesi pahanlaatuinen punatauti- (dysenteria) epidemia Riihimäellä, jonka johdosta terveydenhoitolautakunta painatti ja levitti erityisiä neuvoja taudin varalta.

Yleinen terveydentila on ollut tavallinen. (K. Kallio.)

Hollola. Kurkkumätä näytti lopulla vuotta muuttuvan vallan yleiseksi. Kunnan oli pakko avata Lahden aseman läheisyydessä erityinen kurkkumätäsairaala, jossa hoidettiin 53 potilasta. (J. H. Vitali).

Kuhmoinen ja Padasjoki. Parannuksia yleisen terveydenhoidon alalla ei ole tehty.

Yleinen terveydentila oli tyydyttävä. (H. W. Kario).

Tammela ja Jokioinen. Niinkuin edellisinäkin vuosina on tänäkin vuonna Forssan tiheään asutussa tehdasseudussa terveyssyynejä pidetty, jotka ovat aiheuttaneet valtaojien aukaisemisia, loka- ja lantaruumien puhdistamisia y. m.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä, etenkin kauniina kuivina syyskuukausina, jolloin taudinkohtaukset olivat harvinaisia. (A. Gulin.)

Urjala. Terveydenhoitolautakunnalla on ollut kaksi kokousta, joissa allekirjoittanut on ollut läsnä. Ensimmäinen oli huhtikuussa, jolloin lautakunta kokoontui pyynnöstäni uhkaavan tulirokkovaaran vuoksi Haukolan kylässä, ja olivat lautakunnan toimenpiteet kyllin tarmokkaat, koska saatiin tartunta pysähtymään yhteen ainoaan torppaan. Toinen kokous oli kesäkuulla, jolloin lautakunnalle oli saapunut valitus Huhdin kylän osuusmeijerin likaveden levittämästä iljettävästä hajusta ympäristöönsä. Lautakunta määräsi silloin joko laittamaan maanalaisen likavesiviemärin tai likakaivon tahi hautaamaan likaveden multapatteriin; näistä toimenpiteistä valitti meijerin hallitus kuitenkin kuvernööri-virastoon, jossa asia nähtävästi on joutunut unhotuksiin, koska ei vielä tänä päivänäkään sieltä ole päätöstä tullut.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalaisen hyvä. (A. M. Skogström).

Akaa. Vuoden kuluessa on lopullisesti tullut päätetyksi jo edellisenä vuonna herätetty kysymys kunnanlääkärin toimimisesta myöskin kunnan kansakoulujen lääkärinä, ja on kunta tästä päättänyt seuraavaa:

»1:ksi. Kunnanlääkärin tulee vuosittain lukukausien alkupuolella käydä kunnan kaikilla kansakouluilla, ja näillä käynneillä tapahtuvilla tarkastuksilla ottaa lääkäri sel-

ville, josko jonkun oppilaan silmäin rakenne esim. kuten liki- tahi kaukonäköisyys vaatii erinäistä huomiota opettajan puolelta istumasijoihin y. m. seikkoihin nähden.

2:ksi. Hänen tulee näillä käynneillään tehdä havaintoja, josko koulun oppilaista joku sairastaa esim. keuhkotautia tahi muuta hivuttavaa tautia ja sen perusteella antaa ohjeita ja määräyksiä asianomaisten oppilaitten hoitoon nähden.

3:ksi. Sen lisäksi tulee hänen tarkastaa ne oppilaat, joita asianomaiset opettajat syystä tai toisesta havaintojensa perustuksella lukukausien kestäessä hänen tarkastettavakseen lähettävät.

4:ksi. Samoin tulee hänen antaa ilman eri korvausta ensiavustusta koulussa mahdollisesti tapaturman sattuessa oppilaille.

Vaikeamman tapaturman sattuessa, jolloin lääkärinapua tarvitaan tapaturmapaikalle, tulee lääkärin matkustaa tiedon saatuaan asianomaiselle koululle.

5:ksi. Kulkutautien liikkuessa on hänen annettava ohjeita ja neuvoja opettajille, miten mahdollisesti sattuvissa sairastapauksissa on meneteltävä.»

Viime syyslukukauden kuluessa tarkastin kunnan kaikkien kansakoulujen oppilaat ja laadin jokaisesta oppilaasta eri terveyslipun, jonka kaavan mukana vuosikertomukseen täten liitän.

Yleinen terveydentila on ylimalkaan ollut hyvä. (K. A. Palkonen.)

Somero ja Somerniemi. Yleinen terveydentila vuoden kuluessa oli jotensakin hyvä. (O. Johansson.)

Sääksmäki. Tärkeämpiä, yleistä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei ole vuoden kuluessa kunnallislautakunnan kokouksissa käsitelt yeikä parannuksia yleisen terveydenhoidon alalla toimeen pantu.

Yleinen terveydentila on ollut jotenkin tyydyttävä eikä missään tapauksessa tavallista huonompi. (H. O. A. Granfelt.)

Kangasala ja Sahalahti. Lautakunnan kokouksissa ei ole ollut mainittavia terveydellisiä kysymyksiä käsiteltävänä. Kansakoulun opettajayhdistys on ottanut koululääkärikysymyksen käsiteltäväkseen, vaan ei asiaa vielä ole saatu kuntakokouksen päätettäväksi; hyviä toiveita löytyy kuitenkin asian onnelliseen ratkaisuun.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

Kunnallisneuvos A. Meurman'in perilliset ovat lahjoittaneet 400 mk. tuottavan osakkeen kunnansairaanhoitajan palkkaamista varten; toistaiseksi käytetään lahjoitus diakonissan avustamiseksi. (K. G. Jäderholm.)

Pälkäne ja Luopioinen. Yleinen terveydentila on piirissä muutoin ollut hyvä, vaan Pälkäneellä on lapsissa liikkunut kulkutauteja. (H. Huovinen.)

Korpilahti. Yleinen terveydentila tyydyttävä. — Kulkutaudeista on pitäjä ollut melkein vapaa. (A. F. Blomqvist.)

Ruovesi. Yleisen terveydenhoidon kannalta ei ole merkittävämpää mainittavaa.

Yleinen terveydentila oli verrattain hyvä.

Tuberkelitautien esiintymistä kansakoululasten keskuudessa koetti allekirjoittanut saada selville vuoden lopulla ja kuluvan vuoden alkupuoliskolla tarkastamalla (auskultatio et percussio) Ruoveden 13 kansakoulun lapset, yhteensä 637 lasta;

Varmoja keuhkotuberkuloositapauksia löysin 0.63 %,
Epävarmoja » » 1.72 %.

Varmoiksi tapauksiksi olen merkinnyt ne, joissa kuuluu selvää rahinaa, ja epävarmoiksi muuten epäilyttävät.

Varmoja rauhastuberkuloositapauksia löysin 0.63 %.
Epävarmoja » » 2.82 %.

Varmoiksi tapauksiksi olen merkinnyt sormenpäänkokoiset, molemminpuoliset, ei arastavat, lukuisasti esiintyvät kaularauhaset; epävarmoiksi pavunkokoiset.

Muuta tuberkulosia (lupus, luu y. m.) potevia oli 0.47 %.

Tuberkulosin vastustamistyö on verrattain hyvällä alulla siihen nähden, että kunnassa löytyy oma keuhkotauti parantola, johon otettiin ensimmäiset sairaat tammik. 8 p. 1910. (W. J. Seppänen.)

Orivesi. Terveydenhoitolautakunnan kokous oli kerran maaliskuulla uhkaavan kurkkumädän takia. Jotta saataisiin sellaisetkin vähävaraiset, jotka tavallisissa oloissa eivät voi saada kunnan avustusta, heti alussa kääntymään lääkärin puoleen, päätettiin että heidänkin puolestaan suoritetaan taudin hoidosta aiheutuvat kustannukset aluksi kunnan varoista, ja velvoitettiin asianomaiset piirimiehet tarkoin ottamaan selvää mahdollisista sairaustapauksista. (K. M. Karppi.)

Viipurin maalaiskunta. Terveydenhoitosäännöt ovat vahvistetut v. 1908, painetut sekä jonkun verran levitetyt. Varmaa kokemusta niiden eduista entisiin nähden ei ole vielä saavutettu.

Terveydentilassa ei ole suurta muutosta entiseen verraten. Kulkutaudeista on kurkkumätä esiintynyt ehkä vähän runsaampana, tulirokko on sitä vastoin osoittanut huomattavaa vähenemistä. — Veneeriset taudit, samoinkuin muut tarttuvat taudit, eivät tällä vilkasliikkeisellä paikkakunnalla ota tyysten hävitäkseen, siihen on Pietarin kaupunki liian läheinen.

Vaivaistalo on käynyt yhä ahtaammaksi, etenkin mielisairasosasto, jossa ahdinko on kerrassaan sietämätön. Onneksi on uuden mielisairaalan rakennus vihdoin saatu alulle, niin että pahin puute tulee korjatuksi. (U. A. Winter.)

Koivisto. Säännöllisiä sairasmatkoja tekee Koiviston kunnanlääkäri Lääkintöhallituksen määräyksen mukaan kuukausittain Seiskariin ja Lavansaareen. Mutta kun koko talven aikana ei jää Suomenlahdella vakaantunut, voin ensimmäisen sairasmatkan mainittuihin saariin tehdä vasta ensimmäisen avoveden aikana huhtikuun loppupuolella. Ja kun taasen molempiin noihin saariin jo heinäkuussa tuli oma koleralääkärinsä, jotka voivat antaa molemmissa sairashoitoa, niin en myöskään heidän siellä oloaikanaan sairasmatkoja sinne tehnyt, joten mainittuihin saariin tuli tehdyksi vain 3 sairasmatkaa.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen. (Tahvo Rytkölä.)

Uusikirkko. Kunnanlääkärin esityksestä päätettiin kunnankokouksessa heinäkuun 30 päivänä desinfektioni toimitettavaksi vaikeimmissa tuberkulositapauksissa kunnan kustannuksella.

Yleinen terveydentila on ollut varsin tyydyttävä. (O. J. A. Matikainen.)

Virolahti [1]). Virolahden kunnanlääkäritoimi perustettiin täällä v. 1909 keväällä. Jo v. 1877 tammikuun 22 p. päätti kuntakokous ottaa oman lääkärin kuntaan, vaan siitä syntyi kiista Haminan lähellä asuvien asukkaiden kanssa. Asiasta valitettiin ja päätös kumottiin muodollisista syistä. Siitä asti oli kunnassa 2 melkein yhtä vahvaa puoluetta: lääkärintoimen kannattajat ja sen vastustajat. Milloin oli toinen puolue, milloin toinen voitolla; toisessa kuntakokouksessa päätettiin ottaa kunnanlääkäri, toisessa taas kumottiin päätös tai valitettiin aina Senaattiin asti. Lopuksi K. Senaatti 13 päivänä helmikuuta 1909 velvoitti kunnan ottamaan oman lääkärin kuntaan. Sitä ennen oli jo silloin tällöin joku yksityinen

[1]) Ensimäinen kertomus.

lääkäri jonkun aikaa harjoittanut lääkärintointa Virolahdella, tai kävi joko Haminan piirilääkäri tai Säkkijärven kunnanlääkäri sairaita vastaanottamassa Virojoella. Sairaanhoitajatar otettiin kuntaan jo v. 1903.

Virolahden kunnanlääkäripiiriin kuuluu ainoastaan Virolahden kunta. Kuitenkin on naapuripitäjässä Miehikkälässä toimiva Kalliokosken lasitehdas tehnyt sopimuksen Virolahden kunnanlääkärin kanssa, että hän eri palkkiota vastaan käy kerta kuukaudessa Kalliokosken tehtaalla sairaita vastaanottamassa.

Väestön varallisuus on vaikuttanut että siisteydestä ja puhtaudesta pidetään parempaa huolta, kun ylimalkaan Karjalassa. Asunnot ovat suuret ja tilavat, kaikki vuoratut ja maalatut, tavallisesti vaalean harmaiksi tai keltaisiksi. Tuskin löytyy ainoatakaan taloa, jossa ei olisi vieraskamaria. Talon perheillä on tavallisesti omat huoneensa, ainoastaan palveluskunta asuu tuvassa. Myöskin työkansalla on monella oma asuntonsa. Melkein joka talolla ja pikku mökillä on oma puutarha, jossa on omenapuita ja erityinen kasvitarha. Tämän takia onkin ruokapuoli vaihtelevampaa kuin muualla Karjalassa.

Tilavat huoneet, yleinen siisteys ja vaihteleva ruoka lienevät syynä yleisesti tyydyttävään terveydentilaan. Ainoastaan äskensyntyneisiin lapsiin nähden on kuolevaisuus suuri. 249:stä v. 1910 syntyneestä kuoli s. v. 25, siis enemmän kuin 10 %. Syy tähän on lapsien sopimaton ruokkiminen. Lapsille annetaan liian usein ja paljon rintaa ja kun vatsa tästä joutuu epäkuntoon selitetään äidinmaito huonoksi ja siihen sijaan annetaan lehmänmaitoa tavallisesti sekoittamattomana. Tätä epäkohtaa on ollut vaikea poistaa. Olen koettanut tässä suhteessa toimia sekä suullisesti että kirjallisesti, jakamalla kirjasia lapsen ruokinnasta. Ne lapset, jotka ovat päässeet yli vuoden, ovat tavallisesti jo vastustuskykyisemmät. Niinpä 1—10 vuoden ijässä olevista lapsista vuoden kuluessa kuoli kaikkiaan 20, ja niistäkin puolet kulkutauteihin: tulirokkoon ja kurkkumätään.

Keuhkotauti on vasta viime vuosina voittanut suurempaa jalansijaa Virolahdella varsinkin muutamissa kylissä. (K. G. Löfström.)

Luumäki[1]). Kunnassa ovat hygieniset olot hyvin takapajulla. Asunnot ovat useimmiten alkuperäisiä: tupa ilman porstuata on yleinen ilmiö. Ovi johtaa suoraan ulos, ja läpi vuoden käytetään yksinkertaisia ikkunoita. Avattavia ikkunoita näkee harvoin. Muutos parempaan päin on kumminkin huomattavissa, varsinkin suuremmissa kylissä ja pitäjän läpi kulkevan rautatien varsilla. Likaisuus on yleinen. Väestö elää pääasiallisesti rahdeista ja metsistään, mitkä nyttemmin alkavat loppua, joten se ylimalkaan on köyhää, mikä lienee suurimpana syynä huonoihin hygienisiin oloihin. Taikauskokin rehoittaa, mikä yhdessä köyhyyden kanssa tekee sen, että paljon käytetään puoskareita. Vuoden kuluessa on tietooni tullut ainakin kaksi kuolemantapausta, jotka suoranaisesti on pantava puoskarein ansioluetteloon. Ravinto on yksitoikkoista ja huonosti valmistettua. Se voisi, väestön köyhyydestä huolimatta, olla parempaa, jos ymmärrettäisiin hyväkseen käyttää mitä saatavissa on, mutta on olemassa omituinen kannus n. k. »herrasväenruokia» kohtaan; esim. vasikan- ja siipikarjan lihaa pidetään saastaisena. Vihanneksia ei käytetä juuri ollenkaan. Hapan leipä, hapan maito, suolakala ja liha ovat melkein yksinomaisena ravintona, jota paitsi kahvia juodaan ylimäärin. Tästä on seurauksena hyvin haitalliset kroonilliset vatsa- ja suolitaudit. Kansan tietämättömyys terveydenhoidon alkeistakin vaikuttaa varsinkin pienten lasten hoitoon epäedullisesti. Ruuansulatushäiriöt ja rachitis ovat hyvin tavallisia.

Tuberkulosia on verrattain vähän, mikä kai ainakin pääasiallisesti on luettava hiekkaperäisen maanlaadun ja havumetsän yleisyyden ansioksi. Oireita sen lisääntymi-

[1]) Ensimäinen kertomus.

seen on kuitenkin olemasse. Veneerisiä tauteja on ollut vuoden kuluessa vain muutamia yksityisiä tapauksia.

Talvikuukausina raivosi pahanlaatuinen pertussis-epidemia, johon useita lapsia kuoli, sekä influenza jälkitauteineen. (E. B. Heikel.)

Jääski. [1]) Erityset terveydenhoitosäännöt ovat kunnassa jo monta vuotta olleet voimassa. Ne ovat painetut, hyvin laaditut, vaan ikävä kyllä jotenkin lopussa. Niistä ei moni, ei edes kunnan valitsemat terveyspiirimiehet tiedä, ja joskin tietävät, niin eivät välitä. Kunnassa oleva, sairaalaksi aijottu pieni rakennus, jota ei moneen vuoteen ole käytetty, on väliaikaisesti pantu kuntoon ja sinne on eristetty lavantauti- ja tulirokkosairaita.

Terveydentila on ylimalkaan ollut hyvä.

Vatsa- ja suolihäiriöt ovat tavallisimmat paikallistaudeista. Tuberkulosi ei ole harvinainen, päättäen siitä että kertomusvuoden 8:na kuukautena, jolloin olen toiminut täällä, olen hoitanut 11 keuhkotautista. Botriocephalus ja oxyuris ovat jotenkin yleiset.

(W. Inberg.)

Ruokolahti. Mitään julkista kannetta ei terveydenhoitosääntöjen rikkomisesta ole vuoden kuluessa tehty. Kumminkin suljettiin muutamia leipomoita jotka eivät täyttäneet uuden leipomolain vaatimuksia ja määrättiin ne sakon uhalla pantavaksi asetuksenmukaiseen kuntoon, jos mielivät liikettään jatkaa. Kesän aikana kävi allekirjoittanut poliisiviranomaisten kanssa muutaman kerran sekä Imatran asemalla että Tainionkosken tehtailla tarkastamassa, jott'ei suurempaa siivottomuutta siellä olevien asuntojen ympärillä harjoitettu. Kumminkin on näin maalla olemassa suuria epäkohtia juuri viimeksi mainitussa suhteessa syystä, kuin täällä ei ole olemassa vakituisia palkatuita terveyspoliiseja, jotka tarkemmin valvoisivat, että lakia ja asetuksia paremmin seurataan, mitä tulee rakennuksiin ja niiden puhtaana pitoon, etenkin näin tiheästi asutuissa tehdaspaikoissa, sillä tässä suhteessa olisi hygienisesti paljonkin parantamisen varaa.

Yleinen teveydentila oli kuluneena vuotena mielestäni suhteellisesti hyvä. Allekirjoittanut on käynyt kaksi kertaa vuodessa tarkastamassa tehtaissa alaikäiset työntekijät, ja jos on huomattu, että työ siellä on ollut heidän terveydelleen vahingollinen, niin ovat he eroitetut pois tehtaan työstä tai siirretty muuhun sopivampaan ammattiin.

(H. Piponius.)

Kirvu. Terveydelliset suhteet Kirvun kunnassa ovat v. 1910 olleet verrattain hyvät. Mitään suurempia tuhoatucttavia kulkutauteja ei kunnassa ole vuoden ajalla esiintynyt, lukuunottamatta kurkkumätää, jota melkein läpi vuoden on esiintynyt siellä täällä kunnassa yksityisinä taudin tapauksina ja joka tauti syys-, marras- ja lokakuun ajoilla melkein kulkutaudin tavoin raivosi Vironkylässä ja Lairolassa.

Yleensä täytyy sanoa että tarttuvia tauteja vuoden ajalla oli paljon enemmän kuin edellisenä vuonna, ja katson syyn tarttuvien tautien lisääntymiseen olevan siinä, ettei terveydenhoitolautakunta ole kuin harvoissa tapauksissa toimittanut taudin levenemisen ehkäisemiseksi tarpeellista desinfisieerausta, vaikka lääkäri on ilmoittanut sille kuukausittain kaikki hänen tietoonsa tulleet tautien ilmestymispaikat ja vaikka kunnalla löytyy täydelliset desinfisieeraamiseen tarvittavat työkalut ja kurssin käynyt desinfektori. Sitä paitsi on myöskin tarttuvien tautien levenemistä mahdollisesti edistänyt L. Kuhnen parannusopin apostolien rouva M. Bergström'in ja tohtori E. V. Lybeck'in kansalle opettamat opit tautien tarttumattomuudesta ja luonnollisista parannuskeinoista.

Mitään terveydenhoidollisia toimenpiteitä kunnallis- tai terveydenhoitolautakunnan puolelta ei tietääkseni ole toimitettu. (A. J. T. Molander.)

---

[1]) Ensimäinen kertomus.

Antrea. Edellisessä vuosikertomuksessa mainitsemani Kuhnen parannustavan käyttäminen on ollut jokseenkin laajalle levinnyt kunnassamme etenkin vuoden alulla, mutta on vähitellen vähenemistään vähentynyt, kun kansa on tullut huomaamaan sen tehottomuuden auttamaan kaikkialla, vieläpä vaarallisuudenkin. Nykyään tuskin kukaan talon isäntä käyttää sitä itse, sanoohan kuitenkin, jos vaimo tai lapset pyytävät rahaa käydäkseen lääkärissä: »nosta vettä pyttyyn ja istu siinä, kylläpä paranet». (S. Wilen.)

Muola, Valkjärvi ja Kyyrölä. Kunnanlääkäri ei ole ottanut osaa mihinkään kunnallislautakunnan terveydenhoitoa koskevaan toimenpiteeseen, joita ei liene esiintynytkään.

Yleinen terveydentila oli ylipäänsä tyydyttävä, mutta alkupuolella vuotta oli lasten tautisuus ja kuolevaisuus tavallista suurempi tuhkarokko-epidemian johdosta.

(T. Hannikainen).

Kivennapa. Uudet terveydenhoitosäännöt valmistettiin kunnalle v. 1910 ja ovat ne Kuvernöörin vahvistamat. On painettu 5,000 kpl. ja levitetty ympäri pitäjää. Ne vastaavat täydellisesti tarkoitustaan. Lautakunta käsitteli syyskuun kokouksessa puhdistustoimenpiteitä kunnassa, syystä että ankara punatauti taas oli ilmestynyt rajakyliin. Kunnanlääkäri oli läsnä kokouksessa.

Yleinen terveydentila v. 1910 oli tyydyttävä. (Hj. Gorschelnik).

Sakkola. Vuoden 1910 aikana ovat sekä Sakkolan että Metsäpirtinkin kunnallislautakunnat monesti käsitelleet uhkaavaa koleravaaraa koskevia asioita. Kuntain puolesta oli useampia sairastupia varattu koleraa varten. Kuitenkaan ei vuoden aikana piirissä ilmestynyt yhtäkään koleratapausta. (I. Levison).

Hiitola. Mitään tärkeämpiä yleisiä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei ole lautakunnan kokouksissa käsitelty.

Yleinen terveydentila on ollut jotensakin tyydyttävä. (E. Inberg).

Parikkala. Kunnallislautakunnan kokouksessa joulukuussa keskusteltiin muutamien Särkisalmen Mäntylahden kylän asukkaiden valitusta veden likaantumisesta mainitun kylän rannan läheisyydessä, josta rannalla asuvat ottavat juomavetensä; käytiin mainittua rantaa tarkastamassa, ja oli kunnanlääkäri esimiehen kehoituksesta asiantuntijana mukana; päätettiin panna erinäisiä parannuksia toimeen ja käydä kesän tultua uudestaan tutkimassa.

Yleinen terveydentila on yleensä ollut hyvä.

Kunnan sairashuonetta ei ole. 1 päivänä heinäkuuta avattiin Parikkalan samarialaisseuran rakentam ja ylläpitämä Helenan saarella lähellä kirkonkylää sijaitseva sairastupa 4:llä vakinaisella sairasvuoteella. (T. Kumlin).

Impilahti ja Kitelä. Yleinen terveydentila ei ole ollut varsin tyydyttävä. Useita kulkutauteja on liikkunut piirissä. (K. R. Wegelius).

Suistamo ja Soanlahti. Kunnallislautakunnan kokouksissa ei ole v. 1910 käsitelty mitään yleistä terveydenhoitoa koskevaa kysymystä. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut jotenkin hyvä. (A. Maximoff.

Suojärvi. Tarttumataudit kerran alkuun päästyään tulevat joka taloon vieraiksi. Alhaisen sivistyskannan vallitessa ei niiden suhteen ole ymmärretty olla varuillaan. Yhtään syytöstä ei tänä vuonna ole terveydenhoitosääntöjen laiminlyömisestä tehty.

(U. M. Timonen.)

Sysmä. Kunnassa löytyvä, painettu terveydenhoito-ohjesääntö vastaa jotakuinkin tarkoitustaan, ja toivotaan että Sysmässä toimivan »Sysmän kunnan terveysliiton» valvonnan nojalla tätä ohjesääntöä ehkä paremmin kuin tähän asti tultaisiin noudattamaan.

Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä.

Sairastupaa ei ole, vaan kootaan sitä varten varoja. Sysmän kunnan terveysliiton toimesta on jo tulevaa kunnan sairastupaa varten hankittu sopiva palstamaa. (H. Buss).

Mäntyharju. Mitään muutoksia yleisessä terveydenhoidossa ei vuoden kuluessa ole tapahtunut. Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä; ankaranpuoleinen hinkuyskäepidemia on liikkunut kunnassa ja onpa siihen kuollutkin useita pieniä lapsia.

(O. A. Ehnberg.)

Heinävesi. Yleinen terveydentila on ollut huono kulkutautien vuoksi, jotka ovat raivonneet melkein läpi vuoden, etupäässä lapsissa, vaan huomattavassa määrässä myös täysikasvuisissa. Osaksi lienevät myös äkilliset jyrkät ilmanvaihtelut epäedullisesti vaikuttaneet. — Kaikkia näitä kulkutauteja varten kustansi kunta allekirjoittaneen heinäkuusta vuoden loppuun kaikkiaan 10:lle kiertomatkalle pahimmin rasitetuille paikoille sekä samoin sairaanhoitajattaren useille desinfioimismatkoille, joilla käytettiin osaksi lysolivesipesuja, osaksi — kokonaisia asuntoja desinfioidessa — ruiskutettiin pienellä käsipaloruiskulla formaliinivesiliuosta seinille, lattioille, vaatteille y. m. esineille. Syksyllä oli Vihtarin kansakoulu 6 viikkoa suljettuna. Palokissa vuokrattiin syyskuussa pieni huoneusto, käsittävä tuvan ja kamarin, rokkosairaalaksi, vaan potilaita ei sinne saatu. (A. N. Arppe).

Pieksämäki. Terveydenhoito on ennallaan. Vuoden kuluessa on kuitenkin laadittu terveydenhoito-ohjesäännöt.

Terveydentila on ollut alkuvuodesta verrattain hyvä. (A. Oker-Blom).

Joroinen. Vuoden kuluessa ei kunnallislautakunta tiettävästi ole käsitellyt mitään yleisiä terveydenhoidollisia kysymyksiä.

Yleinen terveydentila kunnassa on kuluneena vuonna ollut jokseenkin hyvä.

Kunnan vaivaisessa vaivaistalossa ei tänäkään vuonna vielä ole minkäänlaisia parannuksia aikaansaatu. Mielisairasten-osastolle on vuoden varrella sentään saatu hankituksi koulutettu sairasmielisten hoitaja. (B. Laurell.)

Puumala. Tietääkseni ei ole vuoden kuluessa ketään syytetty terveydenhoitosääntöjen rikkomisesta, vaikka sellaiseen monessa suhteessa ehkä olisi syytä ollutkin. Ei myöskään tietääkseni kunnallislautakunnalla ole vuoden kuluessa ollut yhtään sellaista kokousta, jossa olisi ollut erikoisempaa, tärkeämpää kysymystä terveydenhoitoasioista.

Vuoden kuluessa on yleinen terveydentila yleensä ollut erittäin hyvä. (O. Okkonen.)

Kerimäki. Mitään terveydenhoitoasioita ei ole kunnallislautakunnassa käsitelty. Uusiin toimenpiteisiin terveydenhoidon alalla ei ole ryhdytty.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (H. Forssell.)

Pielavesi ja Keitele. Molemmissa kunnissa on erityiset painetut, Kuvernöörin jo v. 1893 vahvistamat terveydenhoitosäännöt. Näitä ei ole kumminkaan yleisemmin levitetty kuntalaisille, eikä niitten olemassa-olosta kovinkaan moni tiedä mitään, ei kaikista kunnallislautakunnan jäsenetkään. Senpä takia ei yleisessä elämässä huomaa niistä mitään jälkeä. Kukin elää oman päänsä mukaan, rakentaa rakennuksensa miten itse haluaa, asettaa sikolättinsä, makkinsa y. m. likaisuutta levittävät laitoksensa vähääkään välittämättä terveydenhoitosääntöjen määräyksistä. Onpa useampia asumuksia jopa talojakin, joilla ei ole ollenkaan makkia. Yleinen siisteys on huonolla kannalla niinhyvin yksityisten asuinnoissa, mutta etenkin kauppapaikoissa, josta kaikesta kunnallislautakunnat eivät kumminkaan vähääkään välitä. Rikokset terveydenhoitosääntöjä vastaan ovat siten aivan jokapäiväisiä, mutta niistä ei ole koskaan kannetta nostettu. Sen johdosta että viime syksynä Pielaveden kirkonkylässä sattuneitten lavantautitapausten takia kehoitin kunnallislautakuntaa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin, ehdottaen m. m. tynnyrien hankkimista makkien alle, kun kirkonkylässä — tiheimmin asutussa paikassa aivan järven rannalla —, jossa m. m. on meijeri, makkien alusta juoksee veteen ja muutoinkin vallitsee suuri siivottomuus,

käsitteli lautakunta tätä asiaa, katsomatta kumminkaan minun läsnä-oloani tarpeelliseksi ja päätti »käskeä kirkonkylän terveyskaitsijamiehen ryhtymään toimenpiteisiin, että Rantalan seutu puhdistetaan ja kielletään kaikellaisen saastan veteen paneminen». Tästä päätöksestä huolimatta ei asiantila ole paljoa parantunut. — Vuoden syyskäräjissä tuli vihdoinkin Pielaveden kunnallislautakunnan esimiehen vaimo, joka jo pitkät ajat suureksi turmioksi, on harjoittanut julkeata puoskaroimista kunnassa, jo toistamiseen langetetuksi sakkoon asetusten vastaisesta toiminnastaan. Tuosta vähäisestä — 40 markan — sakosta ei hän näy ottaneen ojentuakseen, vaan yhä edelleen, käyttäen hyväkseen kansan kovin alkeellista sivistyskantaa, jatkaa toimintaansa.

Yleinen terveydentila on ollut tavallisen hyvä.

Vaikka jo v:n 1909 lopulla kiertävän sairaanhoitajattaren ohjesäännöt vahvistettiin, ei vieläkään ole saatu valtionapua myönnetyksi, johon puolestaan vaikuttanee se, että kunnallislautakunta, jonka esimies alusta alkaen on vastustanut koko yritystä, viivytteli turhan päiten valtio-avun hakemista.

Köyhäin sairashoito on etenkin köyhäintalolla huononpuoleisella kannalla, sillä siellä on ainoastaan yksi, aivan pieni huone sairaita varten, vaikkakin hoidokkaiden keskimääräinen luku on 80. Parhaallaan kumminkin rakennetaan köyhäintalon yhteyteen uutta rakennusta, johon tulee niin hyvin sairaille kuin epileptikoille omat huoneensa. Myöskin ollaan parhaallaan puuhassa saada Pielaveden köyhäintalon yhteyteen uusi, ajanmukainen, arkkitehti Schjerfbeckin piirustusten mukaan rakennettava mielisairaala. Entinen onkin niin kurjassa kunnossa, että se hakee vertaistansa. Keiteleen kunnassa ei ole köyhäintaloa. (K. Niskanen).

Karttula ja Vesanto. Yleinen terveydentila kohtalainen. (J. Huttunen.)

Kuopion maalaiskunta. *) Kunnalla on olemassa omat vahvistetut terveydenhoitosäännöt, joita aikoinaan on joku määrä painatettu. Näitten mukaan ei kuitenkaan ole sanottavasti toimittu, ei paikkakunnalla sattuneitten kulkutautien vastustamiseksi eikä juuri muussakaan suhteessa, joten niitten vaikutuksesta ei voida mitään mainittavaa esiintuoda. Kunnallislautakunnan kokouksissa ei tietääkseni v. 1910 kuluessa ole käsitelty mitään yleistä terveydenhoitoa käsittäviä seikkoja. Kuitenkin on mainittava, että lautakunnan tehtävänä viime vuoden aikana oli kunnan puolesta antaa vaadittu lausuntonsa Kuvernöörille valtion asettaman mielisairaskomitean ehdotuksesta toimenpiteiksi mielisairasten hoidon järjestämiseksi yli koko maan. Tämän asian käsittelyyn on allekirjoittaneella ollut tilaisuus ottaa osaa.

Maanomistajien pääelinkeinona on karjanhoito ja maanviljelys. Irtolaisväestön elinkeinot, jota väestöä yleensä on runsaasti, ovat enimmäkseen ulkotöissä liikkumiset toisten työmailla sekä osittain saha- ja tehdastöissä olo. Kalastusta näillä järvisillä seuduilla harjotetaan verrattain suuressa määrässä ei ainoastaan irtolaisväestön vaan myös maanomistajien kesken sekä kesäisin että talvisin. Edellisen perusteella ovat elintavat irtolaisväestöllä yksinkertaiset; maanomistajilla paremmat, riippuen osittain varallisuudestakin. Kansan varallisuus on yleensä hyvin epätasainen. Suuri osa kunnan irtolaisväestöstä on aivan köyhää. Maanomistajissa on myös paljon köyhiä ja vähempivaraisia. Mutta on niissä koko joukko varakkaitakin.

Asuntosuhteet riippuvat myös pääpiirteissään varallisuudesta, jos kenties osittain kansaan juurtuneista tavoistakin. Varakkaat talonomistajat asuvat suhteellisesti väljästi ollen heillä useita huoneita, käytettävänään ja pitäen työväelleenkin kyllin suuret tilat.

*) Ensimäinen kertomus.

Köyhemmillä talonomistajilla taas saattaa perhekin asua vain tuvassa, jonka vieressä kenties on yksi kamarihuone. Paitsi omaa joukkoa asuu siinä usein vielä yksi tahi kaksi itsellisperhettä hyyryläisenä, jolloin yhdessä tuvassa voipi elää parikymmentäkin henkeä. Irtolaisväestöön nähden on aivan yleistä, että he elävät vaan hyyryläisinä joko taloissa tahi torpissa. Jossakin määrin on heillä olemassa omia asuntoja eli n. s. mäkitupia. Yleensä asuu kansasta ainakin toinen puoli liika ahtaissa asunnoissa. Yksi seikka, joka on osittain korvaamassa sitä epäkohtaa, mikä johtuu ahtaista asunnoista, on se että kansa vanhaan totuttuun tapaansa käyttää ahkeraan saunakylpyjä. Se tapahtuu ainakin kerran viikossa, jopa muutamin paikoin säännöllisesti kolmestikin.

Mitä kansan ravintosuhteisiin tulee, ovat ne suurimmalla osalla peräti yksinkertaiset. Köyhälistöllä ja vähempivaraisilla on jokapäiväisenä ravintona leipäaine ja peruna. Näitten lisäksi tulee mahdollisuuden mukaan suolakala ja karjantuote eri muodoissaan. Liha ja muut paremmat laitteet kuuluvat harvinaisuuksiin. Leipäaineena käytetään enimmäkseen ruista ja osittain ohraakin.

Maanomistajat elävät pääpiirteissään omalla viljallä, jota vastoin irtolaisväestö käyttää ostojauhoja, joka täälläpäin on yksinomaan venäläistä. Juomavettä on saatavissa ei ainoastaan järvistä ja joista vaan myös luonnon lähteistä, joita tässä pitäjässä sanotaan olevan runsaasti. Yleinen tapa on syödä kolme ateriaa päivässä. Päiväjärjestykseen kuuluu myös kahvin juonti, jota köyhemmätkin käyttävät kolmesti päivään, nauttien helposti kymmenkunta jopa joskus useampiakin kuppia päivässä.

Kun kerran varallisuus on näin epätasaista, ovat sivistysolotkin sitä mukaa. Yleensä on kansa luku- ja kirjoitustaitoinen. Kunnassa on parhaallaan toiminnassa 28 kansakoulua, joissa kaikissa on noin 50—100 oppilasta — siis erittäin runsas käyttö. Varakkaammat talonomistajat nykyään kouluuttavat lapsensa korkeammissakin oppikouluissa. Pohjois-Savon kansanopistoissa on suuri määrä Kuopion pitäjästä olevia. Sivistysharrastukset ovat yleensä nousemaan päin.

Kansan elintavoista, varallisuudesta ja sivistystasosta riippuu, millä kannalla lasten hoito kunnassa on. Perheissä, jotka elävät ahtaissa ja köyhissä oloissa, on tämä seikka peräti alkuperäisellä kannalla. Yksinkertaisen ruuan- — saman kuin aikuisetkin — saavat lapset tosin, mutta muu hoito puhtauden, raittiin ilman y. m. suhteen on aivan huono. Lapset, jotka omin neuvoin ovat kykenemättömät ulkona liikkumaan, saavat pitkät talvikaudet, noin $^2/_3$ osaa vuodesta, olla vaan ahtaissa ja likaisissa suojissa kärsien vankeudestaan äärettömästi, jonka huomaa heidän kalpeista kasvoistaan ja kuihtuneesta ruumiistaan. Tästä johtuu myös, että varsinkin köyhälistön joukossa tavataan verrattain usein risa- ja riisitautisia lapsia. Parempiosaisten lapset sitä vastoin ovat kaikin puolin tyydyttävässä asemassa.

Yleinen terveydentila piirissä on jokseenkin tyydyttävä. Kansan keskuudessa yleisemmin tavattavista n. s. joka-aikaisista taudeista on mainittava, paitsi jo esiintuotuja lasten tautia,: tuberkulosi eri muodoissaan, kroonilliset vatsataudit sekä silmätaudit, joista trakoomilla on huomattava sijansa. Tuberkulosiin nähden on Kuopionkin pitäjässä toiminut Pohjois-Savon Keuhkotaudin vastustamisyhdistys. (L. Porthan).

Leppävirta. Terveydentila huononpuoleinen.

Sairastuvan rakennus on syyskesästä varojen puutteessa seisonut. (E. Hartman).

Iisalmi. Kaksi vuotta sitten päätti Iisalmen maalaiskunta ottaa palvelukseensa kiertävän sairaanhoitajattaren ja päätti samalla pyytää ja saikin sittemmin valtiolta apua, 250 mk. vuodessa, sairaanhoitajattaren palkkaamiseen erinäisillä ehdoilla, mutta miten olikaan, niin päätti kunta myöhemmin olla ottamatta vastaan tuota valtion myöntämää

ja itsensä pyytämää apua — toisia eivät ehdot miellyttäneet ja toiset (sosialistit) taas arvelivat »että mitä sillä hoitajalla, ei siitä köyhät kostu, rikkaita varten ne semmoiset». Diakonaattivaroilla palkattuna on kunnassa nyt kumminkin muutamia kuukausia toiminut diakonissa, josta on ollut huomattava apu sairaiden hoidossa. (V. Svanberg.)

Lapinlahti. Kun eräässä tilaisuudessa tuli kysymys maamme meijerihoidosta ja silloin lausuin mielipiteeni, että meijeriliike on köyhälistöllemme haitaksi koska sen takia lapsilta riistettiin niiden paras ravinto, maito, ihmettelin suuresti kuullessani, että kunnan kappalainen ja kunnallislautakunnan esimies olivat sitä mieltä, että eihän se maito niin hirveän tärkeä ole lapsille — voidaanhan niitä elättää muullakin ruualla. Kun sairasmatkoilla sattuu näkemään noita heikkoja, kalpeita, skrofuloottisia lapsia, joille syötetään kaljaa, kahvia ja kurnaalia — koska kaikki maito on viety meijeriin, — ei voi olla surkuttelematta niitä, sitä enempi vielä koska pitäjän johtavissakin henkilöissä, joista kuitenkin olisi parempaa odotettavissa, löytyy mielipiteitä sellaisia kuin yllämainittu. (H. Brummert.)

Kiuruvesi. Terveydenhoitolautakunnan toiminta on ollut laimea. Mitään toimenpiteitä terveydenhoidon alalla ei ole tehty.

Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut verrattain hyvä. (Hulda Hakulinen).

Pielisjärvi. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen. (O. Hakulinen.)

Nurmes, Valtimo ja Rautavaara. Elokuun 20 päivänä jätti kunnanlääkäri Nurmeksen kunnalle ehdotuksen tuberkulosin vastustamiseksi. Ehdotus sisälsi pääasiassa, että tuberkulosia on vastustettava yksityisissä kodeissa siten, että jokaisessa, missä tuberkulosia sairastava kuolee, on toimitettava puhdistus, että jokaisen tuberkulosia sairastavan kotona tuon tuostakin puhdistetaan, mieluimmin kiertävän sairaanhoitajattaren valvonnan alla. Ehdotusta lienee kunta käsitellyt, mutta päätös yhä viipyy. (E. Backberg.)

Juuka. Terveydenhoitoa koskevia asioita ei ole käsitelty kunnallislautakunnan kokouksissa.

Vuoden pari ensi kuukautta oli jotenkin tervettä; loppuvuosi oli sairaloisempaa, jonkunverran syksykin, joka muuten useimmin on Juuan tervein vuodenaika.

(P. Z. Collan.)

Ilomantsi-Kovero. Terveydenhoidollisia asioita käsiteltäessä kunnallislautakunnan kokouksissa on kunnanlääkäri ollut läsnä. Pääasiallisesti on kosketeltu kulkutautien vastustamistoimenpiteistä.

Terveydentila on vuoden kuluessa etenkin tarttuvien kulkutautien takia ollut jonkun verran huonompi tavallista. (F. O. Lackström.)

Kiteen kunta. Mitään tärkeämpiä terveydenhoitokysymyksiä ei kunnallislautakunnan kokouksissa ole käsitelty. Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä. (H. Tikka).

Liperi. Suurempia terveydenhoidollisia kysymyksiä ei terveydenhoitolautakunnan kokouksissa ole käsitelty. Pääasiallisesti ovat rajoittuneet varattomille annettavaan lääkärin hoitoon. Tavanmukaiset asuntojentarkastukset ovat toimitetut.

Yleinen terveydentila on ollut kunnassa tavallinen. (K. L. Chydenius.)

Eno. *) Kunnallislautakunnan kokouksissa en ole tarvinnut olla läsnä, kun ei ole mitään tärkeitä toimenpiteitä tarvittu tehdä terveydenhoidollisissa asioissa. Paikalliset painetut ja vahvistetut terveyshoitosäännöt löytyvät ja niitä noudatetaan täällä kuten muuallakin maalaiskunnissa siten, ettei niitä virkailijatkaan tunne eikä vaadi noudatettaviksi.

Kansa täällä elää ja on suureksi osaksi riippuvainen satunnaisista tukkitöistä. Kaukana aina Venäjän rajan metsissä viipyy talvisin useinkin perheitten kaikki miesjäsenet

*) Ensimäinen kertomus.

tukkitöissä. Ansio on kuitenkin laihanpuoleista. Kauttaaltaan on kansa täällä varatonta sekä kuten muuallakin Karjalassa jotenkin suruttoman huolettomia huomisesta.

(O. Sjölin.)

Malaks-Petalaks. Några under året vidtagna åtgärder eller förbättringar på den allmänna hälsovårdens område ha ej kunnat antecknas.

Det allmänna hälsotillståndet har varit förhållandevis tillfredsställande, då svårare epidemiska sjukdomar, hvilka kunnat ogynnsamt influera på detsamma, ej förekommit.

I föregående årsberättelse framhölls, hurusom efter dödsfall i smittosam tuberkulos formalindesinfektion af bostaden äfvensom öfriga erforderliga desinfektionsåtgärder alltmera vunnit allmänhetens förtroende, då den redan hunnit erfara, att genom desamma lungsoten märkbart aftagit. För det senast tilländalupna året bör dock annoteras det ytterst beklagliga faktum, att inom Malaks i intet enda fall företogs formalindesinfektion (huruvida efter dödsfall i smittosam tuberkulos als några desinfektionsåtgärder under året vidtagits, är mig obekant). Saken torde finna sin hufvudsakliga förklaring däri, att kommunens formalindesinfektör icke med önskvärdt intresse handhaft sitt ämbete då han — tvärtemot tidigare inom kommunen fattadt beslut — först afväntat »kallelse», innan han skridit till på honom ankommande åtgärd. (E. M. Stenberg).

Isokyrö. Terveydentila yleensä hyvä. (H. F. Boisman).

Närpes och Öfvermark. Gröfre öfverträdelser af hälsovårdsstadgan hafva icke kommit till min kännedom, men i smärre ting efterlefves hälsovårdsstadgan icke — dock utan att detta gifvit anledning till åtal. Undertecknad har ej blifvit af kommunalnämnden underrättad om att den under året behandlat frågor rörande hälsovård.

Allmänna hälsotillståndet har varit medelgodt. (E. A. Nylander).

Kurikka. Terveydenhoitosääntöjä on ainakin osaksi noudatettu, jos kohta toivomisen varaa onkin. Vuoden alkupuoliskolla ilmestyi kirkonkylään typhus abdominalista, mutta saatiin se pian häviämään, kun asianomainen lautakunnan jäsen toimitti lääkärin ja sääntöjen määräämän puhdistuksen vastaavissa paikoissa. Kuitenkin näyttää, että formaliiniseerausta tarttuviin tauteihin kuolleiden jälkeen on vaikea saada yleiseksi.

Yleinen terveydentila on ollut keskinkertainen. (M. Takala).

Kauhajoki. Yleinen terveydentila on ollut hyvä, lukuunottamatta joulukuuta, jolloin yleisesti sairastettiin angiinaa ja siitä johtuvaa ilmatiehyeitten tulehdusta, sekä otitis med. suppur, joka viimeksi mainittu oli etenkin lapsilla yleinen ja pahanlaatuinen.

(J. Soikkonen).

Ilmajoki ja Seinäjoki. Toukokuun 1:stä päivästä lähtien on Ilmajoella toiminut entisen lisäksi toinen kätilö, joka syksyllä suoritti koneellisen lapsenpäästötutkinnon, ja edelleen on kunnan kiertävä sairaanhoitajatar ollut toiminnassa ja suorittanut asuntojen puhdistukset sekä muitten tarttumatautien että tuberkulosiin kuolleitten jälkeen, mikäli niitä on saatu ilmi. Puhdistukseen on käytetty kahteen kertaan tapahtuva perinpohjainen formaliini-suihkutus huoneissa sekä sen jälkeen vaatteitten y. m. saunassa tapahtuva vesihöyryyttäminen. Valitettavaa vaan on että terveyspiirimiesten ja kunnallislautakunnan jäsenten leväperäisyyden takia sairastapausten ilmoittamiseen nähden näyttää olevan mahdotonta saada kaikkia tämän tapaisia tautitapauksia ilmi niin aikaiseen, etteivät puhdistustoimenpiteet myöhästyisi. — Seinäjoella ovat kätilö ja Marttayhdistyksen diakonissa olleet edelleen toiminnassa.

Huono vuodentulo ei kuitenkaan liene vahingollisesti vaikuttanut yleiseen terveydentilaan, koska sen voipi pitää tavallista parempana, johon luultavasti on osaltaan vaikutta-

nut se, että kunnan läpi rautatietä rakennettaessa on ansion saalis ollut hyvä ja siis rahalla saatu vuoden tulosta johtuvat puutteet korvatuiksi; yleinen kuolleisuus olikin v. 1910 edellistä uotta vähän alempi. (M. Castrén).

Vörå, Oravais och Maksmo. Behörigen fastställda hälsovårdsordningar finnas numera inom alla kommuner och äro dessa trycka och genom kommunalnämnden, diakonissan och undertecknad allmänt spridda. De motsvara i allmänhet sitt ändamål och såvidt jag vet har ingen större öfverträdelse egt rum.

Under april månad 1910 höll undertecknad föredrag (6 st.) afgiftsfritt på folkhögskolan i Vörå för dess elever och andra för saken intresserade »Om anläggande af nödförband och om lämnandet af den första hjälpen vid olycksfall». — Dessutom har jag under årets lopp hållit föredrag i Vörå om smittosamma sjukdomar och specielt om tuberkulosen.

Allmänna hälsotillståndet under det förflutna året har varit godt. (K. E. Wangel).

Kauhava. Yleinen terveydentila ollut jotenkin tyydyttävä.

Terveydenhoitolautakunnan toimi rajoittui pääasiallisesti tarttuvien tautien vastustamiseen. Sen esimiehenä on ollut kunnanlääkäri. (K. J. Corell).

Lapua. Kunnassa on voimassa erityinen, Kuvernöörin vahvistama terveydenhoito-ohjesääntö, jota painettuna on levitetty kuntalaisille. Sitäpaitsi on levitetty seinään naulattavaksi sovitettuja, painettuja lyhennysotteita mainitun ohjesäännön tärkeimmistä pykälistä. Tämän ohjesäännön mukaan hoitaa terveydenhoito-asioita kunnallislautakunta joka samalla on terveydenhoitolautakuntana kunnanlääkärin ollessa puheenjohtajana. Ikävä kyllä, ei kunnanlääkärillä useinkaan ole ollut aikaa ottaa osaa lautakunnan kokouksiin. Mitään uusia kovin tärkeitä kysymyksiä ei ole ollutkaan käsiteltävänä kuluneena vuotena.

Kesä 1910 oli kylmä ja tuotti Lapualle melkein täydellisen kadon. Sepä onkin vaikuttanut lisäämällä yleista tautisuutta. vaikkakaan ei ole ollut suurempia kulkutautiepidemioja. (H. Tiitinen).

Pedersöre, Purmo och Larsmo. Allmänna hälsovården försummades liksom föregående år. Inga förbättringar åstadkommos under året. Detta beror på befolkningens likgiltighet och kommunalläkarens af enskild sjukvård för mycket upptagna tid. September och oktober månader skötte kommunalläkaren jämte egen tjänst läkaretjänsten vid Tobaksfabriken i Jakobstad.

Allmänna hälsotillståndet var någorlunda tillfredsställande utom under sensommaren och hösten, då svåra diarréer isynnerhet hos barn voro gängse äfvensom under årets början, då influensa var allmän. (O. J. Blåfield).

Lappajärvi. Mitään tärkeämpiä yleisiä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei ole lautakuntien kokouksissa käsitelty.

Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin tyydyttävä. (A. Sjöberg).

Alajärvi, Soini ja Lehtimäki. Alajärven kunnalla on erityiset, vuonna 1894 vahvistetut ja painetut terveydenhoitosäännöt, joita ei liene yleisemmin levitetty kuntalaisille. Mainittuja sääntöjä vastaan tehtyjen rikkomusten johdosta ei ole kannetta nostettu. Soinissa ja Lehtimäellä ei ole erityisiä terveydenhoitosääntöjä. — Onko yleistä terveydenhoitoa koskevia asioita kunnallislautakuntien kokouksissa käsitelty, ei ole tietooni tullut.

Yleinen terveydentila ei ole ollut varsin tyydyttävä. (E. A. Nessling).

Alavus, Kuortane, Töysä ja Ätsäri. Yleinen terveydentila on, kulkutauteihin katsomatta, ollut kohtalainen. Mutta kulkutaudit ovat olleet varsinkin lasten keskuudessa ankaria. Kuortaneella esim. on lasten kuolevaisuus ollut sangen suuri.

Vielä ei paikkakunnalla uskota tautien tarttumiseen ja ollaan vastahakoisia desinfioimiseen, jota kuitenkin on jo kohtalaisessa määrässä käytetty. Aikaihmisten keskuudessa huomaa selvästi että keuhkotauti saa yhä enemmän jalansijaa. Kylissä, jossa tauti vielä muutama vuosi sitten oli tuntematon, on jo useita keuhkotautisia. Varsinkin Amerikassa käyneillä tapaa tätä tautia. Mutta keuhkotaudin tarttuvaisuudesta ollaan selvillä ja desinfioidaan jotenkin mielellään. (E. S. Kaila).

Virtain kunta. Kunnallislautakunta, joka samalla on terveydenhoitolautakunta on tänä vuonna jossakin määrin työskennellyt terveydenhoidon alalla. (T. Dreijer.)

Viitasaari. Yleinen terveydentila on ollut jotakuinkin hyvä. Kulkutauteja ei ole suuremmassa määrin liikkunut piirissä. (J. W. Sonck.)

Ii. Kunnan terveyshoitosääntöihin on vuonna 1910 liitetty lisäke, jonka mukaan keuhkotuberkulosiin kuolleitten jälkeen on toimitettava desinfioiminen. Tämän desinfioimisen toimittaa kunnan sairaanhoitajatar, ja kustantaa kunta köyhille siihen tarvittavat desinfioimis-aineet. Sitäpaitse on tiheään asutulle Iin haminalle, jonka surkeita hygienisiä oloja edellisissä vuosikertomuksissa olen kuvannut, Senaatin päätöksen mukaan laadittu uudet terveys- ja rakennussääntöehdotukset, jotka nykyään ovat asianomaisessa paikassa vahvistettavina. Näiden sääntöjen mukaan tulee olot muuttumaan aivan toiselle ja paremmalle kannalle. Alue jaetaan tontteihin, joiden välillä tulee olemaan säännölliset kadut. Rakennusjärjestyskin, josta tähän saakka hamina-alueella tuskin on voinut olla puhettakaan — itsekukin kun on rakentanut miten vaan on halunnut vuokraamalleen maa-alalle — tulee uuden rakennussääntö-ehdotuksen mukaan vastaamaan hygienisiä vaatimuksia. Yleisterveydelliset säädöksetkin ovat yksityiskohtiin menevät. Aikaa menee ennenkuin kaikki tällaiset uudistusehdotukset ovat toimeen pantu, vaan toivossa on hyvä elää.

Yleinen terveydentila kunnassa viime vuoden kuluessa ei ole ollut tyydyttävä. Etenkin erilaisia kulkutauteja on liikkunut runsaasti.

Sairastupaa ei löydy kunnassa, mutta on nykyään kuntalaisissa herännyt innostus sen perustamiseksi. Arpajaisia sen hyväksi puuhataan paraikaa, ja kulkevat naiset aatteen etunenässä. (K. A. Juselius.)

Ylivieska. Terveydenhoitolautakunta ei ole vuoden kuluessa käsitellyt mitään yleistä terveydenhoitoa koskevaa kysymystä. Kanteita terveyshoitosääntöjen laimiinlyömisestä ei ole minun tietääkseni nostettu.

Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä. (K. F. Klemola.)

Oulainen. Vuoden kuluessa ei kunnallislautakunta ole käsitellyt kokouksissaan mitään erityisempiä yleiselle terveydenhoidolle merkitsevämpiä asioita. (J. M. v. Pfaler.)

Nivala. Endemisistä taudeista on trakomi ollut vanhastaan tunnettu Nivalassa. Viime vuoden vuosikertomuksessa ilmoitin suunnittaisen laskelman mukaan joka 6:nen henkilön Nivalassa sairastavan trakomitautia. Nyt äskettäin ilmestynyt tilasto trakomin esiintymisestä maassamme on osoittanut tämän arvelun pääasiassa oikeaksi. Hangossa siirtolaisten keskuudessa toimitetussa silmien tarkastuksessa on Nivalasta kotoisin olevissa siirtolaisissa tavattu trakomia 19.9 %. Tämän mukaan voisi olettaa trakomia Nivalassa joka 5:ssä henkilössä. Sen sijaan on potilastilasto yllämainitussa julkaisussa Nivalaan nähden siinä suhteessa väärä ja erehdyttävä, että on tilastovuotena ilmoitettu Nivalassa olleen lääkärin, vaikka toimi koko sen vuoden samoin kuin suuren osan edellistä vuottakin oli hakijain puutteessa avonaisena. Sellainen tulos kuin että 1.1 % trakomipotilaita oli Nivalassa sanottuna vuotena vain käyttänyt lääkärin apua on täten ymmärrettävissä ja näennäinen ristiriita siirtolais- ja potilastilaston välillä selitettävissä.

Niistä toimenpiteistä, joita on ehdotettu trakomin vastustamiseksi on mainittu m. m. työsiirtolain ja majatalosairaaloitten perustaminen maaseudulle. Edellisiä on monikin puolustanut ja luultavasti siinä mielessä, että tällaisessa laitoksessa potilaat voisivat työllään hyödyttää laitosta ja samalla paremmin viihtyä pitempiaikaisessakin hoidossa. Käytännössä en kuitenkaan luule tätä järjestelmää ainakaan Pohjanmaalla voitavan toteuttaa. Ameriikaan siirtymisen takia ja osaksi myös tukkiliikkeen lisääntymisen kautta on työvoimista näissä seuduissa varsinkin kesänaikana ankara puute. On sentähden aivan varmaa, ettei työkykyisiä potilaita työsiirtolaan kesänaikana saataisi, joten laitoksen työt kesällä olisi toimitettava kalliilla vieraalla väellä. Talven aikana taasen ei niin pieni maatalous kuin tässä on kysymyksessä voisi antaa työtä monellekaan henkilölle. Käsitöitten, niin miesten kuin naisten, täytyisi niinmuodoin tällaisessa työsiirtolassa olla pääasiallisena työnä. Tämän toteuttamiseksi ei kuitenkaan tarvittaisi kalliiksi tulevia työsiirtoloita, vaan riittäisi siihen n. k. majatalosairaalatkin, joitten perustamista myös on ehdoitettu.

Majatalosairaala olisi sentähden mielestäni sekä käytännön että talouden kannalta sopivin trakomihoitola, jos sellainen Nivalaan perustetaan, kuten toivottavasti tapahtunee. Mitään paikakkunnallisia vaikeuksia sen perustamiseksi ei ole tiedossani. Sopiva asunto kohtuullista vuokraa vastaan olisi saatavissa, halot, ruoka ja muut elintarpeet ovat Nivalassa sisämaan kuntana helppoja ja hoidokkaitten vaatimukset elintarpeisiin nähden vähäiset. (A. R. Holmqvist).

Muonio ja Enontekiö. Vuodentulo ja ilmastosuhteet eivät ole vaikuttaneet yleiseen terveydentilaan, joka on ollut hyvä.

Kulkutauteja ei ole tullut minun tietooni.

Hyrynsalmi, Puolanko, Ristijärvi ja Suomussalmi. Terveydentila yleensä hyvä. (E. Buss).

Kemijärvi. Tuberkulosi tuntuu paikkakunnalla olevan jotenkin yleinen. Yleisö on kuitenkin jo jonkun verran heännyt huolenpitoon taudista. Useat tulevat varmuuden vuoksi tutkituttamaan itseänsä. Tämä johtunee siitä, että paikkakunnalta on usea ollut keuhkotautiparantolassa sekä että täällä on varemmin keuhkotaudin vastustamis-yhdistyksen toimesta pidetty esitelmiä. Asiallisia tietoja taudista, sen välttämis- ja hoitotavoista, on kuitenkin vielä hyvin vähän tai ei ainakaan niitä käytännössä noudateta.

Yleiset terveydelliset olosuhteet ovat monessa suhteessa huonot. Pahimpia epäterveellisiä seikkoja kansan tavoissa ovat: epäsiisteys varsinkin jokapäiväisissä asuinhuoneissa, huono lasten hoito, juoppous, sangen yleisesti harjoitettu tupakoiminen y. m. — Paikkakunta, joka suureksi osaksi on korkeata mäkimaata, sellaisenaan on katsottava terveydellisesti edulliseksi.

Terveydenhoitolautakunta on nimellisesti olemassa, mutta ei se liene toiminut. (H. Heikinheimo.)

E. Toimenpiteitä koleran ja ruttovaaran johdosta.

E. Åtgärder med anledning af koleran och pesten.

Med anledning af den från St. Petersburg hotande kolerafaran beslöt Medicinalstyrelsen den 22 mars 1910, att hälsovårdsnämnderna i Helsingfors och Viborg skulle göras uppmärksamma på att åtgärd borde vidtagas därhän, att från St. Petersburg kommande personer, hvilka kunna misstänkas vara smittade af kolera, kunde å sjukhus intagas. Därjämte beslöts att anmoda docenten, medicine och kirurgie doktorn A. Wallgren att fortfarande stå Medicinalstyrelsen till tjänst som kolerabakteriolog samt vidtaga förberedelser för att möjligen vid behof kunna verkställa bakteriologiska koleraundersökningar.

Den 8 april beslöt Medicinalstyrelsen att lokal för kolerasjukhus skulle från 1 maj till årets slut upphyras invid tullstationerna i Björkösund, Trångsund, Jukkola, Vammelsuu, Sortanlaks, Taipale, Pöllö, äfvensom vid Imatra järnvägsstation samt att en Döckers barack för 12 personer skulle uppställas vid Terijoki järnvägsstation invid den därstädes redan befintliga.

Den 18 maj beslöt Medicinalstyrelen uppmana hälsovårdsnämnderna i samtliga städer och i Salo köping att vidtaga erforderliga åtgärder för iordningställande af kolerasjukhus samt för antagande af läkare vid desamma. Vidare beslöts att lokal för kolerasjukhus skulle från 1 juni till årets slut upphyras vid Räfsö tullstation, vid Riihimäki, Kouvola och Elisenvaara järnvägsstationer, i närheten af Raasuli och Sirkiänsaari gränsetullstationer, äfvensom vid Lauritsala sluss i Saima kanal samt å Hogland, Lavansaari, Aspö och Seitskär utöar i Finska viken.

Den 28 maj beslöt Medicinalstyrelsen att låta trycka 1,000 exemplar på såväl svenska som finska af författningar, föreskrifter och formulär angående åtgärder för kolerans bekämpande.

Den 21 juni afläts bref till guvernören i Viborgs län med anhållan att han på grund af § 22 i Kejs. Senatens beslut af den 20 april 1909 angående kolerafarsotens afvärjande och bekämpande skulle uppmana samtliga kommuner i Viborgs län att inrätta kolerasjukstugor för isolering och vård af på orten möjligen insjuknade kolerapatienter.

Den 1 juli utfärdades förordnande för docenten, medicine och kirurgie doktorn A. Wallgren att utföra de bakteriologiska koleraundersökningar, som blifva erforderliga. Samma dag förordnades kolerasjukhusläkare i Helsingfors och kolerabesiktningsläkare i Björkösund, Trångsund, Viborg och Terijoki, hvarjämte järnvägsstyrelsen uppmanades att iordningställa nödigt antal koleravagnar och förse dem med utrustning.

Den 8 juli förordnades kolerabesiktnings- och -sjukhusläkare till besiktningsstationerna i närheten af Raasuli och Sirkiänsaari gränsetullstationer.

Den 19 juli hemställde Medicinalstyrelsen till K. Senaten att S:t Petersburgska guvernementet skulle förklaras kolerasmittadt och de i K. Senatens beslut af den 20 april 1909 för kolerans afvärjande och bekämpande afsedda åtgärder omedelbart sättas i verket i den utsträckning, Medicinalstyrelsen finner vara af behofvet påkalladt. Den 20 juli fann K. Senaten för godt förklara staden S:t Petersburg smittad af kolera och att förty K. Senatens beslut af den 20 april 1909 omedelbart skulle träda i gällande kraft.

Den 19 juli beslöt Medicinalstyrelsen vidare att, enär koleran vunnit stor utbredning i kejsardömet och fara sålunda förefanns, att sjukdomen kunde införas i landet med de trupper, som från olika delar af kejsardömet öfverföras till Finland, hos K. Senaten hemställa huruvida icke på vederbörande myndigheters föranstaltande följande åtgärder kunde vidtagas till förhindrande af kolerasmittans införande och spridning i landet genom dessa militärtransporter, nämligen:

att manskapet under transporten genom landet afhålles från beröring med landets inbyggare;

att sådan anordning vidtages att, därest fall af kolera eller af sjukdom, som misstänkes vara kolera, skulle under färden yppas, den insjuknade omedelbart skulle kunna isoleras;

att de nyanlända efter framkomsten till sina ståndorter under lämplig tid hållas under observation af läkare samt

att äfven i öfrigt nödiga åtgärder vidtagas för hindrande af kolerasmittas utbredning.

Samma dag beslöt Medicinalstyrelsen vidare att förordna kolerasjukhus- och -besiktningsläkare till Jukkola, Vammelsuu, Taipale, Sortanlaks, Pöllö, Aspö, Seitskär, Lavansaari, Hogland, Räfsö och Lauritsala samt läkare till kolerasjukhusen vid Kouvola och Imatra äfvensom tre besiktningsläkare å bansträckan Viborg—landgränsen, stationerade i Viborg, Terijoki och Ollila.

Den 20 juli aflät Medicinalstyrelsen cirkulär till hälsovårdsnämnderna i Sordavala, Kexholm, Fredrikshamn, Kotka, Lovisa, Borgå, Ekenäs, Hangö, Åbo, Mariehamn, Nystad, Raumo, Kristinestad, Kaskö, Vasa, Nykarleby, Jakobstad, Gamlakarleby, Brahestad, Uleåborg, Torneå, Nyslott, Joensuu och

Kuopio med underrättelse om K. Senatens beslut, att besiktning omedelbart bör vidtaga med fartyg kommande från S:t Petersburg. Tillika meddelades, att bestämning om öppnande af kolerasjukhus och förordnande för kolerasjukhusläkare framdeles kommer att af Medicinalstyrelsen utfärdas, hvarjämte Medicinalstyrelsen uppmanade hälsovårdsnämnderna att, när behof af sjukhusets öppnande gör sig gällande, därom hos Medicinalstyrelsen anmäla. Förordnande utfärdades för kolerabesiktningsläkare i Kemi, S:t Michel och Iisalmi samt för kolerabesiktnings- och -sjukhusläkare i Räfsö. Underrättelse om att besiktning af fartyg bör vidtaga sändes äfven till koleraläkarene i Björkösund och Trångsund. Dessutom anställdes en desinfektör för järnvägssträckan Viborg—landgränsen med station i Terijoki. — Vidare beslöts att hos järnvägsstyrelsen anhålla att de i § 11 af K. Senatens beslut af den 20 april 1909 omnämnda koleravagnarna blefve insatta å passageraretågen Helsingfors—S:t Petersburg, Viborg—Imatra, Viborg—Sordavala. Ytterligare beslöts, att hos guvernören i Nylands län anhålla om vidtagande af åtgärd att Tenala kommun på grund af § 22 af K. Senatens beslut af den 20 april 1909 på enahanda sätt som förlidet år skulle vid Lappviks hamn iordningställa en stuga för eventuella kolerafall samt tillsätta en tillsyningsman för öfvervakande af de hygieniska förhållandena å hamnplatsen.

Den 21 juli beslöts, att kolerasjukhuset i Åbo skulle omedelbart öppnas och läkare för detsamma förordnades.

Den 24 juli meddelar Medicinalstyrelsen Iisalmi stad, att K. Senaten funnit godt bifalla till att staden finge till kolerasjukhus använda Iisalmi förra reservkompanis lasarettsbyggnad. Samma dag beslöt Medicinalstyrelsen att kolerasjukhusen i Kexholm och Sordavala samt vid Elisenvaara och Riihimäki järnvägsstationer skulle öppnas och läkare förordnades till desamma.

Den 29 juli beslöt Medicinalstyrelsen att uppmana hälsovårdsnämnderna i landets städer att i resp. ortstidningar införa annons om varning till allmänheten att förtära frukt och grönsaker från kolerasmittade trakter.

Den 1 augusti öppnades kolerasjukhusen i Hangö, Lovisa, Nikolaistad, Nyslott och Kuopio.

Den 2 augusti beslöts att hos Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna anhålla om vidtagande af åtgärd att, under den tid kolerafara råder, klosetterna i statshotellet invid Imatra skulle ändras därhän, att kolerasmittämne från dem icke kunde inkomma i vattnet. Samma dag aflät Medicinalstyrelsen ett cirkulär till samtliga läkare i landet angående hvad som bör iakttagas vid tagande och afsändande af prof å afföringar i och för undersökning om desamma innehålla koleravibrioner.

Den 3 augusti beslöts, att kolerasjukhuset i Kotka skulle öppnas.

Den 6 augusti beslöts, att ingå till K. Senaten med hemställan att hela S:t Petersburgska guvernementet skulle förklaras smittadt af kolera. Samma

dag beslöt Medicinalstyrelsen att vidtaga åtgärder för inrättande af ett kolerasjukhus vid Taipale kanal i Leppävirta socken samt förordnade läkare för detsamma.

Den 9 augusti öppnades kolerasjukhuset i Mariehamn. Samma dag utfärdades förordnande för en fjärde kolerabesiktningsläkare på bansträckan Viborg—landgränsen med stationsort vid Perkjärvi station.

Den 15 augusti beslöt Medicinalstyrelsen att ingå med förnyad hemställan till K. Senaten om att S:t Petersburgska guvernementet skulle förklaras kolerasmittadt och förordnade K. Senaten den 20 augusti att, i anledning däraf att staden Kronstadt och Schlüsselburgska häradet af S:t Petersburska guvernementet förklarats smittade af samt öfriga delar af sagda guvernement misstänkta för kolera, i afseende å desamma bestämningarna i K. Senatens för Finland beslut af den 20 april 1909 innefattande närmare föreskrifter om kolerafarsotens afvärjande och bekämpande skola tillämpas.

Den 25 augusti anställdes en extra koleraläkare vid Medicinalstyrelsen.

Den 6 september beslöts att kolerasjukhuset vid Virdelä gränsetullstation skulle öppnas.

Den 12 oktober beslöt Medicinalstyrelsen underrätta Järnvägsstyrelsen om att de koleravagnar, som följa med tågen å bansträckorna Viborg—S:t Petersburg, Viborg—Sordavala och Viborg—Imatra kunde indragas och de dem åtföljande sjuksköterskorna afskedas.

Den 21 oktober beslöt Medicinalstyrelsen, att kolerasjukhuset vid Virdelä gränsetullstation skulle stängas den 1 november.

Den 1 november beslöts att kolerasjukhuset vid Taipale kanal i Leppävirta skulle tillslutas, hvarjämte andra koleraläkarebefattningen i Björkösund och Trångsund skulle indragas den 10 november.

Den 8 november beslöts, att besiktning af fartyg kommande från orter förklarade för kolerasmittade, omedelbart skulle inställas vid Lauritsala sluss i Saima kanal, i Kuopio, Iisalmi, Nyslott, S:t Michel, Joensuu, Torneå, Kemi, Uleåborg, Brahestad, Gamlakarleby, Jakobstad, Nykarleby, Nikolaistad, Kaskö och Kristinestad samt att kolerasjukhusen i Kuoipio, Nyslott och Nikolaistad skulle stängas; att den å Perkjärvi järnvägsstation stationerade kolerabesiktningsläkaren omedelbart skulle återkallas; att kolerasjukhusen vid Riihimäki, Kouvola, Elisenvaara och Imatra järnvägsstationer omedelbart skulle stängas; att de vid järnvägsstationerna Riihimäki, Kouvola, Simola, Viborg, Ollila och S:t Andreæ stationerade kolerajärnvägsvagnarna omedelbart finge indragas och de därstädes stationerade sjuksköterskorna entledigas. Vidare beslöts att kolerabesiktningen å Aspö, Hogland, Lavansaari och Seitskär utöar skulle upphöra den 15 november och kolerasjukhusen därstädes samtidigt stängas.

Den 11 november beslöts, att kolerabesiktningen vid Vammelsuu tullstation skulle upphöra och kolerasjukhuset därstädes stängas.

Den 22 november beslöts, att kolerabesiktningen i Taipale, Sortanlaks och Pöllö tullstationer vid Ladoga samt i Kexholms och Sordavala städer skulle upphöra den 25 november; att kolerabesiktningen vid Jukkola, Björkösund, Trångsund och Räfsö tullstationer samt städerna Fredrikshamn, Kotka, Lovisa, Borgå, Helsingfors, Ekenäs, Hangö, Mariehamn, Nystad och Raumo skulle upphöra den 1 december; att samma dag kolerasjukhusen vid Raasuli (Rautus), Sirkiänsaari (Metsäpirtti), Jukkola, Björkösund, Trångsund och Räfsö tullstationer samt i städerna Kexholm, Viborg, Villmanstrand, Kotka, Lovisa, Helsingfors, Hangö, Åbo, Mariehamn och Raumo skulle stängas; att kolerabesiktningsläkarene i Helsingfors samma dag skulle entledigas.

Den 29 november beslöts att den i Terijoki stationerade desinfektören skulle afskedas den 1 december.

Den 16 december beslöts meddela Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna, att vattenklosetterna å statshotellet vid Imatra åter finge försättas i brukbart skick.

Följande kolerafall förekommo i landet.

1. Prämkarlshustru, som den 26 juli i Sulkava socken steg ombord på en ångpråm, hvilken den 14 juli afgått från S:t Petersburg. Hon insjuknade ombord på prämen den 28 juli i Kuopio hamn och intogs samma dag i kolerasjukhuset i Kuopio, därifrån hon den 16 augusti utskrefs som frisk.

2. Skepparen å förenämnda ångpråm insjuknade den 31 juli, då ångprämen efter i Kuopio undergången desinfektion anlände till Nyslott. Han intogs samma dag å kolerasjukhuset i Nyslott, från hvilket han den 25 augusti utskrefs som frisk. — Äfven hos två besättningskarlar å samma ångpråm, hvilka befunno sig fullkomligt väl, konstaterades den 5 augusti kolerabaciller; också de intogos på sjukhuset och utskrefvos den ena den 19 augusti, den andra den 20 augusti fria från kolerabaciller.

3. Soldat vid 6:te skvadronen af 20:de kavalleriregementet, som den 23 augusti insjuknade i regementets kasern i Villmanstrand, dit han jämte 120 andra soldater den 22 augusti hade anländt ifrån Krasnoje-Selo öfver S:t Petersburg, där de dock icke varit i tillfälle att röra sig fritt omkring. Han isolerades å militärlasarettet, där han afled den 25 augusti.

4. Prämkarl, insjuknad på färd från S:t Petersburg genom Saima kanal. Intogs den 4 september på kolerasjukhuset i Lauritsala, därifrån han utskrefs som frisk den 18 september.

5. Sjöman, anställd på en rysk lustjakt, som den 7 september afreste från S:t Petersburg till Björkösund, där han den 8 september kvarlämnades som sjuk, då lustjakten återvände till S:t Petersburg. Sedan koleravibrioner

anträffats i hans afföringar, intogs han den 12 september i kolerasjukhuset i Björkösund, därifrån han den 15 oktober utskrefs som frisk.

6. En 73 år gammal änka, som den 9 september ankom från S:t Petersburg till Perkjärvi järnvägsstation, där hon den 11 i samma månad insjuknade i kolera och afled följande dag.

7. Arbeterska, som den 15 september från Livland afreste till S:t Petersburg och därifrån den 17 september till Viborg, hvarest hon den 20 i samma månad insjuknade och intogs följande dag i kolerasjukhuset därstädes, därifrån hon den 15 oktober kunde utskrifvas som frisk.

Då det sedan äldsta tider är ett kändt sakförhållande att råttor och möss kunna angripas af böldpest samt blifva mycket farliga smittospridare, då det likaledes är konstateradt att böldpesten, särskildt med nutidens lätta kommunikationer mycket hastigt kan sprida sig från utgångspunkten till från denna mycket aflägsna orter dels med fartyg dels med järnvägar och enär flera fall af pest förekommit i staden Odessa i Kejsardömet samt möjlighet sålunda icke var utesluten att icke denna farsot kunde nå äfven vårt land, ansåg Medicinalstyrelsen det önskvärdt att hälsovårdsmyndigheterna i landets större städer särskildt de vid kusterna belägna samt å orter och hamnar vid Ladoga sjö skulle vidtaga lämpliga åtgärder för utrotande af råttor och möss hvarjemte, all den stund för uppnåendet af det med dessa åtgärder afsedda ändamålet en längre tid erfordrades, åtgärder omedelbart borde vidtagas, beslöt Medicinalstyrelsen den 19 augusti anhålla om respektive guvernörers medverkan derhän att vederbörande hälsovårdmyndigheter å sådana orter, hvilka ofvan åsyftats blefve uppmanade att utan dröjsmål vidtaga tjenliga åtgärder för utrotande af råttor och möss samt att Medicinalstyrelsen i sinom tid blefve underrättad om hvad å respektive orter i saken tillgjorts.

Den 26 augusti beslöt Medicinalstyrelsen att af det å stat upptagna anslaget till farsoters bekämpande anslå en summa af omkring 3,000 mark till reseunderstöd åt någon för uppdraget kompetent finsk läkare att å lämpliga orter i utlandet bedrifva studier af pesten särskildt med afseende å förebyggande åtgärder mot densamma.

Den 16 september fastställde Medicinalstyrelsen stipendiets belopp till 3,000 mark samt förordnade underläkaren vid epidemisjukhuset i Helsingfors medicine och kirurgie doktorn H. v. Willebrand att för studier i omförmält syfte afresa till Hamburg, Paris, Marseille och Odessa eventuelt Berlin och andra orter i utlandet med skyldighet att för bedrifvandet af dessa studier vistas utrikes minst sex veckor, att efter återkomsten till Medicinalstyrelsen aflemna fullständig reseberättelse äfvensom att i händelse af behof emot skild

ersättning stå till Medicinalstyrelsens förfogande vid handläggning af ärenden rörande åtgärder till förebyggande af pestens inträngande i landet.

Samma dag beslöt Medicinalstyrelsen till K. Senaten aflåta en underdånig hemställan om att läkare eller medicine kandidat, som enligt vederbörligt förordnande handhar läkareuppdrag, som afser förebyggande eller bekämpande af pestsjukdomen, finge äfven i de fall, der en dylik förmån enligt gällande författningar icke på grund af annan innehafvande tjenst tillkommer honom, såsom tjensteår tillgodoberäkna sig den tid han i dylikt läkareuppdrag tjenstgjort; samt att sterbhus efter i sådan läkarebefattning anställd finsk läkare eller medicinekandidat, som insjuknar i pestsjukdom och deri aflider, skall, utöfver annars tilläfventyrs uti landet inrättad enke- och pupillkassa utgående pension, tilldelas af allmänna medel pension på extraordinarie stat sålunda, att, om den aflidna icke efterlämnar omyndiga och oförsörjda barn, hans enka, så länge hon förblifver ogift, undfår årligen 400 mark, men att pensionen, i händelse han öfverlefves af både enka och oförsörjda barn eller ock endast af ett eller flera sådana, utgår med 600 mark om året, hvilken pension, såvidt den afser barnen, åtnjutes af dem intill dess de uppnått 21 års ålder eller därförinnan erhållit tjänst med lön å stat eller också; hvad döttrarna beträffar, blifvit gifta, hvarefter densamma för enkan minskas till 400 mark. Med anledning häraf utfärdades den 12 januari 1911 nådig förordning angående vissa förmåner, tillkommande för motarbetande af pest anställda läkare och sterbhus efter dessa.

II. Suojelusrokottaminen.
II. Skyddskoppympningen.

Enligt till Medicinalstyrelsen från landets provinciallläkare och föreståndare för vaccindepoten i Helsingfors insända berättelse för år 1910 undergingo sammanlagdt 75,812 personer skyddskoppympning. Af detta antal hafva 73,778 blifvit ympade med framgång och 1,002 utan tillfredsställande påföljd; för de återstående 1,032 hvilka icke undergått föreskrifven granskning, är ympningsresultatet obekant. — De med fullständig påföljd ympade utgöra sålunda 97,32 procent, de med ofullständig påföljd 1,32 procent och de från granskningen frånvarande 1,36 procent af hela antalet vaccinerade.

Antalet under året vaccinerade understiger fjolårets med 117 personer. År 1909 företedde 97,41 procent af de ympade fullständigt och 1,08 procent ofullständigt resultat, medan 1,51 procent voro från granskningen frånvarande. Ympningsresultatet år 1910, jemfördt med det under föregående år, utvisar sålunda en minskning i antalet af de med fullständig framgång vaccinerade med 0,09 procent en ökning af de ofullständigt ympades antal med 0,24 procent och en minskning af de frånvarandes antal med 0,15 procent. Resultatet af årets skyddskoppympning är sålunda något sämre än föregående år.

Resultatet af vaccinympningen framgår ur Tab. 1.

Denna tabell utvisar att af hela antalet ympade:

87,39	procent	innehaft	en	ålder	under	2 år
12,29	»	»	»	»	emellan	2—10 »
0,32	»	»	»	»	öfver	10 »

Förhållandet emellan antalet ympade och ympningens resultat inom hvarje af de särskilda åldersgrupperna belyser nedanstående sammanställning:

	Antal ympade.	Med fullständig framgång.	Med ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Under 2 år	66,251	97,38 %	1,30 %	1,32 %
Emellan 2—10 år	9,319	96,91 »	1,43 »	1,66 »
Öfver 10 år	242	96,28 »	2,07 »	1,65 »

Vaccinationsresultatet hos de ympade visar som vanligt ganska betydande olikheter inom provincialläkaredistrikten i de särskilda länen. Under detta redogörelseår, hafva de bästa resultat uppnåtts i Åbo och Björneborgs, Tavastehus och Vasa län; i Uleåborgs och Viborgs län har vaccinationen utfallit sämst.

	Fullständig framgång.	Ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Nylands	7,520 = 97,8 %	92 = 1,2 %	74 = 1,0 %
Åbo och Björneborgs..	11,493 = 99,0 »	53 = 0,5 »	58 = 0,5 »
Tavastehus	7,995 = 99,0 »	48 = 0,6 »	30 = 0,4 »
Viborgs	12,931 = 95,9 »	208 = 1,5 »	347 = 2,6 »
S:t Michels	4,462 = 96,8 »	20 = 0,4 »	131 = 2,8 »
Kuopio	8,516 = 96,1 »	164 = 1,9 »	178 = 2,0 »
Vasa	12,334 = 98,0 »	167 = 1,3 »	86 = 0,7 »
Uleåborgs	8,527 = 95,8 »	250 = 4,8 »	128 = 1,4 »
	73,778 = 97,3 %	1,002 = 1,3 %	1,032 = 1,4 %

Bland de vaccinerade uppgifvas 20 eller 0,03 % af totalantalet hafva blifvit 3 år å rad vaccinerade utan påföljd och till följd häraf affördа ur journalerna såsom icke emottagliga för vaccin.

Antalet utsatta ympstygn på barn inom provincialläkaredistriktens och städernas samlingsställen utgjorde 450,296 och de resulterande koppornas 436,727 eller 97,0 procent af de utsatta ympstygnen.

Vid vaccindepoten i Helsingfors, den enda som numera af staten underhålles, hafva 1,432 barn undergått vaccination af hvilka 1,409 motsvarande 98,4 procent blifvit ympade med fullständig och 9 utgörande 0,5 procent med ofullständig framgång och 16 eller 1,1 procent varit från granskningen frånvarande.

Under året hafva 64 barnmorske-elever följt med ympningarna vid depoten och öfvat sig i koppympning. Dessa hafva vaccinerat 794 barn, sålunda enhvar i medeltal 21,41 barn. Efter verkställda öfningar i journalföring och undergånget förhör hafva 50 elever erhållit betyg öfver kunnighet i vaccineringskonsten.

Såsom ympämne har användts endast kalfvaccin, beredd vid statens vaccinberedningsanstalt i Helsingfors. Öfverhufvudtaget har verkan af den använda vaccinen varit god. De mindre gynnsamma resultaten inom några distrikt bero sannolikt hufvudsakligast på, att lymfan före dess användning ej på lämpligt sätt förvarats.

Från flera provincialläkaredistrikt i olika delar af landet meddelas om en gryende motvilja bland befolkningen att låta vaccinera sina barn, en motvilja, som sprides och underhålles,dels genom skrifter emot vaccinationen, som

sprides bland folket, dels genom muntliga utläggningar af personer, som resa kring landet drifvande propoganda för s. k. naturläkekonst enligt Louis Kuhnes metod. Anhängarene af denna lära fördömer vaccinationen anseende den vara icke blott värdelös, utan rent af skadlig. I synnerhet i Viborgs län, der dessa läror vunnit stor spridning har antalet frånvarande från vaccinationen varit betydligt. De största svårigheterna för vaccinationens genomförande har särskildt framträdt i S:t Andreæ provincialläkare distrikt hvarest inom Kirvus socken inrättats en på Louis Kuhnes principer byggd s. k. naturläkeanstalt, hvars ledare äro mycket verksamma spridare af dessa obetänksamma, okritiska och sorgliga ideer emot vaccinationen. För att motverka detta gryende motstånd mot vaccinationen hafva provincialläkarena sökt såväl direkt öfvertyga barnens föräldrar om det kortsynta uti deras handlingssätt, som att genom hälsovårdsnämnderna förmå dem att författningsenligt fullgöra sina skyldigheter i detta afseende.

Med anledning af de under året i särskilda kommuner yppade fall af smittkoppor föranstaltades flerstädes revaccination och blefvo dervid följande antal personer revaccinerade: i Tyrvis distrikt 556, i Tavastehus distrikt 302; i Wiborgs distrikt 300, i Fredrikshamns distrikt 1,696, i Kexholms distrikt 402 och i Salmis distrikt 2,421; Inalles undergingo åtminstone 5,011 personer under året förnyad vaccination.

Totalantalet revaccinerade inom provincialläkaredistrikten angående hvilka fullständiga uppgifter ingått, uppgå till 2,929 af hvilka 1,369 män och 1,560 kvinnor. Af dessa blefvo 2,600 — 1,206 män och 1,394 kvinnor ympade med framgång och 329 — 163 män 166 kvinnor — utan framgång. De med framgång ympade utgjorde således 65,5 % och de utan framgång ympade 34,5 %. Af de revaccinerade voro 1,523 — 745 män och 778 kvinnor — under 20 år gamla; 557 — 231 män och 326 kvinnor i en ålder mellan 20 och 30 år; 391 — 178 män och 213 kvinnor i en ålder mellan 30 och 40 år samt 458 — 215 män och 243 kvinnor öfver 40 år. I åldern under 20 år ympades 1,375 — 668 män och 707 kvinnor — med påföljd och 148 — 77 män och 71 kvinnor utan; i åldern mellan 20 och 30 år 494 — 202 män och 292 kvinnor — med påföljd och 63 — 29 män och 34 kvinnor utan; i åldern mellan 30 och 40 år 337 — 148 män och 189 kvinnor — med framgång och 54 — 30 män och 24 kvinnor utan samt i åldern öfver 40 år 394 — 188 män och 206 kvinnor med påföljd och 64 — 27 män och 37 kvinnor — utan framgång.

För öfvervakande af skyddskoppympningen hafva inspektionsresor af provincialläkarene blifvit författningsenligt verkställda.

Följande utdrag ur provincialläkarenes årsberättelser belysa närmare vaccinationsförhållandena inom de olika delarne af landet under redogörelseåret:

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri.* Kaikki rokottajat toimivat puhtaasti ja taidolla. (Konr. Reijo-Waara.)

Lovisa distrikt. Under vaccinationsresorna var jag i tillfälle att öfvertyga mig om vaccinationspersonalens duglighet som äfven om den använda vaccinens goda beskaffenhet. (Otto Appelberg.)

Ekenäs distrikt. Antalet frånvarande öfveråriga eller öfver 2 år gamla barn har öfverallt i distriktet år för år varit i märkbart aftagande. Från granskningen har endast 3 barn uteblifvit och ingen i distriktet har 3 gånger blifvit ympad utan påföljd. (Reinh. Fabritius.)

Lohjan piiri. Lohjalla, Vihdissä ja Nummella onnistuivat kaikki istutukset täydellisesti. (K. F. Walle.)

Turun ja Porin lääni. *Turun piiri.* Poissa olleiden luku on siis tänäkin, niinkuin muinakin tilintekovuosina tavattoman suuri, suunnilleen 4/14 rokotusvelvollisista; näistä on kuitenkin 75,5 % alle 2 vuoden. (Johan Martola.)

Rimito distrikt. Af de inlämnade vaccinationsdagböckerna framgår att vaccinympningen inom distriktet numera bedrifves i högsta grad framgångsrikt i afseende å de erhållna resultaten, i det att å samtliga, granskning understälda vaccinerade barn, de satta ympstygnen slagit ut med undantag af ett enda ympstygn. Af inalles 414 af presterskapet såsom ovaccinerade förtecknade barn hafva 292 vaccinerats, 289 granskats och alla dessa godkänts såsom med fullständig framgång ympade. (A. A. Branders.)

Godby distrikt. Ympämnet har varit fullt effektivt, så att alla, hvilka infunnit sig till granskningen, befunnits med fullständig framgång vaccinerade. Från granskningen hafva också blott 4 vaccinerade uteblifvit. En liten minskning förmärkes mot år 1909 i antalet från vaccinationen uteblifna. (G. Hornborg.)

Uudenkaupungin piiri. Päiväkirjat enimmiten selvästi kirjoitetut. Puhtautta rokotuksessa on tarkoin noudatettu, ja desinfisieeraus nykyaikaisesti tehty. (G. I. Rothström.)

Porin piiri. Vuoden 1910 rokotustyö menestyi erinomaisen hyvin rokkoaineen vaikutuskykyyn nähden. Rokotus velvollisiakin saapui ylimalkaan tyydyttävästi rokotustilaisuuksiin paitse muutamissa kunnissa, joissa asuu lukuisa tehtaantyöväestö ja jonka keskuuteen viime vuoden kuluessa levitettiin pari kirjasta, joissa rokotusta ankarasti vastustettiin. (Hj. Nordling.)

Salon piiri. Kaikissa tarkastamissani paikoissa toimitettiin rokotus säännöllisesti. Yhden huomion olen kuitenkin tehnyt, jonka syy tuskin on vaan satunnainen, nimittäin että rokotuksesta poissa olevien luku on viime vuosina alkanut suhteettomasti lisääntyä, ja on minulla syytä luulla että tämä johtuu sen mielipiteen levenemisestä, että rokotus olisi joko tarpeeton tai vieläpä suorastaan vahingollinenkin ja epämoraalinen. Kun tänä vuonna ilmestyvän aikakauslehden »Terveys» sekä näyte- että 1:ssä ja 2:ssa yhdistetyssä numerossa tohtori W. Lybeck julistaa samaa väitettä rokotuksesta, ja mainittu lehti on täällä puolen joksenkin levinnyt, niin ei olisi kumma jos rokotuksesta pois jääminen vielä lisääntyisi. (E. J. Warén.)

Huittisten piiri. Rokottajat ovat toimittaneet tehtävänsä yleensä kunnollisesti. Vampulan ja Alatornion kunnista on, huolimatta entisistä muistutuksista, taas jäänyt rokotuksesta pois iso osa rokotusvelvollisista lapsista. (C. Mechelin.)

Tyrvään piiri. Rokotuksesta näyttää kyllä koko joukko lapsia jääneen pois, mutta päiväkirjoja tarkastaessani huomaa näistä useampien olevan varsin nuoria, ½ vuotta ja

sitäkin nuorempia, eikä vanhemmilla näytä olevan halua rokotuttaa lapsiaan aivan nuorina. Yli 2:den vuoden vanhoja rokottamattomia lapsia ei ylipäänsä löydy montaa, ja ne jotka ovat sen ijän täyttäneitä eivätkä vielä ole tulleet rokotetuiksi merkityiksi kirkonkirjoihin, ovat usein todellisuudessa jo rokotetut vaikka eri syistä eivät ole tulleet merkityiksi. Monet heistä ovat muuttaneet asuntoaan ulkoseurakuntiin, vaikka eivät ole muuttaneet papinkirjojaan, toiset ovat pitkillä matkoilla Amerikassa ja muualla, jotkut eivät ole varsinaisen rokottajan rokottamia kuten esim. Tyrväällä, missä ovat kunnanlääkärin rokottamat eivätkä ole huolineet toimittaa todistuksia kirkkoherralle. Ylipäänsä en tähän asti ole väestössä huomannut mitään vastenmielisyyttä rokotuttamaan lapsiaan, mutta toiset rokottajat kyllä sanovat että nykyään paikkakunnittain löytyy henkilöitä, jotka koettavat herättää vastustusta yleistä rokotusta vastaan muka turhana ja vaarallisena.

(Otto Meurman.)

Ikaalisten piiri. Parkanon kirkkoherra oli luetteloonsa rokotettavista merkinnyt kokonaista 83 lasta, jotka rokotustilaisuuksissa havaittiin jo ennen rokotetuiksi. Tästä näkyy kuinka vähän luottamusta voi panna eräitten kirkonkirjojen ilmoituksiin seurakuntalaisten rokotuksesta. (Alarik Achrén.)

Hämeenlinnan lääni. *Hämeenlinnan piiri.* Rokotuksen tulokset eivät ole niin hyviä kuin edellisinä vuosina, mutta kuitenkin on syytä olla tuloksiin tyytyväinen sekä rokottajiin että yleisöön ja kuntain viranomaisiin nähden. (Karl von Fieandt.)

Tammelan piiri. Syy siihen että niin moni päiväkirjan mukaan on jäänyt pois rokotuksesta riippuu osittain rokotusaikaan sattuneesta hinkuyskästä osittain työläisväestön liikkuvaisuudesta, sekä myöskin jossain määrin muutamissa kunnissa papiston sangen virheellisten luetteloiden takia. (Georg von Essen.)

Tampereen piiri. Niinkuin rokotusluettelon yhteenvedosta huomaa, ei tulos rokotuksesta kuitenkaan Pirkkalassa tullut paremmaksi kuin edellisinä vuosinakaan. Tähän epäkohtaan löytyy mielestäni montakin syytä. Muun muassa on Pirkkalassa paljon irtolaista työkansaa, ja myöskin on minulle ilmoitettu että rokotusta halventavia lentokirjoja on jaettu kansalle Tampereen ympäristössä, olen siis kirjoituksessani koettanut saada kansan luottamaan rokotuksen hyödyllisyyteen, ja jollei tämäkään auta, ei jää muuta jälelle kuin kuvernöörin kautta pakoittaa kunnallislautakuntien esimiehiä niskoittelevien kanssa menettelemään asetuksen (N:o 39 vuodelta 1883 § 8) mukaan. (Osk. Londén.)

Ruoveden piiri. Rokotuksen tulokset ovat yleensä hyvät. Koko piirissä on kaikista rokotetuista lapsista ainoastaan yhdessä rokotus menestynyt vaillinaisesti.

(Edvin Roos.)

Jämsän piiri. Tarkastusmatkoilla tekemiini havaintoihin ja tarkastuksen tuloksiin olen yleensä varsin tyytyväinen. (Otto Bergström.)

Hollolan piiri. Hollolan kunnassa on 156 ja Lahden kaupungissa 62 lasta, joita ei löydy papiston luettelossa. — Padasjoen kunnassa on rokottaja pannut melkein kaikkiin lapsiin 8 pistoa, teko, josta tulen tekemään huomautuksen. (Otto Bergström.)

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Rokotuksen tulokset olivat yhtä hyviä kuin edellisenä vuonna. (Edv. v. Weymarn.)

Haminan piiri. Rokotusaine on ollut tehokasta, ja rokottajat ovat yleensä toimittaneet tehtävänsä tyydyttävästi. Siisteyden puolesta on kuitenkin vielä yhtä ja toista toivottavaa. (A. Th. Ehrström.)

Lappeenrannan piiri. Rokotuksesta pois jääneiden luku on v. 1910 ollut suuri, 34.5 %. Tähän epäkohtaan ovat monet syyt olleet vaikuttamassa, etupäässä se että piirin suurimmissa kunnissa — Valkealan ja Lappeen — on sangen paljon perheitä, jotka pitkät

ajat ovat oleskelleet ulkopuolella kotipaikkaansa eivätkä papistolle ole rokotusvelvollista henkilöä ilmoittaneet rokotetuksi, milloin se siellä on rokotetuksi tullut. Mitä Valkealan kuntaan tulee on jossakin määrin tähän tulokseen ollut vaikuttimena sekin seikka, että siellä vanhastaan on ollut kirkkoherran tapana ottaa rokotusvelvollisten luetteloon myöskin ne lapset, jotka ovat syntyneet samana vuotena kuin rokotus tapahtuu ja näitä lapsia eivät vanhemmat ylimalkain henno pitkän matkan päästä kokouksiin kuljettaa eikä muutenkaan niiden niin nuorena ollessa rokotuttaa. (K. A. Hällst öm.)

Antrean piiri. Rokotuksista poissaolleitten luku oli 1,213, eli siis enemmän kuin puolet rokotusvelvollisista. Kirvussa, Ruokolahdella ja Jääskessä määräsikin minun nauttiessani virkavapautta v. t. Piirilääkäri T:ri V. Inberg, joka rokotusta tarkasti, rokotuksen näissä kunnissa uudestaan toimitettavaksi. Uhkasakoista huolimatta ei kumminkaan näihinkään rokotuksiin tuotu useampia kuin yhteensä ainoastaan 19 lasta, Kirvusta ei yhtään, Jääskestä 7 ja Ruokolahdelta 12, näitten kuntain 904 rokotusvelvollisesta. — Syy yleensä tähän ilmiöön ei ainoastaan edellä mainituissa pitäjissä vaan koko piirissä on kuitenkin erikoisempaa laatua, kuten rokottajat ja muutkin paikkakuntalaiset eri pitäjistä mainitsevat. On nimittäin yleisesti tunnettu, että Rouva Bergström Kirvussa ja lukuisat hänen apulaisensakin ovat matkustaneet pitäjästä pitäjään, kylästä kylään pitämässä esityksiä »mainion Kuhne tohtorin» opista tautien laadusta sekä niitten parantamistavoista, — muun muassa selittäen tähän saakka käytetyn rokonistutuksenkin ei ainoastaan tarpeettomaksi vaan myöskin suorastaan vahingolliseksi. — Kun tähän mennessä ei vielä koskaan ole tapahtunut että niin paljon lapsista kuin juuri tänä vuonna olisi jäänyt rokotuksista pois, niin mielestäni ei ole epäilemistäkään, ettei rouva Bergströmin opetukset ja kehoitukset tähän turmiolliseen epäkohtaan olisivat olleet pääsyynä. Valitettavasti ei kuntienkaan puolesta kaikkea ole tehty, mikä olisi ollut tehtävä asian johdosta. Niin kuuluvat esimerkiksi sakotkin, joilla lasten vanhempia kuulutuksissa uhattiin uudelleen lapsia kutsuttaessa rokotettaviksi, yleensä jääneen ulosottamatta. (Alarik Fabritius.)

Muolan piiri. Rokotus on v. 1910 onnistunut jotenkin hyvin, ainoastaan Walkjärvellä ja Heinjoella ovat tulokset huonommat. (t. f. Otto Wellenius.)

Käkisalmen piiri. Rokotettujen luku on tänä vuonna pienempi kuin edellisenä vuonna, tehden 62 %. Tähän on voinut osaltansa vaikuttaa se, että vesiparantajat ovat käyneet luennoimassa piirissä ja siinä esittäneet sellaista oppia, että rokotus on ruumiin myrkyttämistä. Vertaamalla rokotettujen lukua eri pitäjissä edelliseen vuoteen huomataan että se kaikissa pitäjissä on alentunut, mutta enimmin Räisälässä ja Pyhäjärvellä. Hiitolassa se on ennenkin ollut alhainen. (G. V. Levander.)

Kurkijoen piiri. Parikkalassa on taas paljo lapsia jäänyt pois rokotuksesta. Kunnallislautakunta kyllä uhkaa vanhempia sakoilla, mutta ei sakota, ja siitä syystä kuntalaiset eivät huoli uhkaamisista. Rouva Malin Bergströmin esitelmät Louis Kuhnen aatteista ovat myös vaikuttaneet, ettei ainoastaan Parikkalassa ole entistä enemmin jäänyt pois rokotuksesta mutta myös Kurkijoella, missä tähän asti vanhemmat mielellään ovat tuoneet lapsensa rokotukseen. (B. Standertskjöld.)

Sortavalan piiri. Vuoden rokotus on toimitettu täysin tyydyttävässä järjestyksessä kaikkialla paitsi Uukuniemellä, jossa lautakunta huolimatta piirilääkärin kehoituksista toimii laimeasti, asettaen vastahakoisesti sakkomääräyksiä rokotuksista ja tarkastuksista poisjääneille. (Werner Starck.)

Salmin piiri. Samaten kuin edellisinäkin vuosina on rokotuksesta poisjääneitten lukumäärä Impilahdella ollut verraten suuri riippuen siitä että Impilahti-Kitelän kirjoihin merkitty työkansa muuttelee paikasta toiseen työnasiota etsiessään. Samaten kuin edelli-

sinäkin vuosina ei ole saatu rokotusluetteloa Salmin kreikkalaiselta papilta, jonka vuoksi lapsien syntymäpäiviä on jäänyt rokotuspäiväkirjaan merkitsemättä ja mahdollisesti jäänyt lapsia rokottamattakin. (K. B. H. Fonselius.)

Mikkelin lääni. *Mikkelin piiri.* Parhaat tulokset on tällä kertaa saavutettu Ristiinassa, Hirvensalmella ja Mikkelin kaupungissa; kaikissa näissä kunnissa olivat kaikki rokotetut läsnä tarkastuksessa ja olivat myös kaikki rokotetut täydellisellä menestyksellä. (Aug. Hilbom.)

Heinolan piiri. Merkillinen seikka oli, että Hartolassa kaikki yli 2 vuoden vanhat rokotettavat lapset olivat saapuvilla. (Carl Höijer.)

Joroisten piiri. Rokotuksesta poissa olleitten lapsien lukumäärä on Juvalla ja Heinävedellä tosin suuri, mutta kun näistä rokottamattomista lapsista on osa yli kahden vuoden vanhoja ja siis luultavasti ennen rokotettuja ovat ne nähtävästi tarkastuksesta poissa olleina, jääneet papiston luetteloih n merkitsemättä rokotetuiksi. Olen kehoittanutrokottajia rokotusmatkoillaan ottamaan tiedon näistä lapsista, saadakseen ne merkityiksi kirjoihin rokotetuiksi, mutta valittavat rokottajat että näissä laajoissa pitäjissä on vaikea saada tavata näitä, kun eivät vanhemmat huolehdi lastensa kuljettamisesta rokotuspaikkoihin. (Lennart Svinhufvud.)

Savonlinnan piiri. Varsinkin Savonlinnassa, Säämingissä, Sulkavalla ja Enonkoskella on suurin osa rokotusvelvollisista jäänyt saapumatta määrättyihin rokotuspaikkoihin. Syy tähän on osaksi kansan välinpitämättömyys, osaksi näillä seuduilla viime vuonna vallitseva n. k. kuhnimisliike, jonka levittäjät, sen mukaan kuin minulle on kerrottu, luennoissaan sekä levittämällä kirjallisuutta, joissa lasten rokottamista moititaan, ovat vaikuttaneet vanhempien mielipiteisiin ja niin muodoin vastustaneet rokotusta. (Wilh. Snellman.)

Kuopion lääni. *Kuopion piiri.* Rokotus onnistui täydellisesti 1,473 lapsessa; tarkastuksesta jäi pois yksi. Vaillinaisesti onnistui rokotus 51 lapsessa, ja oli suurin osa näistä Pielavedeltä. (M. Nykopp.)

Rautalammin piiri. Ainoastaan Hankasalmella onnistui rokotus täysin hyvin. Kaikki rokotetut olivat läsnä tarkastuksissa, ja huomattiin ne kaikki tulleen täydellisellä menestyksellä rokotetuiksi. Kesäkuun 20 päivänä tarkastin yhden lapsen Rautalammin Kivisalmella; 6 rokkoa oli lapseen noussut, mutta samalla yli koko ruumiin oli noussut punaisia täpliä, jotka kuitenkaan eivät näyttäneet vaivaavan lasta. (J. E. Rahm.)

Iisalmen piiri. Iisalmen piirissä on papiston antamien luetteloiden mukaan ollut 2,196 rokotettavaa lasta, niistä 104 yli 2 vuoden ikäisiä. Näistä 104:stä on huomattu 47 jo ennen rokotetuksi, 17 jäi vieläkin epätietoiseksi, kun eivät rokotustilaisuuteen saapuneet. Toisaalta on taas rokotettu 409 lasta, jotka eivät löytyneet papiston luetteloissa, suurin osa näistä vuonna 1910 syntyneitä. (Kalle Brax.)

Tohmajärven piiri. Rokotukset ovat hyvin toimitetut. (Onni Ruuth.)

Joensuun piiri. Rokotettaviksi tuotiin 1,650 lasta, joista kuitenkin heikkouden ja ihotaudin tähden täytyi jättää rokottamatta 8 lasta. Laillista syytä ilmoittamatta oli rokotuksesta poissa kaikkiaan 306 lasta, joista oli 1 Kontiolahdelta, 1 Liperistä, 16 Kaavilta, 242 Rääkkylästä. (S. F. Parviainen.)

Pielisjärven piiri. Valtimon pitäjässä ei tarkastukselle tuotu yhtään lasta, ja yksi ainoa kävi ilmoittamassa että lapseen oli noussut kuusi rupulia. Tämän johdosta ilmoitin kirjallisesti asiasta Valtimon kunnallislautakunnan esimiehelle tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten. (O. Granholm.)

Vasa län. *Vasa distrikt.* Allmänheten tyckes väl hålla reda på när vaccinationen skall verkställas samt samvetsgrant hemta sina barn för att vaccineras. (G. Rosendal.)

Kristinankaupunginpiiri. Joka ainoa pisto on onnistunut Kristinankaupungissa, sen maalaiskunnassa, Lappfjärdissä, Närpiössä, Öfvermarkissa, Isollajoella, Ilmajoella ja Peräseinäjoella. Täytyyhän sanoa että rokotuksen tulos on ollut erittäin hyvä. (T. Munsterhjelm.)

Nykarleby distrikt. Resultatet af vaccinationen i distriktet är godt. (Nils Durchman.)

Gamlakarleby distrikt. Rokotus on ylimalkaan menestynyt hyvin; tulos oli täydellinen (vähintäin 5 rokkoa) 95,95 %:ssa ja vaillinainen 1,62 %:ssa; tarkastuksesta poissa oli 2,43 % rokotettujen koko luvusta. (Osvald Myréen.)

Jyväskylän piiri. Rokotus toimitettiin säännöllisesti. Rokotuksen tarkastuksessa taas osoittivat sekä eräät rokottajat että yleisö suurta huolimattomuutta. Tämän johdosta oli minun pakko antaa varotuksia Viitasaaren ja Karstulan rokottajille. Myöskin huomasin paikka paikoin (Kivijärvellä) yleisössä vastenmielisyyttä rokotukseen, joka sanottiin riippuvan muutamassa sanomalehdessä olleista rokotusvihamielisistä kirjoituksista. (N. J. Arppe.)

Oulun lääni. *Oulun piiri.* Että niin suuri määrä lapsia jää pois rokotuksesta riippuu m. m. siitä, että kansa ei käsitä rokotuksen hyötyä, vaan päin vastoin pitää vaarallisena rokotuttaa lapsiaan, josta ne muka tulevat heikoiksi ja sairaloisiksi. Tukea tähän luuloonsa saa kansa myös eräästä täällä lavealti levenneestä Louis Kuhnen harjoittamasta kirjasta nimeltä »Uusi lääketiede», jossa nimenomaan varoitetaan vanhempia antamasta istuttaa lapsiinsa rokkomyrkkyä, joka vaan veltostuttaa ruumiin elinvoimaa, tekee ihmiskunnan heikoksi ja kivuloiseksi ja enentää kroonillisen taudin kohtauksia. (S. W. Liljeblom.)

Raahen piiri. Hailuodon kunta on ensimäinen piirissäni ja Paavola huonoin. (Edvard Pruntsi.)

Kalajoen piiri. Samoinkuin ennenkin on rokotusvelvollisia ollut syyttä poissa rokonistutuksesta, vaan kumminkin isommassa määrässä ainoastaan kolmessa seurakunnassa: Sievissä 107, Oulaisissa 56, ja Merijärvellä 89. Olen virkakirjeessä näitten kolmen seurakunnan kunnallislautakunnille huomauttanut että kaikki poissa olleet rokotusvelvolliset ovat välttämättömästi sakotettavat sekä uuden sakon uhalla vaadittavat saapumaan ensi rokonistutukseen. Vaikka useat kunnallislautakunnat jo monena vuonna kyllä ovat mukamasti sakon uhalla vaatineet rokotusvelvollisia saapumaan rokonistutukseen, olen kumminkin vasta ensi kerran huomannut Ylivieskan rokotuspäiväkirjoissa että 7:stä poissa olleista 4 on sakotettu. (Werner Lindman.)

Haapajärven piiri. Myöskin on lapset nyt tuotu entistä tarkemmin rokotettaviksi; ainoastaan Nivalassa ja Reisjärvellä on yhä edelleen oltu suuremmassa määrässä leväperäisiä, vaan ovat sikäläiset lautakunnat nyt luvanneet ottaa käytäntöön sakotuskeinon asian edistämiseksi. (J. Alfr. Levonius.)

Kajaanin piiri. Paitsi huolimattomuuden tähden poissa olleita, joita on suurin määrä, löytyy joitakuita semmoisiakin, jotka aivan vakaumuksesta vastustavat rokotusta eivätkä anna rokottaa lapsiansa, pitäen rokotuksen heille vaarallisena. Tuo mielipide tulee epäilemättä voittamaan alaa, kun nykyjään sekä puhutaan että kirjoitetaan luonnonparannustapojen ohessa m. m. rokotusta vastaan ja tuon suunnan esitaistelijoina on vielä lisäksi kansan suosimia lääkärejäkin. Kun nykyinen sukupolvi ei ole saanut kokea isonrokon kauhuja, ei ole suurin ihmeteltävä että tuommoinen uusi oppi miellyttää heitä. (Alexis Arvelin.)

Tornion piiri. Suurempaa haittaa rokotukselle tuottaa paitsi yleistä välinpitämättömyyttä, yhä enemmän leviävä vastahakoisuus antaa lapset rokotettaviksi, minkä on vaikuttanut rokotusta vastustava kirjallisuus jossa esitetään ulkomaisten lääkärien lausuntoja, sekä kotimaistenkin miesten sanomalehdissä selostetut samaan suuntaan käyvät esitelmät. Tämä ilmeni viime keväänä Kemin kaupungissa, kun siihen nähden että rokotettujen määrä edellisvuonna alentui 14 %:iin rokotusvelvollisten luetteloon otetuista lapsista koetettiin saattaa laiminlyöneet vanhemmat vastuuseen leväperäisyydestään, silloin tultiin allekirjoittaneelta kirja kädessä vaatimaan selitystä, kuinka pakoitetaan lapset niin muka turmiolliseen ruumiin myrkyttämiseen alistumaan kuin rokotus on. Tämä katsantokanta on jossain määrin vallalla muissakin kuin työväestön luokkaan lukeutuvilla. (J. Soini.)

Pudasjärven piiri. Erittäin Pudasjärvellä ja Taivalkoskella ovat useat lapset jääneet rokottamatta vuoden alkupuolella vallitsevan hinkuyskän ja tuhkarokon takia. Muuten ei ole vuoden rokotuksen johdosta mitään muistutettavaa. (E. Mellberg.)

Rovaniemen piiri. Kansan huolettomuus ja vastahakoisuus on suuri; myös olosuhteet tekevät vaikeuksia. Kun rokotuksen enimmäkseen täytyy tapahtua kevättalvella, jolloin sivukyliinkin pääsee, mutta miehet hevosineen samaan aikaan ovat tukkimetsissä eli rahdin ajossa, niin on monella kylläkin vaikea päästä rokotuspaikalle. Mutta on myöskin vastenmielisyys rokotusta vastaan selvästi havaittavissa. Moni ei anna rokottaa lapsiansa, olipa kuinka hyvä tilaisuus tahansa, ja huolimatta kehoituksista ja opetuksista, joita itse tarkastusmatkoillani ja rokottajien kautta olen antanut. Siihen on leväperäisyys, jota rokotusta vastustava kirjallisuus yllyttää, syynä, ja kansa on niin itsetietoista ja itsepäistä, että pakkokeinot tekisivät asian vielä pahemmaksi. (O. Sahlberg.)

Kittilän piiri. Rokotuksen tulokset ovat olleet jokseenkin samat kuin edellisinä vuosina. Verrattain enemmän rokottamattomia on Sodankylässä, rokottajan siellä käydessä raivosi lavantauti, jonka johdosta ei kukaan antanut lapsiaan rokottaa.

(F. Dickström.)

Årsberättelse från Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors för år 1910.

De för anstalten behöfliga kalfvarna äro, såsom förut, levererade af hemmans ägaren M. Nyman i Borgå landsförsamling. Djurens fodertillstånd har varit godt och under vistelsen å anstalten har deras hälsotillstånd icke gifvit skäl till anmärkningar. Vid de af anstaltens veterinär verkställda sektionerna hafva djurens inre organ icke företett afvikelser från normala förhållanden.

Under årets lopp hafva 46 kalfvar ympats, nämligen:

under	januari	1	under	juni	6
»	februari	1	»	september	2
»	mars	5	»	november	2
»	april	7	»	december	2
»	maj	20		Summa	46

I nedanstående tabell lämnas upplysning om tiden för ympningarna m. m.

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas åldder i timmar.	Pustelmassans vigt i gram.
1	18/1 kl. 1 e. m.	22/1 kl. 1/2 11 f. m.	94 1/2	20.1
2	28/2 kl. 1 1/4 e. m.	2/3 kl. 1/4 9 f. m.	91 1/2	9.9
3	2/3 kl. 1/2 5 e. m.	6/3 kl. 9 f. m.	88 1/2	13.4
4	16/3 kl. 1/2 5 e. m.	20/3 kl. 9 f. m.	88 1/2	abn. utseende utskrapas ej
5	20/3 kl. 6 1/4 e. m.	24/3 kl. 1/2 11 f. m.	88 1/4	14.8
6	26/3 kl. 4 e. m.	30/3 kl. 10 1/4 f. m.	90 1/4	16.0
7	28/3 kl. 4 1/4 e. m.	1/4 kl. 1/4 11 f. m.	90 1/2	10.4
8	6/4 kl. 4 1/2 e. m.	10/4 kl. 1 e. m.	92 1/2	4.8
9	11/4 kl. 4 1/2 e. m.	15/4 kl. 9 f. m.	88 1/2	12.1
10	14/4 kl. 4 1/2 e. m.	18/4 kl. 9 1/2 f. m.	89	6.2
11	17/4 kl. 4 1/2 e. m.	21/4 kl. 8 f. m.	87 1/2	20.5
12	17/4 kl. 6 e. m.	21/4 kl. 1/2 9 f. m.	86 1/2	15.8
13	24/4 kl. 5 e. m.	28/4 kl. 12 1/2 e. m.	91 1/2	10.4
14	27/4 kl 4 e. m.	1/5 kl. 12 1/2 e. m.	92 1/2	24.5
15	2/5 kl. 3 1/2 e. m.	6/5 kl. 6 1/2 f. m.	87	22.9
16	2/5 kl. 4 1/4 e. m.	6/5 kl. 8 f. m.	87 3/4	18.0
17	5/5 kl. 4 e. m.	9/5 kl. 7 f. m.	87	20.3
18	5/5 kl. 4 3/4 e. m.	9/5 kl. 8 f. m.	87 1/4	24.0
19	6/5 kl. 3 1/4 e. m.	10/5 kl. 8 f. m.	88 3/4	13.6
20	6/5 kl. 4 1/4 e. m.	10/5 kl. 9 f. m.	88 3/4	14.6
21	9/5 kl. 3 1/4 e. m.	13/5 kl. 8 1/2 f. m.	89 1/4	10.2
22	9/5 kl. 4 e. m.	13/5 kl. 6 1/2 f. m.	86 1/2	12.8
23	13/5 kl. 3 1/2 e. m.	17/5 kl. 10 1/2 f. m.	91	10.5
24	13/5 kl. 4 1/4 e. m.	17/5 kl. 10 f. m.	89 3/4	15.9
25	17/5 kl. 3 1/2 e. m.	21/5 kl. 10 1/2 f. m.	91	14.0
26	17/5 kl. 4 1/2 e. m.	21/5 kl. 9 1/2 f. m.	89	14.8
27	19/5 kl. 3 1/4 e. m.	23/5 kl. 9 1/2 f. m.	90 1/4	19.2
28	19/5 kl. 4 1/4 e. m,	23/5 kl. 10 1/4 f. m.	90	16.0
29	21/5 kl. 3 1/2 e. m.	25/5 kl. 8 1/2 f. m.	89	23.5
30	21/5 kl. 4 1/4 e. m.	25/5 kl. 9 1/4 f. m.	89	16.0
31	25/5 kl. 3 1/2 e. m.	29/5 kl. 11 3/4 f. m.	92 1/4	16.3
32	25/5 kl. 4 1/4 e. m.	29/5 kl. 11 f. m.	90 3/4	16.0
33	28/5 kl. 3 1/2 e. m.	1/6 kl. 8 1/2 f. m.	89	17.5
34	28/5 kl. 4 1/2 e. m.	1/6 kl. 9 1/4 f. m.	88 3/4	13.4
35	2/6 kl. 3 1/2 e. m.	6/6 kl. 7 f. m.	87 1/2	13.5
36	2/6 kl. 4 1/2 e. m.	6/6 kl. 8 f. m.	86 1/2	5.7
37	8/6 kl. 3 1/4 e. m.	12/6 kl. 9 1/4 f. m.	90	14.0
38	8/6 kl. 4 1/4 e. m.	12/6 kl. 9 3/4 f. m.	89 1/2	18.8

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas åldrar i timmar.	Pustelmassans vigt i gram.
39	$^{15}/_{6}$ kl. 3 1/4 e. m.	$^{19}/_{6}$ kl. 7 f. m.	87 3/4	18.3
40	$^{15}/_{6}$ kl. 4 e. m.	$^{19}/_{6}$ kl. 9 f. m.	89	17.6
41	$^{9}/_{9}$ kl. 3 1/4 e. m.	$^{13}/_{9}$ kl. 9 3/4 f. m.	90 1/2	8.0
42	$^{17}/_{9}$ kl. 3 1/2 e. m.	$^{21}/_{9}$ kl. 10 f. m.	90 1/2	11.0
43	$^{3}/_{11}$ kl. 3 1/4 e. m.	$^{7}/_{11}$ kl. 10 f. m.	90 3/4	9.0
44	$^{10}/_{11}$ kl. 3 e. m.	$^{14}/_{11}$ kl. 3 1/4 e. m.	96 1/4	7.7
45	$^{8}/_{12}$ kl. 11 f. m.	$^{12}/_{12}$ kl. 8 f. m.	93	16.9
46	$^{15}/_{12}$ kl. 11 f. m.	$^{19}/_{12}$ kl. 8 f. m.	93	14.5

Till inokulationerna af kalfvarna har uteslutande animalt ympämne användts. I början af året begagnades (för kalfvarna n:ris 1—6 och 8—11) ympämne som härstammade från n:ris 44—48 af nästföregående års kalfvar. Kalfvarna n:o 7 och n:o 12 ympades med vaccin, som erhållits från K. K. Impfstoff—Gewinnungsanstalt i Wien. Sjutton kalfvar inokulerades med vaccin från n:o 7 och n:o 12. För tolf kalfvar kom ympämne, som skördats af kalf n:o 5 till användning. I fem fall (kalfvarna n:ris 42—46) ympades med vaccin från n:ris 38—40 och 41.

Resultatet af årets inokulationer torde i allmänhet böra karakteriseras såsom tillfredsställande ehuru en och annan kalf företett något mager och ställvis rudimentär pustelvegetation. Hos några vaccinnumror iakttogs äfven en nedsatt hållbarhet.

Den totala kvantiteten af pustelmassa eller rå-vaccin utgör 663.4 gram. Präparationen af vaccinen har skett på det sätt, som i föregående årsberättelser finnes angifvet.

De från anstalten utgående expeditionerna af vaccin hafva stigit till 999, af dessa för allmänt behof 785 och åt enskilda 214.

Förutom den vaccin, som förbrukats vid Vaccindepoten i Helsingfors, hafva från anstalten utgifvits 147,757 portioner vaccin, hvaraf

för allmänt behof kostnadsfritt	144,032 och
åt enskilda mot ersättning	3,725 portioner.

På de olika månaderna fördelar sig beloppet på följande sätt:

Månad.	För allmänt behof kostnadsfritt.	Åt enskilda mot ersättning.	Summa.
Januari	1,400	31	1,431
Februari	3,750	65	3,815
Mars	4,892	305	5,197
April	2,500	980	3,480
Maj	61,175	851	62,026
Juni	52,160	186	52,346
Juli	7,785	268	8,053
Augusti	3,170	299	3,469
September	2,600	467	3,067
Oktober	1,600	177	1,777
November	2,000	65	2,065
December	1,000	31	1,031
Summa	144,032	3,725	147,757

I ersättning för försåld vaccin har influtit Fmk. 789 och för försålda slaktade kalfvar Fmk. 1,928.70 eller sammanlagdt Fmk. 2,717.70. Utgifterna stiga till Fmk. 12,836.64. Kostnaderna för anstaltens underhåll under år 1910 utgör sålunda Fmk. 10,118.94.

Arthur Clopatt.

Vaccinationen i Helsingfors år 1910.

Den af vaccindepoten föranstaltade offentliga skyddskoppympningen har under året fortgått från den 23 februari till den 30 november. Under 4 veckor förrättades vaccination en gång i veckan, under 17 veckor 2 gånger, under 17 veckor 3 gånger och under en vecka 4 gånger i veckan. Vaccinationen har skett å följande ställen: Arbetets vänners lokal Annegatan 26, hospiz Betania Sjömansgatan 43, Arbetets vänners lokal i Sörnäs, Folkets hem i Hermanstad, Tölö sockerbruks läsesal och vaccindepotens lokal Skilnadsgatan 5.

Vaccinationsförrättningarnas antal var 93. Antalet vaccinerade barn utgjorde å Arbetets vänners lokal Annegatan 26, 200 under 14 mottagningar; å hospiz Betania 412 under 25 mottagningar; å läsesalen i Tölö 27 under 3 mottagningar, å Folkets hem i Hermanstad 173 under 6 mottagningar samt å vaccindepotens lokal 120 under 16 mottagningar.

Under år 1910 uppgick antalet af de genom vaccindepotens försorg vaccinerade barnen till 1,442. Af dessa voro 1,432 förstymplingar, medan 10 förut hade undergått vaccination.

Hvad de 1,432 förstymplingarna beträffar, så uteblefvo af dem 16 från granskningen och äro sålunda till resultatet okända. Af de 1,416 till resultatet kända fallen hafva 1,409 visat ett fullständigt resultat (1,327 hade 6 pustler af 6 snitt, 36 hade 5 pustler af 6 snitt, 8 hade 4 pustler af 6 snitt, 38 hade 4 pustler af 4 snitt). De 7 ofullständiga resultaten förhålla sig sålunda: i ett fall 3 pustler af 6 snitt, i ett fall 2 pustler af 6 snitt, i ett fall 1 pustel af 6 snitt, i ett fall 0 pustler af 6 snitt, i 2 fall 3 pustler af 4 snitt, i ett fall 2 pustler af 4 snitt. I 6 fall omvaccinerades vid granskningen; resultatet var i 3 fall positivt i 2 fall negativt och i ett fall okändt.

Af de 10 förut vaccinerade (af hvilka 1 var under 2 år och 9 i en ålder af 2—10 år), företedde 2 normala pustler, 7 abortiva pustler eller papler och 1 ett helt och hållet negativt resultat. Antalet ärr från föregående vaccination var i ett fall 4, i 2 fall 3, i 4 fall 1 och i 3 fall 0.

Samtliga barn ympades med kalfvaccin från vaccinberedningsanstalten. Af 1909 års vaccinskörd användes n:ris 48 och 49 äfvensom samtliga vaccinnumror från år 1910. Alla dessa visade sig dugliga och användbara. Dock kunde under hösten hos några numror (36 och 39) observeras en något nedsatt virulens.

Frånser man resultatet hos de barn, som blifvit ympade med mindre än 6 snitt, så finner man att hos de 1,375 barn, af hvilka hvarje ympats med 6 snitt, eller inalles 8,250 snitt, hafva stigit 8,180 pustler. Fördelas dessa pustler å de 1,375 barnen, fås i medeltal å hvarje i denna kategori granskad 5.95 pustler.

De ympade voro:

Mankön.	Kvinkön.	Grekiska katoliker.	Romerska katoliker.	Judar.	Från tyska församlingen.	Från orter utom Helsingfors.	Af svenska talande föräldrar.	Af finska talande föräldrar.	Okända.
717	725	43	9	81	4	43	424	1,001	96

Efter månader voro besöken vid vaccinationerna sålunda fördelade:

Januari ..	0	April	307	Juli	95	Oktober ..	130
Februari ..	6	Maj	242	Augusti ..	248	November	33
Mars	57	Juni	157	September	167	December	0

Förstymplingarnes ålder och ympningens resultat framgå ur följande tabell:

Antal ympade				Ympningens resultat						Frånvarande fr. granskningen			Utslagna vaccinpustler i % af ympsnitten.	Resultatet i %		Frånvarande från granskningen i %.
				under 2 år		2—10 år		öfver 10 år								
under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.	Summa.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.		fullst.	ofullst.	
861	571	—	1,432	848	4	561	3	—	—	9	7	—	99.12	99.5	0.5	1.12

Under året hafva 64 elever undervisats i koppympning och öfvat sig i dess utförande. Dessa samtliga hafva vaccinerat sammanlagdt 794 barn, på hvarje elev har sålunda i medeltal kommit 12.41 vaccinationer. Efter undervisning i journalföring och undergånget förhör hafva 50 elever erhållit betyg öfver skicklighet i vaccinering.

På depoten hafva 324 barn blifvit anmälda såsom vaccinerade af i staden praktiserande läkare och barnmorskor. Af de vaccinerade voro 174 gossar och 150 flickor. Ofullständigt resultat visade sig i 3 fall.

Antalet ovaccinerade barn, nästan alla födda under år 1909, uppgafs vid årets början af prästerskapet på följande sätt

Norra finska församlingen	712	Sörnäs finska församling	899
» svenska »	418	» svenska »	230
Södra finska »	678	Tyska församlingen	15
» svenska »	321	Summa	3,273

Arthur Clopatt.

Kostnaderna för skyddskoppympningen hafva enligt från länestyrelserna i landet meddelade uppgifter och af Medicinalstyrelsen utfärdade anordningar uppgått till 78,690 mark 38 penni förutom de 8,000 mark hvilka årligen proportionsvis fördelas emellan samtlige provincialläkare i landet såsom ersättning för dem åliggande inspektionsresor i och för vaccinationens öfvervakande inom distrikten. Afdrages från dessa summor 2,717 mark 70 penni, som vid vaccinberedningsanstalten i Helsingfors influtit genom försäljning af vaccinämne och slaktade kalfvar och hvilket belopp levererats till ränteriet i Nylands län, uppgår totalkostnaden för vaccinationen i landet under detta år till 83,972 mark 68 penni. Enligt tabell I uppgår antalet af de under året vaccinerade per-

sonerna till 75,812, hvilket utvisar en medelkostnad af 1 mark 10,7 penni för person. Under år 1909 steg denna kostnad till 1 mark 11,7 penni.

Fördelade på de skilda länen utfaller kostnaden för skyddskoppympningen och densammas öfvervakande under år 1910 sålunda:

Län.	För inspektionsresor åt provinciallläkarena.		Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors.		Vaccindepoten i Helsingfors.		Anslag till kommunerna.	
	Fmk.	pk.	Fmk.	pk.	Fmk.	pk.	Fmk.	pk.
Nylands	488	—	12,836	64	4,042	41	4,505	50
Åbo och Björneborgs	1,365	—	—	—	—	—	9,494	50
Tavastehus	780	—	—	—	—	—	6,615	64
Viborgs	1,317	—	—	—	—	—	9,437	62
S:t Michels	585	—	—	—	—	—	3,880	82
Kuopio	951	—	—	—	—	—	8,151	82
Vasa	951	—	—	—	—	—	9,776	12
Uleåborgs	1,563	—	—	—	—	—	7,049	31
(Lappmarken)	—	—	—	—	—	—	2.900	—
Summa	8,000	—	12,836	64	4,042	41	61,811	33

III. Sairashoitolaitokset.

Niistä muutoksista ja uudistuksista, joita v. 1910 valtion sairashoitolaitoksissa on toimeenpantu mainitaan alempana kustakin sairashuoneesta erikseen. Tehtäköön sitä ennen kuitenkin selkoa vuoden kuluessa kysymyksessä olleista uusista sairashuonehankkeista ja muista yleisiä sairashuoneita yhteisesti koskevista toimenpiteistä.

Kysymys uusien yliopistoklinikkojen rakentamisesta, niitten järjestämisestä, suuruudesta, hoitamisesta j. n. e. on vuoden kuluessa ollut valmistelun alaisena Lääkintöhallituksen, Yleisten rakennusten Ylihallituksen ja Helsingin yleisen sairaalan Hallituksen kesken. Joulukuun 20 päivälle päivätyssä kirjeessä käski Siviilitoimituskunta K. Senaatin päätöksen mukaan Lääkintöhallitusta ei ainoastaan kiiruhtamaan piirustuksien ja kustannusarvioiden laatimista niitä osia tulevista yliopistoklinikoista varten, joista käsky oli Lääkintöhallitukselle annettu 20 päivä Huhtikuuta 1909, vaan myöskin yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen kanssa niin pian kuin mahdollista valmistamaan ja Senaatille lähettämään ehdotuksen seikkaperäistä ja lopullista asemakaavaa varten, josta käy selville niin hyvin kaikkien vastaisten yliopistoklinikkojen paikat niitä varten ostetulla alueella Mejlans'issa kuin myöskin kaikki vesi- ja viemärijohdot, jotka klinikka-alueella ovat valtion kustannettavat.

Armollisella käskyllä Heinäkuun 27 päivältä salli Hänen Keisarillinen Majesteettinsa että Suomen yleisistä varoista myönnetään 72,032 markkaa 80 penniä Kuortaneen pitäjän samannimiseen kylään kuuluvista tiloista N:rot 25, 28 ja 29 keuhkotautisten kansanparantolan paikaksi pakkoluovutuksella hankittavan 49.3230 ha suuruisen maa-alueen lunastamiseksi, kuitenkin sillä ehdolla, että sanottu määräraha otetaan menosääntöihin ainoastaan siinä tapauksessa, että se valtiorahaston tilaan nähden katsotaan mahdolliseksi. Tämän ohessa salli H. K. Majesteettinsa Senaatin vastedes, sopivan tilaisuuden tullen, tehdä alamaisen esityksen varojen myöntämisestä puheena olevan parantolan rakentamiseen ja muihin sen aiheuttamiin kustannuksiin. K. Senaatti määräsi

että edellämainittu määräraha on otettava 1911 vuoden menoarvioehdotukseen siirtomäärärahana.

Sittenkuin lääketieteen lisensiaatti E. W. Lybeck uudelleen oli tarjonnut Ruoveden pitäjässä sijaitsevan laitoksensa valtiolle, käski Siviilitoimituskunta 28 p. Huhtikuuta Lääkintöhallitusta asiasta toimittamaan lausuntonsa. Lääkintöhallitus puolsi laitosta ostettavaksi 69,491 markasta ja muutoin niillä ehdoilla ja siihen tarkoitukseen kuin Lääkintöhallitus aikaisemmin oli ehdottanut ja joista lähempi selonteko löytyy Lääkintöhallituksen vuosikertomuksessa vuodelta 1908.

Helsingin yleisen sairaalan Hallituksen pyynnöstä kääntyi Lääkintöhallitus 22 päivänä Helmikuuta K. Senaatin puoleen, esittäen että Helsingin kaupunkiin, kunnes aiottu serumlaitos ehtisi valmistua, perustettaisiin yliopistoklinikoista erillään oleva tilapäinen serologinen laboratorio, jonka tehtävä olisi tarpeen tullen avustaa maan sairashuoneita ja Lääkintöhallitusta eri tautien, muun muassa koleran, diagnosin määräämisessä, varustaa sairaaloita tyfus- ja paratyfus tautien diagnosia varten tarvittavalla standardkultuurilla sekä valmistaa tilaisuutta lääkäreiksi aikoville tutustua klinillisen serodiagnosin tekemiseen, että laboratoriota lähemmin valvoisi ja hoitaisi Helsingin yleisen sairaalan Hallitus ja Lääkintöhallitus, että laboratorion johtajan nimittäisi Sairashuonehallituksen esityksestä Lääkintöhallitus, että laboratorion ensimäistä ylöspanoa varten yleisistä varoista myönnettäisiin 14,000 markkaa sekä että Lääkintöhallituksen laatima myötäliitetty 21,000 markkaan päättyvä vuosirahasääntö laboratoriota varten hyväksyttäisiin.

Armollisella käskyllä 25 päivältä Elokuuta suvaitsi H. K. Majesteettinsa käskeä 1:o että, jos vuotuisia menosääntö-ehdotuksia laadittaessa havaitaan valtiovarain tilan sen sallivan, myönnetään Suomen yleisiä varoja 14,000 markkaa Lääkintöhallituksen valvonnan alaisen serologisen laboratorion perustamiseksi Helsingin kaupunkiin sekä annetaan Senaatin käytettäväksi 21,000 markan suuruinen vuotuinen määräraha mainitun laboratorion ylläpitämiseen kunnes serumtutkimus- ja valmistuslaitos aikaan saadaan, ehdolla että sanotusta määrärahasta on käytettävä laboratorion esimiehen palkkioksi 8,000 markkaa vuodessa ellei hän nauti muuta vuotuista palkkausta valtiolta, mutta vastaisessa tapauksessa 6,000 markkaa vuodessa, 2:o ettei Senaatti, laboratorion esimiehen viran oltua Lääkintöhallituksen toimesta 30 päivän kuluessa julistettuna henkilöiden haettavaksi, jotka ovat saavuttaneet lääketieteen ja kirurgian tohtorin arvon sekä tieteellisillä julkaisuilla osottaneet pätevyytensä serumtutkimuksen

alalla, oikeutetaan sanotun viran täyttämään Lääkintöhallituksen esityksestä sekä 3:o että Lääkintöhallituksen sallitaan, laboratorion esimiehen esityksestä antaa lähemmät määräykset laboratorion toiminnan järjestämisestä, ollen esimiehellä oikeus valita itselleen ehkä tarpeelliseksi käyvät amanuenssin ja laboratorionapulaisen sekä ottaa laboratorion vahtimestarin.

Huhtikuun 7 päivänä vaati Siviilitoimituskunta Lääkintöhallituksen lausuntoa Suomen Eduskunnan alamaisesta anomuksesta serumtutkimus- ja valmistuslaitoksen perustamisesta. Lääkintöhallituksen asiasta antama lausunto oli seuraava:

»Alamaisessa kirjeessä Syyskuun 22 päivältä 1908 on Lääkintöhallitus esittämillään syillä ehdottanut että niin pian kuin valtion varat siihen riittäisivät serumlaitos perustettaisiin Suomeen sekä että Lääkintöhallituksen toimeksi jätettäisiin asiantuntevien avulla ja yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen kanssa laatia piirustukset ja kustannusarvio laitosta varten. Lääkintöhallituksen nyt kerrotun esityksen aiheutti eräs lääkäriseura Duodecim'in Lääkintöhallitukselle jättämä kirjoitus, joissa seura pyysi Lääkintöhallitusta mahdollisimman pian ryhtymään toimenpiteisiin serumlaitoksen perustamiseksi tähän maahan. Sittemmin on Suomen Eduskunta sille jätetyn anomusehdotuksen johdosta päättänyt Teidän Keisarilliselta Majesteetiltanne anoa että serumtutkimus- ja valmistuslaitos mahdollisimman pian perustettaisiin maahan. Anomuksensa tueksi esiintuo Eduskunta että viime vuosina serumtutkimus kaikkialla on vetänyt yhä enemmän huomiota puoleensa. Niin on todellakin asian laita. Erilaisia serumia on keksitty ei ainoastaan tautien parantamista ja vastustamista varten, vaan erittäinkin viimeisinä aikoina mitä erilaisten tautien selville saamista varten. Niin sanottu serumdiagnosi on tullut miltei välttämättömäksi apukeinoksi sairashoidossa. Tutkimus tällä alalla avaa päivä päivältä uusia täta ennen aavistamattomia aloja niin hyvin lääke- kuin eläinlääketieteen alalla. Kotimaisen tutkimuksen edistymistä tässä suhteessa haittaa se seikka, ettei omassa maassa ole laitosta, jossa tätä tutkimusta voitaisiin erityisesti harjoittaa ja jossa lääkäreillä olisi tilaisuus tähän tutkimushaaraan tutustua. Olot ovat käyneet siksi vaikeiksi että Lääkintöhallitus Helsingin yleisen sairaalan Hallituksen kehoituksesta alamaisessa kirjeessä tämän vuoden Helmikuun 22 päivältä on esittänyt, että Helsingin kaupunkiin laitettaisiin, kunnes aiottu serumlaitos voidaan perustaa, väliaikainen serologinen laboratorio, jonka tehtävänä muun muassa olisi avustaa maan sairashuoneita eri sairastapausten, niitten joukossa koleran, selville saamisessa sekä varustaa sairashuoneita tyfus- ja paratyfys tautien diagnosoimista varten tarvittavalla standardkultuurilla, kuin

myöksin antaa tilaisuutta lääkäreiksi valmistautuville tutustua serumdiagnosien toimittamiseen. Tämän serologisen laboratorion tehtäviin ei tulisi kuulumaan minkäänlaisten serumien valmistaminen. Kysymyksessä oleva serumlaitos olisi sitävastoin myöskin serumvalmistuslaitos. Kysymys siitä, miten pitkälle tässä suhteessa olisi mentävä, se on, olisiko asianmukaista tässä laitoksessa valmistaa esimerkiksi rokotusainetta tai kaikenlaisia eläinlääketieteen alalle kuuluvia serumia ja muita sen kaltaisia aineita, ei voida katsoa vielä päättyneeksi ja on mikäli kysymyksessä olevaan laitokseen tulee vielä tarkoin punnittava. Täydellisyyden vuoksi on mainittava että K. Senaatti 30 päivänä Joulukuuta 1909 myönsi varoja Lääkintöhallituksen eläinlääketieteellisen laboratorion laajentamiseksi, niin että siellä voidaan valmistaa sekä tuberkuliiniä että muita eläinlääketieteen alalla tarvittavia serumeja. Laboratorio voi ensitulevasta kesästä ryhtyä näin laajennetun tehtävänsä suorittamiseen. Laboratorion vuosirahasääntö päättyy 24,000 markkaan. Tämä seikka ei silti puhu kysymyksessä olevan serumlaitoksen perustamista vastaan, vaan huomauttaa Lääkintöhallitus siitä sentähden, että Duodecim seura äskenmainitussa kirjeessään on sen pohjalle rakentanut jonkinmoisen kustannusarviokalkyylin laitosta varten. Kuten yllä on huomautettu, on tutkimus serologian alalla siitäkin alkaen kuin Duodecim seuran kirjoitus on laadittu, siksi edistynyt että laitosta, jos ei se tulisikaan valmistamaan kaikkia kirjoituksessa mainittuja aineita, ei sen vuoksi voida supistaa eikä sen rakennuskustannuksia vähentää. Suomen Eduskunta on arvioinut laitoksen perustamiskustannukset noin 300,000 markaksi, siihen sisustus ja koneilla varustaminen myöskin luettuna. Lääkintöhallitus ei kykene arvostelemaan tämän summan täsmällisyyttä, koska ei vielä löydy mitään yksityiskohtaista suunnitelmaa laitosta varten. Kaikessa tapauksessa ei summaa voitane pitää suurena, ennemmin päin vastoin. Tähän summaan ei kuitenkaan sisälly alueen lunastus laitosta varten. Jos laitokselta odotetaan sitä hyötyä serodiagnosien tekemisen alalla, kuin siitä varmaan voi olla, on laitos välttämättömästi rakennettava aiottujen uusien yliopistoklinikkojen likempään läheisyyteen. Kun Lääkintöhallituksen tietoon oli tullut että Helsingin kaupungin asemakaavakommissioni paraikaa laatii ehdotusta sen alueen järjestämiseksi, joka ympäröi yliopistoklinikkoja varten ostettua aluetta, on Lääkintöhallitus äsken kirjoittanut Helsingin kaupungin rahatoimikamarille ja pyytänyt sitä varaamaan serumlaitosta varten alueen klinikkatonttien läheisyydessä. Onko Helsingin kaupunki halukas ilmaiseksi luovuttamaan tämän alueen valtiolle, sitä ei Lääkintöhallitus tiedä, mutta epäilee sitä suuresti. Jos valtion tulee lunastaa tarvittava alue on tätä varten varattava noin 125,000 markkaa päättäen siitä hinnasta, jonka kaupunki vaati klinikkoja varten ostetusta maa-alueesta. Mitä sitten tulee Eduskunnan laskemaan vuotuiseen ylläpitokustannukseen on se ilmeisesti laskettu liian pieneksi, kun on otaksuttu sen nousevan

37,000—40,000 markkaan. Jos vertaa tätä summaa siihen summaan, jonka Lääkintöhallitus laski tarvittavan ehdotetun väliaikaisen serologisen laboratorion vuotuista ylläpitämistä varten, eli 21,000 markkaan sekä eläinlääketieteellisen laboratorion 24,000 markkaan nousevaan vuotuiseen rahasääntöön, huomataan helposti, että serumlaitoksen vuosikustannukset tulevat olemaan 40,000 markkaa suuremmat. Varovaisimmalta tuntuu laskea se noin 55,000 à 60,000 markaksi.

Sen johdosta mitä Lääkintöhallitus on esiintuonut, saa Lääkintöhallitus viittaamalla siihen mitä Lääkintöhallitus serumlaitoksen sekä perustamis- että ylläpitokustannuksiin on lasunut, syvimmässä alamaisuudessa puoltaa Suomen Eduskunnan anomusta että serumtutkimus- ja valmistuslaitos mahdollisimman pian perustettaisiin maahan».

Marraskuun 1 päivänä ilmoitti Siviilitoimituskunta että H. K. Majesteetti Elokuun 12 päivänä oli sallinut Senaatin asettaa komitean, jonka tulisi valmistaa kysymystä serumlaitoksen perustamista Suomeen. Tämän johdosta oli K. Senaatti asettanut komitean, jonka puheenjohtajaksi oli kutsuttu professori E. A. Homén ja jäseniksi professorit Taav. Laitinen ja O. Tarjanne, dosentti Osv. Streng ja eläinlääkäri E. R. Hindersson.

Syyskuun 5 päivänä vahvisti H. K. Majesteettinsa Armollisen Asetuksen Suomen sairaanhoitajattareista, jonka mukaan muun muassa sairaanhoitajattarien palkkiot tuntuvasti korotetaan, heille myönnetään oikeus toimessaan käyttää sairaalalle kuuluvaa virkapukua sekä 50 vuoden ikäisinä 20 vuoden palvelusajan jälkeen saada pohjapalkkansa eläkkeenä. Asetus ei kuitenkaan vielä v. 1910 astunut voimaan.

Lokakuun 4 päivänä vahvisti K. Senaatti uudet määräykset sairashuoneitten vuodemaksuista kolmivuotiskaudelle 1911—1913.

Kirjeessä Marraskuun 1 päivältä ilmoitti Siviilitoimituskunta, että K. Senaatti oli nähnyt hyväksi määrätä että maksuttomia oppikursseja sairaanhoitajattariksi aikovia henkilöitä varten on läänin sairaaloissa edelleenkin järjestettävä asianomaisten sairashuonelääkärien lähemmin määrääminä aikoina. Näissä kursseissa, jotka kestävät kuusi kuukautta ja joihin otetaan korkeintaan kuusi oppilasta, on annettava opetusta sillä kotimaisella kielellä, jota oppilaat taitavat ja käyttävät, ja saavat oppilaat kurssissa käydessään vapaan ruuan sairaaloissa.

Vuonna 1910 myönnettiin seuraavat rahasummat korjaustöitä varten maan sairashoitolaitoksissa.

Uudenmaan lääni.

Kirurginen sairashuone Helsingissä	Smk.	16,425: —	
Uusi klinikka »	»	3,150: —	
Vanha klinikka »	»	5,700: —	
Lapsenpäästölaitos »	»	9,285: —	
Lasten sairashuone »	»	6,742: —	
Lapinlahden keskuslaitos »	»	7,800: —	
Rokotuslaitos »	»	920: —	
Gumtäcktin yl. sairaala »	»	7,500: —	
Yleinen sairashuone Loviisassa	»	675: —	58,197: —

Turun ja Porin lääni.

Lääninsairaala Turussa	Smk.	8,965: —	
Vastaanottolaitos »	»	1,209: —	
Yleinen sairashuone Porissa	»	1,500: —	
Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla	»	825: —	
Seilin turvalaitos	»	3,952: —	16,451: —

Hämeen lääni.

Lääninsairaala Hämeenlinnassa	Smk.	6,161: —	
Pitkäniemen keskuslaitos	»	22,125: —	
Orihveden leprasairaala	»	1,050: —	29,336: —

Viipurin lääni.

Lääninsairaala Wiipurissa	Smk.	8,475: —	
Vastaanottolaitos »	»	396: —	
Yleinen sairashuone Sortavalassa	»	7,650: —	
Käkisalmen turvalaitos	»	3,465: —	19,986: —

Mikkelin lääni.

Lääninsairaala Mikkelissä	Smk.	2,820: —	
Vastaanottolaitos »	»	396: —	
Yleinen sairashuone Savonlinnassa	»	2,662: —	5,878: —

Kuopion lääni.

Lääninsairaala Kuopiossa	Smk.	4,425: —	
Ylimääräinen sairaala Lahdentaassa	»	2,208: —	
Yleinen sairashuone Nurmeksessa	»	615: —	
Yleinen sairashuone Joensuussa	»	6,067: —	
Niuvanniemen keskuslaitos	»	20,250: —	33,565: —

Oulun lääni.

Lääninsairaala Oulussa	Smk.	5,475: —	
Vastaanottolaitos »	»	1,725: —	
Yleinen sairashuone Torniossa	»	2,625: —	
Yleinen sairashuone Rovaniemellä	»	3,000: —	12,825: —

Vaasan lääni.

Lääninsairaala Mustasaaressa	Smk.	3,675: —	
Vastaanottolaitos »	»	825: —	4,500: —

Lääninsairaalat ja yleiset sairashuoneet.

Helsingin yleinen sairashuone.

Sen johdosta että Armollinen Asetus koskeva erityisen propedeutisen osaston järjestämistä Helsingin yleiseen sairashuoneeseen 2 päivä Huhtikuuta oli ilmestynyt, kuin myöskin sen takia että erittäinkin vanhan klinikan palveluskunnan asuinhuoneet olivat erittäin epätyydyttävät ja terveydelle vaaralliset-kin, kääntyi Lääkintöhallitus, sairaalan Hallituksen kehoituksesta, 29 päivänä Marraskuuta K. Senaatin puoleen esittäen, että patologis-anatomisen osaston silloinen huoneusto uudessa klinikassa jätettäisiin propedeutiselle ja medisiiniselle osastoille, että patologinen osasto muutettaisiin silmätautiosaston rakennuksen yläkertaan (yhtä huonetta kuitenkin lukuunottamatta), että muut huoneet tässä rakennuksessa muodostettaisiin asuinhuoneiksi osalle vanhan- ja uuden klinikan hoitohenkilö- ja palveluskunnasta, että uusi huoneusto silmätautiklinikkaa varten vuokrattaisiin kolmeksi vuodeksi, lukien 1 päivästä kesäkuuta 1911, talossa n:o 14 Mariankadun varrella, että silmätautiosaston aneksin vuokrakontrahti talossa N:o 23 Nikolainkadun varrella joulukuun kuluessa

sanottaisiin irti, että muutos- ja sisustamistöitä varten Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi asetettaisiin 26,100 markkaa, että kaluston, koneiden y. m. hankkimista varten myötäliitetyn luettelon mukaan kerta kaikkiaan myönnettäisiin 21,801 markkaa 40 penniä, että vanhan- ja uuden klinikan vuosirahasääntö tämän johdosta korotettaisiin 32,324 markalla 50 pennillä sekä että Lääkintöhallitus saisi toimekseen, siinä tapauksessa että esitys hyväksyttäisiin, laatia ehdotuksen uudeksi rahasäännöksi vanhaa- ja uutta klinikkaa varten.

Joulukuun 20 päivänä myönsi K. Senaatti, samalla kuin se päätti tehdä H. K. Majesteetille alamaisen ehdotuksen asiassa, Lääkintöhallituksen käytettäväksi 21,800 markkaa vuodessa kolmen vuoden ajaksi uuden huoneuston vuokraamista varten silmätautiosastolle ja valtuutti samalla Lääkintöhallituksen irtisanomaan sanotun osaston aneksin huoneuston kontrahdin sekä käski Lääkintöhallitusta tekemään ehdotuksen uudeksi vuosirahasäännöksi vanhaa- ja uutta klinikkaa varten.

A. Vanha- ja uusi klinikka.

Tähän sairashuoneryhmään on sijoitettu sisätautien osasto, propedeutinen osasto, patologis-anatominen osasto, gynäkologinen osasto, silmätautien osasto ja syfilodermatologinen osasto.

Koska vanhan klinikan pesulaitoksen höyrypannut monivuotisen käytännön jälkeen olivat niin ruostuneet ettei niitä vaaratta enää voitu käyttää, myönsi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä 22 päivänä Heinäkuuta 16,000 markkaa uusien höyrypannujen hankkimiseksi.

Samassa pesulaitoksessa oli myöskin entinen tavarahissi aikojen kuluessa siksi kulunut että uusi hissi oli hankittava, ja myönsi K. Senaatti tarkoitusta varten 29 päivänä Joulukuuta 3,500 markkaa.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimesta pidetyssä tarkastuksessa huomattiin että uuden klinikan kaikki vesijohtoputket olivat siksi ruosteen syömät että uusi johtoverkko läheisessä tulevaisuudessa oli asetettava sairaalaan. Tämän johdosta pyysi Ylihallitus K. Senaatilta 9,000 markan määrärahan niitten vaillinaisuuksien poistamiseksi, joita vuoden kuluessa jatketuissa tarkastuksissa tultaisiin huomaamaan. Heinäkuun 22 päivänä myönsi Senaatti pyydetyt 9,000 markkaa.

Vanhan ja uuden klinikan välisessä täytetyssä laaksossa oli maan laskeutumisen kautta keväällä syntynyt halkeamia uudesta klinikasta tulevissa viemäriputkissa, niin että seisahdus lokaviemärijohdossa tapahtui. Syvällä olevien johtojen ylösottamisesta ja korjaamisesta syntyneet 1,700 markkaan nousevat kustannukset suoritettiin K. Senaatin tarkoitusta varten 22 päivänä Heinäkuuta myönnetyillä varoilla.

Helmikuun 3 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti K. Holmberg apulaislääkäriksi sisätautien osastolla.

Kesäkuun 16 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti G. Renvall saman osaston toiseksi apulaislääkäriksi.

Vanhassa ja uudessa klinikassa hoidettiin vuoden kulussa 2,876 potilasta. Sairaanhoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 89,813. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.28 markkaan.

B. Kirurginen osasto.

Kirjeessä Siviilitoimituskunnalta 10 päivältä Kesäkuuta myönsi K. Senaatti 4,320 markan suuruisen määrärahan asuinhuoneitten sisustamiseksi kirurgisen osaston palveluskuntaa varten.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 1,749 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 64,248. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.70 markkaan.

C. Synnytyslaitos.

Syyskuun 2 päivänä myönsi K. Senaatti 138 markkaa erityisiä pienempiä korjaustöitä varten osaston apulaislääkärin huoneustossa.

Kesäkuun 2 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti Laimi Leidenius osaston apulaislääkäriksi.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 2,949 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,462. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 6.00 markkaan.

D. Lasten sairashuone.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä myönsi K. Senaatti Syyskuun 2 päivänä 1,685 markkaa erityisiä korjaustöitä varten sairaalan lämmitysjohdossa.

Helmikuun 21 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti P. von Bonsdorff osaston apulaislääkäriksi.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 318 potilasta. Hoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 12,181. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.94 markkaan.

E. Korva-, nenä-, ja kurkkutautiosasto.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 348 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,826. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 7.95 markkaan.

Turun lääninsairaala.

Lääkintöhallituksen Toukokuun 28 päivänä tekemästä esityksestä myönsi K. Senaatti 30 päivänä Kesäkuuta 2,000 markkaa käytettäväksi makuuhallin ja kuistin rakentamiseksi sairaalan eristysosastoon.

Huhtikuun 29 päivänä vahvistettiin korkeimmassa paikassa uusi vuosirahasääntö sairaalaa varten.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,536 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 46,948. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,95 markkaan.

Hämeenlinnan lääninsairaala.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen 3 päivänä Kesäkuuta tekemän esityksen johdosta suostui K. Senaatti Kesäkuun 30 päivänä siihen, että sairaalan vesijohdot yhdistettäisiin Hämeenlinnan kaupungin tekeillä olevaan vesijohtoon sekä myönsi tarkoitusta varten 7,500 markkaa.

Niinikään myönsi Senaatti Lääkintöhallituksen Lokakuun 25 päivänä tekemästä esityksestä Marraskuun 8 päivänä 3,300 markkaa Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi uuden jääkellarin rakentamiseksi sairaalalle.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 736 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 20,439. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.99 markkaan.

Viipurin lääninsairaala.

Kuten Lääkintöhallituksen vuosikertomuksessa edelliseltä vuodelta mainittiin, myönsi H. K. Majesteettinsa 870,000 markkaa uutisrakennuksiin ja muutostöihin tässä sairaalassa. Tämä määräraha oli jaettava vuosille 1909, 1910 ja 1911. Vuonna 1910 valmistuivat edellisenä vuotena alotetut talousrakennus ja eristyspaviljonki ja alotettiin leikkausosaston ja uuden kirurgisen paviljongin rakentaminen.

Koska eristys- ja talousrakennus vuoden 1910 alkupuolella valmistuisivat, esitti Lääkintöhallitus Joulukuun 24 päivänä 1909 K. Senaatille että Lääkintöhallitus oikeutettaisiin vuonna 1910 tarpeen mukaan lisäämään sairaalan hoitohenkilö- ja palveluskuntaa ja ottamilleen henkilöille maksattamaan vuosipalkkiota seuraavasti:

2 sairaanhoitajatarta, palkkio à 600 Smk.	Smk.	1,200: —
1 siivoojatar, palkkiota	»	180: —
1 renki, palkkiota	»	480: —
1 koneenkäyttäjä, palkkiota	»	1,800: —
1 lämmittäjä, palkkiota	»	600: —
1 ylim. lämmittäjä 6 kuukaudeksi, palkkiota	»	400: —
1 pesulaitoksen johtajatar, palkkiota	»	600: —
1 neuloja, palkkiota	»	420: —
2 pesijätärtä, palkkiota à 180 Smk.	»	360: —
1 portinvahti, palkkiota	»	480: —
Summa	Smk.	6,520: —

jotapaitsi Lääkintöhallitus esitti; että kaikille ylläluetuille henkilöille myönnettäisiin sairaalasta maksuton asunto, lämpö, valaistus, ruoka ja pesu, lukuunottamatta koneenkäyttäjää, joka saisi ainoastaan vapaan asunnon, lämmön ja valaistuksen, kuin myöskin että Lääkintöhallitus aikoinaan saisi tehdä esityksen siten lavennetun sairaalan käyttämisestä kuluvan vuoden aikana aiheutuvien lisämenojen korvaamiseksi. Tammikuun 25 päivänä 1910 suostui Senaatti tähän esitykseen.

Helmikuun 18 päivälle päivätyssä kirjeessä esitti Lääkintöhallitus, oheenpannen 44,089 markkaan 1 penniin päättyvän kustannusarvion kaluston ja tarvekalujen hankkimiseksi uuteen sekä vanhaan korjattuun talousrakennukseen, että nämä varat myönnettäisiin Lääkintöhallituksen käytettäväksi yleisistä varoista. Tämän johdosta päätti K. Senaatti 15 päivänä Maaliskuuta, katsoen siihen, että suuri osa yllämainittuun kustannusarvioon otetuista esineistä sairaalalle haitatta voidaan hankkia kustannusarvioon merkittyjä hintoja huokeammalla, myöntää Lääkintöhallituksen käytettäväksi tarkoitukseen 38,000 markkaa.

Sittenkuin Lääkintöhallitus Huhtikuun 26 päivänä oli esittänyt, että ensimmäisen alilääkärin asunto laajennettaisiin ja sitä varten anonut varoja, myönsi K. Senaatti Marraskuun 22 päivänä tarkoitusta varten 14,000 makkaa.

Marraskuun 29 päivänä sai sairaalan ensimmäinen alilääkäri lääketieteen lisensiaatti E. Juselius pyynnöstään eron virastaan.

Joulukuun 30 päivänä myönsi H. K. Majesteettinsa Senaatin käytettäväksi v. 1911 Suomen yleisiä varoja 105,492 markkaa 30 penniä kaluston ja tarvekalujen sekä koneiden hankkimiseen sairaalan vasta valmistuvaan keskuspaviljonkiin, kuitenkin ehdolla että Senaatti v. 1911 menoarvioehdotusta laatiessaan havaitsee sanotun määrärahan valtiovarain tilaan nähden voitavan menoarvioehdotukseen ottaa.

Sittenkuin vuonna 1908 oli myönnetty 103,000 markan määräraha käytettäväksi v. 1910 Wiipurin vastaanottolaitoksen uudestaan rakentamiseen alotettiin työt Huhtikuussa 1910, mutta eivät ne kuitenkaan vielä vuoden kuluessa tulleet loppuunsuoritetuiksi.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 2,824 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 53,836. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.62 markkaan.

Mikkelin lääninsairaala.

Heinäkuun 9 päivänä myönsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen 21 päivänä Kesäkuuta tekemästä esityksestä 4,700 markkaa erinäisiä korjaustöitä varten sairaalassa.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 705 potilasta. Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä oli 20,810. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.08 markkaan.

Kuopion lääninsairaala.

Sittenkuin sairaalan uutisrakennukset vuoden 1910 alussa olivat loppuunsuoritetut, käytiin vanhan sairaalarakennuksen muutos- ja korjaustöihin. Osa kellarikerroksesta sisustettiin sairashuoneiksi 44 kuppatautista potilasta varten sen johdosta että ylimääräinen kuppatautisairaala naisia varten Lahdentaassa lakkautettiin, ja osa ensimmäisestä kerroksesta eristysosastoksi 10:llä sairassijalla. Muu osa sairastalosta muodostettiin pääasiallisesti osastoksi iho- ja kuppatautipotilaita varten.

Päätöksellä Tammikuun 25 päivältä hylkäsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen Joulukuun 14 päivänä 1909 tekemän anomuksen että kuusi asuinhuonetta rakennettaisiin uuden sairastalon kolmanteen kerrokseen sekä että pienempi kylpyhuone teetettäisiin sairaalan palvelijoille uuteen talousrakennukseen.

Samana päivänä antoi Senaatti Lääkintöhallituksen 26 päivänä Marraskuuta 1909 tekemän esityksen johdosta Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi rakennuttaa potilasnostatin uuteen sairastaloon.

Helmikuun 17 päivänä suvaitsi H. K. Majesteettinsa myöntää 132,382 markkaa 38 penniä uuden sairastalon sisustamiseen ja kalustamiseen.

Huhtikuun 29 päivänä vahvistettiin Korkeimmassa paikassa uusi vuosirahasääntö sairaalalle.

Sittenkuin Lääkintöhallitus Syyskuun 6 päivänä oli anonut että 9,976 markkaa myönnettäisiin sairaalan pihamaan tasoitukseen ja kuntoonpanemiseen myönsi K. Senaatti Lokakuun 11 päivänä pyydetyt varat.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,295 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 26,905. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.77 markkaan.

Mustasaaren lääninsairaala.

Lääninsairaalan yhteydessä olevan vastaanottolaitoksen uudestaan rakentaminen loppuunsuoritettiin Maaliskuussa.

Tammikuun 25 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti Th. Stolpe sairaalan alilääkäriksi.

Huhtikuun 29 päivänä vahvistettiin Korkeimmassa paikassa uusi vuosirahasääntö sairaalalle.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 989 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 29,849. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.60 markkaan.

Oulun lääninsairaala.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,047 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 34,291. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.70 markkaan.

Loviisan yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 218 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,046. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.33 markkaan.

Porin yleinen sairashuone.

Sittenkuin Lääkintöhallitus Huhtikuun 26 päivänä oli anonut että sairashuoneen kätilön rahapalkkio korotettaisiin 400 markasta 600 markkaan vuodessa sekä että sairashuoneeseen entisten hoitajattarien lisäksi otettaisiin erityinen yöhoitajatar, päätti K. Senaatti että kätilön palkka Helmikuun ensimmäisestä päivästä on ylläsanotulla tavalla korotettava sekä että sairashuoneeseen saadaan samasta päivästä ottaa yöhoitajatar 600 markan rahapalkkiota ja muuten tavallisia etuja vastaan.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 613 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 14,200. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.58 markkaan.

Tampereen yleinen sairashuone.

Tampereen yleisen sairashuoneen uusi sairastalo valmistui vuoden kuluessa ja muutettiin sairaala uuteen suojaansa Lokakuun 27 päivänä.

Heinäkuun 27 päivänä suvaitsi H. K. Majesteettinsa periaatteessa myöntää että Suomen yleisistä varoista 144,000 markkaa saadaan käyttää kaluston, tarveaineiden ja koneiden hankkimiseen uuteen sairaalaan, kuitenkin ehdolla että tämä meno merkitään alamaiseen menosääntöehdotukseen silloin kuin se valtiorahaston tilaan nähden katsotaan mahdolliseksi. Elokuun 19 päivänä ilmoitti K. Senaatti että se on määrännyt tämän määrärahan otettavaksi v. 1911 menoarvioehdotukseen.

Lääkintöhallituksen Heinäkuun 14 päivänä tekemän esityksen johdosta määräsi K. Senaatti, että uudessa sairaalassa sen valmistuttua on oleva 120 sairasvuodetta, joista 90 lasaretti- ja 30 kuppatautiosastolla sekä että lasarettiosaston sairasvuoteista 21 on oleva vapaavuodetta.

Elokuun 6 päivänä päätti K. Senaatti Lääkintöhallituksen 14 päivänä Heinäkuuta tekemästä esityksestä että uuden sairaalan palvelukseen Syyskuun alusta saataisiin ottaa koneenkäyttäjä, jonka vuosipalkan Senaatti määräsi 1,500 markaksi, paitsi vapaata asuntoa, valoa ja lämpöä.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 564 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 17,209. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.26 markkaan.

Sortavalan yleinen sairashuone.

Lääkintöhallituksen 1 päivänä Helmikuuta tekemän esityksen johdosta myönsi K. Senaatti 17 päivänä samaa kuuta korkeintaan 1,975 markkaa uuden induktorin hankkimista varten sairashuoneen röntgenkoneeseen.

Lääkintöhallituksen 18 päivänä Maaliskuuta tekemästä esityksestä asetti K. Senaatti Huhtikuun 19 päivänä Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi 6,600 markkaa kolmen asuinhuoneen ja kahden varastohuoneen valmistamiseksi sairaalan vinnille.

Lokakuun 12 päivänä myönsi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä 2,450 markan suuruisen määrärahan sairashuoneen parvekkeiden, pylväitten, vasojen, lattioiden ja peltikattojen korjaamiseksi.

Lääkintöhallituksen alamaisessa kirjeessä Huhtikuun 24 päivältä 1908 tekemästä anomuksesta, päätti K. Senaatti seuraavan Toukokuun 11 päivänä saman vuoden lisämenoarvion yhteydessä Keisarilliselle Majesteetille alamaisesti esittää, että Lääkintöhallituksen käytettäväksi konevaraston lisäämistä ja uudistamista sekä lisäkaluston ja sterilisaattorin ynnä siihen kuuluvain lisäkoneiden hankkimista varten sairaalalle myönnettäisiin 8,000 markan määräraha kerta

kaikkiaan. Lokakuun 28 päivänä 1910 ilmoitti Siviilitoimituskunta Senaatin määräyksestä Lääkintöhallitukselle että puheena olevaa määrärahaa ei ole myönnetty.

Marraskuun 22 päivänä myönsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen 7 päivänä Toukokuuta tekemästä esityksestä 2,300 markkaa sikolätin teettämistä varten sairaalalle.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 582 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 16,617. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.14 markkaan.

Joensuun yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 353 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 11,384. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.13 markkaan.

Jyväskylän yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 708 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,599. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.05 markkaan.

Kajaanin yleinen sairashuone.

Kajaanin yleisen sairashuoneen uusi sairaalarakennus valmistui vuoden kuluessa ja toimitettiin rakennusten loppukatselmus 9 päivänä Syyskuuta. Sairashuoneen päärakennus on tehty tiilistä tulenkestävillä betoni- ja rautaansailla, lattiat ovat peitetyt läpivärjätyillä linoleumimatoilla ja seinät ja katot öljymaalatut, niin että tätä pientä sairashuonetta voidaan pitää mitä sen sisustamiseen tulee maamme muitten ajanmukaisempien sairashuoneitten vertaisena. Ainoastaan lämmityslaitosta voitaneen pitää vanhanaikaisena, kun ei keskuslämmitystä sairaalassa ole otettu käytäntöön, vaan uunit rakennetut huoneisiin. Nämä uunit ovat Kajaanin ankaraan talviseen ilmanalaan nähden tehdyt tavallisia tulisijoja suuremmiksi sekä verhotut kiiltäväksi valssatuilla teräslevyillä, mikä aine helposti säteilee lämpöä, on helposti puhdistettava, antaa uuneille soman ulkonäön sekä sitä paitsi suuressa määrin tukee uunien kestävyyttä.

Ilmanvaihto on järjestetty siten että puhdas ilma uunien takaa johdetaan sisään trossipohjassa olevien putkien kautta. Näitä putkia voidaan puhdistaa valmistettujen puhdistusluukkujen kautta. Pilaantunut ilma poistuu johtoputkien kautta, jotka ovat yhdistetyt uunien liesiputkiin.

Paitsi sairashuoneet 26 potilaalle ja leikkaussali sterilisationihuoneineen löytyy vielä päärakennuksen kellarikerroksessa ruokalaitos tarpeellisine varastohuoneineen ja asuinhuoneita palvelijoille.

Rakennus pesulaitosta ja leipomoa varten on niinikään tiilestä tulenkestävillä vaasuilla ja sisältää paitsi mainittuja laitoksia pienemmän eristysosaston sekä erityisiä huoneita palveluskunnalle.

Liiterirakennus on tehty puusta.

Kun Kajaanissa toistaiseksi ei löydy vesijohtoa ja likaviemärijärjestelmä on hyvin alkuperäisellä kannalla, täytyi varustaa sairaala omilla vesi- ja viemärijohdoilla. Koska vesi ohitse juoksevassa joessa on hyvin humuspitoista ja kun sitäpaitsi erityiset lokaviemärit seminaarista ja kaupungista laskevat jokeen aivan sen kohdan yläpuolella, josta vesi sairaalaa varten olisi otettava, hyljättiin ajatus käyttää jokivettä sairaalan tarpeeksi jos kohta sitä olisikin saatu rajattomin määrin.

Kun eräällä läheisellä niityllä tavattiin rikas vesisuoni, voitiin otaksua että pohjavettä löydettäisiin myöskin sairaalan alueella. Näin tapahtuikin. Sairashuonealueen kaakkoiskulmaan kaivettiin kaivo, joka varustettiin cementtirenkaista tehdyllä vuorauksella ja yhdistettiin seminaarin alueelle kaivetun varakaivon kanssa. Täten arveltiin että vedensaanti oli taattu. Pitempiaikaisen kuivan sään vallitessa on kuitenkin viime aikoina käynyt selville, etteivät nämä kaivot voi antaa sairaalalle täysin riittävää vesimäärää, jonka takia kysymys on nostettu siitä, että varakaivo vielä rakennettaisiin niitylle, joka kuitenkin on Kajaanin kaupungin oma. Veden nostamista varten on aikaisemmin käytetty lämminilmapumppuja sairashuoneitten vähempiä vesitarpeita varten, mutta kun näitten pumppujen työkyky on näyttäytynyt hyvinkin vähäiseksi erittäinkin suurempain painokorkeuksien vallitessa, valittiin Kajaanin sairashuonetta varten petroleumimotori, joka asetettiin pieneen kaivon viereen rakennettuun pumppuhuoneeseen.

Lämpöveden tarvetta sairaalan sisäpuolella tyydyttää itseregleeraava valurautapannu pohjakerroksessa, josta lämmitetty vesi kupariputkien kautta johdetaan kylpyhuoneisiin, leikkaussaliin j. n. e. Pesutupaa varten löytyy samanlainen lämmityskone.

Sairaalan likavesi juoksee jokeen sen jälkeen kuin se ensin on johdettu pesulaitoksen vieressä olevaan puhdistuskaivoon.

Kun sairaala on siksi pieni että oman sähkökeskustan rakentaminen sille olisi tullut ylen kalliiksi sekä perustamiseen että käyttämiseen nähden ja kun sähkövoimaa valaistukseen ei voitu saada mistään lähellä olevasta tehtaasta eikä kaupungista, päätettiin toistaiseksi käyttää sairaalassa petroleumivalaistusta. Vastaisuuden varalta laskettiin sähköjohtoja varten tarvittavat putket (Berg-

mann putket) seiniin, joten sähkövalaistus vastaisuudessa voidaan saada aikaan seiniä purkaamatta sekä läpiä ja jälkisiivouksia tekemättä.

Toukokuun 18 päivänä tekemällään päätöksellä myönsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen Huhtikuun 8 päivänä tekemän esityksen johdosta 34,934 markkaa 45 penniä uuden sairaalan kaluston ja tarvekalujen hankkimiseksi.

Lääkintöhallituksen Syyskuun 27 päivänä tekemästä esityksestä salli K. Senaatti päätöksellä Lokakuun 11 päivältä, että uuteen sairaalaan saadaan entisen sairaalan palvelusväen lisäksi toistaiseksi ja kunnes sairaalan ehdotettu uusi rahasääntö tulee noudatettavaksi, ottaa yksi siivoojatar ja vahtimestari, edellinen 216 markan ja jälkimmäinen 500 markan vuosipalkalla, paitsi kummallekin tulevia vapaata asuntoa, lämpöä, ruokaa, pesua ja valaistusta sairaalassa.

Marraskuun 25 päivänä vahvistettiin korkeimmassa paikassa uusi vuosirahasääntö sairaalalle.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 315 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 6,795. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.80 markkaan.

Tornion yleinen sairashuone.

Tornion joessa hyvin vaihtelevan vedenkorkeuden takia syntyy usein vikoja yleisen sairashuoneen vesi- ja likaviemärijohtoon, jonka takia nämä johdot aika ajoin ovat ylimääräisen korjauksen tarpeessa. Tällaista korjausta varten myönnettiin 6 päivänä Elokuuta 990 markkaa.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 316 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 8,221. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.03 markkaan.

Nurmeksen yleinen sairashuone.

Lokakuun 28 päivänä päätti Lääkintöhallitus siirtää vanhan autoklaavin sekä veden destilleeraus- ja steriliseerauskoneen Kuopion lääninsairaalasta, jossa niitä ei enää tarvittu, tähän yleiseen sairashuoneeseen.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 201 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 4,976. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.84 markkaan.

Savonlinnan yleinen sairashuone.

Sittenkuin sairashuoneen monivuotinen taloudenhoitaja W. Burgman kivulloisuuden vuoksi omasta pyynnöstään oli saanut eron toimestaan määräsi Lääkintöhallitus 18 päivänä Tammikuuta herra J. Jyrkisen sairashuoneen v. t. taloudenhoitajaksi.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä myönsi K. Senaatti Toukokuun 10 päivänä 978 markkaa 40 penniä sairaalan höyrypannun ja koneiston korjaamiseksi.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 476 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,634. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.76 markkaan.

Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 41 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 1,347. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.20 markkaan.

Rovaniemen yleinen sairashuone.

Lääkintöhallituksen Lokakuun 15 päivänä 1909 tekemästä esityksestä katsoi K. Senaatti Tammikuun 11 päivänä 1910 tarpeelliseksi että sairaalaan rakennetaan uusi sauna- ja pesutuparakennus ja myönsi samalla Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi tarkoitusta varten 22,000 markkaa.

Lääkintöhallituksen Maaliskuun 18 päivänä tekemän esityksen johdosta myönsi K. Senaatti Huhtikuun 19 päivänä 1,857 markkaa 30 penniä parseleitten ja tarvekalujen hankkimista varten sairashuoneeseen sen irtaimiston sijaan, jonka sairashuone tulipalon kautta 17 p. Joulukuuta 1909 menétti.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä myönsi K. Senaatti Kesäkuun 10 päivänä uuden vesipumpun hankkimista varten sairaalan uuteen sauna- ja pesutupaan 3,759 markan suuruisen määrärahan.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 155 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 3,618. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.60 markkaan.

Orihveden leprasairaala.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 41 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 10,816. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.65 markkaan.

Kaikissa maamme sairashuoneissa, joista tietoja on annettu, hoidettiin v. 1910 yhteensä 60,084 henkilöä, joista 5,753 oli jääneitä vuodelta 1909 ja 54,331 vastaanotettiin vuoden kuluessa. Kaikista hoidetuista uloskirjoitettiin 38,356 terveenä, 7,648 paremmaksi tulleena, 2,734 parantumatta, 2,913 kuolleena ja 2,317 hoitamatta tahi muihin sairashuoneisiin siirrettynä; seuraavaan vuoteen jäi 6,116 henkilöä. Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä oli 2,177,494.

Taulu II näyttää joka eri sairashuoneessa hoidettujen lukumäärän, hoidon tuloksen sekä hoitopäivien luvun.

Jako eri sairashuoneita kohti käy selville seuraavasta yhteensovittelusta:

	Uloskirjoitetut.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä.	Sairashoitopäivien lukumäärä.
	Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.			
Valtion mielisairaslaitokset	128	100	132	52	2	1,318	1,732	461,582
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat	112	235	190	71	4	738	1,350	268,359
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot	9,267	2,021	692	913	665	989	14,547	370,452
Yleisten sairashuoneitten syfiliittiset os.	3,378	83	82	45	27	387	4,002	126,886
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet	2,145	95	28	12	21	249	2,550	90,486
Leprasairaala	—	—	4	7	—	32	43	10,816
Lapsenpäästölaitokset	7,238	84	50	43	186	171	7,772	62,140
Vankilan sairaalat	490	124	61	19	12	37	743	16,998
Rautatien lasaretit	73	31	9	4	4	7	128	2,496
Kunnalliset ja yksityiset sairashuoneet	15,525	4,875	1,486	1,747	1,396	2,188	27,217	767,279
Yhteensä	38,356	7,648	2,734	2,913	2,317	6,116	60,084	2,177,494

Jokaista maamme sairashuoneissa v. 1910 hoidettua potilasta kohti tulee keskimäärin 36,2 hoitopäivää. Jos tässä laskelmassa jätämme lukuunottamatta mielisairaalat ja lapsenpäästölaitokset, joitten yhteenlasketut potilaat ja hoitopäivät tekivät 10,854 ja 792,081 tulee jokaista muissa sairashuoneissa hoidettua henkilöä kohti 28,1 sairashoitopäivää.

Kaikista hoidetuista on keskimäärin 63,84 prosenttia uloskirjoitettu terveenä, 12,73 prosenttia paremmaksi tulleena, 4,55 prosenttia parantumatta ja 3,85 prosenttia hoitamatta; 4,85 prosenttia on kuollut ja 10,18 prosenttia jäänyt seuraavaan vuoteen.

Eri sairashuoneet näyttävät tässä suhteessa seuraavat suhteet, laskettuina prosentissa hoidetuista:

	Terveitä.	Paremmaksi tulleita.	Parantumatta.	Kuolleita.	Hoitamatta.	Seuraavaan vuoteen jääneitä.
Valtion mielisairaalat (paitsi turvalaitokset)	8,38	6,57	8,71	3,22	0,13	72,99
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat	8,30	17,41	14,07	5,25	0,30	54,67
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot	63,70	13,89	4,76	6,28	4,57	6,80
» » syfiliittiset osastot	84,41	2,07	2,05	1,13	0,67	9,67
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet	84,12	3,73	1,10	0,47	0,82	9,76
Lapsenpäästölaitokset	93,13	1,08	0,64	0,55	2,40	2,20
Vankilan sairaalat	65,95	16,69	8,21	2,56	1,61	4,98
Rautatien lasaretit	57,03	24,22	7,03	3,13	3,13	5,46
Kunnalliset ja yleiset sairashuoneet	57,04	17,91	5,46	6,42	5,13	8,04

Keskimäärin oli maamme sairashuoneissa jokaisena päivänä vuodessa:

Valtion mielisairaslaitoksissa	1,264	henkilöä.
Kunnallisissa ja yksityisissä mielisairaaloissa	735	»
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastoilla	1,015	»
» » syfiliittisillä osastoilla	348	»
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	248	»
Leprasairaalassa	30	»
Lapsenpäästölaitoksissa	170	»
Vankilain sairaaloissa	47	»
Rautatien lasareteissa	7	»
Kunnallisissa ja yksityisissä sairashuoneissa	2,102	»
Yhteensä	5,966	henkilöä.

Potilasmäärä valtion sairashuoneissa on kuten tavallista vaihdellut eri vuoden-aikoina. Useimmissa maamme sairashuoneissa on korkein luku yht'aikaa hoidettuja ajottain ollut sairasvuodelukua suurempi, syystä että on ollut mahdotonta kieltää paikkaa sairailta, jotka ovat olleet hoidon välttämättömässä tarpeessa.

Taulu 17, jonka lääkintöneuvos L. W. Fagerlund on laatinut, osottaa maassa 31 p. joulukuuta 1910 löytyvät lepratautia sairastavat henkilöt, jaettuina kuntien ja läänien mukaan kuin myöskin kuinka monta näistä sairaista hoidettiin sairashoitolaitoksissa.

Kustannukset maan yleisillä varoilla ylläpidetyistä siviili sairashuoneista nousivat vuonna 1910 3,452,047 markkaan 31 penniin, lukuunottamatta niitä apurahoja, joilla valtio avusti yksityisiä ja kunnallisia sairashuoneita. Yllämainittuihin kustannuksiin sisältyvät menot *palkkauksista* 1,009,991 markalla 52 pennillä, *ruuanpidosta* 1,089,541 markalla 68 pennillä, *lääkkeistä ja sideaineista* 340,029 markalla 15 pennillä, *polttopuista ja valaistuksesta* 454,808 markalla 95 pennillä, sekä *tarvekalujen kunnossa pidosta* 251,952 markalla 54 pennillä. — *Sairashoitopäivien* yhteinen lukumäärä nousee kysymyksessä olevissa sairashuoneissa 1,080,709. *Hoidettujen* lukumäärä on 25,974. Menot jokaisesta hoidokkaasta ovat siis keskimäärin olleet 132 markkaa 91 penniä. Menot hoitopäivää ja henkilöä kohti ovat olleet 3 markkaa 19 penniä, josta palkkauksiin 93.5 penniä, ravintoon 100.8 penniä, lääkkeisiin ja sideaineisiin 31.5 penniä, polttopuihin ja valaistukseen 42.1 penniä sekä tarvekalujen kunnossapitoon 23.3 penniä. Koko kustannukseen nähden tekevät menot palkkauksista 29.3 prosenttia, ruuanpidosta 31.6 prosenttia, lääkkeistä ja sideaineista 9.9 prosenttia, polttopuista ja valaistuksesta 13.2 prosenttia sekä tarvekalujen kunnossa pidosta 7.3 prosenttia.

Kustannukset Lääkintöhallituksen hoidon alla olevista sairashoitolaitoksista, yleinen sairashuone Helsingissä ja leprasairaala Orihvedellä poisluettuna,

nousevat 2,501,833 markkaan 8 penniin, josta palkkauksiin menee 740,270 markkaa 75 penniä, ravintoon 854,673 markkaa 30 penniä, lääkkeisiin ja sideaineisiin 168,777 markkaa 49 penniä, polttopuihin ja valaistukseen 324,919 markkaa 49 penniä sekä tarvekalujen kunnossa pitoon 203,734 markkaa 71 penniä. Hoidokkaitten lukumäärä on 17,693 ja sairashoitopäivien lukumäärä 878,363. Jokainen hoidokas on keskimäärin maksanut 141 markkaa 40 penniä. Keskimääräiset menot päivää ja henkilöä kohti ovat olleet 2 markkaa 85 penniä, johon summaan menot palkkauksista sisältyvät 84.3 pennillä, ravinnosta 97.3 pennillä, lääkkeistä ja sideaineista 19.2 pennillä, polttopuista ja valaistuksesta 37.0 pennillä sekä tarvekalujen kunnossa pidosta 23.2 pennillä.

Taulu III osoittaa menot ja tulot joka sairashuonetta kohti erikseen.

Jos laskemme kustannukset jokaisesta vuoden kuluessa hoidetusta henkilöstä, nousee se eri sairashoitolaitoksissa seuraaviin määriin:

Läänin yleisissä sairashuoneissa	83	markkaan	8	penniin.
Yleisissä sairashuoneissa	90	»	96	»
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	101	»	47	»
Leprasairaalassa	701	»	15	»
Mielisairaaloissa	729	»	5	»
Lapsenpäästölaitoksissa	15	»	62	»
Helsingin yleisessä sairashuoneessa	111	»	88	»

Kustannukset jokaisesta hoidokkaasta ovat tarkempien, yksityiskohtiin menevien, laskujen mukaan olleet:

Mielisairaslaitoksissa:

Keskuslaitoksissa	742	markkaa	58	penniä.
Turvalaitoksissa	672	»	42	»

Sekä erityisesti:

Lapinlahden keskuslaitoksessa	984	markkaa	3	penniä.
Niuvanniemen »	657	»	17	»
Pitkäniemen »	732	»	68	»
Käkisalmen turvalaitoksessa	674	»	55	»
Seilin »	665	»	49	»

Helsingin yleisessä sairashuoneessa:

Kirurgisella osastolla	172	markkaa	61	penniä.
Lapsenpäästö »	39	»	65	»
Lapsi »	227	»	17	»
Otiatrisella »	131	»	95	»
Muilla osastoilla yhteensä	133	»	69	»

Mainitut menot yleisissä sairashuoneissa eivät kuitenkaan yksinomaan ole suoritetut yleisillä varoilla. Vuodemaksuja on läänien rahastoihin vuonna 1910 sairashuoneitten taloudenhoitajien kautta maksettu 848,487 markkaa 76 penniä ja muita sairashuoneille lankeavia tuloja on ollut 7,766 markkaa 40 penniä, siis yhteensä 856,254 markkaa 16 penniä. Jos tämä summa vedetään pois kokonaissummasta 3,452,047 markasta 31 pennistä jää 2,595,793 markkaa 15 penniä, jotka siten osoittavat valtiolaitoksen menot siviilisairashuoneista vuoden kuluessa. Jos otamme lukuun yleisillä varoilla joko kokonaan tai osittain ylläpidetyt lapsenpäästölaitokset, joitten menot nousivat 86,548 markkaan 1 penniin (josta kuitenkin on vedettävä pois ylöskannetut vuodemaksut 2,200 markkaa), nousee summa 2,680,141 markkaan 16 penniin. Ne menot, joita valtio on saanut suorittaa jokaisesta sen siviilisairashuoneissa hoidetusta henkilöstä nousevat siis 2 markkaan 40.2 penniin päivää kohti, jotavastoin menot joka henkilöä kohti, joka on hoidettu kaikissa valtion siviilisairashuoneissa sekä valtion joko kokonaan tahi osittain ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa, ovat 2 markkaa 38.5 penniä.

Seuraava yhteensovittelu näyttää kuinka menot jakaantuvat valtion sairashuoneitten kesken läänittäin.

	Sairashoitopäivien kokonaisluku.	Koko sairashuonetta kohti.				Päivää ja henkeä kohti.			
		Menot sairaitten ravitsemisesta.		Kokonaismenot yhteensä.		Ravitsemi-nen.		Kokonais-menot.	
		Smk.	p:ä	Smk.	p:ä	p:ä		Smk.	p:ä
Uudenmaan lääni.									
Helsinki: Yleinen sairashuone. (Vanha ja uusi klinikka, Kirurginen sairashuone, Lapsenpäästölaitos, Lapsisairashuone, Otiatrinen sairashuone,) Lapinlahden keskuslaitos, Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissä.... Loviisan yleinen sairashuone	277,258	317,559	35	1,180,920	—	114,5	4	25,9	
Turun ja Porin lääni.									
Turun lääninsairashuone ..... Porin yleinen sairashuone ..... Ahvenanmaan yleinen sairashuone ..... Seilin turvalaitos.....	85,012	72,663	83	224,317	40	87,3	2	63,8	
Hämeen lääni.									
Hämeen lääninsairashuone ..... Tampereen yleinen sairashuone..... Pitkäniemen keskuslaitos..... Orihveden leprasairaala.....	229,614	210,049	92	616,943	26	91,4	2	68,6	

	Sairashoitopäivien kokonaismäärä.	Koko sairashuonetta kohti.				Päivää ja henkeä kohti.			
		Menot sairaitten ravitsemisesta.		Kokonaismenot yhteensä.		Ravitsemisen.		Kokonaismenot.	
		Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	p:iä.		Smk.	p:iä.
Viipurin lääni.									
Viipurin lääninsairashuone									
» ylimäär. veneerinen sairashuone I....									
» » » » II....									
» » » » III....	161,915	159,411	98	476,647	58	98,4	2	94,3	
Sortavalan yleinen sairashuone									
» ylimäär. veneerinen sairashuone I..									
» » » » II..									
Käkisalmen turvalaitos									
Mikkelin lääni.									
Mikkelin lääninsairashuone									
Savonlinnan yleinen sairashuone	37,069	37,511	92	107,424	71	101,1	2	87,0	
» ylimäär. veneerinen sairashuone ..									
Kuopion lääni.									
Kuopion lääninsairashuone									
» ylimääräinen veneerinen sairashuone ..									
Joensuun yleinen sairashuone	175,502	174,924	34	455,777	09	99,6	2	59,6	
Nurmeksen » »									
Niuvanniemen keskuslaitos									
Tohmajärven veneerinen sairashuone									
Vaasan lääni.									
Vaasan lääninsairashuone	49,448	53,001	73	167,232	90	107,1	3	38,2	
Jyväskylän yleinen sairashuone.....									
Oulun lääni.									
Oulun lääninsairashuone									
» ylimääräinen veneerinen sairashuone									
Tornion yleinen sairashuone	63,544	64,479	51	174,782	01	101,4	2	75,5	
» ylimääräinen veneerinen sairashuone ..									
Kajaanin yleinen sairashuone									
Rovaniemen » »									

Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot.

Lääninsairaaloissa on vuoden kuluessa hoidettu 6,754 henkilöä. Tästä määrästä uloskirjoitettiin:

4,624	eli	68,46	prosenttia,	*terveenä;*
931	»	13,78	»	*paremmaksi tulleena;*
196	»	2,90	»	*parantumatta;*
401	»	5,94	»	*kuolleena;*
206	»	3,05	»	*hoitamatta;*
396	»	5,87	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Yleisissä sairashuoneissa hoidettiin 3,464 henkilöä ja uloskirjoitettiin:

2,458	eli	70,96	prosenttia,	*terveenä;*
367	»	10,59	»	*paremmaksi tulleena;*
140	»	4,04	»	*parantumatta;*
195	»	5,63	»	*kuolleena;*
78	»	2,25	»	*hoitamatta;*
226	»	6,53	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Helsingin yleisessä sairashuoneessa hoidettiin 4,329 henkilöä. Näistä uloskirjoitettiin:

2,185	eli	50,48	prosenttia,	*terveenä;*
723	»	16,68	»	*paremmaksi tulleena;*
356	»	8,23	»	*parantumatta;*
317	»	7,33	»	*kuolleena;*
381	»	8,80	»	*hoitamatta;*
367	»	8,48	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Silmätaudit esiintyivät lukuisasti ja oli niitten kokonaissumma 955. Näistä hoidettiin 419 Helsingin yleisessä sairashuoneessa, 345 läänien yleisissä sairashuoneissa ja 191 muissa yleisissä sairashuoneissa. Eri sairashuoneissa hoidettujen silmätautien lukumäärä osoittanee jossain määrin näitten tautien esiintymistä eri osissa maata.

Turun lääninsairaalassa hoidettiin	.....	28	silmätauti	tapausta
Hämeenlinnan »	»	15	»	»
Viipurin »	»	79	»	»
Mikkelin »	»	49	»	»

Kuopion lääninsairaalassa hoidettiin			112	silmätauti	tapausta
Mustasaaren	»	»	10	»	»
Oulun	»	»	52	»	»
Loviisan	yleisessä sairashuoneessa hoidettiin		4	»	»
Porin	»	»	30	»	»
Godbyn	»	»	—	»	»
Tampereen	»	»	6	»	»
Sortavalan	»	»	11	»	»
Savonlinnan	»	»	16	»	»
Joensuun	»	»	26	»	»
Nurmeksen	»	»	8	»	»
Jyväskylän	»	»	38	»	»
Tornion	»	»	11	»	»
Kajaanin	»	»	30	»	»
Rovaniemen	»	»	11	»	»

Silmän sidekalvo oli sairastunut 202 tapauksessa, sarveiskalvo 325 tapauksessa ja värikalvo (iris) 44 tapauksessa. Sidekalvon taudeista oli *trachomi* yleisin ja esiintyi 114 henkilössä; kataraali conjunctiviitin takia hoidettiin 16 henkilöä, phlyktenulääri conjunctiviitin takia 65 henkilöä ja gonorrhœisen conjunctiviitin takia 7 henkilöä.

Sarveiskalvon taudeista esiintyi keratitis 103 hoidokkaassa, haavat 179, leucoma 24 ja staphyloma 19 hoidokkaassa.

Erityisiä kaihimuotoja tavattiin 151 tapauksessa.

Niitten tautien joukossa, jonka takia suurempi määrä potilaita on saanut yleisissä sairashoitolaitoksissa hoitoa, ottavat *tuberkeli taudit* huomattavan sijan. Näitten taudinkohtausten luku oli 1,252 joista 214 *keuhkotautia*. *Nivelleini* sattui 125 tapauksessa, 74 kertaa äkillisenä ja 51 kertaa kroonillisena. *Anaemia* tapausten luku oli 51, *anaemia perniciosan* 41, *anaemia splenica* 1. *Äkillinen mahakatarri* sattui 15 kertaa, *kroonillinen* 68 kertaa, *mahalaukun laajennus* 20 kertaa, *mahahaava* 133 kertaa, *suolikatarri* 153 kertaa, — 68 kertaa äkillisenä ja 85 kertaa kroonillisena. — *Pahanlaatuiset kasvannaiset* tavattiin 1,396 tapauksessa, joista *sarcomi* 110 tapauksessa ja *canceri* 717 tapauksessa. *Syöpä* (cancer) sijaitsi 201 tapauksessa mahalaukussa, 13 tapauksessa maksassa, 26 tapauksessa suolistossa, 23 tapauksessa peräsuolessa, 11 tapauksessa vatsakalvossa, 6 tapauksessa rakossa, 13 tapauksessa miesten siitinelimistöissä, 77 tapauksessa kohdussa, 4 tapauksessa munasarjassa, 11 tapauksessa emättimessä, 41 tapauksessa rinnoissa, 9 tapauksessa henkitorvessa, 32 tapauksessa ruokatorvessa, 20 tapauksessa kaularauhasissa, 11 tapauksessa kielessä, 124 tapauksessa suussa ja huulissa, 17 tapauksessa leuvassa, 48 tapauksessa kasvoissa sekä 30 tapauksessa muissa ruumiinosissa.

Taulu IV antaa likemmän selityksen niistä taudintapauksista joita hoidettiin lasarettiosastoilla.

Kuten edellisinä vuosina on myöskin vuonna 1910 opintokurssia sairaanhoitajattaria varten pantu toimeen Turun, Viipurin, Mikkelin, Kuopion, Oulun, Hämeenlinnan ja Mustasaaren lääninsairaaloissa.

Taulu osoittava valtion yleisissä sairas-

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Suonten sitomiset ja hermoston leikkaukset.						
Tamponatio vuln. penetr. aortae	1	Vulnus incisum	—	—	—	1
Ligatura subcutanea	2	Haemangioma	—	1	1	—
» art. carotidis commun.	1	Angina phlegm. Corrosio art. carot. int.	—	—	—	1
» » » externa	1	Vulnus sclopetar. Fractura mandib.	1	—	—	—
» » subclavia	1	Vulnus incisum brachii	1	—	—	—
» » femoralis	5	Vulnus incisum	3	—	—	2
» » popliteae	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» » pedieae	1	Vulnus incisum dorsi pedis	1	—	—	—
» » axillar. vel. brachial.	6	Vulnus incisum	6	—	—	—
» » » » »	1	Ruptura subcutanea	1	—	—	—
» aliarum arteriarum	37	Vuln. incis. seu sclopetar.	11	—	—	—
» vasorum brachii et neuroraphia	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» venae jugular. et evacuatio sinus trans.	1	Trombophlebitis sinus trans.	1	—	—	—
» venae axillar.	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» » saphen. magn.	1	Varices	1	—	—	—
» » » et exstirpatio..	9	Varices	9	—	—	—
» » » » ..	1	Ulcera cruris	1	—	—	—
» aliarum venarum	9	Vulnus incisum	4	—	—	—
Resectio saphen. magn.	1	Varices cruris	1	—	—	—
Evacuatio sinus lateralis	2	—	2	—	—	—
» » » et ligatur. ven. jugular.	7	—	5	—	—	2
» sinus et bulb. v. jugular.....	1	—	1	—	—	—
Operatio pro	2	Cephalocele	2	—	—	—
» »	4	Spina bifida	3	—	—	1
Incisio et canalisatio	5	Abscessus cerebri. Hydrocele	3	1	—	1
Punctio cerebri	4	Hydrocele	—	3	—	1
Exstirpatio	1	Glioma cerebri. Epilepsia	1	—	—	—
Resectio nervi trigemini	5	Neuralgia	4	—	—	1
» » » et tentamen resectionis radicis sensitiv. gangl. Gasseri	1	Neuralgia	—	—	—	1
Resectio nervi.....	4	Neuralgia	3	—	1	—

huoneissa v. 1910 tehdyt leikkaukset.

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Neuroraphia	7	Vulnus incisum	2	2	—	—
»	1	Ruptura nerv. ischiad.	1	—	—	—
Deliberatio nervi radialis	1	Fractura humeri. Compression. rad.	1	—	—	—
Trepanatio cranii et incisio abscess. cerebri	1	—	1	—	—	—
» » et excisio durae	9	Epilepsia	1	6	2	—
» » » » reg. motor. cerebri	6	Epilepsia	2	2	2	—
Suturatio arter. et ven. femoral.	1	Vulnus incisum perforans	1	—	—	—
Suturatio vulneris cordis	2	Vulnus incisum	1	—	—	1
» venae femoral. ruptur.	1	Vulnus sclopetar. Fract. compl. femor.	—	—	—	1
Exstirpatio	3	Venectasia cruris	3	—	—	—
Excisio	1	Phlebitis chr. cruris	1	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset. *Amputatsionit.*						
Amputatio interscapulo-thoracica	1	Sarcoma humeri	1	—	—	—
» humeri	3	Dilaceratio	3	—	—	—
» »	1	Sarcoma	1	—	—	—
» »	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» »	1	Pyämia	—	—	—	1
» » et evacuatio axill.	2	Carcinoma antebrachii	2	—	—	—
» antebrachii	1	Vuln. sclopetar. Tetanus	1	—	—	—
» »	1	Fractura compl.	1	—	—	—
» »	5	Conqvassatio, dilaceratio	5	—	—	—
» »	1	Gangraena	1	—	—	—
» metacarpi	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—
» »	1	Caries	1	—	—	—
» »	1	Vulnus dilacerat.	1	—	—	—
» femoris	2	—	2	—	—	—
» »	1	Necrosis. Degeneratio amyloid.	1	—	—	—
» »	5	Conqvassatio, dilaceratio	4	—	—	1
» »	5	Gangraena arteriosclerotica	4	—	—	1
» »	3	Osteomyelitis	3	—	—	—
» »	3	Fractura complicata	3	—	—	—
» »	4	Arthritis tuberc. genus	4	—	—	—
» »	1	Carcinoma cruris	—	—	—	1

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärät.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Amputatio femoris (Gritti)	1	Dilaceratio	1	—	—	—
» » »	1	Gangraena senilis	1	—	—	—
» cruris	2	Carcinoma cruris	2	—	—	—
» »	1	Congelatio	1	—	—	—
» »	2	Amputatio traumatica	2	—	—	—
» »	2	Gangraena post traumam	1	1	—	—
» »	16	Gangraena arteriosclerotica	12	2	—	2
» »	4	Tuberculosis cruris vel tarsi	4	—	—	—
» »	7	Fractura complicata	7	—	—	—
» »	4	Conqvassatio, dilaceratio	4	—	—	—
» »	1	Elephantiasis	1	—	—	—
» »	2	Osteitis tuberculosa	2	—	—	—
» » (Pirogoff)	1	Tuberculosis pedis	1	—	—	—
» » »	1	Gangraena senilis	1	—	—	—
» metatarsi	1	Congelatio	1	—	—	—
» »	7	Necrosis. Gangraena.	6	1	—	—
» »	1	Vuln. dilacerat.	1	—	—	—
» »	2	Endarteritis obliterans	1	1	—	—
» digitor. man. et pedis	58	Dilaceratio	39	—	—	—
» » » »	2	Osteomyelitis	2	—	—	—
» » » »	6	Vulnus sclopetar.	6	—	—	—
» » » »	1	Contractura	1	—	—	—
» » » »	1	Dolores post panarit.	1	—	—	—
» » » »	11	Combustio vel congelatio	11	—	—	—
» » » »	1	Neurosis	1	—	—	—
» » » »	4	Amputatio traumatica	4	—	—	—
» » » «	3	Gangraena	3	—	—	—
» » » »	4	Tuberculosis	4	—	—	—
Reamputatio	2	Defect. cutis post operat.	2	—	—	—
»	1	Tuberculosis	1	—	—	—
Nivelestä poikkileikkaamiset.						
Exarticulatio humeri	2	Sarcoma humeri	—	1	—	1
» »	1	Fractura complicata	1	—	—	—
» ulnae et radii	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—
» manus	1	Resid. post tendovaginit.	1	—	—	—
» »	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—
» »	2	Conqvassatio	2	—	—	—
» femoris	1	Carcinoma	1	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Välttämätön hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exarticulatio femoris (Gritti)	1	Caries tuberculosa	1	—	—	—
» cruris.....	1	Endarteritis obliterans	—	—	—	1
» pedis subtalo	1	Neurosis calcanei	1	—	—	—
» » »	1	Gangraena	1	—	—	—
» » » (Lisfrancs) .	4	Gangraena arteriosclerot.	2	1	1	—
» » » (Chopart) ..	2	Gangraena spontan.	2	—	—	—
» » » » ..	2	Dilaceratio	2	—	—	—
» digitor. pedis et manus ..	31	Dilaceratio	15	—	—	—
» » » » ..	1	Panaritium	1	—	—	—
» » » » ..	8	Gangraena	7	—	1	—
» » » » ..	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—
» » » » ..	1	Abscessus	1	—	—	—
» » » » ..	1	Combustio	1	—	—	—
» » » » ..	2	Digit. deform.	2	—	—	—
» » » » ..	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—
» » » » ..	2	Contractura	2	—	—	—
» et amput. digit. ped. et man.	12	Dilaceratio	11	1	—	—
» » » »	1	Ulcus	1	—	—	—
» » » »	3	Osteitis tuberculos.	3	—	—	—
» » » »	6	Gangraena	6	—	—	—
» » » »	2	Amputatio traumatica	2	—	—	—
» » » »	3	Congelatio	3	—	—	—
» » » »	1	Infectio	—	—	—	—
Resektionit, osteotomiat y. m.						
Resectio maxill. superior.....	4	Carcinoma	2	—	2	—
» » inferior.	2	Carcinoma	—	—	2	—
» » »	1	Carcinoma lingvae	—	—	—	1
» osteoplas. pariet. orbit. (Kronlein)	1	Periostitis luetica	1	—	—	—
» artic. sternoclavicular.....	1	Carcinoma oesophagi	—	—	1	—
» ossis sterni	1	Caries	—	1	—	—
» cubiti	5	Tuberculosis	3	—	2	—
» fibulae et op. plast.	1	Deformitas post osteomyelit	1	—	—	—
» coxae	10	Coxitis tuberculosa	4	3	2	—
» »	1	Arthritis suppurativa	—	1	—	—
» genus.....	4	Anchylosis. Contractura	3	1	—	—
» »	12	Gonitis tuberculosa	8	2	1	1
» »	2	Arthritis deformans	2	—	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jäänyttä potilasta.	Muu listitauti.	Oheenlittynyt haavainfekt.	Leikkaus.	Kuolemansyy. Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Resectio cuneiformis tibiae	1	Deformitas post fractur.	1	—	—	—
» talo-crural.	2	Tuberculosis	1	1	—	—
» ossis ilei	1	Osteitis tuberculosa	—	1	—	—
» trochanter. major.	1	Coxitis tuberculosa	—	—	1	—
» cuneiformis tarsi	1	Necrosis post vuln. infect.	—	1	—	—
» » » et achillotendoplastia	7	Pes eqvinovarus congenit.	7	—	—	—
» capituli metatarsi I	5	Hallux valgus	5	—	—	—
» metacarp., metatars. et digit.	11	Tuberculosis	9	1	—	—
» » »	2	Osteitis	2	—	—	—
» » »	1	Fractura complicata	1	—	—	—
» ossis claviculae	1	Fract. deformans consolid.	1	—	—	—
» costar.	1	Resid. post fractur.	1	—	—	—
» »	2	Abscessus subphrenicus.	1	1	—	—
» »	1	Abscess. subphren. et hepatis.	—	—	—	1
» »	1	Abscessus dorsi	1	—	—	—
» »	3	Necrosis post osteomyelit.	3	—	—	—
» »	8	Osteitis et chondritis. Caries	8	—	—	—
» »	8	Empyema pulmonum	7	—	—	1
» »	2	Haemothorax	2	—	—	—
» oss. tarsalium	5	Tuberculosis tarsi	—	3	2	—
» » variorum	1	Osteitis tuberculos.	1	—	—	—
» » »	1	Fractura	1	—	—	—
» costar. et thoracotomia	61	Empyema thoracis	38	3	6	14
» » »	1	Actinomycosis.	1	—	—	—
» » et thoracoplastia (Estlander)	11	Empyema chr.	8	2	1	—
» » et thoracoplastia (Schede)	2	Empyema chr.	—	1	1	—
» et osteoraphia oss. varior.	10	Pseudoarthrosis	10	—	—	—
» » »	2	Fract. deform. consolid.	2	—	—	—
Arthrodesis talo-crural.	1	Pes paralyt.	1	—	—	—
Artrectomia genus	3	Tuberculosis	2	—	1	—
» talo-crural.	4	Tuberculosis	3	—	1	—
» cubiti	1	Tuberculosis	1	—	—	—
Osteotomia subtrochant. femoris	1	Luxatio congenit. femoris	1	—	—	—
» femoris	2	Contractura genus	2	—	—	—
» »	1	Coxa vara	1	—	—	—
» »	1	Fractura deform. consolid.	1	—	—	—

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Osteotomia femoris	1	Coxitis	1	—	—	—
» » supracondyliça	1	Genu valgum	1	—	—	—
Osteoclasia femoris	3	Fractur. deform.	3	—	—	—
» tibiae	2	Crus recurvatum	2	—	—	—
Osteoraphia	7	Fractura simpl.	7	—	—	—
»	21	Fractura compl.	17	2	1	1
» ulnae et repos. fract. radii	1	Fractura compl.	—	—	—	1
Patelloraphia	3	Fractura patellae	3	—	—	—
Laminectomia	1	Haemorrhagia spinalis	—	1	—	—
Extractio fragment. necrot. oss.	3	Fractura compl.	2	—	1	—
» capitis humeri	1	Necrosis post fractur.	1	—	—	—
» » femoris	2	Necrosis post fractur.	2	—	—	—
» » »	2	Necrosis post osteomyelit.	1	—	—	—
Exstirpatio calcanei	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» tali	1	Fractura	1	—	—	—
Meniscotomia art. genus	1	Luxatio menisci	1	—	—	—
Punkteeraukset ja arthrotomiat.						
Punctio articul. variar.	12	Haemarthron	4	—	—	—
» » »	3	Hydrops	2	—	—	—
» » »	1	Arthropatia scapul. humeral.	—	1	—	—
» » »	3	Gonitis serosa	3	—	—	—
» » et injectio jodoform.	12	Arthritis tuberculosa	11	1	—	—
» » » »	2	Arthritis deformans	2	—	—	—
» » » »	23	Gonitis	16	3	4	—
» » » acid. carbol.	14	Synovitis genus	12	2	—	—
» » » » »	1	Hydrops	—	—	—	—
» » » » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» bursar. variar.	3	Bursitis	3	—	—	—
»	8	Abscess. tuberc. et congest.	5	1	1	1
» et injectio jodoform	23	Abscess. tuberc. et congest.	7	14	1	1
» et lavatio c. acid. boric.	18	Abscess. tuberc. et congest.	17	—	—	1
» abdominis	35	Ascites	11	14	8	2
» »	67	Carcinoma intestin.	2	65	—	—
» »	1	Peritonitis tuberculosa	—	—	—	1
» et aspiratio thoracis	54	Pleuritis serosa seu purulenta	47	5	1	1
» » »	1	Haemathorax	1	—	—	—
» » » et inj. jodof.	2	Empyema tuberculos.	—	2	—	—
» et aspiratio	1	Haematoma	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | | | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Arthrotomia artic. scapul. humeral.	1	Synovitis suppurativa.	1	—	—	—
» » cubiti	1	Fractura compl.	1	—	—	—
» » »	4	Arthritis tuberculosa	3	—	—	1
» » coxae	2	Tuberculosis	2	—	—	—
» » genus	35	Arthritis purulenta	28	1	2	2
» » »	2	Tuberculosis	1	—	1	—
» » »	2	Vulnus incis. penetrans	2	—	—	—
» art. genus et extractio	3	Mus articulare	2	—	—	—
» artic. talo-crural	4	Arthritis purulenta	4	—	—	—
» » »	3	Tuberculosis	3	—	—	—
» » manus	1	Arthritis purulenta	1	—	—	—
Injectio periart. Lanvelongve	4	Tuberculosis	2	2	—	—
Sijoiltaan menneitten nivelten paikoilleen asettaminen.						
Repositio luxationis	4	Mandibulae	—	—	—	—
» »	66	Humeri	11	—	—	—
» »	2	Claviculae	—	—	—	—
» »	10	Antibrachii	5	—	—	—
» »	3	Radii seu ulnae	2	—	—	—
» »	5	Femoris	5	—	—	—
» »	3	Femoris congenit.	1	—	2	—
» »	1	Tibiae	1	—	—	—
» »	1	Menisci genus	—	—	—	—
» »	1	Pedis	1	—	—	—
» »	11	Digitorum	—	—	—	—
» per arthrotomiam.....	5	Luxatio inveterata oss. varior.	5	—	—	—
» » »	1	Coxae congenit.	1	—	—	—
Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.						
Extensio violenta cubiti	1	Rigiditas post luxationem	1	—	—	—
» » coxae	2	Contractura	2	—	—	—
» » genus	10	Contractura	10	—	—	—
» » » et tenotomia flexorum	3	Contractura gen.	3	—	—	—
» » manus et tenot. flexor.	2	Contractura man.	2	—	—	—
Hyperflexio coxae	4	Ischias	4	—	—	—
Redressio violenta	15	Pes eqvin. vel eqvin. var.	7	4	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Kuolemansyy. Oheenliitetyny t haavanteket.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavan vuoteen jätjelle jääneitä potil.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	4	—	—	3	7	1	—	—	—	—	—	2	—	5	4	3	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	2
	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	—	—	—	4	55	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—

Kuolemansyy. Tauti. Leikkaus. Oheenliitetyny t haavanteket. Muu lisätauti. Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. Helsinki. Poliklinikka. Kirurgillinen osasto. Naistautien osasto. Silmätautien osasto. Korvatautien osasto. Seuraavan vuoteen jätjelle jääneitä potil.

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Redressio violenta et tenotomia tend. Achill.	10	Pes eqvin. vel eqvin. var.	7	2	—	1
» violenta columnæ vertebral. (Calot)	3	—	1	—	2	—
» violenta	2	Pes planus	2	—	—	—
Refractio fracturae	5	Fractur. deform. consolid.	4	1	—	—
Repositio fracturae	448	Fractur. oss. varior.	5	—	—	1
Suturatio oss. radii fragm.	2	Fractura radii compl.	2	—	—	—
Trepanoimiset ja taltalla avaamiset sekä luuontelojen kaaputukset (sekvestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.						
Trepanatio cranii osteoplastica	2	Epilepsia	—	2	—	—
» » , elevatio seu extractio fragment.	10	Fractura complicata	10	—	—	—
» » et osteoraphia	1	Fract. compl. cranii et simpl. mandib.	—	—	—	1
» »	1	Corpus alienum.	1	—	—	—
» »	8	Fractura compl. et impressio	7	—	—	1
» »	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» »	1	Tumor cerebri	—	1	—	—
» »	1	Contusio cerebri	—	—	—	1
» »	1	Epilepsia corticalis	1	—	—	—
» sinus frontalis	3	Empyema	3	—	—	—
» » » explorat.	1	—	1	—	—	—
» » » (Killian)	4	Empyema	4	—	—	—
» » ethmoidalis	1	Empyema	1	—	—	—
» » maxillar.	1	Necrosis	1	—	—	—
» » »	9	Empyema	7	—	1	1
» » » explorat.	2	—	2	—	—	—
» » » (Miculicz)	2	Empyema	2	—	—	—
» » » (Luc-Caldwell)	96	Empyema	96	—	—	—
» oss. varior.	4	Osteitis tuberculosa	3	—	—	1
» sellae turcicae (Krogius)	1	Tumor hypophysis. Acromegalia	—	—	—	1
» et evacuatio oss. cranii	1	Vuln. incis. reg. tempor. in cav. cerebr. penetr.	1	—	—	—
» » » »	4	Fractura compl. et comminut.	4	—	—	—
» » » »	2	Necrosis	2	—	—	—
» » » zygomat.	5	Caries. Tuberculosis	2	—	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edellisiltä vuodelta jääneitä potilaita.	Kuolemansyy. Muu lisätauti.	Oheenliittynyt haavatulehd.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	3
	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	442	—	1	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Trepanatio et evacuatio maxill. sup.	4	Necrosis	3	1	—	—
» » maxill. inf.	4	Necrosis	4	—	—	—
» » mandibulae	1	Cysta	1	—	—	—
» » claviculae	1	Necrosis	1	—	—	—
» » scapulae	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—
» » humeri	30	Necrosis. Tuberculosis	29	1	—	—
» » ulnae	7	Necrosis	7	—	—	—
» » »	5	Tuberculosis	5	—	—	—
» » radii	3	Necrosis	3	—	—	—
» » oss. carpi, metacarpi et digit. man.	13	Tuberculosis	13	—	—	—
» » oss. carpi, metacarpi et digit. man.	2	Caries	2	—	—	—
» » ossis ilei	2	Tuberculosis	1	—	1	—
» » ossis pubis	2	Necrosis	2	—	—	—
» » femoris	75	Necrosis	60	5	6	3
» » tibiae	96	Necrosis	85	4	5	1
» » »	2	Tuberculosis	2	—	—	—
» » »	2	Osteomyelitis ac.	2	—	—	—
» » fibulae	1	Osteitis luetica	1	—	—	—
» » »	10	Necrosis	10	—	—	—
» » oss. tarsi	21	Necrosis	18	3	—	—
» » metatarsi et digit. ped.	24	Necrosis. Tuberculosis	22	—	—	1
» » vertebr. et oss. sacri	1	Necrosis	1	—	—	—
» » costar.	5	Tuberculosis. Osteomyelitis. Necrosis	5	—	—	—
» » sterni	3	Necrosis	3	—	—	—
» » »	1	Carcinoma	—	—	1	—
Seqvestrotomia	3	Necrosis post fractur.	1	1	1	—
Abrasio oss. varior.	57	Necrosis	49	4	4	—
» » »	58	Tuberculosis	54	3	—	1
» » »	5	Fractura compl.	5	—	—	—
» » »	1	Osteitis luetica	1	—	—	—
» » »	2	Vulnus sclopetar.	2	—	—	—
Extractio fragment. ossis.	1	Impressio cranii	1	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkausten lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Pehmeäin osain incisionit, kaaputukset, polttamiset, syövytykset y. m.						
Incisio	1,062	Phlegmon. et abscess.	668	13	3	19
»	476	Panaritium et tendovaginit.	100	4	—	2
»	174	Furuncul. et carbuncul.	16	—	—	1
»	47	Mastitis	29	1	—	—
»	1	Angina Ludovici	1	—	—	—
»	60	Angina phlegmonosa	1	—	—	—
»	2	Erysipelas phlegmonoides	2	—	—	—
»	1	Pyaemia	—	—	1	—
»	101	Periostit.	71	—	—	1
»	30	Bursit. praepatellar.	25	—	1	—
»	3	Bursit. olecranon	2	1	—	—
»	5	Haematoma	5	—	—	—
»	4	Osteomyelitis	4	—	—	—
»	1	Lymphadenitis suppurativa	1	—	—	—
»	2	Parotit.	2	—	—	—
» multipl.	1	Morsus serpentis	1	—	—	—
» exploratio, tamponatio	1	Vulnus tibiae	1	—	—	—
» explorativa	1	Vulnus	1	—	—	—
» et draenatio	1	Empyema thoracis	1	—	—	—
» et abrasio	23	Lymphangitis	23	—	—	—
» »	5	Actinomycosis faciei et colli	3	1	1	—
» »	1	Actinomycosis thoracis	—	1	—	—
» »	8	Actinomycosis abdominis	5	3	—	—
» »	1	Actinomycosis reg. ingvinal.	1	—	—	—
Abrasio	25	Vegetationes adenoideae	25	—	—	—
»	47	Glandul. lymphat. tuberc.	41	1	1	3
»	56	Abscess. congestion.	40	10	4	2
»	86	Fistular. tubercul.	55	18	8	3
»	22	Fistular. non tubercul.	21	1	—	—
»	7	Lupus	7	—	—	—
»	15	Ulcera reg. varior.	15	—	—	—
» et cauterisatio c. camph.-carbol	2	Lupus	—	—	2	—
Cauterisatio	12	Ulc. tubercul.	11	1	—	—
»	17	Verrucae	5	—	—	—
»	2	Angioma	1	—	—	—
»	2	Condylom. acuminat.	2	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Cauterisatio	22	Lupus	20	2	—	—
»	1	Pustula maligna	1	—	—	—
Excisio	2	Fistulae	2	—	—	—
»	1	Cicatrices	1	—	—	—
»	3	Ulc. neuroparalytic.	—	2	1	—
» cutan.	1	Elephanthiasis	1	—	—	—
Exploratio et suturatio vulneris	8	Vuln. non penetr. thoracis	8	—	—	—
» » »	4	Vuln. penetr. thoracis	4	—	—	—
Suturatio	1,796	Vulnera reg. varior.	41	—	—	—
Suturatio secundaria	8	Defect. cutis post operat.	8	—	—	—
Tamponatio	—	Vuln. sclopetar, scroti, perinei, penis, prostat.	—	—	1	—
Exstirpatio	1	Lupus faciei	1	—	—	—
Desinfectio et canalisatio	4	Vuln. infect.	4	—	—	—
Galvanocauterisatio	5	Lupus	5	—	—	—
Fulguratio	2	Cheloides	2	—	—	—
Plastilliset leikkaukset.						
Op. plastica	6	Atresia narium	5	—	1	—
» »	13	Labium leporinum	13	—	—	—
Cheiloplastia (af Schultén)	6	Defect. labii	6	—	—	—
Meloplastia	2	Defect. buccae	2	—	—	—
»	1	Cancer	—	1	—	—
»	3	Trismus cicatricialis	1	2	—	—
»	1	Lupus	1	—	—	—
Stomatoplastia	2	Microstoma post op. Estlander	2	—	—	—
Staphyloraphia, Uranoplastia	17	Palatum fissum	11	6	—	—
» »	1	Necrosis	1	—	—	—
Op. osteoplastica tibiae (af Schultén)	1	Necrosis	1	—	—	—
Op. plastica	1	Deform. nasi	1	—	—	—
» »	3	Defect. nasi	3	—	—	—
» »	2	Defect. labii post luem	2	—	—	—
» »	1	Defect. faciei	1	—	—	—
» »	3	Defect. cutis post operat.	3	—	—	—
» »	1	Defect. cutis post combustion.	1	—	—	—
» »	2	Ulcera reg. variar.	2	—	—	—
» »	7	Cicatrices reg. variar.	7	—	—	—
» »	4	Syndactylia	2	2	—	—

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Op. plastica	2	Synechiae cicatriciales	2	—	—	—
» »	1	Synechia congen. auricul. extern.	1	—	—	—
» »	2	Contractura cicatricialis	2	—	—	—
» »	2	Epispadiasis perineo-pubica	—	2	—	—
» »	1	Anus praeternaturalis	1	—	—	—
Tendoraphia	52	Ruptura tendinis	9	—	—	—
»	23	Vulnus incisum	23	—	—	—
Tendoplastia	2	Paresis post poliomyelit.	2	—	—	—
»	1	Contractura	1	—	—	—
»	1	Defect. tendinis	1	—	—	—
Transplantatio (Thiersch)	24	Defect. cutis post operat.	22	2	—	—
»	17	Ulcera reg. variar.	17	—	—	—
»	2	Combustio	1	1	—	—
Musculoraphia	10	Vulnus incisum	6	—	—	—
Myotomia	3	Torticollis	2	—	—	—
Elevatio nasi	1	Impressio nasi	—	1	—	—
Injectio paraffini	6	Impressio nasi	5	1	—	—
Operatio pro	10	Deviation. septi nasi	10	—	—	—
Kohjuleikkaukset.						
Taxis	9	Hernia incarcerata	8	1	—	—
Herniotomia	3	Hernia ingvinalis incarcerata	3	—	—	—
»	2	Hernia umbilical. incarcerata	1	—	—	1
»	1	Hernia ing. properitoneal. incarcerat.	1	—	—	—
» et op. radical.	76	Hernia ingvinalis incarcerata	69	—	—	7
» » »	25	Hernia cruralis incarcerata	24	—	1	1
» » »	9	Hernia umbilicalis incarcerata	8	—	—	1
» et enterostomia	1	Hernia incarcerat. gangraenosa	—	—	—	1
» et resectio intestin.	19	Hernia incarcerat. gangraenosa	11	2	—	6
» et invaginatio partes gangraenos. intest. et operat. radical.	5	Hernia incarcerat. gangraenosa.	4	—	—	1
Operatio radicalis	1,025	Hernia ingvinalis	1,018	1	—	6
» »	47	Hernia cruralis	47	—	—	—
» »	34	Hernia umbilicalis	34	—	—	—
» »	25	Hernia ventralis	24	—	—	1

| | Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Operatio radicalis	24	Hernia lineae alb. vel epigastr.	24	—	—	—
» »	1	Hernia ingvinal. et cruralis	1	—	—	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.						
Laparotomia	3	Ruptura intestin. subcutan.	—	—	—	3
»	2	Ruptura hepatis	1	—	—	1
»	17	Vulnus penetrans abdominis	7	—	—	10
»	24	Peritonitis tuberculosa	16	3	—	4
»	16	Ulcus ventr. perforat.	6	—	—	10
» et tamponatio cav. abdom.	3	Haemorrhagia post appendicit.	1	1	—	1
» » » » »	1	Lymphomat. tuberc. mesenterii	1	—	—	—
» et suturatio	8	Ulcus ventr. perforat.	8	—	—	—
» » »	1	Vuln. penetr. abdominis	—	—	—	1
» » » et pyloroplastia	1	Ulcus ventr. perforat.	—	—	—	1
» et ligatura art. mesenteric.	1	Ruptura arter. mesenter.	1	—	—	—
» et gastroenterostomia post.	3	Ulcera ventr. perforat.	—	—	—	3
» et repositio prolaps.	1	Prolapsus intest. post laparot.	1	—	—	—
» et extractio corpus alien.	1	Corpus alien. (pince) cavit. abd.	1	—	—	—
» et incisio et abrasio	1	Lymphomat. tuberc. mesenterii	1	—	—	—
» explorativa	27	Carcinoma ventr.	16	5	—	5
» »	5	Sarcoma intest.	3	1	—	1
» »	3	Carcinoma coli vel coeci	2	1	—	—
» »	1	Carcinoma hepatis	1	—	—	—
» »	1	Carcinoma vesicae felleae	—	—	—	1
» »	1	Carcinoma ovarii	1	—	—	—
» »	2	Lues hepatis	2	—	—	—
» »	3	Tuberculosis intestin.	1	—	—	2
» »	1	Gastritis chr.	1	—	—	—
» »	2	Dyspepsia nervosa	1	1	—	—
» »	1	Contusio abdominis	1	—	—	—
» »	2	Ulcus perforans (?)	2	—	—	—
» »	1	Ectopia renis	1	—	—	—
» »	1	Ruptura intest. et vesicae felleae	—	—	—	1
» »	1	Carcinoma peritonei	1	—	—	—
» »	1	Vulnus sclopetar. hepatis	1	—	—	—
» »	4	—	3	—	—	1
» pro occlusione intest.	4	Stenosis intestin.	2	—	1	1
» » » »	5	Obturatio intestin.	3	—	—	2

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edellisiltä vuodelta jääneitä potilaita.	Kuolemansyy. Muu lisätauti.	Oheenlitetyyt haavalniekt.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	1	10	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	7	—
	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	3	—	3	—	—	—	—	—	8	—	1	2	—	4	1
	—	—	—	—	—	—	1	2	2	3	1	—	1	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	2	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	5	—	—	—	—	5	1
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	1	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Välttämätön hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Laparotomia pro occlusione intest.	17	Strangulatio intestin.	9	—	1	7
» » » »	5	Volvulus intest. tenuis	3	1	—	1
» » » »	1	Volvulus coli transversi	1	—	—	—
» » » »	10	Volvulus flexur. sigmoid.	4	—	—	5
» » » »	6	Volvulus coeci	3	—	—	3
» » » »	2	Volvulus ilei	1	—	—	1
» » » »	4	Invaginatio	3	—	—	1
» » » »	8	Occlusio e adhaesion.	7	1	—	—
» et amputat. append. et enterostomia.....	1	Occlusio e adhaesion.	1	—	—	—
» et enterostomia	6	Occlusio intest.	1	—	—	5
» et resectio intestin.	9	Occlusio intest. c. gangraena	3	—	—	6
Amputatio append.	360	Appendicit. chr.	357	—	—	3
» »	23	Appendicit. ac.	22	—	—	1
» »	208	Append. c. perit. circumscript.	198	3	1	6
» »	95	Append. c. peritonit. diffus.	57	1	—	37
» » et enterostom. (Witzel).....	2	Append. ac. c. peritonit. diffus	1	—	—	1
» » et canalisatio abscess.	1	Appendicit. ac. et graviditas	—	—	—	1
» »	1	Corpus alienum appendicis	1	—	—	—
» »	1	Infectio puerperalis	1	—	—	—
Laparotomia pro	11	Peritonit. diffus.	3	1	—	6
» »	1	Peritonit. e typho	—	—	—	1
» »	1	Actinomycos.	—	—	—	1
» et deliberatio intest.....	7	Synechiae intest.	7	—	—	—
» » » »	1	Mesenteritis chr.	—	1	—	—
Incisio et canalisatio	40	Abscess. periappendicularis	35	1	—	4
» » »	19	Abscessus abdominis	14	1	1	3
» » »	1	Abscessus subphrenicus	—	—	—	1
» » »	1	Abscessus hepatis	1	—	—	—
» » » per rectum	8	Abscess. pelvis	7	—	—	1
Gastrostomia	6	Strictura	6	—	—	—
»	2	Carcinoma oesophagi seu cardiae	1	—	—	1
Resectio pylori et gastroenterostomia..	1	Ulcus ventriculi	1	—	—	—
» » » ..	4	Carcinoma pylori	—	—	—	4
» » et gastroenterostomia (Billrot II)	2	Carcinoma pylori	1	—	—	1
» » et gastroduodenostomia	11	Carcinoma	9	—	—	2

| Kuolemansyy. | | | | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Resectio pylori et gastroduodenostomia	1	Ulcus	—	—	—	1
» » et gastroenterostomia et enteroanastomosis ..	1	Ulcus ventr. perforat.	—	1	—	—
» » et gastroenterostomia et enteroanastomosis ..	1	Carcinoma ventriculi	1	—	—	—
» ventriculi	5	Ulcus	4	—	—	1
» » et coli transvers ...	1	Endotelioma ligam. gastrocolic.	1	—	—	—
Gastroenterostomia anterior. et enteroanastomosis	12	Carcinoma ventr. et pylori	8	1	—	3
» anterior et enteroanastomosis	1	Stenosis pylori. Circulatio vitios.	1	—	—	—
» anterior et enteroanastomosis	1	Actinomycosis	—	1	—	—
» anterior et enteroanastomosis	5	Ulcus ventriculi	5	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	28	Carinoma ventr. et pylori	25	—	—	3
» posterior et enteroanastomosis	15	Stenosis pylori post ulcum	14	—	—	1
» posterior et enteroanastomosis	1	Ulcus duodeni	1	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	13	Ulcus ventr.	13	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	1	Ulcus ventr. perforat.	1	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	1	Achylia	1	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	9	Gastroptosis et dilatatio	8	—	—	1
» posterior et enterolysis	1	Stenosis pylori; synechiae	1	—	—	—
Pyloroplastia.....	2	Stenosis pylori	2	—	—	—
Gastroplastia gastroenterost. artefect...	1	Ventr. bilocularis	1	—	—	—
Enteroanastomosis	1	Hypertrophia flexur. sigmoid.	1	—	—	—
»	1	Stenosis tubercul. intest.	1	—	—	—
»	1	Tuberculosis coeci	1	—	—	—
»	1	Tumor coeci	1	—	—	—
»	1	Volvulus flex. sigmoid. gangraenos.	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | | | | Helsinki. | | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmänhyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Ileocolostomia et appendicostomia	1	Stenosis flexur. coli	—	—	—	1
Enterostomia (Witzel)	17	Peritonitis	5	8	—	4
» »	1	Volvulus intest. tenuis	—	—	—	1
»	3	Occlusio intest.	1	1	—	1
» et amputatio append. ..	1	Abscessus periappend.	1	—	—	—
		Occlusio				
Typhlostomia	1	Megacolon congen.	—	—	—	1
Colostomia.....	1	Ileus	—	—	—	1
Coccostomia	1	Stenosis recti post corrosion.	1	—	—	—
Op. radical. pro ano coecal. Amput. append. Ileocolostomia	1	Stenosis recti post corrosion.	1	—	—	—
Mobilisatio flexur. sigmoid. et implantatio in anum	1	Stenosis recti post corrosion.	1	—	—	—
Transplantatio part. inf. ilei in loc. recti defect.	1	Defectus recti p. emboliam art. mesenterii infer.	1	—	—	—
Omentofixatio	2	Cirrhosis hepatis	1	—	—	1
Anus praeternaturalis	1	Atresia coli descend. et sigm.	—	—	—	1
» »	1	Stenosis tuberc. ilei	1	—	—	—
Resectio omenti	4	Prolapsus	4	—	—	—
» ventricul. et pancreat.....	1	Carcinoma	1	—	—	—
» intest. ten.	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » » et divert. Meckeli..	1	Occlusio	—	—	—	1
» intest.....	1	Invaginatio ileo-iliaca	—	—	—	1
» »	1	Strangulatio	—	—	—	1
» »	1	Carcinoma	1	—	—	—
» ileo-coecalis	1	Invaginatio ileo-coecalis	1	—	—	—
» »	1	Carcinoma coeci	—	—	—	1
» »	1	Sarcoma coeci	1	—	—	—
» flexur. sigmoid. coli	3	Volvulus flexur. sigmoid.	2	—	—	1
» coli	3	Carcinoma	2	—	—	1
» »	1	Fistula stercoralis	1	—	—	—
» »	1	Sarcoma	—	—	—	1
» » c. tumore malign.	3	Tumor malign. coli	2	—	—	1
Gastroraphia	2	Fistula post gastrostomiam	1	1	—	—
Enteroraphia	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
»	16	Fistula stercoralis	15	—	1	—
»	4	Vuln. sclopetar. intest.	2	—	—	2
»	4	Ruptura intest. post traumam	2	—	—	2

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Golby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Korvatautien osasto.	Silmitautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliittyvyt hauvainfekt.	Leikkaus.	Tauti.	Kuolemansyy.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			1																												
				1																											
								2																							
																	1														
																	1														
			1																												
													1	1																	
															1																
								1																							
								1																							
																			1												
																			1												

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Cholecystotomia	1	Cholelithiasis	—	—	—	1
Cholecystostomia	1	Cholecystitis septica	—	—	—	1
Cholecystectomia	1	Cholecystitis chr.	1	—	—	—
»	8	Cholelithiasis	7	—	—	1
» et canalisat. cav. abd.	2	Perforatio vesicae felleae in periton.	1	—	—	1
Cholecystenterostomia	1	Tumor pancreat. duct. choledoc. compr.	—	1	—	—
Chelecystoduodenostomia	1	Cholelithiasis. Pancreatitis	1	—	—	—
Hepatopexia	1	Hepar mobile	1	—	—	—
Exocolopexia e. tumore	1	Carcinoma coli transvaers.	1	—	—	—
Coecopexia, incisio absc. pelvis	1	Stenosis recti post. corrosion.	1	—	—	—
» , amputatio append.	1	Coecum mobile	1	—	—	—
Excisio	1	Fistul. ventr.	—	—	—	1
Suturatio	1	Rupturae hepatis.	1	—	—	—
»	1	Rupturae vesicae urinar. intraperit.	—	—	—	1
»	1	Vulnus incis. hepatis	—	—	—	1
Perāsuolta koskevat leikkaukset.						
Dilatatio violenta	15	Fissura ani	15	—	—	—
» »	10	Venect. haemorrhoidal.	10	—	—	—
» » et cauterisatio seu excisio	19	Fissura ani	19	—	—	—
Excisio	3	Fistula ani vel recti	3	—	—	—
»	44	Venect. haemorrhoidal.	44	—	—	—
»	1	Polypi recti	1	—	—	—
»	2	Polypi ani	2	—	—	—
»	1	Prolapsus ani	1	—	—	—
Resectio recti	1	Prolapsus	1	—	—	—
» »	9	Carcinoma	8	—	—	1
Incisio et canalisatio	21	Periproctitis	20	—	—	—
» et abrasio	12	Fistula ani vel recti	12	—	—	—
Operatio pro	6	Atresia ani	5	1	—	—
» »	8	Fistula ani	6	2	—	—
» »	3	Prolapsus recti	3	—	—	—
Extractio	1	Corpus alienum recti	1	—	—	—
Cauterisatio	1	Carcinoma recti	1	—	—	—
Excisio	1	Polyp. flexur. sigmoid.	1	—	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Muhosaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliittyneet haavanviat.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
Helsinki.																														
Korvatautien osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmätautien osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naistautien osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poliklinikka.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kirurgillinen osasto.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu lisätauti.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oheenliittyneet haavanviat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leikkaus.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tauti.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolemansyy.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tauti.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leikkaus.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oheenliittyneet haavanviat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muu lisätauti.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kirurgillinen osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poliklinikka.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naistautien osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmätautien osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korvatautien osasto.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turku.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hämeenlinna.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viipuri.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkeli.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muhosaari.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulu.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loviisa.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pori.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Godby.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tampere.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sortavala.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Savonlinna.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nurmes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tornio.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajaani.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.						
Nephropexia	2	Ren mobile	2	—	—	—
Nephrotomia	1	Abscess. renis. Hydronephrosis.	—	—	—	1
» explorativa, ureteretomia et extractio	1	Calculus ureteris	1	—	—	—
Nephrotomia explorativa	1	Colica renalis	1	—	—	—
» »	1	Tuberculosis renis	—	1	—	—
» »	1	Tumor renis	1	—	—	—
Nephrolitomia	2	Nephrolithiasis	2	—	—	—
Nephrectomia	10	Tuberculosis	7	—	3	—
»	6	Tumor malignus	6	—	—	—
»	2	Pyonephrosis	2	—	—	—
»	1	Nephritis interstitialis haemorrhagica	—	—	—	1
Uretero-pyeloneostomia et nephrostomia	1	Hydronephrosis intermitt.	1	—	—	—
Punctio vesicae	1	Retentio urinae	1	—	—	—
Cystotomia suprapubica	1	Ruptura urethrae	1	—	—	—
» »	1	Carcinoma prostat.	—	—	—	1
» supr. pubica et urethrotomia extern.	1	Ruptura urethrae	1	—	—	—
Cystostomia suprapubica	2	Tuberculosis renis	1	—	—	1
» »	1	Hypertrophia prostat.	1	—	—	—
» et exstirpatio tumoris	1	Carcinoma	—	—	—	1
» » »	1	Ulceratio	—	1	—	—
Cystolithotomia suprapubica	2	Calculus vesicae urin.	2	—	—	—
» » per vaginam	1	Calculus vesicae urin.	1	—	—	—
Lithotripsia	3	Calculus vesicae urin.	2	1	—	—
Prostatectomia perinealis	1	Hypertrophia	1	—	—	—
» suprapubica	10	Hypertrophia	6	—	—	4
Urethrotomia externa	3	Strictura	3	—	—	—
» interna	2	Strictura	2	—	—	—
Urethroraphia	4	Ruptura urethrae	4	—	—	—
Resectio urethrae	1	Strictura urethrae	1	—	—	—
Amputatio penis et evacuat reg. ingv.	3	Carcinoma	3	—	—	—
Emasculatio et evacuat. ingv.	1	Carcinoma penis	1	—	—	—
Orchidopexia	1	Ectopia testis	1	—	—	—
»	3	Retentio testis	3	—	—	—

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Orchidopexia et op. rad. hern.ing. congen.	6	Retentio testis	6	—	—	—
Resectio epididymis	2	Tuberculosis	2	—	—	—
Castratio	11	Tuberculosis	10	—	—	1
»	1	Orchitis luetica	1	—	—	—
»	1	Hypertrophia prostat.	1	—	—	—
»	1	Sarcoma	1	—	—	—
»	1	Tumor epididymis	1	—	—	—
»	1	Hydrocele et atrophia testis	1	—	—	—
»	1	Carcinoma scroti	1	—	—	—
Vasectomia	1	Tuberculosis	1	—	—	—
»	4	Hypertrophia prostat.	4	—	—	—
Punctio hydrocele	6	Hydrocele testis	1	—	—	—
» » et inject. tinct. jodii	5	Hydrocele testis	5	—	—	—
Op. radicalis. hydrocele (v. Bergmann)	44	Hydrocele testis	44	—	—	—
» » » (Volkmann)	4	Hydrocele testis	4	—	—	—
» » » (Bloch)	2	Hydrocele testis	2	—	—	—
» » » (Doyen)	26	Hydrocele testis	26	—	—	—
Exstirpatio cystar. variar.	11	Hydrocele funiculi, spermatocele etc.	11	—	—	—
Operatio pro	12	Varicocele	12	—	—	—
» »	78	Phimosis	74	—	—	—
» »	5	Paraphimosis	5	—	—	—
» »	1	Haematocele	1	—	—	—
Op. plastica pro	1	Fistula vesicae	1	—	—	—
» » »	2	Ectopia vesicae	1	1	—	—
» » »	2	Hypospadia	2	—	—	—
» » »	1	Epispadia	1	—	—	—
Trigonoureterorectopexia extraperiton.	1	Ectopia vesicae	—	—	1	—
Ureterotrigonosigmoideostomia sigmoid. anastomosis	1	Ectopia vesicae	1	—	—	—
Incisio et canalisatio	2	Abscess. pararenal.	—	1	—	1
» »	1	Periorchitis suppurativa	1	—	—	—
» »	2	Infiltratio urinae	2	—	—	—
» »	1	Cooperitis	1	—	—	—
» »	1	Haematoma scroti	1	—	—	—
» »	14	Bubo ingvinalis	14	—	—	—
» et abrasio	1	Fistula vesicae vel urethrae	—	1	—	—
» »	3	Tuberculosis epididymis	3	—	—	—
Injectio paraffini	1	Incontinentia urinae	—	1	—	—

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Meatotomia et deliberatio praeput.	1	Synechiae post. phimos.	1	—	—	—
Laparotomia et suturatio	1	Ruptura vesicae urin.	1	—	—	—
Incisio partial.	1	Gangraena	1	—	—	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.						
Perineoraphia	11	Ruptura perinei	11	—	—	—
»	1	Prolapsus uteri	1	—	—	—
Colporaphia	27	Descensus uteri et vaginae	27	—	—	—
Colpoperineoraphia	38	Descensus uteri	38	—	—	—
» (Lawson-Tait)	1	Ruptura perinei totalis	1	—	—	—
Operatio pro	2	Fistula vesico-vaginalis	1	—	1	—
Amputatio portion. vaginal.	1	Prolapsus uteri	1	—	—	—
» » »	1	Ulcus	1	—	—	—
» colli uteri alta	1	Elongatio colli. Descensus uteri	1	—	—	—
Amputatio uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	58	Myom. uteri	49	1	—	8
Amputatio uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	1	Fibrosarcoma	1	—	—	—
Exstirpatio uteri total. per vaginam....	6	Carcinoma uteri	5	—	—	1
» » » »	1	Sarcoma	—	—	—	1
» » » »	1	Myoma	1	—	—	—
» » » »	11	Prolapsus totalis	10	—	—	1
» » » per laparot.	19	Carcinoma uteri	17	—	—	2
» » » » »	1	Prolapsus uteri	1	—	—	—
» » » » »	1	Endometritis haemorrhag. climact.	1	—	—	—
» » » » »	2	Sarcoma	1	—	—	1
» » » » »	2	Myoma	2	—	—	—
» » » » »	2	Kystoma malign. lat. amb.	2	—	—	—
» » partial. per laparot. ..	1	Carcinoma port. vag. uteri	—	1	—	—
Enucleatio vaginalis	3	Tumoris uteri	3	—	—	—
» ventralis	7	Tumoris uteri	7	—	—	—
Exchocleatio uteri	135	Residua post abort.	134	1	—	—
» »	10	Carcinoma inoperabl	5	3	—	2
Ventrofixatio uteri seroso-fibrosa	32	Prolaps. uteri	29	3	—	—
Ventrofixatio uteri praeperitonealis	2	Retroflexio	2	—	—	—
» » »	2	Prolapsus	2	—	—	—
Exstirpatio	17	Polypi uteri fibros.	15	2	—	—
»	9	Polypi uteri mucos.	9	—	—	—

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Abrasio mucos. uteri	305	Endometritis	272	28	5	—
» » »	137	Residua post abort.	135	1	—	1
» » »	2	Mola hydatidosa	2	—	—	—
Abrasio mucos uteri et cauterisatio	5	Carcinoma	—	3	2	—
Laparotomia	5	Explorativa	4	—	—	1
»	1	Tumor uteri gravid.	1	—	—	—
» et deliberatio intest. et organ. genital.	2		2	—	—	—
Ovariotomia unilateralis	26	Tumor ovarii	26	—	—	—
» »	45	Cysta ovarii	44	1	—	—
» »	9	Kystoma dermoid.	9	—	—	—
» bilateralis	7	Tumor ovarii	6	—	1	—
» »	2	Kystoma intraligament.	2	—	—	—
Evacuatio uteri	11	Placenta retent.	10	—	—	1
» »	2	Mola hydatidosa	2	—	—	—
Myomatomia	1	Myoma uteri	1	—	—	—
Myomectomia	1	Myoma uteri	1	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	19	Graviditas extrauterina	19	—	—	—
» »	9	Salpingitis et ovariosalpingitis	8	—	—	1
» bilateralis	2	Ovariosalpingitis purulenta	2	—	—	—
» »	1	Graviditas tubaria.	1	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateralis	1	Tuberculosis ovarii	1	—	—	—
» »	3	Kystoma	2	—	—	1
» »	24	Graviditas tubaria	24	—	—	—
» »	7	Pyosalpinx	7	—	—	—
» » et canalisatio pelvis	1	Salpingitis. Pelveoperitonitis gonorrh.	1	—	—	—
Ovariosalpingectomia bilateralis	1	Graviditas tubaria lat. amb.	1	—	—	—
» »	2	Kystoma	2	—	—	—
» »	1	Adnexitis et parametritis	—	1	—	—
» »	2	Tuberculosis	2	—	—	—
Oophorectomia	1	Oophoritis	1	—	—	—
Resectio ovarii	1	Oophoritis	1	—	—	—
Ignipunctura ovarii	1		1	—	—	—
Incisio et canalisatio per vaginam	19	Parametrit. purulenta	12	4	—	3
» » »	1	Oophoritis et salpingitis purulent.	1	—	—	—
» » ventralis	4	Parametrit purulenta	4	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Partus	1	Hydramnion	1	—	—	—
Abortus arte provocatus	2		2	—	—	—
Dilatatio colli uteri	1		—	1	—	—
Sectio caesarea	1	Exostosis pelvis	1	—	—	—
Punctio per vaginam	1	Haematocele retrouterina	1	—	—	—
Repositio uteri gravid.	1	Retroflexio et incarcerat.	1	—	—	—
Extractio faetus per fistul. abdom.	1	Graviditas extrauterina	1	—	—	—
Extractio faetus macerat.	1		1	—	—	—
Exstirpatio carcinom. vulvae	2	Carcinoma vulvae	2	—	—	—
» clitoridis	2	Carcinoma	2	—	—	—
Incisio et deviatio vaginae	1	Atresia vaginae	1	—	—	—
Exstirpatio	1	Cystae vaginae	1	—	—	—
»	2	Cystae lab. major.	2	—	—	—
Canalisatio pelvis. Amput. append.	1	Pelveoperitonitis	1	—	—	—
Operatio plast. (Emmet)	2	Dilaceratio cervicis	2	—	—	—
Incisio et evacuatio	1	Haematoma labii majoris	1	—	—	—
Exstirpatio gland. Bartholini	2	Bartholinitis	2	—	—	—
Kasvainten poisleikkaaminen y. m. jota ei ole mainittu eri ruumiinosain leikkauksissa.						
Exstirpatio	1	Leukoplakia	—	—	—	—
» carcinomatis	20	Lab. inf.	20	—	—	—
» » et evacuatio colli	1	Carcinoma lab. super.	1	—	—	—
» » » »	15	Carcinoma lab. inf.	15	—	—	—
» et cheiloplastia (Estlander)	4	Carcinoma lab. inf.	4	—	—	—
» carcinom. et evacuatio reg.						
» submaxillar.	71	Carcinoma lab. inf.	70	—	—	1
» carcinom. et cheiloplastia	1	Carcinoma lab. inf.	1	—	—	—
» » et cheiloplast. (Estlander)	7	Carcinoma lab. inf.	5	2	—	—
» » » (Sandelin)	1	Carcinoma lab. inf.	1	—	—	—
» » » (Morgan)	1	Carcinoma lab. inf.	1	—	—	—
» et evacuatio colli	1	Carcinoma lingvae	1	—	—	—
» » »	1	Carcinoma buccae et gland. colli	—	1	—	—
» carcinomatis	3	Lingvae	3	—	—	—
» »	4	Lingvae et glandul. colli	4	—	—	—
» »	1	Epiglottidis	1	—	—	—
» »	3	Buccae et glandul. colli	3	—	—	—
» »	1	Laryngis et glandul. colli	1	—	—	—

| Kuolemansyy. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio carcinomatis	7	Glandul. lymphat. colli	6	—	—	1
» »	1	Glandul. lymphat. axill.	1	—	—	—
» »	3	Glandul. lymphat. ingvinal.	3	—	—	—
» mammae	4	Carcinoma mammae	3	—	—	1
» » et evacuat. axill.	32	Carcinoma mammae	31	—	—	1
» carcinomatis	1	Penis	1	—	—	—
» »	16	Cutan reg. variar.	15	—	—	1
» epitheliomat (ulcus rodens)	32	Faciei	32	—	—	—
» sarcom.	10	Cutan. reg. variar.	10	—	—	—
Exstirpatio sarcom.	1	Pharyngis et claviculae	—	—	—	1
» »	1	Ventriculi	1	—	—	—
» »	2	Parotidis	2	—	—	—
» »	4	Colli	4	—	—	—
» »	1	Mammae	1	—	—	—
» »	7	Musc. reg. varior.	6	—	—	1
» »	1	Glandul. lymphat.	1	—	—	—
» tumoris mixt.	1	Parotidis	1	—	—	—
» lymphosarcom.	1	Colli	—	—	1	—
» melanosarcom.	2	Reg. variar.	2	—	—	—
» adenomat.	5	Mammae	5	—	—	—
» cystadenomat.	1	Mammae	1	—	—	—
» fibroadenomat.	4	Mammae	4	—	—	—
» neurosarcom.	1	Nervor. varior.	1	—	—	—
» neurofibrom.	1	Nervi radialis	1	—	—	—
Exstirpatio	9	Epulis	7	—	—	—
»	1	Glandul. lymph. tub. mesent.	1	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	17	Tuberculosis	16	1	—	—
» » » » colli	272	Tuberculosis	258	2	—	2
» » » » colli et axill.	11	Tuberculosis	10	—	—	1
» » » » axill.	15	Tuberculosis	14	—	—	1
» » » supra clavicular.	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » » reg. ingvinal.	10	Tuberculosis	8	1	—	1
Exstirpatio	11	Lyphoma	11	—	—	—
»	89	Atheroma	46	—	—	—
»	7	Papilloma.	3	—	—	—
»	50	Lipoma	38	—	—	—
»	27	Angioma	26	—	—	1
»	8	Haemangioma	4	—	—	—

| | Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio	1	Ranulae	1	—	—	—
»	3	Cystae mandibul.	2	1	—	—
»	3	Lymphangioma	3	—	—	—
»	5	Cysta dermoid. colli	5	—	—	—
»	5	Cysta dermoid. reg. coccygei	5	—	—	—
»	6	Cysta dermoid. reg. variar.	2	—	—	—
»	35	Cystae reg. variar.	27	—	—	—
»	24	Fibroma	15	—	1	—
» (Krogius)	2	Fibroma nasopharyng.	2	—	—	—
»	1	Exostosis cartilag.	1	—	—	—
»	5	Osteoma	5	—	—	—
»	2	Chondroma	2	—	—	—
»	2	Neuroma	2	—	—	—
»	15	Verrucae	—	—	—	—
»	7	Naevus pigment seu verrucos	5	—	—	—
»	5	Clavas	1	—	—	—
» bursae	4	Praepatellaris	2	—	—	—
» »	1	Gluteo-trochant.	1	—	—	—
»	12	Hygroma manus	8	—	—	—
»	1	Hygrom. antebrachii	1	—	—	—
»	4	Hygroma pedis	4	—	—	—
Conqvassatio	4	Hygroma man.	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Granuloma	—	—	—	—
»	3	Polypi nasi	3	—	—	—
»	1	Phlegmone chr. buccare	1	—	—	—
»	9	Lupus faciei	5	—	4	—
»	2	Lupus reg. variar.	2	—	—	—
Strumectomia	17	Morbus Basedowi	11	—	—	6
»	70	Strumae	70	—	—	—
Enucleatio	1	Cysta Strumae	1	—	—	—
Excisio	1	Induratio cicatricial. colli	1	—	—	—
Excisio	1	Ulcera lingvae	1	—	—	—
»	1	Gumma tibiae	1	—	—	—
»	1	Myoma uteri	1	—	—	—
» triangularis labii	1	Haemangioma. Makrocheilia	1	—	—	—
Punctio et injectio tra jodii	1	Cysta faciei et colli	1	—	—	—
Exstirpatio et uranoplastia	1	Fibroma basis cranii	1	—	—	—
Fulguratio	2	Carcinoma	—	—	2	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Lovisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvaustautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliittynyt haavanteko.	Leikkaus.	Kuolemansyy. Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
	—	2	—	1	—	—	—	3	2	—	—	2	—	1	4	2	1	1	4	3	—	—	—	8	1	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	2	3	—	—	2	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Erinäisiä leikkauksia.						
Oesophagotomia. extratio	1	Corpus alienum	1	—	—	—
Tracheotomia	4	Oedema glottidis	2	1	—	1
»	2	Vulnus pharyngis	—	—	—	1
»	1	Laryngitis crouposa	1	—	—	—
»	1	Laryngitis pseudocrouposa	1	—	—	—
»	1	Tuberculosis laryngis	—	—	1	—
»	2	Stenosis luetica	2	—	—	—
»	1	Papilloma laryngis	1	—	—	—
»	2	Carcinoma laryngis seu tracheae	1	—	—	1
»	1	Laryngitis subglottica	—	—	—	1
» et extractio	1	Corpus alienum tracheae	1	—	—	—
» et extractio fragment mandibulae	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» et exstirpatio	1	Papilloma laryngis	1	—	—	—
Laryngofissura	2	Papilloma laryngis	1	1	—	—
»	2	Srictura laryngis	—	—	2	—
Exstirpatio laryngis et evacuatio	1	Carcinomat.	—	1	—	—
Exstirpatio	1	Tumoris laryngis	1	—	—	—
Incisio epiglottidis	1	Tuberculosis laryngis	—	1	—	—
Hemilaryngectomia	1	Carcinoma	—	—	—	1
Cauterisatio laryngis	1	Tuberculosis laryngis	1	—	—	—
Tonsillotomia	32	Hypertrophia tonsill.	30	—	—	—
Conchect mia	9	Hypertrophia conchae	9	—	—	—
Conchotomia media	3	Empyema sinus frontalis	3	—	—	—
» »	3	Empyema sinus ethmoidalis	3	—	—	—
» »	8	Hypertrophia conchae	8	—	—	—
» inferior	12	Hypertrophia conchae	12	—	—	—
Op. radicalis pro	1	Empyema chr. sinus maxillar.	1	—	—	—
Op. pro	2	Anchylogloss.	—	—	—	—
Extractio	24	Polypi nasi	24	—	—	—
Tenotomia tend. Achill.	1	Pes eqvinus	1	—	—	—
Tendoraphia	2	Discisio tendinis	2	—	—	—
Transplantatio venae saphen.	1	Elephantiasis scroti	—	1	—	—
Exstirpatio vaginae tend.	2	Tuberculosis	1	—	—	—
Exstirpatio	11	Digit. supernumerar.	11	—	—	—
Excisio	2	Ulc. tuberc. reg. variar.	2	—	—	—
» faciae palmar.	1	Contractura (Dupuytren)	1	—	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvaustautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Ehdollisella vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliittyny t haavaniäkt.	Leikkaus.	Tanti.	Knolemansyy.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitäpotil.
		1																													
																1							3			1					
				8				1																							
				4				3																							

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Excisio faciae plantar.	2	Hypertrophia post traumam	2	—	—	—
Excisio	1	Cicatr. et cheloid.	1	—	—	—
Incisio	1	Septi nasi (abscess.)	1	—	—	—
» explorat.	1	Vulnus sclopetar	1	—	—	—
» »	1	Mastitis chr	1	—	—	—
» »	1	Hernia epigastr. suspect.	1	—	—	—
Scarificatio nasi	1	Erythema nasi	—	—	1	—
Op. pro	17	Ungvis incartat.	14	—	—	—
Extractio ungvis	68	Panaratium. Trauma.	—	—	—	—
Extractio	288	Corpus alienum	50	—	—	—
»	1,783	Dentis	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	1	Phlegmon. axill. in cav. thoraci penetr.	1	—	—	—
Obligam. gyps.	31	Fractura et contractura	31	—	—	—
Korvaleikkauksia.						
Paracentesis membr. tympani	1	Otitis media ac.	—	—	—	—
Extractio	4	Polypi	4	—	—	—
» mallei	2	Otitis. med. suppur. chr.	2	—	—	—
Trepanatio process. mastoid.	94	Otit. med. et mastoidit.	88	—	1	5
» » » et op. radical.	72	Otit. med. et mastoidit.	71	—	—	1
» » » »	24	Cholesteatoma	22	1	—	1
» » » Evacuatio sinus trans.	1	Trombosis sinus trans. Pyaemia	—	—	—	1
Op. radical. et trepanatio labyrinth.	5	Otitis. med. suppur. chr.	3	—	—	2
» » » »	5	Cholesteatoma	3	2	—	—
Trepanatio cranii pro	7	Abscessus epidural.	6	—	—	1
» » et incisio durae	1	Abscessus cerebri	1	—	—	—
Revisio et op. plast. p. antrotomiam	18	Otitis. med. suppurat.	18	—	—	—
Incisio abscess. reg. temporis.	1	Otit. med. supp. chr.	1	—	—	—
Op. plast. meat. acust. extern	2	Atresia post op. radical.	2	—	—	—
» » » »	1	Otitis chr.	1	—	—	—
Excisio	1	Auricula accessoria	1	—	—	—
Silmäleikkaukset.						
Blepharoplastia	14	Ectropion	14	—	—	—
Op. pro	88	Entropion	84	4	—	—
» »	3	Ptosis	3	—	—	—
» »	4	Blepharophimosis	4	—	—	—
Exstirpatio	2	Tumor. palpebr.	2	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | | Edellisiltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio	20	Chalazion	20	—	—	—
» tarsi	2	—	2	—	—	—
Expressio	48	Trachom	48	—	—	—
Exstirpatio sacci lacrymal.	56	Dacryocystitis	56	—	—	—
Operatio	4	Pterygium	4	—	—	—
Cauterisatio corneae	57	Ulcus serpens	56	1	—	—
» »	1	Ulcus corneae	1	—	—	—
Paracentesis corneae	31	Hypopyon	31	—	—	—
Operatio pro	6	Staphyloma	6	—	—	—
Excisio	13	Prolaps. iridis	13	—	—	—
Iridectomia	5	Glaucoma	4	1	—	—
» curativa	2	Staphyloma	2	—	—	—
»	77	—	77	—	—	—
»	5	Ulcus corneae	5	—	—	—
» optica	15	Leucoma	14	1	—	—
Sclerotomia	7	—	7	—	—	—
Extractio lentis sine iridect.	86	Cataracta	83	3	—	—
» » cum »	68	Cataracta	67	1	—	—
Discisio	44	Cataracta secundaria	44	—	—	—
Amputatio bulbi	14	—	14	—	—	—
» »	2	Vuln. sclopetar.	2	—	—	—
» »	5	Vuln. lacerat.	5	—	—	—
» »	21	Panophtalmitis	21	—	—	—
» »	4	Staphyloma	4	—	—	—
» »	3	Corpus alienum	3	—	—	—
Enucleatio bulbi	1	Iridocyclitis post traumam	1	—	—	—
» »	2	Sarcoma	1	1	—	—
» »	5	—	5	—	—	—
Exenteratio bulbi	1	Corpus alienum	1	—	—	—
» »	2	Panophtalmitis	1	1	—	—
Extractio	12	Corpus alienum bulbi	12	—	—	—
Tenotomia	28	Strabismus	28	—	—	—
Antepositio musculi	25	Strabismus	24	1	—	—
Op. pro	18	Dacryocystit.	18	—	—	—
Suturatio	4	Vuln. oculi	4	—	—	—
Tatuatio corneae	2	Leucoma	2	—	—	—
Op. Sämisch	1	Ulcus serpens	1	—	—	—
» »	1	Abscessus corneae	1	—	—	—
Evacuatio corp. vitr.	1	Abscessus	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | |

Yksityisissä sairashuoneissa

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Suonten sitomiset ja hermoston leikkaukset.							
Ligatura v. saphen. magn. et exstirpatio	9	Varices.	9	—	—	—	—
Evacuatio sinus et ligatura v. jugular.	1	Trombophlebitis	—	—	—	1	—
Circumcisio cruris (Mariani)	4	Varices cruris	4	—	—	—	—
Op. pro	1	Cephalocele	1	—	—	—	—
» »	1	Spina bifida	1	—	—	—	—
Resectio nervi	1	Neuralgia infra-orbitalis	1	—	—	—	—
Neuroraphia	3	Ruptura nervi radialis	3	—	—	—	—
Neurolysis	1	Nervi radialis. Fractura humeri	1	—	—	—	—
Inplantatio n. hypoglossi in n. facial.	1	Pyralysia facialis	1	—	—	—	—
Evacuatio	1	Cystae cerebri	—	—	1	—	—
Tentamen sutur. cordis	1	Vulnus incisum cordis	—	—	—	1	—
Luiston ja nivelten leikkaukset. *Amputationit.*							
Amputatio humeri	3	Dilaceratio	3	—	—	—	—
» »	1	Conqvassatio antibrachii	1	—	—	—	—
» »	1	Gangraena diabetica	—	—	—	1	—
» antebrachii	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—
» »	1	Grangraena senilis	1	—	—	—	—
» femoris	6	Gangraena	5	—	—	1	—
» »	1	Gonitis tuberculos. caries tibiae	1	—	—	—	—
» cruris	2	Gangraena	2	—	—	—	—
» »	1	Malum perforans pedis	1	—	—	—	—
» » (Pirogoff)	2	Gangraena	1	1	—	—	—
» digit man. et pedis	13	Dilaceratio	13	—	—	—	—
» » » » »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» » » » »	1	Gangraena diabetica	—	1	—	—	—
Reamputatio	2	Defect. cutis post operat.	2	—	—	—	—

v. 1910 tehtyjä leikkauksia.

| Lappeenrannan kaupungin sairaala. | | 1 | | | | 1 | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Nivelestä poikkileikkaamiset:							
Exarticulatio ulnae et radii	2	Dilaceratio et necrosis	2	—	—	—	—
» oss. metatarsi	2	Tuberculosis	1	1	—	—	—
» pedis subtalo (Chopart)	1	Gangraena	—	—	—	1	—
» digit. ped. et man.	1	Contractura cicatric.	1	—	—	—	—
» » » »	3	Gangraena	3	—	—	—	—
» » » »	5	Dilaceratio	5	—	—	—	—
» » » »	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » » »	1	Necrosis	1	—	—	—	—
» » » »	1	Digit. deform. pedis	1	—	—	—	—
Resektsionit, osteotomiat y. m.							
Resectio maxill. inferioris	2	Sarcoma	2	—	—	—	—
» palati duri	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
» oss. zygomat. Evacuatio orbitae	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
» artic. slapulo-humeral.	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » cubiti	1	Arthritis tuberculosa	—	—	1	—	—
» » radiocarpalis	2	Tuberculosis	1	1	—	—	—
» » coxae	5	Arthritis tuberculosa	2	—	2	1	—
» » »	1	Luxatio congen. coxae	1	—	—	—	—
» » genus	4	Arthritis tuberculosa	3	1	—	—	—
» »	1	Contractura	1	—	—	—	—
» Scapulae	1	Deformatio	—	1	—	—	—
» ossis ilei	1	Ostitis tuberculosa	—	—	1	—	—
» capituli metatarsi I	4	Hallux valgus	4	—	—	—	—
» oss, metacarp, metatars et digit.	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» costar	4	Empyema thoracis	4	—	—	—	—
» »	4	Ostitis tuberculosa	4	—	—	—	—
» costae et thoracotomia	1	Pyopneumothorax	—	—	—	1	—
» » »	33	Empyema thoracis	30	—	—	3	—
» » »	1	Empyema tuberc.	—	1	—	—	—
» » »	1	Gangraena pulmonum	—	—	—	1	—
» » et thoracoplastia (Estlander)	2	Empyema chr.	2	—	—	—	—
» ossis coccygis et sacri	1	Ostitis tuberculosa	1	—	—	—	—
Arthrodesis genus	1	Paralysia extrem. inf.	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Arthrectomia coxae	1	Arthritis tuberculosa	1	—	—	—	—
» talo-crural.	1	Arthritis tuberculosa	1	—	—	—	—
Osteotomia subtrocant. femor.	2	Anchylosis coxae	2	—	—	—	—
» femoris	1	Anchylosis genus	1	—	—	—	—
» tibiae	2	Crus recurvatum	2	—	—	—	—
» oss. varior.	1	Exostosis (calcanei)	1	—	—	—	—
Osteoclasia femoris	2	Pseudoarthrosis	2	—	—	—	—
Osteoraphia	1	Ossis incicivi	—	1	—	—	—
»	3	Fractura complicata	2	1	—	—	—
»	1	Fractura non consolida	1	—	—	—	—
Incisio explorat.	1	Fractura compl. olecrani	1	—	—	—	—
Punkteeraukset ja arthrotomiat.							
Punctio lumbalis	1	Meningitis	1	—	—	—	—
» articulor. varior.	7	Arthritis serosa	3	4	—	—	—
» » »	17	Arthritis tuberculosa	14	2	1	—	—
» » »	4	Haemarthron	4	—	—	—	—
» » » et injectio jodoform	4	Arthritis tuberculosa	2	1	1	—	—
»	13	Abscess. tuberc. et congest.	9	4	—	—	—
» et injectio jodoform	7	Abscess. tuberc. et congest.	7	—	—	—	—
» abdominis	12		7	3	2	—	—
» et aspiratio thoracis	17	Pleuritis, haemothorax	17	—	—	—	—
Arthrotomia artic. scapulo-humeral.	1	Arthritis purulenta	1	—	—	—	—
» » genus	4	Gonitis serosa seu purulenta	4	—	—	—	—
» » »	3	Mus articulare	3	—	—	—	—
» » talo-crural	2	Arthritis purulenta	2	—	—	—	—
Sijoiltaan menneitten nivelten paikoilleen asettaminen.							
Repositio luxationis	3	Humeri	3	—	—	—	—
» »	1	Antibrachii	—	1	—	—	—
» »	2	Femoris	2	—	—	—	—
» » per arthrotomiam	1	Luxatio inveterat. oss. varior.	1	—	—	—	—
» luxationis	4	Coxae congeniti	3	1	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.							
Extensio violenta coxae	25	Arthritis coxae	16	18	—	1	—
» » »	1	Contractura	1	—	—	—	—
» » genus	15	Arthritis genus	10	5	—	—	—
» » »	2	Contractura	2	—	—	—	—
» » pedis	1	Arthritis pedis	1	—	—	—	—
Redressio violenta	37	Pes. eqvin. vel eqvin. var.	26	11	—	—	—
» »	2	Pes. plano valg. dolorös	2	—	—	—	—
» »	4	Pes eqvinovar. paralyt.	4	—	—	—	—
» » et tenotomia tend. Achill.	5	Pes eqvin. vel eqvin. var.	5	—	—	—	—
Trepanoimiset ja taltaalla avaamiset sekä luuontelojen kaaputukset (sekvestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.							
Trepanatio cranii	1	Sarcoma oss. frontis	1	—	—	—	—
» »	1	Haemorrhagia cerebri	1	—	—	—	—
» »	8	Fractura compl. inpressio	8	—	—	—	—
» » et evacuatio cystae	1	Epilepsia traumatica	1	—	—	—	—
» » et extractio fragment	1	Impressio cranii	1	—	—	—	—
» sinus ethmoidalis.....	2	Sinuisitis ethmoidalis	2	—	—	—	—
» » maxillaris	4	Empyema	4	—	—	—	—
» oss. varior.....	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» et evacuatio oss. Zygomat	1	Ostitis	1	—	—	—	—
» » » maxill. super.	3	Ostitis	3	—	—	—	—
» » » » inf..	4	Ostitis	4	—	—	—	—
» » » scapulae	1	Ostitis	1	—	—	—	—
» » » humeri.....	5	Ostitis	5	—	—	—	—
» » » ulnae	3	Ostitis. Periostitis	3	—	—	—	—
» » » radii	1	Ostitis	1	—	—	—	—
» » » metacarpi et digit. man.	10	Ostitis. Tuberculosis	10	—	—	—	—
» et evacuatio sterni	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » » costar	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » » oss. pubis ..	1	Ostitis	1	—	—	—	—
» » » femoris	4	Ostitis	4	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Trepanatio et evacuatio femoris	1	Abscess. osteal	1	—	—	—	—
» » » tibiae	17	Ostitis	16	1	—	—	—
» » » »	1	Abscess. osteal	1	—	—	—	—
» » » fibulae	1	Ostitis	1	—	—	—	—
» » » oss. tarsi ..	9	Ostitis. Tuberculosis	9	—	—	—	—
» » » oss. tarsi et digit. ped.	4	Ostitis. Tuberculosis	4	—	—	—	—
» et evacuatio vertebr et oss. sacri	1	Ostitis	1	—	—	—	—
Abrasio oss. varior.	20	Ostitis. Tuberculosis	19	1	—	—	—
Pehmeäin osain incisionit, kaaputukset, polttamiset, syövytykset y. m.							
Incisio	183	Phlegmon. et abscess.	172	5	1	5	—
»	31	Panaritium et tendovaginit.	27	4	—	—	—
»	16	Furuncul. et carbuncul.	16	—	—	—	—
»	31	Mastitis	31	—	—	—	—
»	6	Periostitis	6	—	—	—	—
»	6	Bursit. praepatellaris	6	—	—	—	—
»	3	Bursit. olecrani	3	—	—	—	—
»	1	Emphysema subcutan. gravis	1	—	—	—	—
»	1	Lymphadenitis suppurativa	1	—	—	—	—
»	1	Haematoma dorsi	1	—	—	—	—
» et abrasio	4	Actinomycosis faciei et colli	4	—	—	—	—
» »	3	Actinomycosis abdominis	1	2	—	—	—
» »	1	Abscess. tuberculos.	—	1	—	—	—
» »	1	Phlegmon. Pyaemia	—	—	—	1	—
Abrasio	297	Vegetationes adenoideae	297	—	—	—	—
»	14	Glandul. lymphat. tubercul.	12	2	—	—	—
»	3	Abscess. congest.	1	2	—	—	—
»	46	Fistular tuberculos.	34	7	4	1	—
»	18	Fistular non tuberculos.	18	—	—	—	—
»	1	Lupus	1	—	—	—	—
»	22	Ulcera reg. variar.	21	1	—	—	—
» et exstirpatio	1	Tendovagin. tub. man.	—	1	—	—	—
Cauterisatio	1	Ulc. tubercul.	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.	Taudi.	Leikkaus.	Onnettomuus.	Muu lisätauti.	Edellisestä vuodelta jääneitä potilaita.	Diakonissalaitos.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. O. Engström'in gynækologinen klinikka.	T:ri K. Eskelin'in sairaala.	Helsinki.	Turun kunnallissairaala.	A. B. läkarenes sjukhus Turussa.	T:ri v. Heideken'in lapsenpiistölaitos Turussa.	Neiti F. Carlson'in sairaala Tampereella.	Finlayson & Kump. sairaala Tampereella.	T:ri Hoffström'in lapsenpiistölaitos Tampereella.	T:ri Virzenuksen silmätautisairaala Tampereella.	Sairaitten ystäväit yhdistyksen sairaala Raumalla.	Malm'in sairaala Pietarsaaressa.	Kokkolassa.	Libeckin sairaala	Oulun diakonissalaitos.	Lahden kunnallis sairaala.	Prof. Strömberg'in silmä klinikka Wiipurissa.	Läppeenrannan kaupungin sairaala.
	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	276	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	20	—	19	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	6	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	17	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	17	1	4	7	20	6	1	2	43	8	3	19	1	4	1	20	2	1	1	6	24	14	2	4	1	12	1	2	3	1
	18	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	43	8	3	—	19	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	—	5	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	6	1	1	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Cauterisatio	1	Verrucae	1	—	—	—	—
Incisio	1	Parotitis suppurat.	1	—	—	—	—
Excisio	2	Ulc. tubercul. cutis	2	—	—	—	—
»	3	Xanthelosm.	3	—	—	—	—
Plastilliset leikkaukset.							
Op. plastica	7	Labium leporinum	7	—	—	—	—
» »	1	Defect. oss. maxill. infer.	1	—	—	—	—
Staphyloraphia. Uranoplastia	11	Palatum fissum	5	5	—	1	—
Op. plastica	2	Syndactyl.	1	1	—	—	—
» »	1	Synechiae cicatriciales	1	—	—	—	—
» »	2	Defect. cutis post operat.	1	1	—	—	—
» »	2	Defect. faciei	2	—	—	—	—
» »	4	Ulcera reg. variar.	4	—	—	—	—
» »	1	Incontinentia urinae	1	—	—	—	—
Tendoraphia	10	Vuln. incis.	10	—	—	—	—
Tendoplastia	7	Paralys. infantic	7	—	—	—	—
»	1	Vuln. incis.	1	—	—	—	—
»	1	Luxatio tend. musc. peron.	1	—	—	—	—
Neuroraphia	4	Vulnus	4	—	—	—	—
Tenomyotomia	2	Caput obstipum	2	—	—	—	—
Musculoraphia	3	Vuln. incis.	3	—	—	—	—
Transplantatio (Thiersch)	4	Defect. cutis. post operat.	4	—	—	—	—
» »	20	Ulcera reg. variar.	20	—	—	—	—
Kohjuleikkaukset.							
Herniotomia	3	Hernia ingvinal. incarcerata	3	—	—	—	—
»	1	Hernia cruralis incarcerata	—	—	—	1	—
» et. operat. radical.	20	Hernia ingvinal. incarcerata	19	—	—	1	—
» » » »	4	Hernia cruralis incarcerata	4	—	—	—	—
» » » »	3	Hernia umbilicalis incarcerata	3	—	—	—	—
» et resectio intestin	2	Hernia incarcerata gangraenosa	—	—	—	2	—
» » » » et op. radical.	5	Hernia incarcerat. gangraenosa	3	—	—	2	—
Herniotomia et enterostomia	2	Hernia incarcerat. gangraenos.	1	—	—	1	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Operatio radicalis	233	Hernia ingvinalis	233	—	—	—	—
» »	18	Hernia cruralis	17	—	—	1	—
» »	26	Hernia umbilicalis	26	—	—	—	—
» »	21	Hernia ventralis	21	—	—	—	—
» »	7	Hernia lineae alb. vel epigastr.	7	—	—	—	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.							
Laparotomia	1	Haemorrhagia art. epigastr.	1	—	—	—	—
»	8	Peritonitis tuberculosa	5	2	—	1	—
»	4	Vulnus penetrans	4	—	—	—	—
»	5	Ulc. ventr. perforans	4	—	—	1	—
» explorat.	1	Tuberculosis ileocoecalis	1	—	—	—	—
» »	1	Ren mobile.	1	—	—	—	—
» »	10	Carcinoma ventriculi	8	1	—	1	—
» »	1	Phlebitis hepatis post append.	—	—	—	1	—
» »	8	—	7	—	—	1	—
» pro occlusione intest.	6	Stenosis intestin.	5	—	—	1	—
» » » »	10	Strangulatio intest.	8	—	—	2	—
» » » »	1	Volvulus flexur. sigmoid.	1	—	—	—	—
» » » »	4	Volvulus coeci	4	—	—	—	—
» » » »	1	Invaginatio	—	—	—	1	—
» » » »	1	Adhaesiones ventriculi	1	—	—	—	—
» et resectio intestin.	4	Occlusio intest. c. gangraen.	2	—	—	2	—
Amputatio append.	391	Appendicitis ac. seu chr.	389	—	—	2	—
» »	10	Appendicitis suppurativa	10	—	—	—	—
» »	127	App. ac. c. periton. circumscript.	124	—	—	3	—
» »	49	App. ac. c. periton. diffus	36	—	—	13	—
Laparotomia et amp. diverticul Meckeli	1	Diverticulitis	1	—	—	—	—
» pro	1	Carcinoma ventr. perfor.	—	—	—	1	—
» »	16	Peritonitis diffusa	9	—	—	7	—
» »	1	Corpus alienum	1	—	—	—	—
» et enterolysis	1	Appendicitis et occlusio intest.	1	—	—	—	—
» » »	3	Synechiae intest.	3	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	21	Abscessus periappendicular.	15	3	—	1	2
» » »	9	Abscessus abdominis	6	—	—	3	—

| Kuolemansyy. | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Incisio et canalisatio	3	Abscessus subphrenicus	3	—	—	—	—
» » »	1	Abscessus hepatis	—	—	—	1	—
Gastrostomia	4	Carcinoma oesophagi vel cardiae	2	—	—	2	—
Resectio pylori et gastroenterostomia	12	Carcinoma	8	—	—	4	—
Resectio ventriculi	2	Ulcus	1	—	—	1	—
» »	1	Abscessus	—	—	—	1	—
Gastroenterostomia ant. et entero-anastomosis	4	Carcinoma	3	—	—	1	—
Gastroenterostomia ant. et entero-anastomosis	1	Ulcus ventriculi	1	—	—	—	—
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis	7	Carcinoma ventriculi	4	1	—	2	—
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis	13	Stenosis pylori et ulcus	12	—	1	—	—
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis	4	Dilatatio ventriculi	4	—	—	—	—
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis	1	Ulcus ventriculi	1	—	—	—	—
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis	1	Ulcus duodeni	1	—	—	—	—
Pyloroplastia	1	—	1	—	—	—	—
Enteroanastomosis	3	Stenosis intestin.	3	—	—	—	—
»	1	Volvulus coeci	1	—	—	—	—
Enterostomia	3	Sarcoma. Occlusio intest.	2	—	—	1	—
»	1	Embolus art. mesenter.	—	—	—	1	—
» (Witzel)	6	Peritonitis diffusa	5	—	1	—	—
Colo-sigmoideo-anastomosis	2	Pericolitis chr.	2	—	—	—	—
Typhlostomia	1	Volvulus coeci	1	—	—	—	—
»	1	Carcinoma renis et coli	1	—	—	—	—
Colostomia	3	Carcinoma recti inoperab.	1	—	—	2	—
Anus praeternaturalis	1	Strictura recti	1	—	—	—	—
Resectio omenti	1	Pseudomyxoma	—	1	—	—	—
Resectio intest. tennis.	1	Carcinoma jejuni	1	—	—	—	—
» ileocoecalis	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» coli	2	Carcinoma	—	—	—	2	—
» »	1	Tumor inflammatoris	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Enteroraphia et repositio intest.	1	Vuln. penetr. abdom. Vuln. incis. intest. prolab.	—	—	—	1	—
Enteroraphia	1	Fistula stercoralis	1	—	—	—	—
Enterocolostomia	1	Tumor coli	1	—	—	—	—
Cholecystotomia	1	Cholelithiasis	1	—	—	—	—
Cholecystostomia	1	Cholelithiasis	1	—	—	—	—
Cholecystectomia	5	Cholelithiasis	5	—	—	—	—
»	1	Cholecystitis	1	—	—	—	—
Enucleatio	1	Lipomat. retroperiton.	1	—	—	—	—
» cystae chyli	1	Cysta mesent. chyli	1	—	—	—	—
Resectio hepatis	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Incisio, abrasio, cauterisatio	1	Fistul. cicatricial. post laparot.	—	1	—	—	—
Operatio plastica	1	Fistula stercoralis	1	—	—	—	—
Peräsuolta koskevat leikkaukset.							
Dilatatio violenta	15	Fissura ani	15	—	—	—	—
» violent. et cauterisatio	8	Fissura ani	8	—	—	—	—
Excisio	3	Fistul. ani vel recti	3	—	—	—	—
»	49	Venect. haemorrhoidal.	49	—	—	—	—
»	1	Prolapsus ani	1	—	—	—	—
Resectio recti	1	Carcinoma	—	—	1	—	—
Amputatio recti	1	Prolapsus	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	7	Periproctitis	7	—	—	—	—
» et abrasio	2	Fistul. ani vel recti	2	—	—	—	—
Op. pro	1	Prolapsus recti	1	—	—	—	—
» »	4	Incontinentia alvi	4	—	—	—	—
Rectopexia	1	Prolapsus	1	—	—	—	—
Excisio	1	Ulc. tubercul. recti	1	—	—	—	—
Ligatura et cauterisatio	1	Haemorrhoides	1	—	—	—	—
Injectio paraffini	2	Incontinentia alvi	2	—	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.							
Nephropexia	2	Ren migrans	2	—	—	—	—
Nephrotomia	1	Pyonephrosis	1	—	—	—	—
»	3	Calcul. renis	3	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Nephrotomia explorat.	1	Tuberculosis renis	—	1	—	—	—
Pyelotomia	1	Nephrolithiasis	1	—	—	—	—
Nephrectomia	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—
»	1	Pyelonephritis	1	—	—	—	—
Cystotomia suprapubica	1	Retentio urinae	1	—	—	—	—
» » explorat.	1	—	1	—	—	—	—
» et excisio prolap. ureteris	1	Colipyelitis. Prolaps. ureteris	1	—	—	—	—
Cystostomia et exstirp. tumoris	2	Papilloma vesicae	2	—	—	—	—
Urethroraphia	1	Incontinentia	1	—	—	—	—
»	3	Ruptura	3	—	—	—	—
Resectio urethrae	1	Strictura	1	—	—	—	—
Orchidopexia	5	Retentio testis	5	—	—	—	—
Resectio epididymis	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—
Castratio	1	Hydrocele chr.	1	—	—	—	—
»	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—
Punctio hydrocele	1	Hydrocele	1	—	—	—	—
Op. radical. hydrocele (v. Bergmann)	17	Hodrocele	17	—	—	—	—
» » » (Volkmann)	1	Hydrocele	1	—	—	—	—
» » » (Doyen)	6	Hydrocele	6	—	—	—	—
Exstirpatio cystar. variar.	4	Hydrocele funiculi; Spermatocele	4	—	—	—	—
Op. pro	4	Varicocele	4	—	—	—	—
» »	13	Phimosis	13	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	1	Infiltratio urinar	—	—	—	1	—
» » »	1	Abscess. prostat.	1	—	—	—	—
Excisio	1	Polypi urethrae	1	—	—	—	—
Injectio paraffini	7	Incontinentia urinae	5	2	—	—	—
Laparotomia et sutur. vesicae	1	Ruptura vesicae urinae	—	1	—	—	—
Exstirpatio	1	Polypi fibros. urethrae	1	—	—	—	—
Extractio	1	Corp. alien. vesicae urinar	1	—	—	—	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.							
Perineoraphia	1	Descensus vaginae	—	1	—	—	—
»	1	Ruptura perinei	1	—	—	—	—
» (Lawson Tait)	5	Ruptura complet. perinei	5	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Colporaphia	39	Prolapsus vaginae et uteri	37	1	—	1	—
Colpoperineoraphia	17	Prolapsus vaginae et uteri	17	—	—	—	—
» (Hegar)	29	Prolapsus vaginae et uteri	29	—	—	—	—
» »	1	Ruptura perinei	1	—	—	—	—
Operatio plastica	1	Agenesia vaginae	—	1	—	—	—
Op. pro	1	Fistula vesico-vaginalis	1	—	—	—	—
» »	2	Fistula recto-vaginalis	2	—	—	—	—
Amputatio portion. vaginal.	8	Metritis chr.	8	—	—	—	—
» colli uteri	1	Carcinoma inoperab.	—	1	—	—	—
» colli uteri alta	15	Elongatio colli	15	—	—	—	—
» uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	48	Myoma uteri	47	—	—	1	—
Excocleatio et cauterisatio cervicis et corp. uteri	9	Carcinoma inoperab.	—	9	—	—	—
Exstirpatio uteri total. per vaginam	10	Carcinoma uteri	9	—	—	1	—
» » » » »	3	Myoma	3	—	—	—	—
» » » » »	8	Prolapsus totalis	7	—	—	1	—
» » » » »	1	Sclerosis uteri	1	—	—	—	—
» » » per laparot.	9	Carcinoma	6	1	—	2	—
» » » » »	1	Myoma	1	—	—	—	—
Exstirpatio vaginae total.	1	Inversio vaginae	1	—	—	—	—
Myomatomia ventral.	5	Myoma uteri	5	—	—	—	—
Enucleatio vaginalis	1	Tumor. uteri	1	—	—	—	—
» ventralis	36	Myoma uteri	35	—	—	1	—
Excocleatio uteri	28	Residua abort.	28	—	—	—	—
» »	5	Carcinoma uteri	—	5	—	—	—
Ventrofixatio uteri seroso-fibrosa	60	Retroflexio fixat.	59	—	—	1	—
» » » »	3	Prolapsus uteri	3	—	—	—	—
» » praeperitonealis	23	Prolapsus uteri	23	—	—	—	—
Exstirpatio	6	Polypi uteri fibros.	6	—	—	—	—
»	12	Polypi uteri mucos	12	—	—	—	—
Abrasio mucos. uteri	328	Endometritis chr.	319	8	1	—	—
» » »	19	Residua post. abort	19	—	—	—	—
» » »	1	Endometritis haemorrhagica	1	—	—	—	—
» » »	5	Carcinoma vel myoma uteri	2	3	—	—	—
» » »	1	Explorativa	1	—	—	—	—
Laparotomia	5	Explorativa	2	3	—	—	—

| Kuolemansyy. | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Laparotomia et resectio tubae	2	Rupt. tubae. Abort. abdomin.	2	—	—	—	—
» et deliberatio intest. et organ. genital.	6	Adhaesiones intraabdominal.	6	—	—	—	—
Ovariotomia unilateralis	60	Tumor ovarii	59	1	—	—	—
» »	1	Sarcoma ovarii	1	—	—	—	—
» »	2	Pyovarium	2	—	—	—	—
» bilateralis	7	Tumor ovarii	7	—	—	—	—
» »	4	Carcinoma vel sarcoma ovarii	2	—	—	2	—
» »	1	Agenesia vaginae	1	—	—	—	—
Exstirpatio ventralis	1	Tumor. strati cell. pelv.	1	—	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	26	Graviditas tubaria	26	—	—	—	—
» »	12	Salpingitis	12	—	—	—	—
» »	1	Ovariosalpingitis	1	—	—	—	—
» bilateralis	8	Salpingitis	8	—	—	—	—
» »	1	Ovariosalpingitis purulenta	1	—	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateralis	19	Graviditas tubaria	17	—	—	2	—
» »	1	Kystoma suppurat.	1	—	—	—	—
» »	15	Salpingitis	15	—	—	—	—
» »	13	Ovariosalpingitis	13	—	—	—	—
» bilateralis	4	Ovariosalpingitis	4	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Cystae ligament. rotund.	1	—	—	—	—
Deliberatio adnex.	44	Adhaesiones adnex.	44	—	—	—	—
Salpingostomia	13	Atresia tubae	13	—	—	—	—
»	1	Hydrosalpinx	1	—	—	—	—
Parovariotomia	7	Cysta parovarii	7	—	—	—	—
Resectio ovarii	36	Cysta ovarii. Degeneratio cystic.	36	—	—	—	—
Punctura vel ignipunctura ovarii	17	Degeneratio cystic.	17	—	—	—	—
Punctio ovarii vaginalis	1	Cysta ovarii.	1	—	—	—	—
Oophorectomia	2	Generatio cystica	2	—	—	—	—
Incisio et canalisatio per vaginum	1	Parametrit. purulent.	1	—	—	—	—
» » » » »	1	Haematoma	1	—	—	—	—
» » » » »	14	Oophorit. et salpingit. purulent.	14	—	—	—	—
» » » ventralis	3	Ovariosalpingitis purulenta	3	—	—	—	—
Evacuatio uteri	1	Mola hydatidosa	1	—	—	—	—
» »	3	Retentio placentae	2	—	—	1	—
» »	16	Abortus protract.	16	—	—	—	—
Abortus arte provocat.	2	Hyperemesis	2	—	—	—	—

Kuolemansyy.	Tauti.	Leikkaus.	Oheenlitynyt haavainfektioni.	Muu lisätauti.	Edellisestä vuodelta jäänestä potilaita.	Diakonissalaitos.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. O. Engström'in gynækologinen klinikka.	T:ri K. Eskelin'in sairaala.	Helsinki.	Turun kunnallissairaala.	A. B. lääkareues sjukhus Turussa.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	Turun kunnallissairaala.	Neiti F. Carlson'in sairaala Tampereella.	Finlayson & Kump. sairaala Tampereella.	T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella.	T:ri Virzenuksen silmätautisairaala Tampereella.	Sairaitten ystävät, yhdistyksen sairaala Raumalla.	Libeckin sairaala Kokkolassa.	Malm'in sairaala Pietarsaaressa.	Oulun diakonissalaitos.	Lahden kunnallissairaala.	Prof. Strömberg'in silmäklinikka Wiipurissa.	Lappeenrannan kaupungin sairaala.
	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—		—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	8	—	27	3		—	—	10	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—		—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—		1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	4	1	6	12	—		—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	7	1		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—		—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—		—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	9	—		1	—	3	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	—	13	2		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—		—	—	7	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	44	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	3	1	—	30	2		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	3	—	—	13	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	3	—	—	11	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jälkeen jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Abortus arte provocat.	1	Prolapsus vaginae	1	—	—	—	—
» » »	5	Tuberc. laryngis et pulmonum	5	—	—	—	—
» » »	1	Myelitis dissemin.	1	—	—	—	—
Partus forceps	24	—	24	—	—	—	—
Partus arte provocat.	10	—	10	—	—	—	—
Sectio caesarea	2	—	2	—	—	—	—
» »	1	Ecclampsia	—	—	—	1	—
» »	1	Anchylosis femoris	1	—	—	—	—
» »	1	Carcinoma post uteri	1	—	—	—	—
» » supr. symphys.	1	Exostosis ossis ilei	1	—	—	—	—
Athmocausis	5	Endometritis chr.	5	—	—	—	—
Suturatio uteri per laparot.	1	Ruptura uteri	1	—	—	—	—
Uterostomia	1	Haematometra	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Cystae vaginae	1	—	—	—	—
Incisio cicatric. vaginae	1	Atresia vaginae	—	1	—	—	—
Discisio septi vaginae	1	Vagina duplex	1	—	—	—	—
Exstirpatio clitoridis	1	Cancer clitoridis	1	—	—	—	—
Excisio hymenis	1	Atresia hymenae	1	—	—	—	—
Incisio, abrasio, canalisatio glandul. Bartholini	2	Bartholinitis	2	—	—	—	—
Repositio uteri incarcerat.	1	Retroflexio uteri gravid.	1	—	—	—	—
Abrasio et cauterisatio	1	Fistul. vagin. p. exstirp. uteri	1	—	—	—	—
Dilatatio colli uteri (Hegar)	1	Hypoplasia uteri	1	—	—	—	—
» » » »	1	Stenosis canalis cervicis	1	—	—	—	—
Divulsio	1	Cicatr. permagn. post. vagin.	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Condylomat. accuminat. vulvae	1	—	—	—	—
»	1	Cystae lab. maj.	1	—	—	—	—
Punctio	1	Cystae retent. gl. Bartholin.	1	—	—	—	—
Operatio plastica	1	Stenosis vaginae	1	—	—	—	—
Abrasio	1	Fistul. parametr. vaginae	1	—	—	—	—
Kasvainten poisleikkaaminen y. m. jota ei ole mainittu eri ruumiinosain leikkauksissa.							
Exstirpatio carcinomat., et evacuatio et cheiloplast.	11	Carcinoma lab. inf.	10	—	—	1	—
Exstirpatio carcinom. et cheiloplast	1	Tumor lingvae	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exstirpatio carcinomat	1	Palati duri et gland. colli	1	—	—	—	—
» »	3	Lingvae	3	—	—	—	—
» »	2	Lingvae et glandul. colli	2	—	—	—	—
» »	1	Tonsillae et gland. colli	1	—	—	—	—
» »	1	Buccae et gland. colli	1	—	—	—	—
» »	6	Glandul. lymphat. colli	4	—	1	1	—
» »	1	Glandul. lymphat. axill.	1	—	—	—	—
» »	2	Thoracis	2	—	—	—	—
» mammae	4	Carcinoma mammae	4	—	—	—	—
» » et evacuat. axill.	30	Carcinoma mammae	29	—	—	1	—
» carcinomat.	4	Cutan. reg. variar.	4	—	—	—	—
» endotheliomat.	1	Pariet. abdom.	—	1	—	—	—
» epitheliomat.	2	Faciei	2	—	—	—	—
» » (ulcus rodens)	4	Faciei	4	—	—	—	—
» sarcom.	5	Cutan. reg varior.	5	—	—	—	—
» »	1	Humeri	1	—	—	—	—
» »	2	Ovarii	1	—	—	1	—
» »	1	Parotidis	1	—	—	—	—
» melanosarcom.	1	Region. variar.	—	—	1	—	—
» osteosarcom.	2	Tibiae	1	—	1	—	—
» adenomat.	6	Mammae	6	—	—	—	—
» cystadenomat.	1	Mammae	1	—	—	—	—
» fibroadenomat	2	Mammae	2	—	—	—	—
» epulidis	2	Maxill. sup. et inf.	2	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. palat.	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. colli	74	Tuberculosis	74	—	—	—	—
» » » et axill.	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
» » » axill.	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—
» » » ingvinal. ...	8	Tuberculosis	8	—	—	—	—
»	30	Atheroma	30	—	—	—	—
»	5	Papilloma	5	—	—	—	—
»	26	Lipoma	26	—	—	—	—
»	10	Angioma	10	—	—	—	—
»	2	Kystoma mandibulae	2	—	—	—	—
»	3	Cysta reg. variar.	3	—	—	—	—
»	2	Cysta dermoid colli	2	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exstirpatio	3	Cysta dermoid. reg. coccygei	3	—	—	—	—
»	1	Cysta dermoid pelvis	1	—	—	—	—
»	1	Cysta reg. variar.	1	—	—	—	—
»	6	Fibroma	6	—	—	—	—
»	2	Exostosis cartilag	2	—	—	—	—
»	1	Teratoma reg. infr. auricul.	1	—	—	—	—
»	3	Clavus	3	—	—	—	—
» bursae	3	Praepatellaris	3	—	—	—	—
» »	1	Hallucis valg.	1	—	—	—	—
»	1	Hygroma manus	1	—	—	—	—
»	1	Hygroma pedis	1	—	—	—	—
»	1	Calcul. duct. Wirsung.	1	—	—	—	—
Strumectomia	13	Struma	13	—	—	—	—
»	8	Morbus Basedowi	7	—	—	1	—
Enucleatio	1	Cystae strumae	1	—	—	—	—
Abrasio strumect.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Lupus faciei	1	—	—	—	—
»	1	Tumor calcul. praeauricul.	1	—	—	—	—
Erinäisiä leikkauksia.							
Tracheotomia	1	Abscess. retropharyng.	—	—	—	1	—
»	2	Oedema glottidis	2	—	—	—	—
»	1	Stenosis	1	—	—	—	—
Exstirpatio laryngis	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Tonsillotomia	25	Hyperthrophia tonsill.	25	—	—	—	—
Conchectomia	21	Hypertrophia conchae	21	—	—	—	—
Resectio part. pariet nasal. antr. Highmor	21	Empyema antr. Highmor	21	—	—	—	—
Resectio	3	Spin. sept. nar.	3	—	—	—	—
Extractio	3	Polypi nasi	3	—	—	—	—
Op. radical	1	Empyema sinus frontal.	1	—	—	—	—
Oesophagoscopia et extract.	1	Corpus alien.	1	—	—	—	—
Bronchoscopia	4	Corpus alien.	4	—	—	—	—
Excisio	3	Ulcer. reg. variar.	3	—	—	—	—
Tenotomia tendin. achill.	1	Caries	1	—	—	—	—
» tend. variar.	1	Torticollis	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Transplantatio tendin	2	Paralysia extrem. inf.	2	—	—	—	—
Excisio	5	Cicatr. et cheloid.	5	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Digit. supernumerar	1	—	—	—	—
Incisio explorat.	1	Mastitis sicca	1	—	—	—	—
Op. pro	10	Ungvis incarnat.	10	—	—	—	—
Extractio	14	Corpus alien.	14	—	—	—	—
Cauterisatio	1	Epitheliom. buccae	1	—	—	—	—
»	—	Teleangiectasia lab. sup.	1	—	—	—	—
Excisio	—	Fistul. bronchiogen colli	1	—	—	—	—
» fasciae palmar.	1	Contractura (Dupuytren)	1	—	—	—	—
Op. pro	1	Deviatio septi nar.	1	—	—	—	—
Extractio	1	Ungvis dilacerat.	1	—	—	—	—
Excisio	2	Gangl. digit.	2	—	—	—	—
Suturatio vulnerum	8	Vuln. incisa, contus. dilacerat.	8	—	—	—	—
Korvaleikkaukset.							
Paracentesis membr. tymp.	4	Otit. med. suppurat.	4	—	—	—	—
Trepanatio proc. mastoid.	21	Otit. med. et mastoidit.	18	1	—	2	—
» » » et op. radic.	9	Otit. med. et mastoidit.	8	—	—	1	—
» cranii pro	2	Abscess. epidural.	2	—	—	—	—
» » »	1	Abscess. intradural.	1	—	—	—	—
» proc. mast. et labyrinth.	1	Labyrinthitis diff. purulent.	1	—	—	—	—
» » » et cranii	1	Meningitis	—	—	—	1	—
Silmäleikkaukset.							
Exstirpatio sacci lacrymal.	82	Blenorrhoeae sacc. lacrymal.	81	—	1	—	—
» » »	30	Dacryocystitis	30	—	—	—	—
Incisio sacc. lacrymal.	8	Dacryocystitis	8	—	—	—	—
Incisio et abrasio sacc. lacrymal.	7	Dacryocystitis	5	2	—	—	—
Excisio tarsi palp. superior.	22	Deform. tarsi trachom.	22	—	—	—	—
» » c. transplant. muc. lab. oris	44	Entropion trachom.	38	3	3	—	—
» » c. conj. tarsi c. transpl. muc lab. oris	14	Trachom. tarsi et conj. tarsi.	13	1	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuosteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Blepharoplastia palp. sup. (Snellen-Wahlfors) ..	19	Entropion seu trichiasis trachom.	16	3	—	—	—
» » infer. (Snellen-Wahlfors) ..	7	Entropion trachom.	7	—	—	—	—
» » inf. (Excisio cutis).....	6	Entropion trachom.	6	—	—	—	—
Excisio combin. tarsi et conj. (Kuhnt)	4	Conjunctivitis trachom.	3	1	—	—	—
Expressio conjunct.	175	Trachom.	164	11	—	—	—
Abrasio conjunctivae	1	Trachom.	1	—	—	—	—
Cauterisatio palpebrar.....	12	Trichiasis	12	—	—	—	—
Canthoplastia (v. Ammon)	80	Blepharophimosis trachomat.	69	8	3	—	—
Op. pro	11	Blepharophimosis	12	—	—	—	—
» »	3	Symblepharon	2	1	—	—	—
» »	35	Entropion	37	—	—	—	—
Blepharoplastia palp. sup.	13	Trichiasis trachomat.	13	—	—	—	—
Excisio tarsi palp. inf. c. transpl. muc. lab.	2	Entropion trachom.	2	—	—	—	—
Canthoplastia (v. Ammon)	9	Entropion spast. palp. inf.	6	1	2	—	—
Blepharoplastia palp. inf. (Excisio cutis)	9	Entrop. spast. palp. inf.	7	2	—	—	—
Tenotomia tend. musc. recti.....	28	Strabismus	28	—	—	—	—
Antepositio musculi	10	Strabismus	10	—	—	—	—
» »	1	Astenopia musculor.	1	—	—	—	—
Transpl. memb. mucos. labii	1	Defect. conjunctivae	1	—	—	—	—
Excisio tarsi palp. sup.	1	Ptosis	1	—	—	—	—
Excisio	1	Cyst. colloid. palpebr.	1	—	—	—	—
Incisio et drainatio	2	Phlegmon. orbitae	2	—	—	—	—
» »	1	Dacryocystitis	1	—	—	—	—
» et abrasio vel exstirpatio....	63	Chalazion	63	—	—	—	—
Op. plast. pro	1	Defect. palpebr.	1	—	—	—	—
Epilatio electrolyt.	11	Distichiasis	11	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Cystae conjunctivae	1	—	—	—	—
»	1	Cyst. dermoid. carunculae	1	—	—	—	—
Extractio lentis sine iridect.....	2	Cataracta	2	—	—	—	—
» » cum. »	34	Cataracta	30	3	1	—	—
« » linearis	1	—	1	—	—	—	—

| Lappeenrannan kaupungin sairaala. | — | — | —

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Extractio cataractae	20	Cataracta matura senilis	15	4	1	—	—
» »	2	Cataracta Morgagni	1	—	1	—	—
» »	1	Cataracta immatura	—	1	—	—	—
» linearis	3	Cataracta traumatica	2	1	—	—	—
Discisio	34	Cataracta secundaria	30	2	1	—	1
»	2	Cataracta congenit.	2	—	—	—	—
»	2	Cataracta membranacea	—	—	2	—	—
Iridectomia	1	Corpus alien. iridis	1	—	—	—	—
»	10	Ulcus serpens corneae	6	1	3	—	—
»	2	Cataracta	2	—	—	—	—
» optica	16	Leucoma corneae	13	3	—	—	—
» curativa	30	Glaucoma	27	2	1	—	—
» optica et curativa	13	Seclusio pupillae	6	4	3	—	—
Cauterisatio corneae	36	Ulcus serpens	21	6	9	—	—
» »	3	Prolapsus iridis	3	—	—	—	—
Excisio	8	Prolapsus iridis	8	—	—	—	—
Excisio prolaps irid., supertractio conj.	1	Ulcus perforans corneae	1	—	—	—	—
» » » »	3	Vulnus perforans corneae	3	—	—	—	—
Amputatio bulbi	5	Staphyloma corneae	5	—	—	—	—
» »	2	Defect. ulcer. corneae	2	—	—	—	—
» »	3	Panophtalmitis	3	—	—	—	—
Enucleatio »	1	Atrophia bulbi. Cyclitis.	1	—	—	—	—
» »	2	Panophtalmitis	2	—	—	—	—
» »	3	Corpus alien. bulbi	3	—	—	—	—
» »	1	Dilaceratio bulbi	1	—	—	—	—
» »	4	Sarcoma vel melanosarcom. bulbi	3	1	—	—	—
» »	1	Vulnus sclopetar bulbi	1	—	—	—	—
» »	1	Iridocyclitis	1	—	—	—	—
» »	1	Glioma retinae	1	—	—	—	—
Exenteratio bulbi	1	Prolapsus chorioideae	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Sarcomat. orbitae	—	1	—	—	—
Paracentesis corneae	1	Ulcus serpens	2	—	—	—	—
» »	3	Hypopyon	2	1	—	—	—
» » (Sämisch)	5	Ulcus corneae	1	—	4	—	—
Supertractio conjunctivae	1	Ulcus perforans corneae	—	1	—	—	—
Desinfectio intrabulbar. (jodoform)	1	Vulnus corneae perf. infect.	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Extractio	1	Corpus alien. sclerae	1	—	—	—	—
»	2	Corpus alien. bulbi	1	—	1	—	—
Operatio pro	4	Pterygium.	4	—	—	—	—
Tatuatio corneae	4	Leucoma corneae	4	—	—	—	—
Keratoplastia	1	Fistula corneae	—	1	—	—	—
Iridencleisis	1	Glaucoma	—	1	—	—	—
Sclerotomia	1	—	1	—	—	—	—
Incisio bulbi	2	Panophtalmitis	2	—	—	—	—
Iontophoresis	1	Hordeolum	1	—	—	—	—
»	6	Trachom.	5	—	—	—	1
»	2	Keratit. parenchym.	1	—	1	—	—
»	10	Ulcus corneae	7	2	1	—	—
»	1	Episcleritis	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.	Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittynyt haavainfektioni.	Muu lisätauti.	Edellisestä vuodelta jäänneitä potilaita.	Diakonissalaitos.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. O. Engström'in gynækologinen klinikka.	T:ri K. Eskelin'in sairaala.	Turun kunnallissairaala.	A. B. Läkarenes sjukhus Turussa.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	Neiti F. Carlson'in sairaala Tampereella.	Finlayson & Kump. sairaala Tampereella.	T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella.	T:ri Virzenitsen silmätautisairaala Tampereella.	Sairaitten ystävät, yhdistyksen sairaala Raumalla.	Malm'in sairaala Pietarsaaressa.	Kokkolassa.	Libeckin sairaala	Oulun diakonissalaitos.	Lahden kunnallis sairaala.	Prof. Strömberg'in silmä klinikka Wiipurissa.	Leppeenrannan kaupungin sairaala.
Helsinki.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	3
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—

Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.

Veneerinen tartunta on v. 1910 näyttänyt vähenemisen oireita. Kuppataudeista v. 1910 hoidettujen potilaitten yhteinen lukumäärä on 194 henkilöä vähempi kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1909 toimessa olevat ylimääräiset sairaalat ovat kaikki paitsi Sortavalan kolmas v. 1910 pysytetyt entisellään. Valtion menot ylimääräisistä veneerisistä sairashuoneista nousivat v. 1910 258,740 markkaan 33 penniin. Seuraava taulu osoittaa valtion ylläpitämissä sairashuoneissa viimekuluneena kymmenenä vuotena hoidetut veneeriset tautikohtaukset.

Vuosi.	Yleisten sairashuoneitten kuppatautien osastoilla hoidettujen potilaitten luku.	Hoitopäivien lukumäärä yleisten sairashuoneitten kuppatautiosastoilla.	Ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa hoidettujen potilaitten luku.	Hoitopäivien lukumäärä ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä.	Hoitopäivien yhteinen lukumäärä.
1901	3,985	145,778	832	33,426	4,817	179,204
1902	4,176	141,946	715	30,599	4,891	172,545
1903	4,317	150,759	1,081	39,029	5,398	189,788
1904	4,532	164,309	1,467	52,572	5,999	216,881
1905	4,333	156,985	1,725	63,106	6,058	220,091
1906	4,485	162,768	1,875	70,173	6,360	232,941
1907	4,201	146,012	2,060	79,888	6,261	225,900
1908	3,994	142,579	2,375	87,453	6,369	230,032
1909	4,114	140,521	2,632	93,299	6,746	233,820
1910	4,002	126,886	2,550	90,486	6,552	217,372

Kuten ylläolevasta yhteenvedosta näkyy on yleisten sairashuoneitten *veneerisillä osastoilla* sekä *ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa* vuonna 1910 hoidettu 6,552 henkilöä, joista 723 oli jääneitä edelliseltä vuodelta sekä 5,829 vuoden kuluessa vastaanotettuja. *Syfilis* tautia varten hoidettiin 2,210 henkilöä, josta määrästä 314 oli vuodelta 1909 jääneitä ja 1,896 tilivuoden aikana tulleita. *Ulcus molle'a* sairasti 260, *urethritis gonorrhoica'a* 2,626 sekä *ihotauteja* y. m. 1,456 potilasta.

Uusista vuoden aikana vastaanotetuista tapauksista

sairasti syfilistä ..... 32,53 prosenttia
» ulcus mollea ..... 4,01 »
» gonorrhoe'ta ..... 40,57 »
» ihotauteja ..... 22,89 »

Kaikista hoidetuista päästettiin:

5,750	eli 87,76	prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleena.
109	» 1,66	»	parantumatta tahi hoitamatta.
57	» 0,87	»	kuolleena.
636	» 9,71	»	jäi seuraavaan vuoteen.
6,552			

Syfilis taudeista hoidetuista päästettiin:

1,872	eli 84,71	prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleena.
25	» 1,13	»	parantumatta tahi hoitamatta.
18	» 0,81	»	kuolleena.
295	» 13,35	»	jäi seuraavaan vuoteen.
2,210			

Kaikista vuoden aikana vastaanotetuista syfilistä sairastavista potilaista hoidettiin

740	eli 39,03	prosenttia	syfilis recens'in takia.
786	» 41,46	»	syfilis secundaria recidiva'n takia.
332	» 17,51	»	syfilis tertiaria'n takia.
38	» 2,00	»	syfilis hereditaria'n takia.
1,896			

Mitä sisäänkirjoitettujen sukupuoleen ja ikään tulee

oli	1,214	eli 64,03	prosenttia miehiä,
»	605	» 39,91	» naisia,
»	77	» 4,06	» lapsia
	1,896		

Alle ½	vuotta	.....							0,90	prosenttia
½— 2	»	.....							1,37	»
2—10	»	.....							1,79	»
10—15	»	miehiä	0,16	pros.,	naisia	0,69	pros.,	yhteensä	0,85	»
15—20	»	»	5,06	»	»	4,86	»	»	9,92	»
20—30	»	»	37,34	»	»	15,40	»	»	52,74	»
30—50	»	»	18,78	»	»	8,59	»	»	27,37	»
Yli 50	»	»	2,69	»	»	2,37	»	»	5,06	»

Mitä ikään tulee on ikäluokka 20—30 v. lukuisin, sen jälkeen ikäluokka 30—50 v. Sukupuoleen nähden ylläolevissa ikäluokissa ilmenee se eroavaisuus

että naispuoli on lukuisampi luokissa 10—15 v. kun miespuoli ja miespuoli on lukuisampi luokissa 15—10 v., 20—30 v., 30—50 v. ja yli 50 vuotta.

Kaikista vuoden aikana yleisissä sairashuoneissa veneeristen ja ihotautien takia vastaanotetuista hoidettiin sairashuoneissa:

Helsingissä	1,747	henkilöä	=	29,97	pros.;	syfilis	taudista	292	=	5,01 pros.
Turussa	198	»	=	3,40	»	»	»	53	=	0,91 »
Hämeenlinnassa	219	»	=	3,76	»	»	»	66	=	1,13 »
Viipurissa	1,029	»	=	17,65	»	»	»	291	=	4,99 »
Mikkelissä	86	»	=	1,48	»	»	»	40	=	0,69 »
Kuopiossa	400	»	=	6,86	»	»	»	155	=	2,66 »
Mustasaaressa	224	»	=	3,84	»	»	»	122	=	2,09 »
Oulussa	486	»	=	8,34	»	»	»	294	=	5,04 »
Porissa	138	»	=	2,37	»	»	»	60	=	1,03 »
Tampereella	125	»	=	2,14	»	»	»	36	=	0,62 »
Sortavalassa	398	»	=	6,83	»	»	»	112	=	1,92 »
Savonlinnassa	203	»	=	3,48	»	»	»	110	=	1,89 »
Joensuussa	102	»	=	1,75	»	»	»	16	=	0,27 »
Tohmajärvellä	116	»	=	1,99	»	»	»	53	=	0,91 »
Nurmeksessa	31	»	=	0,53	»	»	»	12	=	0,21 »
Jyväskylässä	117	»	=	2,01	»	»	»	70	=	1,20 »
Torniossa	210	»	=	3,60	»	»	»	114	=	1,96 »
Yhteensä	5,829	henkilöä	=	100,00	pros.;	syfilis	taudista	1,896	=	32,53 pros.

Jos vertaamme tilivuotta vuoteen 1909 niin näemme että yleisten sairashuoneitten veneerisille osastoille sekä ylimääräisiin veneerisiin sairashuoneisiin vsataanotettujen henkilöitten luku on vähentynyt 223:lla. Sairashuoneisiin syfilistaudin takia vastaanotettujen luku on vähentynyt edelliseen vuoteen nähden 28:lla tahi, jos ulkomaalaiset potilaat luetaan pois, 26:lla.

Kun maamme väkiluku 31 päivänä joulukuuta 1910 oli 3,120,264 henkilöä oli sairashuoneisiin veneeristen ja ihotautien takia vastaanotettujen luku 1,87 pro mille ja syfilistaudin takia vastaanotettujen luku 0,61 pro mille koko väestön lukumäärästä.

Vuonna 1901 oli viimeksi mainittu suhde 1,56 ja 0,73, vuonna 1902 resp. 1,55 ja 0,68, vuonna 1903 resp. 1,73 ja 0,77 vuonna 1904 resp. 1,88 ja 0,89, vuonna 1905 resp. 1,88 ja 0,79, vuonna 1906 resp. 1,92 ja 0,80, vuonna 1907 resp. 1,89 ja 0,66, vuonna 1908 resp. 1,90 ja 0,62 sekä vuonna 1909 resp. 1,97 ja 0,63 pro mille väkiluvusta.

Seuraava vertaileva yhteenveto näyttää syfilistaudin takia maamme sairashuoneisiin otettujen kotimaisten potilaitten luvun vuosina 1901—1910.

Lääni.	v. 1901.	v. 1902.	v. 1903.	v. 1904.	v. 1905.	v. 1906.	v. 1907.	v. 1908.	v. 1909.	v. 1910.
Uudenmaan	223	259	291	395	416	434	304	249	239	258
Turun ja Porin	227	208	236	217	179	164	147	115	116	141
Hämeen	228	211	245	325	328	365	248	205	201	150
Viipurin	394	322	361	474	367	369	336	327	355	339
Mikkelin	164	136	184	195	167	150	183	140	200	178
Kuopion	386	344	360	476	435	476	374	302	365	315
Vaasan	186	189	226	254	214	212	192	226	152	205
Oulun	181	215	263	188	179	172	174	275	285	297
Yhteensä	1,989	1,884	2,166	2,524	2,285	2,342	1,958	1,839	1,913	1,883
Ulkomaalaisten luku	9	8	7	12	13	9	18	16	11	13
Yhteensä	1,998	1,892	2,173	2,536	2,298	2,351	1,976	1,855	1,924	1,896

Vuoden kuluessa sairashuoneissa eri läänistä kotoisin olevien syfilistautisten lukumäärä verrattuna läänin asukaslukuun on

Uudenmaan	läänissä	0,69	pro mille	väestöstä
Turun ja Porin	»	0,28	»	»	»
Hämeen	»	0,43	»	»	»
Viipurin	»	0,65	»	»	»
Mikkelin	»	0,90	»	»	»
Kuopion	»	0,94	»	»	»
Vaasan	»	0,40	»	»	»
Oulun	»	0,90	»	»	»

Vuonna 1910 syfilis recens'in takia hoidetut 731 kotimaiset potilaat — 466 miestä ja 265 naista — jakaantuvat eri lääneien kesken seuraavasti:

Uudenmaan	lääni	48	miestä	76	naista
Turun ja Porin	»	39	»	33	»
Hämeen	»	37	»	30	»
Viipurin	»	102	»	22	»
Mikkelin	»	42	»	16	»
Kuopion	»	73	»	26	»
Vaasan	»	54	»	29	»
Oulun	»	71	»	33	»
Yhteensä		466	miestä	265	naista

Syfilis recens'ia potevien eri läänistä kotoisin olevien henkilöitten lukumäärä oli

Uudenmaan	läänistä	124	=	48,1	pr kaikista	syfilistautisista.
Turun ja Porin	»	72	=	51,0	»	»
Hämeen	»	67	=	44,7	»	»
Viipurin	»	124	=	36,6	»	»
Mikkelin	»	58	=	32,6	»	»
Kuopion	»	99	=	31,4	»	»
Vaasan	»	83	=	40,5	»	»
Oulun	»	104	=	35,0	»	»
	Yhteensä	731	=	38,8	pr kaikista	syfilistautisista.

Helsingin yleisen sairashuoneen syfiliittiselle osastolle otettiin v. 1910 kaikkiaan 536 henkilöä Helsingin kaupungista. Niistä sairasti 113 syfilistä, joista 60 henkilöä — 32 miestä ja 28 naista — hoidettiin syfilis recens'in takia.

Veneeristen tarkastusasemien toiminta.

Helsinki. Vuoden 1910 kuluessa tarkastettiin kaikkiaan 738 henkilöä, 692 naista, 40 miestä ja 6 lasta. Naisista oli 492 jo ennen tarkastetut, 200 ei koskaan ennen ole tarkastettu. Veneeristen tarkastuksien yhteinen lukumäärä oli 5,593 ja tehtiin 3,921 tarkastuksen ohella 7,509 mikroskopillista tutkimusta. Ensimmäinen kerta tarkastetuista oli 17 syntynyt Helsingissä ja 183 toisella paikkakunnalla, ennen tarkastetuista oli 65 syntynyt Helsingissä ja 427 toisella paikkakunnalla.

Potilaitten luku, jotka aseman toimesta lähetettiin sairashuoneisiin oli

	Syfilis.					Ulcus molle et ulcus suspect.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m.	n.	
1910 ensi kerta tarkastetut henkilöt	2	6	6	7	21	3	10	15	221	—	—	270
Ennen tarkastetut henkilöt	—	9	—	28	37	—	23	—	665	—	—	725
Yhteensä	2	15	6	35	58	3	33	15	886	—	—	995

Turku. Säännöllisesti tarkastettujen naisten lukumäärä oli 38. Tilapäisesti tarkastettiin 13 miestä, 52 naista. Tarkastuksien yhteinen luku oli 416.

Seuraava taulu näyttää aseman kautta sairashuoneisiin lähetettyjen henkilöitten luvun:

	Syfilis.					Ulcus molle.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m.	n.	
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt	—	—	—	4	4	—	1	—	37	—	5	47
Tilapäisesti tarkastetut henkilöt	—	—	—	1	1	—	—	3	8	—	—	12
Yhteensä	—	—	—	5	5	—	1	3	45	—	5	59

Luettelo niistä kunnista, joista v. 1910 sairashuoneisiin otetut syfiliittiset potilaat ovat olleet kotoisin sekä lukumäärästä sairaita joka kunnasta.

	Syphilis recens.		Muut syfilis-tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Uudenmaan lääni.					
Elimäki	1	—	—	1	2
Hankoo	—	—	1	—	1
Helsingin maaseurak.	1	1	2	2	6
Helsinki	36	64	50	64	214
Iitti	1	5	—	—	6
Inkoo	—	1	—	1	2
Jaala	—	—	3	—	3
Lovisa	—	—	2	—	2
Mäntsälä	—	1	2	—	3
Nurmijärvi	1	1	1	—	3
Orimattila	2	—	—	—	2
Pernaja	—	—	3	—	3
Porvoo	2	1	1	—	4
Porvoon maaseurakunta	1	—	1	—	2
Siuntio	—	1	—	—	1
Tuusula	—	1	—		1
Wihti	3	—	—	—	3
Yhteensä	48	76	66	68	258
Turun ja Porin lääni.					
Alastaro	2	—	2	1	5
Eura	1	1	3	—	5
Eurajoki	3	1	—	1	5
Halikko	1	—	—	—	1
Harjavalta	—	—	—	1	1
Honkajoki	—	—	2	3	5
Huittinen	—	—	4	—	4
Ikaalinen	2	—	—	—	2
Jämijärvi	1	—	—	—	1
Kaarina	—	—	1	—	1
Kankaanpää	1	2	—	—	3
Karvia	—	1	1	1	3
Kauvatsa	1	—	—	—	1
Kemiö	1	—	—	1	2
Kiikala	—	—	—	1	1
Kokemäki	—	1	—	—	1
Koski	2	1	—	2	5
Kuusjoki	—	1	—	—	1
Laitila	—	2	—	1	3
Lavia	—	3	1	2	6
Luvia	—	1	—	—	1
Maaria	1	—	—	1	2
Maarianhamina	—	—	1	—	1
Merikarvia	—	—	2	—	2
Mouhijärvi	1	—	—	—	1
Normarkku	—	—	2	2	4
Nakkila	3	—	4	—	7
Nauvo	—	—	1	—	1
Parainen	2	—	—	—	2
Parkano	—	—	2	—	2
Pertteli	1	—	—	—	1
Pomarkku	—	—	—	1	1
Pori	5	4	4	2	15
Porin maaseurakunta	1	—	1	—	2
Punkalaitio	—	1	—	—	1
Pyhämaa	—	2	—	1	3
Pöytyä	—	—	—	2	2
Raisio	—	—	1	—	1
Rauma	2	4	2	—	8
Siikainen	—	—	—	1	1
Suodenniemi	2	1	1	1	5
Turku	4	2	5	3	14
Tyrvää	2	3	—	—	5
Ulvila	—	1	—	—	1
Vehmaa	—	1	—	—	1
Yläne	—	—	1	—	1
Yhteensä	39	33	41	28	141
Hämeen lääni.					
Akaa	2	—	1	—	3
Asikkala	1	1	1	2	5
Hattula	3	—	—	—	3
Hauho	—	—	1	—	1
Hausjärvi	1	—	1	—	2

	Syphilis recens.		Muut syfilis-tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Hollola	—	—	3	—	3
Humppila	1	1	—	1	3
Hämeenlinna	5	1	3	—	9
Janakkala	—	—	3	—	3
Jokioinen	3	5	—	2	10
Jämsä	—	1	12	4	17
Kalvola	—	—	—	1	1
Kangasala	—	—	4	—	4
Korpilahti	—	5	1	—	6
Kuhmoinen	1	1	1	—	3
Kuorevesi	1	—	—	—	1
Lahti	1	—	2	—	3
Loppi	—	—	1	—	1
Messukylä	—	—	1	1	2
Nastola	1	1	—	—	2
Orihvesi	—	—	2	—	2
Pirkkala	2	1	—	—	3
Pälkäne	1	—	1	1	3
Ruovesi	—	—	1	1	2
Sääksmäki	1	—	—	—	1
Tammela	3	1	3	1	8
Tampere	6	9	15	8	38
Tottijärvi	1	—	—	—	1
Urjala	1	—	—	—	1
Vanaja	—	2	3	—	5
Vesilahti	2	—	1	—	3
Ypäjä	—	1	—	—	1
Yhteensä	37	30	61	22	150

Viipurin lääni.

Antrea	2	1	2	1	6
Hiitola	3	2	3	1	9
Impilahti	3	1	11	1	16
Jaakkima	3	1	5	—	9
Johannes	2	—	1	1	4
Joutseno	1	—	2	1	4
Jääski	3	—	7	1	11
Kaukola	1	—	1	3	5
Kirvu	2	—	1	2	5
Kivennapa	4	—	7	1	12
Koivisto	3	—	3	—	6
Korpiselkä	—	1	1	2	4
Kotka	6	—	4	4	14
Kuolemajärvi	1	2	—	—	3
Kurkijoki	2	—	10	1	13
Kymi	1	—	1	—	2
Käkisalmi	1	—	—	—	1
Lappee	3	2	7	2	14
Lappeenranta	1	—	4	—	5
Lavansaari	1	—	—	—	1
Metsäpirtti	1	—	—	2	3
Miehikkälä	—	—	3	—	3
Muola	4	1	4	1	10
Parikkala	1	—	5	—	6
Pyhäjärvi	2	—	1	—	3
Rautjärvi	1	—	—	1	2
Ruokolahti	4	—	4	2	10
Ruskeala	1	1	1	—	3
Räisälä	—	—	1	1	2
Sakkola	2	—	2	—	4
Salmi	—	1	3	1	5
Savitaipale	1	—	2	—	3
Sippola	—	—	3	—	3
Sortavala	6	—	5	—	11
Sortavalan maaseurak.	—	—	4	—	4
Suistamo	—	—	—	2	2
Suomenniemi	2	1	—	2	5
Säkkijärvi	—	—	1	2	3
Taipalsaari	3	—	—	—	3
Terijoki	—	—	1	—	1
Uukuniemi	2	—	3	4	9
Uusikirkko	2	—	3	—	5
Valkeala	—	1	4	1	6
Valkjärvi	2	—	—	1	3
Vehkalahti	1	—	—	—	1
Viipuri	13	5	14	17	49
Viipurin maaseurakunta	9	2	16	6	33
Virolahti	2	—	1	—	3
Yhteensä	102	22	151	64	339

	Syphilis recens.		Muut syfilis-tapaukset		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Mikkelin lääni.					
Anttola	1	—	1	1	3
Enonkoski	—	—	1	—	1
Hartola	2	1	1	1	5
Haukivuori	—	—	2	—	2
Heinola	1	—	3	—	4
Heinävesi	4	4	6	1	15
Hirvensalmi	—	1	3	—	4
Joroinen	2	—	2	1	5
Joutsa	1	—	—	2	3
Juva	6	—	10	6	22
Kangaslampi	—	—	1	1	2
Kangasniemi	1	—	2	5	8
Kerimäki	2	—	6	5	13
Mikkeli	1	4	3	2	10
Mikkelin maaseurakunta	1	—	4	3	8
Mäntyharju	—	1	1	—	2
Pieksämäki	1	—	1	1	3
Puumala	3	2	5	2	12
Rantasalmi	3	—	3	2	8
Ristiina	1	—	1	1	3
Savonlinna	4	1	6	—	11
Savonranta	1	—	1	—	2
Sulkava	5	—	3	—	8
Sysmä	—	1	2	1	4
Sääminki	2	1	12	3	18
Wirtasalmi	—	—	2	—	2
Yhteensä	42	16	82	38	178
Kuopion lääni.					
Eno	—	1	3	3	7
Hankasalmi	2	—	1	—	3
Iisalmi	2	2	6	2	12
Iisalmen maaseurakunta	1	—	6	—	7
Ilomantsi	8	2	22	3	35
Joensuu	3	—	2	—	5
Juuka	—	—	2	—	2
Kaavi	3	—	4	1	8
Karttula	—	—	6	1	7
Keitele	—	—	5	—	5
Kesälahti	3	1	—	—	4
Kiihtelysvaara	—	—	7	—	7
Kitee	2	1	3	4	10
Kiuruvesi	2	2	18	2	24
Kontiolahti	3	—	1	—	4
Kuopio	8	5	20	10	43
Kuopion maaseurakunta	—	—	4	—	4
Kuusjärvi	1	—	—	—	1
Lapinlahti	2	1	5	4	12
Leppävirta	1	2	7	6	16
Liperi	—	1	6	—	7
Maaninka	3	—	4	1	8
Muuruvesi	4	2	6	—	12
Nilsiä	—	—	6	2	8
Nurmes	6	2	4	—	12
Pielavesi	4	1	1	5	11
Pielisjärvi	2	1	1	2	6
Polvijärvi	3	2	2	—	7
Pälkjärvi	—	—	2	—	2
Rautalampi	1	—	6	—	7
Rautavaara	1	—	—	2	3
Rääkkylä	—	—	2	—	2
Suonenjoki	1	—	—	—	1
Tohmajärvi	3	—	2	1	6
Tuusniemi	1	—	1	—	2
Varkaus	2	—	—	—	2
Vesanto	1	—	2	—	3
Yhteensä	73	26	167	49	315
Vaasan lääni.					
Alahärmä	1	—	1	1	3
Alajärvi	1	—	1	—	2
Alaveteli	1	1	—	—	2
Alavus	1	—	1	1	3
Evijärvi	—	—	1	—	1
Ilmajoki	1	—	3	—	4
Isojoki	1	1	—	3	5
Isokyrö	1	—	1	—	2
Jalasjärvi	4	—	1	—	5
Jurva	—	1	—	—	1
Jyväskylä	3	—	5	—	8
Jyväskylän maaseurak.	2	1	3	1	7
Kannus	3	—	3	—	6

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Karijoki	1	2	—	1	4
Karstula	1	2	4	2	9
Kauhajoki	—	—	—	1	1
Kaustinen	1	1	1	—	3
Keuruu	1	—	1	1	3
Kivijärvi	—	—	1	—	1
Kokkola	3	1	4	1	9
Konginkangas	1	—	1	—	2
Korsnäs	—	—	1	—	1
Kortesjärvi	—	—	2	—	2
Kristiinankaupunki	1	1	2	2	6
Kälviä	1	—	—	2	3
Laihia	1	1	1	—	3
Lappajärvi	—	—	—	2	2
Lapua	1	1	8	1	11
Laukaa	4	1	3	2	10
Lohtaja	—	—	1	—	1
Maalahti	—	—	—	1	1
Multia	1	1	1	—	3
Mustasaari	—	—	1	1	2
Nikolainkaupunki	2	2	5	6	15
Petäjävesi	—	1	1	—	2
Piatarsaari	2	1	5	1	9
Pihlajavesi	—	—	—	1	1
Pihtipudas	2	—	—	—	2
Purmo	1	—	—	1	2
Saarijärvi	4	4	7	6	21
Sulva	—	—	1	—	1
Teuva	—	—	3	3	6
Toholampi	2	—	2	—	4
Uurainen	—	—	1	—	1
Veteli	—	—	—	1	1
Viitasaari	3	2	—	—	5
Vimpeli	—	1	—	—	1
Ylihärmä	1	2	—	1	4
Ätsäri	—	—	1	—	1
Äänekoski	1	1	—	1	3
Yhteensä	54	29	78	44	205
Oulun lääni.					
Alatornio	—	—	5	—	5
Alavieska	1	1	—	—	2
Haapajärvi	2	1	13	3	19
Haapavesi	—	1	—	3	4
Haukipudas	3	2	9	2	16
Hyrynsalmi	—	—	—	2	2
Kajaani	7	1	2	—	10
Kajaanin maaseurakunta	—	1	—	—	1
Kalajoki	1	4	1	5	11
Karunki	—	—	1	—	1
Kemi	3	—	2	4	9
Kemijärvi	—	—	—	1	1
Kestilä	1	1	3	1	6
Kiiminki	1	—	3	—	4
Kuhmoniemi	—	—	2	—	2
Kuusamo	—	1	—	1	2
Kärsämäki	—	3	2	2	7
Liminka	—	—	3	2	5
Merijärvi	1	—	—	—	1
Muhos	8	4	7	5	24
Nivala	—	—	1	3	4
Oulainen	3	2	2	3	10
Oulu	6	1	17	7	31
Oulun maaseurakunta	2	—	—	—	2
Paavola	3	1	5	1	10
Piippola	2	1	1	7	11
Pudasjärvi	2	—	2	1	5
Pulkkila	1	—	4	—	5
Puolanka	—	—	1	—	1
Pyhäjoki	1	1	—	—	2
Pyhäjärvi	2	—	1	—	3
Rantsila	—	—	—	2	2
Revonlahti	1	—	3	—	4
Ristijärvi	3	1	3	2	9
Rovaniemi	2	—	2	—	4
Sievi	—	—	2	—	2
Siikajoki	3	—	1	—	4
Simo	—	—	2	—	2
Sotkamo	3	2	2	4	11
Suomussalmi	1	—	1	—	2
Säräisniemi	3	1	13	2	19
Tervola	1	—	—	—	1
Tornio	—	—	1	1	2
Tyrnävä	1	1	—	—	2

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Utajärvi	—	1	2	—	3
Vihanti	—	—	1	1	2
Ylikiiminki	3	1	1	—	5
Ylivieska	—	—	7	—	7
Yhteensä	71	33	128	65	297

Ulkomaa.	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Norja	1	—	—	—	1
Ruotsi	1	—	—	—	1
Venäjä	6	1	3	1	11
Yhteensä	8	1	3	1	13
Summa summarum	**474**	**266**	**777**	**379**	**1,896**

Lapsenpäästölaitokset.

Kaikissa valtion sekä ylläpitämissä että osittain avustamissa lapsenpäästölaitoksissa hoidettiin vuonna 1910 7,177 synnyttäjää. Näistä uloskirjoitettiin 6,917 synnyttäneenä ja terveenä, 30 toipuvana, 36 sairaana ja 38 kuolleena; vuoteen 1911 jäi 156 naista. Sitäpaitsi vastaanotettiin 182 naista, mutta osa näistä uloskirjoitettiin heti, koska synnytystä ei voitu läheisessä tulevaisuudessa odottaa, toiset hoidettiin ennen vastaanottamista tapahtuneen keskenmenon eli lapsivuoteessa saatujen tautien takia.

Elävinä syntyneitten lasten lukumäärä oli 6,611, josta 6,467 uloskirjoitettiin terveenä ja 144 kuolleena. 199 sikiötä oli kuollut ennen syntymistä ja 145 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen päätyttyä.

Lapsenpäästölaitoksessa Helsingissä hoidettiin 2,817 naista, joista 2,766 — 1,061 ensi- ja 1,705 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden kuluessa ja 51 oli vuodelta 1909 jääneitä. Vuoden aikana hoidetuista uloskirjoitettiin 2,749 joista 2,575 terveenä, 8 paranevana, 8 sairaana ja 14 kuolleena, sekä 144 synnyttämättä; seuraavaan vuoteen jäi 68. Syntyneitten lasten luku oli 2,458 näistä uloskirjoitettiin 2,356 terveenä ja 33 kuolleena. Ennen syntymistä kuoli 32 ja synnytyksen kestäessä 37. Keskenmeno sattui 61 kertaa, kaksoissynnytys 40 kertaa ja kolmoissynnytys 1 kerta.

Seuraavat obstetriset operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	113	kertaa
Käännös	35	»
Käsin vetäminen alaosan asemassa	99	»
Extraktioni	29	»
Evacuatio uteri e causa molae	1	»
Craniotomia	7	»
Tamponatio uteri	2	»
Abortus provocatus	1	»
Jalan alasottaminen	13	»
Hysterotomia ant. vaginalis	1	»
Partus arte præmaturus	7	»
Cervix'in laajentaminen Tarnier'in ecarteur'illä	6	»
» » Bossi'in dilatator'illa	6	»
» » champetier de Ribes'pallolla	4	»
Sectio cæsarea classica	5	»
Istukan irroittaminen	4	»
Yhteensä	333	kertaa.

Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit:

Ahdas lantio	17	kertaa
Eclampsia	14	»
Hydramnion	2	»
Placenta prævia	8	»
Poikkitila	20	»
Otsatila	2	»
Esille pudonnut napavarsi	8	»
Eteinen napavarsi	1	»
Ennen aikoinaan irtautunut istukka	4	»
Mola hydatidosa	1	»
Ruptura cervicis uteri	6	»
» uteri	1	»
» total. perinei	1	»
Yhteensä	85	kertaa.

Äsken syntyneitten kuolemansyinä mainitaan: debilitas congenita 22 kertaa, pneumonia 3 kertaa, hæmorrhagia cerebri 4 kertaa, lues congenita 1 kerran, sepsis 1 kerran, melaena neonatorum 1 kerran ja tetania 1 kerran. Muuten ovat seuraavat sairauden kohtaukset äskensyntyneitten kesken huomatut: conjunctivitis blennorrhagica 2 kertaa, polydactylia 1 kerran, hernia umbilicalis 1 kerran, hydrocephalus 2 kertaa, anencephalus 3 kertaa, craniorachischisis 1 kerran, pes eqvino-varus 1 kerran sekä fractura humeri 1 kerran.

Lapsenpäästölaitoksessa Turussa hoidettiin vuoden kuluessa 823 synnyttäjää, joista 14 olivat jääneitä edelliseltä vuodelta. Hoidetuista uloskirjoitettiin 798 terveenä, 1 paranevana, 4 sairaana ja 5 kuolleena; seuraavaan vuoteen jäi 15. Sitäpaitsi vastaanotettiin vuoden aikana 25 naista, jotka kuitenkin pian uloskirjoitettiin terveenä, paitse yksi joka jäi seuraavaan vuoteen, koska synnytyspolttoja lähemmässä tulevaisuudessa ei ollut odotettavissa. Keskenmenon takia hoidettiin 42 naista, jotka kaikki päästettiin terveenä, erityisten kohtutautien takia 84, joista 61 uloskirjoitettiin terveenä, 7 paremmaksi tulleena, 3 parantumatta, 3 hoitamatta ja 2 kuolleena; 8 jäi seuraavaan vuoteen. — Syntyneitten lasten luku oli 824. Näistä ynnä 14 edelliseltä vuodelta jääneistä kuoli 24 ennen syntymistä, 13 synnytyksen kestäessä sekä 6 sen jälkeen. Jäljelle jääneistä 795 lapsesta uloskirjoitettiin 781 terveenä; seuraavaan vuoteen jäi 14. Synnytyksen jälkeen kuolleitten kuolemansyyt olivat 2 tapauksessa yleinen heikkous, 1:ssä lues congenita, 1:ssä icterus neonat., 1:ssä tapaturma ja 1:ssä epäilty lapsenmurha. Kaksoissynnytys sattui 15 kertaa.

Tehdyt obstetriset operationit olivat:

Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	1	kertaa
Pihtisynnytys	13	»
Käännös	8	»
Perforatio	6	»
Man. extract. käännöksen jälkeen	6	»
Man. extract. alaosan asemassa	4	»
Jälkeisten irroittaminen	4	»
Yhteensä	42	kertaa

Komplikationeina synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen mainitaan:

Napavarren kiertoutumisia	30	kertaa
Esille pudonnut napavarsi	2	»
Pään kanssa syntynyt käsivarsi	1	»
Ennen aikainen jälkeisten irtaantuminen	1	»
Placenta prævia	3	»
Eclampsia	3	»
Ahdas lantio	4	»
Yhteensä	44	kertaa.

Laitoksen omistaa ja sitä hoitaa edelleen tohtori Carl von Heideken, joka tarkoitusta varten nauttii 16,000 markkaa vuotuista valtioapua.

Lapsenpäästölaitoksen Porvoossa ylläpiti edelleen kätilö Alva Forsius, nauttien 5,000 markan suuruista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 115 synnyttäjää, joista 4 oli edelliseltä vuodelta ja 111—42 ensi ja 69 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1910. Näistä uloskirjoitettiin 108 terveenä, 1 paranevana, 2 kuolleena, 2 päästämättöminä ja 2 jäi vuoteen 1911. 111 sikiöstä kuoli 3 ennen syntymistä ja 4 synnytyksen kestäessä. Terveenä uloskirjoitettiin 104.

Lapsenpäästölaitos Tampereella oli lääketieteen lisensiaatti K. A. Hoffström in ylläpitämä. Laitos nautti 3,000 markan suuruista valtioapua mutta sai sitäpaitsi 10,600 markan suuruisen lisäavun. Siinä hoidettiin 573 synnyttäjää, joista 10 oli edelliseltä vuodelta jääneitä. Sisään kirjoitetuista oli 227 ensi- ja 336 myötäsynnyttäjää. Terveinä uloskirjoitettiin 558, paremmaksi tulleena 4, sairaana 2, synnyttämättä 2, kuolleena 2, ja seuraavaan vuoteen jäi 5. Sitäpaitsi on laitoksessa hoidettu 56 naista erityisten kohtutautien takia, joista 38 uloskirjoitettiin terveenä, 16 paremmaksi tulleena ja 2 hoitamattomina. Syntyneitten lasten luku oli 538, edelliseltä vuodelta oli 8 jäljellä, 1 tuotiin syntyneenä sairaa-

laan. Lapsista oli 13 kuollut ennen syntymistä ja 6 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Terveenä päästettiin 518, kuolleena 10. Kaksoisia syntyi 8 kertaa.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Sectio cæsarea	39	kertaa
Pihtisynnytys	1	»
Käännös	5	»
Jalan alasottaminen	4	»
Partus arte præmaturus	4	»
Craniotomia	1	»
Manualiapu aliosa asemassa	21	»
Episiotomia mediana	9	»
Credé	28	»
Kalvojen puhkaiseminen	114	»
Tanier'in ecarteur'in käyttäminen	5	»
Champetier de Ribes'pallon käyttäminen	4	»
Tamponatio uteri	10	»
Jälkeisten irroittaminen kädellä	7	»
Yhteensä	252	kertaa

Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit:

Ahdas lantio	12	kertaa
Eclampsia	2	»
Tetanus uteri	1	»
Placenta prævia	4	»
Alhaalla olevan istukan osittainen irtautuminen	4	»
Napavarren kiertoutumisia	47	»
Ankarampi verenvuoto	25	»
Partus præmaturus	16	»
Hydramnion	3	»
Yhteensä	114	kertaa

Lapsenpäästölaitoksen Viipurissa ylläpiti vuonna 1910 edelleen Viipurin kaupunki, nauttien 4,000 markan suuruista valtioapua. Vuoden kuluessa otettiin laitokseen 448 naista, joista 226 oli ensi- ja 222 myötäsynnyttäjää; edelliseltä vuodelta oli jääneitä 9. Terveenä uloskirjoitettiin 435 synnyttäjää, sairaana 7, kuolleena 5. Seuraavaan vuoteen jäi 10. Syntyneitten lasten luku oli 475, joista 30 kuoli ennen syntymistä sekä 17 synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen.

Muista uloskirjoitettiin terveenä 403 sekä kuolleena 7. Seuraavaan vuoteen jäi 10. Kaksoisia syntyi 12 kertaa.

Tehdyt obstetriset operationit ovat olleet:

Pihtisynnytys	23	kertaa
Decapitatio	2	»
Basiotripsia	3	»
Embryotomia	1	»
Käännös jalalle	7	»
Istukan ulos pusertaminen	5	»
Istukan irroittaminen	3	»
Emäsuun laajentaminen	11	»
Yhteensä	55	kertaa.

Synnytyksen kuluessa sattuneet komplikationit, epäsäännölliset asemat poisluettuna, olivat: eclampsia 15 kertaa, placenta prævia 5 kertaa sekä napavarren kiertoutumisia 29 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksen Käkisalmessa ylläpiti Käkisalmen kaupunki nauttien 3,000 markan valtion kannatusta kuten edellisenäkin vuonna. Vuoden kuluessa vastaanotettiin 29 naista, 11 ensi- ja 18 myötäsynnyttäjää. Synnyttäjistä uloskirjoitettiin 22 terveenä, 2 toipuvana, 3 sairaana ja 1 synnyttämättä, 1 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku oli 27, joista 4 kuoli ennen synnytystä; terveenä uloskirjoitettiin 23.

Lapsenpäästölaitos Kuopiossa oli lääketieteen lisensiaatti Eva Piispasen ylläpitämä ja nautti edelleen samansuuruista (4,500 markkaa) valtioapua kuin ennen. Laitoksessa hoidettiin 145 naista, joista 143 — 64 ensi- ja 79 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin tilivuoden kuluessa. Näistä päästettiin laitoksesta 138 terveenä, 3 päästämättä, 1 kuolleena ja 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku oli 142, joista 11 kuoli ennen ja 4 synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen, 127 uloskirjoitettiin terveenä.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	14	kertaa
Käännös	2	»
Jälkeiset ulosotetut	2	»
Yhteensä	18	kertaa.

Synnytyksen kestäessä sattuneita komplikationeja mainitaan: eclampsia 1 kerran, placenta prævia 4 kertaa, eturaivotila 1 kerran, perätila 6 kertaa,

jalkatila 1 kerran, yleisesti supist. lantio 1 kerran, heikot poltot 12 kertaa, kuollut sikiö 11 kertaa, aivoton sikiö 2 kertaa, nephritis gravid. 1 kerran ja kaksoset 3 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Nikolainkaupungissa oli kuten ennenkin kaupungin oma. Valtioapua 3,000 markkaa vuodessa. Vuonna 1910 hoidettiin laitoksessa 172 synnyttäjää, joista 5 oli jääneitä edelliseltä vuodelta ja 167 — 72 ensi- ja 95 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden aikana. Terveenä uloskirjoitettiin 164, sairaana 5 ja vuoteen 1911 jäi 3.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	4 kertaa
Käännös	2 »
Perforationi	1 »
Man. extraktioni	1 »
Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	1 »
Yhteensä	9 kertaa.

Syntyneistä lapsista oli 4 kuollut ennen syntymistä, 3 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen, 165 lasta uloskirjoitettiin terveenä ja 1 kuolleena.

Lapsenpäästölaitos Oulussa on kaupungin oma ja nauttii 3,500 markan vuotuista valtioapua. Vuonna 1910 hoidettiin laitoksessa 114 synnyttäjää, joista 2 oli edelliseltä vuodelta jääneitä ja 112 — 53 primiparæ ja 59 multiparæ — vastaanotettiin vuoden kuluessa. 108 naista uloskirjoitettiin terveenä, 3 sairaana, 2 kuolleena ja seuraavaan vuoteen jäi 1. 122 sikiöstä kuoli 5 ennen synnytystä, 6 synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. Terveenä uloskirjoitettiin 106 ja kuolleena 4 lasta, seuraavaan vuoteen jäi 1. Kaksoiset syntyi 6 kertaa, kolmoiset 1 kerran.

Seuraavat operationit on tehty:

Pihtisynnytys	7 kertaa
Käännös	4 »
Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	1 »
Jalan esille ottaminen	2 »
Craniotomia	2 »
Yhteensä	16 kertaa.

Jyväskylän lapsenpäästölaitoksen ylläpiti lääketieteen lisensiaatti G. Palander, joka nautti samaa valtioapua, eli 4,500 markkaa, kuin ennen. Hoidettujen synnyttäjien kokonaisluku oli 186, joista 3 oli jäänyt vuodelta 1909 ja 183 — 69 ensi- ja 114 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden kuluessa. Synnyttä-

neistä uloskirjoitettiin 180 terveenä ja vuoteen 1911 jäi 6. Sikiöistä oli 5 kuollut ennen syntymistä sekä 2 synnytyksen kestäessä. Terveenä päästettiin laitoksesta 168 lasta sekä kuolleena 7 lasta. Kaksois-synnytys sattui 2 kertaa ja keskenmeno 5 kertaa. Tilivuoden kuluessa tehtiin pihtisynnytys 7 kertaa, craniotomia 2 kertaa, Credé 2 kertaa sekä jälkeisten poistaminen käsin 4 kertaa, Bossin dilatatori käytettiin 2 kertaa.

Synnytyslaitoksen Sortavalassa ylläpiti lääketieteen lisensiaatti G. J. Vinter nauttien 4,500 markan valtioapua samoilla ehdoilla kuin ennenkin. Vuoden kuluessa vastaanotettiin 97 synnyttäjää — 32 primiparæ ja 65 multiparæ, edelliseltä vuodelta oli 1. Näistä uloskirjoitettiin terveenä 93, sairaana 1 ja päästämättöminä 3. Seuraavaan vuoteen jäi 1.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	11	kertaa
Evisceratio	3	»
Ennenaikainen synnytys	1	»
Käännös ja vetäminen	6	»
Basiotripsia	2	»
Partus arte præmaturus	1	»
Välilihan repeämän ompelu	5	»
Credé	12	»
Jälkeisten irroittaminen kädellä	11	»
Yhteensä	52	kertaa.

Syntyneistä lapsista oli 10 kuollut ennen syntymistä, synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen kuoli 8; eloon jääneistä lapsista uloskirjoitettiin terveenä 79.

Heinolan lapsenpäästölaitoksen ylläpiti kätilö Iida Ammeenmäki, joka sen ylläpitämiseksi sai 3,000 markkaa valtioapua vuodessa. Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 65 synnyttäjää, sisäänkirjoitetuista oli 24 ensi- ja 41 myötäsynnyttäjää. Näistä uloskirjoitettiin 60 terveenä ja 2 päästämättömänä, 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 60 terveenä, 2 oli kuollut ennen synnytyksen ja 1 sen kestäessä. Tilivuoden kuluessa tehtiin 1 pihtisynnytys, peräjalkatilasta ulosveto jalasta 1 kerran ja välilihan repeämän ompelu 1 kerran. Suurempi verenvuoto tapahtui 9 kertaa.

Pietarsaaren lapsenpäästölaitos, joka on lääketieteen lisensiaatti Elisabeth Backman'in oma ja nauttii 3,000 markan suuruista valtioapua, työskenteli vuonna 1909 12:lla vuoteella. Laitoksessa hoidettiin 196 synnyttäjää, joista 5 oli edelliseltä vuodelta ja 191 — 67 ensi- ja 124 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1910. Näistä uloskirjoitettiin 184 terveenä, 6 parempana ja 3

kuolleena, 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 188 terveenä ja 2 kuolleena, 3 kuoli ennen synnytystä ja 3 synnytyksen kestäessä. Vuoden kuluessa tehtiin 4 pihtisynnytystä, käännös ja extraktioni 2 kertaa, extraktioni alaosan asemassa 5 kertaa, extraktioni jalka-asemassa 1 kerran, perforationi 1 kerran, keinotekoinen ennenaikainen synnytys 1 kerran, Credé 8 kertaa ja jälkeisten irroittaminen kädellä 3 kertaa. Sitäpaitsi on erityisten kohtutautien takia sairaalassa hoidettu 51 naista, joista 14 uloskirjoitettiin terveenä, 33 parempina ja 4 parantumattomina.

Kouvolan lapsenpäästölaitoksen omisti lääketieteen lisensiaatti E. Gröhn, lokakuun 1 päivään ja sen jälkeen lääketieteen lisensiaatti P. A. Koskenhovi, joka sen ylläpitämiseksi nautti 3,000 markkaa valtioapua. Hoidettujen luku oli 180 joista 2 oli edelliseltä vuodelta ja 178 — 58 ensi- ja 120 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1910. Synnyttäneistä uloskirjoitettiin 177 terveenä, 1 paranevana ja 2 jäi seuraavaan vuoteen. Äskensyntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 172 terveenä, 4 kuoli ennen synnytystä ja 2 synnytyksen kestäessä.

Lahden lapsenpäästölaitosken omistaa lääketieteen lisensiaatti G. A. v. Zweygberg. Valtioapu on 3,000 markkaa. Laitoksessa hoidettiin 173 synnyttäjää, joista 74 oli ensisynnyttäjää ja 99 myötäsynnyttäjää. Terveenä uloskirjoitettiin 166, ja päästämättöminä 5, seuraavaan vuoteen jäi 2. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 134 terveenä, 2 oli kuollut ennen synnytystä, 1 kuoli synnytyksen kestäessä. Vuoden kuluessa tehtiin seuraavat operationit: Pihtisynnytyksiä 8 kertaa, Ritgenin käsiote 1 kerran, extraktio alaosa-asemassa 2 kertaa, repositio uteri retroversi 1 kerran, expressio placentæ Credé 10 kertaa, expressio Krisletter 1 kerran, versio Braxton Hicks 1 kerran, versio interna 1 kerran, extractio placentæ c. manu 1 kerran, episiotomia 1 kerran, perineorraphia 17 kertaa, laparatomia pro graviditate tubaria rupturata, exstirpatio sacci foetalis 2 kertaa ja evacuatio uteri pro abortu 26 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Loviisassa, jonka omistaa »Fru Franziska Riegers Stiftelse» niminen yhdistys, nauttii 2,000 markan suuruista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 87 naista, joista 3 oli edelliseltä vuodelta ja 84 — 31 ensi- ja 53 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1910. 81 uloskirjoitettiin terveenä ja 6 jäi seuraavaan vuoteen. 80 sikiöstä kuoli 3 synnytyksen kestäessä. Terveenä uloskirjoitettiin 81 lasta.

Lapsenpäästölaitos Hangossa. Laitoksen omistaa kätilö Jenny Åberg, joka siitä kantaa 3,000 markkaa valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 145 synnyttäjää, joista 2 oli edelliseltä vuodelta ja 143 vastaanotettiin vuonna 1910. Näistä uloskirjoitettiin 144 terveenä ja 1 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 139 terveenä, 3 kuoli ennen synnytystä ja 1 synnytyksen kestäessä.

Raumassa ylläpiti *lapsenpäästölaitosta* kätilö Mathilda Kokki, joka sitä varten nautti 1,500 markkaa vuotuista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin kaikkiaan 95 synnyttäjää, joista 91 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena ja 1 päästämättömänä, 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku oli 94, joista 3 kuoli ennen ja 4 synnytyksen kestäessä.

Lappeenrannan lapsenpäästölaitos oli kätilö Sigrid Vilhelmina Kirs'in oma ja kantaa hän 3,000 markkaa valtioapua vuodessa sen ylläpitämiseksi. Vuoden kuluessa hoidettiin siinä 90 naista, joista 88 uloskirjoitettiin terveenä ja 2 päästämättömänä. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 82 terveenä ja 3 kuolleena, 4 kuoli ennen ja 1 synnytyksen kestäessä. Pihtisynnytys tehtiin 2 kertaa, käsinveto ala-osa asemassa 2 kertaa, käännös ala-osa eteiseksi 1 kerran ja Credé 3 kertaa.

Joensuun lapsenpäästölaitoksen omisti sairashuonelääkäri G. A. S. Sandström, joka sen ylläpitämistä varten saa 4,500 markkaa valtioapua vuodessa. Vuoden 1910 kuluessa hoidettiin laitoksessa kaikkiaan 137 naista, joista 129 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena, 1 päästämättömänä ja 6 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista oli 10 kuollut ennen syntymistä, 6 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Terveenä päästettiin 114. Operatiivisia toimenpiteitä sattui 19 kertaa, nimittäin: pihtisynnytys 13 kertaa, craniotomia 1 kerran, dilatatio (Bossi) 1 kerran, ulosotto alaosatilassa 3 kertaa ja käännös jalalle ja ulosotto 1 kerran.

Uudenkaarlebyyn lapsenpäästölaitoksen omisti kaupunginlääkäri G. Ahlström, joka laitosta varten nautti 3,000 markan vuotuista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 51 naista, joista 49 uloskirjoitettiin terveenä ja 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin terveenä 46 ja 1 kuolleena, 2 kuoli synnytyksen kestäessä. Kaksoisia syntyi 3 kertaa. Vuoden kuluessa tehtiin pihtisynnytys 5 kertaa, käännös jalalle 1 kerran, curettage 3 kertaa ja istukan irroittaminen 3 kertaa.

Haminan lapsenpäästölaitoksen omisti kätilö Anna Saastamoinen, joka sen ylläpitämistä varten nautti 3,000 markkaa valtioapua vuodessa. Laitoksessa hoidettiin 60 synnyttäjää, joista 18 oli ensi- ja 42 myötäsynnyttäjää. Syntyneistä lapsista oli 5 kuollut ennen synnytyksen, 54 uloskirjoitettiin terveenä. Pihtisynnytys tehtiin 5 kertaa, käännös 1 kerran, lapsenpää murskattiin 1 kerran ja lapsi paloteltiin 1 kerran.

Mikkelin lapsenpäästölaitos. Kesäkuun alusta siirtyi valtion Mikkelissä ylläpitämä lapsenpäästölaitos lääk. lic. W. Timgrenille. Laitos sijaitsee sitä varten rakennetussa huoneustossa. Lääk. Timgren nauttii 4,500 markan vuotuista valtionapua laitoksen ylläpitämistä varten. Laitoksessa hoidettiin 74 synnyttäjää, joista 68 uloskirjoitettiin terveenä, 1 paremmaksi tulleena ja 1 päästämättömänä, 4 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoi-

tettiin 61 terveenä, ja 1 kuolleena. Ennen synnytyksen kuoli 3 ja 2 synnytyksen kestäessä. Vuoden kuluessa tehtiin 7 pihtisynnytystä, manualiapu aliosa asemassa 2 kertaa, kalvojen puhkaiseminen 4 kertaa, Credé 1 kerran ja jälkeisten irroittaminen kädellä 3 kertaa. Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit: ahdas lantio 2 kertaa, eclampsia 1 kerran, napavarren kiertoutumisia 5 kertaa, partus præmaturus 1 kerran, ankarampi verenvuoto 4 kertaa sekä alhaalla olevan istukan osittainen irtautuminen 1 kerran.

Terijoen lapsenpäästölaitoksen omisti kätilö A. Pelkonen, joka laitosta varten nauttii 3,000 markan suuruisen valtioavun vuodessa. Laitoksessa hoidettiin 50 synnyttäjää, joista 22 oli ensi- ja 28 myötäsynnyttäjää. 48 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena ja 1 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista oli 5 kuollut ennen synnytyksen ja 3 synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. 44 lasta päästettiin terveenä laitoksesta. Pihtisynnytys tehtiin 3 kertaa, sikiön pään rikkominen yhden kerran.

Porin yleisen sairashuoneen lapsenpäästöosastolla sekä muissa yksinomaan valtion ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa (Hämeenlinna, Nurmes, Kajaani, Tornio ja Rovaniemi) hoidettiin vuonna 1910 yhteensä 268 naista, joista 6 oli jääneitä edelliseltä vuodelta. Näistä uloskirjoitettiin 262; 240 terveenä, 6 toipuvana, 3 sairaana, 1 kuolleena ja 12 synnyttämättä; seuraavaan vuoteen jäi 6. Vuoden kuluessa vastaanotetuista oli 101 ensi- ja 161 myötäsynnyttäjää. Elävänä syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 225 terveenä ja 5 kuolleena. 10 lasta oli kuollut ennen syntymistä ja 14 kuoli joko synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Kaksoisia syntyi 6 kertaa.

Laitoksissa tehdyt operationit olivat:

Pihtisynnytys	15	kertaa
Embryotomia	1	»
Sisällinen käännös jalkaetuiseksi	1	»
Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	1	»
Partus arte provocatus	2	»
Extractio	6	»
Accouchement forcé (Bossi)	1	»
Yhteensä	27	kertaa.

Mielisairashoitolaitokset.

Helmikuun 3 päivälle päivätyn kirjeen kanssa lähetti Siviilitoimituskunta Lääkintöhallitukselle asiakirjat ja kartan, jotka olivat laaditut arvioitaessa Oulun lääniin perustettavaksi aiotun mielisairasten keskuslaitoksen paikaksi ehdotettuja Oulun kaupungin lahjoitusmaahan kuuluvia Intiön ja Kontinkankaita, olemaan läsnä Lääkintöhallituksen tehdessä ehdotusta mainitun mielisairaalan paikasta, josta Lääkintöhallitus oli saanut määräyksen Siviilitoimituskunnan kirjeessä 5 päivältä Huhtikuuta 1909.

Tämän johdosta teki Lääkintöhallitus Helmikuun 14 päivänä näin kuuluvan alamaisen esityksen:

»Huhtikuun 5 päivälle 1909 päivätyssä kirjeessä ilmoitti Siviilitoimituskunta että K. Senaatti oli käskenyt Lääkintöhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin niin hyvin paikan hankkimiseksi Oulun lääniin rakennettavaa mielisairasten keskuslaitosta varten sekä siitä tekemään alamaisen ehdotuksen kuin myöskin yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen ja mielisairaiden hoidon järjestämistä varten asetetun komitean kanssa laatimaan ja K. Senaatille lähettämään ehdotuksen puhcena olevan keskuslaitoksen piirustuksiksi ja kustannusarvioksi.

Mitä ensiksikin aiotun keskuslaitoksen paikkaan tulee on Lääkintöhallitus alamaisessa kirjeessään Syyskuun 21 päivältä 1909 tehnyt selkoa niistä toimenpiteistä, joihin Lääkintöhallitus siihen nähden oli ryhtynyt sekä ilmoittanut että Lääkintöhallituksen mielestä kaksi sopivaa paikkaa löytyi Oulun kaupungin läheisyydessä. Nämä paikat olivat Oulun kaupungin omistamat n. k. Intiön- ja Kontinkankaat, joista Lääkintöhallitus esittämillään syillä piti jälkimmäistä eli Kontinkangasta sopivampana. Samassa kirjeessä ilmoitti Lääkintöhallitus että Oulun kaupungin valtuusmiehet lisättyin luvuin kokoontuneina olivat päättäneet tarjota jommankumman näistä kankaista valtion lunastettavaksi, Intiön kankaan 226,000 markasta ja Kontinkankaan 200,000 markasta. Vaikkei tämä Oulun kaupungin valtuusmiesten tekemä päätös silloin vielä ollut voittanut lain voimaa, ilmoitti Lääkintöhallitus tästä K. Senaatille siltä varalta että valtio omasta puolestaan tahtoisi toimituttaa kysymyksessä olevien paikkojen arvioimisen. Sittemmin on Lääkintöhallitus kirjeessä Tammikuun 25 päivältä 1910 K. Senaattiin lähettänyt otteen Oulun kaupungin valtuusmiesten pöytäkirjasta Syyskuun 9 päivältä 1909, josta kävi selville että valtuusmiesten edellä kerrottu päätös oli voittanut lain voiman. Kuluvan Helmikuun 3 päivälle päivätyn kirjeen kera on Siviilitoimituskunta Senaatin määräyksestä Lääkintöhallitukselle lähettänyt asiakirjat ja kartan, jotka ovat laaditut Lääkintöhallituksen tässä ensin mainitun kirjeen johdosta tapahtuneessa Intiön ja Kontin-

kankaan arvioimisessa, olemaan käsillä Lääkintöhallituksen tehdessä lopullista ehdotusta Oulun lääniin rakennettavan mielisairaalan paikasta. Asiakirjoista käy selville että Oulun läänin kuvernöörin K. Senaatin käskystä määräämät jäävittömät henkilöt ovat arvioineet Intiön kankaan 230,838 markaksi ja Kontinkankaan 268,052 markaksi eli siis edelleen 4,838 markkaa ja jälkimmäisen 68,052 markkaa kalliimmaksi kuin mitä Oulun kaupungin valtuusmiehet samoista alueista ovat vaatineet.

Mitä Lääkintöhallitukselle annetun käskyn toiseen puoleen tulee on Lääkintöhallitus yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen ja mielisairashoidon järjestämistä varten asetetun komitean kanssa ryhtynyt toimenpiteisiin käskyn täyttämiseksi. Sittenkuin K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen anomuksesta Elokuun 19 päivänä 1909 oli myöntänyt sanotun Ylihallituksen käytettäväksi 2,500 markkaa Kontinkankaan punnitus- ja tutkimustöiden toimittamiseksi ovat nämä työt Ylihallituksen toimesta suoritetut. Tämän jälkeen ryhdyttiin piirustusten valmistamiseen ja on tämä työ joutunut niin pitkälle että piirustukset 8:lle paviljongille nyt jo ovat valmistumaisillaan ja piirustusten tekeminen muille osastoille alotettu ja toivoo Lääkintöhallitus läheisessä tulevaisuudessa voivansa K. Senaattiin lähettää sekä piirustukset että kustannusarvion kysymyksessä olevaa Kontinkankaalle rakennettavaa mielisairaiden keskuslaitosta varten.

Sen johdosta mitä Lääkintöhallitus on esiintuonut sekä kirjeessään 21 päivältä Syyskuuta 1909 esittämistään syistä kuin myöskin katsoen siihen valtiolle edulliseen lunastussummaan, jonka Oulun kaupungin valtuusmiehet ovat paikasta pyytäneet, saa Lääkintöhallitus syvimmässä alamaisuudessa esittää että paikaksi Oulun lääniin rakennettavalle mielisairaiden keskuslaitokselle hyväksyttäisiin n. k. Kontinkangas Oulun kaupungin läheisyydessä sekä että tämä kangas ostettaisiin Oulun kaupungilta 200,000 markan suuruisesta lunastushinnasta».

Joulukuun 30 päivänä lähetti Lääkintöhallitus näin kuuluvan alamaisen kirjeen K. Senaattiin.

»Huhtikuun 5 päivälle 1909 päivätyn kirjeen kautta käski K. Senaatti Lääkintöhallitusta yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen ja mielisairaiden hoidon järjestämistä varten asetetun komitean kanssa laatimaan ja K. Senaattiin lähettämään ehdotuksen uuden mielisairaiden keskuslaitoksen rakentamiseen Oulun lääniin samalla kuin Lääkintöhallitusta käskettiin ryhtymään toimenpiteisiin paikan hankkimiseksi tätä keskuslaitosta varten ja siitä tekemään alamaisen ehdotuksen. Alamaisessa kirjeessään 21 päivältä Syyskuuta 1909 ja 11 päivältä Helmikuuta 1910 on Lääkintöhallitus paikaksi aiottua keskuslaitosta varten ehdottanut n. k. Kontinkankaan Oulun kaupungin läheisyydessä.

Yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen ja mielisairashoidon järjestämistä varten asetetun komitean kanssa on Lääkintöhallitus suunnitellut laitoksen rakentamisen ja järjestämisen. Piirustukset on laatinut arkkitehti E. A. Kranck. Rakennuskustannukset ovat lasketut nousevan, sittenkuin laitos on valmis, 4,350,000 markkaan.

Samalla kuin Lääkintöhallitus K. Senaatille alamaisesti lähettää Yleisten rakennusten Ylihallitukselle osoitetun kirjeen kera työn tulokset, saa Lääkintöhallitus mitä työn suunnitelmaan tulee viitata arkkitehti Kranckin asiakirjoihin liitettyyn kertomukseen.

Syvimmässä alamaisuudessa uskaltaa Lääkintöhallitus huomauttaa että olot mielisairashoidon alalla maassamme ovat siksi surkeat että sadat, jopa tuhannet mielisairaat, jotka kaikella varmuudella asianmukaisen hoidon kautta voisivat joko täydellisesti parantua tai ainakin tulla työkykyisiksi, tilan puutteen takia mielisairashoitolaitoksissa ainaiseksi jäävät henkiseen pimeyteen.

Tämän johdosta toivoo Lääkintöhallitus hartaasti että Suomen Eduskunnan anomus koskeva mielisairashoitolaitoksen perustamista Oulun lääniin saisi suosiollisen ratkaisun ja varoja myönnettäisiin keskuslaitoksen perustamiseksi Lääkintöhallituksen ehdottamaan paikkaan ja tehtyjen piirustuksien mukaan.»

Aiotun keskuslaitoksen suunnitelmasta on arkkitehti Kranck jättänyt seuraavan kertomuksen.

»Maa-alue, jolle laitos on ehdotettu perustettavaksi on Oulun kaupungin oma, sijaitsee noin 2 kilometriä kaupungista ja muodostaa etelään viettävän mäntypuita kasvavan hiekkaharjun. Tälle harjulle ja sen rinteelle ovat rakennukset sijoitettavat.

Harjun korkeimmalle paikalle sijoitetaan hallintorakennus. Tämä rakennus, sen itäpuolella oleva talousrakennus ynnä länsipuolella oleva portinvahdin asumus jakavat alueen kahteen osaan; toiselle sijoitetaan rakennukset laitoksen miesosastoja, toiselle naisosastoja varten. Sairashuonerakennukset ovat niin sijoitetut että niitten osastojen kävelypihat, joissa säilytetään sairaita, jotka potevat samanlaisia sairasmuotoja, rajautuvat toisiinsa. Talousrakennukset muodostavat erityisen ryhmän alueen itä-osalla. Kauempana pohjoiseen päin on ylilääkärin asumus ja etelään päin rakennus neljää alilääkäriä varten. Sairashuonerakennukset ovat 30 metrin päässä toisistaan.

Laitos on aiottu 700 potilaalle, jotka sukupuoleen nähden ovat sijoitetut eri puolelle aluetta. Kumpaankin sukupuoleen kuuluvat potilaat ovat sairausmuotoihin nähden jaetut eri osastoille, joita löytyy yksitoista mies- ja kaksitoista naispuolella. Osastot ovat joko suljetut, joissa potilaat ovat alituisen valvonnan alaisia, tahi avonaisia, joissa enemmän tai vähemmän rajoitettu vapaus

riippuu sairauden luonteesta. Jokaisen osaston luonnos- ja yksityisjärjestelmä riippuu sairashoidosta, jonka mukaan eri osastojen suunnitelma on laadittu.

Kun maantieltä poiketaan laitokseen kuljetaan ensin portilla olevan portinvahdin tuvan ohitse josta tie jatkuu hallintorakennukselle. Tämän rakennuksen toisella puolella ovat miesosaston ja toisella puolella naisosaston rakennukset.

Koska allamainittavien sairashuonerakennusten nimet jo osottavat minkälaisia potilaita niissä tullaan hoitamaan ei ole tarvis tarkemmin selitellä potilaitten jakoa eri rakennuksiin, vaan ainoastaan lyhykäisesti mainita rakennusten tärkeimmät erityissuunnittelut.

Laitoksen keskimmäiselle paikalle on sijoitettu valvontaosasto 50 levollista potilasta varten. Sairassuojat ja niihin kuuluvat lisähuoneet täyttävät kaksi kerrosta rakennuksessa. Rakennuskustannuksien vähentämiseksi on hoitajahuoneet sijoitettu kolmanteen kerrokseen. Ilmakuutiot ovat suurissa makuusaleissa lasketut 25,6 m³:ksi, pienissä makuusaleissa 26 m³:ksi ja yksityishuoneissa 49 m³:ksi potilasta kohti.

Yllämainitun rakennuksen vieressä on valvontaosasto 44 levotonta potilasta varten. Sairasosastot ovat tässä vaan yhdessä kerroksessa. Hoitajien huoneet ovat sijoitetut toiseen kerrokseen. Ilmakuutiot yhteisissä huoneissa ovat lasketut 27—28 m³:ksi potilasta kohti.

Seuraava rakennus sisältää valvonta- ja suljetun asyyliosaston 54:lle tylsälle ja siivottomalle potilaalle. Sairasosastot ovat kahdessa kerroksessa. Toisen kerroksen toiseen sivustaan ovat hoitohenkilöitten huoneet sijoitetut. Ilmakuutiot suuremmissa huoneissa ovat lasketut 21—25 m³:ksi, päivähuoneissa 12,5 m³:ksi ja eristyshuoneissa 45 m³ potilasta kohti.

Rakennuksessa 30 epäsosiaalista potilasta varten on kaksi kerrosta varattu potilaille. Kolmannessa kerroksessa ovat hoitajien huoneet. Tällä osastolla on suurempi määrä hoitajia kuin muilla osastoilla eli 10 hoitajaa 30 potilasta varten johtuen siitä intensiivisestä valvonnasta, joka näitä potilaita varten tarvitaan. Ilmakuutiot yhteisissä huoneissa vaihtelevat 26 m³ ja 34 m³ välillä ja ovat päivähuoneissa lasketut 22 m³:ksi ja yksityishuoneissa 46 m³:ksi potilasta kohti.

Ainoa osasto, jota on katsottu voitavan rakentaa kolmikerroksiseksi, on suljettu osasto 64 epäluotettavaa työhön kykenemätöntä potilasta varten. Ilmakuutiot potilasta kohti ovat yhteisissä huoneissa lasketut 22 m³:ksi, yksityishuoneissa 40—50 m³:ksi, päivähuoneissa 11,7 m³:ksi ja ruokasaleissa 6 m³:ksi.

Suljetut ja osittain puoleksi suljetut osastot 40 työtätekevää asyylipotilasta varten ovat sijoitetut kaksikerroksiseen rakennukseen. Mitä ilmakuutioihin tulee vaihtelevat ne 20 m³ ja 30 m³ välillä ja ovat lasketut 18 m³:ksi päivähuoneissa, koska potilaat näissä työskentevät tilaaottavilla työkaluilla.

Paviljonki 26 eläketti potilasta varten on rakennettu kahteen kerrokseen, jossa kumpasessakin hoidetaan potilaita. Huonekuutiot näissä paviljongeissa

ovat jossain määrin suuremmat kuin toisissa osastoissa siitä syystä että ne potilaat, joita niissä hoidetaan, ovat varakkaimmista yhteiskuntaluokista ja sen takia tottuneet vähän avarampiin huoneisiin. Yhteisissä huoneissa on ilmakuutiot laskettu 30—38 m^3:ksi, yksityisissä huoneissa 50—58 m^3:ksi ja päivähuoneissa 15,3 m^3:ksi potilasta kohti.

Yllämainitut rakennukset ovat kaikki ehdotetut rakennettaviksi kivestä ja ovat aivan samankaltaiset mies- ja naispuolella.

Paitsi näihin rakennuksiin on vielä kolme eri potilasryhmää sijoitettu puurakennuksiin, joita on nimitetty avonaiseksi huvilaksi 20 työtätekevää asyylipotilasta varten, huvilaksi 12 toipuvaa varten, (näitä löytyy sekä miesettä naispuolella) sekä rakennukseksi hoitohenkilöperheitä varten huoneilla elätteelle annetuille potilaille, joita viimemainittuja löytyy kolme nais- ja kaksi miespuolella ja joihin yhteensä voi sijoittaa 20 potilasta. Ilmakuutiot näissä vaihtelevat 21,7 m^3 ja 33,8 m^3 välillä ja ovat lasketut 15 m^3:ksi potilasta kohti päivähuoneissa.

Sairashuonerakennusten lukumäärä on 23, joista 14 rakennetaan kivestä ja 9 puusta. Kivirakennuksissa on välihirsikerrokset ja kellariseinät ehdotettu rakennettaviksi betonista, lattiat peitettäviksi linoleumimatoilla ja huoneitten seinät ala-osaltaan öljymaalattaviksi ja yläosaltaan kuten katotkin liimavärillä maalattaviksi. Vesikatot yllämainituissa rakennuksissa ovat peitetyt punaiseksi maalatulla mustapeltillä. Puurakennuksissa peitetään huoneitten seinien alaosat lautapaneelilla ja ylä-osat värjätyllä pingotuspahvilla. Lattiat on höylätyistä ja spontatuista lankuista, jotka öljymaalataan ja lakceerataan ja katot peitetään lautapaneelilla. Suurempien puurakennusten vesikatot peitetään punaiseksi maalatulla mustapeltillä, pienempien kattohuovalla.

Kuten jo mainittiin löytyy laitoksen portilla pieni portinvahdin asumus, jossa on huoneusto portinvahdille sekä huone naimisissa olevalle rengille sekä ulkohuone näitä varten. Jos matkaa täältä jatketaan laitokseen, tullaan ensin hallintorakennukselle. Tämän rakennuksen alikerrassa on kansliahuone laitoksen johtajalle ja taloudenhoitajalle sekä huone taloudenhoitajan apulaiselle, telefoonisentraali ynnä huone sen hoitajattarelle, operationihuone, laboratorio, ovenvartian huone, varastohuoneita, paloposti, huone yövahdille ynnä käymälät; toiseen kerrokseen asetetaan taloudenhoitajan asunto, asunto yhdelle alilääkärille, huoneet luonakävijöille ja kirkko. Rakennus, joka on kivestä, betonista valmistetuilla hirsikerroksilla, katetaan punaiseksi maalatulla mustalla peltillä.

Kun matkaa jatketaan hallintorakennuksen ohi tullaan rakennukselle keskuskyökkiä varten ja verstasrakennukselle.

Kyökkirakennus rakennetaan kivestä osaksi kolmi- osaksi nelikerroksiseksi. Kellarikerroksessa on leipomo, maitovarasto, panimo sekä ruokakammiot; ensimmäisessä kerroksessa on höyrykeittiö tarpeellisine lisähuoneineen sekä

ruokasalit lääkäreille ja palvelijoille; toisessa kerroksessa löytyy kokoushuone, ruokasalit hoitohenkilökunnalle sekä huoneusto kyökin hoitajattarelle ja neljänteen kerrokseen on sijoitettu huoneet naispalvelijoita varten.

Verstasrakennuksessa on neljä verstashuonetta, huoneita käsityöläisille, koneenkäyttäjille sekä naineille että naimattomille palvelijoille. Tämä rakennus on myöskin kivestä tulta kestävällä hirsikerroksella ja katetaan se punaiseksi maalatulla peltillä.

Viimemainitun rakennuksen vieressä on pesulaitosrakennus ja sen yhteydessä konehuone. Pesulaitos on sijoitettu kahteen kerrokseen; ensimmäisessä kerroksessa on suuri pesuhuone siihen kuuluvine sivuhuoneineen, joissa kaikki pesu toimitetaan höyryvoimalla, sen lisäksi vaatesuojia, pesutupa virkailijoita varten sekä vannahuone; toisessa kerroksessa löytyy mankeli- ja silityshuoneet, huone vaatteiden paikkaamista varten, pesunhoitajattaren huoneusto ja kaksi saunaa.

Siinä osassa rakennuksesta, johon koneteknillinen osa on sijoitettu, on höyrypannuhuone, konehuone, accummulatorihuone ja desinfioimishuone.

Paitsi näitä rakennuksia on laitoksen alueella olkilato, liiteri hyljätyitä tavaroita varten ja käymälä, kaikki pystyhirsistä ja laudoista.

Talousosasto sijaitsee pesulaitoksen itäpuolella. Tähän ryhmään kuuluu seuraavat rakennukset: puutarhurin asumus puusta, jossa myöskin on huone sikojen hoitajalle, kasvihuone kivestä, talli kuudelle hevoselle kivestä ja sen vieressä liiteri pystyhirsistä ja laudoista, olki- ja heinälato sekä vihdoin sikolätti kivestä sadalle sijalle ynnä aidattu piha eläimiä varten.

Pohjoiseen suuntaan tästä viimeksi mainitusta rakennusryhmästä on kolme rakennusta hoitajaperheille ja etelään siitä kaksi samanlaista rakennusta sekä vielä kauvemmaksi etelään päin ruumis- ja leikkuuhuone.

Alueen pohjoisrajalle on ylilääkärin asunto sijoitettu. Se rakennetaan puusta ja katetaan peltillä. Siinä on seitsemän asuinhuonetta, kyökki ja palvelijan huone. Huoneitten seinät peitetään pingoitetulla pahvilla ja tapeteilla, lattiat linoleumi matoilla ja katot kankaalle liisteröityllä paperilla. Ulkohuonerakennuksessa on puusta tehty tupa sekä liiteri ja käymälät pystyhirsistä ja laudoista. Ylilääkärille kuuluva jääkellari rakennetaan kivestä.

Alueen etelärajalla on taas kaksikerroksinen kivirakennus neljälle alilääkärille. Tämän rakennuksen kellarissa löytyy pesutupa ja leipomo sekä varastokellarit; ensimäisessä kerroksessa on kaksi asuinhuoneustoa, toinen neljä- toinen viisi huoneinen. Toinen kerros on aivan samanlainen kuin ensimäinen kahdella asuinhuoneustolla. Tämän rakennuksen viereen on sijoitettu jääkellari neljälle perheelle kuuluvilla varastohuoneilla.

Kaikki laitokselle kuuluvat rakennukset ovat luvultaan 51, joista 25 rakennetaan kivestä ja 26 puusta.

Kaikki kivestä rakennetut sairashuonerakennukset, kyökkirakennus ja verstasrakennus lämmitetään yhteisestä höyrypannukeskustasta tulevalla höyryllä. Höyry johdetaan maanalaisiin kammioihin asetetuilla putkilla mainittuihin rakennuksiin, joittenka kellareissa löytyy lämpökammioita joissa ilma lämmitetään höyrypattereilla. Näistä lämpökammioista virtaa lämmitetty ilma muurattujen kanavien kautta asianomaisiin sairashuoneisiin, joista pilaantunut ilma virtaa kanavia myöden vinnille ja sieltä puurumpujen ja korsteinien kautta ulkoilmaan. Niissä huoneissa, joissa potilaat eivät pysyttele, lämmitetään ilma huoneisiin asetettujen radiatorien kautta. Ne rakennukset, jotka ovat höyrykeskustan läheisyydessä, lämmitetään pakohöyryllä, mutta kauempana olevat rakennukset sitävastoin muutetulla korkeapainohöyryllä. Kaikki muut rakennukset lämmitetään joko kaakelilla tai peltillä varustetuilla uuneilla.

Useimpiin rakennuksiin laitetaan vesi- ja viemärijohdot, jotka saavat vetensä kaupungin vesijohdosta. Oulun kaupunki on sitoutunut antamaan vettä laitokselle 30 pennistä kuutiometriltä laitoksen rajalla. Laitoksen viemärijohto yhdistetään kaupungin laskujohtoon, jonka kaupunki on ottanut suorentaaksensa ja jatkaakseen laitoksen alueelle saakka 30,000 markan korvausta vastaan.

Lämpöistä vettä höyryllä lämmitettävien rakennusten kylpyhuoneisiin ja kyökkeihin valmistetaan siten että höyry suuresta johtoputkesta johdetaan kellareihin asetettujen vastakoneiden kautta. Nämät ovat vesijohtopaineen alaisena, joka painaa lämpimän veden kerroksiin. Erityisiä höyryjohtoja lämpöisen veden valmistamista varten ei ole tahdottu esittää suurien perustamiskustannuksien vuoksi erittäinkin kun voidaan tulla aikaan yksinkertaisella höyryjohdolla.

Laitos valaistaan sähkövalolla omasta valaistuskeskustasta, koska valaistus asiantuntijain lausunnon mukaan saadaan halvasta hinnasta sen kautta että sähkökoneitten käyttämällä höyryllä voidaan lämmittää eri rakennuksia. Oulun kaupunki on tarjonut virtaa kaupungin valaistussentraalista laitoksen tarpeisiin, mutta on tarjous hylätty koska valaistus oman sentraalin kautta taloudellisesti tulee edullisemmaksi.

Yövalaistusta varten tehtiin alkuaan kaksi vaihtoehdotusta, toinen accummulatori-järjestelmää varten, toinen suoranaista dynamokoneiden käyttöä varten. Tämän johdosta löytyy piirustuksissa erityinen huone accummulatoreita varten. Myöhemmin on kuitenkin accummulatorikäyttö asiantuntijain kehoituksesta jätetty sikseen, koska niitten käyttämisestä johtuva etu lienee epäilyksenalainen ja accummulatorit allaolevan laskelman mukaan kallistuttavat sekä perustamisen että hoidon. Accummulatorien hinta johtoineen nousee 37,800 markaksi ja accummulatorihuone 6,200 markaksi eli yhteensä 44,000 markaksi. Accummulatorien kestäväisyys on korkeintaan 15 vuotta, mutta voivat ne huo-

non hoidon takia pilaantua hyvinkin lyhyessä ajassa. Jos toinen dynamokone pidetään käynnissä yövalaistuksen takia, tarvitaan yksi koneenkäyttäjä entisten lisäksi. Tämän virkailijan palkka nousee 1,800 markkaan vuodessa, kun sitä vastoin ennen mainitun pääoman korko nousee 2,640 markkaan ja tähän vielä on laskettava uusi menoerä accummulatorien hankkimiseksi 15 vuoden kuluttua.

Vielä on mainittava että ehdotettujen 250 m² tulipinnalla ja 4.75 m² polttopinnalla varustettujen höyrypannujen kera liikkuvia arinoita ei ole voitu suurten kustannusten takia ehdottaa, vaikka ne olisivatkin olleet jokseenkin edullisia polttopuitten säästäjiä.

Kustannusarvioon on vihdoin otettu: aitaukset kävelypihan ympäri, tiet laitoksen alueella, kävelypihojen tasoittaminen ja heinänsiemenellä kylväminen sekä salaojittaminen, lautapermanto hiilipihaan, aitaukset, työväen tapaturmavakuutukset, niin hyvin kivi- kuin puurakennusten palovakuutus sekä johtavan arkkitehdin ja kahden rakennusmestarin palkat 70 kuukauden aikana.

Paitsi yllämainittuja menoja on arvioon otettu kustannukset erityisiä sisustamistöitä sekä telefonilaitosta varten, mitkä työt eivät ole mainitut summittaisessa kustannusarviossa, mutta jotka edullisimmin ja halvemmin toimitetaan rakennustöiden yhteydessä.

Yllämainittujen töitten kustannukset nousevat 4,297,955 markkaan, jonka lisäksi tulee 52,045 markkaa arvaamattomia töitä varten. Valmiina tulisi koko laitos maksamaan 4,350,000 markkaa.

Lapinlahden keskuslaitos.

Sittenkuin osa laitoksen vintistä tulipalon kautta 25 päivänä Heinäkuuta oli turmeltunut myönsi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä 2,900 markkaa niitten vahinkojen korjaamiseksi, joita tulipalo oli aikaansaanut.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 174 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 48,244. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.55 markkaan.

Niuvanniemen keskuslaitos.

Maaliskuun 22 päivälle päivätyssä kirjeessä esitti Lääkintöhallitus K. Senaattiin että keskuslaitoksen halkosahalta ja pesulaitokselta päärakennukselle johtava tie korjattaisiin oheenpannun 4,650 markkaan nousevan kustannusarvion mukaan, että tien teettämiseen laitoksen uuden paviljongin ja sähkökeskustan ympärille myönnettäisiin 1,500 markkaa, että sähköjohto vedettäisiin keskuslaitoksen toimitsijan asuntoon saakka ja siihen myönnettäisiin 3,385

markkaa sekä että kaikkien näiden töiden teettäminen jätettäisiin Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi. Elokuun 6 päivänä päätti Senaatti, että edellä mainittu halkosahalta ja pesulaitokselta johtava tie oli vuoden kuluessa korjattava sekä myönsi sitä varten 4,650 markkaa sekä että uuden paviljongin ja sähkökeskustan ympärille ehdotettu tie, kuin myöskin toimitsijan asuntoon saakka vedettävä sähköjohto oli teetettävä seuraavana vuotena 4,885 markan suuruisella sitä varten myönnettävällä määrärahalla.

Toukokuun 26 päivänä nimitettiin ensimmäinen alilääkäri A. Lindroth laitoksen ylilääkäriksi.

Huhtikuun 29 päivänä vahvistettiin korkeimmassa paikassa uusi vuosirahasääntö laitokselle.

Siviilitoimituskunnalle osottamassaan kirjeessä Elokuun 19 päivältä ilmoitti Yleisten rakennusten Ylihallitus että edellisenä vuotena rakennetun uuden paviljongin hirsilaitteet olivat alkaneet lahota ja anoi että 3,400 markan suuruinen määräraha annettaisiin sen käytettäväksi puheenaoleviin korjaustöihin, joiden kustannukset sitten olisivat oikeudenkäynnin kautta urakoitsijalta haettavat. Syyskuun 2 päivänä myönsi K. Senaatti pyydetyt rahat samalla kun se käski Ylihallitusta toimeenpanemaan perinpohjaisen tutkimuksen siitä mistä sanottu lahoutuminen aiheutuu.

Lokakuun 19 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti M. J. Kiljander ensimmäiseksi alilääkäriksi laitokseen.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 418 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 120,419. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.28 markkaan.

Pitkäniemen keskuslaitos.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen tekemästä esityksestä myönsi K. Senaatti 19 päivä Lokakuuta 3,266 markkaa 90 penniä keskuslaitoksen VII:nnen paviljongin suuren kylpyhuoneen vesijohtolaitteiden uudistukseen ja siitä aiheutuviin muihin korjaustöihin.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 637 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 181,150. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.58 markkaan.

Käkisalmen turvalaitos.

Huhtikuun 29 päivänä vahvistettiin korkeimmassa paikassa uusi vuosirahasääntö turvalaitosta varten.

Lääkintöhallituksen 19 päivänä Marraskuuta 1909 tekemästä esityksestä myönsi K. Senaatti 19 päivä Huhtikuuta 1910 varahöyrypannun asettamista varten turvalaitoksen höyrypannuhuoneeseen 8,300 markkaa.

Turvalaitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 172 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 58,310. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1.99 markkaan.

Seilin turvalaitos.

Turvalaitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 53 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,755. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1.88 markkaan.

Sairasvuoteitten yhteinen luku kaikissa mielisairaslaitoksissa oli vuoden 1910 lopussa 1,318. Vuoden kuluessa hoidettiin kaikkiaan 1,717 henkilöä, nimittäin 947 eli 55.15 % miestä ja 770 eli 44.85 % naisia. Näistä oli vuodelta 1909 jääneitä 647 miestä ja 556 naista eli yhteensä 1,203 sairasta, se on 70.06 % kaikista hoidetuista.

Hoidokkaista uloskirjoitettiin 248 miestä ja 154 naista eli yhteensä 402 henkilöä, tehden 23.41 % kaikista hoidetuista. Laitoksiin jäi vuodeksi 1911 699 miestä ja 616 naista, yhteensä 1,315 henkilö eli 76.58 % kaikista hoidokkaista. Taulu 10. Tässä tulee huomauttaa että taulu 10 osoittaa vastaanotetut ja uloskirjoitetut jokaisessa laitoksessa erikseen, jonka takia ei ole voitu välttää että hoidokas, joka yhdestä laitoksesta on uloskirjoitettu ja vastaanotettu toiseen laitokseen, on merkitty kahdesti, kuin myöskin että henkilö, joka useamman kerran on uloskirjoitettu ja jälleen takaisin otettu, joka kerta on saanut uuden päiväkirjanumeron ja tämän mukaisesti otettu tähän ja seuraaviin tauluihin.

Sisäänotettujen ja hoidettujen suhde toisiinsa eli vaihdon suuruus eri mielisairaslaitoksissa on ollut: Lapinlahden keskuslaitoksessa 25.3 %, Niuvanniemen keskuslaitoksessa 22.7 %. Pitkäniemen keskuslaitoksessa 23.9 %, Käkisalmen turvalaitoksessa 11.0 %, Seilin turvalaitoksessa 4.4 % sekä vastaanottolaitoksissa 79.5 %. Eri vastaanottolaitoksissa on suhde ollut: Turussa 100 %, Viipurissa 53.5 %, Mustasaaressa, 100.0 %, Oulussa 42.9 % ja Mikkelissä 65.7 %.

Eri sairaudenmuodoista Lapilahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin, turvalaitoksiin ja vastaanottolaitoksiin vuoden aikana vastaanotetuissa sattui:

Melancholia	25,	14	mies-	ja	11	naishenkilöllä = 4.9 %
Amentia	11,	8	»	»	3	» = 2.1 »
Mania	154,	68	»	»	86	» = 30.0 »
Paranoia	29,	18	»	»	11	» = 5.6 »
Dementia	220,	130	»	»	90	» = 42.8 »
Psychosis ex intoxicatione	6,	6	»	»	—	» = 1.2 »
Tumor cerebri	1,	1	»	»	—	» = 0.2 »
Dementia paralytica	29,	25	»	»	4	» = 5.6 »
Dementia postapoplectica	1,	1	»	»	—	» = 0.2 »
Insania epileptica	11,	10	»	»	1	» = 2.1 »
Insania hysterica et neurasthenica	11,	5	»	»	6	» = 2.1 »
Imbecillitas	7,	7	»	»	—	» = 1.4 »
Debilitas	2,	2	»	»	—	» = 0.4 »
Idiotia	2,	2	»	»	—	» = 0.4 »
Ei mielisairaat	5,	3	»	»	2	» = 1.0 »

Yksinkertainen mielisairaus, *Insania simplex*, vaivasi 445 hoidokasta, 244 miestä ja 201 naista, se on 86.6 % kaikista sisäänkirjoitetuista. Taulu 11.

Vuoden kuluessa vastaanotettujen *ikä* käy selville taulusta 12. Tästä nykyy että ikäluokka 21—30 v. omisti suurimman luvun 175, joka tekee 34.0 %. Ikäluokka 31—40 v. seuraa lähinnä 149 potilaalla eli 29.0 %. Ikäluokkaan 41—50 v. kuului 75 henkilöä, eli 14.6 %, ikäluokkaan yli 50 vuotta 67 eli 13.0 % sekä ikäluokkaan alle 21 vuotta 44 eli 8.6 %. Neljän, eli 0.8 %, ikä oli tuntematon.

Siitä ajasta, minkä sairaus on kestänyt ennen sisäänkirjoittamista tehdään Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksista sekä Käkisalmen turvalaitoksesta selkoa 305 potilaan suhteen. Näistä oli sairaus 32:lla eli 10.5 % alkanut 3 kuukauden sisään ennen vastaanottoa, 111:sta eli 36.4 % oli se kestänyt 3—12 kuukautta, 72:lla eli 23.6 %, 1—2 vuotta, 21:llä eli 6.9 %, 2—3 vuotta, 8:lla eli 2.6 %, 3—4 vuotta 16:sta eli 5.2 %, 4—5 vuotta sekä 45:llä eli 14.8 % enemmän kuin 5 vuotta.

304:ssä tapauksessa on saatu selville onko mielisairautta ilmestynyt ennen sitä kohtausta, jonka takia sairas on laitokseen otettu. Tulos on että 248:llä eli 81.6 % edelläkäypää kohtausta ei ole ollut, että 31:llä eli 10.2 %, yksi, 10:sta eli 3.3 % kaksi, 4:llä eli 1.3 % kolme sekä 11:sta eli 3.6 % neljä tahi useampi kohtaus on sattunut. Likempi selvitys saadaan seuraavasta yhteenvedosta:

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän, sairauden kestävyyden ennen vastaanottamista sekä edellä käypien kohtauksien luvun.

Öfversigt öfver i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1910 intagna sjuka jämte uppgift å sjukdomens bestånd före intagningen och antal förutgångna anfall.

Tauti. Sjukdom.	Sairauden kestävyys ennen vastaanottamista. Sjukdomens bestånd före intagningen.																		Edelläkäypien kohtauksien luku. Antalet förutgångna anfall.											
	Under 3 månader. Alle 3 kuukautta.		3—12 månader. 3—12 kuukautta.		1—2 år. 1—2 vuotta.		2—3 år. 2—3 vuotta.		3—4 år. 3—4 vuotta.		4—5 år. 4—5 vuotta.		Öfver 5 år. Yli 5 vuotta.		Okändt. Tuntematon.		Summa. Yhteensä.		Intet. Ei mitään.		Ett. Yksi.		Två. Kaksi.		Tre. Kolme.		Fyra eller flera. Neljä eli useita.		Okändt. Tuntematon.		Summa. Yhteensä.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	8	21	65	34	33	27	11	5	2	2	8	8	14	16	1	—	142	113	113	85	12	17	6	4	3	1	6	5	2	1	142	113
Tumor cerebri	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dementia paralytica	1	—	5	2	8	2	5	—	1	—	—	—	—	—	1	—	21	4	20	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	21	4
Insania epileptica	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	1	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
» hyster. et neurasth.	1	1	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	5	6	4	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6
Imbecillitas, Idiotia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Debilitas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Ei mielisairaita — Icke sinnessjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Yhteensä — Summa	10	22	73	38	42	30	16	5	6	2	8	8	28	17	3	1	186	123	155	93	13	18	6	4	3	1	6	5	3	2	186	123

Ikä, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin vuonna 1910 otetuita hoidokkaita, näkyy seuraavasta taulusta:

Taulu osottava ijän, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotetuita hoidokkaita.

Öfversikt öfver åldern då sinnessjukdom första gången uppträdde hos de år 1910 i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl intagna.

Tauti. Sjukdom.	Alle 11 vuotta. Under 11 år.		11—15 vuotta. 11—15 år.		16—20 vuotta. 16—20 år.		21—25 vuotta. 21—25 år.		26—30 vuotta. 26—30 år.		31—35 vuotta. 31—35 år.		36—40 vuotta. 36—40 år.		41—45 vuotta. 41—45 år.		46—50 vuotta. 46—50 år.		51—60 vuotta. 51—60 år.		61—70 vuotta. 61—70 år.		Yli 70 vuotta. Öfver 70 år.		Tuntematon. Okändt.		Yhteensä. Summa.		Yhteensä. Summa.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	—	—	7	4	20	22	43	19	27	23	15	14	11	8	5	8	7	5	4	4	1	4	—	1	2	1	142	113	255
Tumor cerebri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Dementia paralytica	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	1	1	1	5	—	4	2	5	—	—	—	—	—	1	—	21	4	25
Insania epileptica	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	—	7
» hyster. et neurasth.	—	—	—	—	1	2	3	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6	11
Imbecillitas, Idiotia	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Debilitas	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ei mielisairaita — Icke sinnessj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa	12	—	7	4	23	24	47	20	27	24	20	15	12	10	11	8	12	7	10	4	1	4	—	1	4	2	186	123	309

Taulusta käy selville että 303 tapauksessa, josta tietoja ijän suhteen on saatu, 12 eli 4.0 % oli ikäluokassa alle 11 vuotta, 11 eli 3.6 % oli ikäluokassa 11—15 vuotta, 47 eli 15.5 % ikäluokassa 16—20 v., 67 eli 22.1 % isäluokassa 21—25 v., 51 eli 16.8 % ikäluokassa 26—30 v., 35 eli 11.6 % ikäluokassa 31—35 v., 22 eli 7.3 % ikäluokassa 36—40 v., 19 eli 6.3 % ikäluokassa 41—45 v., 19 eli 6.3 % ikäluokassa 46—50 v., 14 eli 4.6 % ikäluokassa 51—60 v., sekä 6 eli 1.9 % oli yli 60 vuotta.

Mitä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen v. 1910 vastaanotettujen siviilisäätyyn tulee, näkyy seuraavasta taulusta että 309:stä vastaanotetusta 119 miestä ja 65 naista eli yhteensä 184 henkilöä, tehden 59,6 % kaikista, oli naimattomia, että 59 miestä ja 47 naista eli yhteensä 106 henkilöä, tehden 34,3 % kaikista, oli naineita, että 7 miestä ja 11 naista, yhteensä 18 henkilöä, tehden 5,8 % kaikista, oli leskiä sekä että 1 naisen, tehden 0,3 % kaikista oli tuntematon.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten siviilisääty.

De i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1910 intagnas civilstånd.

Tauti. Sjukdom.	Naimattomia. Ogifta.		Naineita. Gifta.		Leskiä. Änkor.		Eroitettuja. Frånskilda.		Tuntematon. Okänd.		Yhteensä. Summa.		Yhteensä. Summa.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	94	62	41	42	6	9	—	—	1	—	142	113	255
Tumor cerebri	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Dementia paralytica	9	—	12	2	—	2	—	—	—	—	21	4	25
Insania epileptica	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
» hyster. et neurasth.	3	3	2	3	—	—	—	—	—	—	5	6	11
Imbecillitas, Idiotia	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Debilitas	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ei mielisairaita — Icke sinnessjuka	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa	119	65	59	47	7	11	—	—	1	—	186	123	309

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen, vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa on mielisairautta tavattu 145 tapauksessa kuten seuraavasta taulusta käy selville.

Taulu osottava mielisairauden esiintymistä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa.

Öfversigt öfver förekomsten af sinnessjukdom inom de i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1910 intagnes slägt.

Tauti — Sjukdom.	Mielisairautta. — Sinnessjukdom hos																Yhteensä. Summa.	
	isässä. fader.		äidissä. moder		sekä isässä että äidissä, sekä hos fader som moder.		fadrens föräldrar eller syskon.		isän vanhemmissa, veljissä tai sisarissa. föräldrar eller syskon.		äidin vanhemmissa veljissä tai sisarissa. moderns föräldrar eller syskon.		sekä isän että äidin vanhemmissa, veljissä tai sisarissa. båda föräldrarnas föräldrar eller syskon.		sisaruksissa. syskon.		serkuksissa. kusiner.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	15	6	16	5	1	2	15	9	10	7	1	1	12	14	10	6	80	50
Dementia paralytica	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	3	1
Insania epileptica	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
» hyster. et neurasth.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Imbecillitas. Idiotia	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—
Debilitas	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Ei mielisairas — Icke sinnessjuk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Yhteensä. — Summa	17	6	17	5	1	2	19	9	13	9	1	1	15	14	10	6	93	52

Otaksuttavat syyt mielisairauteen vuonna 1910 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vastaanotetuissa hoidokkaissa selviävät seuraavasta yhteensovittelusta.

Taulu osottava otaksuttavat syyt mielisairauteen Lapinlahden, Niuvanniemen Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotetuissa hoidokkaissa.

Öfversigt öfver antagliga orsaker till sinnessjukdomens uppkomst hos de i Lappviks Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1910 ntagna.

Otaksuttavat syyt. Antagliga orsaker.	Tauti. — Sjukdom.														Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Tumor cerebri.		Dementia paralytica.		Insania epileptica.		Insania hyster. et neurasthen.		Imbecillitas. Idiotia.		Debilitas.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.
Mielenliikutukset, suru — Sinnesrörelse, sorg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Suru — Sorg	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Taloudelliset huolet — Ekonomiska bekymmer	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Mielenliikutus, pelästyminen — Sinnesrörelse, skrämsel	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	4

Otaksuttavat syyt. Antagliga orsaker.	Tauti — Sjukdom.														Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Tumor cerebri		Dementia paralytica.		Insania epileptica.		Insania hyster. et neurasthen.		Imbecillitas. Idiotia.		Debilitas.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä
Liikarasitus — Öfveransträngning ..	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Amerikan matkat — Amerikaresa ..	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Lakot — Strejker	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Lapsivuode ja sen seuraukset — Barnsäng och dess följder	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Partus ja kuumetauti — Partus och febersjukdom	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Klimakterium	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Senium	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Epilepsia	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Kuumetauti — Febersjukdom	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ruumiillinen sair. — Kroppslig sjukd.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Ruumiillinen heikkous ja mielenliikut. — Kroppslig svaghet och sinnesrör.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Synnynnäinen dispositioni — Ärftlig disposition	47	29	—	—	—	—	2	—	2	1	5	—	1	—	57	30	87
S:n s:n Lapsivuode — D:o d:o Barnsäng	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
S:n s:n Liikarasitus — D:o d:o Öfveransträngning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
S:n s:n Pelästymin. — D:o d:o Skrämsel	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
S:n s:n Rakkaudenvaivat — D:o do Kärleksgrubbel	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
S:n s:n Juorut ja panettelut — D:o d:o Skvaller och förtal	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
S:n s:n Alkoholin väärin käyttäminen — D:o d:o Alkoholmissbruk	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
S:n s:n Isä alkoholisti — D:o d:o Fadern alkoholist	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	5
Isä alkoholisti — Fadern alkoholist	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	7	15
Isä ja äiti alkoholistit — Fadern och modern alkoholister	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	5	17
Juoppoutta isän suvussa — Alkoholism i faderns slägt	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Alkoholin väärin käyttäminen — Alkohol missbruk	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Lues	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
Trauma	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
Tuntematon — Okänd	59	49	—	—	13	4	1	—	2	3	3	—	—	—	78	56	134
Yhteensä — Summa	142	113	1	—	21	4	7	—	5	6	8	—	1	—	185[1]	123	308

[1]) 1 m. vastaanotettu tutkittavaksi on poistettu — 1 m. intagen för observation uteslutes.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten sääty ja ammatti näkyy seuraavasta taulusta:

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten säädyn ja ammatin.

Öfversigt öfver de i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1910 intagnas stånd och yrke.

Sääty ja ammatti. Stånd eller yrke.	Tauti. — Sjukdom.																Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Insania		Tumor cerebri.		Dementia paralytica.		Insania epileptica.		Insania hysteri et neurasthen.		Idiotia.		Imbecillitas.		Debilitas.		Ei mielisairaita. — Icke sinnessjuka.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.
Siviili virkamiehiä ja heidän perh. — Civila tjänstemän och deras familjer	3	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	9
Säätyläisiä — Ståndspersoner	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Kouluopettajia ja opettajattaria — Skollärare och lärarinnor	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Ylioppilaita ja kouluoppilaita — Studenter och skolelever	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	1	7
Farmaseuttejä — Farmaseuter	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Apteekkareja, kauppiaita, agentejä, kauppa-apulaisia ja heidän perheitä — Apotekare, köpmän, agenter, handelsbiträden och deras familjer	4	4	—	—	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	8	5	13
Konttoristeja ja heiden perheitä — Kontorister och deras familjer	3	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6
Talonomistajia — Gårdsägare	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Rautatien virkailijoita ja heidän perheitä — Järnvägsbetjänte och deras familjer	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2
Lukkareja — Klockare	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sairaanhoitajia — Sjukvårdare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Diakonissoja — Diakonissor	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Poliisikonstapeleja ja heidän perh. — Poliskonstaplar och deras familj.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Rakennusmestareja ja heidän perh. — Byggmästare och deras familjer	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Vahtimestareja ja heidän perheitä — Vaktmästare och deras familjer	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Merikapteeneja, merimiehiä, lämmittäjiä — Sjökaptener, sjömän, eldare	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	1	5
Typografeja — Typografer	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Käsityöläisiä ja heidän perheitä — Handtverkare och deras familjer	10	7	—	—	1	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	15	7	23
Työmiehiä kaupungeissa — Arbetare i städer	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	4	4	8
Työmiehiä maalla — Arbetare på landet	28	12	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	31	13	44
Tehtaantyöläisiä — Fabriksarbetare	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5
Palvelijoita ja heidän perheitä — Tjänare och deras familjer	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14
Agronomeja, talonpoikia, talollisia ja heid. perh. — Agronomer, bönder, rusthållare och deras familjer	38	22	—	—	3	2	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	44	25	69
Torppareita ja vuokraajia — Torppare och arrendatorer	14	15	1	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	19	16	35
Itsellisiä — Inhysingar	15	13	—	—	2	1	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	21	15	36
Metsänkonduktööreja — Skogskonduktörer	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1

Sääty ja ammatti. Stånd och yrke.	Tauti. — Sjukdom.																Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Tumor cerebri.		Demontia paralytica.		Insania epileptica.		Insania hysteret neurasth.		Idiotia.		Imbecillitas.		Debilitas.		Ei mielisairaita — Icke sinnessjuka.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.
Työnjohtajia — Arbetsledare	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Kanavanvartian tytär — Kanalvaktsdotter	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ajurin tytär — Åkare dotter	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Vaivaisboitolaisia — Fattighjon	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Vankeja — Fångar	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	1	6
Yhteensä — Summa	142	113	1	—	21	4	7	—	5	6	8	—	1	—	1	—	186	123	309

Mitä vuoden aikana kaikissa mielisairaslaitoksissa hoidettujen potilaitten asuntopaikkaan tulee näkyy taulusta XIII että 510 vastaanotetusta 402 eli 78,8 % asui maalaiskunnissa ja 108 eli 21,2 % kaupungeissa.

Vuoden kuluessa hoidetuista uloskirjoitettiin 399, joista 246 miestä = 61,7 % ja 153 naista = 38,3 %. Taulu XIV.

Näistä uloskirjoitettiin:

124, 64 miestä ja 60 naistä *terveenä* ..... = 31,1 %
97, 61 » » 36 » *paremmaksi tuleena* ..... = 24,3 »
127, 87 » « 40 » *parantumatta* ..... = 31,8 »
51, 34 » » 17 » *kuolleena* ..... = 12,8 »

Taulu XV osoittaa parantuneitten sairauden muodon, iän ja oloajan laitoksessa. 124 parantuneista oli 19 eli 15,3 % alle 21 vuoden; 44 eli 35,5 % kuuluivat ikäluokkaan 21—30 vuotta; 39 eli 31,5 % ikäluokkaan 31—40 vuotta; 15 eli 12,1 % ikäluokkaan 41—50 vuotta ja 7 eli 5,6 % oli yli 50 vuotta.

22 hoidokasta eli 17,7 % oleskelivat laitoksessa alle 3 kuukautta, 57 eli 46,0 % 3—6 kuukautta, 27 eli 21,8 % 6—12 kuukautta, 16 eli 12,9 % 1—3 vuotta ja 2 eli 1,6 % 3—5 vuotta.

Taudin kulku sen alusta alkaen siksi kun potilas terveenä päästettiin on saatu selville 117 tapauksessa. Annetuista ilmoituksista tässä suhteessa näkyy että tauti 17 tapauksessa = 14,5 % oli kestänyt alle 3 kuukautta, 16 tapauksessa = 13,7 % 3—6 kuukautta, 42 tapauksessa = 35,9 % 6—12 kuukautta, 33 tapauksessa = 28,2 % 1—2 vuotta, 5 tapauksessa = 4,3 % 2—3 vuotta ja 4 tapauksessa = 3,4 % yli 3 vuotta.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa kuolleista on saatu seuraava selonteko.

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa vuonna 1910 kuolleet hoidokkaat.

Öfversigt öfver i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1910 aflidna.

Tauti. Sjukdom.	Ikä — Ålder.												Oloaika hoitolaitoksessa. Vistelsetid inom anstalten.										Taudin kestävyys ennen vastaanottamista. Sjukdomens bestånd före intagningen.											
	Under 20 år.		Alle 20 vuotta. 21—30 år.		21—30 vuotta. 31—40 år.		31—40 vuotta. 41—50 år.		41—50 vuotta. Öfver 60 år.		Yli 60 vuotta. Summa.		Yhteensä.		Under 3 mån.		Alle 3 kuukautta. 3—12 månader.		3—12 kuukautta. 1—5 år.		1—5 vuotta. Öfver 5 år.		Yli 5 vuotta. Summa.		Yhteensä.		Under 3 mån.		Alle 3 kuukautta. 3—12 månader.		3—12 kuukautta. 1—2 år.		1—2 vuotta. 2—3 år.		2—3 vuotta. 3—5 år.		3—5 vuotta. Öfver 5 år.		Yli 5 vuotta. Summa.		Yhteensä.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	—	—	4	—	3	3	2	2	4	4	13	9	—	—	5	1	4	7	4	1	13	9	—	—	3	1	4	—	3	2	3	—	—	6	13	9
Tumor cerebri	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Psychosis post-apoplectica..	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Dementia paralytica	—	—	—	—	8	1	5	—	3	—	16	1	4	—	1	—	11	1	—	—	16	1	—	—	5	—	1	—	2	1	8	—	—	—	16	1
Insania epileptica	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Yht. — Sum.	—	—	4	2	11	4	8	2	7	4	30	12	5	—	6	2	15	9	4	1	30	12	—	—	9	1	5	—	5	4	11	1	—	6	30	12

Taulu osottava tilapäiset taudinkohtaukset vuonna 1910 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetuissa potilaissa.

Öfversigt öfver tillfälliga sjukdomar hos de år 1910 i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl vårdade.

Tauti. Sjukdom.	Lapinlahden keskuslaitos. Lappviks centralanstalt.		Niuvanniemen keskuslaitos. Fagernäs centralanstalt.		Pitkäniemen keskuslaitos. Pitkäniemi centralanstalt.		Käkisalmen turvalaitos. Kexholms asyl.		Yhteensä. Summa.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä
Septico-pyaemia	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Erysipelas	—	—	—	—	2	3	—	1	2	4	6
Influenza, febricula	1	—	2	—	5	7	3	2	11	9	20
Rheumatism. artic. ac.	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	2
Angina tonsillaris	—	5	—	—	5	3	—	1	5	9	14
Furuncul., carbuncul	2	2	1	2	—	—	—	—	3	4	7
Abscessus, phlegmone	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2	4
Panaritium	—	—	5	1	—	—	—	—	5	1	6
Bursit praepatellar. purul.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Lymphadenitis colli	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Ischias bilateralis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Herpes nasi et colli	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Eczema	1	1	1	3	—	—	—	1	2	5	7
Gangraena cruris	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Anaemia gravis	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Bronchitis, pneumonia katarrh., bronchopneumonia	1	—	1	3	—	—	—	1	2	4	6
Tuberculos. pulm.	—	—	—	2	4	1	—	—	4	3	7
Myocarditis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Enteritis, gastrit., gastroent.	—	3	10	10	6	4	2	3	18	20	38
Appendicitis	—	—	—	1	2	—	—	—	2	1	3
Tuberc. intest.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Ileus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Helminthiasis	1	—	—	—	12	8	—	—	13	8	21
Nephritis	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Vuln. contusa, incisa	4	—	13	8	—	—	—	—	17	8	25
» » reg. var.	—	—	—	—	9	7	—	—	9	7	16
Fract. colli scapulae	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
» phalangis digit.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Combustio	1	—	—	2	—	—	—	—	1	2	3
Decubitus	2	—	1	—	—	—	—	—	3	—	3
Silmätauteja—Ögonsjukdomar	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Korvatauteja—Öronsjukdomar	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	2
Yhteensä—Summa	14	15	42	34	47	38	5	9	108	96	204

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa vuonna 1910 kuolleitten hoidokkaitten kuolemansyyt.

Öfversigt öfver dödsorsakerna hos de år 1910 i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl aflidna.

Tauti. Sjukdom.	Kuolemansyy. — Dödsorsak.																																		Yhteensä. Summa.		
	Septico—pyaemia.		Erysipelas faciei.		Pneumonia cruposa		Bronchopneumonia.		Bronchopneumonia, leptomening. purulent. circumscripta.		Tubere. pulm. et intest.		Vitium cordis.		Paralysis cordis.		Arteriosclerosis		Appendicitis		Ileus.		Carcin. renis sin., metastases pulm., pleur. cerebri; bronchopneumon.		Paralysis generalis.		Tumor cerebri.		Apoplexia cerebri.		Meningoenceph. chron.		Anaemia.		Combustio.		Suffocatio.		Suicidium.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.
Insania simplex	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	4	3	2	—	—	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	13	9	22
Tumor cerebri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Psychosis postapoplectica .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	16	1	17
Insania epileptica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Yhteensä—Summa	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	4	4	2	—	—	1	—	1	1	—	—	1	1	—	13	—	1	—	—	1	3	—	1	—	—	1	—	1	—	1	30	12	42

Taulu osottava kuinka Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksien sekä Käkisalmen turvalaitoksen hoidokkaat vuonna 1910 jakaantuvat päivämaksuihin nähden.

Lapinlahden keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk.	4: —	109 hoitopäivää
» » »	3: 30	1,044 »
» » »	2: 20	7,431 »
» » »	1: 50	730 »
» » »	1: 10	25,250 »
» » »	—: 50	1,640 »
Vapaa vuode		12,040 »
	Yhteensä	48,244 hoitopäivää.

Niuvanniemen keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk.	3: 50	1,517 hoitopäivää.
» » »	2: 20	15,736 »
» » »	1: 10	78,958 »
» » »	—: 82.5	365 »
» » »	—: 55	4,475 »
» » »	—: 50	454 »
Vapaa vuode		18,914 »
	Yhteensä	120,419 hoitopäivää.

Pitkäniemen keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk.	3: 30	1,507 hoitopäivää.
» » »	2: 20	16,077 »
» » »	1: 10	142,108 »
» » »	—: 55	1,432 »
» » »	—: 50	365 »
Vapaa vuode		19,661 »
	Yhteensä	181,150 hoitopäivää.

Käkisalmen turvalaitos.

Päivämaksu à Smk.	2: —	426 hoitopäivää.
» » »	1: 10	39,800 »
» » »	—: 55	1,825 »
» » »	—: 30	365 »
Vapaa vuode		15,894 »
	Yhteensä	58,310 hoitopäivää.

Päivämaksun suoritti.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkäniemen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Sairaat itse tahi heidän omaiset ja holhoojat	35	43	78	88	76	164	101	73	174	16	12	28	444
Talolliset, tuttavat tahi sairasrahastot ja yhdistykset	1	1	2	2	3	5	10	21	31	—	—	—	38
Kunnat tahi vaivaishoito	27	16	43	123	90	213	208	157	365	48	49	97	718
Tuomiokapitulit	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	2
Rautatien hallitus	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Kenraalikuvernöörin kanslia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Maksutta hoidetut (elinkautisesti vastaanotetut, kriminaalipotilaat, ja vapaa vuodetta nauttivat)	33	17	50	25	10	35	50	9	59	33	13	46	190
Yhteensä	97	77	174	239	179	418	371	260	631	97	75	172	1,395

Vuonna 1910 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetut kriminaalipotilaat ovat tehneet seuraavat rikokset.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkäniemen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Ryöstö	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Murha eli tappo	2	—	2	10	1	11	1	—	1	14	1	15	29
Murhanyritys	—	—	—	1	—	1	1	1	2	2	—	2	5
Lapsenmurha	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	3	3	5
Pahoinpitely	2	—	2	4	—	4	—	—	—	2	—	2	8
» kuolemanseurauksella	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Alistumattomuusrikos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Kieltäytyminen työnteosta	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Laiminlyönti virantoimituksessa	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Varkaus	4	—	5	3	—	3	1	—	1	10	2	12	21
» ja petos	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» ja murhapoltto	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Murhapoltto	3	—	3	—	—	—	2	—	2	2	2	4	9
Osallisuus murhapolttoon	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ilkivaltaisuus	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vekselin väärennys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Väärän rahan kaupaksi tyrkyttäminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Raiskaamisen yritys	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	2
Siveellisyysrikos	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Yhteensä	19	2	21	19	3	22	8	1	9	32	9	41	93

Taulu XVI on yhteenveto maassa 31 p:nä joulukuuta 1910 löytyvistä mielisairaista, joka on laadittu niitten luettelojen mukaan, jotka maan papisto 53 § Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armollisessa julistuksessa 28 päivältä toukokuuta 1889, koskeva lähempiä määräyksiä mielisairaitten hoidosta, nojalla on velvollinen vuosittain jättämään piirilääkäreille julistukseen liitetyn kaavan mukaan. Lähetetyt luettelot ovat kuitenkin näyttäytyneet puutteellisiksi mielisairaslaitoksiin otettuihin potilaisiin nähden, jonka takia niitä on täytynyt täydentää mielisairaslaitoksista, vastaanottolaitoksista ja turvalaitoksista Lääkintöhallitukselle saapuneitten vuosikertomuksien mukaan

Vuoden 1910 lopussa löytyi maassa 8,334 mielivikaista henkilöä, joista 2,364 on sairastunut lapsena (tylsämielisiä ja idiootteja) sekä 5,970 vanhempina (mielisairaita rajoitetussa merkityksessä). Kun Suomen väkiluku vuoden 1910 lopussa oli 3,120,264 tuli 10,000 asukasta kohti 26.7 mielisairasta tahi, jos molemmat ryhmät eroitetaan toisistaan, 7.6 tylsämielistä ja idioottia sekä 19.1 mielisairasta rajoitetussa merkityksessä

Kuntain sairastuvat.

Vuoden 1905 lopulla *) oli maassamme kaikkiaan 27 sairastupaa, joissa oli yhteensä 293 sairasvuodetta varsinaisella sairaalaosastolla 2 vuodetta synnytys-, 15 epidemia- ja 4 mielisairaiden osastolla. Näistä sairastuvista nauttivat valtioapua kaikki muut paitsi Heinäveden sairastupa ja Viipurin maalaiskunnan epidemia sairaala.

Vuoden 1905 jälkeen on valtioapuja sairastupia varten myönnetty:

V. 1906: *Heinäveden ja Lopen kunnille.*

V. 1907: *Puumalan kunnalle ja Karstulan krist. seuralle.*

V. 1908: *Someron kunnalle.*

V. 1909: *Urjalan, Närpiön, Lohjan ja Janakkalan kunnille.*

V. 1910: *Helsingin kunnalle ja Parikkalan samarialais-seuralle* sekä *Paraisten sairaalayhdistykselle.*

V. 1911: *Leppävirran kunnalle;*

sitä paitsi on perustettu epidemiasairaalat

Helsingin (15 vuodetta) ja *Porvoon* (12 vuodetta) *maalaiskunnissa* sekä *Valkealan kunnassa* (14 vuodetta)

Alla olevasta taulusta käy lähemmin esiin, milloin valtioavut sairastuville on myönnetty, kuinka paljon aluksi, milloin sairastupa on avattu, sairasvuoteiden luku, nykyisen valtioavun määrä ja aika, milloin se päättyy.

*) Lääkintöhallituksen vuosikertomus vuodelta 1904; Liite I, siv. 55—69.

Kunnat, jotka omistavat sairastuvat.	Ensi valtioapu.				
	Milloin myönnetty?	Moneksiko vuodeksi?	Sisustukseen.	Vuosittain ylläpitoa varten.	Kuinka monelle vuoteelle?
Ruovesi	$18^{8}/_{12}85$	$18^{1}/_{1}87$:ään	225	400	4
Keuru	$18^{31}/_{10}91$	3	700	700	10
Joroinen (naisyhdistys)	$18^{9}/_{10}93$	3	1,500	750	10
Loimaa—Alastaro—Metsämaa	$18^{15}/_{10}94$	5	750	750	10
Jaakkimaa	$18^{15}/_{10}94$	5	—	750	10
Uusikirkko	$18^{18}/_{11}95$	10	250	375	6
Viitasaari	$18^{18}/_{11}95$	10	750	750	10
Lapua	$18^{18}/_{11}95$	10	750	750	10
Virtai	$18^{18}/_{11}95$	10	750	750	10
Juva	$18^{8}/_{10}96$	5	750	750	10
Padasjoki—Kuhmoinen	$18^{8}/_{10}96$	10	750	750	10
Ilmajoki	$18^{15}/_{12}96$	5	750	750	10
Vihti	$18^{11}/_{10}97$	10	950	950	12
Tammela	$18^{31}/_{1}98$	10	750	750	10
Pielisjärvi	$18^{24}/_{10}98$	10	750	750	10
Ilomantsi	$18^{28}/_{11}98$	10	750	750	10
Elimäki	$18^{16}/_{1}99$	10	750	750	10
Huittinen	$18^{16}/_{1}99$	10	750	750	10
Orimattila	$18^{2}/_{10}99$	10	750	750	10
Saarijärvi	$18^{19}/_{12}99$	10	750	750	10
Ikaalinen	$19^{26}/_{2}00$	10	450	450	6
Pielavesi	$19^{8}/_{6}00$	10	($^{7}/_{12}$03) 825	750	10
Rautalampi	$19^{11}/_{11}01$	10	750	750	10
Kirkkonummi	$19^{11}/_{6}02$	10	750	750	10
Impilahti—Kitelä	$19^{2}/_{9}02$	10	300	300	4

[1]) Mielisairasosastolla.
[2]) Synnytysosastolla.
[3]) Epidemia-osastolla.

Sairastupa avattu.	Nykyinen valtioapu.		Nykyinen vuode-luku.	Muistutuksia.
	Kuinka suuri?	Päättyy.		
1881	1,050	$19^{1}/_{1}18$	16	
1889	750	$19^{1}/_{1}19$	13	
$18^{10}/_{11}94$	1;500	$19^{1}/_{1}17$	11	Alkuperäisen apurahan korotus 750 markalla on myönnetty ainoastaan $19^{1}/_{1}13$:een.
$19^{12}/_{2}93$	1,600	$19^{1}/_{1}15$	17	
ei valmist.	750	—	—	
1894	1,300	$19^{1}/_{1}15$	13	
1894	1,125	$19^{1}/_{1}20$	15	Nykyinen apuraha myönnetty $19^{14}/_{12}10$ »uuden sairaalan» avustamiseksi, samalla sai kunta kerta kaikkiansa 1,125 markkaa sairaalan sisustamiseksi; uusi sairaala avattiin $19^{1}/_{2}09$.
$18^{1}/_{3}97$	1,050	$19^{1}/_{1}17$	12 (+4 [1])	
$18^{1}/_{11}94$?	1,000	$19^{1}/_{1}13$	10	
$18^{1}/_{11}99$	750	$19^{1}/_{1}15$	11	
1897	750	$19^{1}/_{1}17$	10	
ei valmist.	750	—	—	
$18^{1}/_{6}97$	950	$19^{1}/_{1}18$	13 (+3 [2])	Valtioavusta on synnytysosastolla olevista vuoteista myönnetty apurahaa 2:lle 100 markan mukaan vuodetta kohti.
$18^{1}/_{1}99$	750	$19^{1}/_{1}19$	10	
$18^{1}/_{2}98$	750	$19^{1}/_{2}18$	10	
$19^{7}/_{1}00$	1,500	$19^{1}/_{4}20$	10	
$19^{16}/_{1}00$	900	$19^{19}/_{7}20$	12	
$18^{1}/_{6}99$	750	$19^{1}/_{1}20$	10	Nykyinen apuraha myönnetty $19^{11}/_{10}09$, jolloin kunta samalla sai 750 markkaa kerta kaikkiaan »uuden sairaalan» sisustamiseksi. Uusi sairaala avattiin lokakuun alussa 1910.
$18^{25}/_{6}99$	1,200	$19^{23}/_{12}19$	16	Apuraha korotettiin $19^{1}/_{11}06$ nykyiseen määrään, jolloin kunta samalla sai 450 markkaa kerta kaikkiaan 6 uuden vuoteen kuntoonpanemiseksi.
$19^{26}/_{1}00$	750	$19^{1}/_{1}13$	12	
$19^{8}/_{2}00$	1,000	$19^{1}/_{1}15$	10	$19^{14}/_{10}01$ sai kunta 300 mark. 4 lisävuoteen varustamiseksi sekä vuotuisen kannatusavun. Nykyinen valtioapu myönnetty $19^{20}/_{12}10$ — ehdollinen vuosiksi 1911—14.
$19^{9}/_{2}01$	1,650	$19^{1}/_{1}13$	11 (+6 [3])	
$19^{3}/_{3}04$	975	$19^{1}/_{1}14$	15	
$19^{15}/_{12}03$	750	$19^{1}/_{1}14$	10	
ei valmist.	300	—	—	

Kunnat, jotka omistavat sairastuvan.	Ensi valtioapu.				
	Milloin myönnetty?	Moneksiko vuodeksi?	Sisustukseen.	Vuosittain ylläpitoa varten.	Kuinka monelle vuoteelle?
Porvoon maaseurakunta	$19^{20}/_{4}03$	10	900	900	12
Orivesi	$19^{7}/_{12}03$	10	750	750	10
Ylistaro	$19^{17}/_{10}04$	10	750	750	10
Kuusamo	$19^{17}/_{10}04$	10	1,500	1,500	10
Pudasjärvi	$19^{5}/_{12}04$	10	—	1,500	10
Ylivieska	$19^{13}/_{9}05$	10	1,000	1,000	10
Kuolajärvi	$19^{2}/_{10}05$	10	1,500	1,500	10
Heinävesi	$19^{5}/_{11}06$	$19^{1}/_{1}16$:een	—	500	4
Loppi	$19^{12}/_{12}06$	$19^{1}/_{1}17$:ään	750	750	10
Puumala	$19^{26}/_{9}07$	$19^{1}/_{1}18$:aan	($^{4}/_{2}$08) 1,200	900	12
Karstula (Krist. seura)	$19^{20}/_{9}07$	$19^{1}/_{1}18$:aan	($^{4}/_{2}$08) 1,400	1,050	14
Somero	$19^{15}/_{7}08$	5	1,000	1,000	10
Urjala	$19^{25}/_{1}09$	$19^{1}/_{1}19$:ään	1,100	1,100	11
Närpiö	$19^{25}/_{1}09$	$19^{1}/_{1}19$:ään	1,000	1,000	10
Lohja	$19^{14}/_{12}09$	$19^{1}/_{1}20$:een	825	825	11
Janakkala	$19^{14}/_{12}09$	$19^{1}/_{1}20$:een	1,050	1,050	14?
Helsingin m. s.	$19^{15}/_{3}10$	$19^{1}/_{1}15$:een	1,400	1,400	14
Parikkala (Samar. seura)	$19^{10}/_{5}10$	$19^{1}/_{1}16$:een	600	600	4
Parainen (Sairaala-yhdistys)	$19^{20}/_{12}10$	$19^{1}/_{1}16$:een	1,200	1,200	8
Leppävirta	$19^{20}/_{10}11$	$19^{1}/_{1}13$:een	900	1,800	12
Kankaanpää	—	—	—	—	—

[1]) Epidemia-osastolla.

Sairastupa avattu.	Nykyinen valtioapu.		Nykyinen vuode luku.	Muistutuksia.
	Kuinka suuri?	Päättyy.		
$19^{25}/_{5}03$	1,800	$19^{26}/_{5}13$	13	Alkuperäinen apuraha korotettu $19^{20}/_{12}10$ luettuna $19^{1}/_{1}10$:stä 900 markalla. Korotus kuitenkin vuosiksi 1911—13 ehdollinen.
$19^{1}/_{3}04$	1,200	$19^{11}/_{3}14$	12	Apuraha korotettu $19^{25}/_{1}09$ nykyiseen määrään, samalla myönnetty kunnalle 300 markkaa kerta kaikkiaan 2 uuden sairasvuoteen varustamiseksi.
$19^{1}/_{1}05$	750	$19^{1}/_{1}15$	12	
$19^{8}/_{8}07$	1,500	$19^{8}/_{8}17$	10	Saanut 15,000 markkaa rakennusapuna.
$19^{3}/_{2}08$	1,500	—	10	Kunnalle myönnetty 10,000 markkaa »sairastuvan rakentamista ja sisustamista varten».
$19^{25}/_{2}08$	1,000	$19^{1}/_{1}15$	10	
$19^{1}/_{6}06$	2,100	$19^{1}/_{1}16$	10	Alkuperäisen apurahan korotus 600 markalla vuosiksi 1911—1915 ehdollinen.
1890	900	$19^{1}/_{1}16$	9	Ensi apuraha määrätty maksettavaksi $19^{1}/_{1}07$:stä.
$19^{23}/_{2}07$	750	$19^{1}/_{1}17$	10	
$19^{13}/_{7}07$	1,650	$19^{1}/_{1}18$	12 (+2 [1])	Entisen apurahan korotus $19^{20}/_{12}10$ 750 markalla ehdollinen.
$19^{1}/_{2}10$	1,050	$19^{1}/_{1}18$	14	
ei valmist.	1,000	—	—	
$19^{28}/_{1}09$	1,100	$19^{1}/_{1}19$	11	
$19^{23}/_{11}08$	1,000	$19^{1}/_{1}19$	10	
$19^{24}/_{1}11$	825	$19^{1}/_{1}20$	11	
$19^{16}/_{6}09$	1,050	$19^{1}/_{1}20$	11 (+3 [2])	
ei valmist.	1,400	$19^{1}/_{1}15$	—	
$19^{1}/_{7}10$	600	$19^{1}/_{1}16$	4	Apuraha ehdollinen.
$19^{1}/_{10}09$	1,200	$19^{1}/_{1}16$	8	Apuraha ehdollinen.
ei valmist.	1,800	$19^{1}/_{1}13$	—	
$19^{1}/_{6}11$	—	—	10	Valtioapua anottu.

Kun sairastupia maassamme alettiin perustaa ehdotti Lääkintöhallitus siltä tässä suhteessa vaaditussa alamaisessa lausunnossa, että kunnille sairastupain avustamiseksi vaate- ja tarvekaluilla yleisistä varoista myönnettäisiin kerta kaikkiaan 75 markkaa vuodetta kohti sekä samoin 75 markkaa vuosittain sairaalan ylläpitämiseksi, ei kuitenkaan useampaa kuin 6 sairasvuodetta varten. Lääkintöhallituksen lausunto perustui m. m. Ruoveden, maamme silloin ainoassa sairastuvassa saavutettuun kokemukseen sairastuvan menoista. Apurahoja annettaessa sairastupia varten seurattiinkin aina vuoteen 1904 Lääkintöhallituksen yllämainittua ehdotusta muussa kohden paitsi mitä tulee avustettavain vuoteiden korkeimpaan lukumäärään, jona yleensä alkuaikoina pidettiin 10 vuodetta muutamia harvoja poikkeuksia lukuunottamatta (Pielavesi 11, Porvoo, Loimaa ja Ruovesi 12, Uusikirkko 13). Ennen pitkää näyttäytyivät apurahat kuitenkin riittämättömiksi, josta syystä Lääkintöhallitus aina vuodesta 1903 alkaen on antaessaan lausuntoja kuntain anomuksista tässä kohden puoltanut suurempain apurahain myöntämistä huomauttaen siitä että ne apurahat, joita kunnille aikaisemmin on annettu, eivät enään siinä määrin kuin alkujaan oli ollut tarkoituksena korvaa kuntain kustannuksia ja että suurempain apurahain myöntäminen on useissa tapauksissa välttämätöntä, jott'ei uusien sairastupain rakentaminen keskeytyisi ja taloudelliset syyt lamauttaisi kuntain harrastusta perustaa ja ylläpitää sairashuoneita, varsinkin koska sairashuonehoidon merkitys nykyaikaisessa sairaanhoidossa käy yhä tärkeämmäksi. Vuoden 1904 jälkeen ovatkin useimmat vastaperustetut sairastuvat entistä suurempia apurahoja saaneet ja useille vanhoille sairastuville on korotettuja apurahoja myönnetty.

Suurin vuotuinen apuraha vuodetta kohti on nykyisin Kuolajärven sairastuvalla: 210 markkaa.

Kuten edellä olevasta taulusta käy esiin on apurahoja tähän asti myönnetty kaikkiansa 45 sairastuvalle, joista kuitenkin vielä 6 on avaamatta, joten siis apurahoja nykyisin maksetaan 39 sairastuvalle. Lisäksi on Kankaanpään kunta, jonka sairastupa jo on yleisön käytettäväksi avattu, anonut valtioapua.

Toiminnassa olevista sairastuvista on:

Uudenmaan läänissä:

Helsingin piirissä:	Porvoon ja Helsingin [1]	vuoteita	(27 [1])	+ 13
Loviisan »	Elimäen ja Orimattilan	»		28
Lohjan »	Lohjan, Vihdin ja Kirkkonummen	»	(3 [2])	+ 34
	7 sairastupaa	vuoteita	(27 [1]) + (3 [2])	+ 75

[1]) Epidemia-osastolla.

[2]) Synnytys-osastolla.

Turun ja Porin läänissä:

Turun	piirissä:	Paraisten	vuoteita	8
Huittisten	»	Loimaan ja Huittisten	»	27
Ikaalisten	»	Ikaalisten ja Kankaanpään	»	20
		5 sairastupaa	vuoteita	55

Hämeen läänissä:

Hämeenlinnan	piirissä:	Lopen ja Janakkalan	vuoteita (3 [1])	+ 21
Tammelan	»	Tammelan ja Urjalan	»	21
Jämsän	»	Kuhmoisten—Padasjoen	»	10
Ruoveden	»	Ruoveden ja Oriveden	»	28
		7 sairastupaa	vuoteita (3 [1])	+ 80

Viipurin läänissä:

Viipurin	piirissä:	Uudenkirkon ja Viipurin [1])	vuoteita (17 [1])	+ 13
Kurkijoen	»	Parikkalan	»	4
Lappeenrannan	»	Valkealan	» (14 [1])	
		4 sairastupaa	vuoteita (31 [1])	+ 17

Mikkelin läänissä:

Joroisten	piirissä:	Joroisten, Juvan ja Heinäveden	vuoteita	31
Savonlinnan	»	Puumalan	» (2 [1])	+ 12
		4 sairastupaa	vuoteita (2 [1])	+ 43

Kuopion läänissä:

Kuopion	piirissä:	Pielaveden	vuoteita (6 [1])	+ 11
Rautalammen	»	Rautalammen	»	15
Pielisjärven	»	Pielisjärven	»	10
Tohmajärven	»	Ilomantsin	»	10
		4 sairastupaa	vuoteita (6 [1])	+ 46

Vaasan läänissä:

Vaasan	piirissä:	Ylistaron	vuoteita	12
Kristiinank.	»	Närpiön	»	10
Uudenkaarleb.	»	Lapuan	» (4 [2])	+ 12
Kuortaneen	»	Keuruun ja Virtain	»	23
Jyväskylän	»	Saarijärven, Viitasaaren ja Karstulan	»	41
		8 sairastupaa	vuoteita (4 [2])	+ 98

[1]) Epidemia-osastolla.

[2]) Mielisairas-osastolla.

Oulun läänissä:

Kalajoen	piirissä:	Ylivieskan	vuoteita 10
Pudasjärven	»	Pudasjärven ja Kuusamon	» 20
Rovaniemen	»	Kuolajärven	» 10
			4 sairastupaa vuoteita 40

Koko maassa ..... 43 sairastupaa; vuoteita (69 [1]) + (3 [2]) + (4 [3]) 454

Alla olevat taulut, joista toiseen on otettu hoidettujen ja sairashoitopäivän luku sekä keskimäärä potilaita päivää kohti vv. 1907, 1908, 1909 ja 1910 ja toiseen sairastuvissa v. 1910 tehdyt leikkaukset, kuvaavat kuntien sairastupien toimintaa.

Sairastupa.	1907.			1908.			1909.			1910.		
	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.
Ruovesi	168	3,717	10.2	155	4,299	11.8	156	3,323	9.1	137	2,851	7.8
Keuruu	76	1,924	5.3	72	1,337	3.7	136	2,178	6.0	144	2,007	5.5
Joroinen	145	2,127	6.0	131	1,848	5.1	94	1,647	4.5	83	1,701	4.7
Loimaa—Alastaro	134	2,990	8.2	139	2,564	7.0	138	2,992	8.2	123	2,446	6.7
Uusikirkko	198	3,561	9.7	244	2,889	7.9	183	3,025	8.3	228	3,948	10.8
Viitasaari	96	1,892	6.1	—	—	—	104	2,529	7.5	94	1,753	4.8
Lapua	122	2,256	6.2	91	1,341	3.7	115	1,741	4.8	127	1,863	5.1
Virrat	97	1,682	4.4	91	1,453	4.0	87	1,367	3.7	88	1,249	3.4
Juva	108	2,041	5.5	40	629	1.7	177	2,874	7.9	—	—	—
Padasjoki—Kuhmoinen	88	1,840	5.0	70	1,479	4.1	78	1,442	3.9	89	1,454	4.0
Vihti: lasaretti osasto	159	2,578	7.1	183	2,782	7.6	185	2,412	6.6	118	1,480	4.1
» synnytys »	88	700	1.9	82	767	2.1	91	727	2.0	84	608	1.7
Tammela	176	3,497	9.6	186	3,339	9.1	206	2,922	8.0	209	2,717	13.0
Pielisjärvi	155	2,680	7.3	140	3,096	8.5	157	3,238	8.9	168	3,575	9.8
Ilomantsi	105	2,481	6.8	119	2,863	7.8	115	2,682	7.3	91	2,381	6.5
Elimäki	134	2,615	7.2	160	3,776	10.3	153	3,139	8.6	221	3,754	10.3
Huittinen	78	1,167	3.2	79	1,214	3.3	78	1,216	3.3	80	947	2.6
Orimattila	232	3,141	8.5	312	3,997	11.0	355	4,096	11.2	380	3,644	10.0
Saarijärvi	38	454	1.2	85	1,062	2.9	82	1,365	3.7	73	1,128	3.1

[1]) Epidemia-osastolla.

[2]) Synnytys-osastolla.

[3]) Mielisairas-osastolla.

Sairastupa.	1907.			1908.			1909.			1910.		
	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.
Ikaalinen	78	2,249	6.2	122	2,528	6.9	114	2,499	6.8	20	367	1.0
Pielavesi	44	1,489	4.3	78	1,450	4.0	63	1,410	3.9	65	967	2.7
Rautalampi	200	3,722	10.2	220	4,200	11.5	283	4,270	11.7	202	4,068	9.7
Kirkkonummi	112	1,344	3.7	94	1,103	3.0	91	1,043	2.9	149	2,642	7.2
Kuolajärvi	—	—	—	40	938	4.5	70	915	2.5	53	598	1.6
Porvoon maaseurakunta	203	3,238	8.9	203	3,449	9.4	232	4,104	11.2	344	6,832	18.7
Orivesi	22	303	2.2	28	583	3.8	70	1,283	3.5	66	1,006	2.8
Puumala	142	2,186	5.9	135	1,658	4.5	122	1,463	4.0	84	950	2.6
Heinävesi	50	1,260	3.5	85	1,064	2.9	91	1,072	2.9	120	1,214	3.3
Ylistaro	61	928	2.5	65	901	2.5	72	1,083	3.0	93	1,045	2.9
Loppi	93	1,267	3.5	108	912	2.5	108	1,188	3.3	—	—	—
Kuusamo	—	—	—	132	1,465	4.0	78	993	2.7	57	938	2.6
Ylivieska	—	—	—	115	1,823	5.5	106	1,920	5.3	54	1,355	3.7
Närpiö	—	—	—	17	265	7.0	111	1,764	4.8	173	2,498	6.8
Janakkala	—	—	—	—	—	—	149	2,070	5.7	157	2,917	8.0
Urjala	—	—	—	—	—	—	98	1,862	5.1	102	2,003	5.5
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	62	1,090	3.0	65	1,131	3.1
Karstula	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	2,180	7.1

Leikkauksia sairas-

	Ruovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa—Alastaro.	Viitasaari.	Lapua.	Virrat.	Padasjoki—Kuhmoinen.	Vihti.	Tammela.	Pielisjärvi.
Suturatio vulnerum	5	4	4	4	—	5	17	—	3	10	7
Incisio (sine et cum canalisatione et abrasione)	22	15	8	15	12	12	13	3	14	19	21
Abrasio fistularum et ulcerum	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—
Cauterisatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Ligatura	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—
Amputatio	—	1	—	3	1	2	—	—	1	3	—
Exarticulatio	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	2
Resectio:											
Resectio ossium divers.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—
» costarum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » et thoracotomia	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arthrotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Punctio articul. et bursarum sine et cum injectione aut. lavatione	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Punctio cavit. aliarum	7	2	—	2	2	2	1	1	4	6	4
Repositio luxationum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Trepanatio; sequestrotomia; evacuatio ossium	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Trepanatio cranii	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
» proc. mastoid.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
» et evacuatio ossium divers.	—	2	—	—	1	—	—	—	1	3	—
Operatio plastica:											
Operatio plastic. pro lab. leporino et palatofisso	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Cheiloplastia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Transplantatio cutis (Thiersch)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae operat. plasticae	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Exstirpatio tumorum	—	3	—	1	6	—	—	1	—	12	3
Laparotomia explorativa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» pro resection. intestin.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » fistular. stercoral.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » vuln. penetr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » glandul. lymphat. mesent.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » occlusione intest.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » amputat. appendicis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » periton. suppur. sive tubercul.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—

tuvissa vuonna 1910.

Ilomantsi.	Elimäki.	Huittinen.	Orimattila.	Ikaalinen.	Pielavesi.	Rautalampi.	Kirkkonummi.	Kuolajärvi.	Porvoon maaseurak.	Orivesi.	Puumala.	Ylistaro.	Kuusamo.	Ylivieska.	Närpiö.	Jämsänkala.	Urjala.	Pudasjärvi.	Yhteensä.
7	9	9	34	3	—	5	7	—	8	1	10	2	—	2	—	1	1	1	159
14	16	9	19	3	5	15	20	4	23	19	12	4	5	13	7	7	13	8	370
—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	16
—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	5	1	—	—	22
1	2	—	1	—	—	2	—	—	6	1	—	—	—	—	—	1	3	1	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	1	—	—	4	—	—	1	1	3	—	1	—	—	—	—	—	14
—	5	2	3	—	1	5	2	—	8	—	—	—	—	—	—	3	5	—	65
—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5
—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	10
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
—	—	1	—	—	1	4	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	16
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
3	4	1	22	—	—	3	3	—	4	—	1	2	1	1	7	2	1	1	82
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	51
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

	Ruovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa—Alastaro.	Viitasaari.	Lapua.	Virrat.	Padasjoki—Kuhmoinen.	Vihti.	Tammela.	Pielisjärvi.
Laparotomia et enterolysis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Incisio abscessus append.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Canalisatio abdominis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herniotomia et operat. radic. herniarum	—	5	1	—	2	—	—	—	1	6	2
Operatio pro malad genital femin.:											
Abrasio membr. mucos uteri	2	1	5	7	2	7	—	1	3	13	2
» et evacuatio resid. post. abortum et partum	—	1	—	13	—	—	—	—	1	10	—
Myomotomia	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Amputatio uteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio polyp. uteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Ovariotomia; Ovariosalpingotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perineorrhaphia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kolporrhaphia	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae operationes	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Operationes pro malad. apparat. urogenital.:											
Nephrectomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sectio alta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prostatectomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Castratio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Resectio vasis deferentis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Operatio radic. hydrocele testis seu funicul.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Operatio pro phimosi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae operationes	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—
Operationes pro malad appar. visus:											
Enucleatio bulbi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Extractio lentis sine et cum iridectomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iridectomia	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Paracentesis corneae	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Strabotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio pro entrop.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Aliae operat. (expressiones, cauterisationes etc.)	—	6	—	—	—	2	1	—	—	1	8
Operationes diversae:											
Tracheotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abrasio cavit. nasopharyngeal.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Tonsillotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Conchotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ilomantsi.	Elimäki.	Huittinen.	Orimattila.	Ikaalinen.	Pielavesi.	Rautalampi.	Kirkkonummi.	Kuolajärvi.	Porvoon maaseurak.	Orivesi.	Puumala.	Ylistaro.	Kuusamo.	Ylivieska.	Närpiö.	Jaakkima.	Urjala.	Pudasjärvi.	Yhteensä.
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	2	2	2	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	5	17	—	—	49
—	4	4	6	1	10	24	3	—	1	2	—	—	—	1	12	3	2	1	117
—	4	3	1	1	1	1	—	—	4	—	—	1	—	—	6	7	8	2	64
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5
—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
—	2	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8
—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	8	—	12	1	—	3	—	—	—	—	12	1	—	—	—	—	—	—	55
—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1

	Ruovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa—Alastaro.	Viitasaari.	Lappaa.	Virrat.	Padasjoki—Kuhmoinen.	Vihti.	Tammela.	Pielisjärvi.
Tendorrhaphia	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Capsulorrhaphia	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Excisiones variae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paracentesis m. tympani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Repositio intestin	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Adaptio fragmentar. costae	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Extractio corp. alieni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obligamenta gypsan.	5	1	3	—	—	—	—	—	—	5	—
Operatio pro ungv. incarn.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
» » haemorrhoid.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Enucleatio tali	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Flexatio violenta genu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	43	56	26	47	34	32	37	6	32	115	53

	Ylöjärvi.	Pudasjärvi.	Urjala.	Jämsänkoski.	Närpiö.	Ylivieska.	Kuusamo.	Ylistaro.	Puumala.	Orivesi.	Porvoon maaseurak.	Kuolajärvi.	Kirkkonummi.	Rautalampi.	Pielavesi.	Ikaalinen.	Orimattila.	Huittinen.	Elimäki.	Ilomantsi.
Yhteensä.	11	1	7	4	1	1	3	21	2	3	2	2								
Pudasjärvi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Urjala.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Jämsänkoski.	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Närpiö.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Ylivieska.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamo.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Ylistaro.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2
Puumala.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Orivesi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Porvoon maaseurak.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuolajärvi.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kirkkonummi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Rautalampi.	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pielavesi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ikaalinen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orimattila.	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huittinen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elimäki.	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ilomantsi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	28	76	37	119	10	20	163	40	9	70	34	38	12	9	18	62	60	37	14	1,337

Kertomus Takaharjun parantolan toiminnasta vuonna 1910.

Kuluneena vuonna ei parantolassa ole ollut yhtä paljon sairaita kuin lähinnä edellisinä vuosina. Tämä osaksi riippuu siitä, että nykyään jo toimii pieniä kunnallisia parantoloita ja yhdistysten kannattamia sairas- ja lepokoteja, joissa päivämaksut ovat melkoisesti alemmat kuin täällä. Siten vähemmän varakkaat eivät ole pakotetut tulemaan tänne keskihintaisille maksupaikoille, kun varsin hyvin muualla voivat itsensa hoitaa kunnes halpa paikka täällä avautuu. Tämän käsityksen oikeutus käy selvästi ilmi siitä, että kalliit ja halvimmat paikat ovat olleet enemmän kysyttyjä kuin keskihintaiset 5:n ja 6:n mk:n paikat. Paitse ylläselviteltyä seikkaa on sairaitten vähenemiseen vaikuttanut se, että etenkin Viipurin, Sortavalan ja Savonlinnan välisellä alueella, missä Takaharjukin sijaitsee, on levitetty Kuhne'n oppeja. Usein on sattunut, että parantolaan hakenut henkilö on kutsuttu tulemaan, vaan ei ole tullut perille. Hän on joko kotoaan tahi usein jo matkalla ollessaan lähettänyt ilmotuksen, että hän ei tarvitse paikkaa, koska hän nyt hoitaa itsensä Kuhnen mukaan: »siten pikimmiten kuuluu tulevan terveeksi». Joskus on tällainen sairas myöhemmin kurjassa tilassa tullut parantolaan, vaan on silloin niissä tapauksissa, jotka tänne perästäpäin ovat tulleet, tauti ollut niin pitkälle kehittynyt, että parantolahoidosta ei enää ole voinut hyötyä toivoa.

Ainoa etu, mikä näistä edellämainituista seikoista on ollut, on se, että 3:n markan paikoille hakevat eivät ole tarvinneet odottaa paikkaa yhtä kauvan kuin ennen, vaan on heidän vuoronsa tullut usein jo parin kuukauden perästä. Vapaapaikalle hakevat sitä vastoin ovat saaneet odottaa vuoroaan entistä kauvemmin, miehet kolmatta vuotta ja naiset lähes 2 vuotta.

Hakemuksia parantolaan pääsyä varten on kuluneena vuonna lähetetty yhteensä 268. Näistä oli 147 miesten ja 121 naisten lähettämiä.

Parantolassa on v. 1910 hoidettu kaikkiaan 376 sairasta. Näistä oli 75 jäänyt edelliseltä vuodelta parantolaan. Siis v. 1910 tuli parantolaan 301 potilasta. Parantolasta lähti kuluneena vuonna 313, 63 jäi vuodelle 1911.

Täällä hoidetuista oli 35,98 % I:n asteen, 30,3 % II:n asteen ja 33,7 % III:n asteen sairaita.

Sairashoitopäiviä oli kaikkiaan 28,427: miesten osastolla 15,072, naisten osastolla 13,355. Keskimäärin oli parantolassa potilaita 77,9. Vapaapaikoilla olevien hoitopäiviä oli miesosastolla 4,236 ja naisosastolla 4,143 eli yhteensä 8,379. Siis oli keskimäärin vapaapaikoilla miesosastolla 11,6 ja naisosastolla 11,3 potilasta.

Kuten jo mainittiin poistettiin kirjoista 313 potilasta. Näistä on kuitenkin 48 poistettu kirjoista hoitamattomina koska ovat viipyneet parantolassa vähem-

män kuin kuukauden (keskimäärin 16,4 päivää). Sitä paitse on parantolassa hoidettu yhtä sairasta, joka ei potenut keuhkotautia. Nämät 49 tapausta tietysti jätetään huomioon ottamatta hoidon menestystä määriteltäessä.

Seuraavasta taulusta selviävät hoidon tulokset. Kuten siitä näkee oli parantolasta poistuvien joukossa 28,4 % tervehtyviä, 14,4 % paranevia, 30,7 % paremmiksi tulleita, 5,3 kostuneita, 12,9 % muuttumattomia, 6,1 heikontuneita ja 2,3 % kuoli parantolassa. Siis, positiivisella tuloksella hoidettiin 78,8 %.

Hoidon pituus samoin kuin painolisäys selviää samasta edellä mainitusta taulusta. Suurin painolisäys oli miesten joukossa 23,5 kg. ja naisten joukossa 22,8 kg.

	I Stadio 35,98 %.							II Stadio 30,31 %.							III Staadio 33,71 %.							Keskimäärät.		
	Miehiä.		Naisia.		Keskimäärät.		%	Miehiä.		Naisia.		Keskimäärät.		%	Miehiä.		Naisia.		Keskimäärät.		%	Hoitopäivät.	Painolisäys.	Hoidon tulos %.
	Potilasluku.	Hoitopäivät.	Potilasluku.	Hoitopäivät.	Hoitopäivät.	Painolisäys.		Potilasluku.	Hoitopäivät.	Potilasluku.	Hoitopäivät.	Hoitopäivät.	Painolisäys.		Potilasluku.	Hoitopäivät.	Potilasluku.	Hoitopäivät.	Hoitopäivät.	Painolisäys.				
Tervehtyviä	33	69,8	30	92,8	80,8	6,9	66,3	6	89,5	5	106,8	97,3	5,5	13,7	—	—	1	135,0	135,0	6,2	1,1	83,9	6,7	28,4
Paranevia	7	139,6	10	120,2	128,2	8,9	17,9	8	81,5	10	130,7	108,8	7,6	20,0	2	106,0	1	44,0	85,3	3,2	3,4	115,6	7,8	14,4
Paremmaksi tulleita ..	2	101,0	5	86,2	90,4	8,1	7,4	25	129,7	9	118,7	126,8	7,3	42,5	27	130,8	13	115,1	126,0	8,2	44,9	123,2	7,8	30,7
Kostuneita	2	63,0	—	—	63,0	4,7	2,1	2	163,0	2	61,5	112,2	9,6	5,0	5	108,4	3	129,0	116,1	11,3	8,9	107,4	9,8	5,3
Muuttumattomia	—	—	3	87,7	87,7	1,0	3,1	5	98,8	6	121,3	111,1	3,4	13,7	8	77,9	12	129,2	108,7	2,7	22,4	107,6	2,7	12,9
Heikontuneita	—	—	1	154,0	154,0	—7,9	1,1	2	40,5	—	—	40,5	—	2,5	7	183,8	6	103,3	146,9	0,5	14,6	133,8	—0,2	6,1
Kuolleita	1	247	1	388	317,5	—1,1	2,1	—	—	—	—	—	—	—	2	142,5	2	107,5	125,0	7,1	4,5	189,1	4,3	2,3

Huom! Hoitamattomina kirjoista poistettuja oli 48. Ne olivat parantolassa keskimäärin 16,4 päivää. Paitsi näitä hoidettiin parantolassa yhtä sairasta joka ei potenut keuhkotautia. Nämät 49 tapausta luonnollisesti jätetään huomioonottamatta hoidon tuloksia määrättäessä.

Mitä tulee täällä hoidettujen kuumeeseen niin oli tullessa ja lähtiessä kuumetta 67:lla.

tullessa vaan ei enää lähtiessä kuumetta	....	41:llä
tullessa ei, vaan lähtiessä	»	3:lla
ei tullessa eikä lähtiessä	»	198:lla

Tuberkelibasilleja löydettiin ysköksissä (ne hoitamattomat, jotka olivat parantolassa niin kauvan, että 2:sti tutkittiin ysköksiä ovat mukaana luetut).

tullessa ja lähtiessä	123	potilaalla
tullessa vaan ei lähtiessä	28	»
tullessa ei, vaan lähtiessä	14	»
ei tullessa eikä lähtiessä	125	»

Mitä komplikationeihin tulee, niin vaikeampia ei ole ollut kuin muutamissa tapauksissa. Niin 2:ssa sairaassa oli meningitis tuberc., 2:ssa laryngitis tub. ulcerativa, 3:ssa enteritis tuberc., 5:ssä albuminuria, 2:ssa vitium cordis. 2:ssa lues II, 1:ssä diabetes mellitus, 1:ssä tuberculosis vertebr. dors. ja 1:ssä neurasthenia gravis.

Hoitotapa on ollut sama kuin ennen. Tuberculinum Kochia on käytetty ainoastaan 5:ssä tapauksessa. Näistä lähti parantolasta 3 paranevina, 1 kostuneena ja 1 huonontuneena. Forlanini'n keinotekoista pneumathorax-hoitoa on käytetty yhdessä tapauksessa. Koska tämä sairas vielä jäi v-lle 1911 ei lopullista tulosta voi tietää. Inhalationihoitoa on käytetty ainoastaan symptomatisena palliatiivina ja tavallisesti on käytetty vaan emser-inhalationeja. Muutamissa tapauksissa on menestyksellä vaivoja lieventävinä käytetty Nirvanin inhalationeja. Pneuminia on muutamissa tapauksissa käytetty etupäässä missä suolidesinfektio on ollut suotava. Kylvyistä on paitse puhdistuskylpyjä ja ryöppöä käytetty muutamissa tapauksissa myös sapo. kalium-kylpyjä, joilla muutamissa tapauksissa näyttää olleen kuumetta alentava vaikutus.

Parantolan ylilääkärinä on ollut allekirjoittanut ja alilääkärinä marraskuun loppuun saakka lääket. lis. J. E. Kananen sekä joulukuun alusta lääket. lis. Suoma Loimaranta.

Rob. Elmgren.

Årsberättelse för år 1910 om sjukvården å Nummela sanatorium.

Å Nummela sanatorium hafva under år 1910 vårdats inalles 289 personer, 152 män och 137 kvinnor. Från föregående år kvarlågo 60 patienter, 33 män och 27 kvinnor, under året intogos 191 nya patienter (93 män och 98 kvinnor) samt 38 patienter (26 män och 12 kvinnor), hvilka under något af de föregående åren varit intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån. Af de från år 1909 kvarliggande patienterna tillhörde 9 (5 män och 4 kvinnor) samma kategori af ånyo intagna patienter.

Af de vårdade utskrefvos under år 1910 inalles 219, nämligen 118 män och 101 kvinnor, medan 70 patienter, 34 män och 36 kvinnor, blefvo kvarliggande till 1911. Af dessa kvarliggande voro 6 (3 män och 3 kvinnor) ånyo intagna patienter.

Kvarliggande från år 1909 ..	33	män	och	27	kvinnor,	inalles	60	patienter.
Nyintagna år 1910	93	»	»	98	»	»	191	»
Ånyo intagna år 1910	26	»	»	12	»	»	38	»
Hela antalet år 1910 vårdade personer	152	»	»	137	»	»	289	»
Utskrifna under år 1910	18	»	»	101	»	»	219	»
Kvarliggande till år 1911 ..	34	»	»	36	»	»	70	»

Det sammanlagda antalet sjukvårdsdagar utgjorde år 1910 26,424, hvaraf 16,460 hänföra sig till patienter i stenpaviljongen och 9,964 till patienter i träpaviljongen. Medelantalet patienter per dag utgjorde sålunda 72,4.

Antalet sjukvårdsdagar samt medelbeläggningen per dag under de olika månaderna af år 1910 framgå af nedanstående tabell:

Dagar.	M å n a d.	Antal sjukvårdsdagar.	Medelbeläggning.
31	Januari	1,987	64.10
28	Februari	1,974	70.50
31	Mars	2,391	77.13
30	April	2,388	79.60
31	Maj	2,255	72.74
30	Juni	1,731	57.70
31	Juli	2,130	68.71
31	Augusti	2,230	71.94
30	September	2,144	71.47
31	Oktober	2,462	79.42
30	November	2,398	79.93
31	December	2,334	75.29
365	Summa	26,424	72.39

Patienternas ålder.

	1—5 år.		6—10 år.		11—15 år.		16—20 år.		21—25 år.		26—30 år.		31—35 år.		36—40 år.		41—45 år.		46—50 år.		51—65 år.		Summa.		
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	S:a.
Alla patienter	1	1	3	2	9	9	34	27	27	36	25	29	24	16	11	6	10	4	4	4	4	3	152	137	289
Icke lungtuberkulos patienter....	(1)	(1)	(2)	(1)	(2)	(2)	(2)	(4)	—	(5)	(4)	(3)	(3)	(2)	--	(1)	—	—	(1)	—	—	(1)	(15)	(20)	(35)

Den yngsta patienten 2 år (den yngsta med lungtuberkulos 7 år) den äldsta patienten 65 år.

Sjukdomens art.

	Män.	Kvinnor.	S:ma.
Tuberculosis pulmonum	137	117	254
Tuberculosis suspecta pulmonum	6	13	19
Tuberculosis glandular. lymphat. Scrophulosis	1	2	3
Tuberculosis latens	1	—	1
Tuberculosis epididymitis	1	—	1
Laryngitis. Bronchitis	2	3	5
Bronchiectasiæ	3	1	4
Pneumonia chron. (Tuberculosis? Tumor malignus?)	1	—	1
Lues pleurae & hepatis	—	1	1
Summa vårdade	152	137	289

Af patienter med lungtuberculos voro:

		Män.	Kvinnor.	S:ma.
Kvarliggande från år 1909	nyintagna	26	21	56
	ånyo intagna	5	4	
Nyintagna år 1910		81	81	162
Ånyo intagna år 1910		25	11	36
Summa vårdade		137	117	254
Utskrifna år 1910 efter behandling		64	64	128
» » » inom 30 dagar		13	7	20
» » » af de från 1909 kvarliggande år 1910 ånyo int.		5	3	39
		22	9	
Kvarliggande till 1911	nyintagna	30	31	67
	ånyo intagna	3	3	
Summa vårdade		137	117	254

Bland mera anmärkningsvärda *komplikationer* hos patienterna med lungtuberculos förekommo:

	Män.	Kv.
Tuberculosis laryngis lättare och medelsvår art	8	6
» » svårare art	3	—
Tuberculosis pharyngis	1	—
Tuberculosis glandular. lymphat.	2	4
Tuberculosis testis	2	—

	Män.	Kv.
Osteitis tuberculosa	—	1
Anchylosis post. coxitid tuberculos.	1	—
Pleuritis sicca	7	8
Pleuritis exudativa serosa	5	3
» » purulenta	1	—
Pneumothorax, seropneumothorax, pyopneumothorax	4	1
Pneumothorax artefact.	4	6
Pleuritis exudativa (serosa, seropurulenta) post pneumothoracem artefact	4	4
Pericarditis	1	1
Laryngitis chron.	2	1
Bronchitis	2	3
Pneumonia acuta	3	1
Bronchiectasiæ	1	—
Enteritis chron. Tuberculosis intestinorum	3	1
Appendicitis recidivans	1	1
Ulcus ventriculi?	2	1
Tumor lienis	1	—
Vitium organicum cordis	4	1
Arterio sclerosis	2	—
Aneurysma aortæ	1	—
Nephritis	1	1
Degeneratio amyloidea renum	3	2
Diabetes mellitus	1	1
Struma	—	3
Neuralgia linguæ	1	—
Intoxicatio veronal.	1	—
Epilepsia	1	—
Melancholia	—	1
Lues	—	1
Graviditas	—	3

Dessutom i flere fall pharyngitis, rhinitis, laryngitis af icke påvisbart tuberkulös natur, samt neurasthenia, nervositas, hysteria, dyspeptiska rubbningar, helminthiasis (Bothryocephalus latus), enteritis acuta o. s. v.

Ånyo intagna patienter. Af patienter med lungtuberkulos, som under ett föregående år varit intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån, blefvo under år 1910 36 personer eller 25 män och 11 kvinnor ånyo intagna. Dessutom kvarlågo från år 1909 5 manliga och 4 kvinliga ånyo intagna patienter.

Af de nämnda patienterna utskrefvos 27 män och 12 kvinnor:

1 man och 1 kvinna			i Stadium I afebr.	ss. utan symptom.
—	1	»	» I afebr.	} såsom förbättrade eller något förbättrade.
3 män	»		» I—II afebr.	
6 »	» 1	»	» II afebf.	
—	1	»	» II subfebr.	
4 »	» 1	»	» II—IIII afebr.	
—	2 kvinnor	»	» III afebr.	
1 man	» 1 kvinna	»	» III subfebr.	
3 män		»	» II afebr.	} såsom oförbättrade eller försämrade.
—	1	»	» III afebr.	
6 »	» 3 kvinnor	»	» III febr.	
3 »		»	» III febr.	såsom döda, medan
3 »	» 3	»	blefvo kvarliggande till 1911.	

30 män och 15 kvinnor.

Hos många förekommo svåra komplikationer. Af de utskrifna hade 7 män och 5 kvinnor aftagit i vikt mellan 0,2 och 8,5 kg., hos 1 man och 1 kvinna förblef vikten oförändrad, 7 blefvo icke två gånger vägda, och de öfriga 18 patienterna tilltogo i vikt mellan 0,8 och 7,8 kg., i medeltal 3,4 kg. Medelviktökningen, beräknad för 32 af de utskrifna, var 0,5 kg.

Kurtiden var för 14 af de utskrifna patienterna mellan 4 och 31 dagar, för 22 mellan 33 och 180 dagar, för 3 mellan 275 och 514 dagar, samt i medeltal för alla 39 utskrifna 84 dagar. (Summa 3,274 sjukvårdsdagar).

Patienter med högst 30 dagars kurtid hafva i likhet med de ånyo intagna patienterna, icke upptagits i tabellen öfver behandlingsresultaten sid. 422—423.

De utgjordes af 20 personer, 13 män och 7 kvinnor, och utskrefvos:

4 män och	3 kvinnor	i stadium	I afebr.	} såsom något förbättrad efter 15—30 dagar.
—	1 kvinna	»	» III »	
1 man	» 1 »	»	» II febr.	} såsom oförbättrade eller obehandlade efter 1—24 dagar.
1 »		»	» III afebr.	
6 män	» 2 kvinnor	»	» III febr.	
1 man		»	» III febr.	såsom död efter 8 dagar.

13 män och 7 kvinnor.

Af patienterna hade 1 man aftagit 7,9 kg., 1 kvinna 1,5 kg, hos 2 förblef vikten oförändrad, 6 af patienterna blefvo icke två gånger vägda, och hos 10 ökade vikten mellan 0,7 och 5,9 kg, i medeltal 3,2 kg. Medelviktökningen var (för 14 patienter) + 1,6 kg.

Sjukvårdsdagarnas antal var sammanlagt 339 eller i medeltal 17 för hvarje patient.

De återstående 128 under året utskrifna patienterna med lungtuberkulos, hvilka vistats å sanatoriet längre tid än en månad, bilda det egentliga materialet för statistiken. De fördela sig efter sjukdomsstadiet enligt Turban's gamla indelning samt beroende på om de vid intagningen, de tre första dagarna dock frånräknade, haft feber eller icke på följande sätt:

		Män.	Kv.	S:ma.	
Stadium	I afebrila	21	18	39	47 = 36.7 %
»	I subfebrila et febrila	5	3	8	
»	II afebrila	11	8	19	40 = 31.2 %
»	II subfebrila et febrila	5	16	21	
»	II—III afebrila	3	4	7	7 = 5.5 %
»	III afebrila	8	3	11	34 = 26.6 %
»	III subfebrila et febrila	11	12	23	
	Summa	64	64	128	

Om 3 af de till stadium II-III räknade fallen hänföras till stadium II och de 4 återstående till stadium III, så befinnes af patienterna

47 eller 36,7 % tillhöra Turbans stadium I
43 » 33,6 » » » » II
38 » 29,7 » » » » III

Afebrila voro vid intagningen (de tre första dagarna frånräknade) 76 = 59,4 % samt subfebrila eller febrila 52 = 40,6 % af patienterna.

Behandlingsresultatet framgår af följande tabell.

Tabell utvisande behandlingsresultatet samt medeltalet sjukvårdsdagar och

	Utan symptom.					Väsentligt förbättrade.					Förbättrade.					Något förbättrade.					Oför-	
	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.	
	M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.
Stadium I afebr.	3	2	—	2	7	1	4	—	—	5	10	7	5	1	23	—	2	—	—	2	1	—
» I febr.	—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	2	1
» II afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	4	3	14	1	1	—	—	2	1	—
» II febr.	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	2	2	—	4	1	1	—	1	3	—	6
» II—III afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	4	—	1	—	1	2	1	—
» III afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	5	1	—	—	1	2	—	2
» III febr.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	1	2	1	7	—	—	—	—	—	2	6
Summa patienter	3	3	—	2	8	2	6	1	1	10	21	15	18	6	60	3	5	—	3	11	7	15
Procent af de utskrifna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medeltal sjukvårdsdagar	—	—	—	—	131,5	—	—	—	—	234,1	—	—	—	—	127,5	—	—	—	—	214,9	—	—
Medelviktökning i kilogram	—	—	—	—	3,64	—	—	—	—	8,14	—	—	—	—	6,6	—	—	—	—	4,3	—	—

medelviktsökningen hos år 1910 utskrifna patienter med lungtuberkulos.

bättrade.			Försämrade.					Döda.					Summa utskrifna.					Medeltal sjukvårds-dagar.			Medelviktsökning i kg.		
Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.						
M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	S:ma	M.	Kv.	S:ma.
1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15	6	3	39	142,8	96,5	122,1	6,54	4,07	5,40
—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	8	214,6	90,3	168,0	6,40	5,13	5,93
1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	4	5	4	19	140,5	157,8	147,7	4,02	5,34	4,67
1	2	9	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	2	13	3	3	21	285,0	168,2	195,7	11,92	3,24	5,81
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	2	7	116,0	100,0	106,9	9,27	6,33	7,59
1	—	3	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	2	5	1	11	167,1	70,0	140,6	4,94	1,90	4,11
—	1	9	—	—	1	1	2	1	1	2	—	4	6	8	5	4	23	194,3	175,9	184,7	0,06	0,58	0,83
4	3	29	—	1	2	1	4	1	2	2	1	6	37	47	27	17	128	64	63	127	64	64	128
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100 %	—	—	—	—	—	—
—	—	133,9	—	—	—	—	211,9	—	—	—	—	255,5	155,9	122,2	188,5	174,3	153,1	169,7	136,3	153,1	—	—	—
—	—	+1,37	—	—	—	—	−3,48	—	—	—	—	−2,67	+5,24	+3,8	+5,53	+2,5	+4,41	—	—	—	+5,36	+3,45	+4,41

Behandlingsresultatet var *positivt* hos 89 eller 69,5 % samt *negativt* hos 39 eller 30,5 % af patienterna.

Alla med positivt resultat utskrifna patienter voro vid utskrifningen feberfria.

Procenttalen positiva resultat hos fallen inom de särskilda sjukdomsstadierna framgår af nedanstående sammanställning, i hvilken af de 7 till mellanstadiet II-III hörande fallen 3 hänförts till stadium II och 4, däribland det negativa resultatet, hänförts till stadium III.

Stadium	I afebrila 39	47	positivt resultat hos	37 = 94,9 %	42	=	89,4 %
»	I febrila 8		» » »	5 = 62,5 »			
»	II afebrila 22	43	» » »	19 = 86,4 »	29	=	67,4 »
»	II febrila 21		» » »	10 = 47,6 »			
»	III afebrila 15	38	» » »	10 = 66,7 »	18	=	47,4 »
»	III febrila 23		» » »	8 = 34,8 »			

Öfverhufvud erhölls bland 76 utan feber intagna patienter positivt resultat hos 66 = 86,8 %, samt bland 52 med feber intagna patienter positivt resultat hos 23 = 44,2 %.

Tuberkelbacillhaltiga sputa förefunnos vid intagningen hos 87 eller 68 % af de utskrifna patienterna. Af dessa hade 25 (=28,7 %) vid utskrifningen inga upphostningar eller inga TB- haltiga sputa. Hos 32 patienter (25 % af alla utskrifna) påträffades under hela sanatorievistelsen inga tuberkelbaciller. Hos 6 patienter anträffades TB hvarken vid in- eller utskrifningen, men väl under vistelsen å sanatoriet och hos 3 patienter upptäcktes vid utskrifningen, men icke vid inskrifningen tuberkelbaciller i upphostningarna.

Viktökningen utgjorde i medeltal för de 128 utskrifna patienterna 4,41 kg, för männen 5,36 kg och för kvinnorna 3,45 kg. Vikten tilltog hos 104 patienter, förblef oförändrad hos 1 och aftog hos 23. För dem som tilltagit i vikt var tillskottet i medeltal 6,13 kg, för männen 7,46 och för kvinnorna 4,85 kg.

					Män.	Kv.	S:ma
Vikten minskade mellan	7,7	och	5,1	kg. hos	2	3	5
» » »	5,0	»	0,1	» »	10	8	18
» förblef oförändrad				»	1	—	1
» ökade mellan	0,1	»	5,0	» »	18	31	49
» » »	5,1	»	10,0	» »	20	18	38
» » »	10,1	»	15,0	» »	10	4	14
» » »	15,1	»	20,0	» »	2	—	2
» » »	20,9			»	1	—	1
				Summa patienter	64	64	128

Det största vikttillskottet var hos manlig patient 20,9 kg, hos kvinlig patient 14,2 kg.

Sjukvårdsdagarnas antal (inalles 21,696) var hos en patient 2,252 och i medeltal för de öfriga 127 under året utskrifna patienterna 153,1, särskildt för männen 169,7 och för kvinnorna 136,3. Af patienterna hade 11 vistats å sanatoriet ett år eller längre tid; bland dem hade den ofvannämnda personen med 2,252 dagars kurtid under nästan 6 års tid tillika haft anställning som föreståndarinna för postexpedition. De öfriga 117 patienternas kurtid var i medeltal 124,1 (särskildt männens 149,2 och kvinnornas 112,9.)

Kurtidens längd framgår närmare af efterföljande tabell, däri äfven upptagits de 20 patienter med lungtuberculos, hvilka utskrefvos inom en månad.

	Män.	Kvinnor.	S:ma.
Kurtiden var 1— 30 dagar för	13	7	20
» » 31— 60 » »	8	14	22
» » 61— 90 » »	12	11	23
» » 91— 120 » »	8	20	28
» » 121— 180 » »	13	4	17
» » 181— 270 » »	14	6	20
» » 271— 365 » »	3	4	7
» » 366— 730 » »	6	3	9
» » 748—2,252 » »	—	2	2
Summa patienter	77	71	148

I stenpaviljongen, där dagafgifterna äro högre (1 friplats) hade af patienter, som vårdats å sanatoriet längre tid än en månad, inalles 35 = 41,7 % en kurtid mellan 1 och 3 månader samt 49 = 58,3 % en kurtid öfver 3 månader. I träpaviljongen, där dagafgifterna äro lägre och där 5 friplatser underhållits, hade 10 = 22,7 % en kurtid under 3 månader och 34 = 77,3 % längre än 3 månaders kurtid.

De längsta kurtiderna voro för patienter i stenpaviljongen 2,252 och 748 dagar och för patient i träpaviljongen 478 dagar.

Specifik behandling af tuberkulos i form af tuberkulininjektioner med D:r C. Spenglers preparat PTO användes år 1910 hos 31 patienter, af hvilka 6 fortsatte en under föregående år påbörjad kur. Resultaten voro i allmänhet tillfredsställande och kontrollerades genom fortlöpande undersökningar af den Arneth'ska blodbildens förhållande. Behandling med D:r C. Spenglers I. K. (Immun Körper) förekom endast hos två patienter i början af året, men afbröts efter några få injektioner.

Diagnostiska tuberkulin injektioner förekommo icke under år 1910, däremot i några fall kutanprof med tuberkulin enligt v. Pirquet.

Behandling med konstgjord pneumothorax fortsattes hos 4 patienter, som påbörjat kuren under föregående år, och inleddes under året hos yttermera 5 personer. Hos 2 öfriga från 1909 kvarliggande patienter med konstgjord pneumothorax företogos inga vidare insufflationer. Den ena af dessa lämnade sanatoriet strax i början af året på grund af tillstötande psykos hvarigenom en under månder fortsatt synnerligen framgångsfull pneumothoraxbehandling plötsligt afbröts. Den andra kvarblef hela året å sanatoriet och återfick fullständig arbetsförmåga. Hos icke mindre än 8 af de 9 under behandling varande pneumathorax patienterna blef pneumothorax förr eller senare komplicerad med pleuraexudat; hos en patient tillstötte dessutom en öfvergående pericardit. En af patienterna afled, en annan utskrefs såsom oförbättrad och afled i sitt hem före årets slut. Hos båda antog den tuberculösa processen i den komprimerade lungan en starkt progredient karaktär. Fyra patienter utskrefvos före afslutad kur såsom mer eller mindre betydligt förbättrade och med afsikt att låta fortsätta med insufflationerna ambulatoriskt, tre patienter blefvo kvarliggande till 1911.

Hos 6 patienter gjordes upprepade fruktlösa försök att åstadkomma pneumothorax, likaså hos en sjunde, där likadana resultatlösa försök gjordes redan föregående år.

I sanatoriets solbadsinrättningar togos under sommarmånaderna solbad af ett stort antal patienter.

Förutom 254 under diagnosen tuberculosis pulmonum upptagna fall vårdades å sanatoriet under år 1910 35 andra patienter, af hvilka de flesta, såsom framgår af tabellen sid. 418, hade misstänkt lungtuberculos. En stor del af dessa hade sannolikt reagerat för probatoriska tuberkulininjektioner, om sådana hade blifvit företagna, och om en positiv reaktion kunde anses säkerställa diagnosen, så hade därmed antalet lungtuberkulosfall i stadium I betydligt stigit och genomsnittsresultatet hos tuberkulospatienterna framstått fördelaktigare. Af de 35 patienterna, af hvilka två förut varit intagna å sanatoriet, blefvo 1 man och 2 kvinnor kvarliggande till 1911, 31 utskrefvos såsom något förbättrade, förbättrade eller utan sjukdomssymptom, 1 (Lues pleuræ & hepatis) såsom oförbättrad. Sjukvårdsdagarnas antal var för de 32 utskrifna tillsammans 1,540, i medeltal 48,1 och varierande mellan 3 och 143. Vikten aftog hos 2 resp. 0,1 och 1,3 kg., blef hos 3 icke två gånger uppmätt och ökade hos 27 patienter mellan 0,2 och 7,1 kg., i medeltal 3,7 kg.

Under år 1910 har inträde å sanatoriet sökts eller plats efterfrågats af 372 personer. Antalet sökande till de olika platserna var:

Friplats	18
Friplats eller eventuellt billigaste betalningsklass	15
Billigaste plats (3 mk)	13
Billigaste eller event. nästbilligaste plats	43
Träpaviljongen utan angifvande af priset	49
Träpaviljongen eller event. först stenpaviljongen	31
Stenpaviljongen	203
Summa	372

Öfverläkare å sanatoriet har varit med. lic. Axel von Bonsdorff. Under dennes tjänstledighet från den 15 juni till den 15 augusti sköttes öfverläkarebefattningen af med. lic. Karl von Kræmer.

Såsom underläkare hafva varit anställda: med. kand. Tauno Kalima från årets början till den 15 februari, med. kand. Wilhelm Haglund från den 15 februari till den 15 augusti, med. lic. Karl von Kræmer från den 15 augusti till den 15 november samt med. kand. Severi Savonen från den 15 november till årets slut.

Årsberättelse för år 1910 afgifven af läkaren vid Hemmet för fallandesjuka å Räckhals.

Under år 1910 har å Hemmet varit intagna inalles 37 interner, 22 af manligt kön, 15 af kvinligt kön. Af dessa kvarlågo från föregående år 30 (1 från 1901, 1 fr. 1903, 4 fr. 1904, 5 fr. 1905, 4 fr. 1906, 4 fr. 1907, 4 fr. 1908, 7 fr. 1909.) Under året utskrefvos 11, kvarlågo till 1911 26 interner.

32 interner voro öfver 15 år, 5 under 15 år.

Sammanlagda antalet sjukvårdsdagar under året utgjorde 10,335; medeltal per intern 279.3 och medeltal interner per dag 28,3.

Af de under året afgångna utskrefvos såsom förbättrade 5, oförändrade 4, obehandlad 1, försämrad 1.

Tor Wœnerberg.

Langettavatautisten hoitoyhdistys Kuopiossa.

Myöskin vuotena 1910, samoin kuin jokaisena edellisenä vuotena, jolloin Vaajasalon hoitola on ollut olemassa, olivat kaikki sairaspaikat täytetyt pitkin vuotta, ja aina oli sitäpaitsi useampia pyrkijöitä kuin laitokseen voitiin ottaa. Tämä asia mielestäni osottaa, toiselta puolen että laitos ei ole riittävä, joka kyllä on jo itsestään ymmärrettävä ja tunnettu asia, mutta se osottaa mielestäni myös toiseltapuolen että laitoksen johto on ollut oikea, niin ettei se huonolla hoidolla tahi liiallisilla maksuilla ole pilannut itsessään hyvää asiata.

Vuodelta 1909 oli jäänyt sairaalaan ainoastaan 48 sairasta. Viime kuluneena vuotena otettiin laitokseen 10 uutta potilasta ja uloskirjoitettiin 6. Niin muodoin jäi laitokseen vuoden lopussa 52 sairasta. Lähemmin selvinnee asia seuraavasta taulusta.

Vuodelta 1909 jäljellä.	Vuonna 1910 otettuja.	Kaikkiaan hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäljellä vuoteen 1911.	Sairashoitopäivän luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Keskimäärä uloskirjoitettujen hoitopäiviä.
			Terveinä tahi parantumassa olevina.	Parempina.	Parantumattomina.	Kuolleina.	Hoitamattomina.				
48	12	60	3	3	3	—	—	51	18,570	50.376	193.333

Ylläolevassa taulussa on 9:stä uloskirjoitetusta 3 viety terveiden tahi parantumassa olevien ryhmään, 3 parempina uloskirjoitettuin ryhmään ja 3 parantumattomien ryhmään. Nämä ovat ryhmitetyt sen mukaan kuin on ollut kohtauksia, niin että parantuneihin ovat luetut ne, joilla ei ole ollut yhtään kohtausta 2—3:na viimeisenä vuotena, parempina uloskirjoitettujen ryhmään ne, joiden kohtaukset laitoksessa ovat vähentyneet ja parantumattomien ryhmään ne, joilla uloskirjoitettaessa on ollut yhtä monta tahi useampia kohtauksia kuin laitokseen tullessa.

Tämä ryhmittäminen ei kuitenkaan ole aina aivan todellisen tilan kanssa yhtäpitävä, koska parantuminen voi tapahtua muillakin tavoin kuin kohtausten luvun vähenemisen kautta, niinkuin edellisen vuoden vuosikertomuksessa olen lähemmin huomauttanut. Kun otan parantumisen, en ainoastaan kohtauksien luvun, vaan myös ymmärryksen ja luonteen puolesta huomioon, niin saan uloskirjoitetuista lukea terveiksi tahi parantumassa oleviksi 3. Paremmiksi täytyy minun lukea 4 uloskirjotetuista, joista neljännellä kyllä kohtausten luku oli yhtä suuri meno- kuin tulo- vuotenakin, mutta jonka luonne laitoksessa ollessaan hyvin tuntuvasti oli muuttunut parempaan päin. Myöskin rupesi tämä

sairas laitoksessa ollessaan työtä tekemään ahkeranlaisesti, vaikka ensi vuotena oli hyvin vastahakoinen. Jäljelle jääneistä 2:sta parantumattomana uloskirjoitetusta toinen oli laitoksessa ainoastaan muutamia kuukausia, niin että häntä oikeastaan ei voi ottaa lukuun.

Parantumattomaksi tulee näin lukien uloskirjoitetuista jäämään ainoastaan 1. Tämä oli laitoksessa ollut 5 vuotta, eikä näyttänyt mitään parantumisen, vaan päinvastoin huononemisen merkkejä, vaikka ei näitäkään suuremmassa määrässä.

J. V. Johnsson.

Terveyslähde- ja kylpylaitokset. — Brunns- och badanstalter.

Badanstaltens i Lovisa 44:de badsäsong ingick den 24 maj och afslutades den 31 augusti. Såsom öfverläkare vid badanstalten fungerade stadsläkaren, med. lic. Ernfr. Ekelund och såsom underläkare med. kand. R. Appelberg. Konsulterande läkare, hvilka regelbundet besökte orten under säsongen voro professorn, med. o. kir. doktorn Chr. Sibelius och med. lic. G. Nyström. Antalet inskrifna kurgäster utgjorde 244. Fria bad åtnjöto 8 personer.

Badanstalten i Nådendal, hvars statsunderstöd utgick med föregående år, meddelade i bref af den 11 mars att fem friplatser under instundande badsäsong ställdes till Medicinalstyrelsens fria disposition. Med anledning häraf beslöt Medicinalstyrelsen meddela föreståndarene för statens sjukvårdsinrättningar härom samt att ansökningar af dem underlydande personal, som önska komma i åtnjutande af dessa friplatser, kunna jämte läkarens förord insändas till Medicinalstyrelsen inom den 10 maj. Inom utsatt tid inkomma ansökningar af fem vid statens sjukhus anställde sjuksköterskor, hvilka sålunda alla kommo i åtnjutande af fria bad.

Mariehamns badanstalt vidtog med sin verksamhet den 10 juni och fortgick densamma till och med den 31 augusti. Såsom öfverläkare vid badanstalten var medicine och kirurgie doktorn Edv. Björkenheim anställd och såsom underläkare medicine kandidaten N. A. Berner, hvilken dock till följd af olycksfall den 25 juli måste lemna sin befattning och efterträddes af medicine kandidaten V. Haglund för återstoden af säsongen. De inskrifna kurgästernas antal utgjorde 229. Af de till afgiftsfria bad och läkarevård berättigade 10 personer hade endast 9 infunnit sig, hvarföre direktionen beviljade fria bad åt ytterligare två medel-

lösa personer, den ena från Helsingfors den andra från Mariehamn. Naturliga och artificiella hälsovatten tillhandahöllos från apotekarenas mineralvattenfabrik i Helsingfors. Gyttjan till gyttjebaden har såsom förut upptagits i Svibyviken nära badhuset, tallbarrsvätskan har destillerats ny för hvarje dag och ingredienserna till kolsyre- och öfriga medicamentösa bad hafva lefvererats af apoteket i Mariehamn och af apotekar Olander i Tavastehus. Hetluftsbehandling med prof. Biers apparat och nödigbefunnen lokalbehandling har utförts af inrättningens läkare. Till badhuset har anskaffats en ny större ångpanna, hvarjemte en mängd remontarbeten utförts inom badhuskomplexen. Väderleken under sommaren var mycket omvexlande. I allmänhet voro juni och augusti månader varma, medan juli månad var kall. Nederbörden under sommaren, isynnerhet juli månad, var särdeles riklig.

Heinolan, Savonlinnan ja Käkisalmen kylpylaitokset. Siihen nähden että kysymystä näiden kylpylaitosten valtioavusta vuodeksi 1910 ei oltu ratkaistu ennen kylpykauden alkamista eikä siis Keis. Senaatti myöskään ollut myöntynyt täksi vuodeksi kenellekään vapaita kylpyjä näissä laitoksissa, ei kertomuksia laitosten toiminnasta ole lähetetty muista kuin Käkisalmen kylpylaitoksesta. Kirjeessä 28 päivältä lokakuuta 1910 määräsi Keis. Senaatin Siviilitoimituskunta Lääkintöhallituksen maksettavaksi määräämään kaikille nyt puheena oleville kylpylaitoksille 1,250 markan suuruisen apurahan vuotta 1910 varten sekä vuosina 1911—1918 ne määrät, jotka puheena olevaa tarkoitusta varten tulevat sanottujen vuosien menosääntöihin otetuiksi, seuraavilla ehdoilla:

että yhtiö on velvollinen jättämään Senaatin Siviilitoimituskunnan määrättävälle kymmenelle varattomalle potilaalle maksuttoman kylpyparannuksen ja lääkärinhoidon laitoksessa kuuden viikon ajaksi laitoksen yleisölle avoinna ollessa;

että Lääkintöhallituksen on valvottava, että apuraha tulee edellä kerrotulla tavalla korvatuksi;

että kylpylaitoksen toiminnasta on ennen joulukuun loppua yhtiön huolenpidosta Lääkintöhallitukselle jätettävä kertomus, laadittuna siihen muotoon kuin Lääkintöhallitus ehkä katsoo tarpeelliseksi määrätä; sekä

että sittenkuin edelläsanottu kertomus on Lääkintöhallitukselle annettu ja tarvittava selvitys esitetty siitä, että asianomaiset ovat käyttäneet edellämainitut 10 kylpypaikkaa, puheena oleva apuraha on Lääkintöhallituksen maksumääräyksestä yhtiölle maksettava, kuitenkin niin että yhtiö on oikeutettu kysymyksessä olevan apurahan, 1,250 markkaa, kuluvalta vuodelta heti nostamaan, ehdolla että se sitoutuu sitä vastaan ensi vuonna jättämään 10 vapaasijaa edellämainitulla tavalla käytettäväksi sanotun vuoden vapaasijojen lisäksi.

Kirjeessä 28 päivältä Helmikuuta 1911 on Keis. Senaatin Siviilitoimituskunta täydentänyt edellä olevia määräyksiä seuraavilla lisämääräyksillä:

että sanotut vapaasijat tulevat annettavaksi varattomien kansakoulun opettajien ja opettajattarien, poliisilaitoksen alipäällikkökunnan ja miehistön, posteljoonien, tullilaitoksen ja rautateiden palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden sekä muiden alempien valtion virkailijoiden ja palvelijain käytettäviksi samassa järjestyksessä ja samoja periaatteita noudattamalla kuin Loviisan ja Maarianhaminan kylpylaitoksissa olevien vapaasijojen suhteen nykyään on määrättynä. Käkisalmen kylpylaitos osakeyhtiön lähettämästä vuosikertomuksesta vuodelta 1910 mainittakoon: Kylpykausi alkoi 6 p:nä Kesäkuuta ja päättyi 27 p:nä Elokuuta. Sisäänkirjoitettujen kylpyvieraiden lukumäärä oli 141, joista varsinaisia lääkärinkylpijöitä oli 50. Kylpyvieraiden vähyyteen ovat nähtävästi vaikuttaneet maassa yleensä vallitsevat huonot raha-ajat sekä yhä edelleen huonot kulkuneuvot, ehkä jossain määrin, täällä Karjalassa varsinkin muotiin tullut Kuhne-vannoissa istuminen. Varsinkin hermosairaille on kaupunki ja kylpylaitos hiljaisen ja rauhallisen asemansa takia erittäin sopiva. Ominaista sairasvoimistelu- ja hierontalaitosta ei kylpylaitoksella ole, vaan hierontaa ja sairasvoimistelua on annettu täkäläisessä kansakoulussa, johon asianmukaiset telineet myös ovat olleet sijoitetut. Miesten sairasvoimistelua on hoitanut lääketieteen ylioppilas Yrjö Levander, naisten rouva Karin Vesterdahl. Kylpylaitoksen lääkärinä on toiminut kaupunginlääkäri Emil Luukkonen.

Ylitalon kylpylaitos Ylivieskassa. Laitos avattiin kesäkuun 1 p:nä ja oli sitte ollut käytettävänä Elokuun 31 p:vään. Laitoksessa on annettu samanlaisia kylpyjä kuin edellisinäkin kylpykausina, pääasiassa kunnanlääkäri Rodaksen neuvojen mukaan. Kylpijöitä on tällä kylpykauden ajalla ollut 64 vakituista kaikkiaan 16 kunnasta. Vapaa paikkoja ovat nauttineet 5 henkilöä Lääkintöhallituksen hyväksymiä. Kevät kesällä huonojen ilmojen vallitessa oli kylpyvieraita vähempi, jota vastoin jälempi kylpykausi oli kylpijöistä rikkaampi. Yleensä oli huono raha-aika vaikuttanut sen että kylpijöiden luku on ollut niukka. Yksityiskylpijöiden luku on sitävastoin huomattavasti kasvanut.

Iisalmi Runni-lähde. Runninjuojien lukumäärä oli viimeksikuluneena kesänä 958 henkeä, joista noin 200 säätyläishenkilöä ja loput muuta kansaa, talollisia, torppareita, käsityöläisiä, palvelusväkeä y. m. Tosin oli runninjuojien lukumäärä viimeksikuluneena kesänä jonkun verran pienempi kuin lähinnä edellisenä kesänä, mutta tämän vähemmyyden voidaan otaksua johtuvan siitä, että ilmat kahden puolen juhannusta olivat hyvin kylmät ja tuuliset. Yhtiön tarjoamat 15 vapaapaikkaa ovat täytetyt johtokunnan ehdotuksen mukaan Lääkintöhallituksen myönnytyksestä.

Merkittävimpänä seikkana yhtiön toiminnasta kuluneelta vuodelta ansaitsee uuden kylpyhuonerakennuksen valmistuminen viime keväänä mainitsemista, joten tuo kipeästi korjausta kaivannut saunan puute toistaiseksi on poistunut. Kylpyhuonerakennus muutoin hirsistä, paitsi konehuonetta, joka on

tiilistä, sisältää paitsi jo mainittua konehuonetta, 4 varsinaista saunaa, 2 suihkuhuonetta ja 8 pukemishuonetta. Ettei saunasta ainakaan tullut tarpeettoman suuri, sen osoitti jo mennyt kesä, sillä jokaisessa saunassa oli parhaana aikana toistakymmentä kylpijää ja hierottavaa päivässä ja olivatkin nytkin kuten aikaisemmin, mutakylvyt enimmin halutuita.

Uutisrakennuksena sopinee myöskin mainita yhtiön vuoden aikana teettämä laivasilta, entisen laivayhtiöitten ylläpitämän Kehnon sijalle, joten satamaan pääsy Runnin laiturissa nyt sen jälkeen kun valtion puolesta jokea syvennettiin ja siivottiin sen ulkopuolelta, on kaikin puolin mukava.

Mitä Runnin tarjoamiin parannuskeinoihin tulee, ovat ne kuluneen vuoden aikana olleet entisellään. Vettä on juotu entiseen tapaan ja on jokainen Runnipotilas nytkin ollut tilaisuudessa tekemään sitä yhtiön lääkärin ohjauksen mukaisesti. Lääkärina on kuluneena vuonna toiminut lääket. kand. Jalmari Ignatius, Helsingistä. Erilaisesta sairasvoimistelusta ja hieronnasta ovat tänäkin vuotena pitäneet huolta hierojat neiti Valborg Hellström Vaasasta ja herra Leppänen sekä neiti Niskanen Iisalmesta. Sitäpaitsi ovat useat sairasvoimistelukurssin suorittamattomat maalaishierojat edelleen lähistöllä antaneet eriarvoista apuaan sitä haluaville.

Muutoksena yhtiön toiminnassa on mainittava sen johtokunnan yritys vähentää huonepuutetta jakamalla kesän määrättyihin vuokrakausiin. Huoneita vuokrattaessa oli epäkohdaksi näyttäytynyt se, ettei useinkaan voitu edeltäkäsin kysyjille ilmoittaa koska huoneita Runnilla vapautuu, kun ei minkäänlaista määräystä vuokraajaan nähden tässä suhteessa ollut olemassa.

Sen kokemuksen perusteella minkä yksi kesä voi antaa, näyttää siltä kun olisi käytäntöön otettu vuokrakausijärjestelmä verrattain sovelias pysyttää edelleen sellaisenaan, vaikkakin tällainen järjestelmä jossakin määrin rajoittaa yksityisen vapautta ja ei sen takia tietenkään voi jokaista Runnille aikovaa täysin tyydyttää, mutta on sillä toiselta puolen saavutettu se verraton etu, että kysyville voidaan yhtiön puolesta nyt antaa varmat vastaukset siitä onko ja mistä ajasta alkain huoneita Runnilla saatavissa.

Kertomus Valtion Suomen Voimistelu- ja Urheilu-Liitolle myöntämien varojen käyttämisestä v. 1910.

Kuten Liiton rahastonhoitajan laatima tili osoittaa, on tärkein menoerä Suomen V.- ja Urheilu-Liitolle myönnetyistä valtionvaroista käytetty v. 1910 voimistelunjohtajakurssien toimeenpanemiseksi Turussa, Iisalmella ja Sortavalassa, joita kutakin on avustettu 400 mk:lla.

Turussa toimeenpantiin voimistelunjohtajakurssit Turun piirin johtokunnan toimesta tammikuun 31—helmikuun 13 p:n välisenä aikana. Osanottajia oli kursseilla, joilla m. m. pidettiin 20 luentoa ruumiinharjoitusten teoriassa, annettiin opetusta komentamisessa (20 tuntia) ja voimistelussa, 25 henkilöä Turusta ja sen ympäristöltä, johtajina toimivat voimistelunopettajat K. Pulkkinen ja O. Pesonen Turusta.

Iisalmella järjestettiin sikäläisen Suomen Lyseoiden Urheilijat-seuran ja sen johtajan kamreeri K. R. Castrénin toimesta voimistelunjohtajakurssit kesäkuun 6—17 p:nä. Kursseilla luennoi tohtori J. Brax hengityksestä, voimistelunopettaja I. E Schroeder voimistelun teoriasta, toimittaja L. Pihkala urheiluharjoittelusta sekä maisteri A. Vartia ruumiinharjoituksiin sovelletusta anatomiasta ja fysiologiasta, annettiin käytännöllistä opetusta voimistelussa, komentamisessa, painiskelussa ja uinnissa. Kursseilta sai erotodistuksen 31 Pohjois-Savon eri tahoilta tullutta oppilasta.

Sortavalassa järjesti Itä-Karjalan piirin johtokunta voimistelunjohtaja kurssit tämän vuoden tammikuun 4—14 p:nä. Leikkien ja ottelujen ohjaajana oli kursseilla lehtori I. Wilskman, käytännöllisen voimistelun ja komennusharjoituksien ohjaajina kolleegat J. F. Blomqvist ja E. Vartiainen. Luentoja voimistelun teoriasta sekä ihmisruumiin anatomiasta ja fysiologiasta piti voimistelunopettaja A. Vartia. Osanottajia oli 29.

Mainittakoon tässä yhteydessä myös, että maaliskuun 23—30 p:nä toimeenpantiin voimistelunjohtajakurssit *Lahdessa* (menoerä kursseja varten on v. 1909 tileissä). Kurssien ohjelmassa oli: tervevoimistelu-, komento- ja telinevoimisteluharjoituksia, luentoja anatomiasta, fysiologiasta sekä voimistelun historiasta. Kurssien johtajana oli voimistelunopettaja K. E. Levälahti ja harjoitusten ohjaajina herrat J. Strömberg sekä L. Valkonen. Osanottajien lukumäärä oli 23.

Että tällaiset voimistelunjohtajakurssit ovat olleet tarpeen vaatimia, on kaikkialla käynyt selville. Se osanottajien runsas määrä, joita kaikista kansankerroksista ja varsinkin kansakouluopettajistosta on kursseilla käynyt, on tästä todistuksena.

Paitsi voimistelunjohtajakursseja on Liiton toimesta eri tahoilla maatamme pidetty esitelmiä voimistelusta ja urheilusta sekä ruumiinharjoituksien merkityksestä yleensä sekä annettu asianomaisilla paikkakunnilla samalla ohjausta ja neuvoja voimistelun ja urheilun käytännöllisessä harjoittamisessa. Tällaisista esitelmämatkoista mainittakoon: ylioppilas V. E. Tiirin matka Poriin, lehtori I. Wilskmanin matkat Tampereelle, Vaasaan ja Lahteen, maisteri A. Vartian tekemät matkat Pohjois-Savon piirin alueella, Tervakoskelle ja Sortavalaan, ylioppilaiden E. Havaksen ja E. Björkin esitelmämatkat Porvoon pii-

rissä, edellisen piirin suomalaisilla, jälkimäisen piirin ruotsalaisilla asutuspaikoilla (tileissä erehdyksestä mainittu V. Björkin luennoineen Kokkolan ympäristöllä) sekä Itä-Karjalan piirin johtokunnan toimesta järjestetyt herrojen Erkki Partasen ja Kaarlo Raunion esitelmämatkat Sortavalan ympäristöseuduilla.

Tileissä mainittu 400 mk:n menoerä »Kotkan piirille kurssia varten» on myönnetty Kotkan piiriin kuuluvalle Kotkan kaupungissa toimivalle Into-seuralle vapaitten terveysvoimisteluharjoituksien järjestämiseksi Kotkassa.

Arvo Vartia.
Suomen V.- ja U.- Liiton sihteeri.

IV. Kätilölaitos.

Saapuneitten ilmoituksien mukaan oli kätilöitten lukumäärä 1910 vuoden lopulla 781, joista 228 asui kaupungissa ja 553 maaseudulla. Piirilääkäripiirien mukaan ryhmitettyinä oli kätilöitä seuraavasti:

Lääni.	Piirilääkärinpiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Uudenmaan:	Helsinki	40	18
	Loviisa	3	16
	Lohja	—	19
	Tammisaari	7	12
		50	65
Turun ja Porin:	Turku	17	23
	Uusikaupunki	3	13
	Rymättylä	—	4
	Godby	2	10
	Pori	9	15
	Ikaalinen	—	9
	Tyrvää	—	10
	Salo	—	22
	Huittinen	—	12
		31	118
Hämeen:	Hämeenlinna	4	22
	Hollola	6	7
	Tampere	19	9
	Tammela	—	15
	Jämsä	—	12
	Ruovesi	—	7
		29	72

Lääni.	Piirilääkärinpiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Viipurin:	Viipuri	20	14
	Hamina	11	11
	Lappeenranta	4	12
	Antrea	—	8
	Muola	—	5
	Käkisalmi	3	8
	Kurkijoki	—	4
	Sortavala	3	4
	Salmi	—	5
		41	71
Mikkelin:	Mikkeli	6	7
	Heinola	2	6
	Joroinen	—	6
	Savonlinna	3	6
		11	25
Kuopion:	Kuopio	9	6
	Rautalampi	—	9
	Iisalmi	2	9
	Pielisjärvi	—	7
	Tohmajärvi	—	6
	Joensuu	9	6
		20	43
Vaasan:	Nikolainkaupunki	6	12
	Kristiina	5	17
	Uusikaarlepyy	1	11
	Kokkola	5	20
	Kuortane	—	12
	Jyväskylä	4	17
		21	89
Oulun:	Oulu	16	14
	Pudasjärvi	—	3
	Raahe	3	7
	Kalajoki	—	11
	Haapajärvi	—	9

Lääni.	Piirilääkärinpiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Oulun:	Kajaani	4	8
	Tornio	2	8
	Rovaniemi	—	6
	Kittilä	—	4
		25	70

Luetteloja synnytyksistä, joissa ovat avustaneet, ovat lähettäneet 743 kätilöä, 192 kaupunki- ja 551 maalaiskunnista. Näistä käy selville että 29,526 naista, — 6,951 ensi- ja 22,575 myötäsynnyttäjää — ovat saaneet apua synnyttämistilassa. Mitä synnyttäjien kotipaikkaan tulee on 6,620 asunut kaupungissa ja 22,906 maaseudulla tehden resp. 23,6 % ja 76,4 %. Synnyttäjistä oli 1,603 eli 5,4 % naimatonta, 27,820 eli 94,2 % naimisissa olevaa ja 130 eli 0,4 % leskeä.

Syntyneitten lasten lukumäärä oli 29,602, joista 28,675 elävää ja 927 kuollutta. Äskensyntyneistä oli 15,655 mies- ja 13,947 naispuolta. Mitä sikiöitten asemaan tulee sattui 28,331 yliosa asemaa, 981 alaosa asemaa ja 156 poikkiasemaa; 134 tapauksessa ei asemaa ole mainittu.

Asianlaita kaupungeissa ja maaseuduilla käy selville seuraavasta ryhmittelystä:

	Synnyttäneiden kokonaisluku.						Sikiön asema.				Äskensyntyneitten luku.				
											Sukupuoli.				
	Naimattomia.	Naimisissa olevia.	Leskiä.	Yhteensä.	Ensisynnyttäjiä.	Myötäsynnyttäjiä.	Yliosa asema.	Alaosa asema.	Poikkiasema.	Mainitsematon.	Miespuoli.	Naispuoli.	Eläviä.	Kuolleita.	Yhteensä.
Kaupungeissa	381	6,203	36	6,620	1,455	5,165	6,310	226	16	26	3,388	3,190	6,346	232	6,578
Maaseudulla	1,222	21,617	67	22,906	5,496	17,410	22,021	755	140	108	12,267	10,757	22,329	695	23,024
Yhteensä	1,603	27,820	103	29,526	6,951	22,575	28,331	981	156	134	15,655	13,947	28,675	927	29,602

Luetteloihin tehdyistä muistutuksista näkyy että 474 naista — 74 kaupungissa ja 400 maaseudulla — synnytti kaksoiset sekä 3 naista kaupungissa ja 8 naista maaseudulla kolmoiset. Keskenmeno sattui 420 tapauksessa, 122:ssa tapauksessa kaupungissa ja 298:ssa maaseudulla sekä ennenaikainen synnytys 221:ssä tapauksessa, 54:ssä tapauksessa kaupungissa ja 167:ssä maaseudulla. 947 naista päästettiin taiteen avulla. Näistä päätettiin synnytys 103:ssa tapauksessa, 29 kertaa kaupungissa ja 74 kertaa maaseudulla, sikiön manuaali extractionin kautta, 150 tapauksessa, 18 kertaa kaupungissa ja 132 kertaa maaseudulla, käännöksen kautta, 647:ssa tapauksessa, 134 kertaa kaupungissa ja 513 kertaa maaseudulla, pihtien avulla sekä 47:ssä tapauksessa 3 kertaa kaupun-

gissa ja 44 kertaa maaseudulla, käyttämällä teräviä aseita. Päästetyistä naisista kuoli: käännöksen jälkeen 6 maaseudulla; pihtisynnytyksen jälkeen 1 kaupungissa ja 5 maaseudulla sekä terävien aseiden käyttämisen jälkeen 7 maaseudulla. Placenta prævia sattui 6 kertaa kaupungissa ja 42 kertaa maaseudulla. Ecclampsia tapausten luku oli 33, joista 3 kaupungissa ja 30 maaseudulla. Pihtisynnytyksen teki kaupungissa lääkäri 79 kertaa sekä maaseudulla lääkäri 345 ja kätilö 146 kertaa. 77:stä pihtisynnytyksestä — 55:stä kaupungissa ja 22:sta maaseudulla — puuttuu ilmoitus mainitussa suhteessa. Teräviä aseita käytti lääkäri 45 kertaa, 2 kertaa kaupungissa ja 43 kertaa maaseudulla sekä kätilö 1 kerran maaseudulla; 1:stä tapauksesta, jossa teräviä aseita käytettiin, puuttuu ilmoitus.

Helsingin lapsenpäästölaitoksessa on 53 oppilasta vuoden kuluessa, oppikurssin päätettyänsä saanut kätilötodistuksen. Vuoden kuluessa on Lääkintöhallitukselle jätetty 177 hakemusta päästä kätilöoppilaaksi.

Kätilöitten palkkaamiseksi myönnettiin vuonna 1910 valtioapua seuraaville kunnille ja seuraavat määrät:

Uudenmaan lääni: Degerby 200. Yhteensä Smk. 200.

Turun ja Porin lääni: Angelniemi 150, Askainen, 150, Eckerö 300, Finby 150, Föglö 250, Hiittinen 250, Hinnerjoki 200, Honkajoki 200, Honkalahti 150, Houtskari 300, Iniö 400, Karuna 200, Kauvatsa 200, Karjala 250, Kiikala 150, Kiikka 200, Kiikoinen 125, Kisko 250, Korpo 200, Kumlinge 225, Kustavi 300, Kuusjoki 200, Kökar 250, Lokalahti 250, Masku 200, Merimasku 150, Mietoinen 200, Muurla 250, Nauvo 200, Oripää 200, Paattinen 100, Parkano 200, Pertteli 100, Prunkkala 200, Pyhämaa 200, Pyhämaa luoto 200, Raisio 200, Rusko 200, Siikainen 150, Suomusjärvi 200, Säkylä 200, Taivassalo 200, Velkua 500, Vestanfjärd 150, Vårdö 150, Yläne 200. Yhteensä Smk. 9,650.

Hämeen lääni: Eräjärvi 200, Kuorevesi 125, Renko 200, Somerniemi 300, Kuhmalahti 200, Tottijärvi 200, Ypäjä 200, Yhteensä Smk. 1,425.

Viipurin lääni: Impilahti-Kitelä 100, Kuolemajärvi 200, Lavansaari 400, Metsäpirtti 200, Rautjärvi 300, Rautu 250, Ruskeala 200, Salmi 200, Soanlahti 200, Suistamo 200, Suomenniemi 175, Suursaari 500. Yhteensä Smk. 2,925.

Mikkelin lääni: Anttola 150, Enonkoski 200, Haukivuori 200, Jäppilä 150, Kangaslampi 150, Leivonmäki 200, Luhanko 150. Yhteensä Smk. 1,200.

Kuopion lääni: Hankasalmi 200, Ilomantsi 400, Kesälahti 150, Kuusjärvi 250, Polvijärvi 300, Pälkjärvi 150, Rautavaara 300. Yhteensä Smk. 1,750.

Vaasan lääni: Alajärvi 200, Bergö 350, Evijärvi 200, Halsua 200, Isojoki 200, Jepua 200, Karijoki 150, Kelviä 200, Kivijärvi 250, Konginkangas 250, Lestijärvi 225, Nurmo 200, Perho 250, Pihlajavesi 200, Pihtipudas 200, Raippaluoto 200, Saarijärvi 200, Sideby 150, Sumiainen 200, Töysä 250, Ullava 300, Uurainen 150. Yhteensä Smk. 4,725.

Oulun lääni: Alatornio 250, Alavieska 200, Enontekiäinen 900, Hailuoto 250, Hyrynsalmi 350, Inari 900, Karunki 300, Kestilä 300, Kiiminki 250, Kittilä 200, Kuivaniemi 200, Kuolajärvi 400, Kolari 250, Kärsämäki 300, Lumijoki 150, Merijärvi 150, Muonionniska 1,000, Paltamo 250, Piippola 300, Pudasjärvi 200, Puolanka 400, Rantsila 150, Rautio 200, Reisjärvi 200, Ristijärvi 250, Salo 200, Saloinen 250, Sievi 150, Suomussalmi 400, Säräisniemi 275, Taivalkoski 350, Turtola 300, Tyrnävä 200, Utsjoki 900, Vihanti 300, Ylikiiminki 300, Ylitornio 400, Ylivieska 100. Yhteensä Smk. 12,425.

Yhteensä koko maassa Smk. 34,300.

V. Rättsmedicin.

De under året 1910 verkställda obduktionerna uppgingo till 642; af dessa gällde 540 fullvuxna eller barn och 102 foster.

Dödsorsaken hos fullvuxna och barn.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Utredd förröta.	Summa.
Nylands.							
Helsingfors	3	1	5	4	2	—	15
Lovisa	3	2	1	4	1	—	11
Ekenäs	—	1	1	2	—	1	5
Lojo	2	—	1	7	1	—	11
Åbo och Björneborgs.							
Åbo	2	3	1	7	—	—	13
Nystad	2	1	—	1	—	—	4
Rimito	1	—	—	1	—	—	2
Godby	—	—	—	2	—	—	2
Salo	2	—	3	1	—	—	6
Björneborg	7	—	5	1	—	—	13
Ikalis	5	—	2	—	1	—	8
Tyrvis	2	—	—	—	—	—	2
Hvittis	3	—	—	1	1	—	5
Tavastehus.							
Tavastehus	1	1	3	2	—	—	7
Hollola	1	—	1	1	1	—	4
Jämsä	3	—	—	—	2	—	5
Tammela	1	1	1	1	—	—	4
Tammerfors	—	—	1	4	1	—	6
Ruovesi	3	1	—	1	—	—	5

Län och provincialläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Outredd förröta.	Summa.
Wiborgs.							
Wiborg	4	1	7	5	1	1	19
Fredrikshamn	3	—	3	1	—	—	7
Willmanstrand	1	1	4	9	1	—	16
S:t Andreæ	3	—	4	11	—	5	23
Mohla	—	—	3	1	—	—	4
Kexholm	—	—	2	1	1	—	4
Kronoborg	—	—	1	—	—	—	1
Sordavala	1	—	1	—	1	—	3
Salmis	—	1	6	1	—	—	8
S:t Michels.							
S:t Michel	2	1	3	1	—	—	7
Heinola	7	—	3	—	—	1	11
Jorois	3	—	1	2	1	—	7
Nyslott	5	—	2	3	2	—	12
Kuopio.							
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—
Rautalampi	—	—	3	—	—	—	3
Idensalmi	1	—	—	1	—	—	2
Pielisjärvi	2	—	2	—	—	—	4
Tohmajärvi	1	—	1	—	—	—	2
Joensuu	—	—	1	—	—	—	1
Wasa.							
Wasa	—	—	2	—	—	—	2
Kristinestad	—	1	2	2	1	—	6
Nykarleby	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	—	—	3	—	—	—	3
Kuortane	2	1	2	1	—	—	6
Jyväskylä	1	1	—	3	—	—	5
Uleåborgs.							
Uleåborg	1	—	—	—	—	—	1
Brahestad	—	—	1	—	—	—	1

Län och provincialläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Utredd förröta.	Summa.
Kalajoki	3	—	—	1	—	—	4
Haapajärvi	2	—	3	1	2	1	9
Kajana	—	—	1	2	—	—	3
Torneå	1	—	—	2	—	—	3
Pudasjärvi	—	—	2	—	—	—	2
Rovaniemi	—	1	1	5	—	—	7
Kittilä	—	1	1	1	—	—	3
Summa	84	20	90	94	20	9	317
Städer.							
Helsingfors	41	14	19	32	29	1	136
Borgå	1	—	1	—	—	—	2
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—
Hangö	1	—	—	—	—	—	1
Åbo	6	2	3	8	1	—	20
Nådendal	—	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	—	—	—
Nystad	—	—	1	1	—	—	2
Raumo	—	—	—	—	—	—	—
Björneborg	2	—	1	3	—	—	6
Tavastehus	1	—	3	2	1	—	7
Tammerfors	2	—	2	—	3	—	7
Lahtis	—	—	—	—	—	—	—
Wiborg	4	2	6	3	2	—	17
Fredrikshamn	1	—	1	—	—	—	2
Kotka	—	—	1	1	1	—	3
Willmanstrand	—	—	—	—	—	—	—
Kexholm	—	—	—	—	—	—	—
Sordavala	—	—	—	—	—	—	—
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	1	—	—	—	—	—	1
Nyslott	2	—	—	1	—	—	3
Kuopio	—	—	—	—	1	1	2
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	—	—	1	—	1
Kristinestad	3	—	1	—	—	—	4
Kaskö	—	—	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—
Nykarleby	—	—	—	—	1	—	1

Län och provincialläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Utredd förröta.	Summa.
Jakobstad	1	—	1	—	1	—	3
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—
Uleåborg	—	—	1	2	1	—	4
Kemi	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	1	—	—	—	—	—	1
Summa	67	18	41	53	42	2	223
Summa summarum	**151**	**38**	**131**	**147**	**62**	**11**	**540**

Dödsorsakerna hos nyfödda och foster.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Dödfödt ofullgånget.	Dödfödt fullgånget.	Outredd för röta.	Summa.
Nylands.								
Helsingfors	—	—	—	—	1	—	—	1
Lovisa	—	—	—	—	1	—	1	2
Ekenäs	—	—	—	—	1	—	—	1
Lojo	—	—	1	—	—	—	—	1
Åbo och Björneborgs.								
Åbo	2	—	—	—	—	—	1	3
Nystad	—	—	—	—	1	1	—	2
Rimito	—	—	—	—	—	—	—	—
Godby	1	—	1	—	—	—	—	2
Salo	2	—	—	—	—	—	—	2
Björneborg	1	—	1	—	1	—	2	5
Ikalis	2	—	—	—	—	—	—	2
Tyrvis	—	—	—	—	—	—	—	—
Hvittis	1	—	—	—	—	—	—	1
Tavastehus.								
Tavastehus	1	—	1	—	—	—	—	2
Hollola	—	—	1	—	1	—	—	2
Jämsä	1	—	1	—	—	—	—	2
Tammela	—	—	1	—	—	1	1	3
Tammerfors	1	1	—	—	2	—	1	5
Ruovesi	2	—	—	—	—	1	—	3
Viborgs.								
Viborg	—	—	—	—	1	—	2	3
Fredrikshamn	—	—	—	—	—	—	—	—
Villmanstrand	—	—	—	—	2	—	—	2
S:t Andreae	—	—	—	—	—	1	1	2
Mohla	1	—	2	1	1	—	2	7
Kexholm	3	—	—	—	—	1	—	4
Kronoborg	1	—	—	—	—	—	—	1
Sordavala	—	—	—	—	—	—	—	—
Salmis	—	—	—	—	—	1	—	1

Län och provincialläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Dödfödt ofullgånget.	Dödfödt fullgånget.	Outredd för röda	Summa.
S:t. Michels.								
S:t Michel	—	—	—	—	2	—	1	3
Heinola	2	—	—	—	—	—	—	2
Jorois	—	—	1	—	—	—	—	1
Nyslott	1	—	—	—	—	—	—	1
Kuopio.								
Kuopio	—	1	—	—	—	—	—	1
Rautalampi	—	—	—	—	—	—	2	2
Idensalmi	1	—	—	—	—	—	—	1
Pielisjärvi	2	—	—	—	1	—	—	3
Tohmajärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	1	—	—	—	1	2
Vasa.								
Vasa	—	—	—	—	—	—	1	1
Kristinestad	1	—	1	—	—	1	—	3
Nykarleby	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	—	1	1	—	—	—	—	2
Kuortane	—	—	—	—	1	—	—	1
Jyväskylä	—	—	—	—	1	—	1	2
Uleåborgs.								
Uleåborg	—	—	—	—	—	—	—	—
Brahestad	—	—	1	—	—	—	—	1
Kalajoki	—	—	—	—	—	—	—	—
Haapajärvi	1	—	—	—	—	—	1	2
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—	—	—
Kittilä	1	—	—	—	—	—	—	1
Summa	28	3	14	1	17	7	18	88
Städer.								
Helsingfors	3	—	2	—	—	—	—	5
Borgå	—	—	—	—	—	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—

Län och provincialläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Dödfödt ofullgånget.	Dödfödt fullgånget.	Outredd för röta.	Summa.
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—	—
Hangö	—	—	—	—	—	—	—	—
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—
Nådendal	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	—	—	—	—
Nystad	—	—	—	—	—	—	—	—
Raumo	—	—	—	—	—	—	—	—
Björneborg	—	—	—	—	—	1	—	1
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammerfors	—	—	—	—	—	—	1	1
Lahtis	—	—	—	—	—	—	—	—
Viborg	1	1	—	—	—	—	—	2
Fredrikshamn	1	—	—	—	—	—	—	1
Kotka	—	—	—	—	1	—	—	1
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—
Kexholm	—	—	—	—	—	—	—	—
Sordavala	—	—	—	—	—	—	—	—
S:t. Michel	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyslott	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristinestad	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaskö	—	—	—	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—
Nykarleby	—	—	1	—	—	—	—	1
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—	—
Uleåborg	—	—	1	—	—	—	1	2
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	5	1	4	—	1	1	2	14
Summa summarum	**33**	**4**	**18**	**1**	**18**	**8**	**20**	**102**

Självmordssättet.

	Män.	Kvinnor.
Hängning eller strypning	48	13
Förgiftning	9	12
» och skarpt vapen	—	1
Med skjutvapen	25	2
Sprängning med dynamit	2	—
Dränkning	13	9
Skarpt vapen	8	3
» » och dränkning	1	—
» » » skjutvapen	1	—
» » » hopp från 3:dje vån. af ett hus	1	—
Kastat sig ut genom fönster från 2:dra och 4:de våningen af ett hus	1	1
» » under bantåg	—	1
	109	42 — 151

Såsom gift användes: karbolsyra 3 m. ,6 kv.; strychnin 2 kv.; morfin 1 m. 1 kv.; veronal 1 m.; kromsyradt kali 2 kv.; lysol 1 m.; cyankalium 2 m.; svafvelsyra 1 kv.; lutsten 1 m.; kejsargrönt 1 kv.

Självmördarens stånd och yrke.

	Män.	Kvinnor.
Arbetare och deras familjer	18	3
Bönder » » »	10	3
Torpare » » »	8	3
Inhysingar » » »	4	4
Läkare 1, kommerseråd 1, ingeniör 1, järnvägsrevisor 1, farmaceut 1, farmac. kand. 1, f. d. possesionat 1, adelsman från Riga 1, handlande 3, handelsresande 1, kontorister 4, speditör 1, gårdfarihandlande 1, sjöman 1, jordbrukare 1, parcellägare 2, öfverkonstapel 1, bagare 1, montör 1, barberare 1, tapetserare 1, sadelmakare 1, skräddare 2, guldsmedsarbetare 2, snickare 3, kopparslagare 1, plåtslagare 1, filare 1, smed 1, mjölnare 1, sotare 1, järnvägsarbetare 1, lokomotivputsare 1, arbetsledare 1, tullvaktmästare 2, gårdskarl 1, brovakt 1, hyrkusk 1, forman 1, drängar 5, fabriksarbetare 2, gårdsegareson 1, sytningsman 1, backstugusittare 1, fånge 1, löse och okända män 8	69	—

	Män.	Kvinnor.
fru 1, målarinna 1, samskoleelev 1, mejerska 1, sömmerska 1, tjenarinnor 9, enkor 3, arrendatorshustru 1, skomakarhustru 1, maskinisthustru 1, gårdskarlshustru 1, sytningsmanshustru 1, dränghustru 1, skräddaredotter 1, dejas dotter 1, okända kvinnor 4	—	29
	109	42 — 151
Såsom sinnessjuka uppgifvas	9 m.	6 kv.
» tungsinta »	1 »	1 »
» » berusade vid gärningens begående	9 »	— »

Självmorden fördelade på månader.

Januari	8	Maj	16	September	15
Februari	4	Juni	13	Oktober	22
Mars	12	Juli	15	November	7
April	12	Augusti	16	December	11
					151

Mord eller dråp.

	Män.	Kvinnor.
Föröfvades medels trubbigt tillhygge å	15	2
» » » » och dränkt	1	—
» » skarpt verktyg å	74 [1])	9
» » trubbigt och skarpt verktyg å	1	—
» » skjutvapen å	12	3
» » » och skarpt verktyg å	2	1
» » dränkning å	—	1
» » kväfning eller strypning å	5	4
» » gift (sublimat)	1	—
	111	20 — 131

Olyckshändelser.

	Män.	Kvinnor.
Drunkning	51 [2])	7 [3]) [4])
Kväfning under epileptiskt anfall	—	1
Kolos	2	1
Förbränning	2	1

[1]) I ett fall bajonettstyng och i 1 fall sabelhugg. — Under rus: [2]) 10 m. [3]) 1 kv. — [4]) 2 kv. under epileptiskt anfall, 1 kv. sinnessjuk.

	Män.	Kvinnor.
Brännskada	1	1
Förfrysning	3 [1]	—
Köld och kraftuttömning i snöstorm	1	—
Gått vilse i skog	1	—
Trubbigt verktyg	1	—
Skjutvapen	14 [2]	1
Stöt emot hufvud	2	—
Fallit och skadat hufvudet under arbete (hjärnhinneinflam.)	1	—
» » » » (fractura cranii)	1 [3]	—
Kullkörning (fractura cranii)	—	1
Fall från fönster » »	—	1
» » stege » »	1 [3]	—
» » lass (stöt mot hufvudet, commotio cerebri)	2 [4]	—
» » » (fractura columnae vertebralis, ruptura medullæ spinalis)	2 [4]	—
» » träd	1	—
Råkat under nedfäldt träd	1	—
Sparkad af häst	1	—
Dynamit sprängskott	1	—
Under lossning af fartyg (conqvasatio messoculi)	1	—
Öfverkörd af bantåg	13 [5][6]	1
» » åkdon	7	1
Gift	18 [3]	3
	128	19 — 147

De slag af gift genom hvilka olyckshändelser förorsakades voro: denaturerad sprit 17 m. 2 kv.; lutsten 1 kv.; polityrlack 1 m.

I sjukdomar afledo.

	Män.	Kvinnor.
Hjärtvalvelfel	4	—
Hjärtförlamning	1	1
Myocarditis	3	1
Fett hjärta	—	2
Exostos i hjärtmuskulaturen	1	—
Arteriosclerosis	6	2
» et ruptura cordis	1	—

Under rus: [1]) 2 män, [3]) 1 man, [4]) 2 män, [5]) 5 män. — [2]) 1 man. under feberyrsel. — [6]) 1 man sinnessjuk.

	Män.	Kvinnor.
Apoplexia	—	1
Abs. cerebri	1	—
Hjärnblödning	2	—
Cerebro-spinal. meningit.	1	—
Under epileptiskt anfall	2	—
Lungsot	1	—
Lunginflammation	8 [1]	3
Bronchitis capillaris	2	1
Diphteria	—	1
Status thymicus och bronchitis	1	—
» » och hjärtförlamning	1	—
» lymphaticus et thymicus, hypoplacia aortæ (hjärtslag)	1	—
Kronisk tarmkatarr	—	1
Tarmvred	—	1
Peritonitis acuta	—	1
Gastro-enteritis acuta	1	1
» » » et bronchopneumonia acuta	1	1
Ulcus ventriculi perforans	1 [1]	—
Volvulus flexurae sigmoideae	1	—
Barnsängsfeber	—	1
Långt gången venerisk sjukdom	1	—
Börjande infektionssjukdom	—	1
Allmän tuberculos	2	—
	43	19 — 62

[1] Under rus 1 man.

VI. Apteekkilaitos.

Vuoden 1909 lopussa löytyi Suomessa 213 apteekkia, joista 34 reali- ja 179 henkilökohtaisten eriokieuksien perusteella.

Vuoden 1910 kuluessa annettiin erioikeuskirjat seuraaviin uusiin apteekkeihin:

maalisk. 15 p:nä Alajärven apteekkiin provisori Fritz Emil Jung'ille;
heinäk. 9 » Kiteen » » Sixtus Herman Knifsund'ille.

Edellisen omistajan kuoleman takia julistettiin haettaviksi ja annettiin seuraavat erioikeudet:

helmik. 3 p:nä Karhulan apteekkiin apteekkari Robert Georg Jankowsky'lle;
» 10 » Lappajärven » provisori Gustaf Edvard Siren'ille;
maalisk. 4 » Porvoon II:seen » » Johan Artur Hellström'ille;
» 22 » Iin » apteekkari Axel Waldemar Sten'ille;
heinäk. 22 » Turtolan » provisori Edvin Gråsten'ille.

Edellisen omistajan siirron takia julistettiin haettaviksi ja annettiin seuraavat erioikeudet:

huhtik. 19 p:nä Reposaaren apteekkiin provisori Hugo Hjalmar Agathon Mether'ille;
heinäk. 9 » Kirkkonummen » apteekkari Frithiof Konstantin Schauman'ille.

Oston takia siirrettiin seuraavat erioikeudet:

helmik. 17 p:nä Leppävirran apteekkiin provisori Karl Fredrik Cederhvarf'ille;
maalisk. 15 » Viipurin II:seen » » Aaro Holopaiselle;
huhtik. 19 » Maarianhaminan » apteekkari Berndt Axel Dammert'ille;
» 19 » Mustasaaren » provisori Viktor Ollqvist'ille;

toukok. 24 p:nä Helsingin I:seen apteekkiin provisori Werner Georg Smedslund'ille;
elok. 6 » Pielisjärven » » Otto Torsten Saladin Mether'ille.

Apteekkierioikeuksien haltijoista kuolivat:

kesäk. 17 p:nä Leppävirran apteekin omistaja Karl Fredrik Cederhvarf;
marrask. 2 » Rauman I:sen » » Hjalmar Hällfors.

Seuraava taulukko näyttää Suomen apteekkierioikeudet ja niiden omistajat vuoden 1910 lopussa sekä erioikeuksista suoritettavan vuotuisen veromäärän:

A. Luettelo realierioikeuksilla varustetuista eli kanta-apteekeista vuoden 1910 lopussa.

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Omistaja.
			Uudenmaan lääni.	
1910	Toukok.	24	Helsingin 1:nen	Werner Georg Smedslund
1891	»	12	» 2:nen	Lars Edvard Stigzelius
1755	Syysk.	24	» 3:as	Keisarillinen Aleksanterin Yliopisto
1896	Lokak.	26	Porvoo	Emil Fredrik Mikander
1901	Kesäk.	13	Loviisa	Georg Wilhelm Wahlroos
1907	Lokak.	21	Tammisaari	Erik Mikael Eklund
			Turun ja Porin lääni.	
1907	Jouluk.	18	Turun 1:nen	Arthur Johan Carén
1900	Tammik.	22	» 2:nen	William Westerling
1910	Huhtik.	19	Maarianhamina	Berndt Axel Dammert
1895	Maalisk.	18	Porin 1:nen	Gustaf Wilhelm Widbom
1907	Helmik.	7	Uusikaupunki	Karl Arrhenius
1901	Marrask.	25	Rauma	Hjalmar Hällfors'in kuolinpesä
			Hämeen lääni.	
1900	Tammik.	22	Hämeenlinnan 1:nen	Alfred Erland Ölander
1904	Huhtik.	18	Tampereen 1:nen	Alfred Johannes Molin
			Viipurin lääni.	
1891	Toukok.	12	Viipurin 1:nen	Karl Werner Relander
1898	Heinäk.	28	Sortavala	Sven Holst
1887	Kesäk.	1	Hamina	Alfons Nymalm
1908	»	13	Käkisalmi	Gustaf Walter Lindroos
1899	Elok.	10	Lappeenranta	Algot Bernhard Schlüter

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Omistaja.
			Mikkelin lääni.	
1902	Syysk.	2	Heinola	Frans Theodor Åkerman
1902	Huhtik.	28	Mikkelin 1:nen	Anders Adiel Watanen
1895	Heinäk.	11	Savonlinna	Frans Bernhard Knifsund
			Kuopion lääni.	
1908	Syysk.	24	Kuopion 1:nen	Evald Piispanen
1892	Elok.	9	Joensuun	Hugo Ferdinand Olsoni
			Vaasan lääni.	
1895	Elok.	14	Kristiina	Henrik Johannes Sandlund
1895	Maalisk.	11	Pietarsaari	Karl Lennart Candolin
1901	Tammik.	4	Uusikaarlepyy	Gustaf Eliel Roos
1903	Huhtik.	20	Nikolainkaupungin 1:nen	Sigurd Brander
1904	Tammik.	18	Jyväskylä	Eugen Mansnerus
1903	Helmik.	9	Kokkolan 1:nen	Yrjö Severin Roos
			Oulun lääni.	
1896	Syysk.	9	Oulun 1:nen	Hugo Hjalmar Hasselblatt
1909	Toukok.	18	Raahe	Gustaf Hjalmar Jaatinen
1909	»	26	Tornio	Theodor Johannes Borg
1894	Marrask.	27	Kajaani	Fredrik William Stenius

B. Luettelo henkilökohtaisilla erioikeuksilla varustetuista apteekeista vuoden 1910 lopussa.

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
			Uudenmaan lääni.		
1902	Tammik.	20	Helsingin 4:jäs	1,200	Gustaf Werner Salingre
1901	Elok.	21	» 5:des	1,200	Paul Fredrik Elmgren
1897	Toukok.	17	» 6:des	1,200	Emil Sandroos
1903	Helmik.	9	» 7:mäs	800	Walter Johannes Karsten
1908	Lokak.	26	» 8:as	800	Walter Eliel Kalixtus Laurén
1889	Maalisk.	19	» 9:äs	200	Nikolai Artemjeff
1901	Tammik.	28	» 10:nes	600	Karl Allan Aschan
1907	Marrask.	18	» 11:sta	600	Edvard Felix Hellén
1895	Tammik.	21	Lohja	200	Gustaf Magnus Blom
1903	Maalisk.	23	Pohja	100	Ernst Woldemar Dromberg
1905	Heinäk.	12	Hanko	400	Nils Adolf Linsay v. Julin
1907	Toukok.	21	Mäntsälä	100	Thorsten Georg Pettersson
1903	Helmik.	23	Vihti	200	Axel Alfred Alm

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1906	Helmik.	12	Inkoo	100	Johan Fredrik Mattsson
1899	Tammik.	30	Nurmijärvi	100	Fredrik Albin Koponen
1900	Elok.	22	Orimattila	200	Johan Gustaf Spolander
1910	Heinäk.	19	Kirkkonummi	100	Frithiof Kostantin Schauman
1901	Lokak.	14	Elimäki	100	Axel Gabriel Bergman
1910	Maalisk.	4	Porvoon 2:nen	600	Johan Artur Hellström
1905	Syysk.	27	Iitti (Kuusankoski)	100	Richard Julius Lind
1905	Lokak.	9	Oulunkylä	100	August Alexander Franck
1907	Heinäk.	31	Hyvinkää	200	Emil Konrad Wäyrynen
1907	Jouluk.	18	Kerava	100	Nestor Gabriel Lindström
			Turun ja Porin lääni.		
1909	Toukok.	5	Turun 3:as	800	Ilmari Reinhold Lindqvist
1901	Tammik.	4	» 4:jäs	1,200	Ivar Hjalmar Strandell
1891	Elok.	12	» 5:des	600	Frans Eskil Ditzler
1907	Heinäk.	31	» 6:des	400	Henrik Alfred Fonselius
1908	Toukok.	11	Naantali	400	Axel Fredrik Wikman
1908	Kesäk.	13	Salo	400	Oskar Magnus Kraemer
1883	Lokak.	23	Ikaalinen	100	Sven Evert Strömmer
1888	Syysk.	26	Tyrvää	100	Otfrid Abelard Bäckman
1899	Marrask.	27	Huittinen	200	Oskar Benedikt Broms
1890	Kesäk.	11	Porin 2:nen	800	Karl Johan Juselius
1893	Lokak.	16	» 3:as	800	Johan Bernhard Sundblom
1909	»	13	Merikarvia	100	Arndt August Huhtinen
1904	Kesäk.	11	Kemiö	200	Carl Johan Schröder
1887	Marrask.	22	Eura	100	Hjalmar Tollet
1890	Kesäk.	5	Loimaa	100	Gotfrid Waldemar Norrman
1900	Elok.	15	Marttila	100	Hjalmar August Bruno Aschan
1907	Marrask.	4	Kokemäki	200	Oskar Agabus Nordberg
1905	Huhtik.	10	Kankaanpää	100	Johan Julius Holmström
1908	Helmik.	17	Perniö	100	Pehr Gustaf Torsten Waselius
1903	»	9	Pöytyä	100	Kustaa Heikki Pietilä
1898	Elok.	24	Hämeenkyrö	100	Viktor Napoleon Törnvall
1910	Huhtik.	19	Reposaari	100	Hugo Hjalmar Agathon Mether
1905	Tammik.	30	Paimio	100	Wolter Brunberg
1907	Heinäk.	31	Parainen	100	Karl August Eklund
1909	Huhtik.	19	Rauman 2:nen	800	Arpa Artur Sörman
1908	»	30	Mynämäki	100	Arthur Axel Ahlroth
1908	Toukok.	18	Punkalaidun	100	Karl Emil Grönberg
1909	»	26	Normarkku	100	Johannes Almanzor Michelsson
1909	Lokak.	13	Laitila	100	Anton Runman

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
			Hämeen lääni.		
1904	Heinäk.	20	Hämeenlinnan 2:nen	600	Viktor Alexander Haglund
1905	Lokak.	9	Tampereen 2:nen	800	Uno Johannes Hagberg
1886	Maalisk.	9	» 3:as	600	Amil Adolf Schéele
1892	Syysk.	7	» 4:jäs	600	Karl Volter Aschan
1899	»	2	» 5:des	200	Felix Albin Relander
1898	Kesäk.	8	Jämsä	200	Frans Johan Lorentz Spolander
1902	Syysk.	2	Tammela	800	Johan Edvard Hjelt
1903	Maalisk.	23	Lahti	600	Arvid Hjalmar Fellman
1900	Elok.	15	Ruovesi	200	Uno Fredrik Eklund
1901	Marrask.	5	Sääksmäki	200	Johan Edvard Gustafsson
1908	Huhtik.	14	Riihimäki	300	Volter Nikolai Simberg
1900	Jouluk.	10	Kuhmoinen	100	Theodor Daniel Pettersson
1906	Lokak.	1	Somero	100	Juho Kristian Lumme
1898	Toukok.	23	Orivesi	100	Wilhelm Alexander Sjöström
1892	Syysk.	13	Akaa	100	Gustaf Wilhelm Rothberg
1907	Maalisk.	13	Korpilahti	100	Axel Emil Gulin
1893	Helmik.	27	Urjala	200	Johan August Nylander
1899	Kesäk.	7	Lammi	100	Frans Edvin Bergroth
1898	»	21	Kangasala	100	Emil Wilhelm Helenius
1904	Huhtik.	24	Loppi	100	Gustaf Sohlström
1907	Lokak.	8	Pälkäne	100	Hjalmar Wilhelm Björkman
			Viipurin lääni.		
1910	Maalisk.	15	Viipurin 2:nen	1,200	Aaro Holopainen
1901	Marrask.	11	» 3:as	1,200	Yrjö Fredrik Björklund
1901	»	11	» 4:jäs	600	Herman Filip Björklund
1900	Jouluk.	10	» 5:des	800	Johan Hjalmar Ekroosin leski
1896	Helmik.	24	Pitkäranta	100	Teppo Huttunen
1906	Syysk.	3	Imatra	400	Otto Fritiof Björklund
1909	Lokak.	13	Muola	200	Axel Edvin Gahmberg
1903	Syysk.	18	Terijoki	600	Karl Birger Poppius
1894	Toukok.	15	Kotkan 1:nen	800	Magnus Malmcoln Björklund
1906	»	28	» 2:nen	600	Carl Rundqvist
1905	Helmik.	27	Koivisto	100	Viktor Reinhold Kolehmainen
1905	»	27	Virolahti	100	Allan Achilles Pippingsköld
1905	Toukok.	15	Parikkala	100	Rurik Olsoni
1908	Kesäk.	30	Kurkijoki	200	Lennart Ossian Löfström
1896	Huhtik.	20	Uusikirkko	100	Walter Karl Gustaf Gadd
1905	Lokak.	16	Antrea	100	Leonard Edgard Forsgårdin leski
1898	Helmik.	14	Kouvola	200	Lars Adolf Winter
1903	Toukok.	4	Säkkijärvi	100	Paavo Armas Hillman
1897	Jouluk.	6	Jaakkima	100	Emil Dahlin

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1900	Helmik.	5	Sakkola	100	Emil Ferdinand Studd
1902	Toukok.	20	Jääski	100	Jean Sucksdorff
1910	Helmik.	3	Karhula	100	Robert Georg Jankowsky
1903	Marrask.	9	Raivola	100	Wolldemar Wallman
1906	Helmik.	2	Kirvu	100	Gustaf Reinhold Lindsten
1907	Lokak.	21	Kolikkoinmäki	200	Uno Kalm
1908	Maalisk.	24	Rautjärvi	100	Julius Leonard Lundell
1908	Huhtik.	30	Suojärvi	100	Johan Anton Alexander Geitel
1908	Syysk.	24	Hiitola	100	Pekka Reijonen
1909	Toukok.	18	Luumäki	100	Alexander Edvin Westin
			Mikkelin lääni.		
1907	Toukok.	15	Mikkelin 2:nen	600	Allan Menotti Malin
1903	Helmik.	23	Juva	100	Rolf Alexander Krook
1890	Heinäk.	25	Joroinen	100	Karl Amatus Hultman
1903	Toukok.	4	Sysmä	100	Hjalmar Simon Johannes Gyllenbergin leski
1903	Heinäk.	22	Mäntyharju	100	Ernst Adolf Domander
1889	»	29	Rantasalmi	100	Gustaf Widing
1906	Jouluk.	11	Heinävesi	100	Albin Birger Ericsson
1909	Heinäk.	6	Pieksämäki	300	Otto Fredrik Randén
1901	Kesäk.	19	Savitaipale	100	Ernst Victor Schnur
1909	Maalisk.	30	Hirvensalmi	100	Berndt Kristoffer Lundell
1897	Marrask.	15	Kangasniemi	100	Alfred Ekelund
1907	Jouluk.	18	Puumala	100	Johan Viktor Kjerulf
1909	Maalisk.	3	Kerimäki	100	Oskar David Herman Lewin
1909	Kesäk.	22	Joutsa	100	Karl Edvard Henrik Holmström
			Kuopion lääni.		
1908	Syysk.	24	Kuopion 2:nen	800	Kalervo Killinen
1902	Lokak.	27	» 3:as	600	Edvard Manasse Malmberg
1903	»	5	Iisalmi	400	Wäinö Johannes Ignatius
1910	Helmik.	17	Leppävirta	300	Karl Fredrik Cederhvarf'in kuolinpesä
1900	Huhtik.	3	Nurmes	300	Matti Ernst Gustaf Calonius
1868	Kesäk.	16	Rautalampi	100	Adolf Wilhelm Jäderholm
1866	Maalisk.	7	Tohmajärvi	200	Karl Johan Nyman
1908	Tammik.	27	Pielavesi	200	Johan Sanfrid Hallman
1900	Syysk.	12	Nilsiä	100	Johan Henrik Lyra
1903	Elok.	19	Pielisjärvi	200	Otto Torsten Saladin Mether
1907	Maalisk.	26	Ilomantsi	100	Johannes Lackström
1905	Heinäk.	19	Juuka	100	Pekka Stenqvist
1907	Toukok.	2	Liperi	100	Filip Kiiskinen
1897	Heinäk.	21	Karttula	100	Johan Adolf Kolehmainen

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1905	Toukok.	29	Suonenjoki	200	Emil Edvard Wikman
1909	Tammik.	11	Kaavi	100	Fredrik Viktor Finnberg
1907	Lokak.	8	Lapinlahti	100	William Konstantin Forsberg
1908	Tammik.	20	Varkaus	100	Georg Theodor Sternberg
1910	Heinäk.	9	Kitee	100	Sixtus Herman Knifsund
			Vaasan lääni.		
1907	Toukok.	7	Nikolainkaup. 2:nen	800	Edvard Keto
1908	Tammik.	27	» 3:as	200	Herman William Hjelt
1903	»	20	Kokkolan 2:nen	400	Armo Immanuel Walli
1908	Syysk.	10	Alavus	300	Hugo Arthur Herler
1897	Huhtik.	12	Ilmajoki	300	Ernst August Grönroos
1906	Elok.	15	Keuruu	200	Adolf Castrén
1906	»	15	Lapua	300	Oskar Ferdinand Löfman
1910	Huhtik.	19	Mustasaari	300	Viktor Ollqvist
1909	Elok.	10	Närpiö	200	John Erland Levón
1909	Toukok.	18	Saarijärvi	200	Pehr Rudolf Tihleman
1888	Syysk.	26	Karstula	100	Walfrid Idman
1892	Jouluk.	5	Viitasaari	100	Hjalmar Drake
1880	Helmik.	10	Vöyri	100	Joel Salin
1909	Maalisk.	30	Kaskinen	200	Alf Engström
1904	Huhtik.	24	Virrat	100	Otto Evert David Bruun
1890	Kesäk.	5	Jalasjärvi	100	Oskar Evert Dahlin
1908	Lokak.	12	Isokyrö	200	Karl Gustaf Bernhard Wåhlberg
1908	Kesäk.	17	Pihtipudas	100	Berndt Emil Forsblom
1910	Helmik.	10	Lappajärvi	100	Gustaf Edvard Siren
1907	Marrask.	4	Äänekoski	100	Rudolf Wilhelm Emanuel Strandman
1902	Tammik.	27	Kauhajoki	100	Gustaf Alexis Rosendalin leski
1903	Marrask.	9	Kannus	100	Gunnar Ossian Aspelin
1903	»	30	Veteli	100	Gustaf Adolf Bökman
1905	Tammik.	30	Kauhava	100	Rudolf Böhme
1905	Huhtik.	17	Ylistaro	200	Edvard Adiel Snellman
1905	Kesäk.	15	Mänttä	100	Axel Ivar Aschan
1909	Tammik.	11	Ölvermark	100	Petter Eliel Löfberg
1909	Elok.	26	Kuortane	100	Uno Karl Anders Gustaf Hobin
1910	Maalisk.	15	Alajärvi	100	Fritz Emil Jung
			Oulun lääni.		
1905	Kesäk.	8	Oulun 2:nen	800	Ossian Hedman
1897	Huhtik.	12	» 3:as	600	Karl Gustaf Mikael Toppelius
1893	Lokak.	3	Haapavesi	200	Albert Georg Dyhr
1905	Kesäk.	8	Kalajoki	300	Werner Alexander Dahlström
1895	Marrask.	18	Kemi	200	Fredrik Johan Skippari

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1908	Maalisk.	10	Rovaniemi	100	Aksel Konstantin Castrén
1906	Elok.	15	Pudasjärvi	100	Oskar Wiikinkoski
1907	Helmik.	11	Muhos	100	Karl Gustaf Chorinin oikeudenomistajat
1903	Helmik.	23	Nivala	100	Linus Eliud Wangel
1893	Lokak.	16	Oulainen	100	Herman Albin Silanderin leski
1908	Toukok.	20	Kittilä	Vapaa	Anders Richard Lindgren
1907	Helmik.	26	Hyrynsalmi	100	Erik Alvar Mesterton
1910	Heinäk.	22	Turtola	100	Edvin Gråsten
1903	Maalisk.	9	Ylivieska	100	Herman Forsman
1910	»	22	Ii	100	Axel Waldemar Sten
1908	Heinäk.	8	Kemijärvi	100	Agur Henrik Castrén
1908	»	24	Kuusamo	100	Mathias Arthur Walentin Kronqvist

Annettujen apteekkierioikeuksien lukumäärä vuoden 1910 lopussa oli siis 215 ja niistä valtiolle suoritettava vuotuinen veromäärä tekee yhteensä 47,400 markkaa sittenkuin kaikki ovat avatut.

Apteekkikirja annettiin vuoden kuluessa seuraaville provisoreille:

Helmik. 2 p:nä Arpa Artur Sörman'ille.
Maalisk. 8 » Karl Fredrik Cederhvarf'ille.
Huhtik. 19 » Aaro Holopaiselle.
Toukok. 3 » Gustaf Adolf Siren'ille.
Kesäk. 1 » Viktor Ollqvist'ille.
Kesäk. 21 » Werner Georg Smedslund'ille.
Heinäk. 29 » Hugo Hjalmar Agathon Mether'ille.
Lokak. 4 » Otto Torsten Saladin Smedslund'ille.
Marrask. 1 » Fritz Emil Jung'ille.
Jouluk. 9 » Johan Artur Hellström'ille.

Helmikuun 28 p:nä myönnettiin apteekkari O. D. H. Levin'ille Kerimäellä oikeus laittaa lääkevarasto Enonkoskelle.

Seuraavat haara-apteekkioikeudet myönnettiin:

Maalisk. 22 p:nä apteekkari A. E. Gulin'ille Korpilahdella haara-apteekkia varten Muuramen kylässä Korpilahdella;

Huhtik. 5 p:nä apteekkari Axel Gahmberg'ille Muolassa haara-apteekkia varten Valkjärvellä;

Lokak. 14 p:nä apteekkari K. B. Poppiukselle Terijoella haara-apteekkia varten Ollilan kylässä Terijoella;

Marrask. 18 p:nä apteekkari N. G. Lindström'ille Keravalla haara-apteekkia varten Nickby'ssä Sipoossa;

Marrask. 25 p:nä apteekkari E. A. Mesterton'ille Hyrynsalmella haara-apteekkia varten Suomussalmella.

Ollilan haara-apteekki on pidettävä avoinna toukokuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään.

Seuraavat uudet haara-apteekit avattiin:

Tammik. 1 p:nä Kronoby'ssä kuuluen Kokkolan 2:seen apteekkiin;
Heinäk. 15 » Pirttikylässä » Öfvermark'in apteekkiin;
Elok. 20 » Muuramessa » Korpilahden apteekkiin.

Tammik. 1 p:nä suljettiin Kerimäen haara-apteekki,
Helmik. 22 » » Laitilan »
Maalisk. 18 » » Joutsan »
Jouluk. 15 » » Alajärven »

joiden sijaan samoissa paikoissa avattiin itsenäiset apteekit. Vielä avattiin tammik. 1 p:nä Rauman 2:nen ja helmik. 15 p:nä Kuortaneen apteekki.

Seuraava taulukko näyttää lääkemääräysten lukumäärän, jotka vuoden kuluessa ovat maan kaikissa apteekeissa ja niihin kuuluvissa haara-apteekeissa valmistetut; siitä käy myös selville, mihinkä apteekkiin kukin haara-apteekki kuuluu, sekä vielä apulaisten jakautuminen eri apteekkeja kohti, jolloin apteekin omistajia ja hoitajia ei ole otettu lukuun:

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Akaan Toijala	4,013	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Alajärvi	4,011	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alavus	5,853	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1. Ätsäri	2.780	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Antrea	5,065	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Elimäki	4,623	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Eura	7,247	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Haapavesi	4,672	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita		Provisoria		Farmac.		Oppilaita	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
2. Haapajärvi	1,580	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3. Pyhäjärvi	877	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Hamina	9,704	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Hanko	10,778	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Heinola	5,253	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
4. Hartola	1,077	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Heinävesi	4,744	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Helsingin 1:nen	36,043	4	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	35,352	3	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	22,527	2	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 4:jäs	37,218	2	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 5:des	20,009	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 6:des	31,971	2	1	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—
» 7:mäs	19,905	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 8:sas	27,272	2	—	3	—	2	1	—	—	—	—	—	—
» 9:säs	7,022	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 10:nes	19,084	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 11:tas	22,169	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Hiitola	5,058	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Hirvensalmi	569	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Huittinen	6,736	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Hyrynsalmi	1,518	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Puolanko	416	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Hyvinkää	8,041	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Hämeenkyrö	5,591	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Hämeenlinnan 1:nen	11,069	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	9,008	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
6. Hauho	500	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Ii	4,910	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Haukipudas	836	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Iisalmi	11,947	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
8. Kiuruvesi	1,890	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Ikaalinen	4,903	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
9. Parkano	1,215	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Ilmajoki	2,475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Seinäjoki	2,685	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Ilomantsi	3,284	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
11. Eno	1,224	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Imatra	5,725	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
12. Ruokolahti	595	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Impilahti	2,618	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita		Provisoria		Farmac.		Oppilaita	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
13. Pitkäranta	2,083	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
14. Suistamo	1,334	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Inkoo	1,881	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
15. Mustio	1,303	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Isokyrö	2,722	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Jaakkima	4,389	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
16. Uukuniemi	3,386	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Jalasjärvi	3,145	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
17. Kurikka	3,784	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Joensuu	17,604	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Joroinen	4,691	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
Joutsa	1,869	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Juuka	3,509	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Juva	4,702	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	16,286	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Jämsä	6,404	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Jääski	4,267	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kaavi	1,678	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
18. Tuusniemi	1,200	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kajaani	13,120	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
19. Sotkamo	1,217	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
20. Kuhmoniemi	900	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kalajoki	4,664	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kangasala	3,015	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kangasniemi	1,888	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21. Hankasalmi	1,925	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kankaanpää	875	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kannus	4,954	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
22. Himanka	986	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Karhula	8,468	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Karstula	2,236	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Karttula	3,381	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaskinen	1,194	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
23. Teuva	1,469	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Kauhajoki	3,487	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kauhava	4,814	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kemi	12,679	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
24. Tervola	989	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kemijärvi	1,680	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
25. Kuolajärvi	735	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kemiö	3,107	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Reception lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita		Provisoria		Farmac.		Oppilaita	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
26. Taalintehdas	1,277	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kerava	6,207	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kerimäki	2,674	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
27. Enonkosken lääke-varasto	242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Keuru	3,109	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Kirkkonummi	4,574	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28. Espoo.....	3,001	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Kirvu.....	2,813	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kittilä	2,089	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
29. Sodankylä	1,327	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
30. Muonio	639	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Koivisto	3,111	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
31. Uurainen	1,262	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kokemäki.....	5,715	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Kokkolan 1:nen	8,467	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	6,650	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
32. Kronoby	2,155	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Kolikkoinmäki	7,381	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Korpilahti.....	1,493	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
33. Muurame	119	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Kotkan 1:nen	15,515	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	16,454	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Kouvola	12,601	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
34. Voikka	2,125	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kristiina	6,747	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
35. Isojoki	550	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kuhmoinen	2,147	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
36. Padasjoki	984	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kuopion 1:nen	15,091	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	18,569	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	11,995	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Kuortane	971	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kurkijoki	4,539	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamo	1,558	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kuusankoski, Iitti.....	4,358	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
37. Kausala.....	2,983	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Käkisalmi.....	7,525	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38. Räisälä	1,903	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lahti	21,750	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Laitila	3,236	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita		Provisoria		Farmac.		Oppilaita	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Lammi	2,028	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Asikkala	739	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lapinlahti	4,927	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
40. Maaninka	1,585	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Lappajärvi	3,896	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lappeenranta	25 285	2	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Lapua	5,574	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Leppävirta	3,987	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liperi	2,300	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
41. Polvijärvi	1,169	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Lohja	8,632	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Loimaa	7,920	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Loppi	1,448	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
42. Janakkala	2,925	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lovisa	10,240	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Luumäki (Taavetti)	4,173	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Maarianhamina	8,842	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43. Godby	2,630	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Marttila	1,023	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkelin 1:nen	14,645	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	5,014	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Merikarvia	4,681	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
44. Ahlainen	446	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Muhos	446	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muola	7,805	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
45. Perkjärvi	1,600	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Mustasaari	2,503	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46. Maalahti	1,529	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
47. Laihia	1,553	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Mynämäki	4,965	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Mäntsälä	3,216	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Mänttä	3,128	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Mäntyharju	2,790	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naantali	3,769	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
48. Nauvo	737	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
49. Wehmaa	999	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Nikolainkaup. 1:nen	14,456	1	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	13,369	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	2,970	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nilsiä	2,079	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
50. Juankoski	3,298	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Nivala	2,272	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Normarkku	1,590	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Nurmes	11,928	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Nurmijärvi	2,788	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Närpiö	7,695	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
51. Korsnäs	948	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Orimattila	5,000	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Orivesi	4,774	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Oulainen	3,530	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
52. Pyhäjoki	1,149	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Oulun 1:nen	17,230	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
53. Liminka	1,043	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Oulun 2:nen	18,132	1	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	7,338	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» kylä	4,585	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Paimio	4,008	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
54. Sauvo	1,785	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Parainen	3,591	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Parikkala	8,053	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Perniö	2,879	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
55. Bromarf	2,191	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Pieksämäki	6,843	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Pielavesi	2,832	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
56. Keitele	845	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Pielisjärvi	7,280	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Pietarsaari	23,063	—	1	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—
Pihtipudas	1,144	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
57. Kivijärvi	795	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Pohja	4,019	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
58. Fiskars	3,583	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Porin 1:nen	19,088	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	12,752	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	11,510	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Porvoon 1:nen	18,033	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	6,595	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	1,413	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Punkalaidun	2,223	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Puumala	2,526	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pälkäne	1,722	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
59. Luopioinen	741	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Pöytyä	1,830	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Raahe	8,311	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
60. Ruukki	1,402	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Raivola	3,163	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
61. Kivennapa	2,822	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Rantasalmi	2,376	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Rauman 1:nen	7,965	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	11,376	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Rautalampi	5,262	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
62. Vesanto	1,724	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Rautjärvi	245	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reposaari	2,451	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Riihimäki	14,160	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	8,200	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Ruovesi	3,365	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
63. Kuru	464	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Saarijärvi	3,444	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Sakkola	3,081	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
64. Rautu	673	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Salo	14,621	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Savitaipale	1,357	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
65. Ristiina	1,063	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Savonlinna	11,566	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—
66. Sulkava	1,054	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Somero	5,219	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Sortavala	14,963	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Suojärvi	447	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suonenjoki	6,077	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Sysmä	2,637	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Säkkijärvi	1,690	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammela	13,156	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Tammisaari	8,226	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Tampereen 1:nen	21,991	1	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	25,130	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	17,460	1	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—
» 4:jäs	11,549	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 5:des	6,562	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Terijoki	14,090	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
67. Kuokkala	3,714	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Tornio	14,662	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Turun 1:nen	19,448	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	15,891	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Apteekeissa.						Haara-apteekeissa.					
		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.		Provisoria		Farmac.		Oppilaita.	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Turun 3:mas	14,011	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—
» 4:jäs	33,078	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—
» 5:des	25,223	1	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» 6:des	13,056	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Turtola	1,256	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68. Ylitornio	976	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Tyrvää	5,544	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
69. Lavia	755	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
70. Mouhijärvi	621	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
71. Karkku	1,055	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Urjala	6,007	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Uusikaarleby	7,325	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
72. Alahärmä	1,181	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Uusikaupunki	15,751	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Uusikirkko	5,926	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
73. Kuolemanjärvi	1,704	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Valkeakoski	5,363	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varkaus	2,743	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veteli	2,502	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vihti	4,127	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
74. Korkeakoski	3,443	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Viipurin 1:nen	19,000	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 2:nen	16,001	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» 3:mas	34,969	2	—	3	1	2	1	—	—	—	—	—	—
» 4:jäs	5,673	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
» 5:des	15,630	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Viitasaari	3,291	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Virolahti	6,098	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Virrat	3,635	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Värtsilä	5,100	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
75. Tohmajärvi	2,024	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
76. Kitee	5,005	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vöyri	5,075	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
77. Oravainen	1,161	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Ylistaro	4,109	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Ylivieska	3,828	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
78. Sievi	251	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Äänekoski	1,465	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
79. Laukaa	603	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Öfvermark	2,467	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
80. Pirttikylä	256	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Yhteensä	1,858,800	72	11	139	92	134	104	48	3	24	5	1	6

Yllälueteltujen Lääkintöhallitukselle jätettyjen ilmoitusten mukaan valmistettiin siis kaikissa maan apteekkilaitoksissa vuonna 1910 lääkkeitä yhteensä 1,858,800 receptillä.

Apulaisten lukumäärä taas samojen ilmoitusten perusteella teki joulukuun 31 p:nä 1910 lukuunottamatta apteekkien omistajia tahi hoitajia yhteensä 639, joista 394 tutkinnonsuorittanutta ja 245 oppilasta, käyden mies- ja naispuolisten apulaisten lukumäärä ja jakautuminen eri apteekkeihin selville ylläolevasta taulukosta.

Oppilaista on 87 vuonna 1910 otettua, niistä 51 mies- ja 36 naispuolista. Heistä oli 4 miespuolista suorittanut ylioppilastutkinnon ja 1 oli kemisti-insinööri, naispuolisista taas oli 2 ylioppilasta, jotenka vuonna 1910 otetuista oppilaista 8 % siis omasi ylioppilaan tai siitä korkeamman tietomäärän.

Julkisen provisoritutkinnon suorittivat vuoden kuluessa seuraavat farmaciankandidaatit:

Maalisk.	10	p:nä	Linda Elina Puolanne	arvosanalla	laudatur	8/10.
»	»	»	Maria Emilia Keränen	»	»	8/10.
»	»	»	Johanna Lappalainen	»	»	9/10.
Huhtik.	21	»	Edit Charlotta Bäckman	»	c. laude approbat.	7/10.
»	»	»	Aline Klenberg	»	» »	7/10.
»	»	»	Hellä Adelia Ahlqvist	»	» »	6/10.
Toukok.	30	»	Lauri Filip Lyden	»	» »	5/10.
»	»	»	Otto Einar Roselius	»	» »	5/10.
Marrask.	4	»	Edvard Rafael Starck	»	» »	6/10.
»	»	»	Nikolai Siimes	»	laudatur	9/10.
»	»	»	Helena Mathilda Aejmelaeus	»	approbatur	4/10.
»	30	»	Anders Viktor Pärnänen	»	c. laude approbat.	5/10.
»	»	»	Väinö Selim Sakari Kiviharju	»	laudatur	8/10.
»	»	»	Aina Mathilda Aalto	»	»	9/10.
»	»	»	Anna Vilhelmina Nyman	»	c. laude approbat.	6/10.
»	»	»	Edith Elisabeth Pomoell	»	» »	5/10.
»	»	»	Anna Laina Gustava Helle	»	» »	6/10.
»	»	»	Pekka Bäck	»	» »	6/10.
»	»	»	Paul Gerhard Sjöblom	»	» »	7/10.
»	»	»	Frans Adolf Asplund	»	laudatur	8/10.
»	»	»	Aina Aurora Kajander	»	c. laude approbat.	7/10.
Jouluk.	17	»	Bruno Waldemar Rehnström	»	» »	6/10.
»	»	»	Karl Anton Silfverberg	»	approbatur	3/10.

Seuraavat henkilöt suorittivat farmaceuttitutkinnon:

Toukokuun 30 p:nä John Leopold Asplund.
» » » Albert Backman.
» » » Jacob Bagge.
» » » Impi Emilia Bärlund.
» » » Hugo Mikael Ekerodde.
» » » Jarl Anders Eriksson.
» » » Armas Einar Finckenberg.
» » » Hilma Irene Gunell.
» » » Gustaf Albert Hammarén.
» » » Fanny Maria Heimola.
» » » Vidar Adolf Hougberg.
» » » Nelly Maria Hultgren.
» » » Hilma Alina Hägglund.
» » » Lyyli Impi Iipponen.
» » » Bruno Kajan.
» » » Tyyne Siviä Kivimäki.
» » » Lauri Vilho Kokko.
» » » Kerttu Eeva Amanda Koskenhovi.
» » » Fanny Fredrika Krank.
» » » Venny Vilhelmina Krank.
» » » Ingrid Elisabeth Laxell.
» » » Arvid Gustaf Lybeck.
» » » Gösta Kasimir Molander.
» » » Emil Mänty.
» » » Jenny Elisabeth Ollila.
» » » Eva Salin.
» » » Hellin Maria Salokas.
» » » Einar Alfred William Strandberg.
» » » Svea Jaakko Emil Strömmer.
» » » Oskar Rudolf Söderberg.
» » » Johannes Gabriel Tervo.
» » » Helmi Lovisa Vesala.
» » » Hildi Helena Ådahl.
Joulukuun 5 » Else Johanna Aavikko.
» » » Henny Suoma Collan.
» » » Helmy Wilhelmina Flinkman.
» » » Paul Fredrik Fritsch.
» » » Severi Oskar Haapanen.

Joulukuu 5 p:nä Anna Margaretha Halonen.
» » » Edith Mathilda Hillebrand.
» » » Sven Osvald Hjelt.
» » » Paavo Johannes Häll.
» » » Esko Johannes Jankko.
» » » Carl Oskar August Jansson.
» » » Rex Gunnar Wladimir Johansson.
» » » Helmi Erika Joukamo.
» » » Karl Emil Georg Karlsson.
» » » Alma Alina Kokkonen.
» » » Tyyne Maria Levonius.
» » » Aino Katarina Lyra.
» » » Tyyne Kristiina Lyra.
» » » Karl Johan Mannelin.
» » » Armas Mikael Mielonen.
» » » Aarne Mielonen.
» » » Oiva Otto Olkkonen.
» » » Martti Einar Paasikoski.
» » » Impi Regina Pirinen.
» » » Anna Rauha Saarivirta.
» » » Toivo Armas Johan Skogster.
» » » Rudolf Hjalmar Wilhelm Ståhlberg.
» » » Anni Emilia Torkkala.
» » » Ida Sofia Aurora Tuuskas.
» » » Artur Lennart Wiklund.
» » » Kurt Hilding Wilen.

Apteekkien tarkastajana on vuonna 1910 toiminut provisori Arthur Hellström, joka toiminnastaan on Lääkintöhallitukselle jättänyt seuraavan kertomuksen:

Under år 1910 hafva 100 apoteksinrättningar underkastats inspektion, däraf 71 självständiga apotek och 29 filialer.

De besökta apoteksinrättningarna befunno sig i allmänhet i godt skick, endast emot 3 självständiga apotek och 5 filialapotek måste allvarsammare anmärkningar göras.

Föreskrifven *biträde-förteckning* fördes icke å tvänne självständiga apotek.

Det å apoteken befintliga *bokförrådet* gaf endast sällan skäl till några påminnelser. Å ett självständigt apotek saknades medicinalförfattningarna.

Giftförordningen hade i allmänhet iakttagits, dock gaf granskningen af giftboken å några självständiga apotek och ett par filialapotek skäl till anmärkning;

sålunda hade strychnin utlämnats på intyg af kommunalnämndens ordförande eller på vanligt fräjdebevis, vidare hade i ett fall arsenik försålts för utrotande af råttor, hvarjämte äfven sprit och eter i enstaka fall utlämnats och införts i giftboken.

Taxan var, på få undantag när, iakttagen, där öfverträdelser skett hade detta berott på en orätt tolkning af enskilda paragrafer i densamma eller på smärre slarffel.

Vågar och vigter lämnade nu, såsom föregående år, rätt ofta skäl till anmärkningar och gälde dessa uteslutande underlåtenhet att i föreskrifven tid låta omkröna vigterna och justera och kröna enskilda handvågar. I ett par fall innehade recepturstativvågen icke föreskrifven känslighet.

Likasom senaste år visade *lokal, inredning* och *utrustning* å de olika apoteksinrättningarna synnerligen stora variationer och enahanda anmärkningar, som senaste år, måste nu ånyo upprepas. Å de flesta apotek tjänade den kalla vinden fortsättningsvis till förvaring af preparat och herbarier, hvilken oegentlighet jag redan i föregående årsberättelse belyst. Laboratorierna voro i de flesta fall af primitiv beskaffenhet och utgjordes å flertalet apotek enbart af ett dekoktorium. Bland utensilier saknades i enstaka fall destillationsapparat, i andra åter sökte man komma till rätta med gamla bränvinspannor o. a. d. Emot inredningens beskaffenhet i officin och materialkammare förekom endast sällan några anmärkningar, däremot var detta å rätt många ställen fallet med ståndskärlen, samt etiketterna å desamma, hvilka sistnämnda, där de voro af papper, ofta blifvit subbiga och texten otydlig.

Anmärkningar angående varulagrets beskaffenhet förekommo främst emot drogerna och de galeniska präparaten, mindre ofta däremot emot de rena kemikalierna och de kemiska präparaten. Öfverhufvudtaget kunde samma iakttagelser härvid göras och reflexioner framställas, som dem jag närmare och utförligt redogjort i min berättelse för förlidet år.

Af *kemikalierna* och de *kemiska präparaten* befunnos underhaltiga:

Lact. ferros. i 10 fall; härvid utgjordes präparatet af i pulverform inköpt mindrevärd vara, hvilken oxiderats och luktade starkt af smörsyra.

Oxid. zincic. i 11 fall, beroende uppå att ämnet innehöll rikligt karbonat, antagligen upptaget ur luften genom olämplig förvaring.

Hepar sulfur. i 10 fall. Ämnet var sönderdeladt och bestod mest af svafvel.

Apomorfin hydrochlor. i 2 fall. Präparatet var af starkt grönaktig färg.

Oxid. hydrarg. fl. i 8 fall. Icke fullständigt lösligt i utspädd H NO_3.

Tannigen i 7 fall, sönderdeladt och af stark ättiksyre lukt.

Sulfid. stib. i 6 fall. Präparatet sönderdeladt af tydlig lukt af SO_2.

Chloret zincic., Glycerin, Oxid calcic., Acid tannic., Ferr. reduct., Tart. stib. kalic. och *Acid. arcenicos.* i enstaka fall.

Af *drogerna* blefvo kasserade:

Asa foetida in mass. & pulv. i 47 fall. Askhalten i drogen ifråga varierade ifrån 5 till 85 %. Då den fordran som af Finska farmakopén uppstälts, eller 10 % är så godt som omöjlig att få uppfyld annat än beträffande mandelvaran, har jag ansett mig för slaget »in massis» böra nöja mig med en fordran af omkring 20 % aska (Ph. Helv.).

Cantharides i 18 fall. Drogen var angripen af insekter och af en unken obehaglig lukt. Pulveriserad drog borde icke inköpas till våra apotek, enär det vid enbart okulär besiktning är synnerligen svårt att afgöra huruvida varan är god eller underhaltig.

Kamala. Af 27 undersökta prof befunnos 11 underhaltiga med en askhalt varierande emellan 14,2 och 30,3 %.

Ol. tereb. rft. i 16 fall. Oljan utgjordes af svagt gulfärgad fransk råvara, icke *bis*rectificatum, som vår farmakopé fordrar.

Ol. tereb. crud. i 7 fall. Underhaltig finsk vara af starkt vidbränd lukt, i enstaka fall utblandad med petroleum.

Axungia i 15 fall. Drogen var dels härsken, dels vidbränd.

Fruct. rub. id. i 16 fall. Rysk vara utan färg och arom.

Fruct. lauri i 11 fall. Torra, oljefattiga frukter utan arom.

Rad. angelici & levistic. i sammanlagdt 14 fall; angripen af insekter, ofta saknande arom.

Herb. thymi i 10 fall. Fransk blad tymjan af mindrevärd billig kvalitet.

Fruct. juniperi i 8 fall. Finsk öfverårig vara, bestående till största delen af bruna, torkade, oljefattiga frukter.

Rad. columbo i 11 fall; mörk, missfärgad rot.

Rad. rhei i 10 fall; svampig, mörk vara med skadad märg.

Cort. cascarill. i 4 fall; handelsslaget »in fragmentis», till hufvudsaklig del bestående brottstycken af korken.

Flor. chamomill. i 3 fall; sönderfallen mörk drog af svag arom.

Fruct. myrtill. i 4 fall. Drogen var bränd, starkt förorenad af blad, kvistar, mull o. a.

Manna i 4 fall; af slaget »in fragmentis», icke motsvarande gällande fordringar.

Ol. Cadini i 6 fall; förfalskad med andra tjäroljor, i ett fall utgjordes oljan af Pyral. animal. foetid.

Ol. Santali i 2 fall. Oljan utgjordes härvid af vestindisk, för medicinskt bruk oduglig vara, hvarjämte

Cort. fr. citri, Ol. sinapis, Flor. sambuci, Ol. lauri, Lupulin, Ol. rosae, Secal. cornut., Rad. althae pulv., Stigmata croci, Rad. liqvir. pulv., Fruct cumini, Ol. juniperi e. ligno samt *Fol. Digital.* i enstaka fall måste kasseras.

Nu, såsom förut, framställas de galeniska präparaten endast undantagsvis hemma på apoteken, utan införskrifvas de ifrån utländska droghus, hvarvid hvarken utgångsmaterialets beskaffenhet eller beredningsmetoden är bekant och hafva de äfven ofta visat sig icke vara i öfverensstämmelse med gällande fordringar. En följd häraf är därför, att de flesta anmärkningar ifråga om varulagret just drabbat dessa ämnen. Sålunda utmönstrades:

Tinct. Strophanti i 22 fall, hvarvid som utgångsmaterial mindre värda, billiga frön kommit till användning.

Aqu. calcis i 3 fall; densamma innehöll icke föreskrifven halt *Ca* $(OH)_2$.

Ol. phosphorat. i 3 fall. Tyvärr beaktas alltför sällan på våra apotek ifråga om detta präparat den i alla modärna farmakopéer upptagna föreskriften, att phosphoroljan bör förvaras på *små välfylda flaskor.*

Tinct. valerian æther. i 3 fall; tinkturen hade en oriktig sammansättning.

Syr. rub. id. i 3 fall, därvid den var vidbränd.

Pasta Lassari i 3 fall. Pastan var beredd genom upphettning och mer eller mindre rödfärgad.

Ungt. cantharid. colat i 5 fall. Beredd af underhaltig drog.

Tinct. asa foet. i 9 fall. Framställd af underhaltigt gummihartz.

Lig. arsen. kalic. i 9 fall. Innehade en för låg halt af As_2O_3.

Ol. Jecoris aselli ferrat. i 2 fall. Innehöll endast spår af järn.

Liq. am. caust. i 7 fall. Innehade icke föreskrifven halt af NH_3.

Ol. infus. Hyoscyam. i 4 fall. Oljan var beredd med denaturerad sprit.

Särskilda Unguenta i 5 fall, samt särskilda Syrupi i 8 fall.

Slutligen vill jag, likasom föregående år anföra analysresultaten af en del viktiga droger och präparat:

Opium.

N:o	1	morfinhalt	8,12	%	N:o	10	morfinhalt	9,55	%
»	2	»	8,69	»	»	11	»	9,69	»
»	3	»	8,76	»	»	12	»	10	»
»	4	»	8,9	»	»	13	»	10	»
»	5	»	9,05	»	»	14	»	10	»
»	6	»	9,26	»	»	15	»	10	»
»	7	»	9,37	»	»	16	»	10,19	»
»	8	»	9,4	»	»	17	»	10;19	»
»	9	»	9,4	»	»	18	»	10,26	»

N:o	19	morfinhalt	.....	10,26	%	N:o	27	morfinhalt	.....	11,04	%
»	20	»	.....	10,4	»	»	28	»	.....	11,18	»
»	21	»	.....	10,4	»	»	29	»	.....	11,26	»
»	22	»	.....	10,69	»	»	30	»	.....	11,33	»
»	23	»	.....	10,69	»	»	31	»	.....	11,4	»
»	24	»	.....	10,76	»	»	32	»	.....	11,68	»
»	25	»	.....	10,76	»	»	33	»	.....	11,69	»
»	26	»	.....	10,83	»	»	34	»	.....	11,69	»

Af 41 undersökta prof befunnos 11 hafva en lägre morfinhalt än farmakopén föreskrifver.

Extr. opii.

N:o	1	morfinhalt	.....	11,4	%.	N:o	14	morfinhalt	.....	17,8	%
»	2	»	.....	15,1	»	»	15	»	.....	17,80	»
»	3	»	.....	15,53	»	»	16	»	.....	17,81	»
»	4	»	.....	15,68	»	»	17	»	.....	17,81	»
»	5	»	.....	16,1	»	»	18	»	.....	17,95	»
»	6	»	.....	16,1	»	»	19	»	.....	18,24	»
»	7	»	.....	16,59	»	»	20	»	.....	19,24	»
»	8	»	.....	16,5	»	»	21	»	.....	19,24	»
»	9	»	.....	16,8	»	»	22	»	.....	19,5	»
»	10	»	.....	17,1	»	»	23	»	.....	20	»
»	11	»	.....	17,10	»	»	24	»	.....	20	»
»	12	»	.....	17,24	»	»	25	»	.....	20	»
»	13	»	.....	17,39	»						

Af 25 undersökta prof voro 9 underhaltiga i det att morfinhalten understeg det föreskrifna, 17 %.

Tinct. opii.

N:o	1	40 gr.	innehöll	.....	0,3192	gr.	morfin.
»	2	»	»	.....	0,3221	»	»
»	3	»	»	.....	0,3463	»	»
»	4	»	»	.....	0,348	»	»
»	5	»	»	.....	0,3605	»	»
»	6	»	»	.....	0,3667	»	»
»	7	»	»	.....	0,3876	»	»
»	8	»	»	.....	0,3933	»	»
»	9	»	»	.....	0,3990	»	»

N:o	10	40 gr.	innehöll	0,4132 gr.	morfin.
»	11	»	»	0,4389 »	»
»	12	»	»	0,4417 »	»

Af 13 undersökta prof voro 6 underhaltiga och innehade icke den af farmakopén föreskrifna morfinhalten (40 gr. = 0,38 gr. morfin).

Extr. bellad.

N:o	1	alkaloidhalt	.....	0,173	%.	N:o	26	alkaloidhalt	.....	0,95	%.
»	2	»	.....	0,289	»	»	27	»	.....	0,98	»
»	3	»	.....	0,318	»	»	28	»	.....	0,983	»
»	4	»	.....	0,347	»	»	29	»	.....	0,983	»
»	5	»	.....	0,347	»	»	30	»	.....	1,01	»
»	6	»	.....	0,405	»	»	31	»	.....	1,040	»
»	7	»	.....	0,434	»	»	32	»	.....	1,098	»
»	8	»	.....	0,462	»	»	33	»	.....	1,127	»
»	9	»	.....	0,520	»	»	34	»	.....	1,13	»
»	10	»	.....	0,549	»	»	35	»	.....	1,150	»
»	11	»	.....	0,578	»	»	36	»	.....	1,156	»
»	12	»	.....	0,600	»	»	37	»	.....	1,18	»
»	13	»	.....	0,609	»	»	38	»	.....	1,214	»
»	14	»	.....	0,609	»	»	39	»	.....	1,214	»
»	15	»	.....	0,665	»	»	40	»	.....	1,24	»
»	16	»	.....	0,723	»	»	41	»	.....	1,24	»
»	17	»	.....	0,723	»	»	42	»	.....	1,416	»
»	18	»	.....	0,723	»	»	43	»	.....	1,65	»
»	19	»	.....	0,751	»	»	44	»	.....	1,65	»
»	20	»	.....	0,752	»	»	45	»	.....	1,74	»
»	21	»	.....	0,78	»	»	46	»	.....	1,79	»
»	22	»	.....	0,809	»	»	47	»	.....	2,14	»
»	23	»	.....	0,867	»	»	48	»	.....	2,15	»
»	24	»	.....	0,920	»	»	49	»	.....	2,25	»
»	25	»	.....	0,925	»						

Af 49 undersökta prof innehade endast 8 en alkaloidhalt af 1,3 % och därutöfver, hvilken minimi fordran af mig uppstälts.

Extr. nuc. vom.

N:o	1	alkaloidhalt	4,37	%	N:o	20	alkaloidhalt	13,1	%
»	2	»	10,92	»	»	21	»	13,1	»
»	3	»	11,28	»	»	22	»	13,65	»
»	4	»	11,28	»	»	23	»	13,95	»
»	5	»	11,29	»	»	24	»	14,56	»
»	6	»	11,65	»	»	25	»	15,29	»
»	7	»	11,65	»	»	26	»	15,65	»
»	8	»	12	»	»	27	»	16	»
»	9	»	12	»	»	28	»	16	»
»	10	»	12,37	»	»	29	»	16	»
»	11	»	12,37	»	»	30	»	16,02	»
»	12	»	12,38	»	»	31	»	16,02	»
»	13	»	12,74	»	»	32	»	16,75	»
»	14	»	12,74	»	»	33	»	17,1	»
»	15	»	13,1	»	»	34	»	17,1	»
»	16	»	13,1	»	»	35	»	17,47	»
»	17	»	13,1	»	»	36	»	18,93	»
»	18	»	13,1	»	»	37	»	21,11	»
»	19	»	13,1	»					

Af 37 undersökta prof innehade 13 en alkaloidhalt af 15 % och därutöfver, hvilken halt jag uppstält som norm för extraktet ifråga. Förutom de hvilka på grund af en för låg alkaloidhalt underkändes, måste ännu i 15 fall präparatet ifråga kasseras, dels emedan det vid beredningen blifvit för starkt upphettadt, dels emedan det fuktat sig.

Sem. nuc. vomic.

Drogen har påkallat min uppmärksamhet på grund af den form, i hvilken den kommit till användning å apoteken för beredning af de galeniska präparaten. Såsom sem. nuc. vom. raspat har på de flesta apotek förekommit en groft kontuserad vara, hvars brottstycken mätt ända till 3 à 5 cms. En naturlig följd häraf har varit, att vid beredning af tinkturen, den utspädda spriten icke kunnat genomtränga den benhårda substansen och därur utdraga all värksam beståndsdel, hvarför räfkokstinkturen i regel äfven varit synnerligen alkaloidfattig och ofta äfven bra nog ljus till färgen. Helt säkert beror den låga alkaloidhalten i de ofvan undersökta profven af Extr. nuc. vom. äfven på nämnda orsak. Finska farmakopén föreskrifver uttryckligen att groft pulveriserad drog bör komma till användning vid beredning af tinkturer och extrakter och de modärnare farmakopéerna, såsom den Schweitziska, fordra härför användandet af *fint* pulver.

N:o	1	alkaloidhalt	1,893	%.	N:o	8	alkaloidhalt	2,62	%.
»	2	»	2,4	»	»	9	»	2,76	»
»	3	»	2,4	»	»	10	»	2,76	»
»	4	»	2,47	»	»	11	»	2,77	»
»	5	»	2,48	»	»	12	»	3,13	»
»	6	»	2,55	»					
»	7	»	2,55	»					

Af de undersökta profven står den funna alkaloidhalten i omvändt förhållande till graden af drogens finfördelning, med undantag af N:o 1, som utgjordes af finpulveriserad, men till öfvervägande grad af fröets epidermishår bestående vara. Schweitziska och Tyska farmakopén uppställa såsom minimialkaloidhalt 2,5 %.

Tinct. nuc. vom.

N:o	1	alkaloidhalt	0,124	%.	N:o	5	alkaloidhalt	0,145	%.
»	2	»	0,131	»	»	6	»	0,1456	»
»	3	»	0,131	»	»	7	»	0,1456	»
»	4	»	0,131	»	»	8	»	0,146	»

Tyska och Schweitziska farmakopéerna uppställa som minimi fordran 0,25 % alkaloider. (Enl. den senare farmakopén beredes tinkturen genom percalering.)

Rad. Ipecac. pulv. subt.

N:o	1	alkaloidhalt	1,64	%.	N:o	15	alkaloidhalt	2,26	%.
»	2	»	1,69	»	»	16	»	2,31	»
»	3	»	1,88	»	»	17	»	2,31	»
»	4	»	1,88	»	»	18	»	2,31	»
»	5	»	1,93	»	»	19	»	2,4	»
»	6	»	2	»	»	20	»	2,46	»
»	7	»	2,025	»	»	21	»	2,5	»
»	8	»	2,12	»	»	22	»	2,55	»
»	9	»	2,12	»	»	23	»	2,6	»
»	10	»	2,12	»	»	24	»	2,6	»
»	11	»	2,17	»	»	25	»	2,6	»
»	12	»	2,17	»	»	26	»	2,7	»
»	13	»	2,17	»	»	27	»	2,75	»
»	14	»	2,22	»					

Af de undersökta profven befunnos 5 vara af underhaltig beskaffenhet med en alkaloidhalt, som understeg 2 %.

Syr. jodet. ferros.

N:o	1	halt	af	Fe J_2	.....	3,87	%	N:o	5	halt	af	Fe J_2	.....	4,45	%
»	2	»	»	»	.....	4,09	»	»	6	»	»	»	.....	4,45	»
»	3	»	»	»	.....	4,09	»	»	7	»	»	»	.....	4,52	»
»	4	»	»	»	.....	4,34	»	»	8	»	»	»	.....	4,74	»

Af 8 undersökta prof befunnos samtliga icke innehafva den halt af Järnjoden som präparatet bör hafva, eller 5 %.

Liq. ferri albuminat.

N:o	1	10	cm^3	innehöll	(0,14 % Fe)	0,02	gr. Fe_2O_3
»	2	»	»	»	(0,189 % Fe)	0,027	» »
»	3	»	»	»	(0,294 % Fe)	0,042	» »
»	4	»	»	»	(0,315 % Fe)	0,045	» »
»	5	»	»	»	(0,336 % Fe)	0,048	» »
»	6	»	»	»	(0,378 % Fe)	0,054	» »
»	7	»	»	»	(0,413 % Fe)	0,059	» »
»	8	»	»	»	(0,504 % Fe)	0,072	» »
»	9	»	»	»	(0,518 % Fe)	0,074	» »
»	10	»	»	»	(0,609 % Fe)	0,087	» »
»	11	»	»	»	(0,637 % Fe)	0,091	» »
»	12	»	»	»	(0,665 % Fe)	0,095	» »

Såsom af det ofanstående framgår, var präparatet i afseende å järnhalten synnerligen varierande. Medan järnhalten i de 5 första profven understeg den i farmakopéerna fastställda fordran på en halt af omkring 0,4 % järn, med ända till mindre än hälften, steg sagda halt i de senare profven och utgjorde i de tre sista mer än hälften af den föreskrifna.

Slutligen har jag underkastat tvänne af de mest använda fluidextrakten en ingående pröfning, nämligen *Cascara sagrada* och *Hydrastis extraktet*, hvarå resultaten, hvilka erbjuda mycket af intresse, här må anföras:

Extr. fl. casar. sagrad.

N:o	1	torr	substans	8,44	%.	N:o	25	torr	substans	19,76 %.
»	2	»	»	9,1	»	»	26	»	»	19,8 »
»	3	»	»	9,24	»	»	27	»	»	19,9 »
»	4	»	»	9,43	»	»	28	»	»	20,3 »
»	5	»	»	10	»	»	29	»	»	20,3 »
»	6	»	»	11	»	»	30	»	»	20,38 »
»	7	»	»	12,6	»	»	31	»	»	20,41 »
»	8	»	»	14,33	»	»	32	»	»	20,5 »
»	9	»	»	14,34	»	»	33	»	»	20,5 »
»	10	»	»	16,11	»	»	34	»	»	20,5 »
»	11	»	»	18,1	»	»	35	»	»	20,7 »
»	12	»	»	18,05	»	»	36	»	»	20,83 »
»	13	»	»	18,19	»	»	37	»	»	21,03 »
»	14	»	»	18,42	»	»	38	»	»	21,1 »
»	15	»	»	19	»	»	39	»	»	21,17 »
»	16	»	»	19	»	»	40	»	»	21,37 »
»	17	»	»	19,18	»	»	41	»	»	21,6 »
»	18	»	»	19.2	»	»	42	»	»	22,3 »
»	19	»	»	19,2	»	»	43	»	»	22,84 »
»	20	»	»	19,24	»	»	44	»	»	23,8 »
»	21	»	»	19,3	»	»	45	»	»	25,84 »
»	22	»	»	19,36	»	»	46	»	»	26,12 »
»	23	»	»	19,5	»	»	47	»	»	27,69 »
»	24	»	»	19,7	»					

Af de 47 undersökta profven befunnos 27 icke uppfylla den minimifordran de nyare farmakopéerna uppstält eller minst 20 % torr substans. Profven n:ris 43, 45 och 47 voro af inhemsk tillverkning.

Extr. fl. hydrastis. canad.

N:o	1	alkaloidhalt	.....	0,4	%.	N:o	9	alkaloidhalt	.....	1,68 %.
»	2	»	.....	0,62	»	»	10	»	.....	1,7 »
»	3	»	.....	1,46	»	»	11	»	.....	1,7 »
»	4	»	.....	1,64	»	»	12	»	.....	1,76 »
»	5	»	.....	1,64	»	»	13	»	.....	1,8 »
»	6	»	.....	1,66	»	»	14	»	.....	1,8 »
»	7	»	.....	1,66	»	»	15	»	.....	1,8 »
»	8	»	.....	1,66	»	»	16	»	.....	1,82 »

N:o 17	alkaloidhalt	1,82 %		N:o 24	alkaloidhalt	2 %	
» 18	»	1,82 »		» 25	»	2 »	
» 19	»	1,84 »		» 26	»	2,02 »	
» 20	»	1,86 »		» 27	»	2,08 »	
» 21	»	1,90 »		» 28	»	2,2 »	
» 22	»	1,90 »		» 29	»	2,16 »	
» 23	»	1,96 »		» 30	»	2,46 »	

Af 30 undersökta prof innehade endast 7 en hydrastinhalt af 2 % och därutöfver.

Arthur Hellström.

VII. Veterinärväsendet.

Vid utgången af år 1909 var antalet legitimerade veterinärer i landet 99.

Rättighet att i landet utöfva djurläkareverksamhet meddelades år 1910 af Medicinalstyrelsen åt följande 10 djurläkare:

21	januari	åt djurläkaren	Gösta Leander Kronholm,
18	februari	»	Ivar Teodor Nyman,
12	april	»	Christian Stauffer,
5	juli	»	Karl Johan Eklund,
12	»	»	Johannes Theodor Tallqvist,
26	»	»	Arvid Valentin Munsterhjelm,
16	augusti	»	Elis Christian Castrén,
19	»	»	Gotthelm Gottfrid Klenberg,
23	»	»	Aage Wilhelm Carlsén och
26	»	»	Johan Alexander Rauma.

Den 29 december 1910 afled djurläkaren August Albert Svahn.

Vid utgången af år 1910 var således veterinärernes i landet antal 108. Af dessa voro 22 bosatta inom Nylands län, 14 inom Åbo och Björneborgs län, 13 inom Tavastehus län, 20 inom Wiborgs län, 6 inom S:t Michels län, 9 inom Kuopio län, 13 inom Wasa län och 11 inom Uleåborgs län.

Den 9 juli utnämndes djurläkaren Valfrid Alexander Trygg till distriktsdjurläkare i Suojärvi distrikt. Den 29 juni förordnade Kejserliga Senaten distriktsdjurläkaren Elis Richard Hindersson att tillsvidare vara föreståndare för Medicinalstyrelsens veterinärlaboratorium.

Följande förordnanden till kommunaldjurläkare hafva under året utfärdats:

29	mars	för djurläkaren	Kaarlo Fredrik Sjöholm i Sysmä,
9	september	»	Eino Hiilivirta i Jockas,
11	november	»	Ernst Walfrid Utter i Hangö samt
30	december	»	Erik Gustaf Hildén i Kimito, Dragsfjärd och Vestanfjärd.

Den 19 oktober förordnade Medicinalstyrelsen kommunaldjurläkaren Georg Engelbert Korte till föreståndare för slaktinrättningen i Tammerfors.

Stipendierna för i stats- eller kommunaltjänst varande veterinärer fördelades år 1910 sålunda att 1,500 mark tilldelades distriktsdjurläkarene A. Bärlund och K. J. Gummerus samt 750 mark distriktsdjurläkaren U. A. Heinonen och kommunaldjurläkaren H. Söderlund. Dessutom erhöll distriktsdjurläkaren E. R. Hindersson den 18 januari 1910 ett extra reservunderstöd om 1,500 mark.

Stipendiebeloppet för veterinärstuderande fördelades sålunda att 500 mark tilldelades A. W. Munsterhjelm, R. R. Bärntson, J. T. Tallqvist, E A. Schalien, A. F. Svanström, M. A. Laakso, J. A. Rauma, G. G. Klenberg, L. Gröndahl, U. U. Lindqvist, J. A. Hellfors, S. H. E. Bask, V. Tervo, S. A. Saarenmaa, V. A. Louhela, A. V. Tuompo, M. Kantola, A. P. E. Aschan, T. V. Heinonen, J. N. Pettersson, L. V. Immonen, U. A. Remahl, A. Malkki och V. Marjanen.

Den 6 december 1910 beviljades åt distriktsdjurläkaren i Suojärvi ett tillskottsarvode af 1,000 mark i året under 3 års tid från den 1 januari 1911.

Statsunderstöd för aflönande af kommunaldjurläkare tilldelades år 1910 Kimito, Dragsfjärd och Vestanfjärd gemensamt 1,200 mark att utgå under fem års tid från den 1 januari 1912 samt Janakkala och Rengo gemensamt 1,000 mark att utgå under fem års tid från den 1 januari 1911.

I och för anordnandet å medicinalstyrelsens veterinärlaboratorium af en öfningskurs för veterinärer ställde Kejserliga Senaten den 15 april 1910 till Medicinalstyrelsens förfogande ett anslag om 1,500 mark.

Under tiden från den 1 juni 1910 till den 1 juni 1911 uppehölls fortsättningsvis i Hangö stad en byrå för undersökning af importeradt fläsk af amerikanskt ursprung. Denna byrå förestods fortsättningsvis af djurläkaren E. V. Utter.

Den 12 maj 1910 utfärdade Kejserliga Senaten bestämning om att djur, som äro afsedda att exporteras från städerna Björneborg, Kaskö, Nikolaistad och Gamlakarleby skola tills därom annorlunda stadgas, besiktigas af legitimerade djurläkare, som härtill blifvit af vederbörande Guvernör förordnad.

Enligt Kejserliga Senatens beslut af den 12 maj 1910 skall distriktsdjurläkaren i Vetil på stadens bekostnad afresa till Vindala sockens kyrkoby med afvikning till Lappajärvi och Evijärvi socknars kyrkobyar för lämnande af råd och anvisningar rörande husdjurens skötsel och sjukdomar. Enahanda tjänsteresor skall i enlighet med Senatens beslut af den 20 augusti distriktsdjurläkaren i Jämsä hvarannan månad företaga till Eräjärvi socken med afvikning till Kuhmois, Kuhmalahti och Längelmäki kyrkobyar.

Enligt af landets veterinärer till Medicinalstyrelsen inlämnade årsberättelser öfver år 1910 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren hafva under året inalles 83,187 sjuka djur, nämligen 46,972 hästar, 27,864 nötkreatur, 334 får, 7 getter, 2,920 svin och 5,090 hundar blifvit behandlade af djurläkare. Fördelningen af dessa sjukdomsfall på de skilda länen framgår ur följande tabellariska sammanställning.

Län.	Sjukdomsfall bland						Summa.
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	
Nylands	4,449	3,470	1	1	170	963	9,054
Åbo och Björneborgs	7,681	5,170	121	1	781	949	14,703
Tavastehus	6,893	5,933	48	2	222	858	13,956
Viborgs	10,457	4,833	68	3	800	1,039	17,200
S:t Michels	2,933	1,875	3	—	203	83	5,097
Kuopio	4,007	2,292	38	—	205	340	6,882
Vasa	6,318	2,760	41	—	418	609	10,146
Uleåborgs	4,234	1,531	14	—	121	249	6,149
Summa	46,972	27,864	334	7	2,920	5,090	83,187

Rörande förekomsten af infektionssjukdomar bland husdjuren inhämtas ur veterinärernas årsberättelser i hufvudsak följande:

Aktinomykos iakttogs hos inalles 477 djur, nämligen inom Nylands län 95, inom Åbo och Björneborgs län 129, inom Tavastehus län 113, inom Viborgs län 55, inom S:t Michels län 11, inom Kuopio län 15, inom Vasa län 50 och inom Uleåborgs län 9.

Blodstallning förekom detta år inom alla län. Af denna sjukdom anmältes 1,592 fall, hvaraf inom Nylands län 107, inom Åbo och Björneborgs län 116, inom Tavastehus län 289, inom Viborgs län 354, inom S:t Michels län 282, inom Kuopio län 387 samt inom Vasa län 57. För lämnande af råd vid denna sjukdom företogs under året 140 tjänsteresor.

Elakartad katarralfeber observerades hos inalles 95 djur, nämligen inom Nylands län 3, inom Åbo och Björneborgs län 4, inom Tavastehus län 19, inom Viborgs län 7, inom S:t Michels län 2, inom Kuopio län 12, inom Vasa län 25 och inom Uleåborgs län 23. På grund af denna sjukdom verkställdes 16 tjänsteresor.

Frasbrand iakttogs uti 39 fall, hvaraf inom Åbo och Björneborgs län 1, inom Viborgs län 9, inom S:t Michels län 14 samt inom Kuopio län 15. Denna sjukdom gaf anledning till 8 tjänsteresor.

Influensa hos hästar konstaterades hos 63 djur, nämligen inom Nylands län 7, inom Åbo och Björneborgs län 42 och inom Tavastehus län 14. Sjukdomen föranledde 5 tjänsteresor.

Infektiös kastning hos nötkreatur är fortfarande i en del af landet stadd i tilltagande. Af veterinärerne iakttogs 1,865 fall af denna sjukdom, nämligen inom Nylands län 233, inom Åbo och Björneborgs län 631, inom Tavastehus län 365, inom Viborgs län 22, inom S:t Michels län 132, inom Kuopio län 150, inom Vasa län 136 samt inom Uleåborgs län 196. För bekämpande af denna sjukdom företogs 121 tjänsteresor.

Smittosam kalfdiarre hos kalfvar observerades uti 338 fall, nämligen inom Nylands län 9, inom Åbo och Björneborgs län 26, inom Tavastehus län 202, inom Viborgs län 34, inom S:t Michels län 35, inom Kuopio län 12, inom Vasa län 16 och inom Uleåborgs län 4.

Kvarka var äfven detta år rätt allmänt spridd och delvis af ganska elakartad natur. Inalles iakttogs 4,271 fall af denna sjukdom, nämligen inom Nylands län 300, inom Åbo och Björneborgs län 525, inom Tavastehus län 345, inom Viborgs län 635, inom S:t Michels län 1,063, inom Kuopio län 515, inom Vasa län 550 och inom Uleåborgs län 338. På grund af kvarka företogo djurläkare 213 tjänsteresor.

Lungröta iakttogs hos 36 hästar, nämligen inom Nylands län 23, inom Åbo och Björneborgs län 6, inom Viborgs län 7.

Mjältbrand observerades hos inalles 209 djur, nämligen inom Nylands län 38, inom Åbo och Björneborgs län 29, inom Tavastehus län 23, inom Viborgs län 71, inom S:t Michels län 18, inom Kuopio län 4, inom Vasa län 14 samt inom Uleåborgs län 12. För bekämpande af denna sjukdom företogs 151 tjänsteresor.

Smittosam munsjuka iakttogs hos inalles 30 hästar, nämligen inom Nylands län 2, inom Åbo och Björneborgs län 2, inom Tavastehus län 13, inom Viborgs län 4, inom Kuopio län 1, inom Vasa län 7 och inom Uleåborgs län 1.

Rabies uppträdde inom Nylands län med 4, inom Viborgs län med 76 samt inom Vasa län med 3 fall, hvarjämte särskilda hundar, som blifvit bitna af sjuka hundar, aflifvades före sjukdomens utbrott. Med anledning af denna sjukdom verkställdes 116 tjänsteresor. För att underlätta bekämpandet af rabies anställdes en extra veterinär i Kivinebb socken under tiden från den 15 maj till den 15 september 1910.

Rots konstaterades endast inom Tavastehus län 2 fall och föranledde 8 tjänsteresor.

Rödsjuka hos svin iakttogs uti 964 fall, nämligen inom Nylands län 70, inom Åbo och Björneborgs län 270, inom Tavastehus län 112, inom Viborgs

län 268, inom S:t Michels län 81, inom Kuopio län 86, inom Vasa län 68 och inom Uleåborgs län 9 fall. På grund af rödsjuka företogos 53 tjänsteresor.

Smittosam slidkatarr hos nötkreatur förekom i olika delar af landet. Denna sjukdom föranledde 16 tjänsteresor.

Valpsjuka förekom i likhet med tidigare år mycket allmänt, hufvudsakligast i städerna. Inalles iakttogos 811 fall af denna sjukdom, nämligen inom Nylands län 125, inom Åbo och Björneborgs län 186, inom Tavastehus län 119, inom Viborgs län 133, inom S:t Michels län 8, inom Kuopio län 72, inom Vasa län 124 och inom Uleåborgs län 44.

I och för *undersökning med tuberkulin* hafva af djurläkarene under året verkställts 1,530 tjänsteresor, och för dessa förrättningar har af Medicinalstyrelsen utgifvits 37,435 kubikcentimeter tuberkulin medförande en kostnad af 16,706 mark 83 penni. Inalles blefvo af landets samtliga veterinärer 75,347 nötkreatur undersökta med tuberkulin och af dessa reagerade 2,503 motsvarande 3,32 %.

Konsulenterne för bekämpandet af tuberkulos hos nötkreatur fortsatte år 1910 sin verksamhet i hufvudsak i samma riktning som tidigare.

I tvifvelaktiga fall hafva i allt större utsträckning kontrollundersökningar blifvit utförda medels subkutan insprutning af förhöjd dosis tuberkulin, medels intrakutan insprutning häraf och medels oftalmotuberkulin.

Resultatet af år 1910 verkställda undersökningar med tuberkulin i afseende å tuberkulosens förekomst hos djur af olika ålder framgår ur nedanstående tabellariska sammanställning:

Län.	Djur under 1 år.			1—2 åriga djur.			Djur äldre än 2 år.			Summa.							De undersökta besättningarnas antal.	Antal besättningar inom hvilka reaktioner iakttagits.		
	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.									
		Säkert.	Osäkert.		Säkert.	Osäkert.		Säkert.	Osäkert.		Säkert.	%	Osäkert.	%	Summa.	%		Säkra.	Osäkra.	Summa.
Nylands	1,204	28	31	1,853	52	42	13,157	386	300	16,214	466	2,9	373	2,3	839	5,2	409	121	66	187
Åbo o. Björneborgs	1,390	14	21	1,577	22	12	11,502	326	184	14,469	362	2,5	217	1,5	579	4,0	515	105	31	136
Tavastehus	1,905	13	10	1,727	28	16	12,213	291	176	15,845	333	2,1	202	1,3	535	3,4	552	99	21	120
Viborgs	384	8	6	473	11	4	4,501	128	44	5,358	147	2,7	54	1,0	201	3,7	249	40	16	56
S:t Michels	84	1	—	217	1	—	2,714	11	34	3,015	13	4,0	34	1,1	47	5,1	156	10	18	28
Kuopio	488	18	6	690	11	7	5,925	138	112	7,103	167	2.4	125	1,8	292	4,2	342	51	25	76
Vasa	514	18	9	461	14	18	4,749	104	279	5,724	135	2,4	306	5,4	441	7,8	504	68	141	209
Uleåborgs	316	8	3	495	11	10	5,439	155	167	6,250	174	2,8	180	2,9	354	5,7	533	55	56	111
Summa	6,285	108	86	7,493	150	109	60,200	1,539	1,296	73 978	1,797	2,4	1,491	2,0	3,288	4,4	3,260	549	374	923

Angående tuberkulosens förekomst i första gången undersökta ladugårdar och ånyo undersökta har af konsulenten i följande tabellariska sammanställning uppgjorts:

Län.	Första gången undersökta besättningar.				Ånyo undersökta besättningar							
					inom hvilka reaktioner tidigare förekommit.				inom hvilka reaktioner icke tidigare förekommit.			
	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Reaktioner i % S + O.	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Reaktioner i % S + O.	Antal undersökta djur.	Antal reagerade djur.		Reaktioner i % S + O.
		Säkra.	Osäkra.			Säkra.	Osäkra.			Säkra.	Osäkra.	
Nylands	3,793	102	104		8,126	249	163		4,215	110	97	
Åbo och Björneborgs	4,640	115	61		6,798	159	106		2,744	17	30	
Tavastehus	5,702	100	35		6,152	197	131		3,885	34	34	
Viborgs	1,861	104	24		1,261	19	20		2,195	23	8	
S:t Michels	1,460	3	23		575	5	6		971	5	5	
Kuopio	5,753	128	100		504	2	6		810	34	17	
Vasa	3,068	72	181		1,811	55	66		833	8	57	
Uleåborgs	3,679	85	122		1,219	77	47		1,327	12	10	
Summa	29,956	709	650	4,4	26,446	763	545	5,0	16,980	243	258	2,9

Inom inalles 9 besättningar gjordes år 1910 försök med skyddsympning emot tuberkulos enligt Klimmers metod. Antalet af dessa ympningar hvartill användts antiphymatol för 601 mark 40 penni, framgår ur nedanstående tabell:

Orten där ympningen utfördes:		Antal besättningar.	Antal 1:sta gången ympade djur.	Antal 2:dra gången ympade djur.	Antal 3:dje gången ympade djur.	Antal 4:de gången ympade djur.	Summa.
Län.	Socken.						
Nylands	Borgå socken	2	85	188	35	136	444
»	Esbo	1	—	7	25	—	32
Tavastehus	Sommarnäs	1	5	12	—	61	78
Viborgs	Rautus	1	30	30	—	—	60
Kuopio	Lapinlaks	1	17	—	—	—	17
Vasa	Lappo	3	39	39	—	—	78
	Summa	9	176	276	60	197	709

Säkra resultat af hittills verkställda skyddsympningsförsök emot tuberkulos hafva ännu ej erhållits.

Under året företogo konsulenterne 50 tjänsteresor, omfattande 50 förrättningar med sammanlagdt 129 förrättnings-dagar, till olika delar af landet samt afläto 910 utlåtanden och tjänsteskrifvelser rörande tuberkulosens bekämpande. I särskilda fall utarbetades af konsulenten i samråd med vederbörande distriktsdjurläkare plan för tuberkulosens bekämpande, hvars utförande särskildt beträffande desinfektion och ombyggnad af kreatursstallen öfvervakades af distriktsdjurläkarene.

Å Medicinalstyrelsens veterinärlaboratorium påbörjades år 1910 beredning af tuberkelin, som dock ej ännu detta år utgafs därifrån. Likaså vidtogs med beredning af vaccin emot kvarka hos hästar samt af serum emot rödsjuka hos svin.

Till laboratoriet insändes år 1910 i och för undersökning inalles 309 prof. Dessa afsågo konstaterandet af följande sjukdomar:

Tuberkulos hos nötkreatur inalles 31 prof. Af dessa gåfvo 9 positivt och 22 negativt resultat. Undersökningen har skett dels enbart mikroskopiskt dels genom diagnostisk ympning på marsvin.

Mjältbrand inalles 50 prof. Af dessa gåfvo 18 positivt och 32 negativt resultat. Undersökningen gällde i 44 fall (18 positiva och 26 negativa) nötkreatur, i 5 fall (negativa) hästar och i 1 fall (negativt) svin. Profven undersöktes dels enbart mikroskopiskt, dels ock genom anläggning af kulturer samt genom ympning på möss.

Rabies inalles 26 prof. Af dessa gåfvo 10 positivt och 16 negativt resultat. Undersökningen gällde i 23 fall (9 positiva och 14 negativa) hundar, i 2 fall (1 positivt och 1 negativt) kattor samt i 1 fall (negativt) svin. I och för undersökning insändes dels hela djuret, dels endast dess hufvud och hals, dels åter delar af hjärna och ryggmärg inlagda i glycerin. Undersökningen skedde mikroskopiskt samt genom intramuskulär inympning på kaniner.

Smittosam kastning hos nötkreatur inalles 167 prof, af hvilka 114 gåfvo positivt och 53 negativt resultat. De insända blodprofven undersöktes medels *agglutuiations-* och *komplementbindningsförsök*, öfriga prof mikroskopiskt.

Svinsjuka 4 prof, 1 med positivt och 3 med negativt resultat.

Rots 1 prof med negativt resultat.

Maligut ödem 1 prof med positivt resultat.

Aktinomykos 2 prof med positivt resultat.

Blodstallning 2 prof med positivt resultat.

Paracolibacillos 4 prof med positivt resultat.

Pyogenesinfektion 2 prof med positivt resultat.

Öfriga prof hafva gällt särskilda icke smittosamma sjukdomar, svulster och parasiter.

Till laboratoriets samling hafva under året öfverlämnats särskilda patologiskt anatomiska präparat.

Importen af amerikanst fläsk var under året mindre än under år 1909 i det att 187,128 fläkstycken med en sammanlagd vikt af 973,165 kilogram infördes till landet. Uti 202 stycken vägande sammanlagdt 1,097 kilogram eller 0,11 % af det importerade fläsket anträffades trikiner, på grund hvaraf dessa stycken kasserades såsom otjänliga till föda.

Närmare öfversikt öfver under året iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren samt öfver af veterinärerne företagna tjänsteresor och verkställda operationer, besiktningar af djur samt undersökning med tuberkulin äfvensom öfver utförd besiktning af importeradt amerikanskt fläsk lämna efterföljande tabeller.

Sammanställning af veterinärernes uppgifter öfver af dem år 1910 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren.

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Nylands län.						
Abortus infectiosus	—	233	—	—	—	—
Anthrax	2	35	—	—	1	—
Coryza contagiosa equorum	300	—	—	—	—	—
Exanthema coitale vesiculosum	1	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	125
» » maligna boum	—	3	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	9	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	7	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	10	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	107	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	23	—	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	—	4
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	70	—
Scabies	5	—	—	—	—	1
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	1	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	2	—	—	—	—	—
Tetanus	8	—	—	—	—	—
Varicellae	—	171	—	—	—	—
Variolae	—	8	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	96	5	—	—	—	4

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Pericarditis	—	36	—	—	—	—
Ascites	1	3	—	—	—	—
Myocarditis	—	—	—	—	—	13
Alii organorum circulationis morbi	4	1	—	—	—	—
Bronchitis	94	2	—	—	4	11
Emphysema pulmonum	101	—	—	—	—	1
Empyema cavitatum capitis	4	3	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	2	—	—	—	—	—
Laryngitis	177	4	1	—	5	15
Pneumonia vel pleuritis	27	9	—	—	—	3
Rhinitis catarrhalis	1	—	—	—	—	—
Atresia ani	—	—	—	—	3	—
Corpora aliena oesophagi	2	34	—	—	3	3
Distomatosis	—	61	—	—	—	—
Dyspepsia	170	155	—	—	13	18
Enteralgia	265	2	—	—	—	—
Enteritis	23	43	—	—	6	15
Gastroenteritis	54	19	—	—	7	25
Helminthiasis apparatus digestionis	19	1	—	—	—	41
Hernia	17	8	—	—	12	2
Icterus	—	—	—	—	—	1
Obstipatio	9	67	—	—	7	39
Peritonitis	4	6	—	—	1	3
Pharyngitis	25	2	—	—	3	1
Prolapsus recti	2	1	—	—	1	4
Stomatitis	42	1	—	—	—	1
Tympanitis	—	66	—	—	—	—
Vitia dentium	240	2	—	—	—	—
Alii organorum digestionis morbi	1	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	1	31	—	—	—	—
Balanitis	4	—	—	—	1	14
Cystitis	13	8	—	—	—	5
Dystochia	4	62	—	—	3	3
Funiculitis	17	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	7	—	—	—	—	—
Mastitis	11	149	—	—	2	5
Metritis	7	57	—	—	1	2
Nephritis	10	4	—	—	—	—
Orchitis	—	3	—	—	—	2
Phimosis vel paraphimosis	12	3	—	—	—	2
Torsio uteri	2	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Prolapsus uteri	—	16	—	—	2	—
» vaginae	4	—	—	—	—	—
» vesicae	1	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	4	133	—	—	—	—
Sterilitas	1	921	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	2	43	—	—	1	—
Epilepsia	2	2	—	—	—	1
Hydrocephalus chronicus equi	6	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	5	3	—	—	—	1
Morbi medullæ spinalis	5	1	—	—	—	1
Morbi nervorum	12	5	—	—	2	12
Cataracta	2	2	—	—	—	5
Conjunctivitis	38	11	—	—	—	18
Keratitis	22	17	—	—	—	8
Ulcera vel vulnera	26	2	—	—	—	9
Alii morbi oculorum	—	2	—	—	—	—
Othœmatoma	1	—	—	—	—	1
Otitis externa	—	—	—	—	—	51
Vulnera auri	1	—	—	—	1	17
Arthritis	150	2	—	—	—	4
Arthritis chronica deformans tarsi	119	—	—	—	—	—
Bursitis	112	13	—	—	—	—
Distorsio	209	28	—	1	1	7
Fractura	30	13	—	—	2	24
Laminitis	35	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	12	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	309	11	—	—	—	20
Panaritium	—	41	—	—	—	—
Periostitis	70	—	—	—	—	2
Pododermatitis chronica verrucosa	5	—	—	—	—	—
Rheumatismus	37	6	—	—	4	13
Ruptura musculorum	10	2	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	253	2	—	—	—	1
Acariasis	1	—	—	—	—	2
Dermatitis	49	3	—	—	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	173	—	—	—	—	—
Eczema	35	23	—	—	—	103
Herpes tonsurans	10	132	—	—	—	—
Parasiti pellis	10	78	—	—	—	65
Urticaria	15	2	—	—	1	3
Abscessus	83	27	—	—	1	13

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Actinomycosis	9	86	—	—	—	—
Botryomycosis	20	—	—	—	—	—
Carcinoma	1	1	—	—	—	2
Contusio	69	2	—	—	—	14
Eklampsia puerperalis	1	81	—	—	1	1
Fibroma papillare	20	16	—	—	—	5
Fistula summi colli	26	—	—	—	—	—
Fistulae	23	—	—	—	—	1
Haematoma	22	8	—	—	—	8
Intoxicatio	3	21	—	—	2	12
Lumbago	71	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	2	—	—	—	—	—
Phlegmone	69	7	—	—	—	6
Pyaemia vel septicaemia	8	3	—	—	—	4
Rachitis vel osteomalachia	6	21	—	—	11	7
Struma	11	—	—	—	—	23
Talpa	18	—	—	—	—	—
Tumori maligni	2	4	—	—	—	1
Tumori benigni	60	16	—	—	—	18
Vulnera	518	49	—	—	1	117
Summa	4 449	3 470	1	1	170	963
Åbo och Björneborgs län.						
Abortus infectiosus	—	631	—	—	—	—
Anthrax	—	26	—	—	3	—
Coryza contagiosa equorum	525	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	186
» » maligna boum	—	4	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	26	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	42	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	617	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	116	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	6	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	270	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	1	—	—	—	—
Scabies	3	—	—	—	—	31
Stomatitis pustulosa contagiosa	2	—	—	—	—	—
Tetanus	17	—	—	—	1	—
Varicellae	—	23	—	—	—	—
Variolae	—	12	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Lymphangitis et lymphadenitis	95	1	—	—	1	—
Pericarditis	8	41	—	—	—	3
Endocarditis	1	—	—	—	—	—
Endarteritis obliterans	1	—	—	—	—	—
Bronchitis	178	32	—	—	3	24
Emphysema pulmonum	147	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	4	4	5	—	—	—
Gangrena pulmonum	9	—	—	—	—	—
Hemiplegia laryngis	1	—	—	—	—	—
Laryngitis	231	—	—	—	1	7
Pneumonia vel pleuritis	63	11	—	—	—	24
Rhinitis catarrhalis	7	—	—	—	—	1
Corpora aliena oesophagi	8	67	—	—	13	1
Distomatosis	—	3	61	—	—	—
Dyspepsia	350	217	5	—	29	14
Enteralgia	358	11	—	—	3	—
Enteritis	92	86	2	—	9	33
Gastroenteritis	304	107	—	—	18	29
Helminthiasis apparatus digestionis	75	—	—	—	—	24
Hernia	45	11	—	—	91	2
Icterus	1	3	—	—	—	1
Obstipatio	101	109	—	—	60	19
Peritonitis	12	5	—	—	—	—
Pharyngitis	76	6	—	—	3	3
Prolapsus recti	5	—	—	—	21	3
Stomatitis	3	—	—	—	—	—
Tympanitis	13	150	5	—	—	—
Vitia dentium	352	26	1	—	2	9
Alii organorum digestionis morbi	—	4	—	—	—	1
Abortus sporadicus	10	42	—	—	—	—
Balanitis	22	3	—	—	—	17
Cystitis	10	2	—	—	—	2
Dystochia	10	116	—	—	13	2
Funiculitis	48	—	—	—	5	—
Kryptorchismus	18	—	—	—	—	—
Mastitis	27	288	—	1	7	4
Metritis	17	97	—	—	2	—
Nephritis	11	22	—	—	—	3
Orchitis	7	4	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	27	7	—	—	4	4
Prolapsus uteri	6	52	—	—	10	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Retentio secundinarum	7	177	—	—	—	—
Sterilitas	89	288	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	8	229	—	—	1	1
Epilepsia	3	1	—	—	17	3
Hydrocephalus chronicus equi	14	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	16	6	15	—	—	6
Morbi medullæ spinalis	4	3	—	—	—	2
Morbi nervorum	18	3	—	—	—	2
Paraplegia post partum	—	3	—	—	—	—
Cataracta	—	—	—	—	—	1
Corpora aliena oculi	4	3	—	—	—	—
Conjunctivitis	67	34	—	—	—	44
Keratitis	69	41	—	—	—	33
Ulcera vel vulnera	48	17	—	—	—	7
Alii morbi oculorum	5	2	1	—	1	4
Othœmatoma	5	—	—	—	—	7
Otitis externa	2	—	—	—	—	54
Vulnera auri	22	—	—	—	1	29
Alii morbi aurium	1	—	—	—	—	3
Arthritis	227	17	—	—	1	5
Arthritis chronica deformans tarsi	357	2	—	—	—	—
Bursitis	168	9	—	—	—	2
Distorsio	289	45	—	—	1	19
Fractura	40	20	—	—	3	17
Laminitis	82	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	16	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	507	123	2	—	—	11
Panaritium	—	50	—	—	—	—
Periostitis	123	12	—	—	—	1
Pododermatitis chronica verrucosa	22	—	—	—	—	—
Rheumatismus	59	5	—	—	1	17
Ruptura musculorum	24	1	—	—	—	1
Tendinitis et tendovaginitis	442	11	—	—	—	2
Alii organorum locomotionis morbi	9	—	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	6
Dermatitis	—	64	—	—	—	28
Dermatitis erythematosa et eczematosa	7	—	—	—	—	—
Eczema	—	5	—	—	7	33
Herpes tonsurans	—	54	—	—	—	3
Parasiti pellis	—	273	—	—	28	29
Urticaria	1	3	—	—	42	5

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Abscessus	200	52	4	—	—	13
Actinomycosis	2	124	—	—	3	—
Botryomycosia	36	1	—	—	—	—
Carcinoma	5	—	—	—	—	5
Eklampsia puerperalis	—	228	—	—	2	—
Fibroma papillare	78	96	—	—	—	6
Fistula summi colli	57	2	—	—	—	—
Fistulae	89	9	—	—	—	3
Haematoma	34	3	—	—	—	4
Intoxicatio	2	23	—	—	1	11
Lumbago	74	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	13	—	—	—	—	—
Phlegmone	124	16	—	—	2	1
Pyaemia vel septicaemia	20	12	—	—	—	1
Rachitis vel osteomalachia	53	19	—	—	102	9
Struma	4	—	—	—	—	8
Talpa	23	—	—	—	—	—
Tumori maligni	17	2	—	—	3	20
Tumori benigni	88	37	—	—	—	4
Vulnera	659	62	—	—	4	42
Summa	7,681	5,170	121	1	789	949
Tavastehus län.						
Abortus infectiosus	—	365	—	—	—	—
Anthrax	1	22	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	337	8	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	119
Febris catarrhalis maligna boum	—	19	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	202	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	14	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	295	—	—	—	—
Malleus	2	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	289	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	112	—
Scabies	6	5	—	—	—	23
Stomatitis pustulosa contagiosa	13	—	—	—	—	—
Tetanus	6	3	—	—	—	—
Varicellae	—	89	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	125	17	—	—	—	5
Pericarditis	—	30	—	—	—	1

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Bronchitis	303	146	—	—	15	28
Emphysema pulmonum	102	1	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	4	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	5	—	—	—	—	—
Hemiplegia laryngis	6	—	—	—	—	—
Laryngitis	189	42	—	1	3	13
Pneumonia vel pleuritis	28	21	—	—	—	13
Rhinitis catarrhalis	12	—	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	2	54	1	—	6	3
Distomatosis	—	98	7	—	—	—
Dyspepsia	178	253	1	—	8	28
Enteralgia	236	—	—	—	—	2
Enteritis	52	40	1	—	—	10
Gastroenteritis	137	81	—	—	8	49
Helminthiasis apparatus digestionis	59	—	—	—	—	26
Hernia	39	13	—	—	39	6
Icterus	—	11	16	—	—	—
Obstipatio	77	116	—	—	30	19
Oesophagus ventriculosus	2	—	—	—	—	—
Peritonitis	—	1	—	—	1	1
Pharyngitis	53	3	—	—	2	5
Prolapsus recti	5	8	—	—	7	—
Stomatitis	—	—	—	—	—	2
Tympanitis	12	89	13	1	—	—
Vitia dentium	373	2	—	—	3	—
Abortus sporadicus	20	48	—	—	—	—
Balanitis	37	4	—	—	—	24
Cystitis	8	2	—	—	—	3
Dystochia	19	77	1	—	5	5
Funiculitis	21	3	—	—	—	—
Kryptorchismus	17	—	—	—	1	—
Mastitis	10	197	—	—	3	3
Metritis	3	116	—	—	—	6
Nephritis	15	14	—	—	—	2
Orchitis	10	3	—	—	—	3
Phimosis vel paraphimosis	19	5	—	—	—	2
Prolapsus uteri	—	24	2	—	1	—
Retentio secundinarum	3	194	—	—	—	1
Sterilitas	35	690	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	3	—	—	—	—	—
Epilepsia	4	1	—	—	—	4

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Hydrocephalus chronicus equi	14	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	—	—	2	—	—	—
Morbi medullæ spinalis	1	3	—	—	—	3
Morbi nervorum	32	28	—	—	—	13
Cataracta	14	4	—	—	—	6
Conjunctivitis	75	16	—	—	—	47
Keratitis	36	14	—	—	—	12
Ulcera vel vulnera	24	8	—	—	—	12
Othœmatoma	—	—	—	—	1	8
Otitis externa	1	—	—	—	—	38
Vulnera auri	—	—	—	—	—	13
Arthritis	170	11	—	—	—	3
Arthritis chronica deformans tarsi	230	—	—	—	—	—
Bursitis	169	2	—	—	—	1
Distorsio	226	15	—	—	1	4
Fractura	24	14	—	—	—	20
Laminitis	77	1	—	—	—	—
Luxatio patelæ	27	—	—	—	—	1
Morbi ungularum	410	107	—	—	—	10
Panaritium	—	31	—	—	—	—
Periostitis	102	—	—	—	—	2
Pododermatitis chronica verrucosa	1	—	—	—	—	—
Rheumatismus	52	8	—	—	—	11
Ruptura musculorum	18	5	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	340	5	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	6
Dermatitis	43	91	—	—	—	19
Dermatitis erythematosa et eczematosa	517	—	—	—	—	—
Eczema	100	254	3	—	43	53
Herpes tonsurans	—	464	—	—	—	—
Parasiti pellis	8	392	—	—	3	16
Trichorrens nodosa	2	—	—	—	—	—
Urticaria	25	1	—	—	16	1
Abscessus	221	45	1	—	2	9
Actinomycosis	—	113	—	—	—	—
Botryomycosis	24	—	—	—	—	—
Carcinoma	1	—	—	—	—	4
Contusio	14	—	—	—	—	6
Eklampsia puerperalis	—	121	—	—	2	—
Fibroma papillare	55	47	—	—	—	2
Fistula summi colli	29	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Fistulae	34	11	—	—	—	3
Haematoma	58	10	—	—	—	9
Intoxicatio	1	100	—	—	9	17
Lumbago	43	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	7	—	—	—	—	—
Phlegmone	181	47	—	—	—	7
Pyaemia vel septicaemia	18	6	—	—	—	1
Rachitis vel osteomalachia	77	90	—	—	—	16
Struma	16	33	—	—	—	13
Talpa	12	—	—	—	—	—
Tumori maligni	12	30	—	—	—	4
Tumori benigni	48	56	—	—	—	14
Vulnera	602	49	—	—	1	48
Summa	6,893	5,933	48	2	222	858
Viborgs län.						
Abortus infectiosus	—	33	—	—	—	—
Anthrax	12	51	—	—	8	—
Coryza contagiosa equorum	635	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	133
» » maligna boum	—	7	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	34	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	22	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	69	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	354	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	7	—	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	3	73
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	268	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	9	—	—	—	—
Scabies	1	—	—	—	—	16
Stomatitis pustulosa contagiosa	4	—	—	—	—	—
Tetanus	15	—	—	—	—	—
Varicellae	—	56	—	—	—	—
Variolae	—	1	—	—	—	—
Endocarditis	2	—	—	—	2	—
Lymphangitis et lymphadenitis	240	3	—	—	5	2
Pericarditis	3	40	—	—	—	4
Bronchitis	236	66	—	—	1	8
Emphysema pulmonum	100	2	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	8	2	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Gangrena pulmonum	5	1	—	—	—	—
Hemiplegia laryngis	9	—	—	—	—	—
Laryngitis	—	17	—	—	4	29
Pneumonia vel pleuritis	53	16	—	—	3	15
Rhinitis catarrhalis	5	1	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	—	55	—	—	5	5
Distomatosis	—	23	13	—	1	—
Dyspepsia	407	368	7	—	66	29
Enteralgia	545	25	—	—	—	—
Enteritis	123	39	—	—	2	8
Gastroenteritis	249	167	1	—	79	34
Helminthiasis apparatus digestionis	71	—	—	—	—	53
Hernia	80	16	—	—	5	2
Icterus	3	3	17	—	3	2
Lithiasis apparatus digestionis	1	—	—	—	—	—
Obstipatio	83	281	1	—	59	30
Peritonitis	10	3	—	—	—	—
Pharyngitis	129	5	—	—	14	—
Prolapsus recti	3	3	—	—	12	—
Tympanitis	6	132	2	—	—	—
Vitia dentium	923	36	—	—	1	1
Alii organorum digestionis morbi	3	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	12	53	—	—	—	—
Balanitis	36	9	—	—	—	23
Cystitis	20	12	—	—	—	—
Dystochia	22	162	1	1	9	7
Funiculitis	25	—	—	—	—	1
Kryptorchismus	42	—	—	—	8	—
Mastitis	25	584	10	—	18	3
Metritis	7	67	—	—	2	7
Nephritis	27	9	—	—	—	—
Orchitis	7	3	—	—	1	9
Phimosis vel paraphimosis	35	7	—	—	—	4
Torsio uteri	—	6	—	—	—	—
Prolapsus uteri	2	50	—	—	2	—
» vaginae	—	1	—	—	—	—
Retentio secundinarum	5	191	—	—	—	—
Sterilitas	95	130	—	—	1	1
Alii organorum urogenitalium morbi	2	9	—	—	—	—
Epilepsia	2	1	—	—	10	6
Haemorrhagia cerebri	—	—	—	—	—	1

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Hydrocephalus chronicus equi	11	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	22	12	3	—	3	1
Morbi medullæ spinalis	4	7	—	—	—	1
Morbi nervorum	24	17	—	—	15	13
Paraplegia post partum	—	6	—	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	—	—	—	—	—	2
Cataracta	17	2	—	—	—	1
Conjunctivitis	130	37	—	—	—	37
Iridochorioditis	1	—	—	—	—	—
Keratitis	59	11	—	—	1	18
Panophtalmitis	1	—	—	—	—	1
Ulcera vel vulnera	50	19	—	—	—	15
Othœmatoma	1	—	—	—	—	18
Otitis externa	4	—	—	—	—	71
Vulnera auri	8	1	1	—	—	15
Arthritis	462	60	—	—	4	12
Arthritis chronica deformans tarsi	208	1	—	—	—	—
Bursitis	184	25	—	—	—	—
Distorsio	409	49	1	—	—	4
Fractura	31	21	—	—	1	9
Laminitis	111	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	11	2	—	—	—	—
Morbi ungularum	591	79	—	—	—	11
Panaritium	—	88	—	—	—	—
Periostitis	249	11	—	—	1	—
Pododermatitis chronica verrucosa	11	2	—	—	—	—
Rheumatismus	57	16	—	—	2	16
Ruptura musculorum	25	5	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	558	7	—	—	—	4
Acariasis	—	—	—	—	—	5
Dermatitis	56	15	—	—	—	13
Dermatitis erythematosa et eczematosa	402	7	—	—	—	3
Eczema	262	197	—	—	22	77
Herpes tonsurans	28	107	—	—	—	—
Parasiti pellis	45	110	—	—	25	36
Urticaria	34	—	—	—	12	—
Abscessus	234	54	—	—	7	12
Actinomycosis	1	54	—	—	—	—
Botryomycosis	33	—	—	—	—	—
Carcinoma	2	—	—	—	—	4
Contusio	4	1	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Eklampsia puerperalis	—	250	—	—	—	—
Fibroma papillare	87	67	—	—	—	3
Fistula summi colli	46	—	—	—	—	—
Fistulae	81	7	—	—	—	9
Haematoma	36	20	—	—	—	5
Intoxicatio	1	27	7	—	21	11
Lumbago	57	1	—	—	—	—
Morbus maculosus	8	—	—	—	—	—
Phlegmone	177	28	—	—	1	2
Pyaemia vel speticaemia	18	8	—	—	1	—
Rachitis vel osteomalachia	62	44	2	—	88	6
Struma	21	—	—	—	—	13
Talpa	19	—	—	—	—	—
Torticollis	2	—	—	—	—	—
Tumori maligni	47	5	—	—	—	4
Tumori benigni	172	16	—	—	—	7
Vulnera	926	125	2	2	4	74
Summa	10,457	4,833	68	3	800	1,039
S:t Michels län.						
Abortus infectiosus	—	132	—	—	—	—
Anthrax	—	17	—	—	1	—
Coryza contagiosa equorum	1063	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	8
» » maligna boum	—	2	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	35	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	8	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	282	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	81	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	14	—	—	—	—
Scabies	—	—	—	—	—	3
Varicellae	—	65	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	11	1	—	—	—	—
Pericarditis	1	5	—	—	—	—
Bronchitis	65	32	—	—	—	1
Emphysema pulmonum	12	—	—	—	1	—
Empyema cavitatum capitis	1	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	1	—	—	—	—	—
Laryngitis	111	—	—	—	—	—
Pneumonia vel pleuritis	11	5	—	—	6	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Corpora aliena oesophagi	1	11	—	—	3	2
Distomatosis	—	1	—	—	—	—
Dyspepsia	80	62	—	—	13	—
Enteralgia	64	1	—	—	—	—
Enteritis	38	18	—	—	1	—
Fractura maxillae	1	—	—	—	—	—
Gastroenteritis	110	13	—	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	39	—	—	—	—	1
Hernia	11	1	—	—	—	—
Icterus	—	—	1	—	—	—
Obstipatio	14	49	—	—	19	5
Peritonitis	1	1	—	—	1	—
Pharyngitis	56	1	—	—	—	—
Prolapsus recti	—	3	—	—	5	—
Tympanitis	1	17	—	—	—	—
Vitia dentium	92	3	—	—	—	—
Abortus sporadicus	5	6	—	—	—	—
Balanitis	6	11	—	—	—	1
Cystitis	2	4	—	—	—	2
Dystochia	3	29	1	—	1	1
Funiculitis	3	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	3	—	—	—	—	—
Mastitis	10	120	—	—	5	—
Metritis	1	13	—	—	—	—
Nephritis	—	1	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	4	6	—	—	—	2
Prolapsus uteri	—	10	—	—	1	—
Retentio secundinarum	1	52	—	—	—	—
Sterilitas	8	16	—	—	—	—
Epilepsia	—	—	—	—	2	—
Morbi cerebri	1	3	—	—	—	—
Morbi medullæ spinalis	1	1	1	—	—	1
Morbi nervorum	4	—	—	—	—	—
Cataracta	2	—	—	—	—	—
Conjunctivitis	40	5	—	—	—	3
Iritis	1	—	—	—	—	—
Keratitis	21	2	—	—	—	—
Ulcera vel vulnera	10	2	—	—	—	—
Otitis externa	—	—	—	—	1	6
Vulnera auri	—	—	—	—	—	3
Arthritis	42	6	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Arthritis chronica deformans tarsi	57	—	—	—	—	—
Bursitis	51	2	—	—	—	—
Distorsio	34	15	—	—	—	—
Fractura	8	—	—	—	—	—
Laminitis	8	—	—	—	—	—
Luxatio	1	—	—	—	—	1
Luxatio patellæ	2	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	96	22	—	—	—	2
Panaritium	—	37	—	—	—	—
Periostitis	95	4	—	—	—	—
Rheumatismus	10	—	—	—	—	—
Ruptura musculorum	4	5	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	121	18	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	2
Dermatitis	15	1	—	—	—	12
Dermatitis erythematosa et eczematosa	84	1	—	—	—	—
Eczema	25	20	—	—	18	6
Herpes tonsurans	2	83	—	—	—	—
Parasiti pellis	5	390	—	—	—	—
Urticaria	2	—	—	—	—	—
Abscessus	69	17	—	—	—	4
Actinomycosis	3	8	—	—	—	—
Botryomycosis	1	—	—	—	—	—
Carcinoma	1	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	—	58	—	—	—	—
Fibroma papillare	18	4	—	—	—	—
Fistula summi colli	9	—	—	—	—	—
Fistulae	13	1	—	—	—	1
Haematoma	3	—	—	—	—	2
Intoxicatio	—	5	—	—	7	—
Lumbago	12	2	—	—	—	—
Morbus maculosus	1	1	—	—	—	—
Phlegmone	36	4	—	—	—	—
Pyaemia vel septicaemia	3	8	—	—	1	—
Rachitis vel osteomalachia	6	69	—	—	34	—
Struma	4	5	—	—	—	2
Talpa	4	—	—	—	—	—
Tumori maligni	1	3	—	—	—	—
Tumori benigni	9	2	—	—	—	—
Vulnera	168	24	—	—	1	12
Summa	2,933	1,875	3	—	203	83

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Kuopio län.						
Abortus infectiosus	—	150	—	—	—	—
Anthrax	1	3	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	496	19	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	72
» » maligna boum	—	12	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	32	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	387	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	86	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	15	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	1	—	—	—	—	—
Varicellae	—	67	—	—	—	—
Aneurisma	3	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	28	—	—	—	—	—
Pericarditis	—	6	—	—	—	1
Bronchitis	68	1	—	—	4	21
Emphysema pulmonum	15	1	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	3	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	2	—	—	—	—	—
Laryngitis	156	—	1	—	—	5
Pneumonia vel pleuritis	12	1	—	—	—	4
Corpora aliena oesophagi	—	27	—	—	6	7
Distomatosis	1	7	18	—	—	—
Dyspepsia	255	241	—	—	10	6
Enteralgia	171	2	—	—	—	—
Enteritis	16	3	—	—	—	—
Gastroenteritis	168	84	—	—	3	5
Helminthiasis apparatus digestionis	82	—	—	—	—	16
Hernia	31	2	—	—	9	3
Icterus	2	5	—	—	—	—
Obstipatio	33	26	3	—	11	7
Peritonitis	1	—	—	—	—	1
Pharyngitis	64	—	—	—	1	—
Prolapsus recti	1	—	—	—	5	1
Tympanitis	—	17	14	—	—	—
Vitia dentium	254	—	—	—	—	1
Abortus sporadicus	6	14	—	—	—	1
Balanitis	5	6	—	—	—	2
Cystitis	6	1	—	—	—	1
Dystochia	8	40	—	—	3	3
Funiculitis	10	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Kryptorchismus	9	—	—	—	—	—
Mastitis	8	136	—	—	1	—
Metritis	—	13	—	—	—	1
Nephritis	4	—	—	—	—	2
Orchitis	4	—	—	—	—	2
Phimosis vel paraphimosis	15	10	—	—	—	—
Prolapsus uteri	—	11	—	—	—	—
Retentio secundinarum	1	68	—	—	—	—
Sterilitas	33	23	—	—	—	—
Epilepsia	1	—	—	—	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	1	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	5	1	—	—	—	1
Morbi medullæ spinalis	1	—	—	—	—	3
Morbi nervorum	5	2	—	—	3	4
Cataracta	5	5	—	—	—	5
Conjunctivitis	31	4	—	—	—	10
Keratitis	41	7	—	—	—	2
Ulcera vel vulnera	9	3	—	—	—	3
Othœmatoma	—	—	—	—	1	4
Otitis externa	1	—	—	—	5	13
Vulnera auri	2	—	—	—	—	7
Arthritis	94	4	—	—	—	1
Arthritis chronica deformans tarsi	155	—	—	—	—	—
Bursitis	80	13	—	—	—	—
Distorsio	99	3	1	—	—	—
Fractura	7	4	1	—	—	6
Laminitis	43	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	3	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	127	19	—	—	—	4
Panaritium	—	11	—	—	—	—
Periostitis	73	—	—	—	—	—
Rheumatismus	14	3	—	—	—	5
Ruptura musculorum	12	—	—	—	—	1
Tendinitis et tendovaginitis	140	1	—	—	—	2
Dermatitis	23	1	—	—	—	9
Dermatitis erythematosa et eczematosa	131	—	—	—	—	—
Eczema	58	67	—	—	—	31
Herpes tonsurans	303	164	—	—	—	—
Parasiti pellis	35	223	—	—	19	13
Urticaria	19	—	—	—	—	—
Abscessus	130	12	—	—	—	6

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Actinomycosis	—	15	—	—	—	—
Botryomycosis	8	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	—	—	—	—	2
Eklampsia puerperalis	15	85	—	—	—	—
Fibroma papillare	33	26	—	—	—	1
Fistula summi colli	20	—	—	—	—	—
Fistulae	7	—	—	—	—	—
Haematoma	9	4	—	—	—	4
Intoxicatio	2	16	—	—	4	7
Lumbago	19	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	4	—	—	—	—	—
Phlegmone	34	2	—	—	—	—
Pyaemia vel septicaemia	4	—	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	10	134	—	—	34	7
Struma	—	4	—	—	—	2
Talpa	6	—	—	—	—	—
Tumori maligni	5	1	—	—	—	2
Tumori benigni	55	17	—	—	—	6
Vulnera	155	11	—	—	—	17
Summa	4,007	2,292	38	—	205	340
Vasa län.						
Abortus infectiosus	—	136	—	—	—	—
Anthrax	—	13	—	—	1	—
Coryza contagiosa equorum	550	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	124
» » maligna boum	—	25	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	16	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	525	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	57	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	—	3
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	68	—
Scabies	18	1	—	—	—	6
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	103	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	7	—	—	—	—	—
Tetanus	18	1	1	—	—	—
Varicellae	—	32	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	62	1	—	—	—	—
Pericarditis	6	22	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Alii organorum circulationis morbi	15	13	—	—	—	2
Bronchitis	171	75	—	—	3	21
Emphysema pulmonum	47	2	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	3	—	—	—	—	—
Epistaxis	1	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	—	—	—	—	—	—
Hemiplegia laryngis	1	—	—	—	—	—
Laryngitis	250	22	—	—	3	10
Pneumonia vel pleuritis	22	6	—	—	3	1
Rhinitis catarrhalis	7	—	—	—	—	—
Alii organorum respirationis morbi	2	1	—	—	3	1
Corpora aliena oesophagi	—	42	—	—	7	—
Distomatosis	—	40	22	—	—	—
Dyspepsia	317	258	—	—	19	17
Enteralgia	290	11	—	—	—	—
Enteritis	161	42	—	—	7	5
Gastroenteritis	237	45	—	—	29	7
Helminthiasis apparatus digestionis	78	21	—	—	—	34
Hernia	38	16	—	—	5	1
Icterus	3	3	—	—	—	—
Obstipatio	52	121	—	—	25	14
Peritonitis	3	1	—	—	—	—
Pharyngitis	76	16	—	—	10	2
Prolapsus recti	1	4	—	—	12	1
Tympanitis	—	97	—	—	—	—
Vitia dentium	456	16	—	—	—	1
Alii organorum digestionis morbi	45	38	—	—	8	6
Abortus sporadicus	17	23	—	—	—	—
Balanitis	15	27	—	—	1	18
Cystitis	30	8	—	—	—	—
Dystochia	12	104	—	—	8	2
Funiculitis	6	—	—	—	—	—
Hydramnion	—	1	—	—	—	—
Hydrocele	1	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	15	—	—	—	—	—
Mastitis	21	—	—	—	6	1
Metritis	16	68	—	—	2	1
Nephritis	10	—	—	—	—	—
Orchitis	4	—	—	—	—	1
Phimosis vel paraphimosis	10	—	—	—	—	2
Retentio secundinarum	8	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Sterilitas	49	—	—	—	1	—
Torsio uteri	—	2	—	—	1	—
Epilepsia	2	1	—	—	—	3
Hydrocephalus chronicus equi	10	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	20	8	1	—	1	3
Morbi medullæ spinalis	2	3	—	—	—	1
Morbi nervorum	20	11	—	—	—	9
Cataracta	11	4	—	—	—	7
Conjunctivitis	72	15	—	—	—	44
Keratitis	38	6	—	—	—	8
Obturatio canalis lacrimalis	1	—	—	—	—	—
Ulcera vel vulnera	30	3	—	—	—	10
Othœmatoma	—	—	—	—	—	3
Otitis externa	2	3	—	—	—	29
Vulnera auri	2	—	—	—	—	11
Arthritis	295	29	—	—	—	6
Arthritis chronica deformans tarsi	156	—	—	—	—	—
Bursitis	103	19	—	—	—	—
Distorsio	197	15	—	—	—	4
Fractura	26	14	2	—	—	6
Laminitis	80	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	18	4	—	—	—	—
Morbi ungularum	277	37	—	—	—	7
Panaritium	—	3	—	—	—	—
Periostitis	62	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	5	—	—	—	—	—
Rheumatismus	49	5	—	—	—	4
Ruptura musculorum	7	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	267	6	—	—	2	3
Acariasis	—	—	—	—	—	12
Dermatitis	35	24	—	—	2	19
Dermatitis erythematosa et eczematosa	327	—	—	—	—	4
Eczema	123	40	6	—	3	35
Herpes tonsurans	1	74	—	—	—	—
Parasiti pellis	22	85	—	—	15	11
Urticaria	26	3	—	—	11	—
Abscessus	118	8	—	—	—	13
Actinomycosis	—	50	—	—	—	—
Botryomycosis	23	—	—	—	—	—
Carcinoma	2	—	—	—	—	1
Eklampsia puerperalis	47	132	—	—	3	1

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Fibroma papillare	50	33	—	—	—	10
Fistula summi colli	21	—	—	—	—	—
Fistulae	22	2	—	—	—	1
Haematoma	13	9	—	—	—	2
Intoxicatio	8	20	9	—	2	3
Lumbago	60	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	20	5	—	—	—	—
Phlegmone	98	20	—	—	—	4
Pyaemia vel cepticaemia	17	7	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	23	61	—	—	52	3
Struma	3	—	—	—	—	12
Talpa	15	—	—	—	—	—
Tumori maligni	11	4	—	—	—	—
Tumori benigni	46	9	—	—	—	8
Vulnera	284	36	—	—	2	41
Summa	6 318	2 760	41	—	418	609
Uleåborgs län.						
Abortus infectiosus	—	196	—	—	—	—
Anthrax	2	10	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	338	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	49
» » maligna boum	—	23	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	4	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	15	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	9	—
Scabies	—	—	—	—	4	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	1	—	—	—	—	—
Tetanus	8	—	—	—	—	—
Varicellae	—	33	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	73	3	—	—	—	—
Pericarditis	1	5	—	—	—	—
Bronchitis	55	12	—	—	—	7
Emphysema pulmonum	23	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	1	1	—	—	—	—
Laryngitis	262	1	—	—	1	5
Pneumonia vel pleuritis	29	3	1	—	—	5
Corpora aliena oesophagi	—	5	—	—	—	1
Distomatosis	—	2	10	—	—	—
Dyspepsia	235	163	1	—	6	10

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Enteralgia	260	15	—	—	—	—
Enteritis	5	13	—	—	—	—
Gastroenteritis	193	104	—	—	7	8
Helminthiasis apparatus digestionis	28	—	—	—	1	10
Hernia	15	1	—	—	1	—
Obstipatio	20	53	—	—	18	6
Peritonitis	1	—	—	—	—	—
Pharyngitis	12	1	—	—	1	1
Prolapsus recti	1	—	—	—	5	—
Tympanitis	—	49	—	—	—	—
Vitia dentium	444	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	4	4	—	—	—	—
Balanitis	8	1	—	—	—	10
Cystitis	18	—	—	—	—	1
Dystochia	12	58	—	—	3	—
Funiculitis	5	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	6	—	—	—	—	—
Mastitis	9	157	—	—	—	—
Metritis	5	26	—	—	—	1
Nephritis	2	—	—	—	—	—
Nymphomania	1	1	—	—	—	—
Orchitis	5	1	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	15	5	—	—	—	1
Prolapsus uteri	3	9	—	—	1	—
» vaginae	—	2	—	—	—	—
Retentio secundinarum	—	79	—	—	—	—
Sterilitas	10	38	—	—	5	4
Epilepsia	3	2	—	—	3	6
Hydrocephalus chronicus equi	7	—	—	—	—	—
Morbi medullæ spinalis	1	8	—	—	—	2
Morbi nervorum	6	1	—	—	—	2
Cataracta	1	—	—	—	—	1
Conjunctivitis	25	—	—	—	—	10
Keratitis	19	3	—	—	—	2
Ulcera vel vulnera	3	1	—	—	—	1
Othœmatoma	—	—	—	—	—	1
Otitis externa	6	—	—	—	—	16
Vulnera auri	2	2	—	—	—	2
Artbritis	162	14	—	—	2	5
Arthritis chronica deformans tarsi	150	—	—	—	—	—
Bursitis	109	14	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Distorsio	154	13	1	—	—	2
Fractura	7	4	—	—	—	5
Laminitis	96	—	—	—	—	—
Luxatio	1	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	4	3	—	—	—	3
Morbi ungularum	146	11	—	—	—	2
Panaritium	—	1	—	—	—	—
Periostitis	42	6	—	—	—	2
Pododermatitis chronica verrucosa	2	—	—	—	—	—
Rheumatismus	38	6	—	—	—	6
Ruptura musculorum	4	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	145	2	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	2
Dermatitis	28	14	—	—	12	2
Dermatitis erythematosa et eczematosa	177	—	—	—	—	—
Eczema	93	12	1	—	5	21
Herpes tonsurans	1	27	—	—	—	—
Parasiti pellis	2	16	—	—	8	3
Urticaria	9	—	—	—	23	1
Abscessus	110	10	—	—	—	4
Actinomycosis	3	8	—	—	1	—
Botryomycosis	4	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	38	92	—	—	—	1
Fibroma papillare	35	52	—	—	—	1
Fistula summi colli	24	—	—	—	—	—
Fistulae	26	—	—	—	—	—
Haematoma	11	1	—	—	—	1
Intoxicatio	—	4	—	—	5	2
Lumbago	67	2	—	—	—	—
Morbus maculosus	1	—	—	—	—	—
Phlegmone	51	5	—	—	—	1
Pyaemia vel septicaemia	4	2	—	—	2	—
Rachitis vel osteomalachia	4	60	—	—	2	—
Struma	10	2	—	—	—	2
Talpa	9	—	—	—	—	—
Tumori maligni	5	—	—	—	—	1
Tumori benigni	15	4	—	—	—	—
Vulnera	264	25	—	—	—	16
Summa	4,234	1,531	14	—	121	249

Tabell öfver år 1910 iakttagna fall af infektionssjukdomar bland husdjuren.

Veterinärdistrikt.	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Coryza contagiosa equorum.	Exanthema coitale vesiculosum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna bovum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Influenza erysipelatosa.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Malleus.	Piroplasmosis.	Pneumopleuresia contagiosa equorum.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagicum bovis.	Scabies.	Septicæmia hæmorrhagica suis.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Variolæ et Varicellæ.
Ekenäs	—	12	24	—	5	—	—	—	10	—	13	—	—	14	—	—	—	—	—	—
Helsingfors	213	13	164	1	100	—	5	—	—	—	44	23	1	24	—	1	—	2	5	135
Borgå	—	3	19	—	6	—	—	—	—	—	13	—	2	16	—	5	—	—	—	8
Lovisa	20	9	78	—	7	3	4	7	—	—	32	—	1	16	—	—	1	—	1	—
Vichtis	—	1	15	—	7	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	2	36
Åbo	74	4	35	—	161	—	14	29	54	—	15	6	—	26	1	27	—	—	7	—
Björneborg	183	11	105	—	11	—	—	12	—	—	—	—	—	49	—	1	—	2	2	23
Letala	8	—	42	—	4	2	—	—	—	—	38	—	—	16	—	4	—	—	3	12
Salo	43	—	20	—	3	2	12	—	—	—	13	—	—	4	—	—	—	—	3	—
Ikalis	5	—	88	—	3	—	—	—	—	—	45	—	—	116	—	—	—	—	1	—
Hvittis	277	14	160	—	3	—	—	—	551	—	—	—	—	48	—	2	—	—	2	—
Godby	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loimijoki	41	—	74	—	1	—	—	—	12	—	3	—	—	11	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	247	11	139	—	33	3	30	—	244	2	124	—	—	59	—	6	—	—	1	40
Tammerfors	25	7	29	—	28	—	26	1	—	—	15	—	—	6	—	6	—	—	—	—
Lahtis	4	3	44	—	22	—	—	2	—	—	28	—	—	26	—	—	—	—	—	—
Jämsä	—	—	58	—	3	11	66	—	—	—	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammela	87	1	42	—	31	5	80	11	51	—	27	—	—	21	—	11	—	13	8	49
Filppula	2	1	33	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	11	—	—	—	—
Wiborg	29	7	187	—	71	2	5	22	33	—	80	—	11	19	—	—	—	—	1	27
Fredrikshamn	4	4	72	—	7	1	5	—	—	—	8	—	16	58	—	2	—	—	2	5
Nykyrka	—	40	27	—	19	3	7	—	36	—	42	—	21	17	1	9	—	4	3	1
Kexholm	—	2	66	—	1	—	—	—	—	—	29	—	6	8	—	—	—	—	3	—
Kronoborg	—	1	173	—	13	—	17	—	—	—	106	—	—	120	—	4	—	—	4	15
Sordavala	—	2	35	—	4	1	—	—	—	—	41	—	—	9	4	2	—	—	1	—
Willmanstrand	—	9	23	—	2	—	—	—	—	—	30	—	12	37	—	—	—	—	1	9
Pitkäranta	—	2	2	—	2	—	—	—	—	—	16	—	10	—	4	—	—	—	—	—
Suojärvi	—	4	50	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:t Michel	—	13	106	—	4	1	—	—	—	—	11	—	—	48	—	—	—	—	—	—
Gustaf Adolfs	70	2	36	—	—	—	10	—	—	—	46	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Nyslott	1	—	463	—	4	1	14	—	8	—	136	—	—	28	13	3	—	—	—	65
Pieksämäki	61	3	458	—	—	—	11	—	—	—	89	—	—	5	—	—	—	—	—	—
Kuopio	76	2	42	—	39	4	18	—	—	—	74	—	—	30	—	—	—	—	—	36
Joensuu	3	1	65	—	3	—	—	—	—	—	42	—	—	12	11	—	—	1	—	16
Idensalmi	70	—	8	—	2	2	—	—	—	—	5	—	—	10	—	—	—	—	—	—

Veterinärdistrikt.	Abortus infektiosus.	Anthrax.	Coryza contagiosa equorum.	Exanthema coitale vesiculosum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna boum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Influenza erysipelatosa.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Malleus.	Piroplasmosis.	Pneumopleuresia contagiosa equorum.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagicum bovis.	Scabies.	Septicæmia hæmorrhagica suis.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Variolæ et Varicellæ.
Nurmes	—	—	87	—	12	4	4	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Suonenjoki	1	—	204	—	11	—	—	—	—	—	115	—	—	34	—	—	—	—	—	6
Tohmajärvi	—	1	109	—	5	2	10	—	—	—	127	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	1	33	—	55	6	—	—	—	—	5	—	—	8	—	—	—	—	5	3
Kristinestad	3	—	153	—	19	8	5	—	9	—	—	—	—	16	—	7	—	7	3	—
Seinäjoki	—	—	10	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	103	—	2	—
Gamlakarleby	58	12	271	—	24	7	6	—	516	—	5	—	3	102	—	18	—	—	6	23
Jyväskylä	—	1	—	—	15	—	5	—	—	—	31	—	—	4	—	—	—	—	2	6
Saarijärvi	—	—	59	—	2	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alavo	—	—	7	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Vetil	75	—	17	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	—	—	1	—
Haapavesi	2	—	19	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ylivieska	136	—	248	—	13	5	4	—	—	—	—	—	—	5	—	2	—	—	1	5
Uleåborg	31	6	22	—	21	1	—	—	15	—	—	—	—	2	—	2	—	1	7	25
Kajana	—	5	22	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Kemi	17	1	21	—	3	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kittilä	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Summa	1,866	209	4,271	1	806	95	358	85	1,539	2	1,592	29	83	1,034	39	123	104	30	78	557

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerne år 1910 verkställda operationer.

Operation.	Antal opererade djur					
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Nylands län.						
Tandoperationer	205	—	—	—	—	1
Trepanationer	1	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	7
Luftsäckssnitt	1	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	7	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	15	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	22	—	—	—	—	—
Tarmstick	11	2	—	—	—	—
Vomstick	15	19	—	—	—	—
Laparatomi	—	—	—	—	1	—
Bråckoperationer	7	1	1	—	11	2
Kastration af handjur	116	—	5	—	112	9
Kastration af klapphingstar	6	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	5	26	—	—	—	2
Bogsvulstoperation	17	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	11	—	—	—	—	—
Tenotomier	1	—	—	—	—	—
Neurektomier	2	—	—	—	—	—
Amputationer	12	2	—	—	—	67
Hof- och klöfoperationer	138	12	—	—	—	9
Bränningar för spatt, å senor m. m.	48	—	—	—	—	—
Åderlåtning	11	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	87	27	—	—	1	11
Suturering af sår	144	17	—	—	—	47
Operation af fistlar	29	2	—	—	—	4
Exstirpation af svulster	45	30	—	—	—	19
Embryotomier	2	23	—	—	—	1
Äggstocksoperationer	2	115	—	—	—	—
Summa	960	276	6	—	125	179
Åbo och Björneborgs län.						
Tandoperationer	240	19	1	—	—	4
Trepanationer	5	2	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	11
Luftsäckssnitt	2	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	8	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	27	—	—	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur					
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Punktion af bröstkorgen	4	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	55	2	—	—	—	—
Tarmstick	16	—	—	—	—	—
Vomstick	—	63	—	—	—	1
Bråckoperationer	31	2	—	—	83	3
Kastration af handjur	263	20	60	2	421	40
Kastration af klapphingstar	15	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	10	77	—	—	—	1
Bogsvulstoperation	64	—	—	—	—	—
Operation å siemsäckar	18	1	—	—	—	—
Tenotomier	4	—	—	—	—	—
Neurektomier	20	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	27
Hof- och klöfoperationer	240	109	—	—	—	4
Bränningar för spatt, å senor m. m.	79	—	—	—	—	—
Åderlåtning	10	1	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	250	24	—	—	2	14
Suturering af sår	215	16	—	—	1	37
Operation af fistlar	81	7	—	—	—	2
Exstirpation af svulster	109	69	—	—	—	20
Embryotomier	4	37	—	—	—	2
Summa	1,771	449	61	2	507	166
Tavastehus län.						
Tandoperationer	137	—	—	—	3	3
Trepanationer	4	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	5
Luftsäckssnitt	21	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	2	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	15	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	2	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	24	—	—	—	—	—
Tarmstick	6	—	—	—	—	—
Vomstick	3	44	1	—	—	—
Bråckoperationer	23	3	—	—	42	4
Kastration af handjur	270	14	84	3	240	20
Kastration af klapphingstar	12	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	4	49	—	—	—	1
Bogsvulstoperation	26	2	—	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur					
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Operation å slemsäckar	21	—	—	—	—	1
Neurektomier	7	—	—	—	—	—
Amputationer	3	3	—	—	1	38
Hof- och klöfoperationer	66	19	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	137	1	—	—	—	—
Åderlåtning	18	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	109	89	—	—	—	18
Suturering af sår	291	7	—	—	—	27
Operation af fistlar	44	12	—	—	—	4
Exstirpation af svulster	115	24	—	—	—	7
Embryotomier	6	33	—	—	1	1
Summa	1,366	300	85	3	287	129
Viborgs län.						
Tandoperationer	390	2	—	—	—	6
Trepanationer	3	3	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	1	—	—	—	—	9
Luftsäckssnitt	4	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	7	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	1	1	—	—	—	—
Nackfisteloperation	21	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	3	2	—	—	—	—
Mankfisteloperation	53	—	—	—	—	—
Tarmstick	31	11	—	—	—	—
Vomstick	2	58	5	—	—	—
Bråckoperationer	13	1	—	—	25	—
Kastration af handjur	462	3	28	—	271	29
Kastration af klapphingstar	18	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	7	69	1	—	—	—
Bogsvulstoperation	37	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	15	3	—	—	—	—
Tenotomier	2	—	—	—	—	—
Neurektomier	3	—	—	—	—	—
Amputationer	15	2	—	—	—	33
Hof- och klöfoperationer	203	60	—	—	—	3
Bränningar för spatt, å senor m. m.	105	—	—	—	—	1
Åderlåtning	32	1	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	260	43	—	—	—	34
Suturering af sår	234	23	—	1	—	37

Operation.	Antal opererade djur					
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Operation af fistlar	75	3	—	—	—	3
Exstirpation af svulster	107	28	—	—	—	7
Embryotomier	5	56	1	—	—	5
Summa	2,109	369	35	1	296	167
S:t Michels län.						
Tandoperationer	44	—	—	—	—	—
Luftsäckssnitt	2	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	2	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	5	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	10	—	—	—	—	—
Vomstick	—	6	—	—	—	—
Bråckoperationer	3	—	—	—	5	—
Kastration af handjur	73	8	1	—	114	4
Kastration af klapphingstar	1	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	1	13	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	8	1	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	2	—	—	—	—	—
Amputationer	3	1	—	—	—	1
Hof- och klöfoperationer	27	10	—	—	—	1
Bränningar för spatt, å senor m. m.	4	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	146	12	—	—	—	4
Suturering af sår	35	1	—	—	—	—
Operation af fistlar	8	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	18	1	—	—	—	—
Embryotomier	1	7	—	—	—	—
Summa	393	60	1	—	119	10
Kuopio län.						
Tandoperationer	41	—	—	—	—	5
Trepanationer	1	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	1
Luftsäckssnitt	5	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	3	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	6	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	3	—	—	—	—	3
Mankfisteloperation	14	—	—	—	—	—
Tarmstick	1	—	—	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur					
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Vomstick	—	25	—	—	—	—
Bråckoperationer	3	—	—	—	3	—
Kastration af handjur	155	3	46	—	163	3
Jufveroperationer	3	5	—	—	1	2
Bogsvulstoperation	10	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	15	2	—	—	—	—
Tenotomier	2	—	—	—	—	—
Neurektomier	1	—	—	—	—	—
Amputationer	—	—	—	—	—	18
Hof- och klöfoperationer	35	5	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	31	—	—	—	—	—
Åderlåtning	4	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	126	14	—	—	—	5
Suturering af sår	67	3	—	—	—	6
Operation af fistlar	18	1	—	—	—	1
Exstirpation af svulster	33	17	—	—	—	5
Embryotomier	3	24	—	—	2	2
Summa	580	99	46	—	169	51
Vasa län.						
Tandoperationer	215	4	—	—	—	2
Trepanationer	2	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	6
Luftsäckssnitt	4	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	11	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	22	—	—	—	—	—
Tarmstick	4	—	—	—	—	—
Vomstick	—	27	—	—	—	—
Bråckoperationer	16	—	—	—	5	—
Kastration af handjur	367	4	19	—	163	7
Kastration af klapphingstar	11	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	8	26	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	13	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	26	1	—	—	—	—
Tenotomier	1	—	—	—	—	—
Neurektomier	5	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	26
Hof- och klöfoperationer	94	7	—	—	—	5
Bränningar för spatt, å senor m. m.	54	—	—	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur					
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.
Åderlåtning	5	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	114	3	—	—	—	8
Suturering af sår	119	10	—	—	—	19
Operation af fistlar	24	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	49	9	—	—	—	10
Embryotomier	3	17	—	—	—	—
Summa	1,168	108	19	—	168	83
Uleåborgs län.						
Tandoperationer	111	—	—	—	—	18
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	1
Luftsäckssnitt	1	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	12	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	17	—	—	—	—	—
Tarmstick	2	—	—	—	—	—
Vomstick	2	24	—	—	—	—
Laparatomi	—	—	—	—	—	1
Bråckoperationer	4	—	—	—	—	1
Kastration af handjur	289	7	4	—	85	1
Kastration af klappbingstar	1	—	—	—	—	—
Kastration af hondjur	3	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	10	12	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	10	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	14	—	—	—	—	—
Tenotomier	7	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	4
Hof- och klöfoperationer	86	5	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	34	—	—	—	—	—
Åderlåtning	26	1	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	125	5	—	—	—	2
Suturering af sår	54	2	—	—	—	11
Operation af fistlar	20	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	29	12	—	—	—	6
Embryotomier	5	17	—	—	—	1
Summa	863	85	4	—	85	46
Summa summarum	9,210	1,746	212	6	1,756	831

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerne år 1910 verkställda besiktningar af djur.

	Hästar.	Nöt-kreatur.	Hundar.	Öfriga djur.
Nylands län.				
I och för Köp	223	6	1	—
» Export	73	—	24	—
» Import	3	—	—	—
» Försäkring	472	808	—	—
» Djurskydd	272	—	2	—
» Utställning	81	—	—	—
» Dräktighet	7	483	2	—
Summa	1,131	1,297	29	—
Åbo och Björneborgs län.				
I och för Köp	634	102	2	—
» Export	3	12	9	—
» Import	20	43	—	2
» Försäkring	644	27	—	—
» Djurskydd	242	—	—	—
» Utställning	1,169	29	—	—
» Dräktighet	8	14	—	—
Summa	2,720	227	11	2
Tavastehus län.				
I och för Köp	310	24	—	—
» Export	25	—	10	—
» Import	—	5	—	—
» Försäkring	269	61	—	—
» Djurskydd	166	87	38	—
» Utställning	934	84	—	—
Summa	1,704	261	48	—
Wiborgs län.				
I och för Köp	332	193	6	—
» Export	21	55	194	16
» Import	3	55	—	20
» Försäkring	314	189	—	—
» Djurskydd	550	—	—	—
» Utställning	1,231	33	—	1
» Dräktighet	93	3	—	—
Summa	2,544	528	200	37

	Hästar.	Nöt-kreatur.	Hundar.	Öfriga djur.
S:t Michels län.				
I och för Köp	46	23	—	—
» Export	3	—	—	—
» Försäkring	92	114	—	—
» Djurskydd	279	—	—	1
» Utställning	475	1	—	—
Summa	895	138	—	1
Kuopio län.				
I och för Köp	128	17	6	—
» Försäkring	324	143	—	—
» Djurskydd	147	—	3	—
» Utställning	1,676	110	160	—
Summa	2,275	270	169	—
Wasa län.				
I och för Köp	179	11	8	—
» Export	170	2,096	—	37
» Försäkring	148	27	—	—
» Djurskydd	129	8	3	7
» Utställning	2,994	25	—	—
Summa	3,620	2,167	11	44
Uleåborgs län.				
I och för Köp	62	—	—	—
» Försäkring	475	112	—	—
» Djurskydd	64	14	5	6
» Utställning	526	438	—	—
Summa	1,127	564	5	6
Summa summarum	16,016	5,452	473	90

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerna år 1910 verkställda tjänsteresor.

Veterinärdistrikt.	Tjänsteresor för																								Summa resor.
	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Coryza contagiosa equorum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna boum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Herpes tonsurans.	Influenza erysipelatosa.	Intoxicatio.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis epizootica equorum.	Malleus.	Piroplasmosis.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagic. bovis.	Scabies.	Septicæmia hæmorrhagicum suis.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Tuberculosis.	Variolæ et Varicellæ.	Särskilda misstänkta sjukdomar.	Besiktningar.	Skyddsympningar.	
Ekenäs	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	—	—	—	37
Helsingfors	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	115	—	1	4	—	134
Borgå	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	71	—	20	1	4	104
Lovisa.....	1	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	2	—	—	43
Vichtis	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	34	—	1	—	—	40
Åbo	1	6	—	2	—	2	—	3	—	2	—	—	4	—	7	—	4	—	—	3	43	—	—	—	—	77
Björneborg	3	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	91
Letala	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1	—	—	—	—	—	50	—	1	14	5	79
Salo	4	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—	6	1	—	55
Ikalis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	24	—	1	—	1	29
Hvittis	24	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	44	—	6	—	—	93
Godby.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	18
Loimijoki	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	43	—	1	—	—	49
Tavastehus.....	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	66	—	1	1	—	72
Tammerfors	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	2	32
Lahtis	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	48	—	1	1	—	56
Jämsä	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	4	18
Tammela	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—	—	—	2	60
Filppula.....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	48	—	55
Wiborg	8	2	12	3	—	—	—	2	—	4	7	—	6	11	7	—	6	—	1	—	45	—	4	26	—	144
Fredrikshamn ..	4	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	39	10	—	—	—	—	—	10	—	3	9	—	89
Nykyrka.....	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	27	1	1	1	—	—	—	11	—	6	3	2	60
Kexholm	—	1	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5	5	1	—	—	—	—	2	3	—	8	3	—	34
Kronoborg.....	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	2	—	—	—	—	3	1	—	3	9	—	31
Sordavala	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	3	—	23
Willmanstrand..	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	5	—	7	7	—	44
Pitkäranta	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	15	—	5	9	—	36
Suojärvi	—	4	14	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	22	—	—	—	4	—	48	8	—	105
S:t Michel	—	2	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	10	—	22	8	—	60
Gustaf Adolfs ..	2	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	18	—	5	—	3	35
Nyslott	—	—	59	—	—	—	10	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	78	5	6	2	—	170
Pieksämäki	28	8	26	—	—	2	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	26	—	4	6	—	115

Veterinärdistrikt.	Tjänsteresor för																								Summa resor.
	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Coryza contagiosa equorum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna bovum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Herpes tonsurans.	Influenza erysipelatosa.	Intoxicatio.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis epizootica equorum.	Malleus.	Piroplasmosis.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagic. bovis.	Scabies.	Septicæmia hæmorrhagicum suis.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Tuberculosis.	Variolæ et Varicellæ.	Särskilda misstänkta sjukdomar.	Besiktningar.	Skyddsympningar.	
Kuopio	4	6	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	26	—	20	4	3	73
Joensuu	1	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	1	4	2	—	—	—	37	—	13	5	3	85
Idensalmi	10	—	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—	11	15	1	48
Nurmes	—	—	19	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	8	—	—	—	21	—	—	16	—	69
Suonenjoki	1	—	11	—	—	—	14	—	—	—	—	—	9	1	1	—	—	—	—	—	21	—	10	—	5	73
Tohmajärvi	2	2	14	—	—	1	—	—	—	—	—	—	12	—	—	1	—	—	—	—	29	—	35	2	—	98
Nikolaistad	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	9	—	17
Kristinestad	—	—	7	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	31	—	1	24	—	69
Seinäjoki	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	99	—	8	10	3	129
Gamlakarleby	5	25	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	43	—	9	23	—	116
Jyväskylä	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	7	—	2	1	—	27
Saarijärvi	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	2	—	14
Alavo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3
Vetil	14	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	39	—	8	7	—	70
Haapavesi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	2	2	—	26
Ylivieska	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	31	—	7	4	—	50
Uleåborg	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	2	2	6	59
Kajana	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	6
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	4
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
Pudasjärvi	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kittilä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Summa	121	151	213	8	16	12	30	5	2	16	7	2	140	116	53	8	44	8	1	8	1,530	5	296	294	44	3,130

Tabell öfver år 1910 verkställda undersökningar med tuberkulin.

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Nylands län.											
Anjala	15	1	16	11	—	34	—	146	1	191	1
Artsjö	4	1	5	18	—	27	1	137	1	182	2
Askola	2	—	2	4	—	1	—	35	—	40	—
Borgnäs	—	1	1	11	—	11	2	99	1	121	3
Borgå	7	7	14	176	7	216	5	1,729	159	2,121	171
Ekenäs landsförsamling	1	—	1	—	—	—	—	23	—	23	—
Elimä	12	7	19	124	4	186	36	898	58	1,208	98
Esbo	7	27	34	130	17	181	14	1,111	39	1,422	70
Helsinge	7	14	21	54	2	94	7	702	23	850	32
Helsingfors	1	—	1	—	—	—	—	6	—	6	—
Iittis	1	4	5	17	—	38	1	257	5	312	6
Ingå	2	5	7	34	—	28	1	487	24	549	25
Jaala	—	1	1	5	—	5	—	42	1	52	1
Karis	3	3	6	6	—	22	—	320	14	348	14
Kyrkslätt	13	14	27	73	1	102	—	950	62	1,125	63
Lappträsk	6	1	7	28	—	29	—	204	1	261	1
Liljendal	1	2	3	9	—	27	—	96	3	132	3
Lojo	3	3	6	8	—	11	—	420	7	439	7
Mäntsälä	—	1	1	3	—	7	1	41	31	51	32
Mörskom	1	1	2	1	—	—	—	38	3	39	3
Nummis	79	22	101	91	1	128	2	1,217	29	1,436	32
Nurmijärvi	—	6	6	41	2	50	4	430	15	521	21
Orimattila	24	2	26	53	—	79	—	638	5	770	5
Pojo	4	8	12	46	1	56	8	601	26	703	35
Pusula	4	2	6	5	—	7	—	128	2	140	2
Sibbo	6	2	8	29	—	51	—	351	3	431	3
Sjundeå	12	10	22	50	1	108	—	869	19	1,027	20
Strömfors	9	1	10	34	—	55	—	467	4	556	4
Tenala	9	4	13	20	—	62	2	388	4	470	6
Thusby	4	5	9	57	2	78	1	487	7	622	10
Vichtis	3	4	7	35	4	102	8	466	20	603	32
Summa	240	159	399	1,173	42	1,795	93	13,783	567	16,751	702
Åbo och Björneborgs län.											
Alastaro	6	1	7	19	—	2	—	34	1	55	1
Askais	—	1	1	19	—	3	—	55	3	77	3

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurer och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
St. Bertils	—	3	3	22	—	35	1	177	31	234	32
Bjerno	2	3	5	37	—	28	2	329	44	394	46
Björneborgs landsf.	8	1	9	22	2	21	1	188	7	231	10
Dragsfjärd	2	1	3	6	—	40	1	196	1	242	2
Eura	34	5	39	64	1	62	—	574	50	700	51
Euraåminne	4	1	5	153	—	126	1	762	4	1,041	5
Finby	2	—	2	5	—	24	—	93	—	122	—
Finström	3	2	5	—	—	1	—	59	3	60	3
Gustafs	1	1	2	—	—	—	—	81	1	81	1
Halikko	1	7	8	69	—	118	6	414	67	601	73
Hammarland	8	1	9	1	—	6	—	75	1	82	1
Honkajoki	3	—	3	—	—	—	—	58	—	58	—
Hvittis	9	4	13	11	3	16	1	227	8	254	12
Ikalis	9	1	10	—	—	—	—	223	1	223	1
Jomala	5	1	6	6	—	4	1	49	—	59	1
Kankaanpää	1	—	1	—	—	—	—	18	—	18	—
St. Karins	1	3	4	—	—	3	—	212	3	215	3
Karkku	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Karuna	1	1	2	9	—	33	—	134	2	176	2
Karvia	5	3	8	—	—	—	—	106	8	106	8
Kiikala	1	—	1	—	—	—	—	20	—	20	—
Kiikka	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	—
Kiikois	11	—	11	1	—	8	—	54	—	63	—
Kimito	9	2	11	22	—	35	—	352	3	409	3
Kisko	2	1	3	—	—	33	2	61	—	94	2
Kjulo	1	—	1	—	—	6	—	14	—	20	—
Koskis	—	1	1	20	—	21	—	91	—	132	—
Kumo	6	3	9	26	—	2	—	378	13	406	13
Lavia	12	2	14	3	—	5	—	72	2	80	2
Loimijoki	96	19	115	395	4	230	1	1,346	15	1,971	20
Lundo	2	—	2	6	—	13	—	27	—	46	—
Luvia	11	1	12	19	—	20	1	258	—	297	1
St. Marie	—	2	2	—	—	1	—	63	3	64	3
Mariehamn	1	—	1	—	—	—	—	6	—	6	—
Masku	2	5	7	49	1	55	—	317	5	421	6
Mietois	—	1	1	15	—	13	—	141	1	169	1
Muurla	1	—	1	—	—	14	—	38	—	52	—
Nagu	4	4	8	32	1	27	3	142	4	201	8
Nakkila	3	1	4	42	—	104	2	651	34	797	36

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar.			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Nykyrko	2	—	2	13	—	14	—	57	—	84	—
Pargas	—	1	1	19	—	3	—	55	3	77	3
Parkano	10	1	11	2	2	—	—	117	2	119	4
Pemar	—	2	2	9	3	9	—	82	6	100	9
Piikkis	3	5	8	17	2	27	2	305	8	349	12
Punkalaitio	15	—	15	—	—	3	—	63	—	66	—
Pöytis	3	—	3	37	—	18	—	116	—	171	—
Reso	1	3	4	5	—	10	—	106	3	121	3
Rusko	—	2	2	5	—	4	—	63	3	72	3
Sagu	2	4	6	35	—	35	—	173	32	243	32
Saltvik	4	1	5	—	—	14	—	90	1	104	1
Sastmola	1	—	1	1	—	—	—	9	—	10	—
Siikais	3	—	3	8	—	1	—	43	—	52	—
Sund	7	—	7	2	—	12	—	132	—	146	—
Suodenniemi	2	—	2	3	—	7	—	34	—	44	—
Suoniemi	1	1	2	3	—	15	—	73	1	91	1
Säkylä	5	1	6	22	—	6	—	95	1	123	1
Tavastkyrö	5	2	7	—	—	—	—	170	7	170	7
Tyrvis	15	3	18	19	—	41	—	235	3	295	3
Ulfsby	3	3	6	36	1	103	—	924	6	1,063	7
Uskela	2	2	4	24	—	26	6	233	43	283	49
Vehmo	10	4	14	14	—	12	—	264	5	290	5
Virmo	—	1	1	8	—	11	—	40	2	59	2
Yläne	4	—	4	40	—	60	—	302	—	402	—
Åbo	1	—	1	—	—	—	—	26	—	26	—
Summa	370	118	488	1,395	20	1,540	31	11,906	441	14,841	492
Tavastehus län.											
Akkas	4	—	4	1	—	1	—	44	—	46	—
Asikkala	2	—	2	5	—	—	—	24	—	29	—
Birkkala	7	2	9	25	1	27	4	411	29	463	34
Eräjärvi	2	—	2	11	—	—	—	28	—	39	—
Hattula	29	6	35	99	1	132	3	887	9	1,118	13
Hauho	—	2	2	4	2	3	3	41	21	48	26
Hausjärvi	15	7	22	94	3	158	3	856	31	1,108	37
Hollola	20	2	22	43	—	51	—	374	7	468	7
Humppila	2	1	3	51	—	52	1	253	1	356	2
Janakkala	2	3	5	43	3	35	4	275	5	353	12

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Jokkis	8	1	9	201	—	80	—	917	6	1,198	6
Jämsä	2	1	3	6	—	—	—	33	1	39	1
Kalvola	2	2	4	41	—	53	—	348	5	442	5
Kangasala	5	1	6	17	—	24	—	141	9	182	9
Korpilaks	1	1	2	7	—	3	—	23	1	33	1
Koskis	1	—	1	3	—	—	—	18	—	21	—
Kuhmois	39	1	40	145	—	12	—	460	2	617	2
Kuorevesi	18	2	20	88	—	40	—	232	2	360	2
Kuru	1	1	2	8	—	6	—	47	1	61	1
Kylmäkoski	—	1	1	8	—	7	3	33	6	48	9
Kärkölä	27	8	35	64	2	98	1	570	13	732	16
Lampis	—	1	1	7	—	11	—	65	3	83	3
Lembois	5	—	5	14	—	6	—	112	2	132	2
Längelmäki	3	1	4	32	—	—	—	82	2	114	2
Messuby	10	2	12	26	1	28	2	307	8	361	11
Nastola	28	3	31	74	—	95	—	507	9	676	9
Padasjoki	1	4	5	48	—	68	7	222	4	338	11
Pälkäne	—	3	3	24	—	27	2	212	26	263	28
Ruovesi	128	5	133	392	—	169	—	1,228	7	1,789	7
Sahalaks	1	—	1	—	—	3	—	23	—	26	—
Somero	—	2	2	30	1	30	—	397	2	457	3
Sääksmäki	—	1	1	5	—	3	—	40	3	48	3
Tammela	5	3	8	28	1	124	—	431	7	583	8
Tavastehus	2	—	2	—	—	2	—	13	—	15	—
» landsf.	5	4	9	24	—	59	2	263	24	346	26
Teisko	1	—	1	—	—	—	—	36	3	36	3
Urdiala	5	6	11	85	3	102	2	629	13	816	18
Vesilaks	2	2	4	1	—	58	1	186	8	245	9
Vånå	36	7	43	51	—	68	—	665	9	784	9
Ylöjärvi	—	4	4	19	—	44	2	340	6	403	8
Ypäjä	5	4	9	59	—	38	1	387	13	484	14
Summa	424	94	518	1,883	15	1,717	41	12,160	301	15,760	357
Viborgs län.											
S:t Andreae	2	—	2	1	—	—	—	19	—	20	—
Hiitola	24	—	24	17	—	24	—	370	—	411	—
Impilaks	13	1	14	17	—	15	—	112	3	144	3
Jaakimvaara	4	1	5	9	—	10	—	46	1	65	1

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
S:t Johannes	—	1	1	9	—	—	—	40	14	49	14
Jääskis	7	3	10	34	—	33	1	242	7	309	8
Kexholm	8	—	8	1	—	—	—	9	—	10	—
» landsf.	5	—	5	14	—	6	—	15	—	35	—
Kivinebb	1	—	1	6	—	2	—	6	—	14	—
Korpiselkä	2	—	2	1	—	4	—	22	—	27	—
Kronoborg	4	—	4	—	—	3	—	27	—	30	—
Kymmene	9	1	10	57	1	1	1	364	—	422	2
Lappvesi	3	2	5	17	—	9	2	147	7	173	9
Nuijamaa	1	1	2	3	—	4	—	20	1	27	1
Nykyrka	2	2	4	7	—	3	—	93	15	103	15
Pyhäjärvi	1	—	1	—	—	—	—	40	—	40	—
Pyttis	15	—	15	16	—	11	—	193	—	220	—
Rautjärvi	1	—	1	—	—	—	—	7	—	7	—
Rautus	2	5	7	18	2	17	9	111	67	146	78
Ruokolaks	3	—	3	9	—	8	—	88	—	105	—
Sakkola	5	3	8	10	—	8	—	58	5	76	5
Salmis	2	—	2	1	—	2	—	17	—	20	—
Sippola	4	—	4	24	—	17	—	72	—	113	—
Soanlaks	1	—	1	—	—	—	—	65	—	65	—
Sordavala	6	5	11	22	1	14	—	120	5	156	6
Suistamo	1	—	1	—	—	—	—	7	—	7	—
Suojärvi	2	—	2	3	—	—	—	13	—	16	—
Säkkijärvi	1	2	3	6	1	6	—	24	4	36	5
Terijoki	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	—
Uuguniemi	—	1	1	—	—	—	—	9	1	9	1
Walkeala	1	—	1	—	—	—	—	27	—	27	—
Valkjärvi	12	2	14	12	—	15	—	100	2	127	2
Vederlaks	14	1	15	16	—	15	—	376	1	407	1
Vekkelaks	17	2	19	24	1	22	—	341	8	387	9
Wiborgs s:n	33	12	45	113	2	191	2	1,547	25	1,851	29
Summa	207	45	252	467	8	440	15	4,750	166	5,657	189
S:t Michels län.											
Anttola	4	2	6	7	—	22	—	78	7	107	7
Gustaf Adolfs	1	1	2	—	—	11	—	128	—	139	—
Haukivuori	2	—	2	—	—	—	—	65	—	65	—
Heinola	2	—	2	1	—	8	—	85	—	94	—

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Hirvensalmi	2	—	2	—	—	1	—	22	—	23	—
Jokkas	7	1	8	2	—	10	—	107	5	119	5
Jorois	9	4	13	43	3	67	—	399	2	509	5
Kangaslampi	1	—	1	—	—	—	—	64	—	64	—
Kerimäki	2	—	2	—	—	—	—	61	—	61	—
Kristina	1	—	1	—	—	1	—	7	—	8	—
Leivonmäki	4	—	4	—	—	2	—	48	—	50	—
Lubango	2	—	2	1	—	4	—	24	—	29	—
S:t Michels landsf.	2	—	2	3	—	8	—	109	—	120	—
Mäntyharju	1	—	1	—	—	—	—	9	—	9	—
Pieksämäki	8	—	8	4	—	17	—	108	—	129	—
Rantasalmi	83	14	97	—	—	55	—	976	19	1,031	19
Sulkava	2	—	2	—	—	—	—	22	—	22	—
Sysmä	2	3	5	18	—	33	—	295	—	346	—
Sääminge	3	—	3	—	—	—	—	110	—	110	—
Summa	138	25	163	79	3	239	—	2,717	33	3,035	36
Kuopio län.											
Bräkylä	2	—	2	5	—	5	—	22	—	32	—
Eno	2	—	2	3	—	—	—	33	—	36	—
Hankasalmi	1	—	1	—	—	—	—	22	—	22	—
Idensalmi	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	—
» landsf.	5	—	5	2	—	19	—	161	—	182	—
Ilomants	1	—	1	—	—	5	—	23	—	28	—
Juga	7	4	11	2	—	35	—	154	5	191	5
Karttula	1	—	1	1	—	7	—	30	—	38	—
Keitele	3	21	24	43	7	21	4	288	144	352	155
Kides	4	—	4	8	—	9	—	86	—	103	—
Kiihtelysvaara	10	1	11	—	—	14	—	212	2	226	2
Kiuruvesi	1	4	5	6	—	10	—	45	6	61	6
Kontiolaks	6	—	6	43	—	16	—	168	—	227	—
Kovero	1	—	1	—	—	4	—	22	—	26	—
Kuopio landsf.	13	2	15	19	—	49	2	348	11	416	13
Kuusjärvi	2	1	3	18	—	19	—	63	1	100	1
Lapinlaks	52	8	60	32	—	108	1	693	36	833	37
Leppävirta	3	—	3	8	—	19	—	155	—	182	—
Libelits	13	—	13	48	—	25	—	252	—	325	—
Maaninga	3	3	6	7	1	14	1	131	13	152	15

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Muuruvesi	6	1	7	1	—	15	—	138	1	154	1
Nurmes	7	—	7	8	—	19	—	147	—	174	—
Pielavesi	7	—	7	4	—	10	—	153	—	167	—
Pielisjärvi	3	—	3	—	—	3	—	38	—	41	—
Polvijärvi	19	1	20	75	—	37	1	325	—	437	1
Rautalampi	24	20	44	30	11	87	8	794	22	911	41
Strömfors	1	—	1	2	—	2	—	14	—	18	—
Suonenjoki	3	—	3	2	—	5	—	59	—	66	—
Tohmajärvi	11	1	12	2	—	30	1	239	—	271	1
Tuusniemi	7	—	7	7	—	18	—	138	—	163	—
Varpaisjärvi	2	—	2	—	—	2	—	28	—	30	—
Vesanto	19	28	47	121	5	120	2	781	10	1,022	17
Summa	240	95	335	497	24	727	20	5,765	251	6,989	295
Vasa län.											
Alahärmä	1	1	2	6	—	7	1	28	—	41	1
Bötom	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—
Evijärvi	4	1	5	—	—	—	—	17	1	17	1
Etseri	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Gamlakarleby	1	1	2	—	—	—	—	3	1	3	1
» landsf.	1	2	3	1	—	3	1	33	2	37	3
Ilmola	8	14	22	70	3	32	3	357	32	459	38
Jakobstad	2	—	2	—	—	—	—	10	—	10	—
Jalasjärvi	2	—	2	4	—	4	—	42	—	50	—
Jeppo	6	—	6	—	—	4	—	33	—	37	—
Jurva	7	1	8	—	—	—	—	82	2	82	2
Jyväskylä	3	—	3	7	—	29	—	161	—	197	—
Kauhajoki	2	—	2	—	—	6	—	29	—	35	—
Kauhava	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	—
Kaustby	21	5	26	—	—	—	—	194	9	194	9
Keuru	1	—	1	—	—	—	—	128	—	128	—
Korsnäs	5	—	5	—	—	—	—	33	—	33	—
Kronoby	192	24	216	145	2	112	3	1,276	32	1,533	37
Kveflaks	1	—	1	—	—	—	—	12	—	12	—
Lappfjärd	2	—	2	—	—	—	—	14	—	14	—
Lappo	27	32	59	146	16	133	17	696	67	975	100
Laukas	3	—	3	8	—	6	—	69	—	83	—
Lestijärvi	2	—	2	—	—	—	—	14	—	14	—

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Mustasaari	9	—	9	7	—	15	—	128	—	150	—
Nurmo	4	2	6	16	—	7	—	55	2	78	2
Nykarleby landsf.	3	4	7	1	—	6	—	56	6	63	6
Närpes	12	1	13	4	—	3	—	97	1	104	1
Pedersöre	1	—	1	—	—	3	—	6	—	9	—
Peräseinäjoki	—	1	1	3	1	4	—	14	2	21	3
Saarijärvi	—	3	3	6	—	5	—	91	5	102	5
Seinäjoki	5	9	14	18	2	10	—	124	13	152	15
Storkyro	3	—	3	28	—	25	—	156	—	209	—
Storå	5	—	5	—	—	—	—	47	—	47	—
Teerijärvi	15	—	15	—	—	—	—	97	—	97	—
Toholampi	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Wasa	1	—	1	—	—	—	—	4	—	4	—
Vetil	11	—	11	—	—	—	—	87	—	87	—
Viitasaari	13	3	16	15	—	20	1	284	3	319	4
Vindala	7	3	10	—	—	—	—	67	4	67	4
Virdois	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Ylistaro	7	7	14	22	—	13	—	167	16	202	16
Östermark	7	—	7	—	—	—	—	41	—	41	—
Summa	399	114	513	507	24	447	26	4,760	198	5,714	148
Uleåborgs län.											
Alavieska	8	—	8	4	—	19	—	66	—	89	—
Frantsila	—	1	1	—	—	4	—	14	1	18	1
Haapajärvi	3	1	4	5	—	14	—	134	1	153	1
Haapavesi	9	1	10	9	—	40	1	175	—	224	1
Haukipudas	23	6	29	—	—	7	—	285	9	292	9
Ii	20	1	21	6	—	11	—	179	2	196	2
Kalajoki	8	—	8	—	—	9	—	59	—	68	—
Karungi	—	2	2	—	—	—	—	16	2	16	2
Kempele	14	14	28	2	—	2	—	321	96	325	96
Kiiminge	6	1	7	6	—	3	—	83	7	92	7
Kittilä	1	—	1	—	—	—	—	7	—	7	—
Kuolajärvi	14	1	15	23	—	10	—	148	1	181	1
Kärsämäki	6	—	6	15	—	20	—	111	—	146	—
Limingo	64	18	82	45	2	47	13	626	68	718	83
Lumijoki	83	10	93	—	—	—	—	938	27	938	27
Merijärvi	4	—	4	2	—	—	—	28	—	30	—

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Muhos	61	14	75	50	1	86	1	991	35	1,127	30
Muonionniska	—	1	1	2	—	2	—	8	—	12	—
Nivala	4	1	5	8	—	15	—	49	1	72	1
Oulais	22	1	23	10	—	34	—	163	1	207	1
Paavola	5	—	5	2	—	6	—	43	—	51	—
Paldamo	1	—	1	8	—	7	—	43	—	58	—
Pudasjärvi	1	—	1	1	—	3	—	14	—	18	—
Pulkkila	5	1	6	10	—	13	—	83	1	106	1
Pyhäjärvi	9	—	9	11	—	25	—	138	—	174	—
Rovaniemi	3	—	3	1	—	3	—	41	—	45	—
Salo kap.	25	—	25	10	—	10	—	133	—	153	—
Sievi	2	—	2	—	—	2	—	10	—	12	—
Siikajoki	5	—	5	6	—	11	—	66	—	83	—
Sotkamo	5	—	5	4	—	2	—	51	—	57	—
Tyrnävä	1	1	2	—	—	6	—	70	3	76	3
Uleåborg	5	—	5	2	—	2	—	44	—	48	—
» landsf.	23	4	27	17	5	26	2	386	4	429	11
Uleåsalo	3	—	3	3	—	—	—	49	—	52	—
Utajärvi	9	—	9	4	—	13	—	120	—	137	—
Vihanti	6	—	6	5	—	7	—	58	—	70	—
Ylivieska	7	—	7	—	—	22	—	98	—	120	—
Summa	465	79	544	271	8	481	17	5,848	259	6,600	284

Tabell öfver år 1910 verkställd undersökning af importeradt amerikanskt fläsk.

Importorten.	Mängden importeradt fläsk.		Mängden trikinbemängdt fläsk.		
	Antal stycken.	Vikt i kilogram.	Antal stycken.	Vikt i kilogram.	%
Brahestad	4,630	24,365	1	5	0.02
Gamlakarleby	3,384	17,196	3	15	0.09
Hangö	59,970	317,289	87	456	0.14
Helsingfors	18,746	98,181	31	163	0.17
Idensalmi	1,050	5,770	2	11	0.19
Kemi	6,660	27,405	7	38	0.14
Uleåborg	52,873	282,752	25	163	0.06
Wasa	28,346	143,839	45	242	0.17
Wiborg	10,238	50,694	1	4	0.01
Åbo	1,231	5,674	—	—	—
Summa	187,128	973,165	202	1,097	0.11

VIII. Läkarepersonalen.

Utnämningar och förordnanden 1910.

Jan. 25. Provinciallläkaren i Hollola distrikt d:r O. Londén till provinciallläkare i Tammerfors distrikt.

Mars 23. Med. lic. V. E. Grenman till assessor för apoteksärenden i Medicinalstyrelsen.

Maj 26. Med. lic. N. Nordqvist till stadsläkare i Lahtis.

» » Underläkaren med. lic. A. Lindroth till öfverläkare vid Fagernäs centralanstalt.

Juni 14. Med. lic. E. Wikberg till läkare vid länsfängelset i Uleåborg.

Juli 29. Med. lic. V. Kurtén till läkare vid Vasa kommunala sjukhus.

» » Med. lic. K. Boucht till läkare vid Vasa folkskolor.

Aug. 8. Med. lic. V. H. Alfthan till förste stadsläkare i Kotka.

» » Med. lic. K. G. V. Hedman till andra stadsläkare i Vasa.

» 13 Med. lic. W. A. A. V. Lehtonen till e. o. läkare vid Medicinalstyrelsen.

» 19. Provinciallläkaren i Jämsä distrikt, med. lic. O. Bergström till provinciallläkare i Hollola distrikt.

Okt. 4. Distriktsläkaren i Helsingfors, med. lic. K. H. Råbergh till andre stadsläkare i Helsingfors.

» 8. Underläkaren vid länesjukhuset i Mustasaari, med. lic. Th. Stolpe till e. o. läkare vid Medicinalstyrelsen.

» 19. Andra underläkaren vid Fagernäs centralanstalt, med. lic. M. J. Kiljander till förste underläkare vid samma anstalt.

» 25. Med. lic. N. Emeleus till läkare vid Finlayson & C:o aktiebolags fabriker i Tammerfors stad.

Nov. 29. Provisorn R. Björksten till apoteksvisitator vid Medicinalstyrelsen.

Dec. 30. Med. lic. O. H. Wellenius till e. o. läkare vid Medicinalstyrelsen.

» » Med. lic. G. A. Björkqvist till läkare vid Nokia aktiebolags fabriker.

Förordnade till kommunalläkare.

Jan. 4. Med. lic. E. Rodas till Ylivieska.
» 25. » » E. B. Heikel till Luumäki.
» » » » A. Lehtonen till Loppis.
Febr. » » » J. L. Porthan till Kuopio landskom.
Mars 4. » » H. Boisman till Storkyro.
April 29. » » H. Oksala till Ylistaro.
Maj 3. » » E. S. Kaila till Alavo, Kuortane, Ätsäri och Töysä.
» 10. » » A. R. Sjöberg till Lappajärvi, Evijärvi, Kortesjärvi och Vindala.
» 18. » » U. M. Timonen till Suojärvi.
» 24. » » J. W. Manner till Kumo.
Juni 3. » » H. Piponius till Ruokolaks.
» 11. » » A. N. Arppe till Heinävesi.
» 17. » » H. Tiitinen till Lappo.
Juli 29. » » J. M. von Pfaler till Oulais.
Sept. 16. » » G. A. W. Hjelt till Norrmark, Hvittisbofjärd och Påmark.
» 23. » » O. A. J. Sjölin till Eno.
» 27. » » T. E. Kalima till Jokkas.
Nov. 1. » » A. F. Blomqvist till Kuorevesi.
» 25. » » R. V. Vestlin till Vichtis.
Dec. 2. » » P. Z. Collan till Nurmijärvi.
» 9. » » Hulda Hakulinen till Kankaanpää.
» 20. » » B. Laurell till Ikalis.

Legitimerade läkare.

Febr. 19. Med. lic. Lauri Johannes Ollonqvist.
Mars 16. » » Jalmari Ludvig Lydecken.
» » » » Uuno Matti Timonen.
» » » » Anton Henrik Elving.
Maj 7. » » Johannes Immanuel Heikinheimo.
» 21. » » Ludvig Julius Lindström.
» » » » Gunnar Albert Wilhelm Hjelt.
» 28. » » Tauno Emil Mikael Kalima.
Aug. 2. » » Rauha Siviä Elisabeth Hammar.
Sept. 24. » » Otto Henrik Vellenius.
Nov. 12. » » Uno Väinö Telén.

Nov. 30. Med. lic. Elis Kuitunen.
» » » » Carl Christian Oskar Robert Tigerstedt.
» » » » Herman Gabriel Lavonius.
Dec. 5. » » Akseli Verner Wilhelm Tavaststjerna.
» 7. » » Lauri Vilhelm Lautsia.
» » » » Léon Jules Biaudet.
» » » » Karl Georg Jensen.
» 17. » » Paavo Werner Pirilä.
» » » » Vilho Veseloff.

Legitimerade djurläkare.

Jan. 21. Gösta Leander Kronholm.
Febr. 18. Ivar Teodor Nyman.
April 12. Christian Stauffer.
Juli 5. Karl Johan Eklund.
» 12. Johannes Theodor Tallqvist.
» 20. Arvid Valentin Munsterhjelm.
Aug. 16. Elis Christian Castrén.
» 19. Gotthelm Gottfrid Klenberg.
» 23. Aage Wilhelm Carlsén.
» 26. Johan Alexander Rauma.

Legitimerade tandläkare.

Febr. 15. Severin Vandalin Gustav Tigerstedt.
» 26. Gunnar Vilhelm Lindholm.
Mars 4. Stig Lund.
Maj 28. Isak Litwinoff.
Juni 1. Oskar Hjalmar Laurent.
» » Ossian Åkerman.
» » Lea Tschoubtschinko.
Juli 8. Alexandra Slata Katzenellenbogen.
Aug. 13. Varvara Andrejevna Polivanova.
» 16. Jelena Stefanowna Pronjeffskaja.
Sept. 27 Schmuel Gutmann.

Erhållit afsked.

Jan. 4. Sysslomannen vid allmänna sjukhuset i Nyslott V. Burgman.
» 28. Läkaren vid länsfängelset i Uleåborg med. lic. A. V. Nykopp.
Maj. 3. E. o. läkaren vid Medicinalstyrelsen med. lic. A. V. Arppe.
Sept. 23. » » » » » » E. Anttinen.
Nov. 29. Förste underläkaren vid länssjukhuset i Wiborg, med. lic. E. W. Juselius.
Dec. 13. Stadsläkaren i Sordavala med. lic. G. I. Winter.

Aflidne.

Mars 16. Kommunalläkaren i Kemiträsk med. lic. G. Himanen.
Sept. 2. Föreståndaren för animalvaccinberedningsanstalten i Helsingfors, med. lic. A. R. Lindholm.
Dec. 30. Förre provincialläkaren med. lic. E. F. Broms.
» 31. Bruksläkaren med. lic. G. B. Hammarén.

IX. Medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har under år 1910 handlagdt ärenden till följande antal

a) *på kansliet:*

Bref och remisser från Kejserliga Senaten	820
Skrifvelser från särskilda auktoriteter	752
Skrifvelser och rapporter från underlydande tjänstemän	2,919
Suppliker	790
Obduktionsattester	642
Utgångna expeditioner	4,483

b) *på kammarkontoret:*

Ankomna skrifvelser	5,969
Utgångna expeditioner	5,920

Oikaistavia:

Sivu 171, 3:lla rivillä alhaalta lukien sanotaan että Kuopion kunnanlääkäri saa Smk. *2,000* kunnalta, tulee olla *1,500.*

Sivu 191, 9:llä rivillä ylhäältä lukien on ***Karinaisen*** tulee olla ***Kerimäen.***

TAULU-LIITTEITÄ.
TABELL-BILAGOR.

Taulu I.

Suojelusrokottaminen Suomessa vuonna 1910.
Skyddskoppympningen i Finland år 1910.

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län och provincialläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspligtige enligt prästerskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.						Tarkastuksesta poissaolleitten lukumäärä. Antal frånvarande från granskningen.	Rokotettuja 3 vuonna peräkkäin ilman seurausta. Vaccinerade 3 år å rad utan påföljd.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2—10 v. 2—10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.			
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Fullständigt.	Täydellisesti.	Fullständigt.	Täydellisesti.	Fullständigt.	Täydellisesti.		
Nylands län.																
Helsingfors	2,239	817	—	3,056	1,463	524	—	1,987	1,413	27	506	8	—	—	33	—
Lovisa	1,832	152	3	1,987	1,504	106	1	1,611	1,460	40	103	1	1	—	6	—
Ekenäs	1,481	255	—	1,736	1,044	148	—	1,192	1,034	7	147	1	—	—	3	—
Lojo	1,545	326	2	1,873	1,253	211	—	1,464	1,242	1	205	—	—	—	16	—
Summa	7,097	1,550	5	8,652	5,264	989	1	6,254	5,149	75	961	10	1	—	58	—
Åbo och Björneborgs län.																
Åbo	2,449	630	11	3,090	1,876	460	—	2,336	1,858	4	460	—	—	—	14	—
Nystad	1,044	77	—	1,121	847	47	—	894	844	3	47	—	—	—	—	—
Rimito	352	62	—	414	265	27	—	292	262	—	27	—	—	—	3	—
Godby	528	66	16	610	471	30	3	504	467	—	30	—	3	—	4	—
Salo	1,483	101	4	1,588	1,288	69	—	1,357	1,283	4	69	—	—	—	1	—
Björneborg	3,511	803	29	4,343	2,073	381	9	2,463	2,055	18	379	2	8	1	—	—
Ikalis	1,758	287	12	2,057	1,276	155	2	1,433	1,260	2	149	1	1	1	19	—
Tyrvis	1,154	149	—	1,303	886	65	—	951	877	3	62	1	—	—	8	—
Hvittis	1,768	274	9	2,051	1,288	83	3	1,374	1,268	11	81	2	3	—	9	2
Summa	14,047	2,449	81	16,577	10,270	1,317	17	11,604	10,174	45	1,304	6	15	2	58	2
Tavastehus län.																
Ruovesi	1,299	73	3	1,375	752	18	—	770	750	—	17	1	—	—	2	—
Tammerfors	1,558	235	13	1,806	1,579	59	—	1,638	1,572	7	59	—	—	—	—	—
Tammela	1,953	275	1	2,229	1,516	139	—	1,655	1,477	27	137	1	—	—	13	—
Tavastehus	1,381	123	—	1,504	1,272	102	—	1,374	1,272	—	101	1	—	—	—	—
Jämsä	1,371	114	—	1,485	1,141	68	—	1,209	1,140	1	67	1	—	—	—	1
Hollola	1,544	226	29	1,799	1,293	124	10	1,427	1,271	9	122	—	10	—	15	—
Summa	9,106	1,046	46	10,198	7,553	510	10	8,073	7,482	44	503	4	10	—	30	1
Viborgs län.																
Viborg	4,189	1,034	9	5,232	2,695	445	5	3,145	2,679	5	436	—	5	—	20	—
Fredrikshamn	2,344	536	13	2,893	1,573	224	5	1,802	1,557	9	216	2	5	—	13	1
Willmanstrand	2,293	493	4	2,790	1,529	146	1	1,676	1,495	1	139	1	1	—	39	1
S:t Andreae	1,829	530	16	2,375	1,000	158	4	1,162	1,000	—	157	—	4	—	1	—
Mohla	2,191	637	56	2,884	1,440	392	38	1,870	1,386	15	388	2	38	—	41	—
Kexholm	1,330	189	2	1,521	860	81	2	943	825	2	78	—	2	—	36	—
Kronoborg	1,334	323	13	1,670	786	128	6	920	775	—	128	—	6	—	11	—
Sordavala	1,529	259	—	1,788	919	115	—	1,034	869	8	110	—	—	—	47	—
Salmis	1,063	75	4	1,142	871	59	4	934	584	152	45	10	3	1	139	—
Summa	18,102	4,076	117	22,295	11,673	1,748	65	13,486	11,170	192	1,697	15	64	1	347	2

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspligtige enligt presterskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.						Tarkastuksesta poissaolleitten lukumäärä. Antal frånvarande från granskningen.	Rokotettuja 3 vuonna peräkkäin ilman seurausta. Vaccinerade 3 år å rad utan påföljd.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2—10 v. 2—10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.			
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.		
S:t Michels län.																
S:t Michel	1,390	101	—	1,491	987	25	—	1,012	900	3	23	—	—	—	86	—
Heinola	1,613	373	3	1,989	985	206	2	1,193	951	1	193	3	2	—	43	3
Jorois	1,429	163	2	1,594	1,068	88	1	1,157	1,062	4	86	2	1	—	2	—
Nyslott	2,021	391	25	2,437	1,150	99	2	1,251	1,145	5	98	1	1	1	—	—
Summa	6,453	1,028	30	7,511	4,190	418	5	4,613	4,058	13	400	6	4	1	131	3
Kuopio län.																
Kuopio	2,293	280	11	2,584	1,571	184	7	1,762	1,523	46	167	17	7	—	2	4
Rautalampi	1,321	32	—	1,353	1,185	13	—	1,198	1,125	38	13	—	—	—	22	—
Idensalmi	2,086	104	—	2 190	1,803	105	—	1,908	1,773	23	105	—	—	—	7	—
Pielisjärvi	1,459	191	3	1,653	939	66	1	1,006	896	16	56	5	1	—	32	—
Tohmajärvi	1,821	59	6	1.886	1,307	35	—	1,342	1,298	9	17	2	—	—	16	—
Joensuu	1,659	208	89	1,956	1,517	120	5	1,642	1,423	8	111	—	1	—	99	—
Summa	10,639	874	109	11,622	8,322	523	13	8,858	8,038	140	469	24	9	—	178	4
Vasa län.																
Vasa	2,599	534	9	3,142	1,541	220	1	1,762	1,535	6	220	—	1	—	—	—
Kristinestad	4,104	755	85	4,944	3,134	337	33	3,504	3,090	5	332	—	33	—	44	—
Nykarleby	1,785	304	30	2,119	1,264	179	17	1,460	1,256	8	178	1	17	—	—	1
Gamlakarleby	2,270	432	40	2,742	1,489	232	8	1,729	1,427	27	224	1	8	—	42	—
Kuortane	2,618	237	2	2,857	2,034	116	2	2,152	2,019	15	115	1	2	—	—	—
Jyväskylä	2,507	808	23	3,338	1,747	228	5	1,980	1,650	97	222	6	5	—	—	—
Summa	15,883	3,070	189	19,142	11,209	1,312	66	12,587	10,977	158	1,291	9	66	—	86	1
Uleåborgs län.																
Uleåborg	2,781	663	54	3,498	1,469	395	24	1,888	1,449	10	395	—	24	—	10	—
Brahestad	916	358	2	1,276	375	104	1	480	374	1	102	2	—	1	—	—
Kalajoki	1,445	615	82	2,142	795	343	20	1,158	778	3	338	3	20	—	16	—
Haapajärvi	1,767	474	41	2,282	1,178	293	16	1,487	1,157	20	289	4	16	—	1	3
Kajana	1,903	430	3	2,336	1,077	160	1	1,238	966	64	147	3	1	—	57	4
Pudasjärvi	878	231	—	1,109	608	161	—	769	604	4	161	—	—	—	—	—
Torneå	1,484	675	13	2,172	663	269	—	932	630	31	258	6	—	—	7	—
Rovaniemi	743	99	3	845	413	93	3	509	370	43	83	10	3	—	—	—
Kittilä	550	181	1	732	331	113	—	444	290	17	72	28	—	—	37	—
Summa	12,467	3,726	199	16,392	6,909	1,931	65	8,905	6,618	193	1,845	56	64	1	128	7
Vaccindepoten i H:fors	—	—	—	—	861	571	—	1,432	848	4	561	3	—	—	16	—
Summa	**93,794**	**17,819**	**776**	**112,389**	**66,251**	**9,319**	**242**	**75,812**	**64,514**	**864**	**9,031**	**133**	**233**	**5**	**1,032**	**20**

Taulu II.

Suomen sairashoitolaitoksissa vuonna 1910 hoidetut sairaat.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jääneitä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päiviä kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Helsinki:													
Yleisen sairashuoneen kirurginen osasto	154	170	1,579	1,749	1,117	104	46	116	194	172	64,248	36,7	176,0
S:n s:n sisätautien osasto	90	86	756	842	144	284	195	111	22	86	29,718	35,3	81,4
S:n s:n patol. anat. »	14	12	31	43	—	19	11	—	1	12	3,054	71,0	10,0
S:n s:n syfiliittinen »	150	125	837	962	840	—	10	3	2	107	36,661	38,1	100,4
S:n s:n silmätautien »	41	27	414	441	218	126	52	1	12	32	13,123	29,8	36,0
S:n s:n korvatautien »	20	11	337	348	272	24	8	11	16	17	5,826	16,7	16,0
S:n s:n lapsi »	35	34	284	318	129	46	30	71	12	30	12,181	38,3	33,4
S:n s:n lapsenpäästö »	50	51	2,766	2,817	2,575	8	8	14	144	68	17,526	6,2	48,0
S:n s:n naistautien »	25	21	567	588	305	120	14	7	124	18	7,257	12,3	19,9
S:n s:n » » lapsenpäästölaitoksella	—	—	132	132	113	3	6	4	2	4	1,936	14,6	5,3
Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissa	52	59	910	969	872	—	9	—	—	88	32,438	33,5	88,9
Hoitolaitos mielisairaita varten (Lapinlahti)	130	130	44	174	15	8	15	5	—	131	48,244	277,3	132,2
Läänin vankilan sairashuone	—	1	140	141	55	34	34	1	7	10	3,726	26,4	10,2
Kuritus » »	10	9	113	122	66	27	13	3	—	13	3,769	30,9	10,3
Rautatien lasaretti	14	10	118	128	73	31	9	4	4	7	2,496	19,5	6,8
Maarian sairaalan sisätaut. osast.	214	197	1,412	1,609	447	568	136	242	36	180	65,181	40,5	178,5
» » kirurginen »	60	62	873	935	739	28	12	38	51	67	21,725	23,2	59,5
» » kulkutauti »	50	59	1,894	1,953	949	—	3	58	678	265	30,114	35,7	119,9
Extra epidemi sjukhusen	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,594		
Humaliston sairaala	50	48	174	222	4	68	41	56	1	52	17,227	77,6	47,2
Rouva H. Fröjdman'in yksityinen sairaskoti [1]	25	2	83	85	55	20	3	4	3	—	1,411	16,6	7,2
Prof. Laitisen »Lepokoti Tilkka»	48	31	262	293	60	160	42	11	6	14	12,307	42,0	33,7
Prof. Engström'in gynäkol. klin.	28	8	550	558	451	62	13	6	15	11	8,331	14,9	22,8
Tohtorien K. Eskelin'in ja G. A. Wetterstrand'in yksit. sair.	22	10	265	275	179	59	16	2	14	5	4,381	15,9	12,0
Eira	58	23	848	871	590	132	32	25	74	18	12,459	14,3	34,1
Mehiläinen [2]	38	—	81	81	31	34	6	1	—	9	926	11,4	2,5
Diakonissalaitos	155	117	1,469	1,586	784	450	70	67	81	134	48,181	30,4	132,0
Tohtorien O. A. Boijen ja Walter Parviaisen synnytyslaitos.	25	13	666	679	652	2	—	1	6	18	6,252	9,2	17,1

[1]) Suljettiin $^{15}/_{7}$ 1910. — [2]) Avattiin $^{21}/_{10}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jääneitä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Helsinki:													
Rouva A. B. Sweins'in yksityinen synnytyslaitos Hermanninkaupungissa	6	4	122	126	122	—	1	—	1	2	710	5,6	2,4
Tallbackan sairaskoti	15	11	107	118	21	67	17	—	1	12	4,946	41,9	13,6
Kammion sairaskoti hermo- ja mielisairaita varten	75	59	193	252	33	89	54	10	—	66	23,182	92,0	63,5
Parantumattomien sairashuone	40	44	13	57	—	—	1	9	—	47	16,566	290,6	45,4
Työ- ja vaivaistalon sairashuone	90	88	124	212	19	43	28	33	—	89	31,625	149,2	86,6
Kunnallinen hoitolaitos mielisairaita varten	261	256	175	431	22	38	68	28	—	275	97,362	225,9	266,7
Porvoo: Sairaskoti	30	10	275	285	208	31	8	19	4	15	5,301	18,6	14,5
Yksityinen lapsenpäästölaitos	12	4	111	115	108	1	—	2	2	2	1,140	9,9	3,1
Maalaiskunnan sairastupa	13	13	331	344	285	18	2	23	—	16	6,832	19,9	18,7
Loviisa: Yleinen sairashuone	20	16	187	203	111	38	16	13	10	15	4,181	20,6	11,5
Vastaanottolaitos	4	2	13	15	4	1	6	1	—	3	865	57,7	2,4
Lapsenpäästölaitos	6	3	84	87	81	—	—	—	—	6	883	10,1	2,4
Kerava: Yhdistyksen kaatuvaistautisten hoitoa varten sairaskoti	30	30	7	37	—	5	5	—	1	26	10,335	279,3	28,3
Hankoniemi: Kunnallis sairash.	32	6	218	224	141	27	14	13	20	9	4,213	18,8	11,5
Lapsenpäästölaitos	9	2	143	145	144	—	—	—	—	1	1,188	8,2	3,3
Högsand sanatorio nystyrätautisia lapsia varten	32	—	41	41	—	34	7	—	—	—	4,269	104,1	38,9
Tammisaari: Sairaskoti	20	9	108	117	74	18	3	10	—	12	3,889	33,1	10,7
Wihti: Sairastupa, lasaretti osasto	13	11	107	118	82	19	11	5	—	1	1,480	12,6	4,1
S:n s:n lapsenpäästölaitos	3	—	84	84	69	1	1	—	10	3	608	7,2	1,7
Fiskars'in tehtaan sairashuone	12	3	27	30	22	4	1	2	—	1	496	16,5	1,4
Orimattila: Sairastupa	16	12	368	380	265	52	21	17	12	13	3,644	9,6	10,0
Elimäki: »	12	9	212	221	151	39	5	9	4	13	3,754	17,0	10,3
Kirkkonummi: »	12	5	144	149	107	20	6	9	—	7	2,642	17,7	7,2
Nummelan keuhkotauti parantola	60	60	229	289	8	143	58	10	—	70	26,424	91,4	72,4
Turku:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	60	77	1,157	1,234	910	89	30	86	30	89	30,993	25,1	84,9
S:n s:n syfiliittinen osasto	60	21	198	219	188	3	6	1	4	17	5,902	26,9	16,2
Vastaanottolaitos mielisairaita varten [1]	20	—	83	83	13	13	9	1	2	45	10,033	120,8	34,6
Läänin vankilan sairashuone	—	—	19	19	11	5	2	1	—	—	484	25,5	1,3

[1]) Avoinna 290 päivää.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jääneitä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Parenmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Kuritusvankilan sairashuone ..	20	7	213	220	179	27	7	7	—	—	3,047	13,8	8,3
Kunnallis sairashuoneen osasto ei tarttuvia tautia varten	52	69	524	593	231	165	39	78	6	74	23,799	40,1	65,2
S:n s:n kulkutautia »	24	1	281	282	155	—	—	22	76	29	4,438	15,7	12,2
S:n s:n mielisairaita »	30	27	33	60	6	12	19	2	—	21	9,048	150,8	24,7
S:n s:n turvalaitos mielisairaita varten	—	10	2	12	—	—	—	3	—	9	3,261	271,7	8,9
T:ri C. v. Heideken'in lapsenpäästölaitos	19	20	954	974	925	8	7	7	3	24	8,232	8,5	22,5
Lääkärien sairaskoti	20	11	276	287	152	89	8	10	20	8	3,950	13,8	10,8
Pori: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto.....	12	18	291	309	227	38	4	16	6	18	8,775	28,4	24,0
S:n s:n syfiliittinen osasto	38	16	138	154	129	6	2	2	—	15	4,636	30,1	12,7
Lapsenpäästölaitos	4	—	150	150	144	—	—	—	3	3	789	5,3	2,1
Kunnallis sairashuone	45	24	299	323	211	38	6	35	9	24	8,337	25,8	22,8
Yksityinen sairashuone	21	11	482	493	374	63	10	16	9	21	6,318	12,8	17,3
Uusikaupunki: Kunnallis sairash.	10	2	72	74	52	13	2	4	—	3	1,252	17,0	3,4
Rauma: Yksityinen sairashuone..	17	4	167	171	122	19	16	5	—	9	3,497	20,5	9,6
Lapsenpäästölaitos	3	1	94	95	91	—	—	1	1	2	921	9,7	2,5
Ahvenanmaa: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	4	3	38	41	21	6	7	5	2	—	1,347	32,9	3,7
S:n s:n syfiliittinen osasto	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marianhamina: Yksityinen sairashuone	8	7	121	128	89	22	1	7	4	5	2,091	16,3	5,7
Kulkutautisairaala	10	—	4	4	4	—	—	—	—	—	42	10,5	0,1
Seili: Turvalaitos mielisairaita varten	53	65	3	68	—	—	—	3	—	65	23,864	350,9	65,4
Loimaa—Alastaro: Sairastupa....	17	7	116	123	93	16	3	4	3	4	2,446	19,9	6,7
Huittinen: Sairastupa	10	3	77	80	64	6	3	3	2	2	947	11,8	2,6
Harjavalta: Piirimielisairaala	32	68	39	107	8	18	4	9	1	67	24,149	225,7	66,2
Ikaalinen: Sairastupa	10	5	15	20	13	4	1	2	—	—	367	18,4	1,0
Taalintehdas: »	12	—	26	26	19	3	2	1	1	—	242	9,3	0,7
Hämeenlinna:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto.....	50	34	460	494	307	66	18	34	29	40	13,817	28,0	37,9
S:n s:n syfiliittinen osasto	36	23	219	242	218	—	—	1	9	14	6,622	27,4	18,1
Lapsenpäästölaitos	2	2	55	57	52	—	1	1	2	1	490	8,6	1,3
Läänin vankilan sairashuone ..	—	1	3	4	4	—	—	—	—	—	145	36,3	0,4
Kuritus- ja työvankilan sairash.	17	5	82	87	72	7	1	4	—	3	1,968	22,6	5,4
Kunnallis sairashuone	19	6	133	139	107	8	2	16	—	6	3,704	26,6	10,1

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jääneitä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päiviä kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Tampere: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	35	32	383	415	302	29	10	32	11	31	12,395	29,9	33,9
S:n s:n syfiliittinen osasto	40	24	125	149	131	13	—	—	5	—	4,814	32,3	16,1
Lapsenpäästölaitos	18	10	619	629	596	20	3	2	3	5	4,668	7,4	12,8
Kunnallis sairashuoneen lasaretti osasto	40	34	353	387	200	89	42	29	—	27	10,934	28,3	30,0
S:n s:n mielisairaitten osasto	75	109	61	170	16	42	13	6	—	93	35,749	210,3	97,9
S:n s:n kulkutautisairaala	50	34	431	465	323	12	7	50	17	56	12,652	27,2	34,7
Finlayson & K:nin sairashuone	18	5	82	87	58	11	4	6	3	5	2,314	26,6	6,3
Neiti F. Carlson'in yksityinen sairashuone	18	14	274	288	220	28	7	13	11	9	4,587	15,9	12,6
T:ri Paul Wirzenius'en yksityinen silmäsairaala	8	4	49	53	36	13	1	—	—	3	1,461	27,6	4,0
Lahti: Kunnallis sairashuoneen lasaretti osasto [1]	28	—	73	73	31	12	2	10	—	18	1,539	21,1	16,4
S:n s:n kulkutauti osasto [2]	9	—	68	68	50	—	—	4	1	13	1,132	16,6	9,3
Lapsenpäästölaitos	6	4	182	186	183	—	—	—	—	3	1,751	9,4	4,8
Pitkäniemen keskuslaitos mielisairaita varten	480	480	151	631	39	30	33	28	—	501	181,150	287,1	496,3
Tammela: Sairastupa	10	6	203	209	139	34	14	17	—	5	2,717	13,0	7,4
Vaivaistalon mielisairaala	10	24	10	34	3	3	1	2	—	25	8,844	260,1	24,2
Forssa: Osakeyhtiön sairashuone	12	6	145	151	125	9	3	6	1	7	2,688	17,8	7,4
Orihvesi: Lepra sairaala	45	31	12	43	—	—	4	7	—	32	10,816	251,5	29,6
Sairastupa	12	4	62	66	56	4	2	2	2	—	1,006	15,2	2,8
Ruovesi: Sairastupa	16	11	126	137	67	46	5	7	4	8	2,851	20,8	7,8
Keuhkotautisten parantola	12	—	38	38	3	20	7	—	—	8	3,398	89,4	9,3
Kuhmoniemi—Padasjoki: Sairastupa	10	8	81	89	38	23	18	8	1	1	1,454	16,3	4,0
Korpilahti: Kunnan mielisairaala	8	5	1	6	—	—	—	—	—	6	1,847	307,8	5,1
Jämsä: » »	16	5	4	9	—	—	—	1	1	7	2,713	301,4	7,4
Janakkala: Sairastupa	14	12	145	157	118	22	5	9	—	3	2,917	18,6	8,0
Urjala: »	11	3	99	102	68	16	6	4	2	6	2,003	19,6	5,5
Nastola: Keuhkotautisten parantola	12	6	48	54	15	19	10	2	—	8	2,978	55,1	8,2
Wiipuri:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	70	90	2,000	2,090	1,330	393	52	149	67	99	34,035	16,3	93,2
S:n s:n syfiliittinen osasto	60	54	637	691	569	—	35	28	—	59	17,949	26,0	49,2

[1]) Avattiin $^{25}/_{9}$ — [2]) Avattiin $^{1}/_{9}$.

	Sairasvuoteitten lukn.	Vuodelta 1909 jääneitä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Parenmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Wiipuri:													
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	20	23	43	10	2	26	5	—	—	1,852	43,1	17,0
Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	20	16	177	193	176	—	1	—	—	16	5,694	29,5	15,6
S:n s:n s:n N:o II [1]	20	19	160	179	164	—	—	—	—	15	4,898	27,4	14,7
S:n s:n s:n N:o III [2]	30	29	55	84	84	—	—	—	—	—	2,695	32,1	19,2
Lapsenpäästölaitos	18	9	448	457	435	—	7	5	—	10	4,261	9,3	11,7
Läänin vankilan sairashuone	—	1	26	27	18	2	2	1	3	1	725	26,8	2,0
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	32	29	366	395	207	65	43	57	—	23	9,330	23,6	25,6
S:n s:n s:n kulkutautia varten	20	10	188	198	171	—	—	20	—	7	3,677	18,6	10,1
S:n s:n s:n mielisairaita	40	44	17	61	5	4	4	4	—	44	16,352	268,0	44,8
Diakonissalaitos	30	27	518	545	328	100	38	50	—	29	10,033	18,4	27,4
Prof. Strömborg'in yksityinen silmäklinikka	25	12	401	413	298	66	22	—	15	12	6,954	16,8	19,1
Sortavala: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	50	34	548	582	442	29	27	33	9	42	16,617	28,6	45,5
Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	40	35	237	272	177	27	10	7	13	38	12,877	47,3	35,3
S:n s:n s:n N:o II	20	27	161	188	127	29	3	—	1	28	6,888	36,6	18,9
Lapsenpäästölaitos	6	1	97	98	93	—	1	—	3	1	898	9,1	2,5
Diakonissalaitos	65	66	454	520	225	83	81	49	13	69	25,247	48,6	69,2
Diakonaatti mielisairaita varten	40	38	22	60	4	2	9	—	—	45	15,597	260,0	42,7
Kuumesairaala	8	—	54	54	46	—	—	4	—	4	698	12,9	1,9
Käkisalmi: Turvalaitos mielisairaita varten	152	153	19	172	3	2	2	1	—	164	58,310	339,0	159,8
Kunnallis sairashuone	10	10	248	258	105	118	8	16	4	7	3,124	12,1	8,5
Lapsenpäästölaitos	3	—	29	29	22	2	3	—	1	1	268	9,0	0,7
Lappeenranta: Työvankilan sairashuone	9	9	90	99	64	20	2	2	2	9	2,634	26,6	7,2
Kaupungin sairaala	24	23	415	438	298	70	8	24	20	18	6,761	15,4	18,5
Lapsenpäästölaitos	4	—	93	93	88	—	—	—	5	—	682	7,3	1,9
Hamina: Kunnallis sairashuone	13	7	138	145	94	19	4	19	3	6	2,499	17,2	6,8
Lapsenpäästölaitos	6	—	60	60	60	—	—	—	—	—	612	10,2	1,7
Kotka: Kunnallis sairashuoneen kirurginen osasto	14	11	202	213	172	18	5	10	—	8	5,099	23,9	14,0
S:n s:n sisätautien osasto	18	18	183	201	89	61	15	28	—	8	5,898	29,3	16,2
Lapsenpäästölaitos	7	4	226	230	222	—	4	—	—	4	1,463	6,4	4,0

[1]) Avoinna $^{1}/_{1}$—$^{31}/_{7}$, $^{1}/_{9}$—$^{31}/_{1}$. — [2]) Avoinna $^{1}/_{1}$—$^{20}/_{5}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jääneitä.	Vuonna 1910 vastaan otetuita.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimääriä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Parannuksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Kotka:													
Vaivaistalon vastaanottolaitos	12	15	10	25	5	—	4	—	2	14	5,630	225,2	15,4
Wiipurin pitäjän kulkutauti sairaala	17	8	74	82	64	3	—	11	—	4	2,622	32,0	7,2
Uusikirkko: Sairastupa	13	10	218	228	126	67	12	7	10	6	3,948	17,3	10,8
Kouvola: T:ri Koskenhovin yksityinen lapsenpäästölaitos	4	2	178	180	177	1	—	—	—	2	1,512	8,4	4,1
Terijoki: Lapsenpäästölaitos	—	—	50	50	48	—	—	1	—	1	460	9,2	1,3
Mikkeli:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	38	31	543	574	369	106	19	31	12	37	12,898	22,5	35,3
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	40	10	86	96	85	1	—	—	—	10	3,880	40,4	10,6
Vastaanottolaitos	12	12	23	35	12	11	—	—	—	12	4,027	115,1	11,0
Lapsenpäästölaitos	9	—	79	79	72	1	—	—	1	5	666	8,4	1,8
Läänin vankilan sairashuone	4	—	8	8	7	1	—	—	—	—	170	21,3	0,5
Kuumetauti sairaala	8	—	52	52	38	1	1	7	4	1	572	11,0	1,5
Savonlinna: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	20	21	281	302	207	30	11	15	15	24	7,961	26,4	21,8
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	20	20	154	174	151	—	4	3	—	16	5,673	32,6	15,5
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	15	10	49	59	48	—	4	—	—	7	2,625	44,5	7,2
T:ri O. Tavaststjernan lapsenpäästölaitos [1])	6	—	9	9	9	—	—	—	—	—	63	7,0	0,2
Heinola: Kunnallis sairashuone	25	6	169	175	112	38	14	7	1	3	2,192	12,5	6,0
Lapenpäästölaitos	2	2	65	67	62	—	—	—	2	3	607	9,1	1,7
Joroinen: Sairastupa	11	4	79	83	57	10	5	7	—	4	1,701	20,4	4,7
Heinävesi: »	9	1	119	120	46	29	13	10	16	6	1,214	10,1	3,3
Puumala: »	14	2	82	84	56	17	3	4	1	3	950	11,3	2,6
Takaharju: Keuhkotautisten parantola	96	75	301	376	113	95	50	6	49	63	28,427	75,6	77,9
Sysmä: Ainolan keuhkotautisten parantola	13	—	46	46	5	25	9	1	—	6	2,938	63,9	8,0
Kuopio:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	44	54	920	974	728	114	17	36	25	54	17,339	17,8	47,5
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	44	36	285	321	280	—	9	1	—	31	9,530	29,7	26,1
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	30	21	115	136	123	—	1	3	—	9	7,555	53,3	20,7
Lapsenpäästölaitos	11	2	143	145	138	1	—	—	3	3	1,490	10,3	4,1

[1]) Avattiin $^{31}/_{1}$.

	Sairasvuotteitten luku.	Vuodelta 1909 jäänei tä.	Vuonna 1910 vastaan otetuita.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jäänei tä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimääräi suiruita päivää kohti.
					Terveeni.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Kuopio:													
Läänin vankilan sairashuone ..	3	—	7	7	7	—	—	—	—	—	113	16,1	0,3
Kaupungin sairaala	34	33	326	359	248	33	5	51	2	20	8,067	22,5	22,1
Harjulan vaivaistalon osasto mielisairaita varten	32	41	47	88	10	20	13	5	—	40	14,986	170,2	41,0
Niuvanniemen keskuslaitos mielisairaita varten	330	323	95	418	26	17	33	8	—	334	120,419	288,1	329,9
Vaajasalon hoitola kaatuvaisia varten	50	48	12	60	3	3	3	—	—	51	18,570	309,5	50,9
Joensuu: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	20	15	220	235	162	33	7	14	4	15	6,805	29,0	18,6
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto..	20	16	102	118	89	7	1	4	2	15	4,579	38,8	12,5
Lapsenpäästölaitos	2	1	136	137	129	—	—	1	1	6	1,252	9,1	3,4
Kaupungin sairaala	12	10	96	106	80	6	10	9	—	1	2,119	20,0	5,8
Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	20	20	116	136	122	—	—	—	—	14	4,197	30,8	11,5
Nurmes: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	12	5	164	169	83	49	19	5	1	12	4,320	25,6	11,8
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto ..	13	1	31	32	19	5	2	—	—	6	646	20,2	1,8
Lapsenpäästölaitos	3	3	50	53	46	5	1	—	—	1	503	9,5	1,4
Iisalmi: Kuumesairaala	10	—	29	29	23	—	—	3	2	1	278	9,6	0,8
Pielisjärvi: Sairastupa	10	10	158	168	109	31	12	8	2	6	3,575	21,2	9,8
Pielavesi: »	17	3	62	65	37	12	5	7	1	3	967	14,9	2,7
Ilomantsi: »	10	7	84	91	64	14	3	7	—	3	2,381	26,2	6,5
Rautalampi: »	15	12	190	202	158	15	5	14	—	10	4,068	20,1	11,1
Waasa:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	40	41	626	667	431	102	47	38	16	33	15,541	23,3	42,6
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto..	80	40	224	264	224	7	5	1	2	25	8,719	33,0	23,9
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	47	—	58	58	4	6	5	—	—	43	5,589	96,4	26,6
Lapsenpäästölaitos	8	5	167	172	164	—	5	—	—	3	1,500	8,7	4,1
Läänin vankilan sairashuone ..	—	—	2	2	1	—	—	—	—	1	151	75,5	0,4
Kunnallis sairashuoneen sisätautien osasto	40	30	330	360	190	63	38	30	6	33	11,019	30,6	30,2
S:n s:n s:n kulkutautien osasto	26	20	131	151	114	12	8	6	5	6	5,498	36,4	15,1
Pumpulitehtaan sairaala	6	4	51	55	24	21	4	—	1	5	1,529	27,8	4,2
Tohtori Hartman'in yksityinen sairash. silmätautia varten [1])	3	—	41	41	36	4	—	—	—	1	329	8,0	1,0

[1]) Suljettuna 36 päivää.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jäänyttä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu. Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.	Vuoteen 1911 jäänyttä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
Uusikaarlepyy: Kunnan sairaala [1]	—	—	21	21	11	7	2	1	—	—	259	12,3	1,1
Lapsenpäästölaitos	10	1	50	51	49	—	—	—	—	2	458	9,0	1,3
Kristiinankaupunki: Vaivaistalon sairastupa	8	6	113	119	95	5	5	10	—	4	1,506	12,7	4,1
Närpiö: Sairastupa	10	2	171	173	59	79	18	8	3	6	2,498	14,4	6,8
Kokkola: Libeck'in sairashuoneen lasaretti osasto	15	10	105	115	62	26	3	12	—	12	3,627	31,5	9,9
S:n s:n kulkutauti osasto	20	—	11	11	4	—	—	—	—	7	321	29,2	0,9
Pietarsaari: Malm'in sairashuoneen lasaretti osasto	33	41	529	570	236	188	44	33	13	56	16,118	28,3	44,2
S:n s:n keuhkotauti osasto	25	14	58	72	—	34	20	6	1	11	4,896	68,0	13,4
S:n s:n kulkutauti »	10	20	120	140	123	—	—	11	—	6	5,156	36,8	14,1
Lapsenpäästölaitos	12	5	242	247	204	33	4	3	—	3	2,690	10,9	7,4
Jyväskylä: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	25	41	533	574	444	38	23	24	8	37	14,944	26,0	40,9
S:n s:n syfiliittinen osasto	45	17	117	134	106	—	1	1	—	26	4,654	34,7	12,8
Lapsenpäästölaitos	8	3	183	186	180	—	—	—	—	6	2,118	11,4	5,8
Kuumetautisairaala	15	3	33	36	32	—	—	3	—	1	745	20,7	2,0
Keuruu: Sairastupa	13	4	140	144	63	50	12	8	2	9	2,007	13,9	5,5
Wirrat: »	10	2	86	88	46	28	10	2	—	2	1,249	14,2	3,4
Wiitasaari: »	15	7	87	94	57	16	6	13	—	2	1,753	18,6	4,8
Saarijärvi: »	12	3	70	73	44	16	5	4	—	4	1,128	15,4	3,1
Ylistaro: »	12	—	93	93	49	21	11	6	1	5	1,045	11,2	2,9
Lappo: »	12	3	124	127	61	49	5	8	—	4	1,863	14,7	5,1
Karstula: [2] »	14	—	108	108	64	22	6	9	2	5	2,180	20,2	7,10
Kronoby: Keuhkotautisten parant.	10	10	65	75	12	44	12	—	—	7	3,220	42,9	8,8
Kurikka: [3] » »	20	—	86	86	7	44	15	2	7	11	4,855	56,5	14,8
Oulu:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	50	36	685	721	549	61	13	27	27	44	18,564	25,7	50,9
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	25	29	265	294	234	29	2	—	3	26	8,500	28,9	23,3
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	20	15	35	2	10	3	—	—	20	7,229	206,5	19,8
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	35	31	221	252	188	31	—	2	7	24	8,527	33,8	23,4
Lapsenpäästölaitos	5	2	112	114	108	—	3	2	—	1	1,180	10,4	3,2
Läänin vankilan sairashuone	—	1	6	7	6	1	—	—	—	—	66	9,4	0,2
Diakonissalaitos	35	30	258	288	173	58	24	13	2	18	9,419	32,7	25,8

[1]) Avattiin $^{2}/_{5}$. — [2]) Avattiin $^{27}/_{2}$. — [3]) Avattiin $^{7}/_{2}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1909 jäänneitä.	Vuonna 1910 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1911 jäänneitä.	Sairashoitopäivien lukua.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päiviä kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Oulu:													
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	24	20	220	240	130	44	25	14	4	23	8,269	34,5	22,6
S:n s:n s:n tarttuvia tautia varten	36	15	62	77	61	—	—	6	8	2	1,918	24,9	5,3
Sairaskoti	36	32	110	142	19	26	19	41	—	37	12,375	87,1	33,9
Vaivaistalon osasto mielisairaita varten	16	25	10	35	—	7	1	1	—	26	9,639	275,4	26,4
Raahe: Gellman'in sairashuone ..	17	4	77	81	38	33	5	3	—	2	1,411	17,4	3,9
Kajaani: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	10	20	295	315	248	26	8	12	7	14	6,795	21,6	18,6
S:n s:n syfiliittinen osasto	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lapsenpäästölaitos	2	—	34	34	33	—	—	—	—	1	292	8,6	0,8
Kulkutautisairaala	—	—	75	75	51	—	1	2	—	21	1,108	14,7	3,0
Tornio: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	10	14	150	164	112	28	6	10	1	7	4,100	25,0	11,2
S:n s:n syfiliittinen osasto	20	14	138	152	115	12	5	—	—	20	4,121	27,1	11,3
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	10	10	72	82	64	8	—	—	—	10	2,092	25,5	8,0
Lapsenpäästölaitos	2	1	59	60	57	1	—	—	—	2	515	8,6	1,4
Kemi: Kulkutautisairaala	6	1	6	7	2	1	1	1	1	1	84	12,0	0,2
Karihaaran sairashuone	21	11	210	221	171	23	2	4	2	19	4,270	19,3	11,7
Rovaniemi: Yleinen sairashuone	20	11	144	155	99	23	2	16	4	11	3,618	23,3	9,9
Lapsenpäästölaitos	2	—	64	64	52	—	1	—	10	1	589	9,2	1,6
Kuolajärvi: Sairastupa	10	4	49	53	34	9	4	1	1	4	598	11,3	1,6
Kuusamo: »	10	3	54	57	35	12	4	2	2	2	938	16,4	2,6
Ylivieska: »	10	1	53	54	32	10	4	3	1	4	1,355	25,1	3,7
Pudasjärvi: »	10	2	63	65	47	8	1	7	1	1	1,131	17,4	3,1
Kalajoki: Rahkon keuhkotautikoti	10	6	17	33	1	15	5	2	—	—	2,242	97,4	6,1
Summa	—	5,753	54,331	60,084	38,356	7,648	2,734	2,913	2,317	6,116	2,177,494	36,2	5,965,7

Taulu III.

Yleisten sairashuoneitten, ylimääräisten veneeristen sairashuoneitten,

		Sairasvuoteitten lukumäärä.	Hoidettujen luku.	Hoitopäiviä.	Palkkaus ja palkansaajain ruoka.			Ruuanpito sairaille.			Lääkkeet ja sideaineet.			Polttopuut ja valaistus.		
					Kokonaismenot.		Päiviä kohti.	Kokonaismenot.		Päiviä kohti.	Kokonaismenot.		Päiviä kohti.	Kokonaismenot.		Päiviä kohti.
					Smk.	p:iä	p:iä	Smk.	p:iä	p:iä	Smk.	p:iä	p:iä	Smk.	p:iä	p:iä
1	Helsinki: Yleinen sairashuone (vanha ja uusi klinikka)	320	2,876	89,813	98,093	50	109.2	99,321	31	110.5	73,119	70	81.4	47,073	39	52.4
2	» Kirurginen sairashuone [1]	154	1,749	64,248	73,031	—	113.6	80,617	13	125.4	71,652	73	111.5	47,133	59	73.3
3	» Lapsenpäästölaitos [2]	50	2,949	19,462	49,517	99	254.4	24,658	35	126.7	9,000	—	46.0	15,000	—	97.0
4	» Lapsisairashuone	35	318	12,181	26,461	50	217.0	14,177	75	116.0	6,600	—	54.0	12,800	—	105.0
5	» Otiatrinen sairashuone [3]	20	348	5,826	12,898	90	221.4	6,707	20	115.1	7,261	99	124.6	5,387	42	92.4
	Yhteensä	579	8,240	191,530	260,002	89	135.7	225,481	74	117.7	167,634	42	87.5	127,394	40	66.5
	Yleiset läänin sairashuoneet:															
6	Turussa [4]	187	1,536	46 948	43,426	52	92.5	42,604	—	90.7	11,478	32	24.4	19,097	32	40.7
7	Hämeenlinnassa	86	736	20,439	20,796	10	101.7	18,326	80	89.6	8,791	67	43.0	6,497	95	31.7
8	Viipurissa [5]	162	2,824	53,836	48,413	51	90.0	63,707	05	118.3	29,160	05	54.2	28,912	72	53.7
9	Mikkelissä	90	705	20,810	22,921	—	110.1	21,939	58	105.4	5,499	69	26.4	6,903	11	33.1
10	Kuopiossa [6]	88	1,295	26,905	26,450	97	98.4	29,551	63	109.8	16,823	72	62.5	17,343	28	64.4
11	Vaasassa [7]	167	989	29,849	34,682	22	116.2	34,399	81	115.2	11,999	94	40.2	14,320	23	48.0
12	Oulussa	95	1,047	34,291	26,855	48	78.3	36,902	92	107.6	6,465	55	18.9	13,232	23	38.6
	Yhteensä	875	9,132	233,078	223,545	80	95.8	247,431	69	106.1	90,218	94	38.7	106,306	84	45.6
	Yleiset sairashuoneet.															
13	Loviisassa	24	218	5,046	5,250	—	104.0	5,941	96	117.8	2,288	71	45.3	1,985	68	39.3
14	Porissa	54	613	14,200	10,357	58	72.9	14,476	74	101.9	3,740	97	27.7	3,499	22	24.6
15	Godbyyssä	12	41	1,347	3,189	20	236.7	1,263	09	93.8	719	06	53.4	798	20	59.0
16	Tampereella [8]	75	564	17,209	17,630	60	102.5	17,769	23	103.5	7,139	71	41.5	8,103	19	47.1
17	Sortavalassa	50	582	16,617	20,645	—	124.2	19,499	98	117.4	5,999	86	36.1	12,222	—	73.6
18	Savonlinnassa	40	476	13,634	11,673	30	85.6	12,499	74	91.7	3,499	40	25.7	5,628	97	41.3
19	Joensuussa	40	353	11,384	10,985	—	96.5	12,274	94	107.8	3,125	77	27.5	4,887	73	42.9
20	Nurmeksessa	25	201	4,976	5.057	—	101.6	4,309	94	86.6	1,619	96	32.6	1,432	44	28.9
21	Jyväskylässä	70	708	19,599	12,590	70	64.2	18,601	92	94.9	4,999	98	25.5	4,189	95	21.4
22	Kajaanissa	18	315	6,795	4,086	48	60.1	7,099	—	104.4	2,485	51	36.5	1,646	47	24.2
23	Torniossa	30	316	8,221	8,495	—	103.0	8,144	41	99.0	2,499	86	30.0	2,882	99	35.0
24	Rovaniemellä [9]	20	155	3,618	5,976	25	165.1	4,677	85	129.3	1,976	82	54.6	2,199	97	60.8
	Yhteensä	458	4,542	122,646	115,936	11	94.5	126,558	80	103.1	40,095	61	32.7	49,476	81	40.3

[1]) Paitsi hoitopäiviä on 14,516 henkilöä saanut hoitoa poliklinikalla.

[2]) Jos internaatti- ja hoito-oppilaitten ruoka, Smk. 11,487: 99, joka on merkitty palkkauksiin, vedetään pois, on palkkaus päivää kohti 1: 95.4.

[3]) Paitsi hoitopäiviä on 3,228 henkilöä saanut hoitoa poliklinikalla.

[4]) Sairashuone on ollut uutisrakennusten alaisena, sentähden ovat menot tulleet suuremmiksi nyt kuin aikaisempina vuosina.

[5]) » » » » » » » » » » » » » »

[6]) » » » » » » » » » » » » » »

[7]) » » » » » » » » » » » » » »

[8]) On vuoden kuluessa muutettu uuteen huoneustoon, » » » » » » » » » »

[9]) Jos tulipalosta johtuva vahinko Smk. 1,857 otetaan koko summasta pois, saadaan kalustokustannus 26.6 p:iä ja kokonaiskustannus 4: 83.8 päivää kohti.

leprasairaalan ja mielisairaslaitosten menot ja tulot vuonna 1910.

Tarvekalujen kunnossapito.			Sekalaisia menoja.			Huoneuston vuokra.			Yhteensä menot.				Vuosimääräraha.		Ylöskanto tulot.								Muistutuksia.		
Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.				Sairasvuodemaksuja.		Muita sairashuoneelle lankeavia tuloja.		Yhteensä.		Prosentissa menojen kokonaissummasta.		Jos vuokra vedetään pois ovat kokonaismenot päivää kohti.		
Smk.	pää	pää	Smk.	pää	pää	Smk.	pää	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	%		Smk.	pää	
23,801	91	26.5	39,671	28	44.1	3,400	—	3.8	384,481	09	4	28.0	374,139	—	54,025	05	5,914	—	59,939	05	15.6		4	24.2	1
11,659	39	18.1	17,798	71	27.5	—	—	—	301,892	55	4	69.9	300,575	—	65,423	55	—	—	65,423	55	21.6		—	—	2
6,060	—	31.0	12,700	—	65.6	—	—	—	116,936	34	6	00.8	113,650	—	16,817	—	—	—	16,817	—	14.4		—	—	3
3,500	—	29.0	7,700	—	63.2	1,000	—	8.2	72,239	25	5	94.0	69,234	50	4,150	25	—	—	4,150	25	5.7		4	85.8	4
1,499	67	25.7	4,162	66	71.4	8,000	—	137.3	45,917	84	7	95.0	46,984	—	6,334	85	—	—	6,334	85	13.7		6	57.7	5
46,520	97	24.2	82,032	65	42.7	12,400	—	6.4	921,467	07	4	81.1	904,582	50	146,750	70	5,914	—	152,664	70	16.3		4	74.7	
11,042	93	23.5	10,695	64	22.8	—	—	—	138,344	73	2	95.0	146,879	—	29,513	15	83	72	29,596	87	21.4		—	—	6
3,996	07	19.5	2,761	85	13.5	—	—	—	61,170	44	2	99.0	62,800	—	10,741	45	238	20	10,979	65	18.0		—	—	7
9,931	33	18.4	13,407	66	24.9	1,575	—	2.9	195,107	32	3	62.4	167,970	—	47,115	50	32	—	47,147	50	24.2		3	59.5	8
2,380	72	11.4	2,954	22	14.1	—	—	—	62,598	32	3	08.0	60,904	—	14,423	20	125	83	14,549	03	23.3		—	—	9
7,281	94	27.0	4,123	24	15.3	—	—	—	101,565	68	3	77.4	163,365	—	20,370	50	—	—	20,370	50	20.0		—	—	10
6,624	04	22.2	5,385	88	18.0	—	—	—	107,412	12	3	59.8	124,940	—	21,609	40	—	—	21,609	40	20.1		—	—	11
4,496	81	13.1	4,499	06	13.1	—	—	—	92,452	05	2	69.6	95,400	—	25,865	30	227	40	26,092	70	28.2		—	—	12
45,753	84	19.6	43,827	55	18.8	1,575	—	0.7	758,650	66	3	25.5	822,258	—	169,638	50	707	15	170,345	65	22.4		3	24.8	
671	90	13.3	696	80	13.8	—	—	—	16,835	05	3	33.0	17,136	—	4,539	15	7	27	4,546	42	27.0		—	—	13
1,976	45	13.9	2,599	41	17.9	—	—	—	36,650	37	2	58.0	36,842	—	9,859	—	—	—	9,859	—	26.9		—	—	14
460	50	34.1	579	64	43.0	—	—	—	7,009	69	5	20.4	7,920	—	953	55	—	—	953	55	13.6		—	—	15
7,972	61	46.3	3,000	—	17.4	11,666	66	67.8	73,282	—	4	25.6	67,250	—	13,123	95	—	—	13,123	95	17.8		3	57.8	16
5,474	78	32.9	4,999	15	30.1	—	—	—	68,840	77	4	14.0	61,645	—	13,284	70	—	—	13,284	70	19.3		—	—	17
1,790	90	13.1	2,574	83	18.9	—	—	—	37,667	14	2	76.0	36,930	—	8,164	30	51	67	8,215	97	21.8		—	—	18
2,088	58	18.4	2,247	73	19.7	—	—	—	35,609	75	3	13.0	36,678	—	10,081	95	—	—	10,081	95	35.3		—	—	19
761	80	15.3	952	88	19.1	—	—	—	14,134	02	2	84.1	14,870	—	3,452	15	—	—	3,452	15	24.4		—	—	20
2,780	87	14.2	2,737	36	14.0	13,920	—	71.0	59,820	78	3	05.0	61,620	—	11,688	75	207	70	11,896	45	19.9		2	34.0	21
1,299	10	19.1	1,345	62	19.8	1,050	—	15.4	19,012	18	2	79.8	16,440	—	6,589	35	109	20	6,698	55	35.3		2	64.4	22
999	45	12.0	1,899	39	23.0	—	—	—	24,921	10	3	03.0	27,410	—	3,626	85	28	01	3,654	86	14.7		—	—	23
2,856	97	79.0	1,679	11	46.4	—	—	—	19,363	97	5	60.1	19,320	—	2,661	65	—	—	2,661	65	13.1		—	—	24
29,133	91	23.7	25,311	92	20.6	26,636	66	21.7	413,146	82	3	37.6	404,061	—	88,025	35	403	85	88,429	20	21.3		3	16.2	

		Sairasvuoteitten lukumäärä.	Hoidettujen luku.	Hoitopäivät.	Palkkaus ja palkansaajain ruoka.			Ruuanpito sairaille.			Lääkkeet ja sideaineet.			Polttopuut ja valaistus.		
					Kokonais-menot.		Päivää kohti.	Kokonais-menot.		Päivää kohti.	Kokonais-menot.		Päivää kohti.	Kokonais-menot.		Päivää kohti.
					Smk.	p:iä	p:iä	Smk.	p:iä	p:iä	Smk.	p:iä	p:iä	Smk.	p:iä	p:iä
	Mielisairaalat:															
25	Lapinlahden keskuslaitos	130	174	48,244	55,837	11	116.0	55,076	29	114.0	4,168	60	9.0	26,586	15	55.0
26	Niuvanniemen »	330	418	120,419	84,775	19	70.6	116,429	91	96.7	4,777	94	3.9	27,407	95	22.8
27	Pitkäniemen »	480	637	181,150	137,858	72	76.1	164,567	25	90.8	8,568	37	4.7	80,091	15	44.2
28	Seilin turvalaitos	52	53	18,755	10,650	37	56.8	14,320	—	76.3	99	15	0.5	3,883	—	20.7
29	Käkisalmen turvalaitos	180	172	58,310	41,745	80	71.6	42,720	09	73.3	1,224	25	2.1	13,953	17	24.0
30	Elätteelle annetut mielisairaat	—	15	5,109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä	1,172	1,469	431,987	330,867	19	76.5	393,113	54	91.0	18,838	31	4.3	151,921	42	35.1
	Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.															
31	Helsingissä	105	969	32,438	26,777	58	82.5	31,059	36	95.7	8,029	60	24.7	7,600	26	23.4
32	Viipurissa I	20	193	5,694	5,500	—	96.6	6,136	40	107.8	1,320	95	23.3	803	31	14.1
33	» II	20	179	4,898	4,752	17	97.0	5,308	43	108.4	1,230	12	25.1	807	49	16.5
34	» III	30	84	2,795	2,521	50	90.2	2,731	10	97.7	295	96	10.6	212	18	7.6
35	Sortavalassa I	40	272	12,877	7,829	50	60.8	12,996	95	100.9	2,999	82	23.3	1,799	68	14.0
36	» II	20	188	6,888	5,919	—	85.9	6,311	98	91.6	1,499	70	21.7	839	96	12.2
37	Savonlinnassa.....	10	59	2,625	2,730	—	104.0	3,072	60	117.0	205	95	7.8	480	—	18.2
38	Kuopiossa	30	136	7,621	4,124	—	56.7	8,977	92	117.8	1,706	08	23.0	1,556	05	20.4
39	Tohmajärvellä	30	136	4,197	3,380	—	80.5	3,117	20	74.0	1,026	70	24.0	1,163	94	27.7
40	Oulussa.....	35	252	8,527	3,916	50	45.9	5,772	53	67.6	1,029	70	12.1	1,569	90	18.4
41	Torniossa.....	10	82	2,092	2,471	40	118.0	1,882	80	90.0	280	05	13.0	381	65	18.0
	Yhteensä	350	2,550	90,652	69,921	65	77.1	87,367	27	96.3	19,624	63	21.6	17,214	42	18.9
42	Leprasairaala Orihvedellä	45	41	10,816	9,717	88	89.8	9.386	64	86.7	3,617	24	33.0	2,495	06	23.0
	Koko maassa	**3,479**	**25,974**	**1,080,709**	**1,009,991**	**52**	**93.4**	**1,089,541**	**68**	**100.7**	**340,029**	**15**	**31.4**	**454,808**	**95**	**42.0**

Tarvekalujen kunnossapito.			Sekalaisia menoja.			Huoneuston vuokra.			Yhteensä menot.				Vuosimääräraha.		Ylöskanto tulot.								Muistutuksia.		
Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.				Sairasvuodemaksuja.		Muita sairashuoneelle lankeavia tuloja.		Yhteensä.		Prosentissa menojen kokonaissummasta.		Jos vuokra vedetään pois ovat kokonaismenot päivää kohti.		
Smk.	pää	pää	Smk.	pää	pää	Smk.	pää	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	%		Smk.	pää	
17,698	—	37.0	11,854	56	24.5	—	—	—	171,220	71	3	54.9	152,448	—	49,338	75	—	—	49,338	75	28.7		—	—	25
31,377	94	26.0	9,930	14	8.2	—	—	—	274,699	07	2	28.0	269,091	—	129,347	78	—	—	129,347	78	47.2		—	—	26
44,656	15	24.6	29,668	02	16.3	1,307	29	0.6	466,716	95	2	58.0	433,628	—	194,533	80	—	—	194,533	80	42.1		2	57.4	27
4,483	38	23.9	1,835	24	9.8	—	—	—	35,271	14	1	88.0	41,756	—	16,732	10	500	79	17,232	89	48.8		—	—	28
11,917	44	20.5	4,462	66	7.6	—	—	—	116,023	41	1	99.0	122,405	50	43,423	05	166	61	43,589	66	39.6		—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,041	47	1	37.8	15,000	—	4,660	70	750	—	5,410	70	76.0		—	—	30
110,132	91	25.5	57,750	62	13.3	1,307	29	0.6	1,070,972	75	2	47.8	1,034,328	50	438,036	18	1,417	40	439,453	58	41.0		2	47.2	
5,471	03	16.8	4,860	14	15.5	7,200	—	22.2	90,997	97	2	81.7	99,804	—	—	—	—	—	—	—	—		2	59.5	31
1,914	18	33.6	2,078	51	36.5	2,200	—	38.6	19,953	35	3	50.4	20,050	—	524	40	—	—	524	40	2.6		3	11.8	32
1,756	09	35.9	1,699	98	34.2	1,800	—	36.7	17,354	28	3	54.5	19,670	—	540	20	—	—	540	20	3.1		3	17.8	33
1,964	90	70.3	700	46	25.1	—	—	—	8,426	10	3	1.5	22,565	—	269	10	—	—	269	10	3.2		—	—	34
3,559	18	30.7	3,393	48	26.3	6,000	—	46.6	38,578	48	3	0.3	34,687	—	1,885	—	—	—	1,885	—	4.8		2	56.4	35
1,249	19	18.1	959	79	13.9	2,880	—	41.8	19,659	62	2	85.0	19,661	—	72	80	—	—	72	80	0.4		2	43.2	36
125	65	4.7	545	05	20.7	960	—	36.6	8,119	25	3	09.0	10,427	—	209	30	—	—	209	30	2.5		2	72.4	37
967	81	12.7	2,568	89	33.7	—	—	—	19,900	75	2	61.1	16,000	—	1,214	80	—	—	1,314	80	6.6		—	—	38
726	43	17.0	453	55	10.7	1,000	—	23.7	10,867	82	2	58.0	14,070	—	231	40	—	—	231	40	2.1		2	34.3	39
679	89	7.9	1,548	49	18.1	3,800	—	44.5	18,317	01	2	14.8	22,087	50	745	65	24	—	769	65	4.2		1	70.3	40
299	70	14.0	250	10	12.0	1,000	—	48.0	6,565	70	3	14.0	9,372	—	244	40	—	—	244	40	3.7		2	66.0	41
18,714	05	20.6	19,058	44	21.0	26,840	—	29.6	258,740	33	2	86.2	298,393	50	6,037	05	24	—	6,061	05	2.3		2	16.7	
1,696	86	15.7	1,833	48	16.8	—	—	—	28,747	16	2	65.0	37,290	—	—		—	—	—	—	—		—	—	42
251,952	**54**	**23.3**	**229,814**	**66**	**21.2**	**68,759**	**95**	**6.3**	**3,452,047**	**31**	**3**	**19.4**	**3,500,913**	**50**	**848,487**	**76**	**7,766**	**40**	**856,254**	**16**	**24.8**		**3**	**13.1**	

Taulu osoittava lihan, läskin, voin, maidon ja kerman keskimääräisen kulutuksen päivää ja henkilöä kohti vuonna 1910.

	Liha ja läski.	Voi.	Kerma.	Koko maito.	Kuoritt. maito.	
	gr.	gr.	gr.	gr.	gr.	
Helsinki, yleinen sairashuone.						
» Vanha ja uusi klinikka	212	54	44	611	926	
» Kirurginen sairashuone	202	70	44	723	526	
» Lapsenpäästölaitos	323	60	40	400	1,025	
» Lapsisairashuone.....	135	52	48	990	430	
Yleiset läänin sairashuoneet.						
Turussa.....	264	31	23	940	510	Uusi ruokajärjestelmä käytännössä.
Hämeenlinnassa.....	141	40	22	470	590	» » »
Viipurissa.....	271	67	41	477	775	
Mikkelissä.....	333	47	—	709	600	
Kuopiossa.....	270	80	—	1,045	80	
Vaasassa	228	37	—	620	1,180	
Oulussa.....	293	49	—	1,574	—	» » »
Yleiset sairashuoneet.						
Loviisassa.....	90	48	—	800	1,045	
Porissa	111	48	—	1,665	63	
Sortavalassa.....	212	42	—	1,680	—	» » »
Savonlinnassa	170	44	—	610	530	» » »
Joensuussa	147	82	—	1,380	—	
Nurmeksessa	160	33	—	1,256	—	
Jyväskylässä	296	27	—	920	330	» » »
Torniossa	180	61	—	754	680	
Rovaniemellä	109	49	—	1,440	—	

Taulu V.

Sairashuoneitten lasarettiosastoilla vuonna 1910 hoidetut taudit.

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																						
		Uloskirjoitettuja.																												
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Torneo.	Kajaani.	Rovaniemi.
I. Muodostumis ja synnynnäisiä tauteja.																														
Cephalocele	4	2	—	—	2	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hydrocephalus	9	—	1	4	1	3	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Spina bifida	8	3	—	—	2	1	2	4	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Labium leporinum	16	13	1	—	1	1	—	8	1	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Palatoschisis	20	14	3	—	1	—	2	10	8	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cryptorchismus	8	8	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis	6	6	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Hypospadia	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epispadia	4	2	—	—	1	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ectopia vesicae urinariae	7	3	1	—	2	—	1	4	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia vaginae	2	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Defectus »	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia vulvae	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ani	7	5	—	1	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Urethra triplex	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Megacolon congen.	3	—	—	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia coli	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pseudohermaphrodit	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gynaecomastia	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio femoris congenita	7	5	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
Pes varus vel eqvino-varus	15	7	5	—	1	—	2	10	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Deformatio extremitatum	4	3	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Digiti supernumerar	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» hypernumerar	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Fistula congenita colli	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synechia auricul. ext.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Deformatio nasi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Atresia meatus nasi	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naevus vasculosus	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dystopia renis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.																										
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
II. Konstitutionellisia ja vanhuuden tauteja.																												
Rachitis	7	1	3	1	1	—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteomalacia	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	20	13	3	—	2	—	2	3	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Anaemia	51	23	18	—	3	3	4	10	—	3	10	4	3	1	—	3	2	1	—	1	—	9	—	1	—	—	—	3
» perniciosa	41	10	16	3	—	10	2	12	1	—	20	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	2	—	1	1	
» splenica	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chlorosis	9	5	3	—	—	—	1	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Leuchaemia	8	—	1	4	—	3	—	5	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pseudoleuchaemia	3	—	—	2	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus Werlhofii; Purpura	7	2	—	—	—	5	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Haemophilia	7	1	2	—	—	4	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	35	3	6	5	2	11	8	25	—	4	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
» insipidus	5	—	—	4	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diathesis urica	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marasmus senilis	4	—	1	1	1	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangraena » et spontanea	33	18	4	3	1	5	2	8	7	—	—	—	1	7	1	—	—	1	2	—	—	—	1	5	—	—	—	—
Pedatrophia	3	1	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Adipositas dolorosa	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debilitas vagin. e causa part praemat.	6	1	—	—	—	4	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Akuuttisia infektsioni tauteja.																												
Rheumatismus articulorum acut.	74	49	20	—	—	—	5	30	5	—	19	6	—	—	—	3	4	—	2	1	2	—	1	—	1	—	—	
Rheumatismus musculorum acut.	3	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Purpura rheumatica	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Variola	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	11	2	—	1	1	2	5	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Scarlatina	11	6	—	—	2	—	3	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diphtheria	16	14	—	—	—	1	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis crouposa	24	20	—	—	—	4	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																								
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
		Terveitä ja toipuvia	Paremmaksi tulleita	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																										
Febris intermittens	8	6	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—					
» remittens	6	6	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—					
» catarrh. herpetic.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—					
Febricula	9	6	—	—	1	—	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Typhus abdominalis	52	35	—	1	5	10	1	16	1	2	8	5	1	1	—	2	2	1	2	—	3	2	1	3	1	1					
Paratyphus	5	5	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Dysenteria	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—					
Parotitis epidemica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» suppur.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—					
Influenza	22	19	1	—	—	—	2	8	1	—	—	—	—	—	—	7	1	1	—	—	1	—	—	3	—	—					
Pertussis	4	2	1	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Erysipelas	49	40	—	—	1	4	4	21	—	3	2	6	1	6	1	—	1	—	—	—	2	1	—	1	1	2	1				
Septicaemia, pyaemia	50	4	2	6	4	31	3	20	1	6	1	5	4	1	—	1	2	—	—	—	—	1	—	1	3	3	1				
Septicopyaemia puerperalis	14	5	—	1	—	6	2	4	—	1	1	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	2	—	1	—				
Meningitis cerebrospinalis epidemica	5	1	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1				
Tetanus	7	2	1	2	—	2	—	5	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Anthrax	5	5	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Arthritis gonorrhoica	6	1	3	—	1	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
IV. Kroonillisia infektioni tauteja.																															
Tuberculosis pulmonum	187	3	78	43	12	31	20	105	16	—	14	6	3	6	1	7	6	1	3	—	—	5	2	3	3	—	6				
» » et laryngis	10	—	1	3	—	5	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tuberculosis pulmonum et meningum	2	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tuberculosis pulmonum et pleurae serosae	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tuberculosis pulmonum et pleurae haemorrhagicae	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tuberculosis pulmonum et peritonei	2	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tuberculosis pulmonum et intestinorum	8	—	—	2	—	6	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tuberculosis pulmon. et renis	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
Tuberculosis pulmonum Pyopneumothor	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haemoptoe. Tub. pulmonum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis laryngis	11	—	7	1	1	1	1	6	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» cerebri et meningum	14	—	—	2	—	12	—	8	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—
» cerebral.	3	—	2	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» lingvae	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossium et articulation.	512	264	102	28	14	19	85	90	112	15	49	1	3	60	59	2	10	—	13	28	10	4	9	25	7	15	—
» cutis	19	11	2	2	—	1	3	2	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—	—	—	1	—	—	3
» glandul. lymphatic.	282	251	13	1	5	4	8	38	55	17	30	4	10	37	26	2	5	—	3	23	4	9	4	3	2	4	6
» miliaris acuta, universal.	4	—	—	1	—	2	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» pleurae serosa	5	1	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» » purulenta	14	2	5	4	—	1	2	3	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	4	—	—
» peritonei	58	10	27	6	5	9	1	11	3	—	10	—	1	7	10	—	—	—	3	3	5	—	1	2	1	—	1
» intestinorum	18	2	2	6	3	4	1	4	2	—	5	3	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—
» renis et vesicae urinar.	41	8	9	7	11	—	6	24	3	—	1	—	—	6	1	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	1	—
» apparatus genital.	22	12	1	2	3	1	3	8	1	—	6	—	—	3	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
» regionum variarum	33	15	8	2	—	6	2	2	7	—	5	1	3	2	—	—	—	—	4	2	1	5	1	—	—	—	—
Meningitis tubercul.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spondylitis tub. Absc. congest.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lupus	36	25	4	1	2	—	4	10	4	—	5	—	5	—	3	—	2	—	—	1	1	—	—	5	—	—	—
Lepra	4	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Actinomycosis	16	11	1	1	—	1	2	6	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—
» maxillae infer., colli	3	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	2	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spina ventosa	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Venerisia tauteja.																											
Urethritis gonorrhoica	4	2	—	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syphilis hereditaria	2	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																									
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.						
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																											
Syphilis acqvisita recens.....	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
» » recidiva....	10	4	3	1	—	—	2	7	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—						
» tertiaria.....	4	—	1	1	—	1	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Osteomyelitis ossis pubis specifica	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
VI. Myrkytyksiä.																																	
Alcoholismus acutus.....	13	8	1	2	—	2	—	8	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1						
» chronicus	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Morphinismus	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Intoxicatio e acidis et alkaliis	6	4	—	—	—	2	—	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Coma post intoxicationem spirit. denaturati	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Gangraena e acid. carbol.	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Morsus serpentis	9	9	—	—	—	—	—	5	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
» apis.....	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
VII. Mielitauteja.																																	
Idiotia.....	5	—	—	5	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—						
Imbecillitas	2	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Psychosis	3	1	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
» alkoholica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Amentia seu psychosis ex infectione	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Dementia praecox seu primar.	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1						
Paranoia	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Insania manico-depressiva	16	4	1	6	—	1	4	1	—	—	—	—	—	1	13	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—						
» hysterica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—						
Melancholia agitata	4	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—						
Dementia senilis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
» paralytica	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.																								
VIII. Erityisten elinten tauteja.																															
1. Hermoston tauteja.																															
a) Aivo-, selkäydin- ja niiden kalvojen tauteja.																															
Haemorrhagia cerebri et meningum. Hemiplegia	56	7	22	9	—	14	4	17	3	2	12	3	4	1	—	3	3	1	2	—	—	2	—	—	—	2	1				
Abscessus cerebri	8	4	—	—	—	2	2	3	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
Encephalitis	5	—	2	1	—	1	1	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Encephalopathia chronica	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Meningitis cerebralis	20	2	—	5	1	12	—	13	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—				
Lues »	7	—	3	2	—	2	—	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» cerebrospinalis	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Abscessus epiduralis	9	7	—	—	—	—	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hydrocephalus acqvisitus	5	—	1	3	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tumor cerebri	15	—	1	8	1	3	2	13	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » s. cerebelli	5	—	—	1	1	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Emollitio cerebri	2	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Arteriosclerosis cerebri	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	•	—	—	—				
Apoplexia » levis.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
Myelitis et meningitis spinalis	11	—	4	3	—	2	2	5	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—				
Sclerosis amyotroph. lateral.	5	—	—	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» multiplex	3	—	—	2	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tabes dorsalis	22	—	9	9	1	—	3	18	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—				
Poliomyelitis anterior. acuta	12	1	4	1	1	—	5	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—				
Tumor medullae spinalis	4	—	—	2	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Lues » »	5	1	2	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paralysis spinalis spastica	8	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Atrophia musculor. progressiva	5	—	—	2	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Nervositas	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paraplegia spastica	4	—	2	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Haemiplegia » infant.	3	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paralysia post dipht.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
b) Perifeeristen hermojen tauteja.																															
Neuritis	12	4	6	2	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
Polyneuritis	3	1	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																								
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.						
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																										
Neuralgia trigemini	12	9	1	—	—	1	1	5	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—					
» ischiadica	41	24	12	2	1	—	2	5	3	1	10	6	—	2	1	—	2	1	—	1	—	2	1	—	—	5	1					
» variae	6	2	4	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—					
Cephalalgia	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Paralysis facialis	12	4	3	3	1	—	1	8	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» radialis	3	2	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» ulnaris	3	2	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» n. peronei	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» » axill.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1					
Paresia ped. sin.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» extremit. infer.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» » super.	2	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» » inf. post. traum. medull. spinalis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Paresia p. poliomyelit.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Paraplegia spastic. extr. inf.	3	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Paresia musc. palati mollis et laryngis post diphter.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Dolores post panarit.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—					
c) Tauteja ilman määrättyä lokalisatsionia.																																
Epilepsia	54	3	26	18	1	1	5	24	6	—	4	—	2	1	—	—	2	—	—	14	—	—	—	1	—	—	—					
» Jacksonii	2	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» corticalis	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» traumatica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Eclampsia	9	3	1	1	1	2	1	5	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—					
» gravid.	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—					
Chorea	19	10	4	1	1	—	3	7	2	2	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	2	1	—	—	1	—					
Hemichorea	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—					
Hysteria	65	5	42	9	4	—	5	23	2	3	2	11	2	6	—	5	3	—	—	1	1	—	1	2	—	1	2					
Neurasthenia	184	24	124	15	11	—	10	57	5	14	54	16	1	5	—	2	7	—	—	—	1	6	4	4	1	6	1					
Hypochondria	5	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—					
Neurosis traumatica	3	—	—	—	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Psychoneurosis	8	—	2	5	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Paralysis agitans	4	—	1	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1					
Incontinentia alvi	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
Tetania	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Delirium tremens	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Vasomotoris-trofisia neuroseja.																											
Morbus Basedowii	25	13	4	1	—	7	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	1	—	—	—
Myxoedema	3	—	2	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acromegalia	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verenkiertoelinten tauteja.																											
Pericarditis	3	2	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endocarditis	16	2	8	2	1	3	—	10	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Myocarditis	38	—	25	2	1	9	1	13	—	—	6	6	—	—	—	—	1	—	—	1	4	4	1	—	2	—	—
» et vitium org. cordis	7	—	5	1	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cor adiposum	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hypertrophia idiopathica cordis	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vitium organicum cordis	112	4	60	11	4	25	8	39	5	2	31	6	4	1	—	9	2	—	—	—	1	—	6	1	—	5	—
Myodegeneratio cordis et arteriosclerosis	4	—	1	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arteriosclerosis	32	—	20	2	1	4	5	8	—	3	4	15	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» et myocarditis	18	—	8	2	—	8	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endarteritis obliterans	15	7	1	—	1	3	3	—	—	5	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—
Arrosio arteriae carotis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aneurysma aortae	8	—	2	4	—	1	1	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» carot. d.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» aliarum arteriar.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» arterio-venosum	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varix	16	13	2	—	—	—	1	2	5	—	1	—	—	5	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Venectasiae haemorrhoidales	63	55	1	1	3	—	3	9	13	—	10	—	4	5	6	—	4	—	2	3	1	2	1	1	1	1	—
Thrombosis, Embolia	10	5	1	1	—	2	1	6	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Phlebitis	16	11	—	1	—	2	2	10	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
3. Lymfatiehyeiden tauteja.																											
Lymphangitis	29	26	1	—	—	—	2	2	1	1	2	—	2	—	3	—	—	—	—	13	1	—	—	1	1	—	2
Lymphadenitis	26	19	3	1	—	—	3	4	2	—	7	—	4	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	2	—	2

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.																										
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
4. Hengityselinten tauteja.																												
Morbi cavitatis nasalis	58	53	3	1	—	—	1	48	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	6	—	—	—
Empyema cavitatum accessor. nasi	159	149	6	—	—	—	4	150	3	—	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Vegetationes adenoideae	24	24	—	—	—	—	—	9	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	7	—	—	—
Laryngotracheitis	15	9	4	1	—	—	1	6	—	—	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» crouposa	3	2	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis pseudocroupos.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis laryngis	7	3	1	2	—	—	1	4	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Oedema » , oedema glottidis	4	2	—	—	—	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula laryngis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchit. acuta	18	13	4	—	—	—	1	9	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
» chronica	34	3	29	1	—	1	—	5	—	—	17	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	6	—	—	1	—	1
» capillaris	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchiectasiae	8	1	4	2	—	—	1	4	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emphysema pulmonum	15	2	7	4	—	2	—	7	—	2	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Pleuritis serosa	108	82	16	2	1	1	6	22	4	7	27	4	5	—	11	2	2	2	—	8	—	1	4	3	2	1	3
» sicca	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Empyema	102	46	8	4	4	19	21	24	8	1	16	1	11	7	10	—	2	1	5	4	3	—	—	6	2	1	—
Pneumothorax	3	—	2	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyo-pneumothorax	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asthma bronchiale	3	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pneumonia crouposa	194	132	12	4	3	33	10	87	3	9	40	2	4	2	—	8	2	1	—	—	4	2	9	5	5	2	9
» chronica	6	3	2	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» splenica	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchopneumonia	44	14	3	9	1	16	1	29	1	—	1	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1
Pleuropneumonia	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangraena pulmonum	6	1	1	2	—	1	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infarcti »	3	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus »	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone reg. axillaris in cavitatum thorasis penetrans.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Ruoansulatuselinten tauteja.																												
Dens sapientiae retenta	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stomatitis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettajen lukumäärä.																						
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveiksi ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
Leukoplakia	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glossitis acuta, Abscess. lingvae	7	7	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypertrophia tonsillarum	8	8	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Angina tonsillaris	8	7	—	—	1	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» phlegmonosa	3	2	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» Ludovici	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Strictura oesophagi	20	4	7	3	1	—	5	6	7	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone oesophagi	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastritis acuta	15	15	—	—	—	—	—	1	1	1	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	5
» chronica	68	31	26	3	4	2	2	2	9	1	27	3	2	2	4	5	5	—	3	—	—	—	1	1	2	—	1
Achylia gastrica	23	4	16	1	1	—	1	3	1	—	15	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypersecretio acida	31	5	20	—	2	—	4	10	—	1	18	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia nervosa	59	12	30	8	7	—	2	29	—	2	13	2	6	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—
Ventriculus bilocularis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dilatatio ventriculi	22	5	10	1	2	2	2	—	7	—	1	—	7	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—
Ulcus »	116	52	36	6	4	7	11	34	28	1	15	—	8	9	—	2	3	—	8	1	—	2	—	2	—	3	—
» » perforans	17	11	—	—	—	4	2	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—
» duodeni	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sigmoiditis ulcerosa	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strictura pylori	33	19	5	4	3	2	—	19	—	—	3	1	1	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	1	—
Pylorospasmus	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastroptosis	6	4	1	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastritis, enteritis acuta	68	48	5	1	—	12	2	36	3	2	5	4	—	1	1	1	—	—	—	4	1	1	2	1	2	4
» » chronica	46	12	24	1	2	2	5	10	3	1	—	13	4	1	—	3	—	—	1	—	2	3	—	3	—	1	1
Colitis acuta	13	11	—	1	—	1	—	9	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chronica	5	2	3	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis »	39	22	7	5	1	3	1	34	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Obstipatio, Coprostasis	31	27	2	—	1	—	1	4	2	1	4	5	2	1	—	—	1	—	—	2	1	—	7	—	1	—	—
Dysenteria	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicitis acuta	529	440	11	2	11	30	35	126	62	14	56	11	35	28	41	5	8	—	51	18	12	4	2	20	16	16	4
» » c. peritonit. diffusa	8	4	—	—	1	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
» chronica	361	342	—	1	6	3	9	80	24	1	24	1	132	25	22	—	—	—	18	10	2	4	—	8	5	4	1
Abscessus subphrenicus	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pelvis	2	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis pylori	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Torneo.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
Stenosis intestini	10	2	1	3	2	2	—	2	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—
Occlusio intestinum. Volvulus. Invaginatio etc.	97	47	2	—	3	33	12	21	10	—	11	6	6	6	2	—	3	—	2	5	7	7	1	4	—	5	1
Volvulus intestin. ten.	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Coecum mobile	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atonia intestin.	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyperthrophia flex. sigmoid	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula stercoralis. Anus praeternatur	9	5	1	—	—	2	1	5	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus periappend. et pelvis	16	14	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicitis gangraenosa	2	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helminthiasis	121	112	7	1	—	—	1	4	1	—	84	2	1	—	1	2	1	—	—	—	3	7	8	4	1	—	2
» Balantidium coli	2	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Oxyuris	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hernia ingvinalis	949	898	—	2	23	6	20	119	79	39	136	16	141	70	68	1	19	—	51	64	21	29	—	32	8	47	9
» » incarcerata	102	85	—	1	2	9	5	14	9	3	11	4	13	6	8	—	1	—	9	4	1	5	5	3	—	5	1
» » bilat.	13	13	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » properitonealis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» cruralis	41	39	—	—	—	—	2	3	4	2	10	—	2	5	4	3	1	—	3	1	—	1	—	—	—	2	—
» » incarcerata	43	33	—	—	—	7	3	11	11	—	3	—	1	7	3	—	2	—	1	—	—	1	—	1	—	2	—
» » bilat.	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» umbilicalis	35	30	—	—	3	1	1	6	4	—	2	2	2	4	3	—	1	—	4	2	—	—	—	1	1	2	1
» » incarcerata	15	10	1	—	—	3	1	3	4	—	2	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» lineae albae	21	19	—	—	2	—	—	4	7	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
» ventralis	26	24	—	—	1	1	—	12	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis	168	75	6	13	3	54	17	58	5	—	39	9	17	—	7	2	3	1	2	4	5	1	1	1	1	8	4
» diffusa, Stenosis intestin	3	—	—	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » septica (streptococcus) post anginam tonsillar. streptococci	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» circumscripta pelvis	2	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strictura recti	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » et ani	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Fistula ani	21	18	1	—	1	—	1	7	6	—	3	—	—	2	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
Fissura ani	26	25	—	—	—	—	1	10	7	—	4	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—				
Prolapsus recti vel ani	7	6	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—				
Periproctitis	21	20	—	—	1	—	—	1	4	—	11	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
Icterus catarrhalis	16	12	2	—	—	—	2	7	2	1	1	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
» gravid	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Ascites	5	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—				
Cholelithiasis	18	11	1	1	1	2	2	13	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Cholecystitis	15	6	1	1	1	3	3	6	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hepatoptosis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Cirrhosis hepatis	7	—	3	1	—	2	1	—	1	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
» » hypertrophica	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—				
Lues »	3	1	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Abscessus »	3	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» retropharyngealis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» abdominis	5	4	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
Colica abdominalis	4	3	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula duct. choledoch.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» post abscess. urethr.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » operat.	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Noma	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
6. Virtsaelinten ja miesten siitinelinten tauteja.																															
Nephritis acuta	84	47	18	1	3	10	5	18	2	3	15	6	5	3	—	5	5	—	2	—	2	1	6	2	1	4	4				
» chronic. et degener. amyloid	125	3	73	15	2	27	5	36	2	5	47	1	7	6	—	2	2	1	2	—	—	7	3	2	2	—	—				
» chronic. pro temp. ac.	7	—	5	1	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» gravidarum	4	1	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—				
Pyelitis. Pyelonephritis	22	5	8	5	—	2	2	20	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Pyonephrosis	4	3	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Abscessus renis	5	4	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—				
» pararenalis	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Lithiasis renalis	17	12	3	—	2	—	—	12	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—				
Haematuria renalis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Ren mobilis	5	4	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hydronephrosis	7	3	—	1	2	—	1	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
		Uloskirjoitettuja.																								
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Albuminuria	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cystitis acuta	53	35	10	—	2	—	6	22	1	3	6	3	1	3	2	1	1	—	2	—	3	—	1	1	—	—	3
» chronica	43	12	25	1	3	—	2	6	3	—	11	5	—	6	4	—	—	—	2	1	1	2	—	1	—	1	—
Lithiasis vesicalis	5	3	1	—	—	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infiltratio urinae	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Incontinentia urin.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Tumor vesicae urinariae	2	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retentio urinae	4	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Bacteriuria	8	3	5	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enuresis	8	3	3	1	—	—	1	1	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Hypertrophia prostatae	92	13	51	7	2	12	7	17	17	8	14	5	5	3	7	2	2	—	—	—	5	1	—	3	—	3	—
Prostatitis ac. vel abscessus prostatae	10	3	5	—	2	—	—	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chronica	4	2	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epididymitis	11	11	—	—	—	—	—	4	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Orchitis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» luetica	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haematocele test.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Hydrocele	88	85	1	—	1	—	1	14	11	2	16	5	6	2	4	—	2	—	—	9	6	2	1	7	1	—	—
» bilat.	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varicocele	10	8	—	—	1	—	1	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spermatocele	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strictura urethrae	23	7	13	—	1	—	2	9	1	—	8	1	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Fistula »	3	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis ureteris	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Calculus »	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscess. periurethralis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Paraphimosis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis aqvisita	3	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Hypospadia »	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haematuria e causa ignota	9	3	3	—	2	—	1	3	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Haematoma scroti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubo ingvin.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
7. *Naisten siitinelinten tauteja.*																											
Bartholinitis	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Vaginitis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.																										
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Hyperthrophia colli uteri	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Stenosis oss. uteri extr.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia uteri cicatricialis.....	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endometritis. Metritis	335	279	42	1	6	—	7	80	1	6	66	10	40	16	23	—	8	2	1	28	7	16	3	11	4	6	7
Dysmenorrhoea	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menorrhagia.....	10	7	2	—	1	—	—	9	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parametritis. Perimetritis	92	50	33	—	—	1	8	21	3	1	38	1	7	3	3	2	4	—	1	2	2	—	—	—	—	—	4
Haematocêle retrouterina	4	4	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Flexio et versio uteri	11	7	2	1	1	—	—	5	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Retroflexio uteri.....	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » gravid. incarc.	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Descensus »	13	9	1	—	3	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus »	78	50	6	—	14	1	7	18	1	—	12	—	7	2	8	—	1	—	2	10	1	5	—	4	1	5	1
» vaginae	13	9	1	—	2	1	—	2	—	—	1	—	6	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Salpingitis. Oophoritis. Oophorosalpingitis	86	43	34	—	4	—	5	60	—	1	7	1	2	—	1	—	—	—	7	4	—	—	—	—	—	—	—
Pyosalpinx	8	5	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	1	3	
Pyovarium	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Pelveoperitonit.	14	8	4	—	2	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cellulitis pelvica	12	3	8	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mola hydatidosa.....	12	9	2	—	1	—	—	2	—	—	5	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—
Abortus.....	225	218	1	—	—	1	5	120	—	2	47	19	1	1	9	1	2	1	2	1	3	7	—	7	2	—	—
» disseminens.....	6	4	—	—	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anaemia post abortum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Reciduae » »	93	90	2	—	—	—	1	31	—	3	1	—	24	—	6	—	—	—	5	5	3	—	2	—	5	8	—
» » partum	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Graviditas.....	21	7	1	2	9	—	2	13	—	—	—	1	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
» extrauterina.....	67	45	—	—	19	—	3	44	—	—	4	—	4	1	1	1	1	—	3	3	—	2	—	2	—	1	—
» et menorrhagia	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyperemesis gravidar.....	6	6	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Retentio placentae	5	4	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ruptura perinei	10	8	—	1	—	—	1	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—
» uteri post part.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula urogenitalis	7	2	3	—	—	1	1	4	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» recto-vaginalis.....	4	—	—	—	4	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klimacterium incip.	4	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	24	22	2	—	—	—	—	3	3	1	2	—	1	—	4	1	—	—	—	2	1	—	—	4	2	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Torneo.	Kajaani.	Rovaniemi.				
		Terveitä ja toipuvia.	Parennuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																									
Hydramnion	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Phlegmasia alba dolens	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
8. Luiden ja lihasten tauteja.																															
Rheumatismus musculorum chronic.	18	6	10	—	—	—	2	1	—	—	—	3	10	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1				
Lumbago	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tendovaginitis	60	47	3	—	—	2	8	8	9	—	17	7	5	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	2				
» purulenta	3	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Bursitis. Hygroma	37	32	2	—	—	—	3	8	3	3	10	—	2	1	1	—	1	1	1	—	2	3	—	—	—	1	—				
Gonitis purulenta ac.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
Synovitis. Arthritis	99	62	16	4	1	2	14	15	9	5	14	6	12	1	1	2	—	1	2	13	—	7	—	5	3	3	—				
Coxitis	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2				
Mures articulares	4	4	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—				
Rheumatismus articulorum chronic.	51	7	33	5	—	—	6	19	4	3	13	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	3	3				
Arthritis deformans	12	—	5	5	1	—	1	6	—	3	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Arthropathia neuropathica	2	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Anchylosis	11	5	3	—	3	—	—	4	—	—	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
Contractura	21	13	5	—	2	—	1	6	3	—	—	2	6	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—				
Pseudoarthrosis	14	11	1	—	—	—	2	5	4	—	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Osteomyelitis, Ostitis. Periostitis ac.	296	203	22	6	1	7	57	30	44	4	55	26	12	6	22	4	9	—	8	18	10	7	1	31	2	4	3				
Necrosis	114	76	3	—	—	1	34	37	4	6	1	—	23	26	—	—	2	—	—	9	3	—	—	—	—	3	—				
Scoliosis	8	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Kyphosis	14	—	10	2	1	—	1	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	2				
Kyphoscoliosis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Coxa vara	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Crus recurvatum	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
Spondylitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» tub.	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» typhosa	2	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Pes egvino-varus aqvisit.	6	4	—	—	1	—	1	3	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» valgus	6	5	—	1	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » excavatus	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hallux valgus	3	1	1	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Gangraena digit.	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveiksi ja toipuvia.	Parannuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänyt.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Exostosis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torticollis	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Achillodynia	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Iho- ja ihonalaisia tauteja.																													
Eczema	84	66	11	2	—	—	5	2	21	8	3	3	1	5	2	1	9	—	2	—	4	11	2	4	1	2	3
Dermatitis acuta	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Erythema exsudativ. multifor.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nodosum	4	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Echtyma	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Urticaria	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prurigo	2	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pruritas cutaneus	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Psoriasis	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scabies	16	15	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	6	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—
Herpes zoster	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Furunculus	10	10	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1
Carbunculus	16	13	—	—	1	—	2	1	—	—	2	1	2	—	3	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—
Paranychia et phlegmone hallucis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abcessus. Phlegmone	381	327	14	2	2	7	29	56	42	34	52	22	17	17	33	8	6	2	10	13	5	12	1	40	3	2	6
Ulcus	82	67	7	—	1	1	6	5	13	5	2	9	—	11	7	4	5	—	1	2	—	1	—	8	1	5	3
» neuroparalyticus	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae regionum variarum	28	18	1	—	3	—	6	4	14	—	2	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—
Naevus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elephantiasis	3	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cicatrix vitiosa	4	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangraena	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alopaecia	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Ichtyosis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lichen ruber	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Lupus erythematosus	3	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panaritium digit.	8	8	—	—	—	—	—	1	3	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Unguis incarnatus	5	4	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphadenitis ing. acut.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
10. Silmätauteja.																											
Deformitates palpebrarum congenitales et aqvisitae	20	16	2	1	—	—	1	3	3	—	3	4	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Blepharitis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chalazion et hordeolum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ptosis	3	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis catarrhalis	16	14	2	—	—	—	—	—	—	—	1	4	4	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2
» phlyctaenulosa	65	47	13	—	1	—	4	2	3	—	9	3	1	3	19	—	2	—	—	—	—	3	1	6	10	3	—
» trachomatosa	114	59	36	6	2	—	11	39	2	2	10	8	8	3	11	—	4	—	1	—	4	6	3	9	—	4	—
» blenorrhagica	7	5	1	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Keratitis superficialis	8	6	1	—	—	—	1	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
» » dendritica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» phlyctaenulosa	60	38	21	1	—	—	—	28	1	3	2	2	2	3	—	1	3	—	—	—	2	11	—	—	—	1	1
» parenchymatosa	34	7	23	1	—	—	3	27	2	—	—	1	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus corneae	56	44	11	—	—	—	1	16	1	3	10	—	16	—	1	1	2	—	—	—	2	—	—	1	—	1	2
» serpens	123	90	14	15	2	—	2	30	2	4	6	20	22	—	7	1	5	—	2	—	3	—	2	11	—	8	—
Leucoma seu macula	24	9	8	4	1	—	2	6	—	—	5	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2
Staphyloma corneae	19	16	1	—	2	—	—	8	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Scleritis et episcleritis	4	3	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iritis et iridocyclitis	44	23	11	4	2	—	4	27	—	1	4	2	3	—	1	—	2	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—
Chorioiditis	4	—	—	3	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deformationes iridis et chorioideae, congenitales et aqvisitae	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Occlusio pupillae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ophtalmia sympatica	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glaucoma	47	20	13	10	2	—	2	31	2	—	4	—	8	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Cataracta senilis	109	87	11	7	—	—	4	60	—	—	9	1	17	—	—	—	1	—	1	10	2	—	—	5	—	2	1
» juvenalis	6	3	—	2	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» traumatica	27	15	7	3	—	—	2	18	—	—	4	1	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» secundaria	9	4	5	—	—	—	—	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio lentis	3	1	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retinitis et neuritis optica	7	—	1	5	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ablatio retinae	8	1	5	2	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fibrae medullares retinae	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atrophia nervi optici	7	—	1	6	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strabismus concomitans	44	35	3	3	—	—	3	35	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Phthisis bulbi	3	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Gouby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																									
Vulnus perfor. bulbi	17	13	3	—	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Panophthalmitis	30	21	3	2	1	—	3	4	6	—	1	—	9	—	4	—	2	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1			
Dacryocystitis	25	19	2	—	1	—	3	9	—	1	4	1	1	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—			
Amaurosis, tumor. cerebri	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—			
Nibil	3	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
11. Korvatauteja.																														
Otitis media suppurativa	128	104	13	—	3	—	8	103	1	—	5	1	1	—	4	—	1	1	—	—	5	1	—	1	1	3	—			
» » c. ostit. process. mastoid.	118	99	2	2	1	3	11	52	12	1	12	—	4	10	10	—	1	—	5	4	2	—	1	3	—	1	—			
» » catarrh.	8	8	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—			
» interna	13	6	3	4	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» externa	4	4	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
Cholesteatoma	43	38	1	—	—	1	3	35	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—			
Labyrinthitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—			
Atresia meat acust. ext.	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
IX. Kasvannaisia.																														
Carcinoma faciei vel ulcus rod.	48	36	3	3	4	—	2	11	3	1	2	2	10	1	5	—	1	—	2	6	1	2	—	1	—	—	—			
» labiorum	124	116	2	—	3	1	2	27	12	2	18	5	8	7	8	—	4	—	2	10	6	3	1	5	—	5	1			
» lingvae	11	5	—	1	4	1	—	3	3	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» tonsillae	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» maxillae	6	2	—	—	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» » superioris.	7	3	—	3	1	—	—	—	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—			
» » inferioris.	3	2	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» mandibulae	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» secund. glandular. lymp.	20	17	—	1	—	2	—	2	5	—	1	—	7	1	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—			
» mammae	41	31	2	2	3	2	1	14	7	—	2	1	4	3	1	—	1	—	4	2	—	—	—	1	1	—	—			
» laryngis	9	1	1	1	4	2	—	4	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—			
» pulmonis	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» oesophagi et cardiae	32	—	6	15	7	3	1	19	4	—	5	—	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—			
» ventriculi	201	14	44	62	34	41	6	83	24	—	27	6	13	14	4	—	2	2	2	4	5	2	1	7	1	2	2			
» intestini	12	2	2	2	3	2	1	2	—	—	1	3	1	—	1	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—			
» coeci et coli	14	4	1	4	1	4	—	7	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—			

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.																								
Carcinoma recti et ani.....	23	7	3	3	9	1	—	6	1	—	5	1	3	—	1	—	—	—	1	2	—	—	1	—	1	1	—				
» peritonei secundar.	11	1	—	3	4	3	—	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—					
» hepatis	10	—	1	7	1	1	—	1	1	—	—	1	3	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—					
» » , vesicæ felleæ	3	—	—	—	2	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» pancreat.	3	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—					
» renis	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» uteri	76	16	13	19	18	7	3	31	4	—	6	1	5	4	2	—	3	—	1	2	3	4	—	3	3	3	1				
» » et metastas...	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» ovarii	3	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—					
» » et periton. carcin.....	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» vaginae et vulvae..	11	4	3	2	2	—	—	5	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» vesicae urin.	6	—	1	—	2	2	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—					
» prostatae.....	6	—	—	3	3	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—					
» penis.....	6	4	—	—	2	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—					
» scroti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» residiv.....	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» cutan region. variar.	21	15	1	—	2	2	1	9	2	—	1	2	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—					
Sarcoma oss. cranii	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» orbitae.....	3	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—					
» maxillae	6	2	—	1	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» » superioris ..	4	1	1	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1					
» » inferioris ..	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» mandibulae.....	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» parotidis	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—					
» colli	4	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» sterni et costarum ..	2	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—					
» thoracis	5	1	—	2	1	1	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» mammae	3	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—					
» cutis region. variar...	4	1	—	1	2	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» glandul. lymph. variar.	9	8	—	—	—	—	1	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—					
» musculorum variar...	3	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» clavicul.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» oss. extremitatum ..	20	8	—	2	6	4	—	5	1	—	8	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—					
» pleurae et pulmonum	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» coeci	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» peritonei	8	2	1	3	—	1	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—					

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																			
		Uloskirjoitettuja.																									
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parannuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Golby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Sarcoma ventriculi	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» hepatis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» renis	4	1	—	2	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» testis	3	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» ovarii	5	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
» uteri	5	1	—	2	—	2	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
» pelvis	8	1	—	2	4	1	—	2	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Sarcomata dorsi et medullae spinalis	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorioepithelioma	3	3	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurosarcoma	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Epulis	4	4	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Adenoma et adenofibroma	12	11	—	—	1	—	—	—	6	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Fibroma, Fibroma mollusc.	16	15	—	—	—	—	1	4	2	—	7	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myoma et fibromyoma	116	64	5	1	35	8	3	66	3	—	15	1	9	3	3	—	—	—	8	1	2	1	—	1	2	—	1
Osteoma	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Enchondroma	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Lipoma	34	34	—	—	—	—	—	4	3	1	5	—	7	1	5	—	1	—	—	1	2	—	—	3	—	1	—
Angioma	21	18	—	—	—	1	2	7	4	—	1	—	1	1	2	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	1	—
Lymphangioma	4	3	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glioma	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Neuroma	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Atheroma	15	15	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	5	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	—
Kystoma ovarii	107	78	2	—	21	2	4	48	4	1	8	3	6	6	5	—	—	—	3	10	3	1	—	3	1	5	—
» dermoides	14	14	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	1	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—	2	—	—	—
» regionum. variar.	36	34	1	—	1	—	—	7	8	—	2	1	9	1	2	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	1	—
Papilloma	5	5	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vesicae urinariae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polypi narium	12	11	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	2	—	6	—	—	—
» uteri	21	19	1	—	1	—	—	4	—	—	7	—	7	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» recti vel ani	5	4	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Naevus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Keloides	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Struma	80	69	3	—	5	—	3	23	3	—	8	—	1	2	—	—	—	—	2	38	—	2	—	1	—	—	—
Tumores palpebrarum et conjunctiv.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nasopharyngeal.	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

| | Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä. | | | | | | | Hoidettujen lukumäärä. | | | | | | |

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																			
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
Vulnera incisa cordis	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » thoracis colli et reg. lumbalis penetr.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera incisa perinei. Ruptura intestin. et recti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera contusa	101	84	8	4	—	4	1	18	11	11	4	11	2	1	17	1	3	—	1	13	1	—	—	6	—	1	—
» lacerata	69	66	—	—	—	—	3	11	4	7	—	5	—	3	9	—	1	—	5	3	—	3	—	17	1	—	—
» sclopetaria	112	97	2	1	1	4	7	20	10	—	27	5	5	4	4	5	1	—	6	11	3	1	3	6	1	—	—
» » oculi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » parietis abdomin.	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » abdominis.																											
Perit. diffusa	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera sclopetaria perinei. Dilaceratio urethrae, vesicae urinariae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera morsa	6	4	1	—	—	1	—	2	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
» corneae et sclerae	6	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1
» penetr. oculi	27	22	5	—	—	—	—	—	5	6	6	1	—	1	1	—	—	—	2	—	—	1	—	3	—	1	—
» » laryngis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » articulationis	23	17	2	—	—	—	4	4	1	3	4	—	—	—	—	—	1	—	2	1	5	—	—	1	—	1	—
» » tracheae	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » thoracis	78	67	1	2	—	5	3	20	12	1	15	1	—	3	5	3	5	—	1	1	3	1	1	2	1	1	2
» » » , Emphysema cutis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » abdominis	28	11	—	—	—	13	4	7	4	—	6	—	—	2	2	1	2	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—
» » » in hepatis penetr.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » abdom. penetrantia ventriculi	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera penetr. abdom. in vesica fellea penetr.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera penetr. renis	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ani et recti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Distorsiones	8	7	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Luxatio ulnae et radii	15	14	1	—	—	—	—	4	1	—	3	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
» humeri	8	8	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.																			
Luxatio humeri inveterata	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» patellae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» pedis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» femoris	12	9	1	—	2	—	—	2	2	—	—	1	3	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» hallucis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» inveter. tarsometatars	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fractura simpl. cranii	11	8	—	—	—	1	2	4	1	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» » basis cranii ..	23	19	1	1	—	2	—	12	2	1	—	—	—	2	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» » proc. condyl. maxill. inf. ..	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» » vertebrae	11	4	2	—	—	5	—	5	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—
» » costae	29	26	—	—	1	1	1	6	3	1	5	—	1	—	3	3	1	—	2	2	—	1	—	1	—	—
» » claviculae	10	9	—	—	—	—	1	1	—	—	4	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» » humeri	42	37	2	—	—	—	3	9	2	7	9	1	1	—	3	—	1	—	2	—	1	1	3	1	1	—
» » radii	9	8	—	—	—	—	1	—	—	2	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
» » ulnae	4	3	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » radii et ulnae	11	9	—	1	—	—	1	4	3	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
» » oss. manus ..	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » pelvis	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
» » femoris	172	138	2	2	4	2	24	26	23	6	25	12	6	5	8	1	5	1	3	2	13	8	4	20	2	2
» » colli femoris..	2	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » patellae	10	7	—	—	—	1	2	3	—	—	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
» » tibiae	30	27	—	—	—	1	2	4	2	—	10	4	3	—	4	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—
» » fibulae	13	12	—	—	—	—	1	2	—	—	5	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» » tibiae et fibulae	75	69	2	—	—	—	4	9	5	4	21	4	—	—	7	2	—	—	6	6	1	3	1	1	2	3	—
» » malleoli externi	9	8	—	—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—
» » malleoli bilat.	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » interni	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » oss. pedis	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » scapulae	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» compl. cranii.....	37	29	—	—	—	6	2	7	3	—	11	2	3	1	—	—	1	—	2	1	3	—	—	3	—	—	—
» » maxill. superioris	4	4	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » maxill. inferioris	6	4	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—
» » mandibulae ..	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																			
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.																				
Fractura compl. humeri	4	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—
» » radii	3	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
» » » et ulnae	12	8	2	—	—	2	—	2	1	1	5	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» » oss. manus	24	20	1	—	—	—	3	—	2	1	12	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	1	1	2
» » femoris	8	4	—	—	—	—	4	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—
» patellae	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » tibiae	8	5	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » et fibulae	36	27	—	—	—	—	9	4	3	5	6	1	—	4	1	1	1	—	—	5	1	—	3	—	—	1
» » ossium pedis	11	9	—	—	—	—	2	1	—	2	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1
» deform. consolid.	6	6	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Amputatio traumatica	27	21	—	—	—	2	4	8	3	—	1	—	—	4	1	1	—	—	1	4	—	—	—	2	1	1	—
Combustio	73	44	3	2	—	10	14	14	6	7	7	4	2	1	4	5	—	—	—	5	4	—	1	7	—	2	4
Congelatio	11	11	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	1	—	2
Gangraena post traumam	8	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—	1	—	1	—	—	—
Ruptura medull. spinalis	2	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» intestinorum	9	2	—	—	—	7	—	3	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
» hepatis	4	3	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» lienis	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» renis	4	3	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vesicae urinariae	2	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» urethrae	13	11	—	—	—	—	2	5	—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
» tendin.	4	1	1	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » musc. qvadriceps	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Corpus alienum orbitae	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
» » bulbi	35	17	12	2	2	—	2	24	—	—	7	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » oculi	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» » corneae	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» » cerebri	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» » oesophagi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» » laryngis et tracheae	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » regionum variarum	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—
Defectus cutis	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Corrosio oesophagi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujenlukumäärä.																								
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																										
XI. Varia.																																
Convalescentia	42	34	1	1	4	—	2	32	3	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Simulatio	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Defatigatio	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In agone	2	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asthenia universalis	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herniophobia	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nihil	95	19	—	—	73	—	3	23	7	12	6	2	2	5	7	7	2	2	1	—	6	1	2	3	2	5	—				

Taulu VI.

Yhteenveto veneeristen osastojen ja ylimääräisten

		Hoidettujen potilaitten luku.			Syfilis.	
		Edelliseltä vuodelta jääneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Yhteensä.	Edelliseltä vuodelta jääneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.
1	Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	125	837	962	47	214
2	Gumtäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	59	910	969	10	78
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	21	198	219	6	53
4	Pori: » » » »	16	138	154	7	60
5	Godby: » » » »	—	—	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	23	219	242	6	66
7	Tampere: » » » »	24	125	149	10	36
8	Viipuri: » » » »	54	637	691	21	131
9	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № 1..	16	177	193	10	72
10	» » » » № 2..	19	160	179	12	70
11	» » » » № 3..	29	55	84	12	18
12	Sortavala: » » » № 1..	35	237	272	8	52
13	» » » » № 2..	27	161	188	7	60
14	Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	10	86	96	5	40
15	Savonlinna: » » » »	20	154	174	16	88
16	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	10	49	59	6	22
17	Kuopio: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	36	285	321	21	102
18	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	21	115	136	13	53
19	Joensuu: yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	16	102	118	3	16
20	Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	20	116	136	17	53
21	Nurmes: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	1	31	32	1	12
22	Mustasaari: » » » » ..	40	224	264	22	122
23	Jyväskylä: » » » » ..	17	117	134	10	70
24	Oulu: » » » » ..	29	265	294	13	154
25	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	31	221	252	20	140
26	Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	—	—	—	—	—
27	Tornio: » » » » ..	14	138	152	6	64
28	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	10	72	82	5	50
	Yhteensä	723	5,829	6,552	314	1,896

veneeristen sairashuoneitten sairaskirjoista vuonna 1910.

Ulcus molle.		Urethritis gonorrhoica.		Ihotautia y. m.		Hoidon seuraus.					Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä.	
Edelliseltä vuodelta jäänneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Edelliseltä vuodelta jäänneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Edelliseltä vuodelta jäänneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Terveeksi ja paremmaksi tulleet.	Parantumattomat ja hoitamattomat.	Kuolleet.	Seuraavaan vuoteen jäänneitä.	Yhteensä.		
9	50	39	202	30	371	840	12	3	107	962	36,661	1
6	19	43	805	—	8	872	9	—	88	969	32,438	2
1	5	13	108	1	32	193	8	1	17	219	5,902	3
—	6	7	63	2	9	136	1	2	15	154	4,636	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1	21	15	114	1	18	227	—	1	14	242	6,622	6
1	10	10	67	3	12	149	—	—	—	149	4,814	7
—	22	6	124	27	360	569	35	28	59	691	17,949	8
1	13	5	81	—	11	176	1	—	16	193	5,694	9
2	19	5	65	—	6	164	—	—	15	179	4,898	10
—	2	17	30	—	5	84	—	—	—	84	2,695	11
2	8	9	52	16	125	217	10	7	38	272	12,877	12
—	24	20	67	—	10	157	3	—	28	188	6,888	13
—	2	1	15	4	29	86	—	—	10	96	3,880	14
—	—	4	54	—	12	151	4	3	16	174	5,673	15
—	—	3	20	1	7	48	4	—	7	59	2,625	16
1	10	6	101	8	72	280	9	1	31	321	9,530	17
—	3	4	26	4	33	123	1	3	9	136	7,555	18
—	3	3	14	10	69	98	1	4	15	118	4,579	19
1	1	1	44	1	18	122	—	—	14	136	4,197	20
—	1	—	13	—	5	24	2	—	6	32	646	21
—	4	15	75	3	23	232	6	1	25	264	8,719	22
—	1	5	29	2	17	106	1	1	26	134	4,654	23
1	4	10	66	5	41	266	2	—	26	294	8,500	24
—	2	7	46	4	33	226	—	2	24	252	8,527	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	4	8	64	—	6	132	—	—	20	152	4,121	27
—	—	5	20	—	2	72	—	—	10	82	2,092	28
26	234	261	2,365	122	1,334	5,750	109	57	636	6,552	217,372	

Taulu VII.

Valtion sairashuoneissa vuonna 1910

		Edelliseltä vuodelta jääneet. Oireet.					Vuo-						
										10—15 vuotta.		15—20 vuotta.	
		Syphilis recens.	Syphilis secund. recidiv.	Syphilis tertiaria.	Syphilis hereditaria.	Yhteensä.	Alle ½ vuotta.	½—2 vuotta.	2—10 vuotta.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	25	11	9	2	47	6	—	7	—	1	10	15
2	Gumtäckt: Ylimääräinen veneer. sairash.	7	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	14
3	Turku: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	4	2	—	—	6	—	—	—	1	1	2	3
4	Pori: » » » »	4	—	3	—	7	1	3	1	—	1	3	1
5	Godby: » » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	3	3	—	—	6	1	—	6	—	—	7	4
7	Tampere: » » » »	7	2	1	—	10	—	2	3	—	—	2	2
8	Viipuri: » » » »	5	16	—	—	21	1	1	1	—	—	5	18
9	» Ylimäär. veneer. sairash. № I ..	7	2	1	—	10	—	—	—	—	—	9	—
10	» » » » № II ..	4	7	1	—	12	—	—	—	—	—	10	—
11	» » » » № III ..	5	7	—	—	12	—	—	—	—	—	3	—
12	Sortavala: » » » № I ..	—	6	1	1	8	1	—	1	—	1	4	2
13	» » » » № II ..	3	4	—	—	7	—	—	—	—	—	3	—
14	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	—	3	2	—	5	—	—	—	—	2	1	2
15	Savonlinna: » » » »	4	12	—	—	16	—	—	—	—	—	6	—
16	» Ylimäär. veneer. sairashuone	—	2	4	—	6	—	—	3	—	2	—	1
17	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	8	10	3	—	21	—	—	—	—	—	2	—
18	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	4	7	—	2	13	—	—	1	—	1	—	6
19	Joensuu: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—
20	Tohmajärvi: Ylimäär. veneer. sairashuone	13	1	3	—	17	—	—	—	—	—	2	—
21	Nurmes: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
22	Mustasaari: » » » »	13	7	2	—	22	—	6	2	—	—	4	9
23	Jyväskylä: » » » »	4	6	—	—	10	1	1	1	—	1	2	6
24	Oulu: » » » »	2	7	4	—	13	—	—	—	—	—	16	—
25	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	10	6	4	—	20	4	11	8	2	3	2	7
26	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Tornio: » » » »	—	—	6	—	6	2	2	—	—	—	2	1
28	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	2	—	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä	137	124	48	5	314	17	26	34	3	13	96	92

hoidetut syfiliittiset potilaat.

den kuluessa vastaan otetut.

20—30 vuotta.		30—50 vuotta.		Yli 50 vuotta.		Yhteensä.				Yhteensä hoidettuja.	Alkuoireet saatu.				Jälkioireet.		Syphilis hereditaria.	
Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Lapsia alle 10 vuotta.	Miehiä.	Naisia.	Vastaanotettujen yhteisluku.		Paritelemisen kautta.	Imettämisen kautta.	Muun kosketelun kautta.	Yhteensä.	Syphilis secund. recid.	Syphilis tertiaria.		
67	38	37	24	4	5	13	118	83	214	261	103	—	3	106	50	45	13	1
—	51	—	13	—	—	—	—	78	78	88	40	—	—	40	29	9	—	2
18	12	7	6	1	2	—	29	24	53	59	24	—	—	24	18	11	—	3
15	12	8	7	1	7	5	27	28	60	67	25	2	6	33	6	19	2	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
20	9	8	6	5	—	7	40	19	66	72	24	—	5	29	32	4	1	6
12	7	3	3	2	—	5	19	12	36	46	21	—	4	25	7	4	—	7
27	30	18	23	3	4	3	53	75	131	152	39	—	—	39	77	12	3	8
45	—	18	—	—	—	—	72	—	72	82	38	—	—	38	29	5	—	9
46	—	14	—	—	—	—	70	—	70	82	32	—	—	32	27	11	—	10
9	—	4	—	2	—	—	18	—	18	30	7	—	—	7	8	3	—	11
12	7	14	7	1	2	2	31	19	52	60	11	—	1	12	16	22	2	12
28	—	25	—	4	—	—	60	—	60	67	13	—	—	13	37	10	—	13
13	7	—	14	1	—	—	15	25	40	45	8	—	—	8	28	4	—	14
43	—	34	—	5	—	—	88	—	88	104	30	—	—	30	53	5	—	15
—	6	—	6	—	4	3	—	19	22	28	7	—	—	7	10	2	3	16
55	—	38	—	7	—	—	102	—	102	123	27	—	—	27	51	24	—	17
—	25	—	13	—	7	1	—	52	53	66	17	1	1	19	25	8	1	18
6	3	3	1	1	1	—	11	5	16	19	10	—	—	10	2	4	—	19
29	3	13	2	2	2	—	46	7	53	70	21	—	—	21	15	17	—	20
8	2	1	—	—	—	—	9	3	12	13	8	—	1	9	1	2	—	21
37	18	27	13	3	3	8	71	43	122	144	38	5	2	45	50	27	—	22
27	12	7	8	3	1	3	39	28	70	80	33	—	3	36	27	6	1	23
101	—	35	—	2	—	—	154	—	154	167	54	—	—	54	80	20	—	24
24	45	9	16	3	6	23	40	77	140	160	33	—	12	45	62	25	8	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
36	5	13	1	1	1	4	52	8	64	70	12	—	—	12	29	19	4	27
30	—	20	—	—	—	—	50	—	50	55	19	—	—	19	17	14	—	28
708	292	356	163	51	45	77	1,214	605	1,896	2,210	694	8	38	740	786	332	38	

Taulu VIII.

Hoidon tulos sekä syfiliittisten potilaitten keskimäärä valtion sairashuoneissa vuonna 1910.

		Vuoden kulussa hoidettujen luku.	Uloskirjoitettu.				Seuraavaan vuoteen jääneitä.	Hoitopäivien lukumäärä potilaitten vastaanottamisesta niitten uloskirjoittamiseen saakka.					
			Terveenä ja paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Yhteensä.		Uloskirjoitettujen potilaitten koko hoitopäivämäärä.	Keskimäärä.	Hoidettujen keskimäärä oireella:			
										Syphilis recens.	Syphilis secund. recidiv.	Syphilis tertiaria.	Syphilis hereditaria.
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	261	216	5	3	224	37	12,193	54.4	49.5	48.9	68.5	74.8
2	Gumtäckt: Ylimäär. veneerinen sairashuone	88	75	—	—	75	13	4,669	62.3	73.0	48.1	51.7	—
3	Turku: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	59	51	1	—	52	7	1,833	35.3	39.7	29.6	34.1	—
4	Pori: » » » »	67	55	1	2	58	9	2,264	39.0	42.5	17.8	42.5	4.5
5	Godby: » » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	72	67	—	—	67	5	2,871	42.8	50.9	36.7	25.3	72.0
7	Tampere: » » » »	46	46	—	—	46	—	2,182	47.4	52.8	31.3	41.8	—
8	Viipuri: » » » »	152	127	—	5	132	20	6,424	48.7	49.7	48.7	51.7	13.5
9	» Ylimäär. veneer. sairash. № I..	82	72	—	—	72	10	2,960	41.1	47.1	32.9	36.7	—
10	» » » » № II..	82	70	—	—	70	12	2,492	35.6	39.8	33.7	30.2	—
11	» » » » № III..	30	30	—	—	30	—	1,517	50.5	50.7	50.8	48.3	—
12	Sortavala: » » » № I..	60	44	3	2	49	11	3,187	65.0	53.3	86.4	46.3	93.3
13	» » » » № II..	67	51	—	—	51	16	2,946	57.8	65.1	54.0	65.7	—
14	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	45	36	—	—	36	9	1,905	52.9	47.0	54.1	63.0	—
15	Savonlinna: » » » »	104	87	3	2	92	12	4,348	47.2	52.3	42.9	64.8	—
16	» Ylimäär. veneer. sairashuone	28	23	1	—	24	4	1,881	78.4	52.5	94.9	77.2	83.0
17	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	123	103	2	—	105	18	4,421	42.1	49.4	35.6	46.2	—
18	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	66	61	—	1	62	4	4,307	69.5	70.3	53.5	58.3	254.3
19	Joensuu: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	19	14	—	—	14	5	872	62.2	54.2	54.0	76.8	—
20	Tohmajärvi: Ylimäär. veneer. sairashuone	70	62	—	—	62	8	2,769	49.9	49.7	38.2	41.2	—
21	Nurmes: Yleisen sairash. syfiliit. osasto	13	8	2	—	10	3	282	28.2	31.0	—	17.0	—
22	Mustasaari: » » » »	144	120	5	1	126	18	6,188	49.1	62.9	38.6	42.5	—
23	Jyväskylä: » » » »	80	59	1	1	61	19	3,049	49.9	72.9	34.7	29.4	2.0
24	Oulu: » » » »	167	145	1	—	146	21	5,710	39.1	42.4	38.7	33.2	—
25	» Ylimääräinen veneerin. sairashuone	160	145	—	1	146	14	6,778	46.4	44.7	42.1	59.5	44.0
26	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Tornio: » » » »	70	60	—	—	60	10	1,875	31.2	33.4	25.1	34.4	56.0
28	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	55	45	—	—	45	10	1,508	33.4	39.7	29.0	31.7	—
	Yhteensä	2,210	1,872	25	18	1,915	295	91,431	47.7	—	—	—	—

Taulu IX.

Yhteenveto yleisten synnytyslaitosten päiväkirjoista vuonna 1910.

		Äitejä.														Lapsia.				
		Hoidettuja.				Uloskirjoitettuja.												Uloskirjoitettuja.		
		Jäljelle jääneitä edelliseltä vuodelta.	Sisäänkirjoitettuja vuonna 1910.		Yhteensä.	Synnyttäneitä.				Pitkästymättömiä.	Kuolleita.	Yhteensä.	Jäljelle jääneitä seuraavaan vuoteen.	Hoitopäivien luku.	Hoitopäivien keskimäärä.	Kuolleita ennen synnytystä.	Kuolleita synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen.	Terveitä.	Kuolleita.	Yhteensä.
			Ensisynnyttäjiä.	Myöhemmin synnyttäjiä.		Terveitä.	Parantuvia.	Sairaita.	Yhteensä.											
Lapsenpäästölaitos	Helsingissä	51	1,061	1,705	2,817	2,575	8	8	2,591	144	14	2,749	68	17,526	6.2	32	37	2,356	102	2,458
»	Porvoossa	4	42	69	115	108	1	—	109	2	2	113	2	1,140	9.9	3	4	104	—	104
»	Hankoossa	2	25	118	145	144	—	—	144	—	—	144	1	1,188	8.2	3	1	139	—	139
»	Loviisassa	3	31	53	87	81	—	—	81	—	—	81	6	883	10.1	—	3	79	—	79
»	Turussa	14	318	491	823	798	1	4	803	—	5	808	15	6,525	7.9	24	13	782	6	788
Lapsenpäästöosasto	Porin yleis. sairaalassa	—	45	105	150	144	—	—	144	3	—	147	3	789	5.3	4	—	143	—	143
Lapsenpäästölaitos	Raumassa	1	32	62	95	91	—	—	91	1	1	93	2	921	9.7	3	4	87	—	87
»	Hämeenlinnassa	2	24	31	57	52	—	1	53	2	1	56	1	490	8.6	3	4	46	—	46
»	Tampereella	10	227	336	573	558	4	2	564	2	2	568	5	4,230	7.4	13	6	518	10	528
»	Lahdessa	2	74	97	173	166	—	—	166	5	—	171	2	1,558	9.0	2	1	134	—	134
»	Wiipurissa	9	226	222	457	435	—	7	442	—	5	447	10	4,261	9.3	30	17	403	7	410
»	Sortavalassa	1	32	65	98	93	—	1	94	3	—	97	1	898	9.2	10	8	79	—	79
»	Käkisalmessa	—	11	18	29	22	2	3	27	1	—	28	1	268	9.2	4	—	23	—	23
»	Kouvolassa	2	58	120	180	177	1	—	178	—	—	178	2	1,512	8.4	4	2	172	—	172
»	Lappeenrannassa	—	29	61	90	88	—	—	88	2	—	90	—	682	7.6	4	1	82	3	85
»	Haminassa	—	18	42	60	60	—	—	60	—	—	60	—	612	10.2	5	—	54	—	54
»	Terijoella	—	22	28	50	48	—	—	48	—	1	49	1	460	9.2	5	3	44	—	44
»	Mikkelissä	—	28	46	74	68	1	—	69	1	—	70	4	625	8.4	3	2	61	1	62
»	Heinolassa	2	23	40	65	60	—	—	60	2	—	62	3	607	9.3	2	1	60	—	60
»	Savonlinnassa [1]	—	3	6	9	9	—	—	9	—	—	9	—	63	7.0	—	1	9	—	9
»	Kuopiossa	2	64	79	145	138	—	—	138	3	1	142	3	1,490	10.3	11	4	127	—	127
»	Joensuussa	1	64	72	137	129	—	—	129	1	1	131	6	1,252	9.1	10	6	114	3	117
»	Nurmeksessa	3	14	36	53	46	5	1	52	—	—	52	1	503	9.5	3	5	46	—	46
»	Nikolainkaupungissa	5	72	95	172	164	—	5	169	—	—	169	3	1,500	8.7	4	3	165	—	165
»	Jyväskylässä	3	69	114	186	180	—	—	180	—	—	180	6	2,118	5.8	5	2	168	—	168
»	Pietarsaaressa	5	67	124	196	184	6	—	190	—	3	193	3	2,050	10.5	3	3	188	2	190
»	Uudessakaarlepyyssä	1	15	35	51	49	—	—	49	—	—	49	2	458	9.0	—	3	45	1	46
»	Oulussa	2	53	59	114	108	—	3	111	—	2	113	1	1,180	10.4	5	6	106	4	110
»	Kajaanissa	—	22	12	34	33	—	—	33	—	—	33	1	292	8.6	—	4	27	2	29
»	Torniossa	1	16	43	60	57	1	—	58	—	—	58	2	515	8.6	4	1	53	—	53
»	Rovaniemellä	—	25	39	64	52	—	1	53	10	—	63	1	589	9.2	—	—	53	3	56
	Yhteensä	126	2,810	4,423	7,359	6,917	30	36	6,983	182	38	7,203	156	57,185	7.8	199	145	6,467	144	6,611

[1]) Avattiin $^1/_{12}$ 1910.

III

Taulu X.

Taulu osottava kaikkien vuonna 1910 mielisairaslaitoksissa hoidettujen potilaitten lukumäärä.
Öfversigt öfver antalet vårdade å samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1910.

Hoitolaitos. Anstalt.	Sairasvuoteitten luku. Antal sjukplatser.	Vuodelta 1909 jääneitä. Kvarliggande från år 1909.			Vuonna 1910 vastaan otettuita. Intagna år 1910.			Hoidettujen kokonaisluku vuonna 1910. Summa vårdade år 1910.			Vuonna 1910 uloskirjoitettuja. Utskrifna år 1910.			Vuoteen 1911 jääneitä. Kvarliggande till år 1911.		
		M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt	130	70	60	130	27	17	44	97	77	174	26	17	43	71	60	131
Niuvanniemen keskuslaitos — Fagernäs centralanstalt	330	190	133	323	49	46	95	239	179	418	48	36	84	191	143	334
Pitkäniemen keskuslaitos — Pitkäniemi centralanstalt	480	260	220	480	105	46	151	365	266	631	88	42	130	277	224	501
Seilin turvalaitos — Sjählö asyl	52	9	56	65	—	3	3	9	59	68	—	3	3	9	56	65
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl	180	91	62	153	5	14	19	96	76	172	3	5	8	93	71	164
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanstalten i Åbo	47	—	—	—	47	36	83	47	36	83	26	12	38	21	24	45
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	20	11	9	20	14	9	23	25	18	43	25	18	43	—	—	—
Vastaanottolaitos Mikkelissä — Upptagningsanstalten i S:t Michel	12	6	6	12	13	10	23	19	16	35	13	10	23	6	6	12
Vastaanottolaitos Mustasaaressa — Upptagningsanstalten i Mustasaari	47	—	—	—	30	28	58	30	28	58	9	6	15	21	22	43
Vastaanottolaitos Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleåborg	20	10	10	20	10	5	15	20	15	35	10	5	15	10	10	20
Yhteensä — Summa	1,318	647	556	1,203	300	214	514	947	770	1,717	248	154	402	699	616	1,315

Taulu XII.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin vuonna 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän ja ijän.
Öfversigt öfver de i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1910 intagna jämte uppgift å deras ålder.

Tauti. — Sjukdom.	Hoitolaito — Anstalt.																				Vastaanotettujen kokonaisluku. Summa intagna.			Ikä vastaanotettaessa. Ålder vid intagningen.											
	Lapinlahti. Lappviken.		Lapinlahti. Fagernäs.		Niuvaniemi.		Pitkäniemi.		Seili. Själö.		Kexholm.		Käkisalmi.		Turku. Åbo.		Viipuri. Viborg.		Mikkeli. S:t Michel.		Mustasaari.		Oulu. Uleåborg.					Alle 21 v. Under 21 år.		21—30 v. 21—30 år		31—40 v. 31—40 år		41—50 v. 41—50 år		Yli 50 v. Öfver 50 år		Tuntematon. Obekant.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	16	15	39	44	82	40	—	3	5	14	42	33	14	9	11	10	25	28	10	5	244	201	445	22	18	100	60	67	63	26	32	29	28	—	—		
Tumor cerebri	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Dementia paralytica	2	—	4	—	15	4	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	25	4	29	—	—	2	—	7	2	11	2	5	—	—	—		
» post apoplexiam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
Insania epileptica	2	—	3	—	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	10	1	11	—	—	6	1	2	—	1	—	1	—	—	—		
» hyster. et. neurasth.	2	2	2	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	11	—	1	3	1	—	3	—	1	2	—	—	—		
Imbecillitas o. Idiotia	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	—	9	3	—	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—		
Debilitas	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Ei mielisairaita — Icke sinnessjuka	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2		
Yhteensä — Summa	27	17	49	46	105	46	—	3	5	14	47	36	14	9	13	10	30	28	10	5	300	214	514	25	19	113	62	81	68	40	35	39	28	2	2		

Taulu XI.

Taulu osottava vuonna 1910 mielisairaslaitoksiin hoidet-
Öfversigt öfver sjukdomsformerna hvilka förekommit bland

Hoitolaitos. Anstalt.	Insania simplex.																		Tumor cerebri.		
	Psychosis ex intoxicatio.			Melancholia.			Amentia.			Mania.			Paranoia.			Dementia.					
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt	1	—	1	—	—	—	—	1	1	6	9	15	1	—	1	8	5	13	1	—	1
Niuvanniemen keskuslaitos — Fagernäs centralanstalt	2	—	2	—	—	—	—	—	—	11	27	38	8	3	11	18	14	32	—	—	—
Pitkäniemen keskuslaitos — Pitkäniemi centralanstalt	2	—	2	—	—	—	2	—	2	22	12	34	—	—	—	56	28	84	—	—	—
Seilin turvalaitos — Sjählö asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	—	—
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	14	19	—	—	—
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanstalten i Åbo	—	—	—	1	4	5	—	—	—	19	17	36	3	—	3	19	12	31	—	—	—
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	—	—	—	5	—	5	—	—	—	5	8	13	—	—	—	4	1	5	—	—	—
Vastaanottolaitos Mikkelissä — Upptagningsanstalten i S:t Michel	—	—	—	5	5	10	—	—	—	3	5	8	—	—	—	3	—	3	—	—	—
Vastaanottol. Mustasaaressa — Upptagningsanst. i Mustasaari	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	8	10	6	5	11	16	15	31	—	—	—
Vastaanottol. Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleåborg	—	—	—	3	2	5	6	2	8	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—
Yhteensä — Summa	6	—	6	14	11	25	8	3	11	68	86	154	18	11	29	130	90	220	1	—	1

taviksi vastaanotettujen potilaitten sairauden muodot.
de år 1910 i anstalterna för sinnessjukas behandling intagna.

Dementia paralytica.			Dementia post apoplexiam.			Insania epileptica.			Insania hyster. et neurasthenic.			Imbecillitas			Debilitas.			Idiotia.			Ei mielisairaita. Icke sinnessjuka.			Yhteensä. Summa.		
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
2	—	2	—	—	—	2	—	2	2	2	4	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	27	17	44
4	—	4	—	—	—	3	—	3	2	2	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	49	46	95
15	4	19	—	—	—	2	—	2	1	2	3	3	—	3	—	—	—	2	—	2	—	—	—	105	46	151
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	14	19
1	—	1	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	47	36	83
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	9	23
2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	10	23
1	—	1	1	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	30	28	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	15
25	4	29	1	—	1	10	1	11	5	6	11	7	—	7	2	—	2	2	—	2	3	2	5	300	214	514

Taulu XIII.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin v. 1910 vastaanotettujen hoidokkaitten kotipaikan.
Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1910 intagnas boningsort.

Tauti. Sjukdom.	Yhteensä. Summa.			Kotipaikka. — Boningsort.																							
				Lääni. — Län.																		Ulkomaa. Utlandet.		Maalaiskunta. Landsort.		Kaupunki Stad.	
				Uudenmaan. Nylands.		Turun. Åbo.		Hämeen. Tavastehus.		Viipurin. Viborgs.		S:t Michels.		Mikkelin.		Kuopion. Kuopio.		Vaasan. Vasa.		Oulun. Uleåborgs.							
	M.	M.	Yht.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	244	201	445	20	23	57	42	26	18	41	24	16	18	22	26	42	36	20	14	—	—	201	158	43	43
Tumor cerebri	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Dementia paralytica	25	4	29	2	1	3	1	5	2	1	—	3	—	3	—	6	—	2	—	—	—	14	4	11	—
» post apoplexiam	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Insania epileptica	10	1	11	2	—	1	1	1	—	3	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	8	1	2	—
» hyster. et neurasth.	5	6	11	2	1	—	1	—	—	1	1	—	1	2	—	—	—	—	1	—	1	2	4	3	2
Imbecillitas et Idiotia	9	—	9	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	6	—	3	—
Debilitas	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—
Ei mielisairaita — Icke sinness.	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Yhteensä—Summa	298	212	510	29	25	63	45	35	20	46	25	19	19	31	26	52	36	23	15	—	1	235	167	63	45

Turun vastaanottolaitoksesta on poistettu 2 m. ja 2 n. vastaanotetut tutkittaviksi.

Taulu XIV.

Taulu osottava kaikista mielisairaslaitoksista vuonna 1910 uloskirjoitetut hoidokkaat.
Öfversigt öfver behandlingen af de från samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1910 utskrifna patienterna.

Tauti. Sjukdom.	Terveet. Friska.		Paremmaksi tulleet. Förbättrade.		Parantumattomat. Obotade.		Kuolleet. Döda.		Yhteensä. Summa.		Yhteensä. Summa.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	59	55	53	34	73	39	17	15	202	143	345
Tumor cerebri	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
Dementia paralytica	—	—	1	—	2	—	16	1	19	1	20
Psychosis post apoplexiam	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2
Residua » apoplexiam	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Insania epileptica	—	—	2	2	2	—	—	—	4	2	6
» hyster. et neurasth.	4	5	3	—	1	—	—	—	6	3	9
Imbecillitas, Idiotia, Deg. psych.	—	—	1	—	6	1	—	—	9	3	12
Debilitas	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	3
Yhteensä—Summa	64	60	61	36	87	40	34	17	246	153	399

Turun vastaanottolaitoksesta on poistettu 2 m. ja 1 n. vastaanotetut tutkittaviksi.

Taulu XVI.

Taulu osottava maassa 31 päivä Joulu-
Summarisk uppgift öfver sinnessjuka

Lääni. Län.	Mielisairaitten lukumäärä. Antal sinnessjuka.			Siviilisääty. — Civilstånd.																
				Naineita. Gifta.			Naimattomia. Ogifta.			Leskiä. Enklingar eller enkor.			Eronneita. Frånskilda.			Ei ilmoitettu. Ej uppgifvet.			Tuntematon. Okänd.	
	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.
Uudenmaan — Nylands	489	506	995	79	97	176	399	347	746	11	62	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	724	646	1,370	95	103	198	603	494	1,097	25	49	74	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Hämeen — Tavastehus	438	391	829	63	82	145	359	276	635	16	33	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viipurin — Wiborgs	596	463	1,059	101	96	197	469	299	768	17	54	71	—	1	1	9	13	22	—	—	—
Mikkelin — S:t Michels	299	244	573	38	46	84	253	211	464	8	17	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopion — Kuopio	445	402	847	79	64	143	347	312	659	18	26	44	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Vaasan — Vasa	878	790	1,668	174	115	289	653	600	1,253	51	75	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	557	436	993	66	85	151	467	313	780	24	38	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	4,426	3,908	8,334	695	688	1,383	3,550	2,852	6,402	170	354	524	—	1	1	11	13	24	—	—	—

kuuta 1910 löytyvät mielisairaat.
i landet den 31 December 1910.

Sairastuneita Insjuknade såsom						Hoidetaan — Vårdas inom											
Lapsena. Barn.			Vanhempana. Äldre.			Yleisissä mielisairaslaitoksissa. Allmänna sinnessjukhus.			Yksityisissä mielisairaslaitoksissa. Enskilda sinnessjukhus.			Vaivaistaloissa. Fattiggård.			Yksityisissä kodeissa. Enskildt hem.		
M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.
100	76	176	389	430	819	212	238	450	—	—	—	60	65	125	217	203	420
263	223	486	461	423	884	110	80	190	7	10	17	137	90	227	470	466	936
132	102	234	306	289	595	62	58	120	1	—	1	73	75	148	302	258	560
204	150	354	392	313	705	54	50	104	20	28	48	98	84	182	424	301	725
70	67	137	229	207	436	37	36	73	1	—	1	52	59	111	209	179	388
128	131	259	317	271	588	57	46	103	5	7	12	119	110	229	264	239	503
216	214	430	662	576	1,238	101	66	167	3	3	6	103	136	239	671	585	1,256
151	137	288	406	299	705	66	42	108	4	1	5	66	53	119	421	340	761
1,264	1,100	2,364	3,162	2,808	5,970	699	616	1,315	41	49	90	708	672	1,380	2,978	2,571	5,549

Taulu XV.

Taulu osottava kaikissa mielisairaslaitoksissa v. 1910 parantuneet hoidokkaat.
Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1910 tillfrisknade.

Tauti. Sjukdom.	Hoitolaitos. Sjukhus.										Summa tillfrisknade.			Parantuneitten kokonaisluku.			Ikä. Ålder.												Oloaika hoitolaitoksessa. Vistelsetid inom anstalten.												Taudin kestävyys alusta alkaen. Sjukdomens bestånd från dess uppkomst.																	
	Lappvikens.		Lapinlahti.		Fagervik.		Nivanniemi.		Kexholm.		Kårkisalmi.		Uppfostringsanstalterna.				Alle 21 v. Under 21 år.		21—30 v. 21—30 år.		31—40 v. 31—40 år.		41—50 v. 41—50 år.		Yli 50 v. Öfver 50 år.		Under 3 månader.		Alle 3 kuukautta. 3—6 månader.		3—6 kuukautta. 6—12 månader.		6—12 kuukautta. 1—3 år.		1—3 v. 3—5 år.		3—5 v.		Under 3 månader.		Alle 3 kuukautta. 3—6 månader.		3—6 kuukautta. 6—12 månader.		6—12 kuukautta. 1—2 år.		1—2 v. 2—3 år.		2—3 v.		Yli 3 v. Öfver 3 år.		Okänd.		Tuntematon.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Melancholia	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7	4	7	4	11	—	—	2	2	2	2	1	—	2	—	1	2	6	2	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Amentia	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	4	1	5	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mania	6	5	8	12	12	9	—	—	11	13	37	39	76	7	7	11	16	11	8	4	8	4	—	6	10	20	16	5	9	6	3	—	1	3	7	5	6	16	12	11	9	—	2	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—
Dementia	—	—	2	2	4	4	—	—	3	3	2	9	11	20	1	4	4	4	4	3	—	—	—	—	1	—	6	3	1	6	1	2	—	—	1	1	—	2	3	5	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis ex intoxic.	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» post apoplexiam	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Insania hyster. et neurasth.	1	2	—	2	3	1	—	—	—	—	4	5	9	—	—	—	2	4	1	—	1	—	1	—	—	1	—	1	3	1	1	2	—	—	—	1	—	—	1	2	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä—Summa	7	8	10	16	25	14	—	3	22	19	64	60	124	8	11	19	25	25	14	6	9	6	1	8	14	35	22	11	16	9	7	1	1	6	11	7	9	23	19	20	13	3	2	1	3	4	3	—	—	—	—	—	—

Tabell XVII.

Lepra 1910.

Kotipaikka, lääni, kaupunki ja pitäjä. Hemort, län, stad och socken.		Tillkomna nya fall. Uusia tapauksia vuoden kuluessa.		Kuolleita. Aflidna. i hemmen.		kodeissa.		Oriveden. & Orivesi.		Vuoden lopussa kaikkialla. Vid årets slut befindtliga. i hemmen.		kodeissa.		Oriveden. & Orivesi.	
		M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Nylands län:	Helsingfors	—	—	—	—	—	1	4	4	1	3				
	Ekenäs landsförsamling	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
	Tusby	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1				
	Mäntsälä	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—				
	Tenala	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—				
Åbo län:	Åbo stad	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—				
	Nystads landsförsamling	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
	Raumo stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
	Björneborgs stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
	S:t Marie	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—				
	Piikkis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
	Masku	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1				
	Rimito	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Hvittis	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—				
	Vampula	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Oripää	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—				
	Punkalaitio	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Tyrvis	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—				
	Kiikka	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Tavastkyrö	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Kankaanpää	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—				
	Honkajoki	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Karvia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Merikarvia (Sastmola)	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—				
	Kjulo	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Honkilahti	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Tavastehus län:	Tammerfors stad	3	—	—	—	—	—	4	—	3	2				
	Tammela	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Akkas	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Rengo	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
	Janakkala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
	Sääksmäki	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Kärkölä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6				
	Hollola	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—				
	Hauho	—	—	—	—	—	—	—	1	—					

Kotipaikka, lääni, kaupunki ja pitäjä. Hemort, län, stad och socken.		Tillkomna nya fall.		Uusia tapauksia vuoden kuluessa.		Kuolleita. Aflidna. i hemmen.		kodeissa.		Orivedellä & Orivesi.		Vuoden lopussa kaikkialla. Vid årets slut befindtliga. i hemmen.		kodeissa.		Orivedellä & Orivesi.	
		M.		Kv.		M.		Kv.		M.		Kv.		M.		Kv.	
Tavastehus län:	Orivesi	—		—		—		—		—		—		—		1	—
	Kuhmalahti	—		—		—		—		—		—		—		—	1
	Lahtis stad	—		—		—		—		—		—		1		—	—
Viborgs län:	Kymmene	2		—		—		—		—		—		1		1	—
	Björkö	—		—		—		—		1		—		—		—	—
S:t Michels län:	Jorois	—		—		—		—		1		—		—		—	—
Kuopio län:	Kuopio stad	—		—		—		—		—		—		1		—	—
Vasa län:	Ilmola	—		—		—		—		1		—		—		—	—
	Storå	—		—		—		—		—		1		1		—	—
	Kauhava	—		—		—		1		—		—		—		—	—
	Pihtipudas	—		—		—		—		—		—		1		—	—
Uleåborgs län:	Kuusamo	—		—		—		—		—		—		1		—	—
	Summa	7		—		2		1		4		2		30		12	
		7				9								21		17	
														80			

KARTTA

Kurkkumädästä
ja
kuristustaudista.
Öfver
Halsröta och strypsjuka.
1910

Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.

Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.

Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

KITTILÄ
ROVANIEMI
TORNIO
PUDASJÄRVI
KAJANA
ULEÅBORG
BRAHESTAD
KALAJOKI
HAAPAJÄRVI
GAMLAKARLEBY
NYKARLEBY
WASA
JYVÄSKYLÄ
KUORTANE
KRISTINESTAD
IKAALINEN
JÄMSÄ
TYRVÄÄ
BJÖRNEBORG
TAMMERFORS
HEINOLA
RUOVESI
NYSLOTT
ST MICHEL
IISALMI
KUOPIO
JOROIS
RAUTALAMPI
JOENSUU
TOHMAJÄRVI
PIELISJÄRVI
KAJANA
SORDAVALA
KRONOBORG
NYSTAD
ÅBO
TAVASTEHUS
HELSINGFORS
LOJO
SALO
EKENÄS
RIMITO
GODBY
LOVISA
FREDRIKSHAMN
WILLMANSTRAND
WIBORG
MOHLA
KEXHOLM
SALMIS
SUOMENLAHTI
LADOGA
LAATOKKA
ST PETERSBURG
PIETARI

Helsinki. G. Arvidsson. Helsingfors.

KARTTA

Hinkuyskästä.

Öfver

Kikhosta.

1910.

Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.

Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.

Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

KITTILÄ
ROVANIEMI
TORNIO
PUDASJÄRVI
KUOPIO
JYVÄSKYLÄ
KUORTANE
RAUTALAMPI
JOENSUU
TOHMAJÄRVI
KAJANA
KALAJOKI
HAAPAJÄRVI
ULEÅBORG
BRAHESTAD
GAMLAKARLEBY
IISALMI
PIELISJÄRVI
NYKARLEBY
WASA
KRISTINESTAD
JOROIS
JÄMSÄ
St MICHEL
NYSLOTT
SORDAVALA
IKAALINEN
RUOVESI
TYRVÄÄ
TAMMERFORS
HEINOLA
KRONOBORG
BJÖRNEBORG
HVITTIS
TAMMELA
HOLLOLA
WILLMANSTRAND
SVANDRAE
KEXHOLM
NYSTAD
ÅBO
TAVASTEHUS
LOVISA
FREDRIKSHAMN
WIBORG
MOHLA
GODBY
RIMITO
LOJO
SALO
HELSINGFORS
HELSINGIN LÄÄNI
EKENÄS
HANGÖ
Ulkgoki
Ivari
Enontekiönen
Muonionvirsien
Kittilä
Kolari
Sodankylä
Kuolajärvi
Kemijärvi
Turtola
Rovaniemi
Ylitornio
Karunki
Tervola
Torneå
Tornio
Kemi
Simo
Kuivaniemi
Kuusamo
Pudasjärvi
Taivalkoski
Hi
Haukipudas
Kiiminki
Haikanto
Oulu
Uleåborg
Ylikiiminki
Muhos
Utajärvi
Puolanka
Suomussalmi
Ilgynsalmi
Brahestad
Raahe
Sato
Pyhäjoki
Vihanti
Ranlsila
Säräsniemi
Rissjärvi
Pyhäjoki
Merijärvi
Oulainen
Kalajoki
Ylivieska
Haapavesi
Pulkkila
Piippola
Kestilä
Pallamo
Kajaani
Kajana
Sotkamo
Kuhmoniemi
Nivala
Kärsämäki
Gamlakarleby
Koskola
Jakobstad
Pietarsaari
Nykarleby
Uusikaarlepyy
Nivala
Haapajärvi
Pyhäjärvi
Kiuruvesi
Rautavaara
Nurmes
Iisalmi
Idensalmi
Pielavesi
Nilsiä
Maaninka
Keitele
Kuopio
Karttula
Vesanto
Tuusniemi
Polvijärvi
Kuopio
Kontiolahti
Ino
Joensuu
Liperi
Tuikkelysvaara
Ilomantsi
Nurmes
Pielisjärvi
Juuka
Vaasa
Nikolainkaupunki
Wasa
Vörå
Ylihärmä
Kauhava
Kauhajärvi
Lapua
Alajärvi
Vimpeli
Ylistaro
Isokyrö
Laihia
Mustasaari
Seinäjoki
Ilmajoki
Soini
Karstula
Jyväskylä
Konginkangas
Saarijärvi
Äänekoski
Toivakka
Uurainen
Laukaa
Multia
Hankasalmi
Pihtipudas
Viitasaari
Kannonkoski
Karstula
Kuortane
Ähtäri
Alavus
Peräseinäjoki
Jalasjärvi
Kauhajoki
Kaskö
Kaskinen
Kristinestad
Kristiina
Karijoki
Lappfjärd
Isojoki
Sideby
Parkano
Virrat
Vesanto
Kuopio
Kuopio
Tuusniemi
Polvijärvi
Kuusjärvi
Kontiolahti
Ino
Joensuu
Liperi
Tuikkelysvaara
Ilomantsi
Rautalampi
Savonranta
Kitee
Tohmajärvi
Värtsilä
Korpiselkä
Suojärvi
Joroinen
Heinävesi
(Jorois)
Rantasalmi
Enonkoski
Juva
Sulkava
Savonlinna
Nyslott
Kerimäki
Sääminki
Vesilahti
Rukseda
Suistamo
Sordavala
Sortavala
Kitelä
Impilahti
Salmis
Valamo
Mantsinsaari
Parikkala
Jaakkima
Kyrkslätt
Ekenäs
Tammisaari
Hangö
Hanko
Lappvik
Ingå
Raseborg
Fiskars
Billnäs
Karis
Pojo
Esbo
Helsingfors
Helsinki
Borgå
Porvoo
Lovisa
Strömfors
Loviisa
Kotka
Virolahti
Hamina
Fredrikshamn
Lappeenranta
Taipalsaari
Savitaipale
Lemi
Jäsnäs
Kirvu
Antrea
Kexholm
Käkisalmi
Pyhäjärvi
Sakkola
Wiipuri
Wiborg
Heinjoki
Valkjärvi
Säkkijärvi
Muola
Raita
Mesiniitti
Jollanmes
Kivennapa
Uusikirkko
Rautu
Ravola
Terijoki
Seiskari
Tytärsaari
Suursaari
Lavansaari
St Petersburg
Pietari
Ladoga
Laatokka
Suomenlahti
Suomen lahti
Bottenhavet
Bottenviken
Tornionjoki
Kemijoki
Oulujoki
Kalajoki
Pyhäjoki
Siikajoki
Iijoki
Kemi
Ii
Simo
Sompujoki
Kuivaniemi
Seno
Kemi
Torneå
Tornio
Kolari
Turtola
Ylitornio
Karunki
Tervola
Kemijärvi
Rovaniemi
Kuolajärvi
Sodankylä
Kittilä
Muonionvirsien
Enontekiönen
Ivari
Ulkgoki
Hailanto
Oulu
Uleåborg
Ylikiiminki
Kiiminki
Muhos
Utajärvi
Puolanka
Suomussalmi
Ilgynsalmi
Brahestad
Raahe
Sato
Pyhäjoki
Vihanti
Ranlsila
Säräsniemi
Rissjärvi
Kestilä
Pallamo
Kajaani
Kajana
Sotkamo
Kuhmoniemi
Merijärvi
Oulainen
Kalajoki
Ylivieska
Haapavesi
Pulkkila
Piippola
Nivala
Kärsämäki
Gamlakarleby
Koskola
Jakobstad
Pietarsaari
Nykarleby
Uusikaarlepyy
Haapajärvi
Pyhäjärvi
Kiuruvesi
Rautavaara
Nurmes
Iisalmi
Idensalmi
Pielavesi
Nilsiä
Maaninka
Keitele
Kuopio
Karttula
Vesanto
Tuusniemi
Polvijärvi
Kuopio
Kontiolahti
Ino
Joensuu
Liperi
Tuikkelysvaara
Ilomantsi
Nurmes
Pielisjärvi
Juuka
Vaasa
Nikolainkaupunki
Wasa
Vörå
Ylihärmä
Kauhava
Kauhajärvi
Lapua
Alajärvi
Vimpeli
Ylistaro
Isokyrö
Laihia
Mustasaari
Seinäjoki
Ilmajoki
Soini
Karstula
Jyväskylä
Konginkangas
Saarijärvi
Äänekoski
Toivakka
Uurainen
Laukaa
Multia
Hankasalmi
Pihtipudas
Viitasaari
Kannonkoski
Karstula
Kuortane
Ähtäri
Alavus
Peräseinäjoki
Jalasjärvi
Kauhajoki
Kaskö
Kaskinen
Kristinestad
Kristiina
Karijoki
Lappfjärd
Isojoki
Sideby
Parkano
Virrat
Vesanto
Kuopio
Kuopio
Tuusniemi
Polvijärvi
Kuusjärvi
Kontiolahti
Ino
Joensuu
Liperi
Tuikkelysvaara
Ilomantsi
Rautalampi
Savonranta
Kitee
Tohmajärvi
Värtsilä
Korpiselkä
Suojärvi
Joroinen
Heinävesi
(Jorois)
Rantasalmi
Enonkoski
Juva
Sulkava
Savonlinna
Nyslott
Kerimäki
Sääminki
Vesilahti
Rukseda
Suistamo
Sordavala
Sortavala
Kitelä
Impilahti
Salmis
Valamo
Mantsinsaari
Parikkala
Jaakkima
Kyrkslätt
Ekenäs
Tammisaari
Hangö
Hanko
Lappvik
Ingå
Raseborg
Fiskars
Billnäs
Karis
Pojo
Esbo
Helsingfors
Helsinki
Borgå
Porvoo
Lovisa
Strömfors
Loviisa
Kotka
Virolahti
Hamina
Fredrikshamn
Lappeenranta
Taipalsaari
Savitaipale
Lemi
Jäsnäs
Kirvu
Antrea
Kexholm
Käkisalmi
Pyhäjärvi
Sakkola
Wiipuri
Wiborg
Heinjoki
Valkjärvi
Säkkijärvi
Muola
Raita
Mesiniitti
Jollanmes
Kivennapa
Uusikirkko
Rautu
Ravola
Terijoki
Seiskari
Tytärsaari
Suursaari
Lavansaari
St Petersburg
Pietari
Ladoga
Laatokka
Suomenlahti
Suomen lahti
Bottenhavet
Bottenviken
Tornionjoki
Kemijoki
Oulujoki
Kalajoki
Pyhäjoki
Siikajoki
Iijoki
Kemi
Ii
Simo
Sompujoki
Kuivaniemi
Seno
Kemi
Torneå
Tornio
Kolari
Turtola
Ylitornio
Karunki
Tervola
Kemijärvi
Rovaniemi
Kuolajärvi
Sodankylä
Kittilä
Muonionvirsien
Enontekiönen
Ivari
Ulkgoki

Helsinki. G. Arvidsson. Helsingfors.

KARTTA

Tulirokosta.

Öfver

Skarlakansfeber.

1910.

Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.

Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.

Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

KITTILÄ
ROVANIEMI
PUDASJÄRVI
TORNIO
KAJANA
KUOPIO
JYVÄSKYLÄ
KUORTANE
KRISTINESTAD
ULEÅBORG
BRAHESTAD
KALAJOKI
HAAPAJÄRVI
GAMLAKARLEBY
NYKARLEBY
WASA
IISALMI
PIELISJÄRVI
RAUTALAMPI
JOENSUU
TOHMAJÄRVI
JOROIS
SALMIS
IKAALINEN
RUOVESI
JÄMSÄ
ST MICHEL
NYSLOTT
SORDAVALA
TYRVÄÄ
TAMMERFORS
HEINOLA
KRONOBORG
BJÖRNEBORG
HVITTIS
HOLLOLA
TAMMELA
SAVONLINNA
KEXHOLM
NYSTAD
ÅBO
TAVASTEHUS
LOVISA
FREDRIKSHAMN
WILLMANSTRAND
WIBORG
MOHLA
GODBY
SALO
LOJO
RIMITO
EKENÄS
HELSINGFORS
HELSINGIN LÄÄNI
TURUN LÄÄNI
VIIPURIN LÄÄNI
LAATOKKA
SUOMENLAHTI
ST PETERSBURG
PIETARI

Helsinki. G. Arvidsson. Helsingfors.